Parfumul unei epoci
demult apuse

FĂURITORUL DE OGLINZI

PHILIPP VANDENBERG

PHILIPP VANDENBERG

Făuritorul de oglinzi

editura rao

Traducere din limba germană:
Corneliu Stoenescu

Editura RAO

2015

ISBN 978-606-609-956-1

În lume, plumbul a schimbat
mai multe decât aurul.
Şi mai mult decât plumbul pentru flinte
a făcut-o plumbul din tiparniţe.

Georg Christoph Lichtenberg

CUPRINS

Personajele 9
La început, sfârșitul 13
Capitolul I Oglinzile din Mainz 23
Constantinopol 41
Capitolul II Secretul zarului 42
Capitolul III Diavolul își vâră coada 87
Capitolul IV Serbarea de la curtea împăratului 129
Capitolul V Partea întunecată a vieții 165
Capitolul VI Soarta în glob 189
Veneția 228
Capitolul VII Umbra crimei 229
Capitolul VIII Libertate și ispită 256
Capitolul IX Blestemul artei tipăritului 287
Capitolul X Cele două fețe ale vieții 320
Capitolul XI Iubire adevărată și sentimente false 349
Capitolul XII Foșnetul ciudat din urechile dogelui 396
Capitolul XIII Visele lui Lorenzo Pazzi 431
Capitolul XIV Mânia cerului și a iadului 462

Mainz 502
Capitolul XV Femeia cu ochi negri 503
Capitolul XVI Cunoştinţe dobândite în pădure 534
Capitolul XVII Durerea din umbra iubirii 557
Realitatea 592

PERSONAJELE

Michel Melzer – făuritor de oglinzi
Ursa Schlebusch – soţia timpuriu decedată a făuritorului de oglinzi
Editha – fiica meşterului şi a soţiei sale, Ursa
Johannes Gensfleisch – numit ulterior Johannes Gutenberg, calfa lui Melzer şi duşmanul de o viaţă al acestuia
Gero Morienus – negustor de stofe bizantin de origine germană, care a pus ochii pe Editha pe când aceasta era încă o copilă
Magistrul Bellafintus – profesor şi alchimist din Mainz
Chrestien Meytens – medic călător din Flandra
Ali Kamal – tânăr egiptean, răzbate în viaţă ocupându-se cu afaceri dubioase
Rhea – mama lui Ali
Meşterul Lien Tao – prim secretar al misiunii chineze la Constantinopol
Tse-hi – slujnica timidă a acestuia
Sin-shin – al doilea secretar al misiunii chineze

Albertus di Cremona – legat papal învеşmântat în catifea verde
Simonetta – cântăreaţă veneţiană la lăută, marea iubire a meşterului
Jacopo – fratele acesteia, victimă a unei erori
Johannes Palaiologos – împărat al Constantinopolului, conducător cu ifose care explică de ce Imperiul Bizantin a decăzut
Panaiotis – renegat bizantin, care trece prin zidul înconjurător al Constantinopolului
Hamid Hamudi – general de cavalerie al împăratului
Alexios – intendent al curţii împăratului
Enrico Cozzani – trimis al dogelui republicii Genova
Felipe Lopez Melendez – vraci, astrolog al curţii şi cumnat al regelui Alfons al Aragonului
Cesare da Mosto – nepot al papei Eugen al IV-lea, îi plac jocul, femeile şi funcţia unchiului său
Nikephoros Kerularios – patriarh al Constantinopolului
Theodora – prostituată bizantină în vârstă de 13 ani, pe cât de palidă, pe atât de iubită
Byzas – astrolog îndoielnic
Murat – sultan turc, cunoscut doar din auzite
Daniel Doerbeck – armator veneţian de origine germană
Ingunda – ciudata lui soţie şi o caravelă rapidă purtând acelaşi nume

Giuseppe – servitor al familiei Doerbeck, pe care îl cheamă de fapt Josephus, originar din Augsburg
Domenico Lazzarini – comandant de vas, vanitos şi perfid
Pietro di Cadore – armator veneţian
Cesare Pedrocchi – avocat lacom, denumit de veneţieni *il drago*
Messer Allegri – arhitect şi preşedinte al Consiliului celor Zece
Padre Tullio – călugăr-cerşetor care poate arunca o privire în Împărăţia Cerurilor
Niccolo – denumit *il capitano*, rege al cerşetorilor cu un trecut tragic
Capitano Pigafetta – şef al poliţiei din Veneţia
Francesco Foscari – doge al Veneţiei, urmărit de foşnetul mării şi înconjurat de duşmani
Benedetto – primul dintre *ufficialii* dogelui
Giovanelli – căpitan de vas
Leonardo Pazzi – legat papal, cedează ispitei
Strigătorul – la început îşi tăinuieşte numele, Fulcher von Straben, din motive întemeiate
Meinhard – scutier al lui Fulcher von Straben
Friedrich – arhiepiscop de Mainz, atât prelat, cât şi nobil mirean
Franziskus Henlein – administrator al arhiepiscopiei din Mainz
Adele Wallhausen – văduvă din Mainz de o frumuseţe misterioasă

La început, sfârşitul

Ne aflăm în anul 1428 de la întruparea Domnului şi cu siguranţă că, dacă lumea va dăinui peste secole, se va spune odată că acesta a fost un an neimportant, nereprezentativ. Ceea ce nu îmi pasă. La vârsta mea, nevoia de importanţă este oricum minoră. Nu, pentru un moşneag ca mine, cu totul alte lucruri sunt importante acum.

Cât timp am irosit pentru a strânge bunuri pământeşti, câtă simţire am irosit pentru a trăi ceea ce în mod obişnuit se cheamă dragoste! Acum, când barba mea este albă ca blana unui iepure de munte, şi bărbăţia mea atârnă între picioare – iertate să îmi fie comparaţiile – acum când spatele îmi este îndoit şi când vederea îmi permite doar să deosebesc ziua de noapte, când ar trebui să fiu, aşadar, nemulţumit, nefericit, trist şi sfâşiat de mâhnire, simt o ciudată mulţumire şi o anumită fericire. Nu întrebaţi de ce, pentru că este destul de absurd.

Eu, Michel Melzer, meşter de oglinzi în Mainz şi tipograf, îmi număr zilele aici în hruba arhiepiscopului, şi mă minunez de cât număr, şi zilnic mă întreb cât va

mai trebui să număr, când ceasul pus să îmi marcheze soarta ar fi trebuit să se oprească demult. Şi sunt 78 de ani sau mai puţini – ce mă interesează? Iar pe dumneavoastră, nici atât!

Cu toate că mă aflu aici de la *Laurenzi Anno* nu mai ştiu cât, şi zbirii îmi sunt oricum, numai bine intenţionaţi nu, cu toate că viaţa mea se limitează la trei paşi înainte şi doi lateral, această vară mi se pare cea mai fericită din viaţa mea. Veţi întreba de ce. Iar eu vă voi da răspunsul.

Nu se împarte de la început viaţa în lumină şi umbră, în război şi pace, muncă şi răgaz, pasiune şi calm, haos şi armonie? Dacă aşa stau lucrurile, acum şi aici trăiesc sfârşitul zilelor mele în pace, răgaz, calm şi armonie. Există o viaţă mai bună decât aceasta?

Acum, când m-am obişnuit cu acest loc, departe de haos, pasiune, muncă şi război, pentru mine înseamnă fericire să aştept lumina soarelui de dimineaţă şi clopotele de la St. Alban răsunând seara, acum simt mai multă satisfacţie sufletească decât în aşa-zişii mei cei mai buni ani.

Celula mi-o împart cu un păianjen, care zilnic parcurge acelaşi drum pe peretele opus patului meu din lemn în căutarea hranei, seara. La început a trebuit să stau nemişcat pentru ca păianjenul să îşi continue drumul spre fereastra zăbrelită, dar după o vreme ne-am obişnuit unul cu celălalt într-atât, încât insecta se opreşte la mijlocul peretelui, se întoarce în jurul

propriei axe de parcă ar vrea să mă salute, apoi se îndreaptă direct către ţelul ei, proeminenţa ferestruicii unde îşi găseşte hrana.

Nu aş fi crezut că la vârsta mea înaintată voi deveni arahnolog. Şi totuşi, eu preţuiesc păianjenul. Nu doar pentru că îmi fereşte trupul de toţi paraziţii, ci şi pentru însuşirile lui profetice. Prin comportamentul lui poate prezice vremea şi nu se înşală niciodată. Dacă se mişcă agitat şi repede, va fi furtună, ploaie şi cer acoperit, dar dacă mişcările îi sunt uniforme şi calme, înseamnă că cerul va fi senin. Şi asta nu este totul. Păianjenul mi-a indicat şi calea corectă de urmat spre a transmite posterităţii amintirile mele, ceea ce mie îmi fusese interzis de la cel mai înalt nivel, deoarece stăpânii suspuşi nu se tem de nimic mai mult decât de adevăr. Iar dumneavoastră ştiţi, desigur, că acela care spune adevărul rareori găseşte auditoriu binevoitor.

Eu cred că ei au vrut să îmi astupe gura, ba chiar să mă omoare atunci când mi-au luat hârtia şi pana, adică tot ce aveam mai preţios. Totuşi, negustorii putred de bogaţi, în talare negre, au uitat să mă ardă. Nu par să fi înţeles că pericolul cel mare îl reprezintă gândurile; ele îşi urmează calea atâta vreme cât omul respiră.

Pierdut în gânduri, urmăream, deci, drumul întotdeauna dus-întors al *decis fapta*. Când onorabila mamă a născut doi gemeni sănătoşi – fapt care era privit ca o binecuvântare specială a atotputernicului chiar şi în cercurile de celibatari, iar când binecuvântatul tată

şi-a atârnat în cui veşmântul augustin şi a vrut să o ia de soţie pe călugăriţă, a fost acuzat de cei mari de nebunie şi a fost adus aici. De aceea el era de părere că aici nu ar fi o închisoare, ci un balamuc.

Toate acestea, şi încă multe altele, le-am aflat prin gaura din zid într-o singură noapte. De frică să nu fie descoperită, am vârât din nou piatra la locul ei. În următoarea zi am mai aflat că el dispunea de hârtie şi cerneală şi că avea posibilitatea de a-şi scrie gândurile, dar, susţinea el, nu ar fi interesat de aşa ceva.

A treia zi ne câştigasem reciproc încrederea, iar când el a remarcat cât de mult sufeream din cauza interdicţiei de a scrie, s-a oferit, mai mult din plictiseală, să consemneze el ce aveam eu de spus.

Şi, pentru Dumnezeu, multe mai aveam eu de spus! Niciunul din noi nu ştia dacă va părăsi acele ziduri în viaţă şi nici dacă întreaga lucrare nu va fi zadarnică; dar eu voiam să îmi salvez onoarea. Iar dacă exista măcar o fărâmă de speranţă ca însemnările mele să supravieţuiască celulei, nu voiam să o las nevalorificată.

Din partea mea, bogaţii nu au decât să se bucure de aurul lor, iar pioşii, de păianjenul lor, până în ziua în care, Dumnezeu ştie de ce, el a apucat pe un alt drum, şi anume pe partea în care se afla patul meu. S-a apropiat de mine atât de mult, încât l-aş fi putut atinge, apoi păianjenul a dispărut brusc într-o crăpătură din zid, căreia până acum nu îi acordasem nicio atenţie.

Când, în ziua următoare, nu a mai apărut, am încercat să cercetez crăpătura din perete. Am constatat cu mirare că piatra se mişca, şi, după ce am forţat-o, am desprins-o din zid. Şi am fost foarte înspăimântat când, prin deschizătura groasă cât un braţ, am zărit chipul palid al unui bărbat. El crezuse că Belzebut îl privea prin zid.

A durat o vreme până când prin gaura îngustă ne-am făcut fiecare o imagine despre celălalt şi ne-am câştigat reciproc încrederea, ajungând să purtăm o conversaţie. Am înţeles că nu aveam de ce ne teme unul de celălalt şi că, în fond, împărtăşeam aceeaşi soartă amară. Celălalt – îl voi denumi astfel deoarece el a refuzat să spună cum se numeşte – plătea pentru nelegiuirea de a fi sedus o călugăriţă a Sfintei Hildegard, ceea ce, în concepţia bisericii, reprezenta un păcat absolut atâta vreme cât donatorul spermei îşi tot făcea semnul crucii şi nega viaţa veşnică, iluminat de fericirea dată de ştiinţa lor, dar acelui perfid Gensfleisch nu îi cedez triumful de a se împăuna ca schimbător al destinelor lumii, pentru că nu acesta este adevărul. Fiecare triumf este rezultatul unei înşelăciuni strigătoare la cer, iar ceea ce am eu de spus este povestea luptei mele de o viaţă împotriva acelui rival înconjurat de lăudaci, aliat cu Satan şi cu acele creaturi denumite Oriens, Amaymon, Paymon şi Egim. Asta mi s-a pus şi mie în cârcă, însă eu jur pe dragostea pentru Simonetta, singura rază de lumină din întunericul în care mă aflu,

că nu este adevărat, chiar dacă aparenţele par să o confirme, pentru că altfel aş fi lovit pe loc de orbire.

Totdeauna au fost preţuiţi oamenii care s-au ocupat de lucruri necunoscute şi inexplicabile pentru ceilalţi, ca magii, vrăjitorii şi practicanţii magiei negre. De remarcat că popilor nu le-a făcut nimeni acest reproş, ei nefăcând altceva ani de-a rândul. Pe când încă şlefuiam oglinzi, cu al căror ajutor oameni cucernici credeau că erau captate radiaţiile Sfântului Duh şi nătărăi proşti credeau că receptau efectele miraculoase ale scutecelor pline de rahat ale bebeluşului Isus, produsele din treizeci de mănăstiri mi s-au atribuit alături de o plată bună chiar şi o indulgenţă totală, care îmi ierta veşnic orice păcat aş fi săvârşit. Acum vedeţi care este valoarea unei astfel de absolviri de păcate: nici măcar cât valorează hârtia pe care este scrisă! Şi nu am săvârşit nicio infracţiune, în afară de a fi văzut cu propriii ochi ceea ce nu aveam voie să văd niciodată, şi, pe toţi sfinţii, pe atunci vederea mea era mai ageră decât cea a unui vultur.

Dar nu vreau să mă plâng, cu toate că zi de zi în jurul meu totul devine din ce în ce mai întunecat. Am văzut destule, mult mai multe decât ar fi avut voie să viseze un simplu meşter de oglinzi din Mainz. Am trăit într-o vreme mai descompusă decât oricând până atunci, într-o lume ce şi-a pierdut înfăţişarea, în care ce era mai jos a ajuns cel mai sus şi invers. Chiar şi forma şi-a schimbat-o lumea aceasta, ca şi sensul de mers.

Trei mii de ani s-a navigat către est pentru a ajunge în India, iar acum, dintr-odată, se spune că trebuie să mergi spre vest pentru a ajunge tot în India. Dar ce ar căuta un bătrân ca mine în India?

Acelea au fost vremuri în care războaiele se purtau cu cap, şi atunci când era inevitabil, şi cu forţa muşchilor – războaie cinstite, bătălii de la bărbat la bărbat. Învingea cel mai bun, cel mai puternic, cel mai rapid – şi merita. Astăzi? Astăzi războaiele sunt decise de praful de puşcă. Nici să ţinteşti nu mai este nevoie. Cu cât trimiţi mai multe încărcături în direcţia inamicului, cu atât speranţa unei victorii este mai mare. Ce vremuri, în care duşmanul nu se apropie nici măcar la limita vizibilităţii, în care inamicii mor fără a-şi fi întâlnit măcar adversarii! Dacă se continuă astfel, pe câmpul de luptă se vor prezenta numai comandanţii, doar pentru a aprinde fitilurile, şi, dintr-un foc, întreaga armie a inamicului va fi masacrată.

Când, datorită acelei arte pentru care de un an mă cert cu această creaţie a lui Satan, într-o zi îi aduceam sfintei biserici venituri mai mari decât călugării, acţiunile mele erau plăcute chiar de papa din îndepărtata Romă. Însă când din oglinzile mele priveau femei voluptuoase care îşi ridicau rochiile până la pubis şi îşi arătau piepturile pline şi neacoperite, arhiepiscopul m-a numit vrăjitor în public, iar arta mea a devenit condamnabilă, deşi tocmai el era cel care trebuia să ştie

că adevărul se afla în ochii privitorului, mai ales că el însuşi se număra printre cei mai buni clienţi ai mei.

Ce vremuri, în care la concilii sunt mai multe curve decât episcopi, în care călugării şi călugăriţele se sfâşie în mănăstiri, şi superiorii mănăstirilor se împreunează după calendare astrologice, pentru a procrea supraoameni! Este o minune dacă în acest fel nu se nasc creaturi umane cu trei ochi, şi cu o buză despicată, dacă nu sunt aduse pe lume vaci cu două capete ori pisici sau peşti ce zboară precum ciocârliile!

Lumea tânjeşte după neobişnuit, după magi care vorbesc din burtă în loc de gură, transformă piatra în brânză şi fac ca apa să curgă la deal. Un măgar care cântă la harpă este mai interesant decât vorbele unui filozof. Dacă Hieronymus Bosch, pictorul cel mai cunoscut din zilele noastre, ar fi pictat precum ceilalţi mari pictori din trecut, ar fi fost curând uitat, aşa cum s-a întâmplat cu alţii. Dar el îl smulge pe diavol din iad, face să plutească duhurile din ceruri, le dă călugăriţelor chip de bârfitoare şi episcopilor chip de fantome, desenează androgini şi himere, şi deasupra tuturor atârnă anatema omenirii în culori stridente.

Ce vremuri, când grotescul înseamnă mai mult decât un chip frumos, când papii au magi proprii, iar regii au profeţii lor cu globuri de cristal! Ce vremuri, în care mamele oferă spre vânzare lichidul din cordonul ombilical al nou-născuţilor, despre care se crede că ar ajuta la obţinerea tinereţii veşnice. În care o coadă de nevăstuică retezată înlătură durerea de dinţi, iar argintul

băut vindecă sifilisul. Călugării eruditi, care mai înainte practicau contemplația și rugăciunile evlavioase, prezic nașterea unui copil mirosind urina. De către alchimiști se descoperă mereu elixiruri tot mai rele, care mijlocesc vise și năluciri, ca și puțină fericire de câteva clipe, dar nici nu dispare bine aceasta, că oamenii dependenți au de-a face cu chipuri grotești.

Sarea și mierea, de la facerea lumii bine-venite ca mirodenii ale pământului, au ieșit la pensie și nu ne mai satisfac gustul. Pentru câțiva saci cu piper, scorțișoară, ghimbir și cuișoare pleacă unii în Arabia și India, iar aceia al căror stomac nu se mai lasă altfel gâdilat le plătesc cu echivalentul greutății în aur. Și se știe că mirodeniile înșală limba pofticioasă doar cu ceva ce nu există, asemănător lumii pestrițe a unui povestitor de basme, sau firimiturilor de la ultima cină, care acum sunt arătate tuturor. Nu este de folos, dar cel puțin nu dăunează, spre deosebire de mirodeniile Orientului. Acestea distrug intestinele, și ceea ce oferă plăcere limbii pentru scurt timp aduce moarte organelor interne.

Întreb: cui i-am greșit eu, făuritorul de oglinzi Michel Melzer, când am anunțat – este mult de atunci că în oglinzile mele poate oricine să își vadă fericirea doar dacă privește destul de lung în ele și crede în această minune. Că eu trebuia să ajut puțin uneori fericirea, asta mi-o putea ierta oricine care o întâlnea – dar nu am înșelat pe nimeni. Nici măcar pe cei treizeci și șase de călugări ai Ordinului Sfântului Benedict, cărora în acea noapte le-am promis o clipă de fericire, iar ei au

văzut plăcerea in personam. Chiar şi după câteva zile ei erau extaziaţi ca Sfântul Anton, de parcă ar fi aruncat cu adevărat o privire interzisă în Paradis. Atunci am înţeles că o oglindă are puterea de a schimba oamenii, şi am făcut uz deplin de acest lucru.

Viaţa, de la pătuţul de copil şi până la patul de moarte, este o acumulare de dorinţe. Totuşi, înţelegerea că majoritatea lor nu se poate îndeplini este la îndemâna celor mai puţini. Ne agăţăm în mod nebunesc de orice mijloc care ne dă speranţe. În mod sigur, o oglindă produce atunci cele mai mici pagube.

Totuşi, vreau să relatez pe rând cum s-au petrecut lucrurile. Nu vreau să trec nimic cu vederea, nu vreau să înfrumuseţez nimic, şi doar sper că dumneata, vecinul meu fidel de celulă, vei avea destulă cerneală din gogoşi de stejar. Nu este nevoie să îmi consemnaţi fiecare cuvânt, şi, cu calm, veţi decide singur ce vi se pare important şi ce nu este important. Vă solicit însă promisiunea că nu veţi falsifica ori răstălmăci nimic, şi, jurând pe călugăriţa dumneavoastră lăsată gravidă, nu veţi trece sub tăcere nici ceea ce este indecent, şi veţi reda fidel povestea mea.

În cea de-a cincea săptămână a postului – ceea ce îmi este indiferent, deoarece un bătrân ca mine oricum nu mai trăieşte decât din amintiri.

Michel Melzer

Capitolul I
Oglinzile din Mainz

Până la vârsta de şapte ani, Michel Melzer a fost cel mai candid grăunte de sub soare, isteţ şi curios, dar, după cât se părea, capacitatea lui de înţelegere nu era suficientă pentru a desluşi Biblia. Interesul i l-au trezit doar minunile, care în Cartea Cărţilor nu erau puţine, iar Oswald, cum se numea tatăl lui, trebuia, în măsura în care îi permitea timpul şi lumina puţină din atelier, să îi citească despre Moise, care vrăjea şarpele ori scotea apă din piatră, iar băiatul nici nu voia mai mult decât să devină profet, ca Moise.

La început, tatăl lui nu a dat atenţie chestiunii cu măreţul ţel profesional, ca şi celor mai multe întrebări ale unui copil. Mai târziu, când Michel nu îl slăbea defel cu solicitarea informaţiilor despre instruirea ca profet, Oswald Melzer s-a văzut nevoit să îi interzică fiului toate întrebările de acest fel. În loc de răspuns, Michel a primit din partea tatălui o oglindă făcută chiar de el, împreună cu indicaţia de a se ocupa de aceasta, mai devreme sau mai târziu, de ea depinzând mâncarea.

Înainte de toate, trebuia să umble atent cu oglinda, deoarece vina de a fi spart o oglindă atrăgea posesorului ghinion veşnic. Aceste cuvinte nu au rămas nebăgate în seamă.

Cu toate că, sau pentru că el nu a înţeles aceste cuvinte, băiatul s-a ocupat zi după zi de oglindă. Mama lui, o femeie cu frica lui Dumnezeu, îl găsea deseori holbându-se tâmp la ea sau privind-o ca paralizat sub fereastră, în faţa uşii de la intrarea în casă ori între crengile unui pom din apropiere, iar când îl întreba ce face, Michel nu îi răspundea. Nu rareori se întâmpla să fie nevoită ca seara să îl ducă la culcare mut şi gânditor, aşa că părinţii se aşteptau cu teamă la declanşarea unei idei fixe bolnăvicioase.

Pentru a-l smulge pe băiat din această auto-oglindire, părinţii au hotărât să îl trimită la şcoală. Şi, pentru că Oswald Melzer nu avea încredere în şcolile călugărilor, care doar i-ar suci capul fiului său şi ar face din el un popă, l-a pus sub oblăduirea unui tutore, un bărbat învăţat şi un spirit liber, care se numea Bellafintus şi instruia la Grossberg un mic grup de elevi asupra bazelor limbilor latină şi greacă, pentru a-i face capabili să urmărească studiile proprii, ascunse, privitoare la natura umană. Acolo, micul Michel s-a dovedit a fi un băiat deştept, deosebit de dotat pentru limbile străine, chiar dacă prefera mai degrabă să asculte poveştile grecoaicei tocmite cu ziua ori relatările neverosimile ale grădinarului italian despre minunile Veneţiei, în dauna clasicismului sec al Antichităţii ori a traducerilor

din scrierile părinților bisericii. Dar el păstra permanent asupra lui oglinda dată de taică-său, și uneori putea fi văzut tupilat în vreun colț al camerei lui, adâncit în contemplarea a ceea ce mai putea vedea în ea pe lângă propriul chip.

Când, după ani de studiu, tăcere și contemplare a oglinzii – între timp Michel devenise ucenic al tatălui său – a început să vorbească, a dat dovadă de cea mai demnă de admirație fantezie, ce părea de mii de ori mai prețioasă decât pura rațiune umană. O privire aruncată oglinzii avea ca urmare cele mai strălucite idei; tânărul Melzer părea să posede cunoștințe rezervate viitorului ori științei interzise a magiei negre.

A început prin topirea de către ucenicul Melzer a unor cantități de plumb, cositor și antimoniu cu adaos de bismut într-un aliaj strălucitor, într-o formă curbată, mare cât o scoică. După o prelucrare cu o piatră abrazivă ce a durat zile întregi, această oglindă convexă a ajuns să strălucească precum luna noaptea, iar dacă cineva o apropia de ochi, atunci oglinda reda nu forma naturală așteptată, ci ceva de parcă interveniseră ani între momentul privirii și cel al reflexiei: trântori, polițiști și săpunari subțiri, slabi, subnutriți, a căror muncă infamă le îngustase obrajii, de parcă moartea îi căutase deja de mai multe ori, se recunoșteau în oglindă rotofei și sănătoși.

Din partea ucenicilor oglindari a mai fost nevoie doar de puțină putere de convingere pentru a anunța că atât pentru ei, cât și pentru restul oamenilor urmau

vremuri mai bune. S-a mai şi nimerit ca următoarele cinci veri să fie mănoase, iar iernile să nu îşi merite numele, aşa că s-a ajuns să existe atât de multă mâncare, încât chiar şi găinile şi porcii se delectau cu bunătăţi rezervate în mod normal numai sus-puşilor.

În Mainz s-a împrăştiat zvonul că acest belşug fusese previzionat de meşterul de oglinzi Michel Melzer.

Nici nu se scurseseră cei cinci ani buni şi Melzer era deja calfă, şi atunci el a turnat o nouă oglindă, cu totul diferită. A arcuit-o în interior şi a obţinut o oglindă concavă, care subţia chipurile grase ale celor bine hrăniţi şi le făcea să pară slabe. Pe toţi cei care aruncau o privire în această oglindă i-a apucat umilinţa şi au început, de teama foametei grave, să stocheze alimentele pe care până atunci le aruncaseră la animale.

Şi s-a petrecut minunea. Curând, gerurile care s-au ţinut lanţ din septembrie până în mai au distrus recoltele. Niciun bob semănat nu a scos tulpină, niciun tubercul nu a rodit, în pomi nu au fost flori, iar pe Rin, Main, Mosel şi Nahe au fost distruse toate viile. Şi totuşi, în timp ce în alte locuri se instaura foametea şi mureau oameni, orăşenii din Mainz aveau rezerve de hrană atât de mari ca urmare a profeţiei lui Michel Melzer, încât foametea a făcut numai puţine victime, iar vin vechi era din belşug.

Tânărul meşter era slăvit, pentru că părea să aibă darul profeţiei cu oglinda lui, şi mulţi îl considerau vrăjitor. Michel Melzer a cugetat, şi, cu toată bunăvoinţa, nu a găsit altă explicaţie pentru pretinsa lui magie,

decât că noi toţi suntem vrăjitori, pentru că toţi ne putem construi propria lume. Nu este aşa?

Pe toţi sfinţii şi pe toate legile naturii, nimic nu era mai departe de meşterul de oglinzi decât şarlatania şi scamatoria! Însă, oricât de des o spunea, nu era crezut şi i se atribuiau lui şi oglinzilor lui capacităţi premonitorii, iar meşteşugul lui înflorea, aşa că abia mai ţinea pasul cu munca.

Michel Melzer a deschis ca meşter un nou atelier în Spielmannsgasse, în spatele domului, acolo unde tinichigiii, aurarii şi lucrătorii în aramă erau la ei acasă, şi a luat două calfe cu plata a doi şilingi. Unul se numea Gothardt Huppertz, şi era din Basel, unde tatăl său, care confecţiona ace, murise beat, iar mama lui se recăsătorise din cauza nevoilor cu un berar bogat. Despre celălalt, un anume Johann Gensfleisch, va mai fi vorba deseori, şi nu doar de bine.

Dacă primul, marcat de soartă şi de anii de lipsuri, era o calfă onestă, cu frică de Dumnezeu, celălalt a intrat curând în conflict cu meşterul. Gensfleisch se îndoia înainte de toate de efectul premonitoriu al oglinzilor lui Melzer, pe care l-a acuzat de şarlatanie, ca pe magii şi astrologii care prevedeau viitorul în substanţe dintre cele mai diferite, ca excrementele umane, sau din mersul stelelor – şi încă pe bani!

Melzer a decis să nu răspundă criticilor calfei decât cu afirmaţia că nu el prezisese anii buni ori proşti, ci că oamenii înşişi fuseseră cei care îşi văzuseră soarta în oglinzi. Melzer ar fi preferat să şteargă cu buretele

agitaţia din jurul oglinzilor, dar acestea îi aduseseră între timp un venit respectabil, şi cine renunţă la o pungă de bani pe care tocmai i-o umplu alţii?

În plus, Melzer a cunoscut-o pe neaşteptate pe Ursa Schlebusch, o fecioară foarte frumoasă, orfană, scăpată din Conventul din Köln al păcătoaselor care se căiesc, unde trebuia să primească o educaţie creştină şi să fie pregătită pentru o viaţă în mănăstire. Ursa se arătase înclinată în severul convent mai mult către plăcerile vieţii, spre cântec şi râs, iar în timpul rugăciunilor ce durau ore întregi în genunchi nu demonstrase reculegerea necesară. De aceea, la prima ocazie favorabilă plecase cu un grup de pelerini din Mainz, care veniseră la racla celor trei crai de la răsărit şi cărora li se ataşase la plecare. Pentru a o scăpa pe Ursa de o viaţă uşuratică ori de ruşinea bătăii cu nuiaua ziua în amiaza mare în oraş, Melzer a luat-o la el.

Ceea ce nu a fost de bun augur pentru reputaţia lui şi a fetei, ba chiar a fost dăunător, mai ales că Gensfleisch a trâmbiţat întâmplarea peste tot. Exista o singură posibilitate de a astupa gura precupeţelor, fanfaronilor şi zvoniştilor: Michel Melzer trebuia să se căsătorească cu frumoasa fată fugită din convent, a cărei provenienţă numai el o cunoştea. Faptul că Ursa avea abia paisprezece ani a stârnit mai puţin mirarea decât graba cu care Melzer şi-a pus în aplicare planul.

Cu asta, în Spielmannsgasse, s-a reinstaurat ordinea, însă vrajba dintre el şi calfa sa a ajuns în stadiul de rivalitate. Gensfleisch îi făcea ochi dulci Ursei, iar

Melzer, împins de gelozie, făcea tot ce putea pentru ca tânăra soţie să rămână gravidă. De mai multe ori pe zi, şi de câte ori îi permitea bărbăţia lui, se împreuna năvalnic cu Ursa, posedat de ideea de a avea un fiu. S-a potolit abia după ce trupul Ursei a început să prezinte semnele clare ale graviditătii.

Melzer era fericit, iar Gensfleisch a renunţat la insistenţe. Dar fericirea este capricioasă ca vremea în aprilie, când zilele însorite şi furtunile se succed des. Naşterea a fost grea, şi Ursa a pierdut mult sânge. Sângele ei fusese prea tânăr pentru a hrăni un copil, a spus moaşa, şi de aceea corpul l-ar fi respins. Ursa nu şi-a revenit niciodată după efort, şi a zăcut palidă, cu prea puţin sânge.

Micuţa, dimpotrivă, revigorată de laptele unei doici voinice, era ca o rază de soare, iar Melzer a îndrăgit-o peste măsură. A botezat-o Editha, ca pe martira în a cărei zi venise pe lume, bucurându-se de tot ce îşi putea dori un copil de sexul şi situaţia lui socială. Şi atunci Melzer a fost din nou greu încercat.

Editha tocmai împlinise trei ani când mama ei a murit după o lungă suferinţă. Printre servitorii meşterului începuse să se vorbească despre faptul că acesta, deoarece nu i se împlinise dorinţa de a avea un fiu, se năpustise plin de pasiune asupra soţiei, ceea ce fusese fatal pentru trupul ei slăbit. Dar era doar un zvon urât, şi când Melzer a mers pe firul lui, toţi au arătat către calfa Gensfleisch, de la care ar fi plecat zvonul, însă

acesta a negat cu hotărâre. Nu, de fapt Ursa se sfârşise pentru că nu mai avea suficientă putere pentru a trăi.

Din acel moment, vesela şi dezgheţata fată care devenise Editha a fost cuprinsă de tristeţe, ceea ce pe tată l-a marcat chiar mai puternic decât moartea iubitei lui soţii. Micuţa privea posomorâtă şi apatică, şi nici măcar cele mai drăgăstoase cuvinte ori cele mai frumoase jucării pe care i le dăruia meşterul, nu îi mai puteau smulge un zâmbet. Parcă odată cu moartea mamei ei se stinsese şi bucuria vieţii pentru Editha.

În această situaţie deznădăjduită, Melzer i s-a adresat lui Bellafintus, magul din Großberg, care susţinea că orice boală, fie ea a trupului ori a sufletului, are o cauză naturală. El s-a oferit să îi redea Edithei pofta de viaţă. În cazul acesta, explica el, din cauza emoţiei provocate de pierderea mamei, ordinea celor patru lichide din corp – sângele, fierea galbenă, fierea neagră şi flegma – a fost tulburată, aşa că fierea neagră, care produce melancolie, a ajuns să predomine, şi această ordine trebuia restabilită printr-o intervenţie punctuală. Bellafintus a promis că, în schimbul a două vaci ori al unui cal, el ar fi dispus să vindece copilul.

Un meşter de oglinzi ca Melzer nu dispunea de două vaci, cu atât mai puţin de un cal. Acestea echivalau cu câştigul lui pe un an. Şi astfel viaţa îşi urma cursul.

Calfa Johann Gensfleisch a remarcat jena financiară a meşterului lui şi s-a oferit să îl ajute cu o afacere care i-ar fi adus mai mulţi bani decât toate oglinzile curbe la un loc. Dar a pus condiţia ca la această afacere

bănoasă el să participe cu jumătate, şi, în plus, să devină coproprietar al atelierului.

Grijile te orbesc; la fel şi dragostea. Totuşi, când grijile şi dragostea se unesc cu supărarea şi vina, atunci raţiunea este înlăturată şi intervine ruina.

Gensfleisch susţinea că, dacă oamenii în general erau dispuşi să îşi vadă viitorul în oglinzile curbate, era uşor ca aceiaşi oameni să fie convinşi de o altă putere secretă a oglinzilor.

Melzer l-a privit întrebător pe Gensfleisch. Cu toată bunăvoinţa, el nu putea să îşi imagineze ce îi trecea prin cap celuilalt.

Tânărul a continuat spunând că Melzer făcuse oglinzi convexe şi concave, în care cel care se privea se vedea, nefiresc, mai mare ori mai mic. O oglindă plană ar fi mai greu de lucrat, dar ar aduce avantaje nebănuite ziua, dacă ar fi netedă ca suprafaţa apei.

Melzer încă nu pricepea.

O oglindă plană, a continuat Gensfleisch, l-ar reda corect pe privitor; o oglindă plană are şi avantajul de a capta razele soarelui şi a le retrimite la mare distanţă. Desigur că şi Melzer cunoştea acest fenomen, şi mai ştia că exista posibilitatea reorientării razelor solare în direcţia dorită, ba chiar de a le retrimite în locul din care veniseră.

– Şi la ce ar folosi această oglindă? s-a interesat Melzer.

– Foarte simplu, a răspuns Gensfleisch. Trebuie numai să îi convingi pe oameni că această oglindă

plană este capabilă să capteze harul divin emanat de moaşte şi să îl aducă cu ea acasă. Trebuie doar ales un loc în care în fiecare an vin cât mai mulţi pelerini...

Melzer a înţeles ce voia să spună calfa lui. Aşa cum toată lumea ştia, anual, între Paşti şi Sfântul Remigius, sub colonadele catedralei din Aachen erau prezentate de către episcop şi prelaţi un veşmânt al fecioarei Maria şi scutecele bebeluşului Isus, şi zeci de mii de oameni atraşi de eveniment şi de iertarea conexă a păcatelor cădeau în extaz, fie în genunchi, fie leşinând ori dând-o în glosolalie ca apostolii la pogorârea Duhului Sfânt, ori se vindecau de la o clipă la alta de suferinţele cu care veniseră. Oraşul era zilnic asaltat de mai bine de zece mii de oameni. De mai multe ori paznicii din turnuri se vedeau siliţi să închidă porţile oraşului pentru că episcopul se temea pentru viaţa lui pământeană şi pentru zidurile sanctuarului său.

Meşterul nutrea suspiciuni în privinţa calfei întreprizătoare, şi a întrebat-o de ce, dacă aceasta era convinsă de succesul afacerii, nu o realiza singură.

Răspunsul lui Gensfleisch a fost în aceeaşi măsură măgulitor şi convingător: firește că doar un meşter ca Melzer era capabil să confecţioneze o asemenea oglindă cu adevărat netedă. De altfel, el nici nu cunoştea un alt meşter de talia lui Melzer, care să ştie să explice oamenilor chestiuni atât de minunate.

Aşa că Melzer a turnat în forme din lut o duzină de plăci din plumb şi cositor mari cât palma, le-a şlefuit între valţuri din gresie până când suprafaţa lor a lucit

ca gheața și le-a lustruit pe fiecare cu talc gras. În dimineața următoare – era într-a patra duminică a postului, și soarele ardea după o iarnă aspră cu primele lui raze calde Melzer a intrat cu cea mai bună oglindă a sa în catedrala în care arhiepiscopul celebra solemna liturghie.

Meșterul s-a dus în centrul domului, acolo unde se uneau nava transversală cu nava longitudinală a clădirii, și unde razele soarelui brodau desene bizare pe pereții interiori. Acolo, pe stâlpul de colț din nord, din dreapta, scoase oglinda și îndreptă razele de soare către altar exact în momentul în care arhiepiscopul ridica potirul spre transsubstanțiațiune. Acesta crezu că orbitoarea lumină care învăluise brusc potirul era o reflexie a cerului și o minune, și îngenunche împreună cu toți credincioșii din catedrală. În această poziție, eminentissimul intonă *Te deum*, iar cei prezenți îl acompaniară.

Michel Melzer se sperie de moarte de acest efect produs de oglinda lui, și preferă să se retragă, profitând de confuzia generală. De dezvoltarea pe mai departe a planului s-a ocupat Johann Gensfleisch. Acesta a anunțat, când credincioșii ieșeau din dom amețiți de minunea produsă, că fenomenul fusese opera meșterului Melzer, care acționase pentru a capta harul unui obiect sfânt.

Doar menționarea numelui de Melzer fusese suficientă pentru a înlătura neîncrederea cu care era privit Gensfleisch. Și imediat a urmat solicitarea de informații despre prețul și posibilitatea obținerii harului minune. Dacă inițial arhiepiscopul a fost supărat pentru

că fusese păcălit de meşter, prelaţii i-au deschis ochii curând amintindu-i de epistola către corinteni, conform căreia credinţa putea muta munţii, şi de cuvintele cardinalului Nikolaus von Kues, care spusese că el crede tocmai pentru că faptul este paradoxal.

Solicitările de oglinzi sfinte, cum au fost denumite sclipitoarele obiecte decorative, au crescut cu binecuvântarea bisericii, iar la spectacolul relicvelor de la Aachen din acel an s-au îndreptat duzini de oglinzi către rufăria plăcută lui Dumnezeu, iar în următorul an numărul acestora a crescut la sute. Nicicând în pelerinajele cu vechime de secole oamenii nu se arătaseră atât de încântaţi, de fermecaţi şi de mişcaţi de harul absorbit.

În atelierul lui Melzer din spatele domului lucrau acum aproape necontenit ziua şi noaptea cinci calfe pentru a satisface cererea tot mai mare. În sfârşit, meşterul câştiga destul pentru a putea plăti operaţia ce urma să fie făcută de magistru.

Editha tremura din tot trupul când, într-o zi de septembrie, Melzer a dus-o la Bellafintus. Locuinţa lui, situată pe Großberg, semăna cu o fortăreaţă întărită cu un turn şi era înconjurată de un zid de arbori înalţi, care nu permiteau luminii să pătrundă în interior. Încăperea boltită în care urma să aibă loc intervenţia era rece, sărăcăcios luminată, iar pe pereţi erau inscripţii întunecate, cu cifre şi formule rămase nemodificate de profani. Acestea induceau mai degrabă ostilitate decât încredere; în orice caz, nu contribuiau la alungarea fricii ce o stăpânea pe Editha faţă de ceea ce o aştepta.

Melzer îi explicase fiicei lui, în cuvinte simple, necesitatea intervenției, și, deși Editha avea patru ani și jumătate, înțelesese inevitabilitatea sorții și o acceptase cu tristețe. Însă acum curajul o părăsise și plângea cu lacrimi amare.

Magistrul a rămas neclintit, și, după ce a primit suma convenită, a legat copilul cu curele pe un scaun malt și colțuros. După care i-a administrat cu o lingură mare o uncie de sirop de mac. Editha a adormit imediat. În final i-a legat strâns capul de spetează și i-a retezat într-un loc părul de pe căpșor.

Melzer se simțea tot mai rău, dar nu a lăsat să se vadă nimic, deoarece știa că vechiul lui profesor de latină și greacă nu suporta să fie contrazis. Dar când Bellafintus și-a lepădat tichia de învățat purtată până atunci și și-a suflecat mânecile veșmântului negru, meșterului a început să i se facă frică.

Bellafintus a scos dintr-o cutie un ciocan, clește și câteva cuie subțiri, lungi de un deget, pe care le-a încins la foc. Acestea abia dacă se răciseră când a început să îi bată fetei în calota craniană primul cui, cu lovituri scurte. Melzer se întoarse și, venindu-i să verse, ieși din încăperea boltită.

Când se întoarse, meșterul își găsi copilul horcăind și cu un bandaj însângerat în jurul capului. Editha scotea sunete hârâite, iar magistrul declară că operația reușise, și el reorientase umorile în sensul corect.

Melzer și-a condus cu grijă fiica ametită acasă, și nu s-a mișcat de lângă ea până când aceasta nu s-a

trezit, după două zile. Pe chipul ei se citea durerea, dar nu scotea o vorbă. Din acea zi, Editha nu a mai vorbit cu nimeni, şi chiar dacă părea vindecată de adânca melancolie, vindecarea adusese cu sine un efect secundar urât. Cuiele bătute în calota craniană îi afectaseră fetei centrii vorbirii.

Acum meşterul regreta faptul că îşi supusese copilul unor asemenea chinuri doar pentru ca acesta să fie la fel precum ceilalţi oameni. Dar nu avea fiecare om o soartă ce îi era destinată?

În urma unor astfel de cugetări nu s-a mai dus la acel vraci de două parale, ca acesta să îi redea vorbirea Edithei, mai ales că, din punct de vedere financiar, Melzer era complet terminat. În sinea lui, el avea îndoieli cu privire la capacităţile reale ale lui Bellafintus, îndeosebi pentru că intervenţia acestuia nu îi redase în niciun caz Edithei veselia lipsită de griji a copilăriei. Rezultatul a fost că, având în vedere capacitatea redusă de a vorbi, ea a crescut mai curând închisă în sine, reţinută, iar Melzer îşi reproşa că el ar fi fost vinovat de această situaţie. Nu avea dificultăţi în a se înţelege cu fiica sa, pentru că Editha îi citea vorbele pe buze, în timp ce Melzer înţelegea din priviri ce voia să spună Editha.

În privinţa femeilor, meşterul era mult prea tânăr pentru a trăi ca văduv, şi în Spielmannsgasse exista cel puţin un meşteşugar care să îi ofere lui Melzer fiica în căsătorie. Însă acestuia nu îi dispărea din gând amintirea soţiei Ursa. În loc să se dedice unei alte femei, el căuta refugiu în dragostea pentru fiica sa, Editha.

l-a oferit o educaţie excelentă şi a avut grijă să nu îi lipsească nimic.

Când fata a împlinit doisprezece ani, avea nu doar maniere demne de admiraţie, dar arăta şi adorabil, iar în ţinuta ei se recunoştea o anumită mândrie, departe de aroganţă, ceea ce îi conferea încă un plus. În acel an a avut loc o întâlnire care urma să schimbe într-un mod nebănuit atât viaţa lui Melzer, cât şi viaţa fiicei lui.

Un negustor bogat, originar din Köln, dar stabilit la Constantinopol, care făcea negoţ de obicei cu mătase din China şi cu stofe scumpe, aflat pe drum spre Ţările de Jos, s-a oprit la Mainz, iar la hanul din piaţă a văzut una dintre oglinzile lui Melzer. Interesul lui a fost stârnit nu de efectul pretins miraculos al sclipitorului obiect, ci de forma plăcută a oglinzii şi de materialul din care era confecţionată. Sigur că oglinzile veneţiene aveau o luminozitate mai puternică, dar ele erau făcute din sticlă, şi erau atât de fragile, încât se făceau cioburi la cea mai uşoară atingere. Dimpotrivă, oglinzile lui Melzer puteau fi scăpate pe podea, şi tot nu se spărgeau.

Gero Morienus, cum se numea impozantul bizantin, i-a făcut lui Melzer o comandă de cinci sute de oglinzi. În momentul în care cei doi parafau contractul, în atelier a intrat Editha, iar negustorul de mătăsuri parcă şi-a pierdut capul din acel moment. Cu vorbe pline de exuberanţă îi lăuda frumuseţea, statura echilibrată şi profunzimea privirii, apoi a întrebat cu voce tremurătoare dacă această făptură fermecătoare era deja promisă unui bărbat.

Deşi aşa ceva nu era neobişnuit pentru o fată de vârsta ei, pe Melzer l-a surprins cererea, şi s-a grăbit să spună că Editha era bine educată şi ştia să scrie, dar ca urmare a unui accident nefericit era mută de şapte ani, şi putea vorbi doar cu privirea. Cu asta spera, în sinea lui, să îi abată gândurile bizantinului.

Editha nu înţelegea despre ce discutau cei doi bărbaţi, dar când străinul o sorbi din ochi, se întoarse şi dispăru din încăpere. Abia după un an a aflat fata de la tatăl ei că acesta o promisese în acea noapte bizantinului, iar când a auzit vestea, nu a perceput importanţa ei.

În acea vreme, conflictele dintre Melzer şi partenerul lui, Gensfleisch, se acutizau. Ultimul îşi permitea tot mai multe libertăţi faţă de meşter, care nu se cuveneau, şi îşi bătea joc de Editha şi de muţenia ei, imitându-i mimica drăgălaşă. Când era vorba despre fiica lui, meşterul nu trecea cu vederea nimic, şi astfel s-a ajuns ca, într-o zi, să îşi lovească partenerul peste faţă în prezenţa tuturor calfelor, şi nu a lipsit mult să se încaiere. Conflictul s-a încheiat cu plecarea lui Gensfleisch fără o vorbă din atelierul din spatele domului, unde nu a mai revenit niciodată.

Nu trecuseră nici două săptămâni de la dispută, când Editha a năvălit în miez de noapte în dormitorul tatălui ei, cu mâinile ridicate, de parcă o ameninţa o mare primejdie. Înainte ca el să îşi dea seama despre ce era vorba, a simţit un miros înţepător de material ars.

– Foc! a strigat meşterul. Arde!

A luat-o de braţ pe fiica sa şi a ieşit pe scări, care erau deja cuprinse de flăcări. Nici gând să le mai folosească. Aşa că a împins-o pe Editha înapoi, a deschis o fereastră şi a strigat din răsputeri în noapte:

– Foc, foc, ajutor!

Un ţipăt de spaimă a străbătut Spielmannsgasse şi imediat au venit oameni cu găleţi din piele şi mături din nuiele pentru a lupta cu flăcările. Meşterul şi fiica lui s-au salvat coborând pe o scară adusă la repezeală, dar casa a ars aproape complet.

Pentru meşter nu încăpea îndoială că focul fusese pus din răzbunare de către Johann Gensfleisch. Doi cerşetori din Worms au declarat că puţin înainte de miezul nopţii au văzut alergând în direcţia Spielmannsgasse un bărbat înalt, cu barbă, cu un felinar sub pelerină. Dar cine să creadă nişte cerşetori străini? Camarazii de băutură ai revoltatei calfe jurau sus şi tare că la momentul respectiv s-ar fi aflat cu Gensfleisch la Goldenen Adler, şi însuşi hangiul era gata să le adeverească spusele.

După incendiu, meşterul s-a lovit de multă ostilitate. Se zvonea că Michel Melzer şi-ar fi incendiat propria casă pentru a ascunde faptul că afacerea cu atelierul mergea tot mai rău. Calfele erau pe punctul de a-l părăsi. Nimeni nu credea că Gensfleisch ar fi pus focul, mai ales că acesta devenise deodată bogat, moştenind o casă frumoasă. Acolo a amenajat curând un atelier propriu, a angajat trei dintre fostele calfe ale lui Melzer şi a început să producă mai multe oglinzi sfinte decât făcuse vreodată meşterul.

Toată averea lui Michel Melzer arsese odată cu clădirea, şi nici din barele de plumb, cositor şi antimoniu păstrate în atelier nu mai rămăsese nimic, de parcă totul fusese nimicit de incendiu. Magie ori furt? Melzer bănuia că neaşteptata îmbogăţire a fostei lui calfe nu se făcuse pe cale corectă, dar nu putea dovedi nimic. Nu avea nici bani pentru a-şi reconstrui casa. Pentru că altceva nu îi mai rămăsese, a vândut ruina pentru o sută de guldeni singurului interesat care s-a ivit, fosta lui calfă, Johann Gensfleisch.

Era o umilinţă, dar ce putea să facă?

La vârsta de paisprezece ani, Editha era o fată minunată, iar meşterul a luat hotărârea să îşi ia adio de la Mainz şi să îşi conducă fiica la Constantinopol, unde Gero Morienus o aştepta. El însuşi avea de gând să se stabilească undeva, poate la Veneţia, unde făurarii de oglinzi erau la ei acasă, şi să înceapă o nouă viaţă.

CONSTANTINOPOL

Cucerit de veneţieni şi ameninţat de turci, Constantinopol este un oraş muribund. Cu cei şapte sute de mii de locuitori ai săi, s-a numărat odată printre cele mai mari şi mai tulburătoare oraşe ale lumii, însă la mijlocul secolului al XV-lea mai trăiau aici doar o parte din ei, în majoritate italieni şi greci. Zilele celui care fusese odată puternicul împărat al Imperiului Roman de Răsărit se apropie de sfârşit.

Capitolul II
Secretul zarului

În cea de-a douăzeci şi şasea zi a călătoriei lor, de pe arborele trinchet al corabiei răsună vocea marinarului:

– Pământ! Pământ! Constantinopol!

De pe puntea inferioară, unde călătorii dormitau printre lăzi şi saci, baloturi de lână şi blocuri de sare, unde îşi istorisiseră viaţa unul altuia a nu ştiu câta oară, agitaţia cuprinse şi puntea ancorei. Acolo stătea Michel Melzer, sprijinit de balustradă. Cu palma ridicată deasupra ochilor, cu toate că nu vedea în depărtare decât o dungă întunecată la orizont, care în următoarea clipă dispăru şi ea de parcă fusese doar o iluzie optică, spuse întorcându-se către Editha:

– Constantinopol! Aceasta este ziua dăruită de Dumnezeu!

Pe Editha, fata tăcută cu păr bogat, blond, şi cu ochi negri şi trişti, aceste cuvinte părură să o impresioneze prea puţin. Ea privi cerul, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce mă priveşte pe mine asta?“ Părea cu gândul

în cu totul altă parte. Editha ştia bine că tatăl ei făcuse această călătorie pentru ea. Cel puţin, el nu omisese să repete asta mereu în cele douăzeci şi cinci de zile care trecuseră.

„Da, tată, aceasta este ziua", răspunse fata cu privirea. O făcuse pentru că îşi iubea tatăl. Acestei candori copilăreşti i se opunea, firește, conştiinţa feminităţii provocatoare, un amestec de apă şi foc menit a scoate din minţi chiar şi bărbaţii cu experienţă.

– Copile! spuse Melzer şi o strânse în braţe pe Editha. Nici mie nu mi-a venit uşor să fac această călătorie, dar îţi doresc doar tot ce este mai bun!

„Ştiu", confirmă Editha, şi întoarse capul într-o parte. Tatăl ei nu trebuia să vadă lacrimile care îi apăruseră în ochi.

Aerul tare al săptămânilor care se scurseseră fusese alungat de suflul primăvăratic şi călduţ al Mării Egee, iar iritarea pasagerilor – să tot fi fost cam şaizeci – se volatilizase. Erau uitate certurile pentru cel mai bun culcuş de sub punte, disputele cu bucătarul din cauza mâncării proaste şi necazurile cu echipajul necioplit. Acum, când ţelul intens dorit era în faţa ochilor, cei care atâta timp îşi aruncaseră doar priviri piezişe se băteau pe umăr degajaţi, întindeau braţele spre orizontul nordic şi strigau:

– Constantinopol!

– Se spune că oraşul ar fi minunat! spuse Melzer în timp ce evita, stânjenit, să o privească pe fiica sa.

Lacrimile ei nu îi scăpaseră neobservate.

– Se spune că ar avea o mie de turnuri şi mai multe palate decât toate oraşele Italiei la un loc. Sunt sigur că îţi va plăcea Constantinopolul.

Fiindcă Editha nu reacţionă în niciun fel, luă fata în braţe, îi îndepărtă şuviţele de păr căzute pe faţă şi i se adresă insistent:

– Vei locui într-un palat, ca o prinţesă, vei purta îmbrăcăminte din mătase chinezească, şi o servitoare te va scuti de orice muncă. Ar trebui să fii fericită!

Editha evită privirea tatălui; cu faţa întoarsă într-o parte începu să gesticuleze agitată. Melzer îi urmărea fiecare mişcare. Înţelese ce îi comunica: „Cum poate susţine acel bărbat că mă iubeşte? Când m-a văzut eram încă un copil!"

– Morienus?

Fata confirmă.

– Fără îndoială, ripostă Melzer. Aveai abia doisprezece ani când te-a întâlnit, dar şi la o fată de doisprezece ani se vede dacă va deveni într-o zi o femeie frumoasă. Şi nu uita: Morienus este un bărbat cu experienţă. Se pricepe la femei!

La probă, pasagerii începuseră să se ţină de mâini şi să danseze ca nebunii. Erau în general negustori, meşteşugari şi curieri, dar şi o delegaţie de onorabili profesori din Gent, şi o mână de aventurieri care ieşea în evidenţă prin îmbrăcămintea neglijentă şi murdară. În total, la bord erau doar şapte femei: două decente,

însoțite de soții lor; alte două de o condiție îndoielnică, sub supravegherea unei codoașe, o femeie respingătoare, gheboasă; o traducătoare din Köln, care spunea că vorbește cinci limbi și care își ținea părul roșu sub o plasă deasă; și Editha.

Melzer făcuse bine că își îmbrăcase fata în veșminte bărbătești; însă, chiar și în ciuda acestei deghizări, Editha fusese de mai multe ori acostată de bărbați. Mai ales de un medic îmbrăcat permanent în negru, Chrestien Meytens, care se ținea scai de ea. Este adevărat că femeilor le era de obicei interzis să poarte veșminte bărbătești, dar pe mare erau valabile alte legi.

– A sosit vremea să redevii femeie, spuse Melzer când silueta orașului deveni vizibilă.

Editha se desprinse din brațele lui. Dădu din cap, își potrivi tunica grosolană din piele, și dispăru sub punte.

Meytens observase scena din apropiere și veni lângă Melzer pentru a-l iscodi:

– De ce plânge fiica dumneavoastră? Are o căutătură tristă pentru o fată atât de frumoasă.

Meșterul rămase tăcut, cu privirea ațintită către nord, unde orașul se înălța din apă ca o corabie mândră. Până acum nu vorbise cu niciun călător despre scopul călătoriei lui. Acum însă, când era aproape de capătul drumului, nu mai văzu niciun motiv de a păstra tăcerea.

– Vedeți dumneavoastră... începu protocolar Melzer, și medicul cel gras duse mâna la ureche pentru a auzi mai bine. Îmi duc fiica, Editha, la viitorul ei soț.

– Ar fi trebuit să mă gândesc la asta, spuse Meytens, şi bătu din palme.

– Cum să înţeleg asta?

– Păi da, ar fi fost o minune dacă o fată atât de frumoasă nu ar fi fost timp îndelungat promisă unui bărbat. Lasă-mă să ghicesc: el este bătrân, hidos, iar fiicei dumitale nu îi surâde viitorul.

– În niciun caz! ripostă Melzer indignat. Viitorul soţ al Edithei este bogat, dar nu este nici bătrân, nici hidos. Are păr pe cap ca un faun şi mă depăşeşte în înălţime cu un cap, fiind cu adevărat impozant.

– Atunci, de ce plânge copila?

Melzer întârzie cu răspunsul, lăsând impresia că nici nu îl va da, dar pentru că medicul îl privea în continuare lung, începu să vorbească:

– Mama Edithei a murit la scurt timp după ce a născut-o, şi, din acea zi, fata este totul pentru mine. I-am asigurat educaţie şi instruire, contrar spiritului vremii, conform căruia o fată este preferabil să se afle dincolo de zidurile unei mănăstiri, în loc să urmeze un institut de învăţământ. Iar eu am socotit să o dau unui soţ care să îi poată oferi o viaţă mai bună. Se pare că cerul mi-a auzit jurământul solemn când, într-o zi, Gero Morienus, un negustor tânăr şi bogat din Constantinopol, a sosit în Mainz. El se ocupa cu postavuri şi mătăsuri scumpe din China, şi când a auzit că oglinzile mele erau mai bune şi mai frumoase decât cele ale veneţienilor m-a căutat, şi am pus de o afacere. A văzut-o pe Editha, şi

a fost fermecat de drăgălăşenia ei. Fără să se formalizeze, a scos o pungă din tunică şi mi-a aruncat-o pe masă. Când l-am întrebat ce însemna asta, a spus că renunţă la orice zestre; voia fata de soţie, iar conţinutul pungii reprezenta răscumpărarea: o sută de guldeni!

– O mulţime de bani! remarcă medicul. Dumneavoastră ce aţi făcut?

– Mai întâi am spus nu, şi i-am explicat străinului că fata era mută.

– Nu, nu aţi fost în toate minţile, Melzer!

– Dar ea era pe atunci un copil, înţelegeţi? Şi ea este mută! În cele din urmă am încheiat un contract. Imediat ce Editha avea să împlinească cincisprezece ani, aveam să vin cu ea la Constantinopol. Atunci putea să devină soţia lui. A lăsat răscumpărarea şi, pe deasupra, o sumă de bani pentru călătorie.

– Şi fata dumneavoastră?

– Aşa cum tocmai v-am spus, ea era pe atunci mult prea mică şi nu pricepea nimic. Când i-am dezvăluit mai târziu adevărul, nici măcar nu îşi mai amintea de acel bărbat. Acum se teme că am logodit-o cu un bătrân gârbovit sau cu un monstru morocănos.

– Ori cu un medic gras, râse Meytens.

– Ori aşa! râse şi Melzer.

Exuberanţa pasagerilor care, la auzirea ţelului călătoriei lor, dansau şi cântau, şi neglijenţa echipajului au făcut ca nimeni de la bord să nu remarce cele trei veliere rapide care se apropiau dinspre est. Abia

când peste mare răsună o salvă, şi la scurt timp a doua, călătorii strigară speriaţi. Matelotul, care între timp îşi părăsise postul de observaţie, sări pe unul dintre butoaiele de pe punte şi, cu mâinile la gură, strigă:

– Toţi bărbaţii, pe punte!

– Turcii ăştia blestemaţi! şuieră Meytens, care nu călătorea prima oară în această zonă a mării, şi îl împinse pe Melzer în faţa lui, în direcţia tambuchiului ce dădea sub punte.

Dar înainte de a fi apucat să se pună la adăpost, corabia fu zguduită de o lovitură teribilă. O minge de foc zdrenţui vela trincă, şi într-o secundă aceasta fu cuprinsă de flăcări. Marinarul căută disperat o parâmă, ca să strângă vela care ardea. În orice clipă putea să ia foc şi vela principală. Însă, înainte de a-şi fi atins scopul, verga s-a rupt de la mijloc, iar peticele în flăcări l-au îngropat sub ele pe om.

Bătrâna codoaşă, care în tot timpul călătoriei nu scosese o vorbă, şi în exerciţiul profesiei rezolva totul doar cu un rânjet ce se voia promiţător şi cu un gest obscen al mâinii, ţipă strident:

– Isus, Maria şi Iosif, Uriel şi Sabaok, Lucifer şi Belzebut, apăraţi-mă!

Dar ciudata ei rugă se pierdu în tărăboiul general.

– Toţi bărbaţii să formeze un şir la pupă! răsună de undeva vocea căpitanului.

De pe dunetă, matrozii trimiteau căldări din piele pentru apă. Astfel, transmise din mână în mână,

s a reuşit ca focul să fie stins înainte ca întregul vas să se aprindă. Matrozul de la postul de observaţie a rămas singura victimă. Cadavrul acestuia arsese în aşa măsură, încât nu mai putea fi recunoscut.

Cele trei veliere rapide turceşti se apropiau tot mai mult; totuşi, se părea că pe căpitan nu prea îl neliniştea.

Înfipt în mijlocul dunetei, cu mâinile în şold, acesta comanda:

– Vela principală în vânt, coborâţi randa şi vela oarbă! În vânt!

Imediat ce se executară ordinele sale, *Utrecht* se lăsă icnind pe o parte, ca un animal chinuit, după care se urni mai rapid decât te-ai fi aşteptat pe acel vânt domol.

– Puternic în vânt! răsună iarăşi vocea răguşită a căpitanului.

Urmăritorii nu se aşteptaseră la o astfel de manevră. Mai sloboziră o salvă, după care făcură cale întoarsă, şi se îndreptară în direcţia din care corabia tocmai venise.

– Bastarzii aceştia încearcă de fiecare dată! urlă căpitanul de pe dunetă către pasageri, care îl aplaudară şi îl ovaţionară. Apoi adăugă: Sunt apele cele mai periculoase din întreaga Mare Mediterană. Constantinopolul este înconjurat din toate părţile de cuceritorii turci. Chiar şi Marea Marmara este în mâinile lor. Escrochează fiecare corabie cu jumătate din încărcătură. Sunt nişte câini afurisiţi, turcii aceştia!

Editha reveni speriată pe punte. Era de nerecunoscut în costumul de călătorie cu sclipiri verzui, a cărui fustă ajungea până în podea. Gulerul alb, înalt şi ondulat, se înălţa până sub bărbie, iar mânecile largi ataşate umerilor erau despicate în lung, lăsând să se vadă căptuşeala galbenă. Părul Edithei era ascuns sub o capă, ca un săculeţ, ce cădea pe spate.

Fata tremura din tot corpul.

– Nicio teamă! încercă Melzer să o liniştească. Încă o dată s-a sfârşit cu bine. Şi adăugă cuvintele căpitanului: Afurisiţii de turci!

Pe punte, pasagerii urmăreau marcaţi cum matrozii vârâră într-un sac aspru cadavrul carbonizat al colegului, legară sacul la gură şi, după ce căpitanul rosti un fel de rugăciune din care nimeni nu înţelese niciun cuvânt, îl aruncară în apă în partea dreaptă a corabiei. Totul a decurs atât de rapid şi lipsit de patos, încât jalea nu şi-a mai făcut loc.

Mai întâi, sacul s-a umflat ca gâtul unei broaşte, dar după doar câteva clipe s-a scufundat în vârtejul siajului. Iar căpitanul, care urmărise scena de pe dunetă, a mormăit ca o justificare:

– Niciun cadavru la bord! De frica molimelor, paznicii portului Constantinopol trimit înapoi orice vas care are la bord un mort.

– Ce păcat... zise medicul cel gras întorcându-se către Editha, fără a intra în amănuntele dramaticei întâmplări, apoi adăugă: Sunteţi deja promisă, frumoasă

fecioară, altfel mi-aş fi pus inima la picioarele dumneavoastră.

Spunând acestea îşi propti mâna lată pe bombatul pântec, şi se plecă de parcă ar fi vrut să îşi etaleze bunele lui maniere.

Melzer găsi că scena era penibilă şi interveni:

– Mai curând ar trebui să vă gândiţi că acasă aveţi o soţie blândă, nobile domn, în loc de a face oferte necuviincioase unei fecioare caste!

Meytens tăcu o clipă, apoi ripostă supărat:

– De-ar fi cum ziceţi, aş fi ştiut ce trebuia să fac. Dar nici eu nu sufăr mai puţin decât dumneavoastră, căci, ca şi dumneavoastră, şi eu mi-am pierdut soţia în anii tinereţii. Şi adăugă trist: Şi, în plus, şi copilul.

– Scuze, nu puteam să ştiu, îşi ceru iertare Melzer. Şi, luând-o de mână pe Editha, continuă zâmbind: Dar înseamnă că veţi înţelege câtă grijă am eu de copila mea. Nici nu vreau să mă gândesc că trebuie să las altcuiva răspunderea pentru ea.

Pe puntea inferioară era mare agitaţie. Pasagerii îşi căutau bagajele, legate prin baloturile cu stofe ori depozitate în lăzi de lemn. Printre ei, câţiva matrozi se străduiau să înlăture urmele lăsate de foc. În cele din urmă strânseră velele contrarandă şi randă şi puseră vela principală transversal în vânt, aşa că *Utrecht* începu să alunece uşor ca o lebădă.

Portul situat în sudul oraşului arăta ca o pădure cu arbori desfrunziţi, în care catargele şi greementele

nenumăratelor vase păreau încurcate definitiv. În spatele acestei păduri de catarge se ridica oraşul precum un bastion enorm: terase şi ziduri, pavilioane şi palate, porticuri şi turnuri, cazărmi şi biserici cât cuprindeai cu privirea. Acoperişurile, crenelurile, coloanele, obeliscurile şi statuile monumentale sclipeau de parcă ar fi fost din aur pur. Ici şi colo se înălţau din marea de case palmieri şi platani, o mare îmbibată de curţi cu arcade şi grădini artistic concepute. Ce mai oraş!

Corabia a fost salutată la chei de oameni agitaţi, care strigau. Hamali, cărăuşi, ghizi, negustori şi afacerişti se încăierau pentru un loc în primele rânduri. Gălăgioşi îşi ofereau serviciile în toate limbile, chiar înainte ca vasul să fi acostat.

Editha se lipi de tatăl ei. Ideea de a-şi croi drum prin această masă de oameni o înspăimânta. Uitaţi-vă numai la negrii cu buze groase şi la oamenii cu ochi oblici! Şi, pe Sfânta Fecioară, acei diavoli cu părul negru şi bărbile atât de lungi, încât puteau să umble fără haine, şi nimeni nu ar fi observat asta!

Melzer se dădu mai umblat şi zise râzând:

– Negrii vin din îndepărtatele ţări ale Africii, din Siria, Mauritania şi Egipt, iar aceia cu turbane pe cap sunt arabi. Cei cu ochi înguşti sunt din China, iar dracii cu părul negru sunt locuitori ai stepelor asiatice. Ei sunt denumiţi sarmaţi, chasari şi pecenegi.

Fata clătină din cap şi formulă cu mâinile o întrebare: „Dar de ce toţi se întâlnesc aici, în acest loc?“

Melzer ridică din umeri.

– Constantinopolul este cel mai mare oraş al lumii, în mod sigur de două sute de ori mai mare decât Mainz. Se spune că cine nu îşi găseşte aici norocul nu îl mai găseşte nicăieri.

Editha înţelese aluzia făcută de tatăl ei şi coborî privirea.

Clopotul vasului dădu semnalul că *Utrecht* era legat bine la mal şi că pasagerii puteau coborî. Unii îşi aruncau cu pricepere bagajele pe chei, unde imediat mai mulţi hamali se luau la ceartă pe ele, încercând să le transporte la care ori să le poarte pe umeri.

De pe punte, Melzer făcu semn unui hamal şi îi strigă să ia în primire cele două baloturi; dar bărbatul se făcu nevăzut de cum puse mâna pe bagaje.

Ce era de făcut acum? Editha îl privi pe tatăl ei în timp ce coborau de la bord. Acesta privea în jur consternat. Apoi se lovi peste piept mustăcind, parcă spunând: „Bine că banii sunt la mine!"

Un tânăr cu pielea măslinie şi cu o cicatrice pe frunte se apropie de cei doi şi întrebă în toate limbile posibile dacă le poate fi de folos. Michel Melzer era furios şi îl împinse pe acesta deoparte.

– Mai bine adu-ne înapoi bagajele, fiu de căţea!

El însuşi nu credea în eficienţa cuvintelor sale şi de aceea se mira când tânărul îşi rostogoli ochii peste cap şi răspunse:

– Totul este posibil, domnule! Şi întinse mâna. Eu mă numesc Kamal Abdel Zulfakar, egipteanul, dar toţi îmi spun Ali Kamal.

– Tu eşti mână în mână cu hoţul! ripostă Melzer şi îl apucă pe acesta de braţ. Îţi arăt eu...

– Pentru Dumnezeu, nu! spuse indignat Ali Kamal. Eu nu mă ocup cu furatul, domnule. Dar cunosc mulţi oameni în acest mare oraş, şi mulţi oameni ştiu multe; ştiţi la ce mă refer.

Melzer îşi privi fiica, iar aceasta ridică din umeri.

– Bine, îi zise Melzer tânărului, vei fi răsplătit dacă ne aduci bagajele; dar abia după ce faci asta.

Ali Kamal mormăi mai întâi, dar totuşi fu de acord, şi spuse:

– Urmaţi-mă!

Aflat mereu cu trei paşi în faţa lor, tânărul îşi croia drum prin aglomerata Mesê, strada principală ce ducea din port spre vest în centrul oraşului. Meşterul şi fiica sa se străduiau să nu îl piardă din ochi pe băiat. Nici nu aveau timp să arunce o privire asupra splendidelor bazaruri, galerii, palate şi grădini.

După câteva sute de metri, strada principală se transforma într-un spaţiu vast, plin cu negustori, meşteşugari şi cărăuşi şi asediat de clienţi. Carne, peşte şi brânză, vopseluri, mirodenii şi parfumuri se amestecau într-o duhoare insuportabilă. Înghesuiţi de oamenii zgomotoşi, zoriţi şi neatenţi cu ei, străinii încercau să se ţină de nas.

Melzer îi strânse mâna Edithei, pentru a-i face copilei curaj; în realitate, se întreba însă dacă egipteanul nu îi atrăgea într-o capcană. Bănuiala lui se întări atunci când Ali Kamal apucă drumul ce trecea printr-o poartă-turn, la a cărei umbră se înghesuiau vreo treizeci de zarafi, bărbaţi în vârstă, cu bărbi, în veşminte largi, roşii, care îşi purtau arginţii în săculeţi şnuruiţi, pe care îi clătinau ca să sune.

Din spatele porţii se făcea în pantă urcătoare o uliţă îngustă, cu locuinţe pe mai multe niveluri pe cele două laturi ale ei. Intrările acestora nu păreau tocmai îmbietoare.

– Unde ne duci, egipteanule? strigă Melzer şi se opri.

Ali Kamal se întoarse şi râse.

– Constantinopolul este un oraş îngrozitor, ştiu. Doar câteva străzi poartă un nume. Trebuie să cauţi unele adrese zile de-a rândul.

– Eu vreau să ştiu unde ne duci! îl întrerupse Melzer nemulţumit.

Egipteanul ridică braţul şi arătă către capătul uliţei, unde se afla un fel de depozit construit din lemn, ca majoritatea caselor dimprejur, şi la fel de dărăpănat.

Aspectul acestuia îi spori neîncrederea lui Melzer. Se apropie de tânăr şi îi spuse ameninţător:

– Ascultă, băiete, dacă tu crezi că ne poţi atrage într-o capcană, te înşeli!

Şi, totodată, ridică pumnul către faţa tânărului.

Acesta nu păru impresionat, își roti ochii în cap și zâmbi cu toată fața.

– Aveți încredere, străine, pe Dumnezeul meu. Să fiu trăsnit dacă nu sunt cinstit cu dumneavoastră.

Vorbele nu prea răsunară convingător în urechile lui Melzer, dar avea de ales? Așa că el și Editha îl urmară pe ghid până la depozit.

Interiorul construcției era clădit pe laturi în etaje, cu bârne din lemn pe care erau puse butoaie, lăzi, baloturi și saci. Șiruri de frânghii și sticle atârnau, ca o uriașă pânză de păianjen, de tavan, prin care cu greu pătrundea lumina, iar prin galerii roboteau slugi cu pielea închisă la culoare, aproape goale, care înnodau funiile palanelor, rostogoleau dintr-un loc într-altul butoaie și aruncau baloturi cu stofe de la nivelurile superioare la cele inferioare aparent fără niciun rost. Abia se putea respira, atât de mult praf era în aer.

Un bărbat scund și gras, cu un chip ca o băşică de porc plină până la refuz, dirija tot ce se petrecea în depozit de pe o galerie ca un amvon de biserică. Purta o capă distinsă și o pelerină largă, din care îi ieșeau brațele mult prea scurte. Cu acestea făcea mișcări energice, iar acum tocmai își sublinia indicațiile cu un fluierat strident.

De parcă i-ar fi așteptat pe noii sosiți, îi indică lui Ali Kamal să meargă cu străinii în partea din spate a depozitului, unde avea să coboare și el.

Partea din spate arăta ca un uriaş bazar. Podeaua şi pereţii erau acoperite de covoare; pe etajere deschise se ridicau până în tavan coloane cu veselă sclipitoare; din cutii se revărsau bijuterii scânteietoare; mai erau veşminte din catifea şi mătase şi încălţăminte din piele fină. Şi, deasupra tuturor acestor lucruri scumpe, erau cufere de călătorie, lăzi din lemn şi genţi cât încărcătura unei corăbii.

De când era el, Melzer nu văzuse atâtea minunăţii la un loc. Diversitatea obiectelor şi bizara lor îngrămădire i-au trezit suspiciunea că nu putea fi vorba decât despre un depozit de obiecte furate. Bănuiala i a fost confirmată când grăsanul s-a apropiat făcând semne prietenoase şi i s-a adresat lui Melzer direct în limba acestuia:

– Aţi fost furat?

Când Melzer confirmă, păru indignat, plescăi din limbă şi spuse clătinând din cap:

– O, cât de rea este această lume!

După care se interesă de condiţiile în care avusese loc furtul şi de cum arătau bagajele.

Abia apucă Melzer să răspundă, că Ali Kamal, a cărui dispariţie nici nu o remarcase, intră în încăpere cu bagajele lui, şi înainte ca Melzer să poată spune ceva, grăsanul i-o luă înainte:

– Vă veţi mira poate, străine domn, că mă aflu în posesia bunurilor dumneavoastră, aşa că vreau să vă explic. Lumea, după cum v-am spus, este rea, foarte

rea. Peste tot mişună hoţi şi escroci, iar de ei nu ne apără nici măcar pedeapsa tăierii mâinii. Mai ales străinii, oameni onorabili ca dumneavoastră, cad victime acestor netrebnici. O, cât îmi este de ruşine pentru derbedeii aceştia! Mă credeţi, nu?

Melzer şi Editha confirmară în tăcere.

– Eu sunt un om cinstit, ca dumneavoastră, continuă grăsanul, asta o ştiu şi hoţii. Ei îmi aduc ceea ce au furat, iar eu cumpăr obiectele. Toţi hoţii ştiu asta şi toţi cei de la care se fură. Pentru bagajele dumneavoastră a trebuit să achit şapte scuzi.

– Şapte scuzi? Asta înseamnă doi guldeni şi jumătate!

– Se poate. Viaţa este scumpă şi câteodată, nerușinată, iar Constantinopolul este oraşul cel mai scump şi mai nerușinat din lume!

Editha, care pricepuse jocul la fel de bine ca tatăl ei, îi dădu de înţeles mişcând capul: „Dă-i banii. Şi pe urmă nu facem decât să plecăm de aici".

Melzer scoase punga din tunică şi făcu un pas spre grăsan. Atunci, sub talpă, simţi ceva ca o muchie.

Se aplecă şi ridică un zar mic din lut, ce avea pe o parte un **A** lucrat artistic, nu mai mare decât o unghie. Îi întinse negustorului obiectul, dar acesta clătină din cap şi zise:

– Şapte scuzi, străine domn! Zarul îl puteţi păstra. Vă va aduce noroc!

Furios, meşterul numără şapte monede din argint în palma moale. Puţin a lipsit să îi tragă şi un scuipat pe jos, în faţa individului, atât era de furios.

La sfârşit, până şi micul egiptean făcu aluzii la recompensa promisă. Pentru aceasta se lăsă înduplecat să îi conducă împreună cu bagajele la cel mai apropiat loc de cazare pentru străini.

Hanul se numea Toro Nero, Taurul Negru, şi putea fi recunoscut după o firmă pe care era desenată stilizat o asemenea cornută. La început, Melzer se miră de denumirea italienească, dar avea să afle că într-un loc cum era Constantinopolul, cu amestecul lui de populaţii, asta nu era ceva neobişnuit. Hanul se afla dincolo de hipodrom şi era zgomotos, însă neaşteptat de confortabil.

Clădirea era vopsită în roşu şi construită din lemn. La primul etaj, pe toată lungimea hanului se întindea o terasă prevăzută cu bovindou şi cu parmalâc. Doar cele două ferestre din mijlocul fiecărei părţi erau cu rotalite, la celelalte existau doar jaluzele din lemn. Toate aveau perforaţii artistice în formă de stele şi arabescuri, astfel că permanent prin încăperi adia o briză uşoară.

Nici hangiul şi nici Ali Kamal nu au putut să furnizeze informaţii despre negustorul de mătăsuri Gero Morienus. Tânărul egiptean era de părere că mai întâi cei doi trebuiau să se odihnească după lunga călătorie, şi a promis că se va interesa de persoana căutată. De îndată ce avea să dea de aceasta, urma să îi anunţe.

– Două camere bune? anticipă hangiul solicitarea lui Melzer. Îi măsură cu privirea pe cei doi străini din cap până în picioare şi îi aruncă Edithei o privire admirativă. Desigur că nişte camere bune nu lipsesc din casa mea, înalte domn din străinătăţuri. Eu ţin întotdeauna două dintre ele pentru oameni care înţeleg să le plătească pe măsura valorii lor.

Şi îi privi în faţă rânjind cu neruşinare.

– Cât? întrebă Melzer, care treptat începea să fie cuprins de oboseală.

Hangiul privi în tavan, pe care se înşirau simetric casete pătrate cu străluciri aurii asemenea unei table de şah, şi mişcă din buze de parcă abia acum socotea preţul camerelor.

– Un scud şi jumătate pe săptămână, zise în cele din urmă şi îl privi pe oaspete de parcă s-ar fi aşteptat la proteste energice.

– Eşti smintit, italianule. Îţi dau un scud pe săptămână, iar dacă voi rămâne mai mult, îţi mai dau unul. Accepţi ori mă duc la un alt han!

Meşterul îi întinse mâna hangiului.

Hangiul oftă.

– Voi, germanii, sunteţi afacerişti duri. Englezii şi francezii plătesc, lamentându-se din cauza preţului solicitat, ori pleacă pe ascuns. Aşa să fie, străine.

Strânse cu atâta energie mâna întinsă, încât Melzer îi trase o înjurătură în sinea lui; probabil că ar fi obţinut camera şi cu o jumătate de scud.

Hangiul bătu din palme şi din toate părţile se ivură slugi îmbrăcate în roşu, care se ocupară de bagajele oaspeţilor.

La etajul superior erau patru camere mari, cu vedere spre sud, spre Marea Marmara, în timp ce altele patru mai mici aveau vedere către forumul din Constantinopol. Melzer insistă să obţină cele două camere mari, ceea ce avea să se dovedească a fi o greşeală, pentru că, în cursul zilei, arşiţa pătrundea prin pereţii lor. Încăperile erau dotate doar cu un pat, un cufăr şi un urcior din lut pentru apă. Altminteri, hanul, aşa cum aveau să remarce mai târziu Editha şi tatăl ei, era dotat chiar luxos. Alături de o cârciumă, la parter existau chiar cişmele din marmură pentru spălat şi un budoar din piatră pentru făcutul nevoilor.

În acea noapte, Editha nu a putut să doarmă. Ideea de a se simţi acasă în exoticul oraş i se părea de nesuportat. Dimpotrivă, tatăl ei se vedea cu ţelul atins, cel puţin în ceea ce o privea pe fiica sa. Cu siguranţă că negustorul de mătăsuri avea să fie găsit în zilele următoare de către egiptean. Cu acest gând în minte, Melzer a adormit pe un culcuş jos, fără a se mai dezbrăca, şi ar mai fi dormit mult dacă nu ar fi fost zgâlţâit violent.

– Domnule, ascultaţi ce am să vă spun!

Vocea îi aparţinea lui Ali Kamal.

Indispus, Melzer îl împinse pe tânăr. Voi să se întoarcă pe partea cealaltă, însă îl auzi din nou pe egiptean:

– M-am interesat la toţi mesagerii din Constantinopol în legătură cu negustorul de mătăsuri Gero Morienus. L-am găsit. Trăieşte în cealaltă parte a oraşului, la Bosfor.

Meşterul se ridică şi în timp ce se freca la ochi spuse recunoscător:

– Băiete, eşti o comoară. Dacă mă şi duci la el, nu îţi va părea rău.

– Am să fac rost de o trăsură şi de un cal, drumul este lung, răspunse Ali Kamal.

Casa de la Marea Marmara era înconjurată de pini de un verde-închis. Statui din marmură albă, din vremuri vechi, străjuiau aleea ce ducea la intrare. Poarta ferecată, din plăci de fier, era flancată de coloane masive, o cetate în mijlocul unui parc meridional.

Un negru împopoţonat îl întrebă ce dorea, lucru pentru care doar întredeschise poarta grea.

– Anunţă-l pe stăpânul tău Morienus că meşterul Melzer, din îndepărtatul Mainz, se află aici, şi i-a adus lumina ochilor.

Lacheul îi aruncă o privire fugară Edithei, apoi deschise poarta, îi pofti pe vizitatorii străini într-un vestibul întunecos şi le spuse să aştepte.

Printr-o fereastră laterală rotundă, cu rotalite roşii şi albastre, pe podeaua din piatră cădeau puncte luminoase viu colorate. De tavan atârna o lampă din alamă filigranată, sclipitoare. Mirosea a tămâie şi a parfumuri exotice. Inima Edithei bătea cu putere. Avusese destul timp să îşi imagineze această clipă, dar acum, pentru

că momentul chiar sosise, i se făcuse frică. Melzer remarcă emoţia fiicei sale şi îi făcu acesteia semne de încurajare.

Apoi, pe scară coborî o tânără femeie într-o rochie lungă, galbenă. Se îndreptă către străini şi, zâmbind politicos, întrebă:

– Aud că veniţi din Germania şi că doriţi să vorbiţi cu domnul Morienus?

– Da, răspunse meşterul. Eu mă numesc Michel Melzer, fac oglinzi, iar aceasta este fiica mea Editha, care l-a impresionat puternic pe stăpânul dumneavoastră.

Tânăra lăsă capul pe o parte şi zâmbi, parcă spunând: „Înţeleg". Dar imediat mina ei prietenoasă deveni dură şi răspunse:

– Nu îi mai spuneţi lui Morienus stăpânul meu. Eu nu sunt servitoarea sa, eu sunt soţia lui!

Melzer crezu că nu a auzit bine, de aceea se interesă neîncrezător:

– Ce spuneaţi? Ce sunteţi dumneavoastră?

– Soţia lui, desigur. De şapte luni.

Editha privi chipul tatălui ei. Oare înţelesese ea bine aceste cuvinte?

– Nu pricep, spuse debusolat meşterul.

Tânăra femeie râse.

– Pe toţi zeii Orientului, ce este de înţeles aici? Eu sunt soţia lui Morienus!

– Dar... dar... Morienus voia tocmai...

– Da?

– Ah, nimic, spuse resemnat Melzer.

Se părea că el era mai deznădăjduit decât fiica lui de această situaţie.

– Morienus se va întoarce mâine, explică femeia. Desigur, se va bucura să vă vadă. Unde vă poate găsi?

– La Toro Nero, mormăi absent meşterul.

Voia să spună că, de fapt, el nu mai voia să îl vadă pe Morienus, dar, în consternarea lui, nici glas nu mai avea. O luă de mână pe Editha, apoi se întoarse şi părăsi casa fără măcar să mai salute.

Ajuns afară cu fiica sa, i se păru că se trezise dintr-un vis urât, că viaţa luase o întorsătură ce îl ducea inexorabil la pieire. În acelaşi timp, i se trezi conştiinţa, şi se întrebă dacă aceasta nu era pedeapsa Domnului pentru pungăşia făcută pentru a-şi vinde oglinzile. Cu siguranţă că era mâna diavolului aici. Cum să se opună el acestei puteri întunecate? Pe meşter îl cuprinse o tristeţe profundă.

Dacă eu, retrospectiv privind, am învăţat ceva în acea zi toridă de aprilie, a fost că nu trebuie să mă predau niciodată, pentru că, oricât de întunecată şi lipsită de perspective ar părea viaţa, tocmai acest gen de evenimente îi conferă omului puteri nebănuite şi îl fac să se autodepăşească. Deoarece, cu cât te afunzi mai mult, cu atât viaţa devine mai bogată. Dacă în aprilie aş fi ştiut că soarta mea se va încălci şi mai mult, probabil că nu aş mai fi avut curajul de a trăi în

continuare. Departe de oraşul meu, la limita sărăciei, nu exista nimeni pe atunci care să sară în ajutorul meu şi al fiicei mele mute. Da, pe neaşteptate, pământul îmi fugea de sub picioare.

Astăzi îmi este ruşine de aceste gânduri tulburi, pentru că ele nu oglindesc adevăratul meu caracter, ci doar comparaţia naivă cu soarta netulburată a altora. Cea mai mare greşeală în vremuri de restrişte este să speri în ajutorul celorlalţi, pentru că în lume există un singur om care te poate ridica din acel abis, iar acela eşti tu însuţi. Târziu – slavă Domnului că nu prea târziu – am înţeles că întotdeauna există trei posibilităţi de a redeveni stăpân pe viaţa ta: cerşitul, furtul sau a face ceva.

Acum pot să o spun: pe atunci, pe drumul de întoarcere la hanul nostru, am conceput planul de a mă arunca împreună cu nefericita mea fiică din cel mai înalt turn al oraşului. Un mic pas, care ar necesita puţin curaj, şi totul s-ar fi sfârşit. Da, acolo ajunsesem. Apoi s-a petrecut însă ceva neaşteptat, cu totul şi cu totul neînsemnat, care totuşi pentru mine şi pentru viaţa mea a fost de o importanţă decisivă.

În timp ce eu şi Editha străbăteam o stradă fără nume, în care bogaţii negustori de stofe îşi ofereau spre vânzare marfa, din spate s-a apropiat de noi o fetiţă. Avea vreo patru ani şi era desculţă, iar părul ei negru şi încâlcit îi atârna în şuviţe lungi. Îmbrăcămintea ei era zdrenţuită. Dar, în ciuda sărăciei ei, micuţa râdea din toată inima, şi încerca sfioasă să mă ia de mână. Nu

a lipsit mult să o împing într-o parte şi să o alung cu vorbe aspre, ca pe nenumăraţii copii cerşetori de care orice străin trebuia să se apere în acest oraş. Dar, înainte de a face acest gest, am privit în ochii zâmbitori, negri ca smoala, ai fetiţei care gângurea cuvinte de neînţeles.

Deşi mi-am continuat drumul fără a mă opri, fetiţa nu a dat drumul mâinii mele; ne-a însoţit o bună bucată de drum, până când m-am gândit că poate cineva o aştepta acasă. Pe Editha întâlnirea nu a impresionat-o mai puţin decât pe mine, şi m-a făcut să înţeleg că trebuia să îi pun fetiţei în mânuţă o monedă, şi atunci ea va face singură drumul înapoi. Aşa că am căutat în punga mea, dar înainte de a apuca să scot o monedă, fetiţa s-a întors şi a fugit cât putea ea în direcţia din care venise.

Şi astăzi, după mai bine de patruzeci de ani, am în minte râsul acelei copile, de parcă ieri l-aş fi auzit. Şi astăzi, ca şi atunci, mă cuprinde sentimentul ciudat de bucurie lăsat de acea întâlnire. Eu îl interpretez ca pe un semn al sorţii că norocul şi nenorocul ţi-l faci numai singur.

Fireşte că nu este uşor să înţelegi asta, şi mai întâi mi-a fost greu să îmi controlez furia şi suferinţa. Ceva în adâncul sufletului meu îmi producea o durere ca aceea a unei lovituri de pumnal ce pătrunde în carne. Era regretul că nu îi puteam oferi Edithei bunăstarea sperată. Şi, pentru că Morienus îmi rănise, pe deasupra, şi mândria, aveam dificultăţi în a-mi stăpâni sentimentele. Da, nu îmi este ruşine să mărturisesc că în acea

seară am plâns, în timp ce Editha dădea celor întâmplate mai puțină importanță. Sau, cel puțin, aceasta a fost atunci impresia mea.

Contrar obiceiurilor lui, în acea seară Michel Melzer a băut mult vin. Cu mișcări energice, Editha i-a dat tatălui ei de înțeles că întâmplarea nu o rănise și s-a retras devreme în camera ei.

În cârciuma hanului plină cu străini din întreaga lume era o încurcătură de limbi ca în Turnul Babel. Călători din Orient, din Africa și din Europa, dar în majoritate italieni și greci, care erau pretutindeni în Constantinopol, se întâlneau aici flecărind ori pecetluind încheierea afacerilor lor. Se stătea la mese lungi și înguste, și te puteai considera norocos dacă găseai un loc liber.

Melzer bea vin de Samos, tare și roșu, potrivit unui bărbat care voia să uite, așa că după o vreme începu să își vadă viața în culori mai vesele. Nu a durat mult până când cineva l-a bătut pe umăr, și o voce cunoscută i s-a adresat:

– Hei, meștere Melzer, dumneavoastră aici?

Meșterul se întoarse și îl recunoscu pe Chrestien Meytens, medicul de pe corabie. Îi oferi un loc lângă el.

– Acesta este ultimul loc în care mă așteptam să vă întâlnesc, spuse Meytens. Credeam că sunteți găzduit la viitorul soț al fiicei dumneavoastră.

Melzer făcu un gest din care medicul înţelese imediat că se întâmplase ceva.

– Ce s-a petrecut? Unde v-aţi lăsat fiica?

– Este în camera ei, răspunse meşterul şi arătă cu degetul în sus. Probabil că plânge.

După care trase o duşcă bună de vin.

– Ce s-a întâmplat? repetă Meytens.

Cu toate că Melzer nu intenţiona să destăinuie nimănui o vorbă despre incident, nu mai rezistă şi îi povesti interlocutorului ce se petrecuse de dimineaţă: faptul că alesul fiicei lui se căsătorise cu alta în urmă cu şapte luni.

Nici nu termină bine de povestit, când un bărbat impozant, înveşmântat distins, intră în cârciumă. Melzer îl recunoscu imediat. Era Gero Morienus. Vinul şi nesperata confesiune făcută medicului îi stârniseră şi mai mult furia. Sări în picioare, se duse la Morienus, îl apucă de pelerină, îl scutură şi îi strigă în faţă:

– Mai cutezi să apari aici, tu... criminalule!

Gero Morienus era mai înalt şi mai voinic decât adversarul lui şi, mai ales, era treaz. Îl împinse pe Melzer pe scaunul lui şi se aşeză în faţă.

– Sunteţi beat, meştere Melzer, spuse el cu demnitate reţinută, dar cu hotărâre.

Melzer se burzului:

– Este de mirare când un tată află că viitorul soţ al fiicei lui tocmai s-a căsătorit cu alta? Dar probabil că distinsul domn a uitat de logodnă!

– În niciun caz! răspunse Morienus jignit. Ceea ce am convenit este valabil în continuare!

Meşterul râse.

– Şi ce aveţi dumneavoastră de gând să faceţi? Să o părăsiţi pe cealaltă?

– Vedeţi dumneavoastră, spuse Morienus calm, aici nu vă aflaţi la Mainz. Sunteţi la Constantinopol, în capitala Răsăritului, la o distanţă de douăzeci până la treizeci de zile de drum de patria dumneavoastră. Aici totul este altfel: viaţa, religia, chiar şi timpul. Un bărbat de seamă, dacă îşi permite, trăieşte cu mai multe femei; niciuna nu suferă din cauza celorlalte, şi nimeni nu se formalizează.

– Frumoase obiceiuri! se pronunţă dispreţuitor Melzer, şi se adresă lui Meytens, care urmărea în tăcere disputa: Dumneavoastră ştiaţi de aceste obiceiuri?

Cel întrebat ridică din umeri.

– Nu m-a interesat asta. Dar dacă bizantinul spune asta...

Melzer îl întrerupse:

– Oricum ar sta lucrurile, despre mai multe femei nu a fost vorba când am stabilit logodna.

– Nu, confirmă Morienus, pentru că aici este ceva de la sine înţeles şi nu este nevoie de o menţiune specială.

– Dar eu nu v-aş fi promis niciodată fata mea dacă aş fi ştiut despre această destrăbălare.

Morienus lovi cu pumnul în masă.

– Terminaţi cu vorbele goale! Ochii îi fulgerau. Nu accept să justific obiceiurile noastre faţă de un meşteşugar din Mainz. Unde se află fata dumneavoastră? Oferta mea este valabilă. Pentru ea am plătit o sută de guldeni ca răscumpărare, iar dumneavoastră aţi fost de acord.

– Ne-aţi înşelat pe mine şi pe fata mea! Nu am să vi-o dau niciodată pe Editha de soţie!

Morienus sări în picioare.

– Atunci puneţi imediat pe masă cei o sută de guldeni pe care i-am plătit.

– Asta nu pot să o fac... nu imediat, răspunse meşterul, vorbind cu greutate. Dar veţi avea banii imediat ce voi putea.

– Banii de răscumpărare ori fiica dumneavoastră! insistă Morienus.

Melzer se simţi strâns cu uşa. Voia să scape de bizantin şi să o elibereze pe Editha din această situaţie fatală. Dar toţi banii lui disponibili nu erau mai mult de o sută de guldeni – suma primită de el de la Gensfleisch pentru vânzarea casei, scăzând cheltuielile cu călătoria pe mare şi cu masa şi cazarea – şi de aceşti bani avea nevoie pentru un nou început. Acum, în starea lui de semibeţie, lovit de deprimare, disperat, voia să se ascundă de lume şi îşi acoperi faţa cu mâinile.

Ca în vis auzi zgomotul făcut de monedele care se rostogoleau pe masă. Şi când deschise ochii,

în mijlocul mesei se aflau zece monede a câte zece guldeni, şi Meytens tocmai i se adresa lui Morienus:

– Luaţi ce este al dumneavoastră şi dispăreţi!

Pe Morienus se părea că întorsătura nu îl surprinsese mai puţin decât pe Melzer. Acesta voia să respingă oferta medicului, dar înainte de a apuca să scoată o vorbă, Morienus luase banii, îi strecurase în buzunar, se întorsese şi îşi croia drum prin localul aglomerat.

– Nu ar fi trebuit să faceţi asta, spuse meşterul în timp ce privea în gol, ţinându-şi capul sprijinit în pumni.

Meytens ridică din umeri de parcă ar fi vrut să spună: „Dar am făcut-o". Apoi zise:

– O fată atât de frumoasă nu trebuie să ajungă în ghearele unui asemenea depravat. Niciodată!

Deşi situaţia se modificase de la o clipă la alta, Melzer nu se simţea în apele lui. Îşi amintea foarte bine cuvintele cu care medicul o copleşise pe Editha pe vas. De aceea spuse:

– Vă restitui banii imediat ce voi putea să o fac, cu dobândă şi dobândă la dobândă!

Meytens făcu un gest de respingere cu mâna şi zise:

– Bine. Şi nu cumva să vă gândiţi că împrumutul este condiţionat de ceva. Fata trebuie să decidă singură cui îi va oferi simpatiile ei.

Melzer era surprins. Nu se aşteptase la o asemenea replică. Mai existau oare oameni buni în lumea aceasta?

Oricum, el băuse prea mult pentru a filosofa pe teme de morală. Bägă mâna în buzunar şi căută câteva monede din aramă, pentru a-şi plăti consumaţia. Dar, în loc de aşa ceva, degetele îi dădură de zarul din lut găsit în depozit. Îl scoase şi îl azvârli în joacă pe masă. Medicul i-l trimise înapoi, şi totul se repetă de câteva ori, până când zarul se rostogoli peste marginea mesei şi căzu pe podea.

Acest moment nici nu ar fi meritat să fie menţionat dacă nu ar fi fost cauza a ceea ce avea să schimbe viaţa lui Michel Melzer de la o clipă la alta. În timp ce zarul se zdrobea, lucru rămas neobservat de către cei mai mulţi clienţi ai cârciumii, brusc patru perechi de ochi se îndreptară spre meşter, urmărindu-i fiecare mişcare.

– Sunteţi un om bun, bolborosi Melzer întors spre Meytens, şi, doar ca să mai spună ceva, adăugă: Domnul vă va răsplăti!

Medicul ridică mâinile în semn de protest şi spuse:

– Lăsaţi deoparte Domnul şi răsplata lui. El o face doar rar după merit.

Meşterul îşi regăsi apoi zâmbetul, ridică stacana şi închină pentru medic.

Atmosfera la Toro Nero deveni treptat exuberantă. Răsunau cântece în toate limbile. Grecii încercau să îi depăşească pe italieni în volum, ruşi şi kirghizi urlau cu braţele încrucişate, iar doi arabi cârâiau note

înalte, ca niște cocoși la vederea oalei pentru supă. O discuție nu mai era posibilă.

În cele din urmă, hangiul se apropie de Melzer și, gesticulând, încercă să îi dea de înțeles că era așteptat de un bărbat la intrare.

– Eu? întrebă meșterul.

– Da, dumneavoastră!

Melzer se ridică greoi și se îndreptă către intrare. În întunericul care îl înconjură când ieși din cârciuma bine iluminată, se văzu în fața a patru bărbați asiatici, cu niște chipuri sumbre. Aceștia puseră mâna pe el și îl împinseră afară, Melzer încercă să se apere, dar se alese cu o lovitură în ceafă de văzu negru înaintea ochilor.

Când își mai reveni, se afla într-un cupeu ce gonea pe un caldarâm neregulat, de parcă îi urmărea diavolul. Stătea pe o bancă din lemn și, în măsura în care putea deslușI ceva în întuneric, văzu în fața lui doi bărbați, doi ciudați care vorbeau într-o limbă pe care Melzer nu o mai auzise niciodată.

Primul lui gând a fost: „Să fug! Trebuie să încerc să sar din mers!" Dar ulterior chestiunea i se păru prea periculoasă și decise să se prefacă în continuare inconștient. Îi era teamă. Din câte auzea, cupeul urca pe o stradă, iar copitele cailor răsunau. Apoi s-au oprit, iar din exterior s-au deschis ușile. Melzer mai ținea încă ochii închiși, și abia avea curajul să respire. Ce însemnau toate acestea?

Cei doi bărbaţi l-au scos brutal, trăgându-l de picioare şi de umeri. L-au târât pe nişte trepte într-o încăpere ce părea goală şi l-au aşezat pe podea. Ţinu ochii închişi până când în faţă îi fu aruncat un şuvoi de apă. Strănutând, deschise ochii şi văzu deasupra lui chipurile a patru chinezi.

În mâna unuia cu o înfăţişare ameninţătoare, pentru că de pe căpăţâna rasă îi atârna o şuviţă lungă de păr, sclipea un cuţit bine ascuţit. Chinezul îi puse cuţitul la gât lui Melzer, în timp ce ceilalţi îl ţineau de mâini şi de picioare.

– Ce v-am făcut eu? întrebă meşterul, speriat de moarte. Ce vreţi de la mine?

Chinezul cu cuţit îi vorbi pe un ton cântat, şi se scurse un timp până când Melzer îşi dădu seama că era limba greacă. În spaima sa înţelese doar cuvintele „bagaje“ şi „furate“.

– Eu nu v-am furat nimic! Cum v-a venit ideea? strigă Melzer în aceeaşi limbă, în timp ce chinezul apăsa vârful cuţitului în gâtul lui.

„Dumnezeule, acesta este sfârşitul!“ îi trecu prin cap lui Melzer. Se gândise deseori cum va fi când va muri. Îşi imaginase momentul ca pe o scenă bine luminată, peste care se trăgea cortina încet şi lumina se diminua. Dar acum, confruntat cu inevitabilul, îşi dădu seama că această imagine era mult prea romantică, iar moartea era mult mai înfiorătoare.

– Unde sunt bagajele? urlă bărbatul cu cuţitul, iar Melzer simţi lama pătrunzându-i în carne.

Ca într-un vis, văzu deodată zarul din lut în mâna chinezului. Acesta îl ţinea cu vârful degetelor în faţa ochilor. Şi, precum un fulger în întuneric, lui Melzer îi trecu prin cap motivul situaţiei în care se afla.

– Dumneavoastră credeţi că eu v-am furat pentru că am un zar identic cu acela? Lăsaţi-mă să vă explic cum am ajuns în posesia lui. Am găsit zarul în depozitul din estul oraşului, de unde a trebuit să răscumpăr bagajul meu, care îmi fusese furat în port. Eu sunt un simplu meşteşugar. Este adevărat, jur pe viaţa mea!

Ceilalţi chinezi îl priveau pe bărbatul cu cuţitul. Era evident că acela era singurul care înţelegea limba în care vorbea Melzer, iar acesta spuse ceva de neînţeles pentru meşter. Apoi se întoarse din nou către Melzer şi strigă:

– Minţi, europeanule!

– Nu! ripostă din răsputeri Melzer. Proprietarul depozitului ţine bande de hoţi care fură pentru el, şi agenţi care îi invită pe cei furaţi să îşi recupereze bagajele – firește, pe bani buni. Eu însumi a trebuit să plătesc doi guldeni şi jumătate pentru a-mi recupera bunurile.

Chinezii se priveau unul pe altul, dar Melzer nu reuşea să descifreze sensul schimbului de priviri. În cele din urmă, unul dintre ei spuse:

– Du-ne la depozit. Dacă ne minţi...

Şi îşi trecu latul palmei peste gâtul lui Melzer.

Această solicitare îi provocă meşterului noi fiori de gheaţă. Cum să le explice acestor oameni că el nu ştia unde se afla depozitul? Apoi îi veni ideea salvatoare şi zise:

– Depozitul este ascuns undeva în oraş. Eu nu l-aş găsi niciodată. Există un singur om care vă poate duce acolo, un tânăr egiptean pe nume Ali Kamal. Are o cicatrice pe frunte, şi îl găsiţi în port, unde acostează vasele.

Explicaţia dată de Melzer suna aparent credibil. În orice caz, chinezii îl mai slăbiră, şi nu îl mai ameninţară.

Abia acum meşterul avu ocazia să privească în jur. Se ridică şi se sprijini de perete. Din tavanul înalt atârna un glob mare din sticlă, în care pâlpâia o lumină gălbuie. Pereţii erau acoperiţi până la jumătate cu faianţă roşie în romburi. Pe peretele din faţă erau trei ferestre înguste şi înalte, prevăzute în partea superioară cu boltă. În faţa lor se aflau o bancă joasă din lemn şi două măsuţe rotunde. Partea din dreapta era ocupată de un dulap înalt, maro, cu uşi terminate cu o ogivă. În stânga era intrarea.

Melzer trăgea cu urechea în semiobscuritate. Încerca să surprindă un zgomot care ar fi putut să îi dea un indiciu cu privire la ascunzătoarea în care se afla şi la intenţiile chinezilor. Dar oricât se strădui, nu se auzea nimic.

Cum va reacţiona fiica lui, când dimineaţa va observa dispariţia lui? Desigur că Meytens o va ajuta.

Melzer nu își putea imagina că medicul ar urzi ceva rău – ori poate că era mână în mână cu chinezii. Da, el nici măcar nu știa dacă Meytens remarcase faptul că fusese răpit de chinezi.

Gândurile veneau unul după altul. Când dincolo de ferestre se iviră zorii, meșterul căzu într-un somn adânc.

A fost trezit de ciripitul vioi care pătrundea prin ferestre în încăperea aproape goală. Apoi, clădirea prinse viață. De undeva se auzeau voci prea slabe și distorsionate pentru a le înțelege, și clinchet de veselă. Melzer încercă să își analizeze situația. Din frica de moarte trăită în timpul nopții răsăriseră noi speranțe că totul se va dovedi a fi o eroare. De aceea renunță curând la ideea de a evada, deși, după cât se părea, nu era supravegheat.

Prin fereastra centrală, care oferea priveliștea unui parc înflorit, meșterul observă după un timp cum chinezul ras în cap și însoțitorii lui părăseau casa într-o trăsură, aceeași care îl adusese pe el aici.

– Străine!

Melzer înlemni când auzi vocea clară din spatele lui. Se întoarse și văzu o chinezoaică într-un veșmânt lung, albastru-deschis. Părul ei negru era strâns ca un turban. În mână ținea o cană cu ceai și un blid cu prăjiturele având forme ciudate.

– Mic dejun pentru domnul străin! zise ea și se înclină, punând cele aduse pe una dintre măsuțe.

Meşterul se înclină şi el. Înainte ca femeia să fi plecat, Melzer întrebă:

– Spune-mi, unde mă aflu?

Tânăra privi încurcată în podea, de parcă străinul tocmai făcuse o remarcă nepotrivită. În cele din urmă, răspunse:

– Tse-hi nu are voie să vorbească cu domnul străin.

Şi duse un deget la buze.

– Deci, numele tău este Tse-hi, spuse prietenos meşterul.

Chinezoaica se înclină fără a-l privi.

– Bine, înţeleg că nu ai voie să vorbeşti cu mine. Voiam doar să ştiu dacă aici mă aflu într-o închisoare...

– Închisoare? Chinezoaica părea dezolată. Domnule străin, aici se află legaţia Majestăţii Sale împăratul Tscheng-Tsu!

– Împăratul Tscheng-Tsu? întrebă surprins Melzer.

Tse-hi confirmă.

– Dar de ce sunt tratat aici ca un prizonier?

– Domnule străin, şopti chinezoaica, controlaţi-vă tonul. Orice cuvânt rostit poate fi auzit. Pereţii au urechi.

Şi cu un zâmbet, femeia dispăru ca o apariţie bizară.

Indiciul că pereţii au urechi îl făcu curios pe Melzer şi, mai mult ca să mai treacă timpul, începu să cerceteze mai atent cahlele de pe perete. Degetele cu care atingea cahlele descoperiră ceva ce, la o examinare

superficială cu vederea, trecea neobservat: două dintre cahle aveau un mâner şi puteau fi scoase din perete. Prin deschizătură trecea o ţeavă spre alte camere, ca un canal auditiv. Dacă puneai urechea pe deschizătură, puteai să auzi orice sunet din celelalte încăperi.

Mai întâi nu putu să înţeleagă. Cele două persoane pe care le auzi discutând vorbeau o limbă care evident nu era a lor. Una dintre persoane vorbea agitat, cealaltă, cu accent chinezesc. Apoi, Melzer auzi două cuvinte pe care deja le ştia: „bagaje" şi „depozit" şi îşi dădu seama că se vorbea în greacă.

În acest fel, meşterul a fost martor al unei discuţii care în mod cert nu era destinată urechilor sale, deoarece privea lucruri secrete precum veşnica fericire şi calea spre ea. În măsura în care Melzer putea urmări dispute, era vorba despre furnizarea a de zece ori câte zece mii de indulgenţe în limba latină, pe care unul din cei doi, un italian cu numele de Alberto ori Albertis, le cerea insistent celuilalt, un chinez cu numele de Lien Tao; în definitiv el, ca trimis al papei, le-ar fi plătit cu o mie de guldeni, ceea ce, pentru Dumnezeu şi toţi sfinţii, nu era o nimica toată. La care meşterul Lien Tao a răspuns că nu era o nimica toată nici producerea a de zece ori câte zece mii de indulgenţe, ceea ce nu se putea face decât cu ajutorul unui procedeu special, cunoscut doar de chinez. Pungaşi, escroci şi şarlatani furaseră însă, în port, mijlocul, fără ajutorul căruia echipamentul nu mai funcţiona.

Deşi Melzer auzise cea mai mare parte a discuţiei, nu putea să îi desluşească sensul. Dar dacă papa Eugen punea ca indulgenţele lui să fie în secret făcute de mâini chineze, asta nu putea fi decât lucrarea diavolului. Şi, în timp ce meşterul trăgea cu urechea pentru a afla ce se ascundea în spatele acestui târg ciudat, îşi aminti de zarul care îl vârâse în această ameninţătoare situaţie. Acesta avea pe o latură un **A** proeminent, care, dat cu vopsea, era destinat să îşi lase amprenta ce putea fi repetată după dorinţă. Înşirând mai multe zaruri, putea să rezulte un cuvânt, mai multe cuvinte dădeau un rând, mai multe rânduri o pagină. Cu condiţia ca fiecare zar să aibă aceleaşi dimensiuni. Acesta să fi fost misterul despre care vorbise chinezul?

Nu, îşi spuse el, trebuia să fie ceva mai mult. Dacă într-adevăr era vorba despre un procedeu tehnic dezvoltat de chinezi, nu putea fi atât de simplu. Altfel, cu siguranţă că învăţaţii creştinătăţii l-ar fi descoperit cu secole mai înainte.

Curând, disputa dintre trimisul papal şi chinez se încheie cu vorbe conciliante şi cu asigurarea din partea ultimului că problema va fi rezolvată într-o săptămână.

Abia părăsise legaţia trimisul, a cărui statură uscăţivă în veşminte din catifea verde Melzer o putuse observa de la fereastră, că trăsura cu cei trei chinezi trase în faţa intrării. Aceştia erau agitaţi şi, cu strigăte de încurajare, ei coborâră din trăsură trei lăzi mari din lemn şi le duseră în casă.

Nu a durat mult, şi chinezul ras în cap şi cu şuviţa lungă de păr apăru la Melzer. Dar spre deosebire de noaptea trecută, acum avea un chip prietenos; îşi încrucişă braţele pe piept, se înclină şi, cu cunoscutul accent, zise:

– Eu sunt meşterul Lien Tao şi vă rog să mă scuzaţi. V-am făcut o nedreptate.

– Sunteţi...

– Lien Tao, repetă chinezul cu o amabilitate exagerată, şi continuă: Aţi spus adevărul, ceea ce eu am crezut că nu este posibil. Noi ne-am regăsit bagajele, aşa cum aţi spus.

– Mă bucur pentru dumneavoastră, răspunse uşurat meşterul. Atunci pot spera că mă lăsaţi să plec. Numele meu este Michel Melzer, făuritor de oglinzi din Mainz.

Lien Tao interveni impetuos:

– Noi suntem fericiţi că ne-am recuperat bagajele. Conţinutul lor are mare valoare pentru noi. Cum putem repara ceea ce v-am făcut?

Meşterul dădu atunci un răspuns de care se miră el însuşi şi pentru care avea să se simtă mândru şi după mulţi ani:

– Faceţi-mă părtaş la secretul dumneavoastră şi uit ceea ce mi s-a întâmplat.

– Nu înţeleg ce spuneţi, răspunse chinezul, şi chipul lui îşi recăpătă expresia întunecată din noaptea trecută. Despre ce secret vorbiţi?

– Despre invenţia al cărei folos vreţi să îl vindeţi papei spre multiplicarea indulgenţelor lui, meştere Lien Tao.

Lien Tao făcu un pas spre Melzer, apoi rămase ca ţintuit în podea. Îl privea pe meşterul de oglinzi de parcă acesta tocmai adusese dovada atotcunoaşterii lui.

Melzer arătă zâmbind către perete şi spuse:

– Pereţii, meştere Lien Tao, au urechi. Şi am dispus de suficient timp să mă gândesc de ce un zar banal din lut putea avea atâta importanţă pentru dumneavoastră. Aceste gânduri şi disputa dumneavoastră cu trimisul papei m-au făcut să înţeleg că nu ar fi vorba despre nimic altceva decât despre scriere artificială.

– Sunteţi un om inteligent, meştere Melzer din Mainz!

– Inteligent, ah, da. Aş fi preferat să fi fost înţelept, atât de înţelept, încât să fi putut să inventez eu însumi scrierea artificială.

– Şi dacă noi răspundem cu *nu?*

– Ce vreţi să spuneţi?

– Dacă nu vă luăm părtaş la secretul nostru cu zarurile cu litere?

Melzer ridică din umeri.

– Atunci golim împreună o stacană şi uităm ce s-a petrecut noaptea trecută.

Chinezul râse, încurcat. Generozitatea lui Melzer nu i se păru sigură.

– V-aş putea fi util în treaba aceasta, continuă el. Eu sunt un simplu meşter de oglinzi, dar sunt priceput în a folosi plumbul, cositorul şi antimoniul, cum se pricepe un medic la clisme. Dacă aţi face literele dumneavoastră nu din lut, ci le-aţi turna din plumb şi cositor, acestea ar fi mult mai durabile. Şi, în ce priveşte târgul cu papa, nu ar trebui să vă vindeţi secretul primului ofertant.

Chinezul îl privi surprins pe Melzer.

– Spuneţi-mi, străine, zise acesta în cele din urmă, cunoaşteţi scrierea latină?

– Atât scrierea, cât şi vorbirea, răspunse, nu fără mândrie, meşterul. Dacă este vorba despre copierea unui text latin, nu am nicio dificultate. Eu am învăţat greaca şi latina cu magistrul Bellafintus, marele alchimist. În Mainz, oraşul meu natal, până şi fiii de meşteşugari înţeleg operele vechilor scriitori, în timp ce în alte părţi înşişi popii au greutăţi în a rosti *Credo*-ul în limba papei.

– Şi dumneavoastră puteţi să o faceţi?

– Ce?

– Să spuneţi *Credo*-ul în limba papei.

– Sigur, şi *Ave* şi *Pater Noster*. Vreţi să le auziţi?

– Nu, oricum nu înţeleg, şi vă cred. Ar trebui să ştiţi că noi căutăm urgent pe cineva care stăpâneşte limba latină şi care, în plus, să ştie şi să tacă.

– Atunci nu veţi găsi altul mai bun decât mine!

Meşterul Lien Tao exclamă ceva în limba sa. Şi pentru că Melzer nu putuse să înţeleagă ciudata exclamaţie, chinezul nu rămase dator cu explicaţia.

– Dumneavoastră sunteţi un om deştept, meştere din Mainz, sunteţi şiret, şmecher... mie îmi lipsesc cuvintele potrivite. Mai că aş spune că sunteţi chinez.

Meşterul de oglinzi râse cu poftă, iar în râsul lui era ceva eliberator. Era uşurarea că depăşise coşmarul nopţii trecute.

– Singurul lucru care vă deosebeşte de chinezi, adăugă Lien Tao, este râsul dumneavoastră. Chinezii nu râd, ei zâmbesc.

– Ce păcat! Nici nu ştiţi ce pierdeţi!

Chinezul clătină din cap şi zise:

– Nouă nu ne este dat nici plânsul. Un chinez nu plânge, el este trist. Înţelegeţi?

Melzer se încruntă.

– Pentru un european este dificil să înţeleagă că nu ar putea râde şi plânge. Ar fi ca şi cum nu ar avea voie să iubească şi să urască!

– O, nu, îl contrazise Lien Tao. Chinezii pot să iubească şi să urască, dar fac acest lucru doar în sufletul lor, nu se vede pe chip. Acesta este şi motivul pentru care noi nu utilizăm oglinda. Oglinda redă doar o mască.

– Despre asta eu aş avea multe de spus, dar sunt sigur că nu voi avea acces la sufletul dumneavoastră.

Fără nicio reacţie, chinezul se plimba încolo şi încoace prin încăpere.

– Aveţi dreptate. Poate că noi ar trebui să facem cauză comună. Ar trebui să ne gândim amândoi la asta!

Condus de un alt chinez, un bărbat voinic cu numele de Sin-shin, meşterul se întoarse la Toro Nero în aceeaşi trăsură care îl răpise cu o seară în urmă. Editha era foarte îngrijorată după ce hangiul îi explicase că el însuşi îl trimisese pe tatăl ei la uşa din faţă, unde îl aştepta un grup de chinezi.

Deşi Constantinopolul era plin de străini ca niciun alt oraş din lume, chinezii aveau un regim special. Erau priviţi cu neîncredere, pentru că ei se izolau, locuiau într-un cartier propriu, dar, mai ales, celebrau ritualuri şi aveau obiceiuri cărora nimeni nu le găsea explicaţia. Se spunea chiar că socoteau anii după un calendar propriu şi îi denumeau repetitiv cu nume de animale murdare, ca şarpele, porcul ori şobolanul, ca să nu mai vorbim de ciudata lor religie.

Când Melzer îi povesti fiicei sale prin ce trecuse în noaptea trecută, Editha clătină doar din cap. Nu îl credea. Ea se mai afla încă sub impresia lăsată de întâlnirea cu soţia lui Morienus.

Meşterul îşi cunoştea fiica, şi ştia ce îi trecea prin cap. În cele din urmă, se apropie de ea şi îi spuse încet:

– Ieri, Morienus a fost aici.

Fata îşi ascunse faţa în mâini, şi Melzer îşi dădu seama de durerea ei.

– Nu îţi fie teamă, spuse el încercând să o liniştească, totul s-a rezolvat.

„Ce a vrut?“ Editha îl privi întrebătoare pe tatăl ei.

– Ce voia Morienus? Îţi poţi imagina. A cerut înapoi banii de răscumpărare.

Editha clătină tristă din cap. „Şi?“

– I-a primit. Nu, nu de la mine. I-a dat mijnheer Meytens. S-a întâmplat împotriva voinţei mele.

Editha se trase înapoi, de parcă ar fi primit o lovitură în faţă. Un moment fata rămase înmărmurită, apoi se întoarse şi fugi pe scări afară, de parcă era urmărită de diavol.

– Asta nu înseamnă nimic, crede-mă! strigă meşterul în urma ei.

Editha nu îl auzi.

Capitolul III
Diavolul își vâră coada

Singură cu gândurile ei, Editha şedea pe zidul vechi, dărăpănat, care cobora abrupt spre port. Aici, unde se simţea liberă, dădu frâu liber lacrimilor, lacrimi de disperare, pentru că trebuia să se teamă că acum grăsanul medic ar putea avea pretenţii de la ea.

Pe drumul care, cu sinuozităţi dese, ducea în port domnea un haos năucitor de hamali, roabe cu roţi mari, atelaje trase de catâri şi călători care se grăbeau spre corăbii. Dinspre dig se ridica un miros penetrant de peşte stricat şi iarbă de mare. Cu acesta se amesteca fumul înţepător provenit de la cârciumile ordinare aflate în port la tot pasul, precum şi duhoarea de untură de peşte şi grăsime râncedă.

În timp ce Editha privea fix înainte, simţi brusc o palmă pe umăr. Era mâna lui Ali Kamal, care în acest oraş părea prezent pretutindeni.

Egipteanul râse şi întrebă:

– De ce plângi, fiică a meşterului de oglinzi? Şi pentru că Editha nu răspunse, continuă: Lasă-mă să ghicesc. Este dorul de casă? Da, sigur este dorul de casă!

Fata clătină din cap şi îşi şterse lacrimile de pe obraji cu mâneca. Apoi îl privi pe Ali Kamal şi îşi duse ambele mâini la inimă.

– Ah, înţeleg, zise egipteanul. Necazuri în dragoste. Sunt la fel de rele ca dorul de casă.

Cu mare efort şi cu dese întrebări puse de egiptean, Editha reuşi în cele din urmă să îi explice băiatului situaţia ei.

– Şi tu nu îl iubeşti pe bărbatul căruia i te-a promis tatăl tău.

Editha dădu aprobator din cap.

– Ce ai de gând să faci?

Fata îşi pironi privirea pătrunzătoare asupra lui Ali Kamal, de parcă i-ar fi cerut acestuia ajutorul.

– Eu ce pot să fac? întrebă dezorientat tânărul. Te duc înapoi la han, la tatăl tău.

Cu mişcări energice, Editha se opuse.

– Oricum, nu poţi rămâne aici dacă se înnoptează, hotărî egipteanul. Mai bine te duc la mama mea. Eu am patru surori. Cea mai mare are vârsta ta. La noi nu este grozav, dar măcar acolo vei fi în siguranţă. Hai!

Disperarea Edithei era atât de mare, încât ea l-ar fi urmat oriunde pe Ali Kamal.

Fata nu cunoştea strada ce ducea din port la zidul cel mare. Nu departe, după ce au trecut de o poartă-turn,

se făcea la stânga o uliţă pe care casele cu unul ori mai multe niveluri alternau ca crenelele unei fortăreţe.

Casa în care trăia Ali Kamal avea un singur etaj. Băiatul şi familia lui nu locuiau nici la parter, nici la etaj; o scară cobora în pivniţă, din care se ridica un aer înăbuşitor. Nu a lipsit mult ca Editha să leşine ori să facă, din silă, cale întoarsă. Dar îşi dădu seama de situaţia ei lipsită de orice perspectivă şi îl urmă pe egiptean.

Jos era o încăpere întunecoasă, urmată de un gang lung ce avea pe fiecare parte camere, a căror suprafaţă o întrecea cu mult pe cea a casei. Se părea că întregul Constantinopol era străbătut de asemenea labirinturi ramificate, şi nimeni nu se întreba căror scopuri fuseseră acestea destinate iniţial.

Ali Kamal locuia cu mama şi cu patru surori în trei încăperi boltite, alăturate, ce primeau lumină prin nişte deschizături în tavan. Mama lui Ali, Rhea, era negresă, dar în niciun caz îmbrăcată sărăcăcios. În câteva cuvinte spuse rapid, dar neînţelese de Editha, Ali Kamal îi explică acesteia cine era însoţitoarea lui şi de ce Editha îi întorsese spatele tatălui ei. Rhea primi la început cuvintele fiului ei cu evidentă neîncredere, dar apoi se duse la fată şi o îmbrăţişă ca pe propriile fiice.

În zilele următoare, în care ea nu a părăsit ascunzătoarea, încrederea fetei în Rhea a crescut tot mai mult. Cu toate că ele nu puteau schimba vreun cuvânt, se înţelegeau neobişnuit de bine. Fiicele, dintre care cea mai mică avea nouă ani, se duceau în fiecare dimineaţă la

muncă într-o țesătorie de covoare, iar Ali Kamal pleca și el punctual. El îi mărturisise de la început Edithei că, așa cum bănuise Melzer, lucra pentru proprietarul depozitului care coordona banda de hoți.

Într-o seară, Ali Kamal veni acasă foarte agitat. În port umbla un zvon că sultanul turc Murat plănuia un nou atac asupra orașului. Spioni împărătești descoperiseră mișcări de trupe la periferia orașului, iar în fața Dardanelelor pândea o flotă de treizeci de vase care nu ridicase niciun pavilion.

Constantinopolul era ultimul bastion creștin din est, o insulă de aur în imperiul păgânilor, iar debilul împărat Ioan Palaiologos bănuia de mult timp că zilele imperiului său erau numărate. El implorase ajutorul papei de la Roma, își trădase propria credință și trecuse la catolicism, și consimțise chiar la reunificarea bisericii bizantine și a celei romane, în speranța că papa îi va trimite în ajutor armata lui. Dar acesta rămăsese în expectativă.

Pe străzi, bizantinii povesteau lucruri îngrozitoare despre sălbăticia turcilor. Se spunea că jefuiau și incendiau, violau femeile și măcelăreau copiii. Locurile pe o corabie spre Veneția ori Genova erau plătite în aur. Casele din oraș și vilele somptuoase erau puse la vânzare pe nimic, în vreme ce prețurile pentru pâine și carne creșteau nemăsurat.

Rhea, mama lui Ali, a fost disperată când fiul ei a venit cu vestea despre apropierea armatei. Deși familia

avea credinţa musulmană, în ochii turcilor ei treceau drept trădători necredincioşi. Ali Kamal încercă să îşi liniştească mama. El luase în considerare toate posibilităţile de a-şi scoate din ţară mama şi surorile cu ajutorul unui velier veneţian. Iar pentru Editha era mai bine să se întoarcă la tatăl ei.

„Niciodată!" declarase fata. Mai curând s-ar sinucide.

Ali Kamal tăcea, pentru că el cunoştea seriozitatea intenţiei Edithei. Dar, în secret, el concepu un plan.

După ce timp de trei zile o căutase pe Editha fără niciun rezultat, cu toate că răscolise oraşul de la Cornul de Aur până la Marmara şi de la hipodromul din est până la marele zid din vest – chiar şi Ali Kamal, pe care îl întâlnise în port, îi spusese că nu o văzuse meşterul se întorsese în camera lui doborât, certat cu sine şi cu lumea.

Hangiul, care se temea pentru sănătatea clientului său cu posibilităţi financiare, bătu politicos la uşa camerei pentru a întreba dacă acesta nu voia să ia parte la concertul a doi virtuozi, doi veneţieni frate şi soră. Melzer refuzase. Numai gândul la muzică şi societate îi părea detestabil.

Cei doi, insistase hangiul, cântă minunat la lăută.

Lăută! Melzer se gândi apoi că lăuta ar corespunde dispoziţiei lui, aşa că reveni asupra deciziei şi îl urmă pe hangiu în încăperea supraaglomerată. Prevăzător, hangiul îi oferi un scaun, aşezat astfel încât

chipul lui Melzer să se afle la aceeaşi înălţime cu faţa interpretei, la o lungime de braţ de el.

Chipul palid al interpretei avea ceva din farmecul absent, de mască, pentru care erau celebre femeile veneţiene. Părul ei mătăsos şi negru era pieptănat pe mijloc, în contrast cu chipul machiat în alb. Şi în vreme ce ea cânta de dragoste şi dor, pieptul îi sălta şi cobora ca marea la flux şi reflux. Îl privea atât de pătrunzător, încât meşterul abia mai cuteza să respire. Nu mai văzuse niciodată o femeie atât de frumoasă.

Tulburarea şi supărarea care îl rodeau de la sosirea în Constantinopol se evaporară. Contemplând excitanta veneţiană, Melzer fu surprins chiar şi de gânduri ce nu mai jucaseră niciun rol în viaţa lui de mulţi ani încoace şi îl cuprinse o dorinţă fierbinte de a strânge în braţe frumoasa interpretă la lăută şi de a-i acoperi gura roşie cu sărutări.

În timp ce Melzer asculta muzica, în timp ce o sorbea din priviri pe interpretă, i se păru că genunchii încep să îi tremure; corpul lui, ba chiar şi întreaga sală, păreau că se clatină. În rândul spectatorilor se produse tulburare. Liniştea plină de evlavie fu spulberată de o explozie, pereţii se cutremurară, iar din tavan se răspândi un nor de praf înăbuşitor. Instrumentul la care cânta veneţiana căzu pe podea şi, înainte ca Melzer să îşi dea seama ce se petrece, veneţiana se repezi la el şi îşi ascunse faţa la pieptul lui.

Mai întâi crezu că visa, atât de ireală şi grotescă îi păru situaţia, şi o clipă gustă neaşteptata senzaţie dintre coapse. Abia când uşa fu smulsă şi se auzi o voce strigând „Foc! Vin turcii!" Melzer deveni conştient de gravitatea situaţiei. O apucă de după umeri pe veneţiană şi o trase afară după el.

O ghiulea lovise casa de vizavi şi aprinsese acoperişul. Pe ferestrele de sus izbucniseră flăcări, iar strada era scăldată într-o lumină roşie. O femeie trăgea din casă doi copii şi striga disperată numele celui de-al treilea. Vecinii începuseră să lupte cu focul, dar le lipsea apa.

Gură-cască soseau din întuneric de pretutindeni pentru a privi casa în flăcări. Se strângea din pumni şi se striga:

– Blestemaţii de nemernici turci! Adunătură de nelegiuiţi! Dumnezeu îi va pedepsi!

Melzer încă strângea în braţe cântăreaţa la lăută, care privea ca vrăjită flăcările.

– Ne vor ucide pe toţi! bâigui ea fără a-şi desprinde privirea de la foc.

Meşterul îi auzi vocea, dar nu îi înţelese cuvintele. De aceea, răspunsul lui sună nepotrivit în faţa casei ce ardea:

– Aş vrea să vă mai aud cântând la lăută, frumoasă veneţiană.

Spunând asta, se simţea de parcă s-ar fi aflat pe puntea unui vas care se balansa.

Cântăreața se smulse din brațele lui Melzer cu o mișcare energică. Acesta îi dădu drumul, îngrozit.

– De ce mă fixați de parcă aș fi fost o minune a lumii?

– Scuzați-mă dacă privirea mea v-a rănit, răspunse Melzer, dar ochii mei nu au mai văzut niciodată atâta gingășie. Cu siguranță că astfel de complimente nu vă sunt necunoscute.

– Ce femeie nu ar asculta complimentele cu plăcere, străine?

– Nu îmi spuneți „străine", frumoasă venețiană, eu sunt Michel Melzer, meșter de oglinzi din Mainz. Care ar fi numele dumneavoastră?

Înainte ca femeia să poată răspunde, fratele ei interveni:

– Cară-te acasă! strigă el nepoliticos. Nu îți pierde vremea cu bărbați străini!

O apucă de braț și plecă trăgând-o după el. Din mers, venețiana se întoarse și îi strigă lui Melzer:

– Simonetta mă numesc!

Apoi se făcu nevăzută. Melzer privi în urma ei ca după o apariție supranaturală.

Flăcările de la casa aprinsă amenințau acum și parterul. Și, în timp ce ajutoarele venite se străduiau să oprească extinderea focului la alte clădiri, în fața casei care ardea se înghesuiau tot mai mulți gură-cască veniți din cârciumile aflate în apropiere și de pe ulițele înguste. O mulțime, sălbatică și gălăgioasă, răcnea,

oamenii se împingeau unul pe altul, iar printre cei care se zgâiau se foiau indivizi suspecți, un soi care în Constantinopol era mai prezent decât în orice alt oraș din lume. Aceștia își făceau meseria în îmbulzeală. Cu lame ascuțite și cu un sânge-rece remarcabil, hoții spintecau veșmintele de soi pentru a ajunge la conținutul pungilor și al buzunarelor. Băieșițe și prostituate își îndesau corsetele șnuruite în persoanele singure de sex bărbătesc, iar agenți ai diverselor grupări care decideau asupra vieții în Cornul de Aur – gruparea imperială, grupul genovez, grupul venețian, și circula zvonul că până și turcii dispuneau de spioni între zidurile orașului – urmăreau cu toții, cu entuziasm fățiș, tumultul.

Melzer era convins că printre toți acești oameni o va descoperi pe fiica sa Editha, și de aceea se îmbulzea și el în mulțime, cu ochii după tinerele fete. Dar eforturile lui rămaseră fără rezultat.

Cu zgomote puternice și însoțit de o coloană de flăcări ca un vulcan, acoperișul se prăbuși, iar acum tăciunii amenințau să aprindă și casele învecinate. Și, în vreme ce mulțimea bătea din palme și scotea strigăte, încurajând grandiosul foc de artificii să își termine odată treaba, s-a întâmplat ceva neașteptat, cel puțin pentru Melzer. Mulțimea care jubila parcă tocmai asta așteptase.

Ferestrele semicirculare de la parter, blocate cu jaluzele solide din lemn – pe care Melzer, dacă se gândea bine, nu le văzuse niciodată deschise – zburară de parcă în interiorul casei ar fi avut loc o explozie,

iar în suflul fierbinte de aer şi fum înăbuşitor au fost expulzate foi de hârtie, răsucindu-se în aer ca purtate de vârtejurile toamnei. Bărbaţi şi femei săltau pe loc pentru a înhăţa câte una dintre aceste hârtii zburătoare.

Meşterul ajunse şi el în acest fel în posesia unei hârtii, pe care, după cum a constatat, era caligrafiat ceva, dar, fiind carbonizată, scrisul nu era lizibil. Melzer fu şi mai surprins când pe uşa casei se năpustiră afară vreo şase chinezi care încercau să salveze nişte roţi misterioase, cutii şi lăzi din lemn, precum şi teancuri de pergament. Deşi pentru un european toţi chinezii arătau la fel, Melzer era convins că doi dintre ei luaseră parte la răpirea lui bazată pe o greşeală.

Cu toate că salvarea bunurilor stârni mare interes, niciunul dintre privitori nu dădu o mână de ajutor. Urmăreau cu toţii fascinaţi fuga sprintenă a chinezilor, care îngrămădeau avutul lor în faţa hanului aflat peste drum.

Faptul că spectacolul nocturn era rezultatul unui atac turcesc părea să fi fost uitat de toţi când un nou fulger despică noaptea şi o altă ghiulea lovi în apropiere. Urmă o a doua explozie şi, la scurt timp, o a treia. Atunci începură să bată clopotele tuturor bisericilor. Cerul se coloră în roşu sângeriu. Abia acum înţeleseră cu toţii gravitatea situaţiei.

Oamenii alergau pe străzi ca ieşiţi din minţi. Într-o clipă, drumul plin de curbe către portul Eleutherios a fost blocat. Vizitiii loveau în stânga şi în dreapta fără

a mai alege între oameni şi animale de tracţiune. În noapte se striga în toate limbile:

– Vin turcii! Să se salveze cine poate!

În timp ce strada din faţa casei care ardea se golea treptat, etajul superior al clădirii se prăbuşi, iar acoperişul greu înăbuşi flăcările sub el. După o oră, din misterioasa casă mai rămăsese doar o grămadă de dărâmături fumegânde.

Acum, strigătul „Foc!" răsuna din toate direcţiile, iar meşterul preferă să se retragă în camera lui din han. Acolo, întâmplător sau nu, se ciocni de medicul cel gras. Chrestien Meytens părea foarte agitat, şi cu o năframă albă îşi ştergea sudoarea de pe fruntea înroşită.

– Nu ne rămâne decât să plecăm de aici! spuse el, tuşind şi gesticulând de parcă ar fi încercat să dea deoparte fumul înecăcios. Nu veniţi cu mine?

Melzer refuză.

– Nu voi pleca din Constantinopol înainte de a-mi găsi fiica.

– Ei, asta-i! Cine ştie dacă fiica dumneavoastră se mai află aici. Şi dacă veţi muri aici în flăcări ori măcelărit de turci, tot nu veţi fi de ajutor copilei.

În sinea lui, Melzer era nevoit să îi dea dreptate medicului, totuşi insistă în hotărârea de a nu părăsi oraşul şi zise:

– Ştiu, vă sunt profund îndatorat, dar în acest moment este imposibil să mă achit de obligaţia mea. Scrieţi un titlu de creanţă, iar eu îl voi semna.

Meytens dădu din cap.

– Nici vorbă de aşa ceva. Am făcut-o cu plăcere, pentru a salva frumoasa fată dintr-o situaţie penibilă.

După aceste cuvinte se lovi cu palma peste tunică, iar aceasta zornăi ca un sac plin, şi adăugă râzând:

– Aur, auziţi meştere? O sută de ducaţi din aur curat!

Fără să fi fost întrebat, Chrestien Meytens povesti că vânduse trei sticle cu poţiunea lui secretă medicului împăratului Ioan Palaiologos, care era subţire ca o troţă de cârmă şi avea permanent ameţeli şi furnicături pe creier; Meytens era vestit în toată Europa pentru acea poţiune. Şi, ca să vezi, poţiunea, care printre altele conţinea urina de dimineaţă a unei iepe gestante – nu a vrut, din motive lesne de înţeles, să destăinuie alte ingrediente – ameliorase starea împăratului chiar din ziua următoare. Spre bucuria medicului curţii şi a întregului alai domnesc, după săptămâni de slăbiciune sufletească împăratul pusese întrebarea auzită de toţi: dacă duşmanul lui de moarte, sultanul Murat, era originar din India ori din China. Această dorinţă de cunoaştere se datora doar medicamentului lui minune, şi aşa ceva, spunea Meytens rânjind, aducea bani. Mai făcu încă o dată să răsune tunica sa, apoi spuse:

– Este ultima ocazie, Melzer, veniţi ori nu veniţi?

– Rămân aici, răspunse meşterul.

Editha şi surorile lui Ali au petrecut noaptea împreună în faţa unei lumini pâlpâitoare, în timp ce Rhea a făcut o boccea cu strictul necesar. De somn nici nu putea fi vorba, deoarece deasupra zidurilor înalte vuiau ghiulelele turcilor. Ali Kamal, care luase rolul tatălui în familie, povestea că turcii dispuneau de cele mai mari tunuri din lume, suficient de mari pentru a lovi orice ţintă, şi atât de puternice, încât puteau distruge şi piramidele. Ele nu trebuiau să părăsească în niciun caz adăpostul lor boltit, până când revenea el.

Ali Kamal trebuia să aranjeze călătoria cu vasul pentru mama lui, pentru cele patru surori şi pentru Editha, oriunde, numai să fie departe de acest oraş. Nimeni nu se îndoia că oraşul avea să cadă în mâinile turcilor mai devreme sau mai târziu. Opiniile nu coincideau în ceea ce privea momentul, pentru că orice canonadă a inamicului putea să însemne sfârşitul.

Tânărul egiptean economisise o avere respectabilă, care îi era de mare folos în negocierile cu diferiţi proprietari de vas. Totuşi, calea directă, aceea de a urca pe o corabie în portul Eleutherios şi de a naviga către sud, i se părea mult prea periculoasă. În deplasările lui, Ali Kamal aflase de un dezertor imperial cu numele de Panaiotis, care de doi ani trăia în afara zidurilor oraşului şi se afla în raporturi bune cu ocupanţii turci pentru că le trădase amănunte privind apărarea bizantină. Panaiotis îşi acoperea cheltuielile – şi nu trăia prost – din activitatea lui de călăuză. Ca atare, se pare că trecea fără

eforturi prin zidurile groase de câțiva metri și prin porțile închise, pentru că Panaiotis apărea ba dincoace, ba dincolo de zidurile orașului, cu toate că porțile acestuia nu mai fuseseră deschise de ani de zile. Acest lucru îi adusese faima că ar lucra mână în mână cu necuratul.

Pentru un partizan al diavolului, Panaiotis era mult prea meticulos; dar în astfel de farse Ali Kamal oricum nu credea. Și pentru că el se pricepea la oameni, mai ales la cei în care nu avea încredere, plătise în avans grecului doi guldeni pentru promisiunea că le va duce pe mama lui, pe cele patru surori și pe Editha la Veneția cu o corabie care ancora în afara portului.

Locul de întâlnire pentru aventuroasa fugă era o fierărie din apropierea bisericii Sf. Catarina, aflată chiar lângă marele zid. Ali îi înmânase mamei suficienți bani pentru a se descurca la Veneția. Spunea că el însuși le va urma când afacerile aveau să îi permită.

Despărțirea nu s-a petrecut fără lacrimi, iar când poarta grea a fierăriei s-a închis în urma lor, Editha a tresărit, de parcă fusese biciuită. Rhea a încercat să o liniștească cu un gest al mâinii.

Panaiotis era un bărbat de vârstă mijlocie, mândru, dar atât de dur, încât cu siguranță că nu îl puteai califica drept arătos. Trăsăturile lui exprimau răceală. Bărbia colțuroasă și colțurile lăsate în jos ale gurii trădau hotărâre. Panaiotis le ceru, pe un ton aspru, să urmeze cu strictețe orice indicație dată de el.

În spatele unei protuberanţe a zidului, în interiorul fierăriei, fusese amenajat în podea un chepeng. De la el, o scară abruptă din lemn ducea în adâncimi necunoscute. Fata de nouă ani începu să plângă, pentru că i se făcuse frică. Rhea o luă în braţe pentru a o linişti. Nici Editha nu se simţea bine.

Panaiotis le împărţi felinare, apoi coborî primul în întuneric. Un culoar săpat în stâncă, pe care se putea merge doar aplecat, cobora până la o grotă ce primea aer de la suprafaţă printr-un horn îngust. Prin el pătrundea tunetul îndepărtat al tunurilor turceşti. Aici, drumul se bifurca spre dreapta şi spre stânga. Panaiotis o luă spre stânga.

Editha avea impresia că mergeau sub pământ de-a lungul marelui zid. Şi nu se înşela, pentru că, după ce au urcat o scară incomodă din piatră, au ieşit la suprafaţă printr-o deschizătură din zid greu accesibilă. Se aflau în afara zidurilor Constantinopolului.

Ghidul lor, care până atunci nu scosese niciun cuvânt, stinse felinarele; apoi fluieră, şi imediat i se răspunse. În lumina palidă a lunii se apropie un atelaj tras de catâri. Grecul le făcu semn: „Urcaţi-vă!“ Rhea, copiii şi Editha urcară. Nici nu se aşezaseră bine, că Panaiotis dispăru în gaura din zid prin care veniseră, fără un cuvânt.

Rhea o apucă pe Editha de mână, ca pentru a-i spune: „Totul va fi bine. Să ai deplină încredere în fiul meu, Ali“.

La început, atelajul porni clătinându-se pe lângă drumul amenajat fără a face zgomot, pe o pășune uscată, printre pomi noduroși, urcând ușor. Apoi, coti pe un drum printre câmpuri, care se termina în mare. Căruța supraîncărcată prinse viteză, mai ales deoarece căruțașul, pentru a evita zgomotul, nu folosea sabotul de frână. Astfel goni căruța la vale până când se opri pe o porțiune de drum dreaptă, de unde se vedea marea. Acolo, la o jumătate de kilometru distanță, era ancorat în întuneric un velier.

Cerul deasupra orașului era roșu-închis și violet; uneori, câte un fulger traversa bolta, urmat de tunete. O barcă cu vâsle duse fugarii pe o mare liniștită până la vas. Velierul, o cogă veche, era cufundat adânc în apă. După cât putu să vadă Editha în întuneric, pe punte se înghesuiau cam două sute de oameni.

Imediat ce barca ajunse la vas, noilor veniți li se întinseră numeroase mâini. Editha apucă o mână groasă de bărbat și privi în sus. Se îngrozi. Vru să țipe, dar nu putu să scoată niciun sunet. Bărbatul care o trăgea la bord era medicul Chrestien Meytens.

După trei zile de bombardamente, atacul turcesc se potoli, ca și celelalte douăzeci și șapte de atacuri anterioare, chiar dacă loviturile care își atinseseră ținta și incendiile fuseseră de data aceasta mai puternice. Împăratul, slăbit, a calificat sfârșitul atacului ca fiind o victorie a trupelor sale și ca performanță strategică

a generalului de cavalerie african Hamid Hamudi şi a decretat, precum făcuse la toate anterioarele „victorii asupra turcilor", o amnistiere generală a tuturor prizonierilor. Din fericire, împăratul nu ştia că performanţa trupelor lui se limita la vărsarea a şapte vedre cu smoală peste zidul din nord, iar cea a generalului său la evacuarea a şaizeci de cai din grajduri. Nici prima şi nici a doua acţiune nu fuseseră în folosul apărării; mai curând, soldaţii înlăturaseră smoala presupunând că era vorba despre miere stricată, iar caii fuseseră nevoiţi să părăsească grajdurile doar pentru că, în urmă cu câteva zile, sosiseră pe mare şaizeci de vaci din insula Eubeea, pentru aprovizionarea oraşului.

Războiul, care pentru bizantini devenise deja ceva obişnuit, o mică tulburare a cotidianului – principalul era să nu fii tu nimerit de o ghiulea – îl speriase de moarte pe Michel Melzer. Meşterul nu se temea pentru propria viaţă, cât se temea pentru viaţa fiicei lui. Nesiguranţa şi grija faţă de soarta ei nu îi dispăruseră complet. Era palid, cu obrajii căzuţi, şi chiar ochii săi, care de obicei sclipeau şmecherește, erau acum atât de trişti şi lipsiţi de veselie, încât se sperie când se privi într-o oglindă pe care o avea în bagaj.

Din fericire, Melzer luase cu el şi o oglindă curbată, care îl făcea pe privitor să apară dolofan şi sănătos, ca după şapte ani de trai bun – desigur o iluzie, dar în vremuri grele omul trăieşte din iluzii. Aşa că meşterul se privi o vreme în această oglindă, înainte de a stinge lumina şi a se culca.

În acea noapte, a cincea după atacul turcilor, Melzer îşi regăsi somnul odihnitor, şi chiar visul avut nu a fost dintre acelea care te fac să asuzi din plin, ci îl binedispuse şi îi dădu noi speranţe. Melzer visă că Ioan Palaiologos, împăratul Constantinopolului, despre care se spunea că se consuma din cauza sorţii oraşului, interzisese în palatul său toate oglinzile, deoarece nu îşi mai suporta propria imagine. Se vedea subţire ca o eche de cârmă, şi purta trei rânduri de veşminte unul peste altul, pentru a putea fi observat. În visul lui Melzer, împăratul îl chemase la palat şi îl rugase să îi permită să arunce o privire în oglinda curbată.

Când Melzer s-a trezit binedispus dimineaţa, mai întâi s-a privit îndelung în oglinda curbă. Apoi a îmbrăcat cele mai bune haine şi a apucat drumul palatului, luând cu el oglinda.

Palatul se afla departe de cartierele dens populate ale oraşului, pe un platou înalt. Clădirile palatului se deosebeau de locuinţele celor bogaţi, care confereau oraşului aspectul lui obişnuit, în primul rând prin faptul că nu aveau acoperişuri obişnuite, ci cupole, şi arătau ca nişte ciuperci strânse una lângă alta. Luxul acestora era proverbial, şi nici papa de la Roma, nici dogele Veneţiei nu se puteau măsura cu aceste minuni arhitectonice.

Împăraţii Imperiului Roman de Răsărit, ale căror gusturi capricioase şi alese nu aveau nimic comun cu limitele mic burgheze ale arhitecturii germane, care concepea după aceeaşi schemă toate clădirile, fie ele

palate, catedrale ori ogrăzi pentru păsări, preluaseră cu vizibilă satisfacţie particularităţile ţărilor străine, de preferinţă invers. Ei ornamentaseră cu plăci din lemn nu podeaua, ci tavanul. Nici covoarele nu erau aşezate pe jos, ci mai curând atârnau pe pereţi. Coloanele, care prin alte părţi sprijineau bolţile, se terminau deseori la jumătatea înălţimii şi slujeau unor scopuri necunoscute, pe când scările din marmură, care în Apus sunt late şi plate, în Răsărit sunt mai curând abrupte şi înguste.

Orice bizantin avea dreptul să îl caute pe împărat în fiecare dimineaţă, în măsura în care vorbea greceşte, avea maniere bizantine, recunoştea biserica ortodoxă şi era capabil să îşi expună problema în limita timpului de două, trei minute necesare golirii unei clepsidre. Deşi Michel Melzer nu îndeplinea niciuna dintre aceste condiţii şi în ciuda faptului că intendentul Alexios, competent totodată şi în ceea ce privea protocolul, îl primise cu neîncredere, meşterul nu se lăsă respins. Când declară că voia să îi ofere împăratului o oglindă miraculoasă, primi râsete şi ironii, Ioan Palaiologos evitând orice oglindă precum diavolul apa sfinţită.

Melzer răspunse că ştia asta, dar oglinda destinată de el împăratului nu era una obişnuită, ci era un obiect miraculos menit să îi trezească acestuia pofta de viaţă. De acum, intendentul şi îndărătnicul vizitator se certau atât de straşnic, încât vocile lor ridicate ajunseră în încăperea în care împăratul, aşezat pe un tron din marmură, îşi încălzea picioarele cu o pisică bătrână şi tigrată.

Ioan Palaiologos s-a interesat de cauza larmei şi a primit răspunsul că un latin ori franc – Dumnezeu ştie de unde provenea – voia să îi redea pofta de viaţă cu ajutorul unei oglinzi. Împăratul nu stătea prea bine cu auzul şi nu a înţeles cu ce voia acesta să intre, dar îl interesa orice mijloc care putea face o minune. Ordonă să fie introdus străinul.

Bărbatul din Mainz nu mai fusese niciodată primit de un împărat, cu atât mai puţin de unul oriental, care se ferea de oglindă ca de diavol. De aceea ţinea cu ambele mâini la spate obiectul-minune şi, cu capul plecat, făcu mai multe plecăciuni stângace în timp ce se apropia de tronul din marmură.

Intendentul Alexios preluă sarcina de a intermedia între solicitant şi împărat. Meşterul declară că venea din Mainz, unde avusese succese remarcabile cu o oglindă-minune. Împăratul întrebă dacă meşterul pronunţase cuvântul oglindă şi dacă acesta nu ştia că...

Firește că Melzer îl întrerupse pe împărat înainte ca suveranul să se fi lansat într-un torent de vorbe de neoprit, şi spuse că orice bizantin dc bună credinţă ştia despre aversiunea Majestăţii Sale, însă el nu voia să îi ofere împăratului o oglindă obişnuită care reflecta mizerabila realitate. Produsul minune al artei şlefuirii realiza ceva surprinzător, vindecând bolnavi, iar celor cărora li se citea pe chip boala lungă şi chinul le oferea înfăţişarea debordând de vigoare a unui pugilist grec.

Scârbit, Ioan Palaiologos întoarse capul într-o parte. Precum o femeie cochetă, care nu îndrăznește să înfrunte realitatea în față, privi cu coada ochiului oglinda. Însă încet, treptat, suprafața lucioasă îi atrase magic privirea, iar el își fixă ochii asupra oglinzii, de unde îi răspundea un chip sănătos tun. Împăratul își pipăi obrajii osoși cu degetele, de parcă nu ar fi voit să creadă ce vedea. Apoi scoase un strigăt de bucurie. Un sunet asemănător se mai auzise în urmă cu șaptesprezece ani, când dezertorii turci anunțaseră moartea sultanului Murat – ceea ce s-a dovedit mai târziu a fi, din păcate, o informație falsă.

Când Michel Melzer văzu entuziasmul împăratului, care, zâmbind fericit, se ridicase ca o barză pe picioarele lui subțiri, făcu singurul gest potrivit cu situația în care se afla: îi dărui lui Ioan Palaiologos oglinda miraculoasă. Acesta îl răsplăti împărătește și îl invită la sărbătorirea victoriei ce avea loc la palat a doua zi. Îi puse o singură condiție: Melzer nu trebuia să mai facă pentru nimeni, nici măcar pentru el însuși, o asemenea oglindă.

Astfel, meșterul de oglinzi se văzu, de pe o zi pe alta, în situația de a-și putea plăti datoria față de medicul Meytens. Dar acesta dispăruse, la fel ca și Editha.

Aproape în lacrimi după această înlănțuire nefericită de circumstanțe, meșterul se întoarse la Toro Nero. Se aruncă în pat și dădu frâu liber durerii și tristeții lui.

Melzer se sperie de moarte când deschise ochii şi în faţă îi apăru chipul chinezului Lien Tao.

– Nu am vrut să vă sperii! Chinezul zâmbi şi continuă cu tonul lui cântat: Vreţi să mă ascultaţi o clipă, meştere Melzer din Mainz?

– Dacă doriţi. Dar ce vreţi de la mine? răspunse Melzer tulburat.

Lien Tao trase un scaun mai aproape, îşi netezi mantia strălucitoare şi începu protocolar:

– Vedeţi dumneavoastră, meştere Melzer din Mainz, destinul alege căi neobişnuite – aşa spuneţi dumneavoastră în Apus. Când vă surâde, toate vicisitudinile vieţii vă sunt îndepărtate. Într-un caz ca acesta este nevoie măcar de ajutorul unor oameni energici.

Meşterul se ridică în capul oaselor. Îl mira cât de fluent vorbea deodată greceşte Lien Tao, care la prima lor întâlnire o stâlcea de mama focului. Se pare că la prima întâlnire chinezul se prefăcuse. Ce cocea acesta?

Lien Tao o luă înaintea întrebării lui şi adăugă:

– Vedeţi, casa de peste drum, care a fost lovită de o ghiulea turcească, nu era o casă obişnuită, deşi locuiau acolo şi oameni...

– Se povestesc lucruri ciudate, interveni Melzer, despre vrăjitorie, magie şi farmece, şi oamenii cred că lovitura primită a fost o pedeapsă cerească. Eu nu am crezut asta. Când am văzut ce lucruri au fost salvate din foc, mi-am dat seama că dincolo de jaluzele închise se experimenta scrierea artificială. Am dreptate?

Chinezul îndepărtă brațele de parcă ar fi voit să spună: „Așadar știți tot!" Apoi zise:

– Ce să vă mai explic, meștere Melzer? Sunteți mult prea șiret pentru a mai fi necesară o introducere lungă. De aceea vreau să trec direct la chestiune: în incendiu a fost distrus întreg atelierul. Dar mai mult decât pierderea atelierului ne doare distrugerea literelor turnate. Din cauza focului, ele s-au prefăcut în scrum.

– Vă referiți la zarurile ce aveau pe laturi câte o literă?

Chinezul confirmă, iar Michel Melzer începu să înțeleagă de ce îl căuta Lien Tao.

– Vă amintesc ultima noastră discuție ce a avut loc în sediul legației, zise meșterul Lien Tao cu o amabilitate mimată.

– Nu o voi uita niciodată, răspunse agitat meșterul de oglinzi. Nu spuneam atunci că zarurile din plumb și cositor ar fi mult mai rezistente decât cele ale voastre, din lut? Nu am spus așa?

– Desigur, așa ați spus, meștere Melzer. Oricum, și plumbul, și cositorul s-ar fi distrus în flăcări. Problema care ne preocupă pe mine și pe prietenii mei este cum am face să intrăm în posesia unor litere noi. A durat trei ani până când cioplitorii noștri în piatră din Shanghai au format, au tăiat, au gravat și au presat în lut alfabetul dumneavoastră. Și am mai pierdut un an din cauza corecturilor făcute de un călugăr călător din Italia, deoarece majoritatea literelor aducea mai curând

cu scrierea chinezească decât cu cea latină. Credeţi-mă că pentru un chinez literele dumneavoastră sunt receptate la fel de dificil ca scrierea chinezească de către dumneavoastră.

Melzer se ridică din pat, duse mâinile la spate şi începu să se plimbe încolo şi încoace în camera simplu mobilată.

– Dacă vă înţeleg bine, meştere Lien Tao, vreţi să mă convingeţi să fac litere noi pentru dumneavoastră. Dar asta este, presupunând că aş accepta, o treabă de durată, care cu siguranţă nu ar necesita trei sau patru ani, dar totuşi ar fi nevoie de o jumătate de an.

Trimisul chinez băgă mâna în buzunarul stâng al veşmântului său, scoase o pungă şi o goli pe patul boţit. În mod cert erau acolo o sută de ducaţi de aur, care străluceau ca o comoară.

Melzer se sperie, mai ales pentru că în urmă cu doar câteva ore primise de la împăratul Ioan Palaiologos cam aceeaşi sumă şi se întreba dacă este treaz ori visează şi de ce există perioade de timp în care norocul îl urmăreşte.

Vocea melodioasă a lui Lien Tao îl readuse pe meşter la realitate.

– Nu o jumătate de an, meştere Melzer. Şapte zile, o săptămână!

Mai înainte ca Michel Melzer să poată răspunde bărbatului din faţa lui că trebuia să fie nebun pentru a-i cere aşa ceva, chinezul băgă mâna în celălalt buzunar,

scoase o altă pungă şi începu să scoată cu atenţie din ea vreo treizeci de litere pe care le rândui pe masă, de parcă ar fi fost vorba de pietre preţioase de mare valoare. Pe chip îi apăru, în acelaşi timp, un zâmbet larg.

– Un singur set de litere a fost cruţat, spuse Lien Tao fără a-l privi pe meşter. Eu îl păstram la legaţie, de parcă aş fi avut o presimţire.

– Aşa pare, meştere Lien Tao. În orice caz, asta schimbă treaba. Formarea literelor şi turnarea lor în plumb şi cositor nu mai necesită, aşadar, prea mare efort, presupunând că vom găsi un atelier care să aibă un cuptor de topire. Dar a face toate acestea în şapte zile mi se pare imposibil. De ce atâta grabă?

Chinezul se apropie de Michel Melzer, ca pentru a-i încredinţa un mare secret.

– De mâine în zece zile, o corabie părăseşte portul, cu direcţia Veneţia. Încărcătura ei este destinată papei şi este constituită din hârtie, nimic altceva decât hârtie, dar ea va fi la fel de preţioasă ca aurul. Vor fi de zece ori câte zece mii de indulgenţe comandate de papă. De zece ori câte zece mii! Vă daţi seama ce înseamnă asta?

– Îmi pot imagina, meştere Lien Tao. Dacă pontifexul cere pentru fiecare doar zece guldeni – şi pentru mulţi iertarea păcatelor este mult mai valoroasă – atunci Sfinţia Sa papa încasează... Doamne, pentru asta nu există cifră!

– Acum înţelegeţi graba noastră?

– O, da, răspunse Melzer, mai ales dacă mă gândesc la plata muncii. La numai un gulden pe indulgenţă, ar însemna de zece ori câte zece mii de guldeni pentru dumneavoastră...

– ... şi pentru dumneavoastră a zecea parte, dacă reuşiţi să turnaţi noile litere.

Melzer îl privi neîncrezător pe chinez, apoi ridică mâinile şi desfăcu degetele.

– Zece mii de guldeni, meştere Lien Tao?

– Corect! confirmă acesta calm. Zece mii. Iar aceştia – şi arătă către grămăjoara cu ducaţi de pe pat – reprezintă doar un acont.

Meşterul de oglinzi dădu confuz din cap. Cifrele îl zăpăciseră întotdeauna, mai ales când era vorba despre bani. Melzer socotea banii o invenţie a diavolului. Dacă nu îi aveai, erai silit să îi procuri cu mare trudă. Iar când îi aveai – şi meşterul trăise ambele situaţii – trebuia să ai grijă să nu ţi se scurgă printre degete, ceea ce nu se dovedea mai puţin dificil decât procurarea lor.

– Voi sta la dispoziţia dumneavoastră, meştere Lien Tao, începu şovăitor Michel Melzer. Dar planul necesită mari cheltuieli.

– Asta nu va fi grija dumneavoastră, răspunse trimisul chinez aproape supărat. Spuneţi dacă sunteţi de acord cu răsplata promisă, şi dacă acceptaţi să vă asumaţi sarcina.

– Cum să nu, strigă Melzer, dacă îmi creaţi condiţiile. Am nevoie de un cuptor pentru topit, lemn de frasin ori de fag, plumb, cositor şi antimoniu, lut de

cea mai bună calitate, şi nu puţin. Plus rame din lemn şi prese, grătare pentru uscat şi casete oricât de multe puteţi. Toate până mâine!

– Bine, răspunse calm Lien Tao. Pe mâine!

Făuritorul de oglinzi îl privi mirat pe chinez, suspectându-l că vrea să îl ia peste picior.

– Am zis „până mâine", repetă Melzer.

– Asta am şi înţeles. Puneţi-vă banii în siguranţă şi veniţi cu mine!

Melzer făcu ce i se ceruse şi îl însoţi pe trimisul chinez până la o biserică pe jumătate dărâmată aflată la nord de Augusteion, unde erau stabiliţi cazangiii, sticlarii şi turnătorii de cositor. Portalul de la intrarea clădirii era blocat cu bârne grele, ca al unei fortăreţe de necucerit. Sub o copertină din partea dreaptă, pe o uşă joasă, se putea intra în interior.

A durat ceva timp până când ochii lui Melzer s-au obişnuit cu semiobscuritatea din biserică. Surpriza nici că putea fi mai mare: în loc de altar, în partea din faţă se ridica un cuptor înalt, cu o boltă de cazan burtoasă şi cu o răsuflătoare înaltă cât stâlpul de susţinere al unui dom. Trunchiuri de copaci şi bare de plumb, cupru şi cositor erau gata de prelucrare. În nava transversală erau două holendre mai mari decât cel mai mare holendru văzut vreodată de Melzer şi, din câte se părea, ele deja făcuseră o treabă bună, pentru că în navele laterale din stânga şi din dreapta erau depozitate teancuri înalte de hârtie netăiată. Cam o duzină de prese cu tijă groasă cât un arbore tânăr erau rânduite în

nava principală. Iar în partea de vest, unde pe vremuri fusese intrarea în biserică, erau pregătite mese cu rame din lemn şi casete cu sertare – cu siguranţă cam vreo sută – şi mai multe butoaie cu lut.

– Ce înseamnă toate acestea, meştere Lien Tao? întrebă Melzer perplex, iar vocea lui fu repetată de ecoul dintre pereţii goi. Mie mi se pare că sunteţi în tovărăşie cu diavolul!

Melzer se întoarse. Lien Tao dispăruse.

– Unde vă ascundeţi, meştere Lien Tao? întrebă Melzer, căruia situaţia începuse să îi displacă.

Atunci, din mica galerie de deasupra intrării în biserică răsună vocea subţire a chinezului, şi când meşterul îşi ridică privirea, îl văzu pe Lien Tao sprijinit cu braţele larg deschise şi aplecat peste balustrada din piatră.

– Asta, strigă el iritat, nu este lucrarea diavolului, ci laboratorul meşterului Lien Tao, iar mie îmi va conferi mai multă putere decât au turcii cu tunurile lor şi genovezii cu vasele lor. Da, însuşi papa cu promisiunile sale cucernice va trebui să se încline în faţa acestei puteri. Această putere este cea a scrierii artificiale. Înţelegeţi ce vreau să spun?

– Da... adică nu, răspunse nedumerit Melzer. Eu văd doar materiale şi maşinării cum nu am mai văzut niciodată. Dumnezeule mare, veţi avea nevoie de o sută de oameni pentru a pune toate acestea în mişcare!

– O sută?

Tentativa de a râde a lui Lien Tao se încheie cu o tuse puternică.

– Când începe munca, aici vor trudi din greu patru sute de lucrători, în schimburi de câte două sute, ziua şi noaptea. Oamenii sunt pregătiţi şi aşteaptă să intre în acţiune. Lipsesc doar literele.

– Acum înţeleg, zise Melzer.

Lien Tao coborî din galerie şi veni în faţa făuritorului de oglinzi.

– Nu ştiu dacă mă înţelegeţi cu adevărat, meştere Melzer, dar dumneavoastră nu veţi ieşi din acest laborator înainte de a fi turnat literele necesare. Vorbesc serios.

Şi astfel, meşterul din Mainz începu modelarea literelor din lut chiar din acea noapte, o muncă ce solicita mult mai puţin efort decât se aşteptase. Pentru turnare alese acelaşi aliaj utilizat de el pentru oglinzi: optzeci şi două părţi plumb, şase părţi antimoniu şi trei părţi cupru. Dar acesta rămase secretul lui.

După două zile şi două nopţi petrecute în faţa cuptorului de topire, timp în care şi-a permis exact trei ore de somn, turnase atât de multe litere, încât începu cu acestea să aştearnă textul latin al indulgenţelor ca privit în oglindă într-o casetă plană; aproximativ nouă sute de zaruri cu litere, înrămate în lemn, împotriva plăcerilor trupeşti şi a oricăror păcate.

Abia desăvârşi prima imagine grafică a paginii, că o formă pe a doua, pe a treia şi pe a patra. Apoi

chinezii, care îşi cunoşteau meseria, începură tipărirea, care nu se desfăşura altfel decât văzuse el la gravorii în lemn din Mainz, care zgâriau în lemn imagini de sfinţi şi maxime, le ungeau cu funingine grasă, şi le imprimau pe hârtie moale. Meşterul turna tot mai multe litere şi le rânduia în textul indulgenţei, până când obţinu, în cele din urmă, douăsprezece clişee.

Lien Tao se arătă surprins de tenacitatea şi îndârjirea cu care meşterul de oglinzi îşi făcea treaba, şi spuse:

– Meştere Melzer, după cum arătaţi: păreţi european, dar în dumneavoastră stă ascuns un suflet de chinez.

Melzer nu pricepu la ce se referea şi râse.

– Vreţi să spuneţi că eu aş avea strămoşi chinezi?

– Nu, nu la asta m-am referit. Mult mai mult mi se pare că spiritul dumneavoastră este înrudit cu cel chinezesc. Europenii se resemnează în faţa lui Dumnezeu, dar sfidează soarta. Chinezii, dimpotrivă, se resemnează în faţa sorţii, dar îl sfidează pe Dumnezeu.

– Asta nu înţeleg.

– Vreau să spun că noi, chinezii, ne supunem modului în care decurge viaţa, dar când vine vorba să facem posibil imposibilul, nimic nu ne poate abate din drumul nostru. Eu nu aş fi crezut că veţi fi în stare să vă îndepliniţi sarcina în acest scurt timp.

Melzer ridică din umeri ca şi cum ar fi vrut să spună: „Înseamnă că m-aţi subapreciat, meştere Lien Tao".

În acea clipă, un strigăt puternic acoperi zgomotul cuptoarelor şi al preselor, şi un bărbat impunător, într-o

mantie lungă, neagră, cu o glugă ce îi acoperea o parte a feţei, se îndreptă către Lien Tao, urmat de un chinez care protesta furios. Lien Tao era consternat de neaşteptata apariţie a străinului – mica intrare laterală era strict supravegheată – şi strigă indignat:

– Cum ai intrat, străine, şi ce treabă ai aici?

Străinul îşi drapă mantia, întinse elegant piciorul stâng în faţa celui drept, se înclină şi, cu o mişcare studiată, dădu la o parte mantia, lăsând să se vadă pantalonul legat la genunchi şi o tunică sclipitoare ca aurul. Apoi, cu o voce gravă, zise:

– Scuze, meştere Lien Tao, că am intrat fără voie, dar câinele de gardian nu s-a arătat dispus să mă anunţe!

Spunând acestea, el întinse braţul arătând spre urmăritorul său, ocazie cu care se văzu clar că acest braţ nu era din carne şi sânge, ci din lemn. Apoi adăugă:

– Numele meu este Enrico Cozzani, trimis al republicii Genova.

Lien Tao se trase busc înapoi, iritat de purtarea neobişnuit de grosolană a intrusului. Pe de altă parte, prezenţa unui genovez în acest laborator nu îi convenea defel, aşa că declară distant:

– Nu îmi amintesc să vă fi chemat, genovezule!

– Nu, cu siguranţă nu, meştere Lien Tao.

– De unde îmi ştiţi numele?

– Eu sunt trimis al celei ce i se spune Superba – cum este supranumită republica Genova – şi „La Superba"

înseamnă sublima, grandioasa, puternica. Ceea ce înseamnă că nouă, genovezilor, nu ne scapă nimic din ce se petrece în această lume. Mă înţelegeţi?

Şi trimisul făcu cu ochiul.

– Niciun cuvânt, ripostă meşterul Lien Tao. Mă tem, genovezule, că trebuie să vă exprimaţi ceva mai clar.

Cozzani râse şi îşi plimbă privirea peste lucrători şi peste dispozitivele din care la intervale regulate ieşeau la iveală indulgenţele.

– Spionilor republicii Genova nu le-a scăpat acum faptul că în îndepărtata China s-a inventat ceva capabil de a schimba lumea: posibilitatea de a scrie mai repede decât o mie de călugări, şi în plus cu exactitatea de care doar cel care scrie este capabil.

Lien Tao nu păru tulburat. Ridică braţele, şi, în timp ce ochii îi sclipeau viclean, spuse cu accentul lui cântat:

– Da, da, europenii cred că ar fi descoperit cultura, dar cultura chineză nu este doar mai veche, ci ea o depăşeşte pe a dumneavoastră şi în privinţa capacităţii inventive.

Trimisul Genovei trase adânc aer în piept şi zise:

– Meştere Lien Tao, puţin îmi pasă dacă chinezii sunt mai dibaci decât europenii, ori dacă europenii sunt mai dibaci decât chinezii. Pe mine Superba m-a trimis la Constantinopol pentru ca eu să aduc acest secret la Genova. Vedeţi, noi, genovezii, suntem bogaţi şi puternici, iar vasele noastre colindă toate mările pământului.

Noi avem o predilecţie pentru comerţ, iar comerţul înseamnă a vorbi, şi pentru a gândi ne rămâne puţin timp. Spionii noştri spun că voi, chinezii, sunteţi, dimpotrivă, săraci şi că puterea voastră este limitată; de aceea voi aveţi capete inteligente şi mult timp la dispoziţie pentru a gândi. Dar ce să mai bat apa în piuă: faceţi-ne părtaşi la invenţia dumneavoastră, iar noi vă vom recompensa împărăteşte. Spuneţi-mi care sunt condiţiile dumneavoastră!

Melzer urmărise în tăcere discuţia. Acum se temea că meşterul Lien Tao ar putea ceda în faţa primei oferte; dar se temea mai ales de faptul că predarea secretului l-ar putea scoate pe el însuşi din afacere.

De aceea se proţăpi în faţa trimisului genovez, îşi spuse numele şi zise:

– Preastimate messer Cozzani, la afacerea aceasta, cum s-o face ea, aş avea şi eu un cuvânt de spus, pentru că, chiar dacă dumneavoastră cunoaşteţi secretul, producerea literelor nu o veţi stăpâni mult şi bine de acum încolo.

Cozzani îl privi întrebător pe chinez.

Lien Tao dădu din cap afirmativ.

Atunci, trimisul genovez i se adresă făuritorului de oglinzi:

– Ei bine, spuneţi-mi dumneavoastră condiţiile!

Melzer, nu prea sigur în materie de afaceri, clătină din cap.

– Deocamdată nu ne gândim să vindem secretul scrierii artificiale. De fapt, există deja o persoană

interesată, a cărei ofertă ar putea-o depăşi pe cea a genovezilor putred de bogaţi.

– Lăsaţi-mă să ghicesc, îl întrerupse Cozzani. Papa de la Roma. Uitaţi-l! Cu un bicisnic nu se fac afaceri.

Melzer râse, chiar dacă aroganţa trimisului îi displăcu.

– Genovezii nu au o părere bună despre papi, messer Cozzani?

– Pontiful merită mai curând milă. Este o victimă a nobilimii foarte puternice din jurul lui. Când la Ferrara a izbucnit ciuma, el a mutat conciliul la Florenţa în loc de Roma, pentru că îi era frică să revină la Vatican. Acum şi-a exprimat dorinţa de a se duce la Roma, deoarece casele de bani îi sunt goale.

– Este un lucru cunoscut. Totuşi, nu trebuie să vă îngrijoreze papa, messer Cozzani. Credinţa este totdeauna o afacere lucrativă.

Lien Tao urmărea cu suspiciune discuţia lui Melzer cu mult umblatul prin lume genovez. Se tot învârtea jenat în jurul celor doi, până ce îi veni ideea salvatoare de a-l amâna pe trimisul genovez pentru ziua următoare. Voia să mai cugete până atunci asupra chestiunii. Astfel, îl expedie urgent pe Cozzani din laborator.

Tipărirea indulgenţelor făcu între timp progrese ce îi conferiră meşterului Lien Tao siguranţa că va putea să respecte termenul impus de trimisul papei. Cam jumătate din totalul comenzii era deja pregătită de împachetare. De aceea Melzer, prudent, puse să fie

îndepărtate toate uneltele şi dispozitivele ce ar fi putut trezi cuiva suspiciuni nefondate. Chiar şi dintre literele turnate de el puse deoparte câte o mostră; dar despre acestea nu spuse nimic chinezului.

Ziua care a urmat mi-a rămas adânc întipărită în memorie, şi la primul gând privind acea dimineaţă mâinile şi buzele încep să-mi tremure.

Era o vară fierbinte şi, la fel ca astăzi, soarele arunca raze piezişe în laboratorul în care mirosea a fum, grăsime şi funingine. Spre mirarea mea, meşterul Lien Tao nu mă pusese la curent asupra modului în care voia să negocieze cu genovezul; pentru că, dacă intenţiona să îi propună o afacere, trebuia să ia decizia de unul singur şi să îl cheme pe trimisul Superbei încă o dată.

Nu mică mi-a fost mirarea când în ziua următoare trimisul Enrico Cozzani din Genova nu a venit singur. Era urmat de o persoană uscăţivă, în veşminte alese din catifea verde, pe care deja o văzusem pe fereastră în casa chinezilor, după ce fusesem martor al acelei ciudate discuţii. Nu îmi aminteam numele, dar străinul se prezentă drept Albertus di Cremona, legat al Sfinţiei Sale papa.

Abia îi întâmpinasem pe aceştia, când uşa se deschise din nou şi intră un al treilea bărbat – un bărbat pe care nu îl cunoşteam, dar a cărui apariţie mi-o amintesc de parcă s-a întâmplat ieri.

Dacă trimisului genovez i se putea atribui o anumită înfumurare, noul venit era vanitatea personificată: un

Narcis gras, pe nişte picioare subţiri, remarcabile în primul rând pentru că erau vârâte până peste genunchi în ciorapi delicaţi din mătase verde, în timp ce pantalonii săi începeau abia acolo unde se terminau ciorapii. Pentru a-i sublinia eleganţa, purta un pantof verde şi unul roşu, atât de înguşti, încât trebuia să îşi strângă labele picioarelor ca într-un corset pentru a le vârî în încălţări. De cingătoarea lui, atât de lată, încât ar fi putut sluji drept corset unei dame nobile, se bălăbănea o coadă stufoasă de nevăstuică, ca aceea pe care o purta şi Bellafintus, magistrul din Großberg, Mainz. Haina îi era din piele moale, cu mâneci înfoiate, care însă îi ajungea doar până la burtă. Nu mai văzusem niciodată un bărbat îmbrăcat atât de neobişnuit.

Felipe Lopez Melendez, aşa se numea necunoscutul invitat de Lien Tao la întâlnire, venea din Saragossa, era medicus şi astrolog al curţii regelui Aragonului, şi, pe deasupra, cumnat al soţiei acestuia. Dar asta aveam să o aflu mai târziu. Don Felipe venea, aşa cum susţinea el, însărcinat de regele său, Alfons cel Generos, fiu al lui Ferdinand, cuceritorul Neapolelui şi aliat fidel al bizantinilor în lupta cu turcii.

Dacă în acea dimineaţă aveam în faţă trei trimişi şi legaţi, bărbaţi cu origini diferite, dar cu acelaşi interes, astăzi, după mulţi ani, ştiu că mai era cu noi un al patrulea, invizibil, unul în a cărui existenţă nu crezusem până atunci: diavolul.

Puteţi să îmi luaţi vorbele în derâdere, să le consideraţi pălăvrăgeala unui bătrân nebun, asta nu mă atinge. Dar lăsaţi-mă mai întâi să vă relatez ce s-a petrecut în continuare şi veţi fi de acord cu mine că începând din acea zi diavolul şi-a băgat coada. Retrospectiv privind, există multe motive, dar motivul principal a fost acela că diavolul – care prost nu este – şi-a dat seama mai devreme decât alţii câte posibilităţi există în această invenţie, aşa că el şi-a atribuit proprietatea asupra scrierii artificiale.

Întrebaţi, dacă vreţi, de ce arta aceasta s-a numit tocmai „cea neagră", şi nimeni nu va fi capabil să vă ofere un răspuns. Negrul de funingine cu care se face tipărirea nu poate fi un răspuns, pentru că xilografii, care utilizau aceeaşi grăsime de mult timp, v-ar mulţumi dacă i-aţi acuza de „magie neagră". Nu, diavolul însuşi a impus această denumire, când în acea dimineaţă a preluat de la noi frâiele.

Căci abia se înfăţişaseră în laboratorul nostru iluştrii bărbaţi – intenţionat fuseseră oprite cuptoarele şi presele – că legatul papei a şi început să bată câmpii. L-a acuzat pe meşterul Lien Tao de rea-credinţă pentru că m-ar fi iniţiat pe mine, un străin şi, pe deasupra, şi german, în chestiunea în care el, Albertus di Cremona, condiţionase cea mai mare discreţie.

Nu a fost nevoie să mă apăr. Spre marea mea satisfacţie, meşterul Lien Tao a preluat apărarea mea prin cuvinte dure. I-a reproşat uscăţivului popă neştiinţa

în privinţa scrierii artificiale, care, pentru a fi realizată, necesită îndemânarea şi cunoştinţele unui meşteşugar experimentat, şi dacă nu îi convine asta, să-şi mobilizeze toţi călugării disponibili pentru a-şi îndeplini însărcinarea, şi atunci va vedea din partea cui se poate aştepta la mai multă confidenţialitate.

Când Albertus di Cremona află numele celorlalţi doi oaspeţi şi faptul că şi ei erau interesaţi de scrierea artificială, s-a ajuns la un schimb de vorbe îndârjit, în care la început nici eu însumi nu am vrut să mă amestec. Mai întâi pentru că elocinţa mea era mult sub cea a celorlalţi bărbaţi, şi apoi pentru că eu nu voiam să folosesc aceleaşi cuvinte necivilizate utilizate de nobilii demnitari la adresa interlocutorilor lor.

Cel mai combativ se dovedi don Felipe Melendez, aflat în stânga mea, care anunţă scurt şi clar că el şi regele lui dispun de forţa şi mijloacele necesare cumpărării oricăror cunoştinţe şi, dacă va fi necesar, chiar şi cuceririi acestora. Din faţa mea şi a lui Melendez gesticula violent Excelenţa Sa legatul papei, de parcă ar fi vrut să îl exorcizeze pe aragonez. În dreapta mea, messer Cozzani, trimisul republicii Genova, profera expresii vulgare la adresa lui Melendez şi ameninţa că şi pentru lucruri mai mărunte se căuta război cu lumânarea. În dreapta lui şi în faţa mea meşterul Lien Tao părea personificarea calmului; ba chiar era amuzat de nervozitatea vizitatorilor. Alcătuiam practic un cerc, şi am zugrăvit

situarea atât de precis pentru ca dumneavoastră să vă puteți face o imagine a celor ce se petreceau acolo.

În timp ce meșterul Lien Tao cerea cuvântul și făcea apel la luciditate, eu am auzit – și cred că ciudatul sunet nu le-a scăpat nici celorlalți – o lovitură însoțită de un șuierat puternic. Involuntar, și pentru că acesta se afla cu spatele la galerie, în fața mea, l-am privit pe Albertus di Cremona. Acesta dădu ochii peste cap, deschise încet gura și din aceasta ieși un șuvoi de sânge deschis la culoare. Silueta uscățivă a legatului papal începu să se clatine, și, pentru că amenința să cadă în față, m-am grăbit să îl sprijin. L-am prins din față de umeri, când Melendez, care stătea alături de el, a scos un strigăt, în spinarea Excelenței Sale era înfipt un cuțit.

Adânc tulburat, am dat drumul trupului lipsit de viață, care a alunecat pe podea, iar în timpul acesta urmăream cu coada ochiului o umbră care dispărea din galerie. Lien Tao, Melendez și Cozzani priveau în direcția din care venise cuțitul: abia apoi aceștia s-au întors către legatul întins pe jos în fața noastră.

Pe podeaua din piatră plină de praf apăru o baltă, o mocirlă sângerie care luă forma literei omega, de parcă diavolul i-ar fi trasat conturul cu degetul.

Nu mă credeți? Pe diavol l-a întâlnit deja oricare dintre noi, de cele mai multe ori deghizat astfel încât să nu poată fi recunoscut.

În timp ce noi ne uitam unul la altul, ca și cum în ochii celuilalt am fi putut vedea autorul crimei – și, ca să fiu sincer, bănuiala mea se îndrepta în primul rând

spre Melendez – meşterul Lien Tao se aplecă pentru a scoate cuţitul din spinarea legatului mort. Modul în care a procedat putea fi explicat doar prin forţa cu care îl lovise cuţitul pe trimisul papei. Lien Tao îngenunche pe spatele mortului şi trase cu ambele mâini până când cuţitul cedă.

Era evident că pentru aragonezul Melendez şi pentru Cozzani, trimisul republicii Genova, toate acestea erau prea mult. Ambii negociatori, care cu doar puţin timp înainte se duşmăniseră ca gladiatorii în timpul luptei, se întoarseră ca la un semnal nevăzut şi se năpustiră spre ieşirea aflată în partea cealaltă a încăperii.

Încă de atunci m-a mirat calmul cu care meşterul Lien Tao trata situaţia. A face o legătură între el şi crimă mi se părea absurd. Cine ar tăia gâtul găinii care îi face ouă din aur?

Dar după ce Lien Tao nu dădu niciun semn că ar avea intenţia să se ocupe de galerie, am urcat eu însumi treptele înguste din piatră. Firește, cu teamă; firește, mă gândeam cum voi fi întâmpinat de asasin, cu toate că, sincer să fiu, aveam o bănuială ce urma să se adeverească: atentatorul dispăruse de mult. Coborâse pe o funie prin unica fereastră a galeriei, o deschizătură îngustă, cu două coloane răsucite pe mijloc.

Asasinarea legatului papal Albertus di Cremona a creat mai multă confuzie decât orice altă crimă din ultimii zece ani. Constantinopolul era mai însetat

de sânge decât oricare alt oraş. Motivul consternării generale nu îl constituia fapta în sine, nici faptul că nu exista nicio urmă a asasinului, nici faptul că victima era un demnitar al bisericii. Nu, ceea ce agita spiritele era faptul că această crimă se comisese chiar la Constantinopol.

Papa Eugen tocmai consimţise ca biserica romană să se unească cu cea greco-ortodoxă; în plus, promisese împăratului Ioan Palaiologos sprijin în lupta contra turcilor. Şi un lucru, şi celălalt stârniseră în Vest o opoziţie aprigă. Acum, printre critici se simţeau confirmaţi tocmai aceia care predicaseră mereu că nu trebuia să te încrezi în bizantini.

Pentru papă era vorba de mai mult. Eugen se temea, probabil, că investigaţiile pentru găsirea asasinului legatului său vor scoate la iveală şi misiunea secretă cu care Albertus di Cremona plecase la Constantinopol. Indulgenţe cu o scriere artificială, şi încă într-un număr de neimaginat? Oare asta nu te ducea cu gândul că papa s-a aliat cu diavolul?

Prompt, papa l-a numit pe nepotul său, Cesare da Mosto, ca nou legat pentru Constantinopol, cu misiunea de a încheia rapid şi fără zarvă acţiunea începută – în numele Tatălui, al Fiului, şi al Sfântului Duh.

Binecuvântarea papei îl preocupa prea puţin pe Cesare da Mosto. Tânărul şi măruntul bărbat, din a cărui înfăţişare atrăgea atenţia în mod nefericit doar nasul, care semăna mai mult cu o pătlăgea decât cu obişnuitul

organ al mirosului, trecea drept perfid şi periculos. Era temut pentru gura lui slobodă. Doar faptul că de două ori pe săptămână lua masa alături de papă îl propulsa în rândurile celei mai înalte clase sociale de la Roma.

Cesare da Mosto îndrăgea trei lucruri mai mult decât orice: jocul, banii şi sexul frumos. Uneori doar una dintre aceste preferinţe era de ajuns pentru a duce la pieire un om; totuşi, nepotul papei era dedicat tuturor celor trei, ceea ce dădea de bănuit că era mai nepotrivit decât oricare altul pentru respectiva sarcină.

Cu toate acestea, o zi după ce papa Eugen îi încredinţase respectivul legat, Cesare da Mosto naviga spre Constantinopol împreună cu şapte însoţitori. Dinspre sud, fierbintele siroco – piază-rea sufla deasupra mării nori galbeni.

Capitolul IV
Serbarea de la curtea împăratului

În scurt timp, meşterul din Mainz a ajuns să se bucure la Constantinopol de vază şi de bunăstare. Locuia într-o casă din cartierul Pera, unde îşi aveau vilele şi bogaţii genovezi. Din plata primită de la împărat, şi cu avansul pentru munca de turnător de litere, trăia minunat. Doar dispariţia Edithei îl apăsa pe suflet, iar noaptea, când nu îşi găsea somnul, îşi tot punea întrebarea: unde o fi aceasta? Mai rătăcea pe străzile din Constantinopol? Sau zăcea de mult într-un mormânt anonim?

De la atentatul săvârşit asupra legatului papal trecuse o vreme până când Melzer auzi într-o noapte strigăte în faţa uşii lui. Cunoştea vocea, era a lui Tse-hi, slujnica lui Lien Tao. Melzer aprinse o lumânare şi se duse la uşă.

Tse-hi abia mai respira.

– Domnule, spuse aceasta cu greu, ei l-au ridicat pe meşterul Lien Tao. L-au legat şi l-au luat cu ei. Ajutaţi-l! Ei au să-l omoare!

Meşterul o băgă în casă şi încercă să o mai liniştească, însă Tse-hi se smulse şi strigă:

– Ei cred că el a săvârşit crima, au să îl omoare!

– Tse-hi, dar dumneata ce crezi?

– Meşterul Lien Tao nu este un asasin. Meşterul Lien Tao m-a bătut, da, meşterul Lien Tao i-a bătut şi pe alţii, da, meşterul Lien Tao poate bate dacă vrea. Dar el nu omoară. Meşterul Lien Tao nu a ucis!

– Nu, răspunse Melzer, de ce să-l fi omorât pe legatul papei? Te cred, Tse-hi. Dar ce pot eu să fac?

Chinezoaica îşi coborî privirea.

– Când ei l-au luat pe meşterul Lien Tao, el mi-a strigat să îl înştiinţez pe meşterul Melzer. Dumneavoastră îl cunoaşteţi pe împărat. Ajutaţi-l pe meşterul Lien Tao!

Făuritorul de oglinzi promise că aşa va face. Ocazia era favorabilă, împăratul îl invitase în seara următoare la sărbătoarea nuferilor. Această sărbătoare a primei înfloriri a nufărului galben, şi, mai recent, punctul culminant al verii festive, nu mai fusese sărbătorită de mulţi ani, de când împăratul Ioan îşi pierduse buna dispoziţie şi căzuse în depresie. Dar acum, când căpătase o nouă poftă de viaţă, a insistat cu totul pe neaşteptate să se reia acest amuzament.

Dacă odată pregătirile pentru sărbătoare durau săptămâni, de data aceasta mai rămăseseră la dispoziţie doar câteva zile, aşa că în acest an montarea nu mai era chiar atât de fastuoasă. În schimb, atmosfera era exuberantă. Se părea că bizantinii voiau ca într-o noapte să recupereze ceea ce pierduseră în anii trecuţi.

Căruțe, trăsuri și cupeuri luxoase se înghesuiau sub portalul de la intrare în rânduri nesfârșite, iar Alexios, intendentul curții, îmbrăcat din cap până în picioare în roșu, îi primea pe invitați la lumina făcliilor. Dacă în mod normal se spunea că bizantinii se îmbracă bătător la ochi și strident ca niște cocoși ori ca niște păuni, în această seară se părea că vor să depășească orice așteptări.

Pretutindeni se vedeau gulere spaniole mari cât roata carului, pantofi chinezești din lemn, cu talpă ce îi înalță pe purtători un cot deasupra podelei, frizuri înălțate cu ceară și grăsimi, și dame strânse bine în șireturi ca stâlpnicii din Hagia Sophia. Alte femei – neapărat onorabile – își lăsau sânii să țâșnească din decolteurile generoase, de parcă se aflau spre vânzare la târg, ca ugerele expuse de comercianții de măruntaie prin porturi. Moda nouă era cea din Florența, unde, după cum relatau călătorii, toate femeile de rang înalt așa se fâțâie, fără a trezi gânduri rele. Femeile mai în vârstă socoteau o onoare să țină pe lângă ele doi pitici albi, sau să țină un uriaș negru legat de gât cu o zgardă de piele, ca un câine.

Meșterul urmări circul de pe o bancă așezată într-o nișă cu fereastră a sălii de la intrare. În societatea unor asemenea iluștrii oaspeți se afla Melzer. Ce mai admirase el în Mainz consilierii primăriei, singurii cetățeni cărora le era permis să poarte tunici din catifea. În acest loc, un oaspete cu o tunică simplă din catifea,

se gândea el, ar fi stârnit senzaţie prin modestia lui, şi în sinea sa spera la unul dintre locurile din spate, pentru ca modestul lui veşmânt să treacă neobservat.

Melzer nu rămase mult timp singur, pentru că din mulţime se îndreptă spre el un bărbat îmbrăcat în mătase azurie, căruia comparaţia cu un păun înfoiat i se potrivea mai bine decât oricui altcuiva. Faptul că nu îl recunoscu imediat pe acesta se datora mai ales splendidei lui însoţitoare, care, învăluită într-un nor de mătase ţesută cu aur şi gătită cu dantele ca frunzele de ferigă, atrăgea toate privirile asupra ei.

– Dumneavoastră, aici? se arătă surprins bărbatul în azuriu.

Omul vorbea în germană, şi abia acum îl recunoscu meşterul. Era Gero Morienus.

Melzer o măsură cu privirea pe femeia aflată alături. Nu, aceasta nu era soţia lui, în orice caz nu aceea pe care negustorul o luase cu câteva luni în urmă. În Melzer se retrezi mânia, şi răspunse rece:

– Dacă aş fi bănuit că vă voi întâlni aici, nu aş mai fi venit.

– Haideţi, haideţi! Încă nu m-aţi iertat pentru vechea poveste?

– Aici nu poate fi nimic iertat! şuieră meşterul şi se ridică în picioare pentru a pleca. Un caracter urât îl ai ori nu îl ai.

De parcă nu ar fi auzit reproşul, Morienus îi tăie calea şi îl întrebă:

– Scuzaţi că mă adresez atât de direct, dar chiar mă interesează: unde este frumoasa dumneavoastră fiică mută?

Melzer simţi cuvintele negustorului ca pe o lovitură în faţă. Nu vru să răspundă, dar masivul Morienus se proptise în faţa lui ca un zid şi îl privea fix.

Aşa că meşterului nu îi rămase altceva de făcut decât să vorbească fără a-l privi pe cel care pusese întrebarea:

– A plecat, a fugit. Nu ştiu unde se ascunde, ştiu doar că dumneavoastră sunteţi vinovat pentru asta.

– Eu? Vinovat?

Râsul sonor al lui Morienus atrase multe priviri, şi Melzer se aşeză jenat pe bancă.

– De-ar fi fost după mine, aş fi luat-o de soţie pe fată. Meştere Melzer, dumneavoastră aţi fost cel care aţi refuzat, cu toate că eu plătisem răscumpărarea cu doi ani mai înainte.

Furia lui Melzer spori, iar vocea îi deveni tot mai ridicată.

– Eu nu ştiam că dumneavoastră sunteţi adept al poligamiei, precum taurii care iau vacile la rând.

Morienus auzi învinuirea, dar încercă să treacă peste ea şi zise:

– Dacă m-aţi fi întrebat, v-aş fi explicat, dar nu m-aţi întrebat. Ce ne reproşăm unul altuia? Eu am primit înapoi banii. Suntem chit.

– Chit? strigă meşterul. Mă apucă râsul!

Se pare că Morienus nu prea era impresionat de dispariţia Edithei, pentru că acesta ripostă:

– Meştere Melzer, ar trebui să îmi fiţi recunoscător pentru că oricum călătoria la Constantinopol v-a făcut cunoscut împăratului. Din câte se aude, oglinda dumneavoastră i-a redat dorinţa de viaţă. Eu voiam să îi fi vândut eu însumi oglinda împăratului Ioan.

Melzer preferă să tacă. Îşi mută privirea de la Morienus şi împopoţonata lui femeie la oaspeţii exotici care îşi făceau reciproc plecăciuni, ca într-o horă. Se părea că fiecare îl cunoştea pe celălalt, şi cum se ivea o nouă figură reîncepeau şuşoteala şi bârfa. Iar Morienus nu făcea excepţie, ba dimpotrivă. Deoarece el ştia că Melzer era străin în acest oraş, şoptea neîntrebat numele acestuia şi ciudăţeniile fiecărui invitat care trecea prin faţa lor.

Printre aceştia se aflau persoane respectabile, bărbaţi onorabili cu bărbi lungi, cărora li se încredinţaseră slujbe bisericeşti, dar care se dovedeau totuşi negustori de arme şi speculanţi. Şi, invers, prefecţi şi prelaţi care afişau aspectul feroce al unor netrebnici. Să nu mai vorbim de doamnele – cum se exprima Morienus – care meritau această denumire doar în mică parte, pentru că puteau fi cumpărate pentru o noapte ori erau concubine bine-cunoscute în oraş.

Cu priviri extaziate, deloc mai prejos decât cele ale Sfântului Francisc la stigmatizare, patriarhul Nikephoros Kerularios, un bărbat cu sprâncene negre, stufoase, şi cu o barbă albă lată în care o pereche de

păsările şi-ar fi găsit loc de cuibărit, binecuvânta sânii expuşi de concubinele pioase fără a ţine cont de poziţia socială. Un dansator pe sârmă din Perugia, căruia îi mersese faima că escalada orice turn din lume pe o funie înclinată suficient de lungă şi de solidă, şi care făcea o oprire de patru săptămâni în Orient pentru a escalada turnul Galata, şi-a făcut apariţia într-un costum strâns pe corp, din mătase vernil, care îl cuprindea din cap până în vârful picioarelor fără a prezenta vreo cusătură ori vreun nasture, ceea ce sugera că viermii de mătase i-ar fi ţesut veşmântul direct pe trup. Şi, cu toate că niciunde nu se zărea vreo sfoară pe care el să o utilizeze în scopurile lui, dansatorul păşea cochet, punând bine calculat un picior exact în faţa celuilalt.

Bogaţii armatori, toţi genovezi, apărură ca nişte principi. Chiar dacă erau lipsiţi de maniere, împăratul nu îşi putuse permite să nu îi invite la sărbătoarea nuferilor, pentru că puterea şi bogăţia lor erau nemăsurate. Fiecare păşea sub câte un baldachin cu propriul stindard, însoţit de servitori înveşmântaţi în culorile vaselor, în vreme ce stăpânii lor preferau veşminte ţesute cu fir de aur. Cel mai bătător la ochi dintre ei, Ricardo Rubini, un uriaş, era însoţit de nu mai puţin de doisprezece servitori. De nu l-ar fi însoţit la distanţă respectabilă soţia sa Antonia, o făptură de o rară frumuseţe, armatorul ar fi putut fi luat drept papa.

În ceea ce îi privea pe negustorii invitaţi, Morienus făcea doar remarci pline de dispreţ. Cei mai

mulţi dintre ei, spunea acesta, trăiau peste limita pe care şi-ar fi putut-o permite, iar bogăţia afişată le depăşea pe departe posibilităţile. Îşi dobândiseră invitaţiile prin şiretlicuri, în speranţa unor afaceri aducătoare de venituri bune – în definitiv nu era niciun secret că Alexios, intendentul împăratului, era de vânzare ca un lăncier pedestraş german.

– Sau poate credeţi, spuse Morienus, că împăratul i-a invitat pe cei doi?

Arătă cu degetul o pereche ciudată, care în comparaţie cu ceilalţi făcea o impresie ceva cam decăzută, dar nu atrăgeau priviri doar din această cauză.

Jumătatea feminină a perechii, o fată, nu avea mai mult de treisprezece ani. Chiar dacă fata era mai bine îmbrăcată şi era proaspăt spălată, nu puteai să te înşeli în privinţa păturii din care provenea. Era foarte palidă, şi nici măcar sulimanul roşu de pe obraji nu îi putea ascunde aspectul bolnăvicios. Dar chiar şi aşa, se putea descoperi sub el o umbră de frumuseţe, dar faţa îi fusese stigmatizată prin tot felul de răni sufleteşti încă înainte de a apuca să se concretizeze. Privirea frumoasei tinere era lipsită de pudoare, iar vocea ei puternică era aspră ca un săculeţ din piele. Rochia lungă din catifea văzuse zile mai bune. Fata se numea Theodora, şi era una dintre cele mai căutate târfe ale oraşului.

Însoţitorul ei, un bărbat îmbrăcat în negru, de vreo cincizeci de ani, ar fi atras privirile şi fără fată, căci aspectul lui era de aşa natură, încât cel care îl vedea

pentru prima oară nu ştia dacă înfăţişarea lui inspira mai curând spaimă ori stârnea râsul. Bărbatul avea cam doi metri înălţime, ceea ce însemna că îi depăşea cu un cap pe toţi bărbaţii, deci s-ar putea zice că era mai aproape de stele, pentru că acest Byzas, cum se numea, era un vestit astrolog, recunoscut pentru curajoasele-i profeţii, care până acum se adeveriseră toate. El chiar susţinea că ar cunoaşte anul şi ziua cuceririi Constantinopolului de către turci, şi că păstra secretul într-o cutie din cupru, care era depusă în arhiva secretă a Vaticanului. Dacă se înşela, anunţase el, se va arunca din turnul cel mai înalt al oraşului, de faţă cu toată lumea.

În exterior, Byzas era evitat, considerându-se că era lipsit de tact să se apeleze la serviciile lui; dar pe ascuns era căutat totuşi de cei mai aleşi cetăţeni ai Constantinopolului, şi era un secret cunoscut de toţi că bogaţii armatori din Pera îşi trimiteau corăbiile către India şi China în anumite zile, prezise ca favorabile de către astrolog.

Spre deosebire de cei mai mulţi dintre invitaţi, care se fereau din calea magului înveşmântat în negru şi a delicatei lui însoţitoare, Morienus nu ezită să îl salute pe Byzas şi să îl chestioneze în legătură cu mersul aştrilor.

Astrologul îşi ridică braţele deasupra capului şi se puse pe lamentări şi tânguiri:

– Pentru unii ar fi fost mai bine să nu fi dat urmare invitaţiei la sărbătoarea nuferilor. Stelele chiar

prevestesc lucruri teribile. Văd sânge şi moarte. Oh, de aţi şti!

Morienus, care era convins de capacităţile lui Byzas după ce acesta îi prezisese corect naşterea a trei fiice de către două dintre neveste, privi în jur de parcă s-ar fi temut de prezenţa unui spion, şi întrebă speriat:

– Cine mi-ar vrea mie răul, astrologule?

Byzas făcu un gest ca de apărare cu mâna.

– Nobile, eu nu am zis că despre dumneavoastră era vorba. Am spus eu aşa ceva?

– Nu, nu, răspunse Morienus, şi o înşfăcă de mână pe însoţitoarea lui, dar spune-mi, astrologule, pe cine privea prezicerea?

Meşterul urmărea discuţia cu bizarul astrolog mai curând amuzat. Atunci, brusc simţi privirea pătrunzătoare a lui Byzas îndreptată către el, şi îi răspunse în acelaşi fel.

Morienus, căruia nu îi scăpă acea măsurare a forţelor, i se adresă astrologului:

– Acesta este meşterul Michel Melzer, un făuritor de oglinzi...

– Ştiu, îl întrerupse Byzas, născut la Mainz pe 4 făurar, *anno Domini* o mie patru sute zece.

Pe Melzer îl trecură fiori. Era confuz. Cum se face că astrologul îi cunoştea data naşterii? Nici măcar Morienus nu o cunoştea.

– El ştie tot, îi explică Morienus. El spune că totul este scris în stele.

– Aşa o fi, răspunse meşterul. Eu nu am nimic cu astrologia, însă, din câte cunosc, un astrolog citeşte în poziţia aştrilor soarta unui om, dar, pe toţi sfinţii, nu data naşterii acestuia!

Vorbele lui Melzer îi provocară lui Byzas un surâs compătimitor, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce te pricepi tu la mersul stelelor?" Dar tăcu şi continuă să îl privească pătrunzător pe Melzer.

Morienus găsi primul explicaţia acelui comportament straniu. Cu cât îl fixa mai mult Byzas cu privirea pe bărbatul din Mainz, cu atât sfârşitul sângeros prezis de mag lui Melzer era mai sigur!

Înainte ca Melzer să fi apucat să îşi facă o idee clară, atenţia i-a fost atrasă de un alt eveniment. De undeva din fundal răsunară tonuri mângâietoare de lăută, iar el auzi o voce gingaşă, la început abia sesizabilă în larma făcută de oaspeţi, apoi tot mai clară. Melzer uită ce abia spusese despre el bărbatul în negru, şi porni spre locul de unde răsunau lăuta şi ameţitoarea voce. Nu se înşelase: Simonetta şi fratele ei cântau la sărbătoarea împăratului.

Trecuseră două săptămâni de când o văzuse prima dată la hanul Toro Nero pe frumoasa cântăreaţă la lăută. Melzer crezuse că văpaia declanşată în el atât de neaşteptat se va stinge treptat, dar băgă de seamă că greşise. Zilele care trecuseră de atunci le resimţise ca pe o tortură, pentru că munca pentru chinez îl împiedicase să o caute pe Simonetta.

A fost ca prima dată când se aflase în faţa ei. Inima începu să îi bată cu putere, iar trupul îi fu străbătut de senzaţia că sângele îi fierbea în vine. Melzer ştia că se îndrăgostise din prima clipă de Simonetta, şi era convins că niciodată nu mai întâlnise o femeie mai frumoasă decât cântăreaţa la lăută. Ca şi data trecută la han, ea purta o rochie lungă, strânsă pe corp, cu un decolteu aproape pătrat deasupra sânilor, şi o bandă ondulată care îi strângea talia. Mânecile strânse la umeri se lărgeau mult de la cot la încheietura palmei. Astfel, mâinile ei albe, subţiri, erau şi mai mult puse în valoare când alunecau vioaie pe corzile lăutei. Simonetta purta părul negru strâns sus, ca o cochilie de melc.

Într-un alt context, coafura ar fi părut frivolă ori indecentă, dar la sărbătoarea nuferilor organizată de împărat erau valabile alte reguli.

Stimulat de pasiunea pe care i-o trezea vederea Simonettei, Melzer se înghesui până în primul rând al admiratorilor strânşi în semicerc în faţa perechii de cântăreţi. În timp ce Jacopo era preocupat de instrumentul lui, Simonetta privea pe deasupra capetelor spre bolta cu sclipiri aurii în care mozaicuri preamăreau faptele împăratului bizantin. Şi în vreme ce Melzer îi asculta vocea cristalină şi îi urmărea cu privirile fiecare mişcare, acesta îşi dădu cu durere seama că nu era singurul care era înflăcărat de frumoasa veneţiană. Privi pe ascuns în jur, şi constată abătut: Dumnezeule, mulţi rivali mai avea.

În urmă cu puțin timp, meșterul se mulțumise să o iubească de la distanță pe frumoasa femeie, să o adore în secret și să o întâlnească în visele lui. Dar ultimele lui succese îi consolidaseră sentimentul valorii proprii. Trebuia să încerce să atragă, într-un fel oarecare, atenția Simonettei.

În timp ce se gândea cum să realizeze asta, privirea cântăreței îi întâlni pe neașteptate ochii. Nu încăpea îndoială, era interesată de el! Melzer încercă o reverență, dar imediat își dădu seama cât era de neîndemânatic, și de aceea răspunse cu un semn, cum făcea în mod obișnuit.

Simonetta și Jacopo au interpretat trei cântece în limba latină, cu un conținut cam echivoc, pentru care au fost răsplătiți cu aplauze puternice de către cei care stăpâneau limba respectivă. Însoțită de tot felul de complimente și înconjurată de numeroși admiratori, cântăreața trebui ca mai întâi să se smulgă din mijlocul spectatorilor înainte de a se adresa lui Melzer.

– Dumneavoastră sunteți făuritorul de oglinzi, strigă ea în italiană, care m-a apărat de ghiulelele turcești?

Melzer râse.

– Dacă așa vedeți dumneavoastră lucrurile, frumoasă cântăreață la lăută, răspunse el în aceeași limbă, voi considera și eu această faptă ca atare.

Simonetta încuviință.

– Mi-a fost o frică teribilă de ghiulelele turcești. Ce bine că vă întâlnesc aici!

– Pe mine mă bucură şi mai mult, credeţi-mă. De atunci nu v-am putut scoate din minte, şi nimic nu îmi doream mai mult decât să vă mai întâlnesc o dată.

– Dacă este aşa, zise Simonetta clipind, sentimentele noastre sunt similare.

În timp ce îşi împărtăşeau astfel simpatia reciprocă, se apropie Jacopo, care îi luă din mână Simonettei lăuta. Apoi i se adresă meşterului:

– Vreţi să o acompaniaţi de acum pe Simonetta? Atunci trebuie să luaţi dumneavoastră lăuta, străine!

– Cu multă plăcere aş da curs spuselor dumneavoastră, răspunse Melzer la fel de ambiguu, dar, din păcate, talentul meu este legat mai curând de cositor şi plumb, iar timbrul meu vocal are cu siguranţă alt sens decât al dumneavoastră. Aşa că să lăsăm lucrurile cum sunt ele.

Simonetta şi meşterul schimbară un zâmbet, şi Jacopo se îndepărtă cu instrumentele.

– Trebuie să îl înţelegeţi pe fratele meu, spuse cântăreaţa privind în urma băiatului care dispărea în mulţime. Este gelos ca un maur, dar nu judecă aşa, credeţi-mă. Noi am fost legaţi unul de altul din fragedă copilărie, de când tatăl nostru nu s-a mai întors dintr-o călătorie în India. Se spune că o molimă l-ar fi secerat. A murit după scurt timp şi mama, de supărare şi de griji, iar fratele mamei ne-a luat la el fără voia noastră. Am avut parte de mâncare puţină şi de bătaie multă. Atunci am decis să fugim. Eu aveam cincisprezece ani, fratele meu

era cu doi ani mai mare. Am ajuns la Constantinopol cu o corabie. De atunci trăim dând spectacole, şi ne merge mai bine decât oricând înainte. Un călător venit din India ne-a spus că tatăl nostru ar trăi la Madras cu o indiană... Dar de ce vă povestesc toate acestea?

Melzer asculta ca fermecat, fără a fi atent la sensul spuselor. Simonetta însoţea vorbele ei fireşti cu o mimică atât de adorabilă, încât el nu putea decât să o soarbă din ochi, la fel ca în prima seară.

– Aveţi, desigur, mulţi admiratori, spuse el, testând-o prudent.

Simonetta râse şi îşi trecu mâna sub braţul lui.

– Veniţi, zise ea, vom fi observaţi din toate părţile. Şi cu asta am răspuns întrebării dumneavoastră.

Braţ la braţ cu Simonetta, Melzer păşea ca prin nori printre toţi acei oameni îmbrăcaţi în veşminte scumpe. Părea că întreaga lume îi zâmbea. Era cuprins de un indescriptibil, un covârşitor sentiment de fericire.

În timp ce se preumblau prin înalta societate şi Melzer gusta privirile îndreptate către ei, frumoasa cântăreaţă continua să vorbească veselă:

– Să nu mai vorbim despre mine. Mult mai mult mă interesează arta dumneavoastră secretă.

– Arta secretă?

Melzer se sperie.

– Se spune că aţi reuşit să îi redaţi suferindului împărat cheful de viaţă cu ajutorul unei oglinzi. Sunteţi cumva un mag ori un vrăjitor?

Melzer făcu o pauză şi o privi pe fată în faţă.

– De aş avea asemenea capacităţi, cu siguranţă că aş şti ce să fac. Nu, cele mai multe minuni au o explicaţie firească.

– Dar de aţi fi un mag, nu renunţă Simonetta, ce aţi face? Spuneţi-mi!

– Atunci... – începu meşterul şovăitor şi îşi puse ambele mâini pe umerii ei – atunci v-aş fermeca în aşa fel încât să aveţi ochi doar pentru mine.

Simonetta răspunse privirii lui Melzer şi adăugă:

– Eu cred că sunteţi un mag, sunteţi un mag care deja m-a vrăjit.

Şi îşi apropie gura de gura lui.

Meşterul simţi ca într-un vis sărutarea buzelor ei moi şi dulci, îi simţi trupul subţire care se lipi de-al lui cu o mlădiere de pisică. Se pierdu şi deveni stângaci, neîndemânatic. Oricât ar fi vrut să îi mărturisească pe loc dragostea lui, îşi stăpâni pasiunea, de frică să nu spună ceva greşit. Nu ar fi fost niciun efort pentru el să îngenuncheze în faţa ei; dar îi lipsea curajul să îi spună că o iubeşte. Căci de nimic nu se temea Melzer mai mult decât de a-şi trăda sentimentele, care să-i fie luate poate în derâdere.

– Cât de frumoasă sunteţi, Simonetta! spuse el în loc de asta. V-am admirat de la început.

Cântăreaţa auzise cu siguranţă de sute de ori fiecare dintre aceste complimente, lucru cunoscut de Melzer când grăise astfel. El de unde putea şti dacă

Simonetta nu făcea parte dintre acele femei care, adulate, se iroseau astăzi cu unul, mâine cu altul?

De parcă i-ar fi citit gândul, cântăreaţa ridică din sprâncene şi spuse:

– De ce scormoniţi după chestiuni îndepărtate, când prezentul îşi cere drepturile?

La aceste cuvinte, ea îşi apropie şi mai mult trupul de trupul lui. El îi simţi coapsele şi sfârcurile sânilor şi trase adânc aer în piept.

Dar înainte de a fi apucat să se facă de râs în stângăcia lui, se apropiară de ei doi servitori în livrele, cu un coş. Ei împărţeau invitaţilor măşti şi diferite obiecte pentru acoperirea capului.

Simonetta îşi alese o mască de pasăre cu pete vezi şi albastre, cu un cioc ascuţit deasupra nasului, iar Melzer primi o pălărie plină de fantezie, cu pene strident colorate în alb şi negru. Un octet în costume aurii şi ciorapi roşii intonă un dans maur cu paşi lenţi, la care bărbaţii şi femeile se roteau, iar după fiecare tură a damelor se executa o săritură, gândită ca un salt al bucuriei, dar mişcarea aducea mai curând cu săritul peste o băltoacă.

– Frumoasă păsărică, îi spuse Melzer Simonettei, v-aş conduce cu plăcere la dans, dar această artă îmi este la fel de străină ca ţara în care creşte piperul. Cred că aş oferi o imagine caraghioasă.

Simonetta îl luă de braţ pe Melzer şi îl trase într-o altă sală, din care se auzea sunetul tulburător al unui

flaut acompaniat de bătăi de tobă. Spectatorii se înghesuiau unul într-altul într-un cerc şi băteau din palme în ritmul dat de tobă, iar în mijloc, o muiere voluptuoasă, o egipteancă sau o libaneză, executa un dans provocator. Peste coapsele late, dansatoarea purta un voal, iar peste bust avea un şarpe gros cât braţul, încolăcit de mai multe ori, iar când aceasta aduse până în dreptul feţei reptila care îşi mişca rapid limba părând că în clipa următoare o va muşca, Simonetta scoase un ţipăt şi îl trase după ea pe meşter spre o scară din marmură albă.

Scara ducea la o galerie cu multe uşi. Prima dădea într-o încăpere în care scamatori din Franţa îşi practicau profesia. Glumeţi, îmbrăcaţi pestriţ, încercau, pentru distracţia spectatorilor, să prindă iepuri albi şi negri, lucru care nu le reuşea de fiecare dată, şi se încheia cu o cădere pe podea. În spatele celei de-a doua uşi, spadasini din Castilia ofereau dueluri tensionate, şi spectatorii aplaudau de fiecare dată când unul dintre luptători era atins şi curgea sânge. Din a treia încăpere, unde era amenajat un bazin cu apă, răzbăteau răcnete şi zbierete. În el zburdau nimfe şi nereide acoperite doar cu un văl, iar craii încercau să dezbrace complet fabuloasele creaturi cu ajutorul undiţelor. O a patra uşă dădea într-o cameră în care aveau loc lupte între pitici. În spatele următoarei uşi, perechi dezmăţate testau efectele unor pulberi şi băuturi exotice aduse de navigatori din India şi din ţări asiatice îndepărtate, care zăpăceau simţurile şi aţâţau dorinţele.

Ce se petrecea în spatele celei de-a şasea uşi, ultima, le-a rămas necunoscut, pentru că intendentul curţii, Alexios, le-a apărut în faţă spunând că împăratul vrea să discute cu meşterul.

– Unde este împăratul? întrebă mirat Michel Melzer. Până acum nu s-a arătat.

Intendentul păru indignat de această întrebare.

– Trismegistos nu obişnuieşte să se amuze în societatea supuşilor săi.

– Ah, dar o societate veselă nu ar dăuna deloc melancoliei sale, obiectă Melzer lipsit de înţelegere.

Alexios îi făcu semn să îl urmeze.

Simonetta vru să se întoarcă, însă Melzer o apucă de mână, astfel că ea nu putu face altceva decât să îl însoţească.

– Aţi vrea să îi recomandaţi împăratului ceva care să-l amuze? întrebă intendentul din mers.

– În niciun caz. Am însă impresia că la sărbătoarea nuferilor toţi se amuză din plin, cu o singură excepţie: împăratul.

– Tăcere! spuse Alexios politicos, dar ferm.

Intendentul străbătu cu paşi rapizi o sală animată, la capătul căreia o scară lată, în formă de semilună, ducea la nivelul superior. Un portal mărginit de coloane era păzit de servitori cu făclii şi de halebardieri. Când aceştia l-au văzut pe intendent, au deschis uşa grea, cu ornamente din aur, şi i-au lăsat să treacă.

În privirea furioasă a lui Alexios se citea că nu îi convenea compania frumoasei cântăreţe la lăută, dar

Melzer nu se lăsă intimidat şi o ţinu strâns de mână pe Simonetta. Astfel îşi făcură intrarea în sala de audienţe a împăratului Ioan Palaiologos.

În lumina crepusculară a lumânărilor, împăratul şedea la celălalt capăt al sălii, pe un fel de estradă. La picioarele lui erau ghemuiţi trei tineri efeminaţi învеşmântaţi în haine femeieşti. Doi dintre ei, mai tineri, aproape nişte copii, scoteau din instrumentele lor muzicale tonuri pline de jale, în timp ce al treilea, ceva mai în vârstă, dansa mlădiindu-şi trupul ca un pom desfrunzit toamna.

Când Melzer şi Simonetta au intrat, silueta de pe tron a ridicat mâna. Instrumentele au tăcut.

– Meştere! strigă singuraticul împărat. Tu mi-ai redat voioşia.

Apoi privi pălăria cu pene a lui Melzer şi masca de pasăre a cântăreţei şi se strădui să râdă.

– Dar cine este această păsărică fermecătoare?

– Numele ei este Simonetta, răspunse direct Melzer, de data aceasta fără a mai aştepta intervenţia intendentului, vine din Veneţia, ştie să cânte minunat la lăută, şi cântă din gură mai cristalin decât orice privighetoare.

– Încântător, remarcă împăratul, făcând un gest binevoitor cu mâna. Ea este iubita dumitale, meştere?

Melzer îi aruncă Simonettei o privire sfioasă.

– Mi-aş dori să fie, mărite împărate, dar o femeie atât de frumoasă nu aparţine niciodată unui singur bărbat.

Ioan Palaiologos se încruntă şi i se adresă Simonettei:

– Dă-ţi jos masca, păsărico, să îţi pot vedea chipul!

Cântăreaţa se supuse, iar Ioan Palaiologos se miră.

– Într-adevăr, un chip de înger. De ce nu te decizi în favoarea lui, veneţiano?

Simonetta îşi ţinea masca în mână. În cele din urmă, răspunse roşind:

– El încă nu mi-a făcut o asemenea declaraţie, stăpâne împărat.

– Stăpâne împărat?! Ioan Palaiologos râse forţat. Nu îmi spune atât de comun! Ştiu, în Veneţia nu se pune niciun preţ pe titlurile tradiţionale, dar în vinele mele încă mai curge sângele lui Cesar, Marcus Aurelius şi Constantin. Aşa că spune-mi cum mi se cuvine, numeşte-mă Trismegistos. În limba voastră asta se traduce prin De Trei Ori Cel Mare. Înţelegi, frumoasă veneţiană?

– Desigur, Trismegistos.

Lui Melzer i se păru cam bizar ca împăratul creştin al Bizanţului să îşi atribuie un titlu acordat odinioară zeului păgân Hermes. Dar nu apucă să analizeze ideea, pentru că Ioan Palaiologos îi făcu semn Simonettei să se apropie de el şi îi şopti:

– Ar trebui să îl iei înainte de a o face alta, veneţiano. Eu cred că, în curând, se va vorbi mult pe seama lui.

Melzer tăcu, de parcă nici nu ar fi auzit ce spunea împăratul, însă înţelesese fiecare cuvânt, iar spusele acestuia îl făceau să fie mândru.

– De ce am pus să fii chemat... continuă apoi împăratul întorcându-se către meşter. Aş dori să îmi faci un cabinet al oglinzilor, o cameră de baie cu oglinzi curbate pe pereţi, în care să apar corpolent ca sultanul turc, în care să mă pot bucura de corpolenţa mea şi de cea a femeilor mele, spuse el, şi privirea lui se plimbă visătoare peste cei trei tineri de la picioarele lui.

– Stăpâne, răspunse Melzer şi trase adânc aer în piept, comanda dumneavoastră mă onorează, dar mă tem că ea îmi depăşeşte posibilităţile. Nu dispun nici de un atelier suficient de mare şi nici de ajutoarele necesare. Şi, pe de altă parte, Trismegistos, pentru îndeplinirea dorinţei ar fi necesar atât de mult plumb şi cositor, încât întreaga dumneavoastră armată ar putea fi dotată cu muniţie.

Obiecţiile meşterului îl puseră în mişcare pe Ioan Palaiologos. Acesta sări în picioare, îşi strigă intendentul şi îi ceru să îl introducă pe spaniol.

După un timp apăru slugarnic un bărbat pe care Melzer îl mai întâlnise o dată: Felipe Lopez Melendez, omul din Aragon.

– Don Felipe, îl întrebă împăratul, cât cositor şi plumb ai putea să livrezi?

– Cât aveţi nevoie, răspunse Melendez.

– Tu de cât ai nevoie, meştere? mai întrebă împăratul.

Melzer se încruntă.

– Câte cinci sute de baniţe din fiecare. În niciun caz mai puţin!

– Aşa va fi, Trismegistos, îi spuse Melendez împăratului.

Meşterul era uluit. Crezuse că împăratul se va speria de atâta risipă. Dar se pare că Ioan Palaiologos deja pregătise terenul.

– Însă unde vor fi turnate oglinzile?

Împăratul încercă un zâmbet chinuit – era prima dată când Melzer vedea aşa ceva la el – şi răspunse:

– Nu ai topit tu plumb pentru chinezi în vechea biserică?

Melzer îl privi uluit.

– Eu cunosc tot ce se petrece în imperiul meu, îşi reluă discursul împăratul. Eu îi ştiu pe toţi magii, vracii şi şarlatanii din Constantinopol. De ce vrăjitorii din îndepărtata China mi-ar fi scăpat atenţiei?

– Înseamnă că ştiţi şi de invenţia chinezilor?

– Da, desigur. Doar că îi acord mai puţină importanţă decât papa de la Roma sau decât regele Alfons al Aragonului.

Şi după ce îi aruncă lui Melendez o privire ce spunea multe, adăugă:

– Eu nu cred că scrierea artificială este capabilă să schimbe lumea. Dacă ar fi aşa, toţi călugării şi scribii ar rămâne şomeri, iar penele acestora sunt oricum mai rapide decât plumbul transformat în litere.

– Posibil, ripostă Michel Melzer, dar numai dacă este vorba despre un document singular. Dacă necesarul depăşeşte o sută, o mie sau chiar zece mii de exemplare, scrierea artificială este de o sută de ori, ba chiar de o mie de ori mai rapidă decât scrisul tuturor scribilor şi călugărilor din lume la un loc.

– Ţi-ai pierdut raţiunea, meştere. În lume există mai puţin de zece ori zece mii de oameni care ar putea să citească un înscris! Deci, la ce ar folosi asta?

Melzer ridică din umeri încurcat. Despre indulgenţele papei prefera să nu vorbească.

Atunci interveni Melendez:

– Cumnatul meu, regele Alfons cel Generos, s-a arătat dispus să vă furnizeze destul plumb şi cositor, dacă îi veţi permite să aibă acces la acest secret.

Ioan Palaiologos arătă către meşter.

– Magia nu se află în puterea mea, aragonezule. Pentru asta trebuie să tratezi cu el!

Melzer ridică ambele mâini în semn de apărare.

– Eu negociez doar din însărcinarea meşterului Lien Tao, iar acesta a adus secretul din China.

– Sigur, spuse Melendez, dar, din câte cunosc eu, dumneavoastră sunteţi singurul care stăpâneşte modul de a lucra cu misterioasele litere.

– În afară de asta, acest Lien Tao este un asasin, adăugă împăratul. El se află în temniţa din turn şi aşteaptă să fie executat.

Făuritorul de oglinzi făcu doi paşi către împărat şi strigă:

– Nu se poate, Trismegistos! Meşterul Lien Tao nu este un ucigaş!

– El l-a omorât pe legatul Albertus di Cremona. Decapitarea este unica pedeapsă dreaptă pentru această faptă.

– Stăpâne! Melzer ridică din nou vocea. Trismegistos! Lien Tao se afla lângă mine atunci când s-a săvârşit crima...

– El a fost cel care a comandat-o!

– Dar de ce să fi dispus el asasinarea legatului papal? Albertus di Cremona îi promisese mulţi bani lui Lien Tao pentru comanda aceea. De ce s-ar priva singur de o avere? Trismegistos, fă-mi o favoare: eliberează-l pe meşterul Lien Tao ori măcar dă-i posibilitatea de a-şi dovedi nevinovăţia. Apoi mă voi pune pe treabă şi vă voi crea o încăpere a oglinzilor de care vă veţi bucura tot restul zilelor.

Împăratul păru surprins.

– Dreptatea trebuie să îşi urmeze cursul! Şi ce se va întâmpla dacă eu mă voi opune dorinţei tale? Vei refuza să mă serveşti?

Melzer tăcu. Înclină capul într-o parte, iar privirea lui o întâlni pe a cântăreţei. Nu era o privire întâmplătoare; nu, Simonetta urmărea atentă ce se petrecea, şi care bărbat nu ar recunoaşte privirea admirativă a unei femei?

Brusc, interveni Melendez:

– Şi dacă cuţitul în zborul lui a greşit ţinta? Vreau să spun: ce ar fi dacă Lien Tao nu viza uciderea legatului papal?

Meşterul îl privi în ochi pe Melendez, care zâmbea superior.

– Şi cine ar fi fost adevărata ţintă? întrebă el.

– Dumneavoastră.

Meşterul simţi toate privirile aţintite asupra lui. În cele din urmă, murmură fără a spera la un răspuns:

– De ce ar fi făcut asta? De ce?

– De ce? repetă spaniolul. Eu nu cunosc înţelegerea dintre dumneavoastră şi el, dar presupun că meşterul Lien Tao v-a promis o grămadă de bani din câştigul ce urma să vină, iar o friptură întreagă este mai bună decât o jumătate...

Melzer se gândi la răpirea lui, în timpul căreia chinezii nu îl trataseră tocmai cu gingăşie. Să se fi înşelat el în privinţa lui Lien Tao? Îl folosiseră chinezii doar pentru a-şi atinge propriile scopuri? Deodată, Melzer nu mai era atât de sigur dacă trebuia să insiste pentru eliberarea lui Lien Tao.

În clipa următoare se auzi o explozie ca în urma unei trageri cu tunul, urmată de o a doua, o a treia; în cele din urmă, începură să tragă toate tunurile.

– Domnul să ne aibă în pază, vin turcii! strigă trimisul Aragonului, apoi se întoarse şi o tuli către ieşire.

Simonetta i se aruncă în braţe lui Melzer, care îl privea pe împărat cerându-i parcă ajutorul.

Dar Ioan Palaiologos era fericit ca un copil; bătea din palme şi striga mereu:

– Artificii! Artificii!

Acum înţelese şi Melzer că fulgerele care luminau ferestrele, pufniturile, pocnetele şi multiplele tunete erau produse de focul de artificii pe care împăratul îl organizase pentru invitaţi.

Fusese ceva prost gândit, pentru că, la fel ca spaniolul, mulţi oaspeţi au crezut că erau martorii unui nou atac al turcilor, şi nu puţini au fost cei care au părăsit serbarea, grăbindu-se către casele lor. Cei rămaşi ieşiră în parc, pentru a admira splendidul foc de artificii.

Spre cer ţâşneau, ca nişte fântâni arteziene, snopi de scântei galbene, roşii şi verzi. Sus, deasupra capetelor invitaţilor, explodau mingii de foc, care cădeau ca o ploaie de stele. Pe cer era un vuiet continuu, iar spectatorii exclamau entuziasmaţi „Ooh!“ şi „Aah!“ şi băteau din palme când globurile iniţial lipsite de lumină brusc se transformau în umbrele de raze.

Dacă spectacolul ceresc a fost senzaţional, fulgere luminoase au contribuit la amuzamentul general doar prin aceea că, preţ de câteva secunde, spectatorii mascaţi s-au văzut unii pe alţii, pentru ca apoi să dispară în întuneric ca la o lucrare a diavolului. Figuri groteşti, chipuri şi travestiuri pline de mister apăreau şi dispăreau.

Melzer îşi trecu braţul după mijlocul Simonettei, iar cântăreaţa se lipi de el ca pentru a căuta apărare faţă de larmă şi foc.

Noaptea era caldă, deşi era trecut bine de miezul acesteia. Ca mulţi alţi invitaţi, cei doi preferară ca după încheierea spectacolului de artificii să se plimbe în parc, unde, conform vechilor tradiţii, pe marele eleşteu central pluteau pe apă felinare. Melzer şi însoţitoarea lui se aşezară pe o bancă din piatră, ascunsă de tufişuri cu frunziş des, ce alcătuia o adevărată grotă.

În faţa ochilor mei pe jumătate orbi văd totul de parcă ar fi fost ieri: felinarele care pluteau pe apă, umbrele întunecate ale arborilor şi tufelor în faţa cerului înstelat. Aud gânguritul şi şoaptele fermecătoare din jur. Dar cât de repede trece strălucirea tinereţii! *Vanitas vanitatum!* Totul este trecător, cum spune predicatorul. La ce folos clocotul scurt şi înflăcărat al cărnii, dacă fiecare grăunte de nisip din marea clepsidră a timpului aduce mai aproape eternitatea?

De ce să mai relatez ce s-a petrecut atunci, de vreme ce acum mi se pare a fi ireal, ca un vis ce dispare odată cu noaptea? Vreţi să aflaţi? Bine. Este purul adevăr! Brusc, am simţit mâna Simonettei între coapsele mele; da, am remarcat – de văzut nu puteam să văd, pentru că era prea întuneric – cum Simonetta îmi căuta bărbăţia ce se arcuia în pantaloni. În fantezia mea, îi vedeam degetele albe şi subţiri alunecând pe lăută, ciupind corzile, şi la fiecare vibraţie excitaţia mea sporea. Mi se părea că bărbăţia mea vibra la fiecare atingere a degetelor ei. Am ameţit când Simonetta, într-un mod la care nu vreau să mă gândesc, găsind calea către

organul meu îmbăţoşat, începu să îl frece, să îl strângă şi să îl dezmierde. În timp ce Simonetta nu scotea un sunet, eu am început să gem. Niciodată în viaţa mea nu mai simţisem asemenea valuri de plăcere.

Încercarea mea stângace de a-i dezveli sânii în întuneric a dat greş; dar Simonetta îmi veni în ajutor, şi înainte ca eu să-mi dau seama, veşmântul ei alunecă la pământ, şi nu am mai simţit altceva decât pielea ei dezgolită.

Nici nu am apucat să gust acest moment excitant, că Simonetta se repezi la mine cu atâta sălbăticie, încât am simţit că nu mai am aer. Deodată se sui ca o amazoană pe mine şi am simţit cum penisul meu pătrundea în ea. Mi-am încolăcit braţele după gâtul ei şi i-am tras capul până când buzele noastre s-au unit.

Dumnezeule! Câtă voluptate în această femeie, cât nesaţ aprins!

– Simonetta... am şoptit eu în timp ce ea îşi freca bustul gol de tunica mea şi aluneca uşor pe ea înainte şi înapoi. Simonetta...

Mai mult nu am putut să spun.

– Ce... ai... să... îmi... spui? întrebă Simonetta în ritmul mişcărilor ei.

Am tras adânc aer în piept.

– Ai vrut poate să îmi spui că mă iubeşti?

– Daaa...

– Atunci, spune-o, spune-o! Vreau să aud asta, spune-o, fir-ar...

Fata se opri brusc din mişcare, şi rămase deasupra mea cu picioarele îndepărtate.

Am încercat să o implor să nu înceteze, însă de pe buze mi-au ieşit cuvintele atât de greu de spus:

– Te iubesc! Te iubesc, Simonetta!

Cu rapiditatea unei pisici, Simonetta a coborât din nou pe mine. De data aceasta, corpul meu răspunse corpului ei, îi impuse propriul ritm când am pătruns din nou şi din nou în ea. Noaptea era întunecoasă, nu se vedea nicio umbră, dar în mintea mea se produceau la intervale tot mai scurte fulgere luminoase ce făceau să îmi apară trupul ei în faţa ochilor, fără a mi se ascunde ceva din frumuseţea lui.

Cu astfel de simţăminte şi impulsionat de fericire şi pasiune mă opinteam în trupul ameţitor de femeie până când plăcerea a ajuns la apogeu şi, cu un strigăt, m-am prăbuşit în mine însumi.

Meşterul se sperie când redeschise şovăitor ochii. Noaptea întunecoasă deja cedase locul zorilor, iar invitaţii împăratului hoinăreau prin parc glumind îndrăzneţ. Erau în aşteptarea unui spectacol deosebit, care avea mare trecere la bizantini – vânătoarea cu şoimi. Specialişti arabi colindau lumea cu păsări dresate, şi oriunde apăreau publicul se aduna pentru a vedea cu propriii ochi cum şoimii dresaţi, parcă ghidaţi de o mână invizibilă, descriau în zbor figuri dinainte stabilite, pentru ca brusc să se arunce spre pământ precum o

săgeată, și dintr-o singură lovitură cu ciocul să omoare un iepure ori un ied mic.

Michel și Simonetta își aranjară rapid hainele. Când, cu măștile puse pe față, se iviră din tufișuri, le veni în întâmpinare Jacopo, fratele Simonettei. Acesta o copleși cu reproșuri pe sora lui, pe care o căutase timp de o jumătate de noapte.

Simonetta își iubea fratele, dar din comportamentul ei Melzer deduse că, în același timp, îi era și frică de acesta. De aceea el se băgă în vorbă spunând că Simonetta era destul de mare pentru a se amuza singură o noapte.

Jacopo nu se așteptase la un ton atât de dur, dar și mai mult îl puse în încurcătură purtarea surorii lui, care își dusese brațul după mijlocul lui Melzer, și clătina din cap. Atunci, Jacopo o luă de mână pe Simonetta și încercă să o tragă după el.

Simonetta se opuse. Melzer interveni între ei și îl dădu deoparte pe fratele acesteia. Avu loc o scurtă încăierare. De ambele părți se rostiră cuvinte aspre; în cele din urmă, Jacopo îi smulse meșterului masca din pene de pe cap. O ridică, se întoarse și fugi cu ea.

– Îi va fi greu să te accepte, zise Simonetta după ce fratele ei dispăru prin desișul din parc.

Melzer ridică din umeri.

– Va trebui să accepte faptul că sora sa nu îi va aparține doar lui toată viața.

Simonetta se lipi de Melzer.

– Gândul de a mă certa cu fratele meu mă înfricoşează. Tot timpul noi am fost strâns uniţi.

– Dar tu nu îţi poţi petrece toată viaţa cu fratele tău. Şi fratele tău într-o zi va avea o simpatie pentru cineva de sex opus, şi atunci tu te vei afla în aceeaşi situaţie în care se află el acum.

Simonetta privi jenată într-o parte.

– Fratelui meu nu îi plac femeile; cel puţin până acum i-au plăcut doar băieţii frumoşi. Cred că el are mai multă nevoie de mine decât am eu de el. Deşi el este mai mare, eu i-am fost întotdeauna ca o mamă, dacă poţi să înţelegi asta.

– Înţeleg prea bine, răspunse Melzer, şi lui Jacopo nu îi va fi uşor să se împace cu gândul că sora lui aparţine altuia. Doar îmi aparţii mie, nu?

Simonetta râse.

– Dacă tu vrei, şi eu vreau să fiu a ta. Dar va trebui să îi acorzi timp lui Jacopo. Pentru el, toate acestea au venit prea repede. Acordă-i timp, şi totul va merge bine.

Plin de afecţiune, Melzer îi oferi braţul prietenei sale, şi împreună se amestecară printre ceilalţi invitaţi.

„Ea mă iubeşte cu adevărat, gândi Melzer. Iar în ceea ce îl priveşte pe fratele ei, voi reuşi eu să îi câştig simpatia. Dragostea găseşte totdeauna o cale."

În parcul imperial se iviră primele raze de soare, iar o masă nesfârşită ce se întindea prin meandrele descrise de alei oferea mirosuri ademenitoare

de fripturi şi produse de patiserie. La asta se adăuga o băutură neagră amară ca fierea, care se bea fierbinte. Se spunea că era ceva de proveniență turcească.

– Şi are acelaşi gust, zise meşterul scuipând ceea ce apucase să soarbă dintr-un pocal din cupru. Vom dispune de suficient timp pentru a ne obişnui cu obiceiurile turceşti, îi şopti el la ureche iubitei lui.

Era recomandabil să fie prudent, căci o asemenea remarcă ar fi fost pedepsită ca fiind înaltă trădare, dacă ar fi devenit publică. În timp ce mergeau încet de-a lungul mesei, în mulţime se întâlniră cu Morienus şi cu frumoasa lui însoţitoare. Şi aceştia purtau măşti de păsări, care le acopereau ochii şi nasul, şi de nu ar fi fost veşmintele lor elegante, Melzer nu i-ar fi recunoscut. Astfel, el a fost martor al unei discuţii purtate de Morienus cu un necunoscut. Omul înalt, cu o mască artistic lucrată şi cu haina până la genunchi, din mătase galbenă, îi cerea dezinvolt lui Morienus livrarea unor sclavi, dintre care jumătate să fie de sex femeiesc, şi gata de orice – aceasta era exprimarea lui. Morienus îi promise rezolvarea cererii necunoscutului în trei zile.

Cu gândul la acele sclave, meşterul îşi aminti imediat de fiica lui; îngrijorarea pentru ea îi era încă un ghimpe înfipt în carne, deşi acum era ocupat cu alte treburi. Să fi căzut Editha în mâinile unui negustor de sclavi? Să aibă vreo legătură acel negustor cu dispariţia ei? Melzer o împinse deoparte pe Simonetta, pentru a evita o nouă întâlnire cu Morienus, pentru că nu ar mai

fi suportat să îl aibă în faţă fără a-şi trăda adevăratele sentimente.

– Tu îl urăşti pe acest Morienus? întrebă Simonetta.

– Nu îl urăsc, doar că nu îl pot suferi. Este fals, lunecos ca un ţipar şi cu două feţe, şi încearcă să transforme orice situaţie într-o afacere.

Dar nu spuse şi ce îi mai trecea prin cap.

De pe treptele pe care se cobora în parc, suflătorii fanfarei anunţară începutul dresurii şoimilor, şi dresorii coborâră cu mândrele lor păsări pe braţ în lovituri surde de tobă. Purtau veşminte albe, lungi, şi câte o mănuşă din piele groasă pe care stăteau şoimii, cu capul acoperit, şi pentru că toţi aveau o pânză încolăcită pe cap şi purtau bărbi tăiate identic păreau a fi fraţi.

Pe locul din faţa treptelor, invitaţii în veşmintele lor scumpe şi cu măşti pe chip se strânseseră într-un cerc. În mijlocul cercului erau dresorii cu păsările lor, şi, ca la un semn secret, primul dresor scoase capişonul de pe capul şoimului său şi aruncă pasărea în aer.

Marele şoim se ridică spre cer bătând o dată puternic din aripile lungi. Când ajunse la suficientă înălţime, descrise un cerc larg, iar dresorul trecu în centru. Ţinea în mână o pasăre-momeală, legată cu un şnur, căreia îi dădu drumul să facă cercuri deasupra capului.

Mişcarea păsării îl aţâţă pe şoim. Se vedea clar cum plutirea lui se transforma în bătăi sacadate de aripi, apoi brusc, de parcă regele aerului pândise acel moment, se repezi în jos ca o suliţă şuierătoare.

Dresorul întinse braţul înmănuşat, şi invitaţii aşteptară ca şoimul să înhaţe în clipa următoare momeala oferită. Atunci s-a petrecut ceva de neimaginat: imensa pasăre, care încă se îndrepta spre momeală, îşi schimbă traiectoria, şi se repezi cu toată forţa către unul dintre spectatori, care avea pe faţă masca asemănătoare unei păsări.

Simonetta, care împreună cu meşterul se afla în primul rând, scoase un strigăt strident:

– Jacopo!

Acesta, care îşi dădu seama de nenorocirea ce se îndrepta spre el, ridică braţul drept, protejându-şi chipul. Prea târziu. Şoimul lovi victima ca un monstru furios cu cioc. Sângele ţâşni împrejur. Prin aer zburau pene. Privitorii se împrăştiau ţipând.

Lupta cu şoimul şi larma generală iritară în asemenea măsură celelalte păsări, încât acestea îşi fluturau aripile, iar dresorii încercau să le stăpânească.

– Jacopo! strigă Simonetta şi vru să îi sară fratelui în ajutor.

Dar Melzer o opri. El ştia că un şoim îmbătat de sânge nu se lasă îndepărtat pentru nimic în lume. Însuşi dresorul se apropie de el cu mare atenţie, dar nu interveni.

Simonetta şi meşterul au trebuit să asiste neputincioşi la momentul în care şoimul îi sfâşia lui Jacopo artera carotidă.

– Jacopo! strigă din nou Simonetta. Jacopo!

Apoi îşi ascunse faţa în pieptul lui Melzer.

– De vină a fost blestemata de mască cu pene! bâigui meşterul. Nu a fost o întâmplare!

Simonetta suspina. Pe obraji îi curgeau lacrimi când îl privi pe Melzer.

– Ce spui? întrebă ea.

– Era masca mea din pene. Mi-a dat-o cineva ieri-seară. Atentatul mă viza pe mine. Într-o modalitate bizară, previziunea astrologului s-a adeverit.

Simonetta îşi pierdu cunoştinţa, iar trupul ei alunecă fără zgomot pe pământul pietros.

Capitolul V
Partea întunecată a vieții

Editha își dorise cu ardoare să fugă din Constantinopol, dar acum, la bordul corabiei vechi și arhipline ce purta numele *Poseidon*, viitorul îi părea nesigur. Cum putea să își ducă viața dacă nu putea vorbi? Își aminti de grija pe care tatăl ei o manifestase permanent față de ea, de faptul că probabil nu îl va mai întâlni pe acesta niciodată, și toate acestea o puseră pe gânduri. Totuși, ura pentru faptul că el voise să o vândă unui bizantin dezgustător nu i se micșoră. Privind marea, Editha petrecu singură cu gândurile ei prima zi a călătoriei într-un colț al punții superioare.

Medicului Chrestien Meytens nu i-au scăpat neobservate îndoielile Edithei și a folosit orice ocazie care i s-a ivit pentru a se apropia de fata îngrijorată, oferindu-i ajutorul și copleșind-o cu vorbe dulci despre cât de frumoasă și adorabilă era.

Trecând pe lângă insula din Marmara, *Poseidon* se îndreptă spre Dardanele dusă de un vânt favorabil.

Căpitanul, un tânăr bădăran, cu aspect de pirat şi bun de gură ca un predicator, alungă pasagerii sub punte, pentru ca, zicea el, turcilor să nu li se ofere niciun motiv să atace vasul. Dar în strâmtoarea Dardanelelor, Asia şi Europa se apropiau atât de mult, încât unui observator nu putea să îi scape nici măcar un cărucior cu măgar, şi fireşte că turcilor de pe ambele maluri nu le-a scăpat nici pescajul bătător la ochi al vasului.

Puţin înainte de apusul soarelui, dinspre sud se apropie un velier turcesc. Acesta luă curs direct spre *Poseidon*, şi de la nici o milă depărtare trase o salvă de tun de avertisment. Sub punte pasagerii începură să se roage cu voce tare. Căpitanul blestemă şi puse să circule printre pasagerii înfricoşaţi un coş, în care fiecare trebuia să depună a cincea parte din banii pe care îi avea. Numai astfel, spunea el, puteau evita jaful. După un timp veni la capă o barcă plină de musulmani înarmaţi până-n dinţi. Zâmbind prietenos, aceştia luară coşul cu bani în primire şi dispărură apoi în întuneric.

În următoarele zile, soarele a ars ca o minge de foc, şi cei mai mulţi pasageri au preferat să rămână sub punte. Tocmai lăsaseră în urmă insula Lemnos, când vântul se opri, şi *Poseidon* îşi încetini deplasarea, apoi rămase pe loc.

Vela principală atârna moartă de vergă vreme de trei zile. Iritabilitatea pasagerilor crescu, pentru că apa de băut era pe terminate. Fiecare primea doar o cană

cu apă pe zi. Cei care încercau să își potolească setea cu apă de mare făceau diaree și vărsături.

În timp ce oamenii, părăsiți de soartă, sufereau de sete sub punte, Editha făcu o descoperire care o marcă profund: medicul cel gras Meytens și mama lui Ali, Rhea, schimbau pe ascuns priviri. Meytens, care până acum o sufocase cu complimente îndrăznețe, brusc nu mai avea ochi decât pentru Rhea; dintr-odată părea complet dezinteresat de Editha.

Rhea era o femeie de o frumusețe rezervată; avea ochi negri și păr ca tăciunele. Privirile și atenția tendențioasă pe care i-o acorda medicul nu îi păreau defel penibile. Dimpotrivă, Rhea, care din cauza arșiței ce domnea în pântecele corăbiei se dezbrăcase mai mult decât ar fi fost decent și își expunea sânii voluminoși ca o târfă din port, răspundea privirilor lui mai întâi rușinată, apoi cu o dezinvoltură provocatoare.

Se părea că, dacă fiicele acesteia nu remarcau indecența reciprocă, Editha cunoștea din proprie experiență insistențele măgulitoare ale medicului; de aceea ea le urmărea jocul cu neîncredere și nu fără o oarecare gelozie. Oare nu ea fusese obiectul complimentelor lui Meytens? De ce acesta prefera deodată o femeie mai în vârstă?

Când în cea de-a patra zi vântul reveni în sfârșit și vela corabiei se umflă, pasagerii urcară și ei pe punte căutând să se mai răcorească în adierea brizei. Editha îi urmărea pe medic și pe Rhea cu o atenție plină de

invidie. Şi cu toate că în ultimele zile Rhea se ocupase de ea cu aceeaşi dăruire arătată şi propriilor fiice, Editha o considera trădătoare pe mama lui Ali. Dar între Rhea şi admiratorul ei nu se ajunsese decât la alintările ce se petreceau de multe ori în forfota de pe punte sau de sub punte.

Totuşi, Editha se simţea cumva înşelată. Îl evita pe Meytens, o evita pe Rhea şi îşi petrecea acum cea mai mare parte a timpului pe dunetă, unde atmosfera era mult mai puţin deprimantă decât sub punte. Motivul era reprezentat de câteva butoaie cu vin aflate în proprietatea unuia dintre pasageri, pe care câţiva negustori veneţieni şi le adjudecaseră veseli în lipsa apei de băut.

Printre veneţieni se afla un bărbat îmbrăcat elegant, cu o soţie cam confuză, un armator bogat care vorbea melodiosul dialect veneţian cu un accent puternic, dar cu multă aroganţă. După cum află Editha, el se numea Daniel Doerbeck. Pe soţia lui o chema Ingunda, şi Ingunda fusese cea care o măsurase îndelung din priviri pe fata tăcută, înainte de a-i ieşi în cale cu o cană.

– Bea, este vin, nu din cel mai bun, dar oricum mai bun decât o cană goală.

Edithei i se lipea limba de cerul gurii de sete, de aceea luă lacomă cana şi o goli pe loc.

– Eşti singură aici, la bord? o întrebă femeia care în mod vizibil era permanent evitată de soţul ei.

Când Editha dădu energic din cap drept răspuns, Ingunda se arătă dezorientată, pentru că nu ştia dacă

semnul reprezenta răspunsul la întrebarea ei ori faptul că fata nu cunoştea limba în care i se adresase.

– Eşti mută? întrebă soţia armatorului.

Editha dădu afirmativ din cap.

– Eşti mută, dar mă poţi înţelege? De unde vii, de îmi cunoşti limba?

Editha arătă cu degetul către ea însăşi, şi apoi arătă de mai multe ori către nord.

– Din Germania?

Fata zâmbi şi confirmă.

– Şi ce te-a adus pe corabia aceasta?

Editha descrise cu ajutorul degetelor fuga şi adăugă că ea lăsase pe cineva la Constantinopol.

– Şi care este destinaţia ta? Încotro te îndrepţi?

Editha privi în podea. Şi ridică din umeri în semn că nu ştia.

– Veneţia? întrebă Ingunda.

„Departe, cât mai departe de Constantinopol!" dădu de înţeles Editha.

Soţia armatorului îi luă Edithei din mână cana goală şi dispăru.

La orizont se arăta, ca o corabie mândră, insula Skyros. Marea era calmă şi strălucea albastru-deschis ca o oglindă, dar dacă priveai către sud, spre soare, căpăta nuanţe negre. Editha gusta înălţătoarea privelişte când Ingunda reapăru alături şi îi întinse cana plină. Deja vinul îi îngreunase membrele, de aceea Editha mai luă doar o sorbitură şi restitui cana.

– Cum te cheamă? se interesă femeia automat.

Editha se aplecă şi îşi desenă numele cu degetul pe scândură.

– Editha? Ştii să scrii şi să citeşti?

„Desigur", confirmă fata.

Soţia armatorului era surprinsă.

– Şi nu poţi rosti niciun cuvânt?

„Nu, făcu semn Editha, niciun cuvânt."

Ingunda se gândi câteva momente. Apoi se apropie foarte mult de Editha şi o privi în ochi; avea ochii roşii, ca de la prea mult vin. Soţia armatorului rosti rar, pentru ca fata să poată să îi citească fiecare vorbă de pe buze:

– Îmi placi, Editha. Eşti inteligentă şi cultivată, şi muţenia ta nu este un dezavantaj, te apără doar de limbariţa caracteristică multora de vârsta ta, dar neagreată în societate. Pe scurt, dacă eşti în căutarea unei ocupaţii din care să trăieşti, te-aş angaja cu plăcere ca slujnică şi subretă. Toate tinerele veneţiene pe care le-am angajat în această slujbă s-au dovedit fie necioplite, fie fluşturatice.

Editha înţelese fiecare cuvânt. O privea neîncrezătoare pe soţia armatorului. Mina prietenoasă a Ingundei trăda seriozitatea.

– Cu privire la simbria cuvenită, ne vom înţelege cu siguranţă, îşi susţinu Ingunda oferta. Poţi să te mai gândeşti. *Poseidon* va ancora spre seară la Kymi, în Eubeea, pentru a lua apă. Acolo ne aşteaptă una dintre

corăbiile noastre, care ne va duce la Veneţia. După ce vom trece de Ciclade, nu ne va mai ameninţa niciun pericol din partea turcilor.

Fata cea mută era nehotărâtă. Putea oare să se încreadă într-o femeie complet necunoscută? Pe de altă parte, oricum nu putea fi o povară pentru Rhea pe o perioadă mai îndelungată. Era de vină vinul care nu îşi dezmintea efectul şi îi dădea curaj ori era dezastruoasa perspectivă ca altminteri să fie predată de Rhea chiar medicului celui gras? Editha îi întinse hotărâtă mâna Ingundei şi dădu din cap ca pentru a spune: „De acord, vin cu dumneavoastră!"

Nu era simplu să îi explice Rheei noua situaţie; se părea că aceasta nici nu voia să înţeleagă. În cele din urmă, sarcina a preluat-o Chrestien Meytens, după ce el însuşi a stat de vorbă cu Ingunda şi cu soţul ei, Daniel Doerbeck. Spre surprinderea Edithei, medicul nu a avut obiecţii, ba chiar a convins-o pe Rhea că lucrul cel mai bun pentru toţi era ca Editha să se alăture soţilor veneţieni. O asemenea ofertă nu apare în fiecare zi.

Soarele aproape că dispăruse la orizont, şi munţii înalţi ai insulei Eubeea aruncau umbre lungi, albăstrui, când *Poseidon* intra în golful Kymi. Însetaţi, cu gâturile uscate, pasagerii se înghesuiau să coboare de la bord şi strigau după apă.

Editha nu a mai avut posibilitatea să îşi ia la revedere de la Rhea şi de la fetele ei. Meytens coborâse de pe vas printre primii.

În apropiere era ancorată o caravelă suplă. Numele acesteia era *Ingunda*, şi era unul dintre cele şapte vase ale armatorului Doerbeck. Soţiei armatorului nu îi venea să creadă că Editha nu plecase în călătorie cu un teanc de bagaje, şi pentru că ele se deosebeau prea puţin la măsuri, pentru început Ingunda o dotă pe fată cu îmbrăcăminte din propriul bagaj. Fără îndoială că femeia avea intenţii bune cu ea.

Pe corabia armatorului nu le lipsea nimic. Duneta vasului *Ingunda* se ridica lată ca frontul dinspre stradă al unei case, era despărţită de spaţiile pentru încărcătură printr-un perete înalt şi adăpostea un mic palat. Pe două niveluri erau dispuse încăperi mici, lambrisate cu lemn scump, ca nişte faguri de miere. Ferestrele aveau geamuri şi dispuneau de vedere la siajul spumegând lăsat de caravelă în urma sa în timp ce brăzda marea, mândră ca o lebădă.

Pentru Editha, căreia soţia armatorului îi dăduse o cabină, călătoria până la Veneţia s-a desfăşurat ca un zbor. Daniel Doerbeck nu a onorat-o nici măcar cu o privire, dar Ingunda a tratat-o cu multă simpatie. Din discuţiile scurte – cele două se înţelegeau surprinzător de bine – Editha a aflat că soţii Doerbeck se stabiliseră la Veneţia în urmă cu opt ani. Luntraşul de pe Rin dobândise o avere modestă cu un şlep. Astăzi, corăbiile lui puteau fi întâlnite la Veneţia, Genova, Lisabona, Amsterdam, Alexandria şi Constantinopol – aici mai rar, de când turcii înconjuraseră oraşul din toate părţile.

Daniel şi Ingunda locuiau la Veneţia în propria casă, Palazzo Agnese, o clădire mare şi solidă, cu ferestre mici, semicirculare, care dădeau spre apă. Se afla chiar pe Canale Grande, pe celălalt mal faţă de Ca d'Oro, un palat ce trecea drept o minune arhitecturală cu splendidele sale coloane filigranate. O duhoare penetrantă adia de la piaţa de peşte din apropiatul Ponte di Rialto, mai ales la vremea prânzului, când agitaţia din piaţă era pe sfârşite şi negustorii aruncau în canal capetele şi intestinele peştilor.

Vechi de două sute de ani, palatul era o construcţie sobră. Ferestrele înguste, înşirate două câte două, erau orientate spre est şi primeau lumina soarelui doar dimineaţa. Ferestrele situate lateral erau mai late, însă erau prevăzute cu grilaje din fier ca la o închisoare. Singurele lucruri prietenoase din vechea clădire erau patru cămine mari, care erau vopsite în galben şi roşu după moda timpului, şi se înălţau spre cer ca nişte crini.

Interiorul casei avea un aspect misterios şi apăsător, şi a durat o vreme până ce Editha, care primise o cameră joasă sub acoperiş, cu ferestre rotunde zăbrelite, a reuşit să se orienteze. Repartizate pe patru caturi şi accesibile pe o scară în faţă şi alta în spate, aici erau multe uşi şi încăperi, iar accesul era permis – aşa cum subliniase apăsat Ingunda Doerbeck – doar în cele ale căror uşi aveau clanţe.

Editha a aflat, la câteva zile după sosire, că în spatele uşilor interzise se desfăşura o viaţă secretă. A

observat un servitor, pe care nu îl mai văzuse niciodată, dispărând pe una dintre acele uşi ale subsolului.

Palazzo nu ducea lipsă de personal. Numai la bucătăria din subsol erau cinci bucătari, vreo şase femei de serviciu făceau curăţenie, iar armatorul şi soţia lui erau fiecare înconjuraţi de tot atât de mulţi slujitori, cărora le era interzis să intre în contact unul cu altul ori să presteze serviciile celuilalt. Editha nu îl putea sluji pe armator, iar servitorilor acestuia le era interzis să se apropie de stăpâna casei.

Editha nici măcar nu ştia în spatele cărei uşi se aflau încăperile armatorului. Pe de altă parte, ea era singura care avea acces în dormitorul Ingundei. Principala ei îndatorire era de a ţine în ordine hainele soţiei armatorului, a comanda lenjeria şi a o însoţi la cumpărături, nu la piaţa de legume şi la cea de peşte, pentru care era competent altcineva, ci la negustorii din marea piaţă, unde erau oferite spre vânzare stofe scumpe: catifea de Utrecht, mătase din China ori brocartul sclipitor pentru care Veneţia era celebră.

Cât despre necesităţile ei, îmbrăcămintea şi tot luxul feminin, Ingunda Doerbeck era risipitoare, şi îi permitea Edithei să ia din tot ce avea în surplus. Ca şi stăpâna ei, Editha avea haine pentru care ea ar fi fost invidiată cu siguranţă de multe soţii de consilieri din Mainz. Aşa s-a ajuns ca frumuşica fată despre a cărei muţenie nu ştia nimeni, deoarece tăcerea ei trecea drept reţinere nobilă, să ajungă o mândrie pentru soţia

armatorului. Când Ingunda Doerbeck hoinărea în zilele frumoase cu subreta ei prin piaţa San Marco spre Palatul Dogilor, culegea priviri admirative din partea trecătorilor, şi ai fi putut crede că fericirea ei era desăvârşită.

Editha credea totuşi că în palazzo ceva nu era în regulă. Stăpâna ei lăsa impresia că era urmărită de ghinion într-un mod misterios. Bogata Ingunda Doerbeck era o femeie singură, demnă de milă. Nu avea nicio relaţie cu soţul ei. În vreme ce acesta îşi petrecea timpul în afara casei, Ingunda trăia izolată ca un eremit. Nu avea prietene; obligaţiile în societate erau rezolvate doar de soţ; se părea că fata cea mută era unicul ei partener de discuţii.

Totuşi, când îşi făcea apariţie în afara casei împreună cu Editha, Ingunda Doerbeck se străduia să pară o soţie mulţumită, fericită. Editha înţelesese că ea, în muţenia ei, era mai potrivită decât oricare alta să apere secretul Ingundei, dar Edithei i-ar fi plăcut să ştie ce tragedie se ascundea în spatele comportamentului ciudat al stăpânei ei.

Veneţia era un oraş zgomotos, ceea ce, pe de o parte, se datora plăcerii de a trăi a veneţienilor, care ridicau vocea la orice ocazie ivită. Pe de altă parte, Veneţia era un oraş activ, în care arta, meşteşugurile şi comerţul se împleteau, şi chiar dacă nu existau atelaje trase de cai, care în alte locuri reprezentau baza vânzolelii, şi chiar dacă vasele făceau mai puţin zgomot decât căruţele, barcagiii constituiau profesia cea mai

gălăgioasă din lume, iar înjurăturile lor, ca şi cântecele lor, răsunau chiar şi noaptea pe canale.

Într-una dintre aceste nopţi fierbinţi de vară, atât de zgomotoasă, încât la somn nici nu te puteai gândi, Editha ieşi din camera ei pentru a lua un urcior cu apă din bucătărie. În timp ce cobora scara din spate, auzi larmă. Crezu la început că aceia care tulburau noaptea erau gondolierii beţi, dar apoi îşi dădu seama că larma provenea de la parter, dintr-una din camerele la care nu avea acces. Zgomotele erau înfiorătoare, şi păreau a fi produse de animale chinuite.

Editha se opri îngrozită şi vru să se întoarcă în cameră, când din dormitor ieşi Ingunda având în mână un opaiţ, şi se strecură de-a lungul coridorului ce ducea dinspre partea de la stradă a casei către scara din spate. Editha se afla în umbră şi rămase neobservată. Urmări curioasă drumul stăpânei ei până la parter, unde aceasta dispăru în spatele uneia dintre uşile interzise. Fata se luă după ea şi trase cu urechea, atentă să nu fie descoperită de cineva.

Din interior se auzeau sunete ciudate, inumane. Din când în când se auzea şi vocea autoritară a Ingundei. La început poruncitoare, vocea ei devenea mai apoi liniştitoare, de parcă s-ar fi adresat unei haite de animale dresate. Ce se petrecea după uşa aceea? Editha nu îşi putea explica.

Acea întâmplare nocturnă nu îi ieşea din minte fetei mute. A doua zi ea i se adresă lui Giuseppe, pe care

de fapt îl chema Josephus şi era originar din Augsburg, cel mai în vârstă slujitor din casă, care era la curent cu tot ce se petrecea în Palazzo Agnese. Giuseppe făcea parte dintre oamenii care, în spatele unei aparenţe morocănoase, ascundeau o fire blândă. Editha ajunsese să aibă încredere în el după numai câteva zile, şi Giuseppe, care era mereu îmbrăcat în negru, era singurul care îi putea satisface curiozitatea.

Abia reuşi fata să se explice prin mişcări agitate şi arătări cu degetul către uşa în cauză, că bătrânului slujitor i se lăsară în jos colţurile gurii. Închise ochii, de parcă ar fi vrut să spună că ar fi preferat să nu fi înţeles întrebarea.

Giuseppe se gândi mult dacă putea să i se confeseze subretei şi cum să facă lucrul acesta, cu privire la ce se petrecea în spatele uşii interzise. În cele din urmă îi zise Edithei că trebuia să fie în faţa uşii lui când răsuna a unsprezecea bătaie a clopotului de la San Cassiano. De obicei, la acea oră stăpâna dormea.

Între timp, Editha s-a tot întrebat de ce bătrânul slujitor nu îi spusese pur şi simplu ce se petrecea.

Aşa cum conveniseră, Editha a apărut în faţa camerei lui Giuseppe la cea de-a unsprezecea bătaie a clopotului. Era foarte agitată, iar neliniştea ei crescu când Giuseppe o trase în cameră şi începu să îi vorbească.

Există lucruri, spunea Giuseppe, pe care cuvintele refuză să le descrie. Era o mare nefericire pentru Doerbeck, şi mai ales pentru soţia lui, dar fusese voia

lui Dumnezeu. Iar el, Giuseppe, nu credea că cei doi își vor găsi liniștea vreodată.

Coborâră cu atenție scara la lumina unui felinar, apoi Giuseppe scoase din buzunar o cheie cu patru muchii și descuie ușa. Intrară într-o încăpere aproape goală, în care erau doar o masă și două scaune solide. Abia acum observă Editha grilajele din bare masive din fier aflate în dreapta și în stânga camerei. Giuseppe se întoarse spre dreapta și lumină gratiile.

Editha se sperie de moarte. Pe un pat din lemn stătea în picioare un adolescent, un monstru hidrocefal, cu ochii ieșiți din orbite. Avea buzele răsfrânte spre exterior, iar din gură i se scurgeau bale. Acesta râdea chinuit și scotea sunete horcăite.

Editha se întoarse. Când Giuseppe făcu același lucru, lumina felinarului căzu pe celelalte gratii, de care se ținea cu putere o fată. Avea ochii înguști ca ai chinezilor și părul roșu ca focul îi atârna în șuvițe.

– Stăpâna i-a adus pe lume, spuse Giuseppe privind-o pe Editha în ochi, la interval de doi ani. Frate și soră, idioți amândoi, după cum vezi.

Fata cea mută își duse mâna la gură și îi dădu de înțeles servitorului că vrea să părăsească cât mai repede acest loc.

– De atunci, spuse bătrânul Giuseppe, stăpânul și soția lui își fac reciproc reproșuri. Fiecare pune nenorocirea în seama celuilalt. El spune că ea s-ar fi culcat cu diavolul, iar ea susține că sămânța lui ar fi fost blestemată de către o călugăriță posedată.

Editha se simţea groaznic, de parcă o mătură din nuiele i-ar fi râcâit viscerele. Se năpusti la uşă şi dispăru pe scara întunecoasă, plângând cu suspine.

În timp ce se petreceau toate acestea, Cesare da Mosto, noul legat şi nepot al papei, sosea la Constantinopol. Împăratul ceruse ca la primirea lui să bată toate clopotele din oraş. Însă italianului nu îi pica bine, şi trimise un sol din alaiul lui la Ioan Palaiologos, cu mesajul că Cesare da Mosto nu va pune piciorul pe uscat până când şi cel din urmă clopot nu va înceta să bată. El solicita discreţie, deoarece nu voia să aibă aceeaşi soartă ca predecesorul său. Totodată sugera că ar prefera să fie lansat zvonul conform căruia corabia cu misiunea papală se scufundase.

Până când dorinţa legatului se răspândi în tot oraşul, se înseră, aşa că Cesare da Mosto mai petrecu o noapte pe vas. Când ştirea despre sfârşitul corabiei papale ajunse la toate turnurile de pază, începură din nou să bată clopotele.

Alexios, intendentul împăratului, şi suita lui se aleseră astfel cu o zi, o noapte şi o dimineaţă petrecute în port, aşteptând îngrijoraţi clipa în care trimisul papei va pune piciorul, în sfârşit, pe pământ bizantin.

Din dorinţa de a câştiga bunăvoinţa papei, de la care Ioan Palaiologos spera sprijin împotriva turcilor, împăratul îi ordonase intendentului său să îi citească din priviri legatului papal orice dorinţă. De aceea îi pregătise acestuia o echipă compusă din două băieşiţe

grecoaice, trei cunoscuţi jucători de cărţi şi un duhovnic blând, care să îi stea legatului la dispoziţie zi şi noapte.

După ce se stinseră clopotele vestitoare ale decesului, Cesare da Mosto coborî de la bord. În loc de un echipaj împărătesc, Alexios folosi o trăsură obişnuită, care trebuia să ducă legatul papei la Villa Cipriana, casa de oaspeţi a împăratului. Casa odinioară luxos dotată se afla în spatele palatului imperial, şi cunoscuse şi timpuri mai bune. Dar asta nu l-a deranjat pe Cesare da Mosto, pentru că nepotul papei, în lipsa unui refugiu propriu, îşi petrecuse jumătate din viaţă în hanuri prăpădite şi cabane îndoielnice, şi obişnuia să spună: „Un joc de cărţi bun, o femeiuşcă docilă şi un acoperiş deasupra capului, pentru a te feri de frig – un bărbat nu are nevoie de mai mult în viaţă".

Dar s-a întâmplat ca administratorul de la Villa Cipriana – fie că îl ura pe antipaticul intendent, fie că dăduse crezare zvonului – să nu îi permită să intre italianului mic de statură şi să susţină că Domnia Sa Cesare da Mosto, legat al Sfinţiei Sale papa Eugen al IV-lea, decedase odată cu scufundarea vasului său, iar intendentul Alexios căzuse victimă unuia dintre acei escroci decăzuţi care populau cu miile uliţele din Cornul de Aur. Dacă acest gnom abominabil ar fi legatul papei, atunci el, administratorul, ar fi sultanul Suleiman cel Groaznic.

Şi, până una-alta, neîncrezătorul administrator chemă gărzile. Oricât ar fi protestat Alexios, legatul papal, Cesare da Mosto, ajunse la beci. Totul se petrecu

atât de rapid, încât intendentul s-a văzut în imposibilitatea de a interveni.

Alexios dădu fuga frângându-şi mâinile la împărat, îi raportă nefericitul incident, şi se rugă ca lui să îi fie cruţată viaţa, pentru că nu avea nicio vină.

Mai întâi, Trismegistos ascultă nemişcat, ceea ce nu prevestea nimic bun pentru Alexios. După care împăratul izbucni într-un râs zgomotos, un zgomot atât de neobişnuit în aceste săli sfinte, încât curtenii se îngrămădiră unii în alţii, iar băieţii de la picioarele lui o zbughiră din sală strigând:

– Domnul fie cu noi, împăratul s-a smintit!

Când, în cele din urmă, Alexios înţelese situaţia şi, timid, se alătură râsului, împăratul se apropie de el şi îi lipi intendentului o palmă zgomotoasă. Apoi chemă gărzile şi le porunci să îl scoată din beci pe legatul papal.

Cesare da Mosto văzuse din interior în viaţa lui multe închisori, şi scurta întemniţare bizantină îl sperie mai puţin decât se aşteptaseră împăratul şi mai ales intendentul. Repus în libertate, el nu se grăbi să îi facă lui Ioan Palaiologos vizita protocolară de curtoazie. În loc de asta, legatul îl căută pe făuritorul de oglinzi în atelier, pentru a vedea cât se progresase cu indulgenţele.

Da Mosto veni cu doi însoţitori, care la un semn se opriră şi se postară în faţa uşii vechii biserici.

– Desigur că aţi aflat ce s-a întâmplat, începu Melzer, după ce se prezentă. Meşterul Lien Tao este acuzat că l-ar fi asasinat pe onorabilul dumneavoastră

predecesor Albertus di Cremona. A fost arestat. Îl ameninţă execuţia. Dar eu nu cred în vinovăţia lui.

– Unde s-a întâmplat? întrebă legatul aparent neimpresionat.

Melzer arătă către o pată întunecată de pe podeaua din piatră. Şi mai adăugă, indicând galeria cu degetul arătător:

– Cuţitul a plecat de acolo, de sus, exact ca un proiectil.

Cesare da Mosto clătină din cap. Apoi privi în jur. Păru surprins de cuptoare, de morile de hârtie şi de uneltele pentru topitorie.

– De când lipseşte Lien Tao, nu se mai lucrează, explică Melzer. Acesta este şi motivul pentru care comanda dumneavoastră este realizată abia pe jumătate. Urmaţi-mă!

Trecând pe lângă mesele şi rafturile din lemn neprelucrat, pe lângă butoaie cu lut şi barele din cositor şi plumb, intrară în următoarea navă a clădirii, unde erau depozitate teancuri de hârtie, înalte de un metru. Melzer luă o coală şi i-o întinse legatului. Acesta o examină pe ambele feţe, scuipă pe ea şi încercă să şteargă textul.

– Tot respectul! zise da Mosto. Într-adevăr, tot respectul! Câte indulgenţe sunt aici?

– Eu apreciez că sunt jumătate din câte aţi dorit, deci de cinci ori câte zece mii.

Cesare da Mosto şopti ceva de genul: „Monstru lacom de bani", dar Melzer gândi că nu îl înţelesese el

bine pe legat. Acesta își mai trecu o dată mâna peste foaie; în final, dădu din cap și întrebă:

– Și toate acestea le-ați făcut prin scriere artificială?

– Desigur.

– Mie puteți să îmi spuneți liniștit dacă lucrați cu diavolul, meștere Melzer! Pe mine nu m-ar deranja.

Râse, iar râsul lui sonor se auzi cu ecou între pereții bisericii.

– Știu, reîncepu Melzer, dumneavoastră ați venit pentru a duce indulgențele la Roma. Dar ce pot eu să fac? Stăpânul afacerii este Lien Tao. El plătește muncitorii. Fără el, nimic nu mișcă aici.

Legatul papal își chemă unul dintre însoțitori, care, de parcă tocmai asta ar fi așteptat, aduse o casetă din lemn, pe care o lăsă jos în fața lui Cesare da Mosto, apoi se îndepărtă. Nepotul papei se așeză pe una dintre lăzi și îi spuse lui Melzer să ia loc lângă el. După care deschise caseta.

Aur! Caseta era plină cu monede din aur. Melzer nu mai văzuse niciodată atât de multe la un loc.

– De ce nu preluați dumneavoastră afacerea? întrebă da Mosto și îl privi pe meșter din cap până în picioare. Luați aurul! Este suma convenită de Albertus di Cremona cu meșterul Lien Tao. De fapt, cu indulgențele nu este nicio grabă.

– V-am înțeles eu bine?

Cesare da Mosto confirmă și întrebă, aparent fără nicio legătură:

– Vă pricepeţi la jocul de cărţi?

– Joc de cărţi? Dumnezeule! La Mainz se spune că jocul de cărţi este cartea de rugăciuni a diavolului!

– Tocmai, tocmai, râse da Mosto. Tocmai asta îl face să fie atât de plin de farmec, dacă pricepeţi ce vreau să spun.

– Nu, răspunse sec Melzer.

– Bine, bine, spuse legatul papal, căzut pe gânduri. Iar cu indulgenţele nu este nicio grabă, nu cu aceste scrisori! Trebuie să ştiţi că papa, unchiul meu, se află într-o stare... vreau să spun că unchiul Eugen nu mai are mult timp de trăit. I-a sunat ceasul.

Şi arătând către rândul în care apărea scris „Eugenius Quartus, Pontifex Maximus“ adăugă:

– Numele trebuie să dispară. Restul textului poate să rămână.

Melzer se uită mai întâi la indulgenţă, apoi la legatul papal; în final, spuse cu o nesfârşită nedumerire în glas:

– Excelenţă, aceasta este o comandă a papei, iar unchiul dumneavoastră a plătit mulţi bani pentru a ajunge în scurt timp în posesia a de zece ori câte zece mii de indulgenţe. În orice caz, aşa suna comanda lui Albertus di Cremona.

Da Mosto sări în picioare, chipul lui căpătă o nuanţă de roşu aprins, venele gâtului i se umflară gata să plesnească, şi făcu spume la gură.

– Albertus este mort, mort, mort, iar bătrânul Eugen nu mai are nici el mult de trăit! Dar Cesare da Mosto trăieşte, şi el va fi un papă mai bun! El va purta numele de Julius Secundus.

„Ăsta s-a smintit", îi trecu prin cap lui Melzer. Altfel nu îşi putea explica vorbele lui.

Totuşi, italianul îl măsura cu o privire care pretindea un răspuns. Deoarece meşterul tăcea pentru că nu ştia cum să evalueze situaţia, legatul strânse din ochi, iar pe chip îi apăru un rânjet.

– Ştiu ce gândiţi acum. Gândiţi că acest da Mosto şi-a pierdut minţile. Nu, tot ce spun este rezultatul unei planificări pe termen lung. Unchiul meu Eugen mai are doar puţin de trăit. După moartea lui, cardinalii bisericii romane se vor întruni într-un conclav şi mă vor alege papă pe mine, Cesare da Mosto. De unde ştiu asta? De la cardinali, care caută un molâu pe care să îl poată alege papă, un papă de care ei să nu se teamă, unul care să nu le diminueze propria putere. Printre cardinali suspiciunea este mare; fiecare crede că, dacă celălalt este ales papă, îi va face rău. De aceea ei sunt uniţi – singurul ţel în care sunt uniţi – pentru ca din propriile rânduri să nu fie ales niciun succesor la tronul lui Petru.

– Dar dumneavoastră nu sunteţi cardinal, nu sunteţi nici măcar episcop, messer da Mosto!

Da Mosto râse.

– Nici măcar diacon! Dumneavoastră trebuie să ştiţi că oricine este botezat poate deveni papă. El trebuie doar să câştige de partea lui majoritatea cardinalilor.

– Şi de ce tocmai dumneavoastră aţi obţinut simpatia cardinalilor? Părerea mea este că...

– ... sunteţi doar un afurisit de jucător de cărţi şi, din păcate, permanent lipsit de bani. Spuneţi-o liniştit. Este adevărul curat.

– Oh, nu, Excelenţă! Nu am gândit aşa ceva!

– Nu trebuie să aveţi reţineri, meştere Melzer. Tocmai acesta este motivul pentru care cardinalii m-au ales pentru lucrativa funcţie. Eu am nevoie de bani, mulţi bani! Buzunarele unui jucător sunt totdeauna goale, iar buzunarele goale sunt o investiţie bună pentru funcţia papală. Înţelegeţi?

Meşterul îl privi mirat pe bărbatul cel scund.

– Dacă îmi permiteţi remarca, gândirea dumneavoastră nu cuprinde şi evlavia?

– Condiţii ideale pentru a deveni papă! Evlavia este doar o chestiune de concepţie. Poporul cu cea mai mare frică de zei, cel egiptean, este considerat păgân de către Biserica romană, doar pentru că zeii lor arată altfel decât Dumnezeu Tatăl, Fiul sau Sfântul Duh ai noştri care plutesc pe undeva. Dacă papa Grigore al XII-lea al dumneavoastră ar fi fost întrebat ce crede despre papa Benedict al XIII-lea, el ar fi răspuns că în acela se ascunde diavolul. Şi invers, de la Benedict aţi fi primit acelaşi răspuns în privinţa lui Grigore. Însă fiecare din

cei doi a crezut că el era legitimul papă, unul la Roma, celălalt la Avignon. Şi fiecare a susţinut că ar fi nespus de evlavios.

Melzer ridică ambele mâini.

– Eu nu pricep nimic din teologie; preocupările mele se limitează la cositor şi la plumb.

– Ceea ce este bine, căci cu ajutorul ştiinţei dumneavoastră voi reuşi să mă lepăd de cardinali, ca de nişte scaieţi stânjenitori.

Michel Melzer protestă energic:

– Excelenţă, eu sunt un simplu făuritor de oglinzi din Mainz. Departe de mine gândul de a mă amesteca în treburile Bisericii romane.

Da Mosto clătină din cap, băgă mâna dreaptă în casetă şi lăsă să i se scurgă printre degete monedele din aur.

– Nimeni nu se interesează de unde vine aurul, spuse în timp ce ochii lui mici şi întunecaţi scânteiau. Dar fiţi sigur că nu este vorba de aur nelegiuit, nu este furat, nu este obţinut prin şantaj, ci provine de la oameni interesaţi ca eu să îl moştenesc pe unchiul meu, papa Eugen.

– Şi ce rol aş avea eu, messer da Mosto? Eu cred că supraevaluaţi capacităţile mele.

– În niciun caz, în niciun caz! Eu doresc doar să scrieţi pentru mine acelaşi număr de indulgenţe ca acela pe care l-a comandat papa Eugen pentru sine. Cu viitorul meu nume de papă.

Suspiciunea care îl încercase la început pe meşter se transformă treptat în curiozitate. Ceea ce se întâmpla de la mutarea papilor romani la Vatican era de natură să îl facă să roşească pe un creştin pios. Ceea ce Cesare da Mosto – sau, mai bine zis, partida care îl sprijinea – înscena acum părea ceva aproape omenesc în comparaţie cu multe alte fapte săvârşite în numele Atotputernicului.

Cesare da Mosto interpretă ezitarea lui Melzer ca pe o cumpănire.

– Veţi da curs dorinţei mele?

Şi pentru că Melzer tot nu răspundea, adăugă:

– Nu va fi în dauna dumneavoastră.

– Şi dacă refuz?

Legatul se apropie de el, îl privi de jos în sus, şi spuse cu voce înăbuşită:

– Nu v-aş sfătui, meştere Melzer. Eu am în spate oameni puternici. Ei vor ca în cele din urmă să îşi recupereze cheltuielile. Ori vreţi să sfârşiţi ca nefericitul Albertus? rosti arătând spre pata întunecată de pe podea.

În vechea biserică aerul era stătut şi fierbinte, dar la auzul acestor cuvinte, pe meşter îl trecură fiori reci. Tăcu.

– Nicio vorbă nimănui! şopti Cesare da Mosto. Şi adăugă arătând cu degetul către bani: Păstraţi-i, vă aparţin!

Şi, la fel de brusc precum apăruse, legatul papal dispăru pe mica uşă secundară.

Capitolul VI
Soarta în glob

Din acea zi, pe meşter nu îl mai părăsi gândul că susţinătorii lui Cesare da Mosto ar fi putut comanda atentatul asupra fostului legat papal. Dar pentru că nici nepotul papei şi nici vreun însoţitor de-al acestuia nu se aflase la locul faptei când se petrecuse crima, trebuia ca oamenii din spatele lui da Mosto să dispună de acoliţi în oraş. De aici rezulta că trebuia să fie atent cu oricine şi cu orice.

Melzer ascunsese aurul care îl transformase deodată într-un om bogat sub vatra din casa lui. Cât despre îndatorirea lui, începu să producă indulgenţele cu noul nume, Julius Secundus.

Melzer tăinuia faţă de Simonetta întâlnirea cu nepotul papei. Groaznica moarte a fratelui ei îi provocase tinerei veneţiene o profundă melancolie. Deseori plângea liniştit, şi nici măcar o amuletă pe care o primise cadou de la el nu reuşea să îi smulgă un zâmbet.

Cei doi trăiau ca soţ şi soţie, ceea ce în alt loc ar fi fost considerat ruşinos; în Constantinopol, în acest

uriaş oraş situat între Occident şi Orient, nu se formaliza nimeni. Melzer o iubea pe cântăreaţă şi nu avea nicio îndoială că şi Simonetta răspundea dragostei lui.

Referitor la moartea fratelui ei, Jacopo, Melzer nu credea într-un accident. El se vedea mai mult pe sine însuşi ca ţintă a sângeroasei vânători cu şoimi. Incidentul era considerat de gură-cască din parcul împăratului mai curând ca un amuzament decât ca o mare nenorocire. Dresorii de şoimi părăsiseră nestânjeniţi în ziua următoare Constantinopolul, plecând în Orient.

Singurul care ar fi putut face ceva lumină în întunericul care învăluia misterioasa moarte a lui Jacopo era bărbatul care prevestise oarecum nenorocirea: astrologul şi clarvăzătorul Byzas.

Byzas trăia într-o casă pe jumătate năruită de pe creasta dens populată a muntelui ce se îndrepta spre nord-est, către Cornul de Aur, o zonă deloc elegantă. Cu un ducat de aur în buzunar, suma care în mod obişnuit îl făcea pe Byzas să vorbească, Melzer plecă însoţit de Simonetta să îl caute pe astrolog.

În casa aceea mică, bărbatul şi aşa înalt părea şi mai mare. În încăperile joase, capul aproape că îi atingea tavanul, iar lumina îi desena umbra uriaşă şi fantomatică pe perete.

Byzas îi recunoscu imediat pe vizitatori şi se interesă morocănos de motivul venirii lor.

Înainte de a fi început să vorbească, Melzer scoase ducatul de aur şi îl puse pe masa îngustă din mijlocul camerei. Apoi spuse:

– Vă amintiţi de întâlnirea noastră de la serbarea nuferilor organizată de împărat?

– Nu prea, nu prea, răspunse clarvăzătorul.

Dar la vederea piesei din aur, mina lui întunecată se lumină brusc.

– Totuşi, aţi prezis sânge şi moarte, insistă Melzer. Aşa a fost?

– Dacă aşa ziceţi, spuse Byzas. Oricum, nu am reţinut. Să ştiţi că am multe viziuni când întâlnesc oameni.

– Am auzit de acest dar, însă, pe Belzebut, cine v-a spus data naşterii mele?

Astrologul ridică din umeri.

– Acesta este motivul pentru care sunteţi aici?

– Oh, nu! spuse Melzer. Aş dori să ştiu de ce altul a avut parte de soarta prezisă mie.

Uriaşul îl măsură pe meşter cu o privire întunecată, apoi se întoarse către Simonetta afirmând:

– Şi ea ce caută aici?

– Aş fi crezut că o cunoaşteţi, răspunse bătăios Melzer. Fratele ei a fost victima păsării-ucigaş!

Spunând asta, lui Melzer i se păru că vede o tresărire pe faţa clarvăzătorului. Dar în clipa următoare Byzas îşi reveni şi mormăi:

– O muiere frumoasă, n-am ce zice. Sper că ştiţi în ce vă băgaţi!

– Este femeia pe care o iubesc, răspunse Melzer. Şi nu înţeleg...

– Ehei, zise Byzas pe un ton rece ca gheaţa, o femeie atât de frumoasă ca aceasta este un paradis pentru ochi şi un purgatoriu pentru pungă; dar pentru suflet este iadul.

Simonetta îi aruncă o privire neajutorată lui Melzer, dar acesta nu se lăsă speriat de vorbele astrologului şi întrebă:

– O spuneţi din propria experienţă sau aveţi o nouă viziune?

Viguroasa ripostă a meşterului îl cam descumpăni pe Byzas. El nu răspunse, ci ridică doar din umeri nemulţumit.

Enervat, Melzer zise:

– Hei, eu v-am pus pe masă un ducat de aur pentru a afla cine se află în spatele atentatului săvârşit asupra cântăreţului la lăută, şi singurul lucru pe care îl aud de la dumneavoastră este o vorbărie prostească despre avantajele şi dezavantajele unei femei frumoase.

Şi se pregăti să recupereze moneda. Dar, înainte de a o face, clarvăzătorul puse mâna pe piesa din aur şi se aşeză la masă. Scoase un pergament misterios dintr-un sipet aflat sub masă, pe care erau desenate cercuri şi semne ciudate, şi mai scoase şi o emisferă din sticlă mare cât o rodie. Pe aceasta o puse în mijlocul hărţii uzate şi începu să descrie cu ea mişcări circulare.

Simonetta îi căută mâna lui Melzer. Se temea să afle adevărul şi urmărea cu suspiciune fiecare mişcare a astrologului.

Acesta se opri brusc, își apropie ochii mult de globul de sticlă și rămase câteva minute ca împietrit. Doar respirația îi era grea și accelerată, ca aceea a cuiva care doarme și visează.

Când, în cele din urmă, își reveni din acea stare de imobilitate, o făcu cu atâta brutalitate, încât Simonetta tresări involuntar și căută protecția lui Melzer. Clarvăzătorul își sprijini capul în mâini și rămase cu privirea în gol.

– Ei? întrebă emoționat meșterul.

Byzas clătină din cap.

– Nimic. Nu văd nici măcar o umbră a cântărețului. Parcă nici nu ar fi existat. Când privesc globul, vă văd doar pe dumneavoastră înconjurat de nenumărați dușmani. Aceștia vă vânează și în același timp se combat unul pe altul – o imagine groaznică.

– Și atentatul? Pe mine mă viza?

– Acesta este în trecut. Globul prevede numai viitorul.

Byzas reveni la glob. După câteva clipe de tăcere spuse posomorât:

– Ar trebui să uitați chestiunea. Mai multe nu vă pot spune. Luați-vă banii și dispăreți!

Melzer se înfurie. Avea impresia că acest clarvăzător îndoielnic știa mai multe decât era dispus să spună. Deodată gândul meșterului zbură la fiica sa, Editha. Nu trebuia să lase să treacă nicio ocazie de a afla ceva despre soarta ei. Poate că globul de sticlă al magului putea să îi ofere un indiciu.

Luă de pe masă moneda de aur şi o ridică în faţa ochilor lui Byzas.

– O veţi avea dacă puteţi să îmi daţi informaţii despre fiica mea, Editha. Este dispărută de câteva săptămâni. Am căutat-o pretutindeni. Nu ştiu nici măcar dacă mai este în viaţă. Întrebaţi globul!

Bzyas ridică mâinile în semn de apărare.

– Asta nu este o treabă pentru glob. Spuneţi-mi data naşterii fiicei dumneavoastră, iar eu voi citi în stele soarta ei. Dar dacă nu cunoaşteţi data naşterii, totul este zadarnic!

Îl privi pe Melzer, aşteptând un răspuns.

În acele vremuri nu se obişnuia ca părinţii să memoreze ziua de naştere a copiilor lor. Dar Editha era totuşi unicul copil al lui Melzer, iar el o iubea mai mult decât orice. Şi fireşte că ştia data naşterii ei.

– A venit pe lume de ziua Sfintei Editha, în anul Domnului 1431.

Dintr-o cutie de lângă uşă, astrologul scoase un pergament pe care era desenat mersul stelelor şi un compas din lemn, lung de treizeci de centimetri, având o cretă la unul din capete. Desfăşură papirusul pe masă şi începu să descrie cu compasul mişcări magice, desenând cercuri. Totodată, şoptea cuvinte de neînţeles. În final, se opri şi zise:

– Fiica dumneavoastră trăieşte, de acest lucru puteţi fi sigur.

– Trăieşte? strigă Melzer.

Vestea cea bună era de natură să îi înlăture neîncrederea pe tocmai i-o trezise astrologul, şi întrebă fericit:

– Este scris în stele şi unde se află?

Byzas manevră din nou compasul, roti pergamentul, îl examină din toate direcţiile, şi răspunse fără a-şi ridica privirea de pe el:

– Fiica dumneavoastră a străbătut marea.

– Încotro? Vă rog, spuneţi-mi încotro!

– Într-un oraş mare, bogat, cu creneluri şi turnuri.

– Numele oraşului! Spune-mi numele!

Byzas ridică din umeri.

– Nu ştiu. Vă pot spune doar că fiica dumneavoastră trăieşte.

– O voi revedea?

Byzas ezită. Aplecat peste pergament, îl privi pe Melzer şi răspunse:

– Da, o veţi revedea. Dar revederea nu vă va aduce bucurie. Vreţi, meştere, să îmi ascultaţi sfatul?

– Vorbiţi!

– Nu o căutaţi. Lăsaţi-o să îşi trăiască propria viaţă, iar dumneavoastră trăiţi-o pe a dumneavoastră.

Pe Melzer îl cuprinse furia.

– Vă daţi seama ce îmi spuneţi, Byzas? Unica mea fiică a dispărut, iar dumneavoastră mă sfătuiţi să nu o caut?

– Este un sfat bine intenţionat, dat de stele.

Melzer râse amar.

– Atunci am să renunţ la sfatul stelelor. Şi, întocându-se către Simonetta, spuse: Hai să mergem!

Simonetta nu scoase un cuvânt toată ziua şi toată seara. Melzer ştia că tăcerea ei nu i se datora lui, ci speranţei distruse de a afla ceva despre moartea fratelui ei, care astfel parcă murea a doua oară pentru ea. Aşa că o lăsă în voia ei şi nu încercă să o mai indispună cu alte vorbe.

În ziua următoare însă, Simonetta începu să vorbească. Şi izbucni. Era furioasă, iar furia ei era îndreptată împotriva astrologului care, cum spunea ea, turna minciuni gogonate, era un şarlatan şi un om rău.

– I-ai văzut ochii?

– Nu, ce este cu ochii lui?

– Sunt răi. Ei ştiu mai multe decât spune Byzas. Nu pot scăpa de sentimentul că astrologul cunoaşte foarte bine dedesubturile atentatului criminal şi că are un motiv să tacă. Poate chiar colaborează cu asasinii.

– Şi mie mi-a trecut asta prin cap, răspunse Melzer şi o strânse pe Simonetta în braţe. Nici eu nu pot găsi alt motiv tăcerii lui. Byzas ştie exact că atentatul era îndreptat împotriva mea. A fost o greşeală că l-am căutat. Eu nu mă încred nici în clarviziunea lui privitoare la Editha.

– Dar care să fi fost scopul lui?

– Poate o nouă capcană! Cine ştie, poate că este vorba de aceiaşi oameni care au pus să fie asasinat şi Albertus di Cremona.

Deşi Melzer nu îi povestise Simonettei despre solicitarea lui Cesare da Mosto, aceasta trase concluzia corectă:

– Crezi că totul are legătură cu secretul chinezilor?

Melzer îmbrăţişă umerii Simonettei.

– Cu ce altceva? Ce eram eu înainte de a veni aici? Un simplu făurar de oglinzi de care nu se interesa nimeni. Dar de când mă ocup cu scrierea artificială, sunt vânat ca un iepure şi trebuie să mă tem pentru viaţa mea.

Simonetta îşi lipi fruntea de pieptul lui Melzer.

– Hai să fugim, spuse ea încet, să fugim departe de aici. În patria mea, Veneţia, suntem apăraţi împotriva tuturor duşmanilor.

– Nu înainte de a o fi găsit pe Editha!

Meşterul îi luă între mâini capul Simonettei.

– Trebuie să înţelegi asta. Dacă plec de aici, o voi pierde pentru totdeauna pe fiica mea. Nu cred în horoscopul făcut de astrolog. Dacă ar fi ştiut unde se află, nu ar mai fi vorbit în şarade. Un oraş mare, bogat, cu creneluri şi turnuri! Orice oraş mare şi bogat are creneluri şi turnuri. Lucrul acesta este valabil şi pentru Constantinopol.

– Sau pentru Veneţia.

– Posibil. Nici oraşul meu natal Mainz nu duce lipsă de creneluri şi turnuri. Nu, eu sper, eu cred că Editha se află încă la Constantinopol.

Cântăreaţa înţelese că nu avea rost să încerce să îi schimbe meşterului intenţia.

La începutul lunii octombrie, o instanţă penală din Constantinopol l-a condamnat pe trimisul chinez

Lien Tao la moarte prin tăierea capului. Motivarea sentinţei era şubredă. Lien Tao nu recunoscuse fapta şi susţinea cu tărie că nu avea niciun motiv pentru a comite o crimă. Albertus di Cremona, victima, îi oferise bani mulţi pentru o comandă despre care nu putea să vorbească. Această afirmaţie li se păru judecătorilor în talare negre de-a dreptul suspectă. La o percheziţie efectuată la misiunea chineză fusese descoperit un cuţit semănând ca două picături de apă cu cel care îl omorâse pe legatul papei. Tse-hi, servitoarea lui Lien Tao, jurase însă în faţa judecătorilor că nu văzuse în viaţa ei acest cuţit; şi îşi exprimase şi bănuiala că aprozii l-au introdus pe ascuns în casă, pentru a-l implica pe stăpânul ei.

De asemenea, o nouă încercare a lui Melzer de a protesta pe lângă împărat împotriva sentinţei rămase fără efect. Ioan Palaiologos nu se lăsă convins să revoce condamnarea la moarte nici măcar la ameninţarea meşterului că va părăsi pentru totdeauna Constantinopolul. În vremurile în care turcii se aflau la porţile oraşului, afirmase împăratul, trebuia făcută dreptate. Asasinarea legatului papal avusese oricum loc în cel mai nepotrivit moment. Singurul lucru pe care el îl putea face pentru păgânul chinez era să se roage, iar când Melzer socoti acest lucru ca fiind lipsit de sens, reuşi să îi smulgă suveranului permisiunea de a-l vizita pe Lien Tao în celula acestuia, înainte de execuţie.

Închisoarea, aflată în Piaţa Sfânta Treime, nu departe de palatul imperial, pe o mică înălţime, părea o fortăreaţă de necucerit, iar Melzer, dotat cu o scrisoare

de la împărat, trebui să treacă de patru porți grele din fier înainte de a ajunge la aripa celulelor, care încadra o curte interioară pătrată. Aici, celulele se ridicau pe trei niveluri, fiecare celulă având în locul ferestrei doar o gaură pentru aerisire, nu mai mare decât cea dintr-un porumbar, prin care niciodată nu pătrundea în interior vreo rază de soare.

Melzer se sperie când supraveghetorul deschise ușa celulei lui Lien Tao: chinezul stătea în picioare, cu fața la perete, și nu se mișca. De abia când meșterul îl salută, Lien Tao se întoarse și dădu din cap. Chipul îi era plin de sânge. Rămase mut. Chiar și când Melzer îi transmise salutările de la Tse-hi și îi spuse că aceasta îl va cinsti și după moarte, chinezul se limită doar la a înclina capul. Apoi se întoarse din nou către perete.

– Meștere Lien Tao, încercă Melzer să închege o discuție, spuneți-mi, vă pot îndeplini o ultimă dorință? Ceva care să stea în puterea mea.

Chinezul nu răspunse. Rămaseră o vreme muți amândoi, până când, în cele din urmă, fără a ridica privirea, Lien Tao spuse:

– Este vorba despre Panaiotis.

– Panaiotis? Cine este?

– Asasinul legatului papei, răspunse Lien Tao.

– Dumneavoastră îl cunoașteți pe acest Panaiotis?

– Da, oarecum.

– Dar, meștere, de ce îi pomeniți acum numele?

Lien Tao se întoarse, iar Melzer crezu că în întunericul celulei zărește un zâmbet pe chipul acestuia.

– M-am tot gândit, răspunse chinezul, mi-am tot frământat mintea încercând să-mi amintesc numele bărbatului care într-o zi a apărut în vechea biserică şi mi-a făcut oferta unei afaceri stranii. Auzise de invenţia noastră şi îmi cerea zece mii de fluturaşi cu scrierea artificială. Pentru asta oferea o sumă respectabilă.

– Exact ca legatul papal Albertus di Cremona, Dumnezeu să-l ierte! Dar ce anume voia să facă Panaiotis cu aceste înscrisuri?

– O şmecherie murdară de-a turcilor.

– Panaiotis era turc?

– Nu, era bizantin sau, mai bine spus, era un renegat, un trădător bizantin. Însă acest lucru l-am aflat abia ulterior. Pe înscris era un apel către toţi bizantinii de a se preda într-o anumită zi, în care să deschidă porţile oraşului. Semnătura era a împăratului Ioan Palaiologos.

– Doamne, ce şiretenie a câinilor de turci! Şi dumneavoastră ce aţi făcut, meştere Lien Tao?

– Am încercat mai întâi să îl amân pe Panaiotis pentru ziua următoare. Voiam să am certitudinea că lucra din însărcinarea împăratului. Întrebarea pusă la curte mi-a confirmat bănuiala: Panaiotis lucra pentru turci.

– Şi ce s-a întâmplat a doua zi?

– Panaiotis nu a apărut la momentul stabilit. El ori un alt spion turc, care mişună peste tot în Constantinopol, trebuie să fi remarcat cercetările făcute de mine. Nu l-am mai văzut pe renegat. Am uitat atât întâmplarea, cât şi numele omului. Abia acum, tot gândindu-mă la cine l-ar fi ucis pe Albertus di Cremona,

mi-am reamintit totul. Îmi amintesc că Panaiotis s-a interesat de toate amănuntele din vechea biserică. Şi mai ales mi-a atras atenţia un cuţit pe care îl purta la cingătoare. Eu cred că atentatul nu îl viza pe legatul papal – eu eram cel vizat de ticălos. A vrut să se răzbune pe mine sau măcar să se asigure că am să tac pe vecie. Şi-a atins ţelul.

– Meştere Lien Tao, strigă plin de emoţie Melzer, trebuie să îl găsim pe Panaiotis! Mai avem două zile la dispoziţie.

– Două zile?

Chinezul zâmbi.

– Pentru unii, două zile e o veşnicie. Pentru mine, două zile reprezintă o clipă, nu mai mult.

Melzer îl privi nedumerit pe Lien Tao. Nu putea să înţeleagă calmul şi resemnarea cu care îşi privea soarta. El era emoţionat, chiar mai emoţionat decât chinezul pe care îl aştepta călăul.

Michel Melzer părăsi celula în mare grabă. Se duse în portul Eleutherios, unde în mijlocul hoţilor şi al tăinuitorilor îl descoperi pe egipteanul Ali Kamal.

Când Ali îl recunoscu pe meşter, încercă să se facă nevăzut, dar Melzer fu mai rapid. Puse mâna pe băiat, îl scoase din mulţime lângă un zid şi îl întrebă:

– De ce fugi de mine? Eu caut un anume Panaiotis, un renegat bizantin, spuse în timp ce îl ţinea bine de guler pe băiat.

Lui Ali Kamal i se făcu frică. Începu să se lamenteze:

– Nu este vina mea că Editha a fugit, meştere Melzer. Şi nici Panaiotis nu este vinovat. Mi-a făcut un hatâr, iar eu l-am plătit pentru asta!

– Ce tot spui acolo? Ce ştii tu despre Editha? Mie mi-ai spus că habar nu ai unde se află!

– A fost o minciună, meştere Melzer. Eu am ajutat-o să fugă la Veneţia, împreună cu mama şi cu surorile mele. Nu trebuie să fiţi îngrijorat.

Melzer îl privea blocat pe Ali. Editha era singură la Veneţia?

Nu mai puţin surprins părea tânărul egiptean.

– Eu credeam că ştiţi de fuga fiicei dumneavoastră, pentru că aţi pomenit numele lui Panaiotis.

– Ce legătură are Editha cu Panaiotis? întrebă Melzer agitat.

Ali Kamal păru încurcat, şi zise:

– Sigur că faima lui nu este dintre cele mai bune, dar nimeni în afară de el nu ar fi putut să o scoată pe fiica dumneavoastră alături de familia mea dincolo de marele zid.

– Tu ai predat-o turcilor, câine! strigă Melzer şi începu să îl lovească pe băiat.

Ali evită iscusit loviturile şi strigă:

– Nu, domnule, doar nu credeţi că eu mi-aş fi predat familia turcilor! Panaiotis şi oamenii lui i-au dus în acea noapte pe toţi la o corabie ancorată în afara Constantinopolului. Ei se află de mult în siguranţă, în timp ce noi, aici, ne temem de alte atacuri ale turcilor. Pe Dumnezeul meu, este adevărat!

Cuvintele băiatului îl încurcară pe meşter. Acesta deja îl mai minţise o dată. Dar dacă Ali spunea adevărul, dăduse de urma Edithei. Aşa se explica şi de ce nu o găsise în Constantinopol.

O clipă, Melzer se gândi să ia urma Edithei şi să urce în prima corabie care pleca la Veneţia. Însă îşi aminti de amărâtul de Lien Tao, pe care îl aştepta moartea, şi îl întrebă pe Ali Kamal:

– Unde mama dracului îl găsesc eu pe acest Panaiotis?

– Pe Panaiotis? se miră Ali. Panaiotis nu stă într-un loc. El se află ba dincoace, ba dincolo de zid, aici şi niciunde.

Melzer se propti ameninţător în faţa egipteanului.

– Încetează să mă tot minţi! Vreau să ştiu unde îl găsesc pe Panaiotis, ori...

– Dar să nu mă trădaţi! spuse abia şoptit Ali. Altfel, sunt ca şi mort.

Melzer rămase neclintit.

– Ştiţi vechea fierărie aflată nu departe de biserica celor Doisprezece Apostoli. Este lipită de marele zid. Acolo îl găsiţi.

Melzer ştia că ar fi o nebunie să îl caute pe Panaiotis şi să aştepte de la el o mărturisire. Şi, pe deasupra, gândul la fuga Edithei aproape că îi bloca raţiunea. Ce să facă? Era sigur doar că orice avea să facă trebuia făcut rapid.

Întortocheatul drum ce ducea din port până în oraş fu străbătut de meşter ca în vis, şi tot ca într-un

vis se îndreptă de la Piaţa Înţelepciunii, pe lângă hipodrom, spre misiunea chineză.

De la condamnarea la moarte a lui Lien Tao, Tse-hi nu mai părăsise clădirea enormă. Renunţase la speranţa de a-şi mai vedea stăpânul în viaţă, şi nici măcar vestea primită de la Melzer că ar fi pe urmele adevăratului asasin nu îi mai domoli tristeţea.

De aceea meşterul i se adresă lui Sin-shin, al doilea secretar al misiunii, cunoscut odată de el ca fiind răpitorul lui, însă cu care se afla acum în raporturi prieteneşti. Melzer îi descrise acestuia situaţia pe scurt. Mai spuse că pentru Lien Tao ar mai fi o fărâmă de speranţă dacă ticălosul de Panaiotis ar fi găsit astăzi şi silit să facă o mărturisire.

Sin-shin, un chinez cu umeri laţi şi cu o ceafă ca de taur, clătină din cap şi spuse:

– Şi cum vreţi dumneavoastră, meştere Melzer, să îl determinaţi pe Panaiotis să îşi recunoască crima?

Melzer îi vârî chinezului în faţa ochilor pumnul strâns.

– Forţa, Sin-shin, este unica limbă pe care acesta o înţelege. Pune-mi la dispoziţie şase dintre cei mai voinici oameni ai dumneavoastră, spuneţi-le că este vorba despre a-l scăpa în ultimul moment pe meşterul Lien Tao de la decapitare, şi veniţi cu mine!

Chinezul îşi strânse buzele şi, după o clipă de gândire, răspunse:

– Bine, meştere Melzer, într-o oră voi fi la dispoziţia dumneavoastră cu şase oameni înarmaţi.

Fierăria era ascunsă în umbra bisericii celor Doisprezece Apostoli, şi se contopea atât de bine cu marele zid, încât părea o parte a acestuia. O grămadă de gunoi în faţa porţii grele din lemn trăda că aici de multă vreme nu mai potcovise un fierar un cal, şi nici nu mai făurise vreo osie de căruţă. Intrarea de alături era atât de îngustă, încât chiar şi un bărbat zvelt trebuia să depună efort pentru a trece prin ea. Uşa era încuiată.

Pentru a stabili împreună cum să procedeze, Melzer şi chinezii se retraseră după un perete al bisericii. Sin-shin, familiarizat cu altfel de proceduri, propuse să forţeze uşa şi să îl surprindă pe Panaiotis, sau, dacă acesta nu era acolo, să se ascundă toţi şi să aştepte apariţia lui. Considera că ar fi mai bine să aştepte seara şi să acţioneze protejaţi de întuneric, dar Melzer ridică problema timpului: pentru Lien Tao, fiecare oră era importantă. Şi cum va fi forţată uşa de la intrare?

La o comandă a lui Sin-shin, chinezii îşi lepădară pelerinele, şi abia atunci observă Melzer că aceştia aveau asupra lor arme grele: cuţite, spade, ghioage, topoare, bărzi şi drugi din fier. Cu un semn, chinezul îşi dirijă oamenii către poarta zăvorâtă. Fixară câte un drug deasupra, dedesubtul şi la marginea laterală a uşii. Dură doar o clipă până când încuietoarea cedă. Uşa se deschise.

Interiorul fierăriei era plin de praf şi de funingine, iar aerul înăbuşitor le tăie invadatorilor răsuflarea. Dar nici urmă de cel căutat. Doar o cană din cositor şi

resturile unei lipii pe un suport din piatră dădeau de bănuit că în urmă cu puţin timp un om se oprise aici.

Sin-shin îl privea dezarmat pe Melzer. La fel de dezamăgit, acesta ridică din umeri. Ce vor face acum? Unde să îl caute pe Panaiotis? Poate că tânărul egiptean îl minţise şi povestea cu Panaiotis nu avea niciun temei. Melzer şovăia, gândindu-se dacă nu cumva aveau să plece aşa cum veniseră, dar îşi dădu seama că pentru Lien Tao exista o singură şansă – aceasta.

Deciseră, aşadar, să aştepte. Se întinseră pe podea şi începură să moţăie. Nimeni nu scotea o vorbă. Şi, pe măsură ce timpul trecea, Melzer era tot mai disperat. Dacă povestea cu Panaiotis nu se adeverea, atunci şi fuga Edithei la Veneţia era tot o minciună.

Seara se aşternuse deja peste oraş. Cei din fierărie abia dacă îşi mai recunoşteau chipurile, când surprinseră un zgomot înfundat. Chinezii puseră mâna pe arme. Părea că o fiinţă invizibilă se strecura prin mijlocul camerei. Melzer privi în sus, la căpriorii tavanului, apoi îşi plecă privirea spre podeaua din piatră, din care brusc, ca manevrat de mâna unei fantome, se ridică un chepeng, pe care, fie din cauza întunericului, fie din cauza prafului ce acoperea totul, niciunul dintre ei nu îl văzuse.

Din adâncuri se ivi un braţ care ridică un opaiţ cu ulei, apoi apăru şi partea superioară a corpului unui bărbat îmbrăcat cu o tunică de culoare închisă. Neaşteptatul musafir încă nu remarcase prezenţa intruşilor, care nici nu îndrăzneau să mai respire.

După ce individul ieşi prin gaura din podea, îngenunche şi lumină cu opaiţul coridorul pe care venise.

– Încă zece trepte de urcat! transmise acesta cu voce joasă. Apoi, aţi ajuns.

După un timp apăru o a doua siluetă. Şi în vreme ce Melzer încă se mai gândea cum să le vină de hac indivizilor, chinezii se aruncară asupra celor doi, pe care îi puseră la pământ după o scurtă încăierare.

Meşterul apropie opaiţul de chipul unuia dintre ei şi întrebă:

– Tu eşti Panaiotis?

– Şi dacă aş fi eu? ripostă cu obrăznicie acesta, în timp ce doi chinezi îi răsuceau braţele la spate.

Când Melzer se apropie de celălalt, acesta lăsă capul în piept, ca să nu i se vadă faţa.

– Şi tu? întrebă Melzer. Tu cine eşti? Spune cum te cheamă!

Necunoscutul rămase mut. Atunci meşterul îl apucă de păr şi îi ridică capul. Se sperie.

– Dar sunteţi... sunteţi Alexios, intendentul împăratului!

Cel demascat încuviinţă.

– Faceţi cauză comună cu un renegat? Să vă fie ruşine!

În timp ce chinezii le legau răufăcătorilor de braţe şi de picioare lanţurile aflate pe pereţi, Melzer, însoţit de Sin-shin, coborî pe tainicele trepte pentru a afla ce se ascundea acolo. Dar când dădură cu ochii de

coridorul lung care cobora sub marele zid, se întoarseră. Melzer era buimac.

Alexios începu să se lamenteze şi să îl învinovăţească pe Panaiotis pentru că îl determinase să trădeze şi pentru că îl obligase să destăinuie cele mai secrete chestiuni legate de împărat, fără a-l plăti cu banii promişi.

Deşi trădarea intendentului imperial îl îngrozea, Melzer era mai îngrijorat de situaţia lui Lien Tao. Se apropie de Panaiotis şi îi reproşă în faţă:

– Tu eşti cel care l-a omorât pe trimisul papei! În slujba cui te afli?

Panaiotis rânji sarcastic. În loc să răspundă, scuipă dispreţuitor pe podea şi se întoarse într-o parte, parcă pentru a spune: „De la mine nu vei scoate o vorbă!"

Mai experimentat decât Melzer în privinţa tratamentului aplicat prizonierilor tari de cap, Sin-shin începuse să aţâţe focul din forjă, în timp ce meşterul se străduia degeaba să scoată un răspuns de la Panaiotis. Şi pentru că nu găsi altceva la-ndemână, ţinea în foc spre a aduce la incandescenţă un cleşte cu braţe lungi. În cele din urmă trecu fierul înroşit prin faţa chipului lui Panaiotis şi spuse încet, dar ameninţător:

– Mărturiseşte sau acest fier incandescent îţi va lua lumina ochilor pentru totdeauna! L-ai omorât pe legatul papei?

Panaiotis era un tip dur, obişnuit cu tot felul de torturi. Fierul incandescent de sub nas părea să îl fi impresionat prea puţin. Întoarse capul şi refuză să

răspundă. Poate că nu îl credea capabil pe chinez de o asemenea faptă teribilă, el, care privea cruzimile ca pe ceva cotidian.

Însă Sin-shin înlătură prompt orice îndoială, şi repetă:

– Tu l-ai ucis pe legatul papal?

Şi îl lovi în faţă cu cleştele înroşit în foc.

Cel imobilizat urlă, iar strigătul lui fu repetat de ecoul bolţii; apoi se prăbuşi la podea. Sin-shin îl lovise peste pleoapa dreaptă, care acum atârna ca o cârpă arsă. Sângele îi curgea peste ochi, croindu-şi drum către colţul gurii.

– Nu ai înţeles întrebarea mea? strigă Sin-shin, şi Melzer văzu îngrozit cum chinezul ţinea ameninţător cleştele incandescent în dreptul celuilalt ochi al renegatului.

Alexios, care trebuia să asiste la tortură din imediata apropiere, tremura din tot trupul. De teamă că i s-ar putea întâmpla şi lui acelaşi lucru, îi strigă celui torturat:

– Idiotule! Eşti un idiot, Panaiotis! Te vor omorî dacă îţi ţii gura şi mă vor omorî şi pe mine!

Fără să ezite, Sin-shin lovi a doua oară. Panaiotis încercă, atât cât îi permiteau lanţurile, să evite cleştele, dar acesta îl lovi peste urechea stângă, lăsând în urma lui o arsură urât mirositoare.

Panaiotis scoase un nou urlet, apoi se lamentă disperat:

– Opreşte! Mărturisesc. Eu l-am ucis pe legat!

Melzer se simţea groaznic. În jur mirosea a carne arsă şi a păr pârlit, iar el era pe punctul de a vărsa; dar nu trebuia să cedeze acum.

– În slujba cui te afli? Cine te-a tocmit?

Fiindcă Panaiotis nu răspunse, Sin-shin se îndreptă din nou către forjă şi vârî cleştele în foc. Panaiotis îi urmărea cu coada ochiului fiecare mişcare. Când chinezul se întoarse şi se apropie de el cu cleştele înroşit, începu să spună cu voce tremurătoare:

– Puteţi să mă omorâţi – nu îi ştiu numele. Într-o zi a apărut aici un călugăr cu talar negru. Vorbea italiana ca un florentin ori un veneţian, şi spunea că la Constantinopol se află un legat al papei de la Roma care trebuie înlăturat. M-a întrebat dacă sunt gata să preiau cazul.

Meşterul scutură din cap.

– Şi firește că erai gata.

– Călugărul m-a plătit regeşte. Un om ca mine trăieşte din executarea unor astfel de servicii.

Panaiotis se şterse cu mâneca peste faţă. Aşa cum arăta acum, mânjit de sânge şi cu faţa schimonosită de durere, mai că părea demn de milă. Dar Panaiotis era un asasin, şi cu siguranţă că aceasta nu era prima lui crimă. Pentru bani, acest om făcea orice.

În timp ce Sin-shin se ocupa de intendentul împăratului, căruia îi vâra sub nas cleştele înroşit, Melzer îngenunche pe podea în faţa lui Panaiotis, şi întrebă încet, pentru ca nimeni să nu poată auzi:

– Tu ai condus-o pe mama egipteanului prin acest coridor pe teritoriul turcesc?

Prizonierul încuviință. Față de rănile suferite, această întrebare i se părea lipsită de importanță.

– Și? insistă Melzer.

– Și ce? Mi s-a oferit un ducat de aur pentru fiecare persoană, și am făcut ce mi s-a cerut.

– Câte persoane ai trecut dincolo prin coridorul secret?

Panaiotis se aplecă în față. Părea a fi pe punctul de a leșina.

– Hei! strigă Melzer și îl scutură de umeri pe Panaiotis. Câți erau?

– Numai femei! mormăi acesta. Mama egipteanului și cele patru fiice... ba nu... Panaiotis făcu o pauză, și adăugă: În ultima clipă a mai venit o străină. În total, șase.

Abia termină Panaiotis de vorbit, că alunecă într-o parte și se întinse nemișcat pe podea. Când văzu asta, Sin-shin deveni neliniștit. Luă în pumni apă din putina de lângă forjă și o aruncă pe fața grecului.

– Avem nevoie de el viu! spuse el îngrijorat. Altfel, totul a fost zadarnic.

Până atunci, Alexios se jeluise numai de grija lui, dar acum sări ca tras în țeapă.

– Este mort! L-ați omorât!

Într-adevăr, Panaiotis, lungit pe podea, părea lipsit de viață.

– Se preface! strigă agitat Sin-shin, şi se duse să mai aducă apă, pe care o zvârli cu putere lui Panaiotis în faţă, care îşi reveni din leşin.

Prinse mai întâi puteri în braţe, şi încercă să se ridice, dar dădu greş şi se prăbuşi la loc, pe podea.

Melzer, căruia scena îi devenise treptat insuportabilă, i se adresă chinezului:

– Scoateţi-i lanţurile. Este mult prea slăbit pentru a fugi. În plus, avem nevoie de o căruţă pentru a-l transporta la tribunal. Sper doar să nu fie prea târziu!

– Cum să facem rost de o căruţă aici, la marginea oraşului, în această zonă săracă? întrebă Sin-shin.

Atunci meşterul scoase din tunică o monedă din aur şi i-o dădu unui chinez aflat chiar lângă uşă:

– Grăbeşte-te!

Omul îi aruncă o privire întrebătoare lui Sin-shin. Acesta dădu din cap afirmativ, şi chinezul ieşi din încăpere.

După ce îl eliberară de lanţuri pe Panaiotis, Melzer şi Sin-shin îl sprijiniră pe acesta de un perete. Renegatul făcea eforturi pentru a ţine deschis ochiul rămas nevătămat.

Alexios, aflat în continuare legat pe podea, se întoarse către Melzer zicând:

– Meştere, dumneavoastră sunteţi totuşi un om inteligent. Ascultaţi-mi propunerea: ce câştigaţi dacă mă daţi împăratului? Voi fi acuzat de înaltă trădare, voi fi condamnat la moarte şi mi se va lua averea, care este considerabilă. Lăsaţi-mă să fug, eu am să plec pe

acest coridor, şi nu veţi mai auzi de mine niciodată, iar cu voi face în aşa fel, încât averea mea să ajungă la dumneavoastră.

Melzer îşi încrucişă braţele pe piept şi clătină din cap zicând:

– Alexios, tu eşti un trădător mizerabil şi respingător. Crezi că, dacă tu eşti de vânzare, şi ceilalţi oameni trebuie să fie la fel de coruptibili ca tine? Nu, Alexios, vei da socoteală pentru ce ai făcut.

Gâdele îmbrăcat în roşu intră în celula lui Lien Tao încă înainte de a se lumina de ziuă. În mâna stângă ţinea un felinar bine lustruit, iar în dreapta un zar mare.

Cu toate că Lien Tao nu închisese un ochi în noaptea care trebuia să îi fie şi ultima şi nu se atinsese de masa opulentă a condamnatului, din care nu lipsea nici măcar vinul, părea mai liniştit decât gâdele, care atunci când scoase de sub pelerină sentinţa scrisă pe pergament, o scăpă pe jos şi făcu mai multe greşeli când citi verdictul judecătorului.

Lien Tao nici nu îl ascultă, ci rămase cu privirea în pământ zâmbind; da, zâmbea, o atitudine care ar fi scos din sărite orice gâde din lume.

Când călăul termină, îi întinse chinezului zarul mare din lemn, explicându-i că în această dimineaţă li se va tăia capul altor trei delincvenţi, printre care o pruncucigaşă, iar numărul hotărât de zar va indica ordinea în care se vor face execuţiile.

De parcă gâdele tocmai i-ar fi explicat un joc oarecare, Lien Tao aruncă zarul în direcţia uşii celulei. Acesta se rostogoli cu zgomot pe podeaua din piatră, şi se opri cu cifra şase în sus.

– Ai avut noroc, zise gâdele stingherit. Înseamnă că eşti ultimul.

Lien Tao dădu iarăşi din cap.

– Ai o ultimă dorinţă? întrebă călăul şi lumină chipul chinezului care se aşezase pe priciul său, de parcă ar fi verificat dacă acesta încă zâmbea.

Lien Tao îşi înălţă capul şi răspunse cu voce tare:

– Să se facă dreptate, altceva nimic.

Gâdele se făcu că nu a auzit, şi spuse:

– Preotul a refuzat să îţi dea iertarea păcatelor. El a fost de părere că voi, chinezii, sunteţi necredincioşi, pentru că dumnezeul la care vă rugaţi are ochii oblici şi o burtă mare şi, pe deasupra, zâmbeşte mereu, în timp ce adevăratul atotputernic este suplu ca un stâlp de biserică şi serios ca un predicator al postului – şi nici nu are ochi oblici!

– Dreptate, nimic mai mult, repetă Lien Tao de parcă nu ar fi înţeles cuvintele gâdelui, apoi se întoarse cu spatele.

Uşa cea grea fu trântită cu putere.

Se iveau zorii când Melzer şi Sin-shin ajunseră la palatul imperial cu trădătorii Panaiotis şi Alexios înlănţuiţi. Gărzile palatului îl recunoscură pe intendent,

și se stârni mare neliniște. Cel mai înalt demnitar al curții în lanțuri?

Melzer ceru să îi vorbească urgent împăratului. Era o chestiune de viață și de moarte: trimisul chinez Lien Tao, care putea fi executat în orice moment, era nevinovat. Adevăratul criminal își recunoscuse fapta.

Mai dură un nesfârșit de lung timp până când Ioan Palaiologos își făcu apariția în sala de la intrare, într-un mantou lung din brocart albastru-auriu, însoțit de doi camerişti somnoroși.

– Melzer! strigă el morocănos. Nimic de pe lumea aceasta nu este atât de important, încât să justifice tulburarea somnului împăratului. Ce doriți?

Privirea lui obosită căzu pe cele două siluete înlănțuite, care păreau că îl interesează mai puțin decât chinezul Sin-shin, și mormăi:

– Acesta face parte și el din clica asasinilor?

– Dumnezeule! exclamă revoltat Melzer. Oh, cel mai onorat împărat, noi vă aducem pe adevăratul asasin al legatului papal di Cremona. Meșterul Lien Tao este nevinovat!

Ioan Palaiologos îl măsură indispus pe chinezul Sin-shin. Meșterului Melzer îi sări țandăra și se răsti la împăratul adormit:

– Prea puternice împărat, acesta este Sin-shin, al doilea secretar al misiunii chineze. Cu ajutorul lui l-am prins pe adevăratul asasin al legatului papal Albertus di Cremona. El a recunoscut fapta, și nici nu vă este un necunoscut. Este trădătorul Panaiotis!

Cum auzi acest nume, chipul lui Ioan Palaiologos se întunecă. Se apropie de prizonierul care stătea în faţa lui, cu chipul ascuns.

– Acesta este...

– Alexios, intendentul curţii dumneavoastră! Iar celălalt este acel Panaiotis care le-a transmis turcilor planurile de apărare ale bizantinilor. Au făcut amândoi cauză comună. Dar asasinul este Panaiotis!

– Şi chinezul din celulă?

– Este nevinovat. Tribunalul a condamnat pe altul în locul vinovatului. Daţi un ordin suveran pentru ca Lien Tao să nu fie executat.

Totuşi, împăratul părea mai interesat de trădarea intendentului său decât de nevinovăţia trimisului chinez. Îi ridică lui Alexios capul trăgându-l de păr şi îi strigă în faţă:

– Eşti ori nu eşti trădător? Vreau să o aud din gura ta!

Alexios îi aruncă o privire dispreţuitoare împăratului, parcă voind să spună „Te urăsc!“ dar tăcu.

– Stăpâne, interveni Melzer, meşterul Lien Tao aşteaptă să fie executat, iar aici îl aveţi pe adevăratul asasin! Trebuie să acţionaţi!

La aceste cuvinte, împăratul i se adresă lui Panaiotis:

– Tu, broască râioasă, ţi-ai trădat patria. Pentru acest lucru vei muri. Recunoşti că l-ai ucis pe legatul papal?

Panaiotis ridică capul. Avea chipul năclăit de sânge. Ochiul lui drept abia se mai vedea, dar cel stâng fulgera ură.

– Mărturiseşti? repetă Ioan Palaiologos.

Panaiotis scuipă pe podea.

– Nu, nu recunosc nimic!

– El a recunoscut deja, strigă agitat făuritorul de oglinzi. Sin-shin poate depune mărturie.

– Porcii ăştia m-au torturat! izbucni Panaiotis. Mi-au pus în faţă un fier încins. În aceste condiţii recunoşti orice!

– Bine, ripostă împăratul, atunci vom utiliza torturi şi mai grele pentru a-ţi smulge o confesiune.

Melzer ridică mâinile într-un gest de implorare.

– Prea puternice împărat, este prea târziu pentru meşterul Lien Tao!

În cele din urmă, împăratul fu obligat să facă ceva. Chemă un sol, căruia îi dădu sarcina să se grăbească să ajungă la locul execuţiei şi să suspende uciderea lui Lien Tao.

– Te voi însoţi! zise înfierbântat Melzer. Să nu mai pierdem timpul!

A trebuit să ajung la bătrâneţe pentru a-mi da seama că soarta oricărui om este schiţată precum conturul unei ţări pe hartă. După cum nu poţi să sari peste propria umbră, tot aşa nu îţi poţi părăsi calea prevăzută de soartă, pentru a alege un alt drum. Nu, trebuie să te supui sorţii tale, trebuie să vieţuieşti cu

bucurii şi tristeţi, cu fericire şi cu teamă, şi să nu te ridici împotriva loviturilor ei, nici măcar împotriva morţii.

Cam aşa trebuie să fi gândit Lien Tao când mai aproape fiind de moarte decât de viaţă, l-a întâmpinat fără teamă pe călău. Odată cu anii ce au trecut de atunci, am ajuns la convingerea că, în acea dimineaţă de octombrie, teama mea a fost mai puternică decât cea a lui Lien Tao. Eu tremuram pentru viaţa lui, în timp ce el mi se pare că ştia ce avea să i se întâmple.

Când eu şi solul împăratului am ajuns în piaţa unde avea loc execuţia, acolo domnea o mare harababură, şi pentru moment nimeni nu îmi putea explica ce se petrecuse. Pe estradă se aflau trei capete însângerate despărţite de trupurile lor: acela al primului condamnat, care din lăcomie îl înjunghiase pe patriarhul Nikephoros Kerularios, cel al soţiei adultere care îşi otrăvise soţul şi copiii, şi capul călăului. Lângă tigva lui am văzut gluga roşie purtată de toţi călăii aflaţi în exerciţiul funcţiunii. La baza estradei se aflau trupurile lipsite de viaţă a doi aprozi. Nici urmă de Lien Tao.

Spectatorii – să fi fost cam două mii – se împrăştiau cu repeziciune strigând. Unii căutau protecţie în spatele căruţelor şi tarabelor din piaţă, alţii îngenuncheau pe caldarâm şi se rugau cu voce tare. Un grup de tineri dansa urlând în jurul estradei.

Niciunul dintre cei întrebaţi de mine despre cauza agitaţiei şi despre locul în care se afla al treilea condamnat nu a fost în stare să îmi dea un răspuns clar, iar solul împăratului, pe care ceea ce se petrecea

il nedumerea nu mai puțin decât pe mine, a făcut cale întoarsă pe drumul pe care tocmai venisem.

Treptat, și punând întrebări sâcâitoare, am aflat ce se întâmplase: securea călăului tocmai retezase al doilea cap când aprozii îl trăseseră pe Lien Tao către estradă. În clipa în care îl împingeau pe condamnat pe scara din lemn în sus, din public au năvălit câțiva chinezi. Doi au atacat oamenii călăului și i-au înjunghiat, alți doi au urcat pe estradă și l-au pus la podea pe gânde. Înainte să își dea seama cineva ce fac, capul acestuia se rostogolea tăiat de secure. Doi chinezi au pus mâna pe Lien Tao, care era legat, și l-au luat cu ei. Și, după cum am fost asigurat, totul s-a desfășurat atât de rapid și cu atâta precizie, încât acțiunea s-a încheiat înainte de a-i fi trecut cuiva prin cap să intervină.

La început am fost atât de naiv să cred că chinezii l-au adăpostit pe Lien Tao la misiunea lor, dar am găsit clădirea părăsită. Scaunele răsturnate și sipetele deschise lăsau impresia unei fugi în pripă. Al doilea gând al meu a fost la atelierul din vechea biserică. Acolo am văzut de departe ușa deschisă. Când am intrat, m-au cuprins furia și disperarea. Am simțit un mare gol: îmi furaseră cunoștințele și mă înșelaseră cu propria-mi contribuție. Toate dispozitivele mele, casetele de culegere și cuburile cu litere, ba chiar și sulurile de hârtie și de pergament dispăruseră. Mai rămăseseră doar cuptorul zidit și presele grele din lemn.

Nu îmi este rușine să recunosc faptul că modul în care fusesem înșelat mi-a adus lacrimi de furie în ochi.

Oh, de-aş fi bănuit măcar ce avea să mi se întâmple, viaţa mea ar fi luat o cu totul altă cale. Dar eu am căutat să clarific circumstanţele ce conduseseră la comportamentul perfid al chinezilor, şi cu asta destinul şi-a urmat cursul.

L-am căutat pe egipteanul Ali Kamal în port. Eram sigur că el ştia mai multe despre lovitura dată de chinezi, iar eu trebuia să îl găsesc pe Lien Tao. Aşa cum mă aşteptam, egipteanul îşi făcea în port meseria lui ruşinoasă, iar când m-a recunoscut, a încercat să se facă nevăzut. Dar am pus mâna pe el, şi nu i-am dat drumul înainte de a-mi fi spus totul.

Ali Kamal ştia de mai multe zile despre pregătirile chinezilor, în cazul în care nevinovăţia lui Lien Tao nu putea fi dovedită. Chinezii mituiseră paznici pentru ca aceştia să nu intervină, şi oferiseră o avere unui armator veneţian pentru a-i duce la Alexandria, de unde voiau să îşi aranjeze înapoierea în China. Vestea loviturii încă nu se răspândise în Constantinopol când corabia veneţiană cu numele de *Serenissima* ieşea în larg. Ali spunea că la bordul ei se aflau cu siguranţă optzeci de chinezi – şi acesta era adevărul.

Când i-am spus Simonettei despre neaşteptatul eveniment, m-a consolat susţinând că trecusem prin situaţii mai dificile, care nu făcuseră altceva decât să mă întărească şi mai mult. Mi-a cerut insistent să părăsesc acest sinistru oraş Constantinopol şi să plec cu ea la Veneţia. Eu ştiam cât de dor îi era Simonettei de oraşul natal, şi de când aflasem de fuga Edithei, voiam oricum

doar să mă achit de comanda dată de Cesare da Mosto, apoi să părăsesc cât mai repede Constantinopolul.

Dar cum puteam să îndeplinesc însărcinarea dată de trimisul papei dacă fusesem tâlhărit de uneltele mele și de cele mai importante dispozitive? Simonetta mi-a susținut intenția de a-l căuta pe da Mosto și a-i restitui plata pe care mi-o făcuse în avans, însă da Mosto a refuzat să accepte aurul și a insistat să duc la bun sfârșit cele convenite. Obiecția mea că ar putea trece săptămâni, poate chiar luni până să fie gata noi dispozitive am trecut sub tăcere că pusesem deoparte un set de litere – a fost combătută de legat cu dorința de a-mi continua munca mai departe, însă cu mai multă discreție decât ar fi fost de așteptat de la o mie de călugări-scribi.

Nici nu îmi rămânea altceva de făcut, având în vedere că nu voiam să intru în conflict cu legatul, decât să încep să mă ocup de noile dispozitive, de instrumente și de mobilier. Dar înainte de toate trebuia ca, pornind de la setul de litere pe care împreună cu aurul romanului îl ascunsesem sub vatră, să torn noi zaruri cu litere. Plumbul și cositorul rămas de la chinezi îmi erau de ajuns pentru scopul meu, și în mod sigur aș fi dus la îndeplinire comanda lui da Mosto dacă Simonetta nu ar fi intervenit într-un mod neașteptat.

Odată exprimat gândul de a începe o nouă viață în patria ei venețiană, acesta nu îi mai dădea pace. Presiunile exercitate de ea deveniseră amenințări, și în cele din urmă m-a pus în situația de a alege între a-i

îndeplini dorința și a pleca împreună, ori de a o lăsa să plece singură.

Trebuie să recunosc faptul că pasiunea mea față de ea era atât de puternică, încât nu îmi mai puteam închipui viața fără Simonetta. De când ne apropiasem în parcul palatului imperial, pasiunea aceasta nu scăzuse, ba, dimpotrivă, ne iubeam fierbinte nopți de-a rândul și abia așteptam serile următoare, ca plăcerile să le depășească pe cele precedente.

O imploram pe Simonetta în genunchi – ceea ce era ridicol pentru un bărbat de vârsta mea – să mai rămână până când îl rezolvam pe legat. Dar rugămințile mele ajungeau la urechi surde. Ce era să fac? Dacă rămâneam la Constantinopol pentru a îndeplini contractul, exista pericolul de a o pierde pe Simonetta. Dacă plecam la Veneția, Cesare da Mosto s-ar fi simțit înșelat și nu încăpea îndoială că el și oamenii lui aveau să mă caute și în ultimul colțișor de lume pentru a se răzbuna.

Așadar, în timp ce eu eram pus să aleg între Scila și Caribda – cele două stânci la fel de funeste – în portul Eleutherios a acostat o galeră venețiană, un vas lung și zvelt, cu trei catarge, și pe fiecare parte cu câte douăzeci și cinci de vâsle mânuite de sclavi. Mândra corabie, vopsită în roșu și albastru, cu sculpturi aurii, purta numele dogelui Francesco Foscari și naviga când și când în serviciu diplomatic între cele două orașe prietene. *Francesco Foscari* era dotată cu un pinten, cu baliste și cu două tunuri la pupă, arătând astfel atât de

înspăimântătoare, încât niciun vas turcesc nu cutezase să se apropie de ea la mai puțin de o jumătate de milă.

Echipajul vasului venețian purta uniforme în aceleași culori roșu-albastru-auriu care împodobeau și mândra galeră, haine pe talie, pantaloni din catifea până la genunchi, ciorapi aurii și încălțăminte din piele, cu vârf ascuțit. Șeful lor, al cărui nume mi-a rămas în memorie – Domenico Lazzarini – era înfășurat într-o mantie roșie nici prea lungă, nici prea scurtă, fără mâneci, iar boneta sa ca o oală îi conferea o anumită demnitate aflată parcă în contradicție cu înfățișarea sa tinerească.

Simonetta nu îmi povestise niciodată despre familia ei; știam doar că tatăl său, Lorenzo, confecționa lăute. Acum m-a surprins spunându-mi că Domenico Lazzarini ar fi fiul surorii tatălui ei, deci era văr cu ea, și că era de acord să ne ducă pe mine și pe ea la Veneția. *Francesco Foscari* urma să ridice ancora a doua zi.

Încă o dată am rugat-o pe Simonetta cu toată ardoarea să mai rămânem până când mă voi achita de obligațiile mele. Totuși, frumoasa venețiană, pe care până acum o cunoscusem ca sensibilă și docilă, rămase inflexibilă. În cele din urmă m-a convins cu argumentul serios că dragostea noastră va dăinui cu siguranță despărțirii, și, chiar de ar dispărea, nu ar fi cine știe ce păcat.

În acea noapte am rămas îmbrățișați și am iubit-o cu atâta foc, încât am crezut uneori că îmi pierd cunoștința. Dimineața, când încă mai era întuneric, i-am pus în bagaj o casetă cu aurul primit de la Cesare da Mosto,

şi i-am promis că o voi urma la Veneţia imediat ce îmi voi achita obligaţia.

În toate acele zile, gândul la fiica mea Editha nu m-a părăsit. Ciudat, dar o voce interioară îmi şoptea că medicul Chrestien Meytens are grijă de ea, căci auzisem că olandezul dispăruse din Constantinopol în aceeaşi zi cu Editha. Cu toate că Editha era slabă şi fără experienţă, nu mă îndoiam că ea se descurca în acel oraş străin.

A urmat întâlnirea cu Domenico Lazzarini, comandantul vasului, şi părerea mea s-a schimbat de la o clipă la alta. Dimineaţa devreme o dusesem pe Simonetta cu bagajul în port, şi tocmai ne luam rămas-bun, îmbrăţişându-ne printre lacrimi, când pe puntea de comandă se ivi silueta înaltă a lui Lazzarini. Acesta ne-a privit o vreme, şi, pentru că nu ne mai înduram să ne despărţim, ne-a strigat să ne grăbim deoarece corabia era gata de plecare.

Nu îmi mai amintesc exact cum a sunat somaţia, dar simt şi acum ironia din vocea lui. În clipa în care Simonetta a pus piciorul pe vas, a întâmpinat-o Lazzarini, însoţit de doi cadeţi elegant îmbrăcaţi, şi a întrebat-o în aşa fel încât să aud şi eu dacă s-a gândit bine în privinţa acestei călătorii. Chiar dacă oraşul Constantinopol era înconjurat de turci, între zidurile sale domneau pacea şi ordinea; în schimb, viaţa la Veneţia oferea unei femei singure primejdii mult mai mari de când Consiliul celor Zece emisese legea conform căreia femeile necăsătorite puteau fi săltate de

pe străzi şi din pieţe şi acuzate de prostituţie. Cele mai multe erau arse pe rug. La Veneţia se credea că numai astfel se putea stăpâni desfrâul, pentru că în oraşul-lagună existau mai multe cocote decât femei onorabile.

Simonetta a dat mai puţină importanţă cuvintelor lui Lazzarini decât le-am acordat eu. Eu am recepţionat avertismentul lui ca pe o lovitură. M-a cuprins frica. Frică pentru Simonetta, dar mai mult pentru fiica mea, Editha. Cum s-ar putea apăra ea în faţa unui tribunal special, când ea nu putea nici măcar să vorbească? Dacă rămâneam la Constantinopol, aşa cum intenţionam, mi-am dat pe loc seama că nu voi avea o clipă de linişte. În disperarea mea mi-am acoperit faţa cu mâinile, şi atunci mi-a venit ideea – nu, a fost mai mult decât o idee, a fost indicaţia inimii mele – de a întoarce imediat spatele Constantinopolului şi de a pleca la Veneţia alături de Simonetta.

M-am năpustit pe vas şi am insistat pe lângă Lazzarini să amâne plecarea cât era necesar să revin cu cele trebuincioase mie. Firește că a refuzat. Nici când i-am oferit o monedă de aur nu a cedat. La a treia monedă a devenit în sfârşit mai cooperant şi m-a avertizat: peste exact o oră, *Francesco Foscari* avea să ridice ancora. I-a aruncat totodată Simonettei o privire plină de reproş.

Aceasta nu a înţeles ce se petrecuse în mine, şi înainte de a fi apucat să îmi pună vreo întrebare, eu deja mă aflam în drum către locuinţa mea din cartierul Pera. Străzile, casele şi palatele zburau pe lângă mine. Nici nu le percepeam. În mintea mea se buluceau gândurile,

îndoiala că hotărârea mea era cea corectă, dacă nu cumva, presat de acest venețian, urmam o cale greșită. Puteam eu să fiu sigur că Editha se afla la Veneția? În aceste condiții, fuga mea din Constantinopol însemna pierderea ei definitivă. Măcar ea știa unde mă putea găsi pe mine. În plus – gândeam eu în timp ce traversam Piața Sfânta Treime – eram pe punctul de a părăsi tot ceea ce clădisem cu mari eforturi. Aurul lui da Mosto! Să îl las să cadă pradă hoților?

Pentru prima oară m-am întrebat dacă nu cumva mă îndrăgostisem peste măsură de Simonetta; dacă nu cumva mă subjugase. Să rămân? Să plec? O voce interioară îmi spunea: „Nu fi prost! Tu deja ți-ai pierdut fiica. Vrei să-ți pierzi acum și iubita? Nu Constantinopolul, ci Veneția este orașul în care le vei găsi pe amândouă!"

Astfel, stăpânit de un vârtej de sentimente, odată ajuns acasă am înghesuit într-un sac de călătorie tot ce mi se părea important: câteva haine și încălțăminte elegantă procurate la Constantinopol, banii mei și restul aurului de la da Mosto, și, înainte de toate, o casetă din lemn cu un set întreg de litere de la chinezi.

Când am ajuns în port într-un final, parcă m-am trezit dintr-un vis urât: *Francesco Foscari* plecase. În locul acestuia tocmai ancora o corabie spaniolă. O vreme am rămas de parcă prinsesem rădăcini, incapabil să mai gândesc. Am lăsat sacul de voiaj să îmi alunece de pe umăr pe caldarâm și am tras o înjurătură pe care nu aș vrea să o redau.

Ce se întâmplase? Săptămâni de-a rândul Simonetta mă pisase să plec din Constantinopol împreună cu ea, iar acum, când cedasem pisălogelii, mă lăsase singur în urmă. Să mă fi înşelat atât de mult în privinţa veneţienei?

M-am aşezat descumpănit pe sac. Priveam caldarâmul cu faţa sprijinită în mâini. Să mă fi luat Simonetta de prost? Să fi urmărit doar banii mei? Şi ce rol avea Lazzarini în acest joc perfid? Erau întrebări la care nu aveam un răspuns.

Nu mai ştiu cât timp am petrecut în acea dimineaţă departe de realitate, în lumea imaginaţiei şi a bănuielilor. Îmi amintesc doar că am sărit brusc în picioare cu hotărârea fermă de a urca la bordul următoarei nave care pleca spre Veneţia.

VENEŢIA

Construit pe o sută de insule mici şi având 190 000 de locuitori, oraşul stăpâneşte întreaga Mare Mediterană. Republica este condusă de doge, în spatele căruia se află influentul Consiliu al celor Zece, instanţa supremă. După treizeci de ani, tocmai s-a încheiat construcţia Palatului Dogilor, mult admiratul centru al puterii Serenissimei.

Capitolul VII
Umbra crimei

În Palazzo Agnese de pe Marele Canal care şerpuia ca o bandă de mătase prin oraşul-lagună, fiica mută a meşterului de oglinzi era bine văzută. Mai ales Ingunda Doerbeck, soţia armatorului, căpătase atâta încredere în Editha, încât nu avea mai multă în niciun alt om din uriaşa şi sinistra ei casă. Nici măcar Giuseppe, majordomul, nu era atât de fin cunoscător al vieţii private a stăpânei. În ciuda neputinţei Edithei de a vorbi, cele două se înţelegeau excelent, şi uneori era de ajuns o privire ori o clipire a uneia pentru a comunica un lucru celeilalte.

La Ingunda, Editha se simţea în siguranţă – în siguranţă faţă de Meytens, de a cărui apariţie neaşteptată ea încă se mai temea, şi în siguranţă faţă de tatăl ei, despre care încă mai credea că voia să o cupleze cu cel dintâi bărbat convenabil după ce varianta cu Morienus căzuse. Nici nu se gândea că tatăl său îşi făcea griji în privinţa ei. Săptămânile scurse, în care pentru prima

dată în viaţă luase singură hotărâri, îi întăriseră încrederea în sine şi îi induseseră un simţ al vieţii niciodată cunoscut până atunci.

Acestea şi aventuroasa fugă din Constantinopol îi modificaseră şi înfăţişarea exterioară. Dintr-o fată tânără, drăguţă, se transformase în femeie. Acum, la dorinţa stăpânei ei, Editha se îmbrăca după moda veneţiană în culori stridente şi corsaje strânse. Părul nu îl mai purta liber, ci cu cărare bine conturată şi strâns la ceafă. Îi plăcea ce vedea când se privea în oglinda cea mare care împodobea un perete al dormitorului Ingundei.

Cu excepţia Edithei, nimeni nu avea voie să intre în dormitorul stăpânei, ale cărui ferestre, în formă de arc ascuţit în partea superioară, dădeau spre canal. Dacă dincolo de unul dintre pereţi se afla o încăpere plină cu îmbrăcăminte ce depăşea cu mult necesarul pe o lună al Ingundei Doerbeck, în partea opusă se afla un pat în care ar fi putut să doarmă patru oameni. Din tavan atârnau un baldachin ţesut cu fir de aur şi perdele din acelaşi material, drapate ca nişte nori deasupra capului.

Deoarece datoria Edithei era să facă ordine în dormitorul stăpânei, nu putea să nu observe că Ingunda şi Daniel Doerbeck împărţeau casa, dar nu şi patul. Armatorul şi soţia lui aveau o relaţie neobişnuită, tăcută, care se limita la a-şi transmite printr-un terţ mesaje unul celuilalt. Cu toate că în public şi la ocazii speciale apăreau uneori împreună, între ei nu schimbau

nicio vorbă. Şi cu cât Editha îi urmărea mai mult pe cei doi, cu atât vedea tot mai clar cât de mult se urau.

La-ndemână era bănuiala că cei doi copii diformi ţinuţi la subsolul lui Palazzo Agnese au contribuit la aţâţarea urii reciproce, dar adevăratul secret al acestei uri rămânea ascuns Edithei. Afacerile îl duceau des pe Daniel Doerbeck în port şi la depozitele din Canale di San Marco. În rest, el trăia mai curând retras în încăperile sale de la nivelul al doilea al palatului, unde Editha şi slugile de sex femeiesc nu puteau intra. Acestea aflaseră din zvonuri că Doerbeck ţinea în spatele uşilor încuiate alte femei.

Editha nu era interesată de conduita stăpânilor ei, dar inevitabil era martoră a relaţiilor mândrei soţii a armatorului, care în niciun caz nu se limita la vizitarea pieţelor din Rialto şi a bisericilor din San Giacomo sau San Cassiano. Pentru că putea conta pe muţenia Edithei, o lua cu ea şi în Campo San Cassiano, o zonă în care nicio femeie decentă nu s-ar fi dus de bunăvoie. În piaţă, la orice oră din zi sau din noapte puteai întâlni nenumărate prostituate: napolitane cu bucle negre, africane cu pielea ca abanosul, cu inele de aur la braţe şi la picioare, chinezoaice ca nişte copile şi veneţiene mândre în dantele provocatoare, care nu îşi ofereau serviciile de nevoie, ci pentru satisfacerea propriilor dorinţe. Acolo umblau ţanţoşe, pe *cioppini*, încălţăminte din lemn uneori înaltă de o jumătate de cot, care le făcea să pară mai înalte şi mai zvelte. Cu cât

erau aceşti pantofi mai înalţi, cu atât cea care îi purta părea mai elegantă, iar unele dintre ele apelau chiar la ajutorul unei slujnice, care le sprijineau de braţ ca nu cumva să cadă.

Şi Ingunda Doerbeck făcea parte dintre acestea; Editha a priceput repede ce se întâmpla când, după un scurt schimb de cuvinte cu un bărbat, stăpâna o trimitea acasă. Editha folosea acest timp liber neaşteptat pentru a discuta prin gesturi cu bătrânul servitor Giuseppe, ea interesându-se mai ales de soarta copiilor Doerbeck închişi la subsol. Aşa a aflat că aceşti copii erau în vârstă de 16 şi, respectiv, 18 ani, şi că încă de la naştere fuseseră monstruoşi şi cretini. Părinţii le tăinuiseră naşterea, şi pentru că nu erau botezaţi, nici măcar nu aveau nume. Pur şi simplu nu existau.

Suspicios la început, Giuseppe i-a permis ulterior Edithei să îi viziteze regulat pe monstruoşii copii din subsol. Astfel, ea a căpătat încrederea băiatului în special, care iniţial o întâmpina lătrând ca un câine, dar într-o zi, pe neaşteptate, pe chipul lui sluţit a apărut un zâmbet emoţionant. Fireşte că nici Doerbeck şi nici soţia lui nu trebuiau să afle despre aceste întâlniri tainice.

După trei săptămâni de întâlniri regulate, Editha se împrietenise cu băiatul. Ea îi mângâia mâinile butucănoase şi obrajii diformi, iar acesta îi mulţumea cu un zâmbet chinuit. Însă oricât s-a străduit, Editha nu a reuşi să se înţeleagă cu fata, orice încercare de apropiere lovindu-se parcă de un zid.

Editha a interpretat ca o dovadă de încredere faptul că bătrânul Giuseppe i-a dat o cheie de la încăperile interzise, aşa că, atunci când era sigură că nu o urmăreşte nimeni, îl putea vizita pe băiat şi seara. Cât de mult ar fi vrut să îi vorbească acestuia, să îi povestească despre lumea din afara închisorii lui... Dar tot ce îi putea ca transmite era puţină dragoste şi un pic de afecţiune.

Simpatia de care băiatul se bucura pentru prima dată în viaţa lui chinuită îl făcea blând ca un miel. Cu statura lui de uriaş se deplasa cu greutate prin celulă, iar Editha îşi făcuse un obicei din a-l lăsa în vestibulul încăpător înainte de a-l încuia din nou.

Într-una dintre aceste seri, care pentru Editha erau la fel de importante ca şi pentru băiatul bătut de soartă, deoarece în viaţa ei doar beneficiase de ajutor, fără ca la rândul ei să ajute, la Palazzo Agnese, în subsol, a avut loc o întâlnire neaşteptată.

Editha tocmai intrase în încăperea interzisă şi deschidea grilajul care îl ţinea prizonier pe băiat, când auzi în spatele ei un zgomot. Era sigură că nu poate fi decât Giuseppe cel care se afla aici la o oră atât de târzie. Dar când se întoarse, îl recunoscu la lumina felinarului pe Daniel Doerbeck.

Editha se sperie. Ridică mâinile ca pentru a-şi cere iertare, aşteptându-se în clipa următoare la o izbucnire violentă de furie, dar armatorul o măsură mut cu privirea din cap până în picioare. Apoi, bărbatul puse

felinarul pe podea şi îi făcu Edithei semn cu degetul arătător să se apropie.

Doerbeck era stăpânul ei, şi de aceea ea îi ascultă porunca fără să se mai gândească. Abia când ajunse chiar lângă el remarcă privirea rea a acestuia, şi, înainte de a putea să fugă, Doerbeck se năpusti asupra ei, îi rupse rochia în dreptul pieptului şi îi apucă sânii mici şi tari.

Editha bănuia ce o aşteaptă, dar era incapabilă să reacţioneze, să se apere ori să fugă. Stătea ţeapănă şi nu făcu nimic nici când Doerbeck îi sfâşie complet rochia, nici când rămase goală în faţa lui şi nici când acesta îşi făcu de lucru între coapsele ei. Nu fu în stare să se opună nici măcar când stăpânul o puse la pământ şi se aruncă asupra ei cu mişcări nestăpânite.

I se făcu greaţă când Doerbeck încercă să o penetreze. O durea. Dar înainte ca stăpânul să îşi fi atins ţelul, Editha, cu ochii închişi, simţi o lovitură răsunătoare. Deschise ochii şi zări deasupra ei căpăţâna colţuroasă a stăpânului. Pe tâmpla stângă era deschisă o rană sângerândă. Doerbeck căscă gura de parcă ar fi vrut să strige. Din gâtlej îi ţâşni un şuvoi de sânge gros ca braţul. Şi în timp ce ea observă asta şi îşi dădea capul într-o parte, Editha ţipa din răsputeri – primul sunet după treisprezece ani.

– Nu, nu, nu!

Doerbeck se rostogoli sângerând de pe trupul ei, şi mai zvâcni pe podea de câteva ori. Apoi rămase nemişcat asemenea unui mort.

Abia acum Editha îl văzu în lumina felinarului aplecat asupra ei pe băiat. Acesta ridica în mâini, ca pe un trofeu, unicul scaun din încăpere, pe care îl folosise drept armă.

– Dumnezeule! strigă Editha. Ce ai făcut?

Tânărul zâmbea mândru.

– Ce... ce ai făcut? repetă Editha.

Dar întrebarea ei îi era adresată mai mult ei decât băiatului. Își auzea propria voce:

– Ce... ai... făcut? zise ea pentru a treia oară.

Putea să vorbească! Gura ei pronunța cuvinte.

Când, în cele din urmă, își dădu seama de amploarea celor întâmplate, când văzu căpățâna zdrobită a lui Doerbeck, Editha își adună zdrențele rămase din hainele ei și își acoperi cu ele trupul mânjit cu sânge. Acum nu mai exista nici motiv și nici posibilitatea de a păstra secretă ascunzătoarea copiilor diformi. Se năpusti pe scări țipând. De sus cobora Giuseppe. Mai dură o vreme până când acesta să înțeleagă cauza tulburării Edithei.

– Giuseppe! răsună în casa scărilor vocea ridicată a Edithei. Giuseppe, băiatul și-a ucis tatăl!

Bătrânul servitor rămase împietrit. Pentru el era o minune faptul că muta își recăpătase vocea.

Giuseppe clătină din cap. Nu își amintea ca Doerbeck să fi intrat vreodată în camerele interzise. Apoi privi trupul pe jumătate despuiat și mânjit cu sânge al Edithei. O apucă de mână și o împinse pe ușa ce dădea în încăperile interzise.

Uşa rămase întredeschisă, lăsând să se strecoare strălucirea felinarului, care lumina cadavrul lui Doerbeck într-o nuanţă gălbuie. Armatorul era întins pe spate. Lângă capul lui răsucit într-o parte se formase o baltă întunecată de mărimea unei roţi de căruţă. În timp ce mâna dreaptă se pierdea în umbră, stânga era încleştată pe penis. Mirosea a sânge.

Băiatul se retrăsese în spatele zăbrelelor coliviei sale. Se ghemuise cu genunchii strânşi pe prici şi scotea sunete guturale, de parcă ceea ce făcuse îi producea o plăcere deosebită. Se părea că fata din colivia cealaltă nu înţelesese nimic din ceea ce se petrecuse acolo; era tematoare şi scâncea.

Ceva mai departe de capul lui Doerbeck, pe podea, era scaunul distrus. Piciorul acestuia din faţă, stânga, era frânt de la jumătate. Giuseppe o privea neîncrezător pe Editha.

Editha înţelese ce îi trecea prin cap acestuia. Arătă către băiatul din colivie.

– El a vrut să mă salveze! Doerbeck a...

Nu îşi găsea cuvintele şi în cele din urmă adăugă:

– Mă crezi, Giuseppe, nu?

Mai înainte ca servitorul să fi apucat să răspundă, în uşă apăru Ingunda. Purta o pelerină albă, iar părul îi cădea zburlit pe faţă; arăta ca o stafie. Fără îndoială că zărise trupul soţului ei pe podea, dar faptul că Editha vorbea o impresionase mult mai mult.

– De la început te-am crezut o năpârcă, eşti o târfă şi o criminală. Te-am acceptat din milă, pfui!

Scuipă pe podea şi adăugă:

– De aş fi ştiut că mimezi muţenia doar pentru a beneficia de avantaje...

– Stăpână! strigă agitată Editha. Sunteţi nedreaptă. Aveam patru ani când mi-am pierdut vocea. Jur pe toţi sfinţii!

– Lasă sfinţii în pace, târfă blestemată!

Aruncă o privire asupra cadavrului lui Doerbeck întins pe podea. Păru scârbită, dar brusc expresia feţei i se schimbă şi se prăbuşi ţipând peste trupul lipsit de viaţă al soţului.

– Ce ai făcut, curvă ordinară! Mai întâi mi-ai ademenit soţul, apoi l-ai omorât!

– Nu, nu! imploră Editha şi căzu în genunchi. Stăpânul a vrut... să mă siluiască. Aş fi stat fără să mă opun. Sunt doar o slujnică. Fiul dumneavoastră mi-a sărit în ajutor. El l-a lovit pe tatăl lui.

Ingunda se opri şi se uită la Giuseppe.

– Ce aiureli debitează femeiuşca asta pripăşită?

Giuseppe duse mâinile la gură, clătină din cap, apoi se întoarse, incapabil să dea un răspuns.

– Nu ai vrea ca în sfârşit să îmi explici cum a ajuns curva asta să facă asemenea afirmaţii? insistă Ingunda.

Copiilor de după gratii nu le aruncă nicio privire.

Bătrânul se ivi tremurând în lumina felinarului. Îi întinse mâna Ingundei pentru a o ajuta să se ridice, apoi spuse cu voce şovăitoare:

– Stăpână, fie-mi permis să spun că vă slujesc de o jumătate de viaţă, iar eu cred că a sosit momentul să privim adevărul în faţă...

Ingunda apucă mâna lui Giuseppe, se ridică în picioare, dar înainte ca bătrânul servitor să continue, izbucni furioasă:

– Sunt înconjurată doar de neghiobi şi de nebuni care bat câmpii? Ce să recunosc? Că eu m-am înşelat în privinţa ta, Giuseppe, şi a ei? zise ea arătând către fata încă îngenuncheată pe podea. Că voi mi-aţi înşelat încrederea? Că sunteţi cu toţii nişte creaturi jalnice?

Atraşi de larmă, ceilalţi servitori apăreau unul după altul, totuşi nimeni nu îndrăznea să facă un pas peste pragul încăperii interzise. Când Ingunda remarcă oamenii tulburaţi, se repezi cu pumnii ridicaţi spre uşă, îi lovi pe câţiva gură-cască şi urlă ca ieşită din minţi:

– Bandă de nemernici curioşi, dispăreţi în camerele voastre!

Apoi i se adresă lui Giuseppe:

– Iar pe fâţa asta închide-o în camera ei! După aceea o să discut cu tine!

Dinspre nord bătea un vânt tăios anunţând toamna, când în următoarea dimineaţă apărură la Palazzo Agnese patru *ufficiali* – funcţionari ai oraşului Veneţia – îmbrăcaţi în veşminte albastre, dintre care unul, ca semn al înaltului rang, purta o beretă roşie, în vreme ce acoperământul capului celorlalţi se limita la o căciuliţă simplă

din catifea. Aceştia erau aşteptaţi, iar Ingunda îi conduse la etaj, la camera Edithei.

Editha şedea palidă pe pat şi plângea. Cele întâmplate noaptea trecută o marcaseră atât de puternic, încât tot timpul şi-l petrecuse în dreptul ferestrei deschise, ascultând clopotele bisericilor din jur. În acest timp, repetase mereu cuvintele: „Eu pot să vorbesc. Mi-a revenit vocea". Împrejurările în care murise Doerbeck aveau să fie cu siguranţă clarificate imediat ce secretul copiilor debili mintali avea să devină public.

Purtătorul de cuvânt al funcţionarilor, un bărbat înalt, cu barbă neagră, păşi în faţa fetei şi vorbi:

– În numele republicii! Te recunoşti vinovată de a-l fi omorât pe stăpânul tău, Daniel Doerbeck? În numele dreptăţii, spune adevărul!

Editha îşi şterse lacrimile cu o batistă şi se ridică în picioare.

– Stimate domn! Eu ştiu că aparenţele îmi sunt potrivnice, însă eu niciodată nu aş omorî un om!

– Minte! interveni Ingunda Doerbeck din fundal. I se citeşte minciuna în privire.

Funcţionarul ridică mâna. O fixă cu privirea pe fată.

– Stăpâna ta susţine că timp de săptămâni ai înşelat-o cu muţenia ta, cu toate că poţi vorbi ca oricare alta.

Atunci izbucni şi Editha:

– Asta nu este adevărat, stimate domn! Până ieri, când a avut loc nenorocirea, înţelegeam orice cuvânt,

dar nu eram în stare să vorbesc. Mi-am pierdut darul vorbirii în copilărie. Trebuie să îi mulţumesc Domnului pentru mila Lui. Totuşi, mi-aş fi dorit ca asta să nu se întâmple niciodată în aceste circumstanţe.

În cuvintele fetei era atâta onestitate, încât purtătorul de cuvânt înclina să îi dea crezare. El răspunse:

– Martorii! Cine poate depune mărturie pentru tine?

– Tatăl meu, Michel Melzer, stimate domn!

– Atunci, prezentaţi-l!

– Tatăl meu se află în Constantinopol.

Când funcţionarul auzi acest răspuns, chipul i se întunecă şi zise:

– Aşadar, tatăl tău trăieşte la Constantinopol, iar tu trăieşti la Veneţia. Sper că ai o explicaţie pentru această situaţie ciudată.

Editha plecă capul.

– Desigur.

Făcu o lungă pauză, ca şi cum ar fi ezitat să facă adevărul cunoscut. În cele din urmă răspunse:

– Am fugit de tatăl meu. Voia să mă dea de soţie unui bărbat pe care nu îl plăceam. Bărbatul m-a urmărit până la Veneţia.

– Numai minciuni! se înfierbântă Ingunda. Dumnezeu ştie ce a determinat-o să fugă din Constantinopol. Oare săvârşise deja o crimă? Este o vrăjitoare care are legături cu diavolul. Mi-a răpit soţul. Era tot ce aveam mai scump pe lume! Oh, cât l-am mai iubit!

La auzul acestor vorbe, Editha se făcu roşie ca focul şi începu să fiarbă de furie. Spectacolul jalnic, mimând durerea, interpretat de Ingunda, cu faţa ei răvăşită, o irită atât de mult pe fată, încât se apropie mânioasă de stăpâna ei şi strigă cu voce gâtuită:

– Iubit? Dumneavoastră l-aţi iubit pe Doerbeck? L-aţi urât pe acest bărbat şi l-aţi înşelat. V-aţi oferit ca prostituată în Campo San Cassiano, iar Doerbeck aducea femei în casă, alături de care îşi petrecea nopţile. După care m-a atacat pe mine!

– Da, da, ascultaţi-i vorbele spurcate! ţipă Ingunda, adresându-se funcţionarilor. Acum diavolul din ea îşi arată adevăratul chip. Oh, de nu m-aş fi milostivit de ea să o iau la mine! Fiecare cuvânt care iese din gura ei este o minciună.

Nu îşi termină bine spusele, că îi şi plesni una peste faţă Edithei. Abia acum reprezentantul autorităţii interveni şi le despărţi, ca un arbitru de ring într-un meci de box.

– Ştiu că sunt doar o slujnică, şi că ea îmi este stăpână. Dar asta nu înseamnă că ea spune adevărul. Întrebaţi-l pe bătrânul Giuseppe. El avea cunoştinţă de copiii idioţi ai stăpânilor mei. Erau ţinuţi la subsol ca nişte animale. Eu deseori l-am vizitat în taină pe băiat. Când tatăl lui m-a surprins acolo şi s-a năpustit asupra mea, băiatul a vrut să mă apere şi l-a lovit în cap cu un scaun. Eu sunt sigură că nici nu ştia că acel bărbat era tatăl lui!

Ingunda râse strident.

– Povestea asta i-a şoptit-o diavolul la ureche!

Funcţionarul le privi cu o mină serioasă.

– Tăgăduiţi desfăşurarea faptei şi că ea s-a petrecut astfel?

– După cum am spus, răspunse vexată Ingunda, asta i-a şoptit-o diavolul. Eu nu am copii idioţi.

– Stimate domn, se adresă Editha purtătorului de cuvânt al oficialităţii, verificaţi dacă eu am spus adevărul şi urmaţi-mă la subsol...

– ... şi veţi vedea că ea a minţit, interveni Ingunda.

Ajunşi la intrarea în încăperile secrete, Editha se miră că, făcând excepţie de la regulă, uşa nu era încuiată. Când intrară în holul în care se petrecuse sângeroasa faptă, simţi privirile tuturor îndreptate asupra ei şi inima începu să îi bată mai repede. Pe podeaua din piatră mai erau urme de sânge, şi în acea clipă prin faţa ochilor i se perindă fulgerător întâmplarea din noaptea trecută.

Editha fu readusă la realitate de vocea răutăcioasă a Ingundei:

– Vedeţi că diavolul i-a furat minţile acestei femei? Aici nu există niciun copil idiot. Ei sunt emanaţii ale minţii ei bolnave.

Editha privi mai întâi prima, apoi a doua colivie, şi pentru un moment crezu ea însăşi că şi-a pierdut minţile, pentru că în spatele gratiilor se aflau două maimuţe, ca acelea vândute de negustori africani în Riva degli Schiavoni. Şi, ca la un semnal magic, în uşă

apăru bătrânul servitor Giuseppe. Ingunda îi aruncă o privire fugitivă şi zise:

– Femeia aici de faţă susţine că în cuşti ar fi fost ţinuţi copii idioţi. În calitate de cel mai vechi servitor al casei, poţi să confirmi asta?

Giuseppe ascultă întrebarea cu ochii plecaţi. Apoi ridică privirea şi o privi trist pe Editha. În cele din urmă răspunse:

– Nu, stăpână, în spatele gratiilor au fost întotdeauna doar maimuţe.

Editha vru să răspundă pentru a-l convinge pe servitor să spună adevărul; dar înainte de a putea face ceva, oficialul le făcu însoţitorilor lui un semn cu capul. Aceştia se îndreptară spre Editha şi îi răsuciră braţele la spate, iar purtătorul de cuvânt zise pe un ton ridicat:

– De frica Domnului, spre binele creştinătăţii, în numele republicii, eşti acuzată că în mod perfid ai adus moartea stăpânului tău, messer Daniel Doerbeck.

Acestea fiind spuse, bărbaţii înveşmântaţi în albastru înşfăcară fata şi o împinseră pe uşă afară.

– Este posedată de diavol! răsună în casa scărilor vocea Ingundei. Dumnezeu o va pedepsi!

Pe atunci, Veneţia era condusă de foarte bătrânul doge Francesco Foscari, un bărbat cu multe calităţi, dar şi cu tot atât de multe defecte, şi, prin urmare, cu mulţi prieteni şi mulţi duşmani. Pe parcursul lungii sale vieţi, răpise duşmanului său de moarte, Milano, oraşele

Brescia, Bergamo şi, mai ales, Cremona, şi atrăsese de partea lui Ravenna şi Ancona, un bilanţ de care putea fi mândru, dar care trezise şi o mare neîncredere din partea multora – chiar şi în propria familie.

Preluase conducerea cu atât de multă vreme în urmă, încât erau puţini aceia care îşi mai aminteau de acel moment. Foscari ieşise teafăr din patru epidemii de ciumă care bântuiseră oraşul la fiecare opt ani. Ultima avusese loc în urmă cu şase ani şi rămăsese în amintirea lui, ca şi a multor veneţieni, prin puternicele ţiuituri în urechi, care se asemănau uneori cu zgomotul mării furtunoase toamna.

În acele zile, Francesco Foscari, cunoscut pentru veşmintele lui fastuoase, putea fi văzut în loggia Palatului Dogilor presându-şi ambele urechi cu mâinile, cu privirea îndreptată spre lagună, de parcă ar fi sfidat furtuna şi valurile. Erau uneori şi momente când zgomotele din capul lui erau atât de puternice, încât dogele gonea prin coridoarele palatului cu mâinile apăsate pe urechi, strigând numele duşmanilor lui, pentru ca astfel să acopere îngrozitorul zgomot, iar gărzile care îl însoţeau pas cu pas crezuseră nu o dată că dogele îşi pierduse minţile.

Unui bărbat ca Foscari, care prin poziţia lui era căsătorit cu marea – lucru confirmat anual printr-o ceremonie – dar care în realitate iubea doar puterea, unui astfel de bărbat i se părea potrivit orice mijloc pentru a-şi păstra sănătatea. Dogele era permanent sub atenta

supraveghere a doi medici personali. Când a auzit că în oraş se afla medicul Chrestien Meytens, care îl vindecase pe împăratul Constantinopolului, care fusese aproape de moarte, a trimis să fie întrebat dacă nu cunoştea un leac împotriva zgomotului din urechile lui.

După sosirea la Veneţia, Meytens se despărţise de Rhea şi de fiicele ei. Rhea fusese primită în micuţa colonie a meşteşugarilor egipteni, aflată în apropierea arsenalului. Meytens se cazase în hanul cu mari pretenţii Santa Croce din Campo San Zaccaria, un fost cămin pentru pelerinii bogaţi aflaţi în drum spre Ierusalim, care adăpostea în principal nobili şi negustori din Germania şi Flandra.

Medicului interesat de o şedere mai îndelungată în oraş i-a picat bine dorinţa dogelui. Ba s-a simţit chiar măgulit. Aşa că Meytens l-a consultat pe Foscari şi a promis un leac sigur pentru alinarea suferinţelor prea nobilelor urechi. Firește că, a spus medicul, neobişnuitele suferinţe ale oamenilor neobişnuiţi aveau nevoie de măsuri neobişnuite, iar princiarul domn să nu se sperie şi să nu i se facă silă când i se vor prezenta ingredientele necesare mixturii vindecătoare.

Bătrânul doge, crunt încercat de tot felul de boli şi obişnuit cu cele mai amare elixire ale Orientului, a acceptat, fără să dea semne vizibile de încântare, tot ce Meytens considera necesar în următoarele zile: un urcior cu urină de măgăriţă care fătase prima oară,

un căuş de urină de la un iepuroi şi acelaşi lucru de la o capră albă.

A doua zi, urina era gata, iar medicul a amestecat tot, a ţinut pe flacără o lingură cu acest conţinut, ca să fiarbă, şi a adăugat două picături de ulei de chimion şi un pic de fiere de viperă. Apoi a picurat din fiertură în urechile dogelui, cu menţiunea că Eminenţei Sale episcopul de Speyer, care suferise de aceeaşi boală, fiertura îi adusese mai multă alinare decât un pelerinaj de patru săptămâni la Roma.

Şi pentru că nimic nu este mai vindecător decât credinţa în însănătoşire, şi pentru că dogele nu voia să fie mai prejos decât episcopul de Speyer în privinţa miraculoasei refaceri, zgomotul din urechile lui Foscari se reducea de o zi la alta. Dogele l-a răsplătit regeşte pe medic, i-a oferit o locuinţă în palatul lui şi primul rang între medicii personali. Chrestien Meytens a luat banii. A refuzat locuinţa şi foarte lucrativul post, spunând că se va gândi la această ofertă.

La Veneţia, asasinarea bogatului armator Doerbeck era subiectul zilei, nu pentru că în acest oraş crimele ar fi fost rare, ci pentru că faptul că un stăpân fusese omorât de slujnica lui mută nu ducea lipsă de o anumită picanterie. Şi pentru că viaţa libertină a Ingundei Doerbeck era un secret al lui Polichinelle, au apărut primele bănuieli că aceasta ar avea totuşi un amestec în cele petrecute.

Zvonurile nu au ocolit nici hanul Santa Croce, unde stătea Meytens, iar când acesta a aflat că presupusa criminală era din Mainz şi că ar fi simulat muţenia, s-a dus direct la Palazzo Agnese, pentru a afla amănunte.

Pe palatul situat pe Marele Canal atârna o bucată uriaşă de mătase neagră. De la al treilea nivel al clădirii ajungea până la primul. Veneţienii îşi arătau în acest fel tristeţea, dar mai ales demonstrau bogăţia celui decedat, pentru că o bucată de mătase cu asemenea dimensiuni costa o avere, iar cea de la Palazzo Agnese avea suprafaţa celei văzute ultima dată la moartea dogelui Tommaso Mocenigo, cu treizeci de ani în urmă.

Ingunda Doerbeck l-a primit pe medic într-o ţinută neagră de doliu. A remarcat ironic că se simţea bine, şi nu vedea motivul vizitei acestuia. Suspiciunile ei se amplificară când Meytens îi spuse că el o cunoştea bine pe slujnica ei Editha, şi nu o considera capabilă de crimă. Iar în ceea ce privea muţenia ei, el putea să confirme că era foarte posibil ca o trăire şocantă să redea unui om darul vorbirii.

– Ah, aşadar, un miracol! exclamă cu cinism Ingunda. Sau poate o vrăjitorie? Nu m-ar mira!

Văduva armatorului se distanţă de vizitator, îşi încrucişă braţele pe piept şi privi afară pe fereastră. Lui Meytens nu îi scăpară zvâcnirile nervoase de la coada ochilor ei.

– De fapt, ce voiaţi de la mine? întrebă Ingunda fără a se uita la medic.

– Nimic ce v-ar putea leza, ripostă acesta. Am vrut doar să am o certitudine cu privire la Editha Melzer, şi să cunosc mai bine circumstanţele care au condus la această crimă. După cum am spus, nu îmi pot imagina că Editha l-ar fi ucis pe soţul dumneavoastră. Ea este o persoană firavă. De unde forţa de a ucide un bărbat în toată firea?

Ingunda se întoarse. Privirea ei trăda enervarea.

– L-a vrăjit! El a fost lipsit de apărare! spuse ea şi se întoarse la fereastră.

Acesta, gândi Meytens, nu este modul potrivit de a trata un oaspete. Şi, în plus, purtarea ei nu era în niciun caz marcată de tristeţe. Medicul avea impresia că, de fapt, văduva aştepta o cu totul altă vizită, pentru că după o scurtă pauză strecurată din politeţe de Meytens, Ingunda întrebă sec:

– Nu-i aşa?

Astfel bruscat, Meytens se afla pe punctul de a întoarce spatele şi a părăsi inospitaliera casă, când în uşa salonului apăru bătrânul servitor Giuseppe. Hainele îi erau ude leoarcă, iar părul lung şi alb îi cădea pe faţă ca nişte plante agăţătoare. Fără a-i da vreo atenţie, femeia în negru se îndreptă spre bătrân, îl trase deoparte, iar acesta îi şopti ceva ce medicul nu putu să audă; totuşi, văduva nu păru uşurată la aflarea veştilor. Meytens plecă fără a mai saluta.

În drum spre Campo San Zaccaria, unde se afla hanul lui, Meytens traversă Marele Canal pe podul Rialto, o construcţie remarcabilă din stâlpi şi grinzi, ca

o catedrală gotică. Pentru a trece de pe un mal pe celălalt al canalului trebuia urcat un munte din lemn, atât de înalt era pasajul pentru vase. La mijlocul construcției, meșteșugari și negustori își ofereau mărfurile spre vânzare, produse scumpe din piele și fructe din țări străine, dar medicul nu îi băgă în seamă. Nu îi ieșea din cap gândul că Editha era învinuită pe nedrept. Trecuseră săptămâni de când nu o mai văzuse pe fată, dar pe măsură ce timpul se scurgea, sentimentele lui erau tot mai puternice. Trebuia să asiste indiferent la cum era trasă la răspundere Editha pentru o faptă pe care nu ar fi putut să o săvârșească în toată viața ei? Pe de altă parte, comportarea văduvei armatorului îi părea atât de enigmatică, încât decise să facă cercetări.

Daniel Doerbeck fusese un bărbat cunoscut în Veneția, iar bogăția acestuia îi atrăsese multe invidii, mai ales printre ceilalți armatori. De la Pietro di Cadore, care, cu vasele lui, controla comerțul pe coasta dalmată, Meytens află lucruri remarcabile, care i-au întărit suspiciunea că ceva nu era în regulă între armatorul german și soția lui. Di Cadore spunea că aceștia trăiau retrași, și că Palazzo Agnese era considerat de mulți venețieni ca un loc funest. Pietro di Cadore auzise, de asemenea, zvonuri privitoare la excesele la care se dedau ambii soți cu sexul opus. Servitorii lui Doerbeck relatau că cei doi nu schimbau o vorbă unul cu celălalt și că se priveau reciproc cu ură și dispreț. Cu puțin timp în urmă, Ingunda își părăsise soțul pentru a

fugi la Constantinopol, dar Doerbeck o adusese înapoi cu cea mai rapidă corabie a sa.

Meytens era în încurcătură. I se părea că Daniel Doerbeck părea mai curând să fi fost ucis de soţia lui, Ingunda, decât de slujnica Editha. De aceea, medicul a hotărât ca a doua zi să angajeze un avocat şi să se adreseze la *Qarantia Criminal*, consiliul care judeca criminalii şi infracţiunile grave.

Cel mai cunoscut dintre *avogadori* veneţieni era Cesare Pedrocchi, căruia i se spunea *il drago* – dragonul – mai puţin din cauza urâţeniei lui respingătoare, şi mai mult din cauza capacităţii de a gândi de parcă ar fi avut cinci capete deodată. Pentru o plată anticipată de zece scuzi, Pedrocchi acceptă să preia cazul. Mai ceru alţi zece scuzi pentru cazul în care reuşea să obţină eliberarea Edithei din închisoare. Medicul a fost de acord.

Consiliul celor Zece îşi dădea temutele sentinţe în partea din spate a Palatului Dogilor, şi acolo, la etajul al treilea, îşi avea sediul şi preşedintele celor zece, un respectabil veneţian cu numele de Allegri, cu barbă căruntă şi păr lung, negru. Chipul lui împăciuitor se întunecă pe loc când îl recunoscu pe Pedrocchi şi când Meytens îi dezvălui motivul venirii.

Allegri făcu un gest de respingere cu mâna şi le explică faptul că totul era clar în acest caz: tânăra servitoare îşi omorâse stăpânul, iar Consiliul celor Zece nu va da o altă sentinţă decât tăierea capului; ce mai doreau?

Atunci, Cesare Perdocchi se înfipse, în toată urâţenia lui – din care menţionăm doar privirea saşie şi umflătura roşie de pe frunte – în faţa judecătorului şi începu să grăiască pe un ton plângăreţ:

– Messer Allegri, dacă nu v-aş cunoaşte bine, v-aş lua drept un gogoman, un nătărău care se lasă zăpăcit de pălăvrăgelile prosteşti ale femeilor, dar eu vă cunosc de ani de zile pe dumneavoastră şi înţelepciunea dumneavoastră, şi în mod deosebit capacitatea de a cunoaşte oamenii, şi mă mir că v-a păcălit tocmai o femeiuşcă vicleană ca Ingunda Doerbeck. Tot oraşul vorbeşte despre cât îşi ura ea soţul, şi eu nu cunosc pe nimeni care nu i-ar atribui crima. Dimpotrivă, fata învinovăţită este tânără şi mult prea slabă pentru a-l omorî cu un scaun pe un bărbat ca Doerbeck.

Allegri se ridică în picioare în spatele mesei lui late, arătă către *avogadore* şi strigă:

– Donna Ingunda a depus jurământ. Aşa stau lucrurile, şi nu altfel. Fata minte. Nimeni nu ştie de unde vine ea. Se dădea de mută, deşi are un limbaj frumos ca al unui actor, şi din câte se pare este nebună. Aiurează despre un fiu al stăpânei ei, care ar fi săvârşit fapta. Dar signora nu are niciun fiu.

Medicul clătină din cap şi se sprijini cu ambele mâini de masă.

– Auzindu-vă vorbind astfel, messer Allegri, mă cuprind îndoielile că vorbim despre aceeaşi persoană. Acea fată cu numele de Editha Melzer provine din Mainz şi şi-a pierdut darul vorbirii de mic copil. Acest lucru îl pot confirma eu, medicul Chrestien Meytens.

Un timp, Meytens şi *capo dei Dieci* rămaseră tăcuţi unul în faţa celuilalt. Apoi, Allegri lovi cu un băţ din fier un clopot aflat pe biroul lui. Apăru un lacheu îmbrăcat în roşu, şi Allegri îi ceru să i se aducă asasina de la Pozzi.

Închisoarea Pozzi era lipsită de ferestre, iar celulele umede se aflau la subsolul clădirii. Spre deosebire de Piombi, cu încăperi sub acoperiş, în care erau ţinuţi hoţi, cei care huleau pe Domnul şi adulterine, la temuta Pozzi îşi aşteptau pedeapsa cu moartea cei care comiteau crime capitale, asasini, incendiatori şi spioni.

– Nu dumneavoastră aţi făcut să dispară zgomotele din urechile dogelui? întrebă Allegri în timp ce aşteptau apariţia Edithei.

– Cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu un elixir secret, răspunse medicul, crezând că vindecarea lui Foscari i-ar putea fi de folos în această situaţie, dar se înşela.

Allegri se încruntă şi spuse cu o mină chinuită:

– Ar fi fost mai bine să nu o fi făcut. Foscari este bătrân şi fragil şi nu mai este stăpân pe sine. Este o nenorocire pentru republică.

Aceste cuvinte clare treziră uimirea lui Meytens, în timp ce atitudinea lui Allegri părea a-i fi avocatului deja cunoscută.

– Eu sunt medic, răspunse Meytens, şi ajut pe oricine mă solicită şi plăteşte pentru asta.

Tocmai atunci, uşa se deschise şi doi paznici în veşminte din piele o conduseră pe criminală în încăpere.

Nu încăpea nicio îndoială, era Editha. Dar cât se schimbase de când el o văzuse ultima dată pe vas! Purta o rasă cenuşie, strânsă pe talie cu o sfoară. Picioarele îi erau înfăşurate în nişte cârpe şi legate cu sfoară. Părul, odinioară lung şi bogat, era acum tăiat scurt. Dar ţinuta îi era dreaptă, iar ea îi privea ferm pe cei trei bărbaţi.

Medicul se apropie de Editha şi căută să îi ia mâna, dar fata şi-o retrase.

– Nu te teme, îi spuse în germană Meytens, am adus pentru apărarea ta cel mai bun avocat. Totul va fi bine. Ai încredere în mine.

Editha îl privea cu ochii mari. Tăcea de parcă ar fi avut reţineri în a vorbi. În cele din urmă, după o lungă pauză, fata deschise gura şi rosti hotărâtă:

– De ce nu mă lăsaţi în pace? Mă veţi urmări până în mormânt?

Aceste vorbe îl şocară pe Meytens. Şi numai faptul că Editha putea să vorbească l-ar fi emoţionat profund, dar sunetul vocii ei l-a vrăjit cu desăvârşire. Încă îi mai răsuna în urechi modulaţia, deşi vocea se stinsese demult.

În acea clipă deveni conştient de sensul vorbelor ei. Trase adânc aer în piept. Desigur că el se aşteptase la vorbe prietenoase, la o anume recunoştinţă pentru faptul că se ocupa de ea; dar oare nu îi furnizase Editha doar dezamăgiri până acum, iar dezamăgirile nu făcuseră decât să îi întărească lui simpatia?

– Eu mă bucur că ţi-ai recăpătat darul vorbirii, spuse medicul mai reţinut, totul va fi bine, fii sigură.

Messer Pedrocchi va fi alături de tine în faţa Consiliului celor Zece.

Avogadore încercă un zâmbet de încurajare auzindu-şi numele, dar Editha privi într-o parte.

Devenit nerăbdător, Allegri i se adresă medicului, arătând către Editha:

– Ea este fata despre care susţineţi că îşi pierduse vocea?

– Pot să jur asta, messer Allegri. Biserica romană cunoaşte multe astfel de minuni, care din punctul de vedere al medicinei nu sunt minuni.

– Şi ce sunt?

– Procese interne cu explicaţii absolut naturale. Pentru că dacă un şoc poate produce muţenia sufletului, tot printr-un şoc omul îşi poate recăpăta darul vorbirii.

– În ce priveşte sufletul, asta este treaba teologilor, răspunse distant Allegri.

Pedrocchi interveni zgomotos:

– Atunci aduceţi un teolog! Ăştia se vântură cu miile pe aici!

Allegri lovi masa cu palma şi strigă:

– Aici nu este o dezbatere judiciară, messer Pedrocchi! Apoi o măsură pe fată cu o privire mohorâtă şi spuse: Te-ai putea şi ne-ai putea scuti de multe, dacă ai face o mărturisire, târfă!

– Nu este nimic de mărturisit, ripostă cu hotărâre Editha. Ceea ce a fost de spus, am spus. Stăpânul meu a vrut să mă violeze, şi atunci propriul fiu l-a ucis.

– Şi cine, în afară de tine, l-a mai văzut pe fiul armatorului? întrebă Pedrocchi.

– Bătrânul servitor Giuseppe. El mi-a permis accesul în încăperile secrete. Dar sunt sigură că şi alţii îl ştiau pe băiat.

Allegri o privi gânditor.

– Servitorul susţine că în încăperile pe care tu le numeşti secrete au fost ţinute întotdeauna doar două maimuţe.

– Minte. Giuseppe se teme să nu fie dat afară! strigă Editha şi se făcu roşie la faţă.

Meytens, care îşi dădu seama de iritarea fetei, încercă să o liniştească.

– Vom vorbi cu bătrânul servitor şi îl vom sili să spună adevărul.

– Cum arăta acest fiu al armatorului, pe care nimeni nu l-a văzut? interveni avocatul.

Editha privi în podea.

– Era debil mintal, un monstru, cum sunt cei ţinuţi în anumite case. Trupul lui avea proporţii înfricoşătoare, iar capul îi era aproape de două ori mai mare decât cel al unui om normal. În cuşca cealaltă o ţineau pe fiica lor. Avea o înfăţişare la fel de oribilă...

– Termină cu asta! o întrerupse Allegri pe Editha. Şi se adresă lacheilor: Duceţi-o înapoi în celula ei!

Fata receptă ordinul cu indiferenţă. Se întoarse şi se îndreptă spre uşă.

– Rămâi cu bine! strigă Meytens în urma ei, dar se pare că Editha nu voia să-l audă.

Capitolul VIII
Libertate şi ispită

Zarva legată de uciderea armatorului Doerbeck nu a încetat, ba chiar a luat amploare, pentru că *avogadore* Cesare Pedrocchi a înţeles ca prin diverse modalităţi să pună în mişcare zvonuri care să îi discrediteze Ingundei reputaţia. Vânzătoarele de peşte din Campo della Pescheria şi negustorii din Rialto şopteau pe ascuns că soţia armatorului era nebună în dragostea cu ambele sexe şi, ca urmare a păcătoşeniei ei, născuse copii monstruoşi, pe care îi ucisese ori îi ţinea în cuşti şi îi vindea. Ba mai mult, într-o ceartă cauzată de condamnabilul ei mod de viaţă, îşi omorâse propriul soţ, şi o învinovăţea de această faptă pe slujnica sa. Oricât se străduise Pedrocchi să determine măcar unul dintre numeroşii amanţi ai Ingundei să recunoască asta public, toate eforturile lui rămăseseră zadarnice.

În acea toamnă, furtunile s-au stârnit mai devreme decât de obicei. Biciuiau apa din lagune şi uneori valurile erau atât de înalte, încât ajungeau până

în faţa uşilor din San Marco, unde apa rămânea permanent până la glezne. Într-una dintre dimineţi, pescarilor care după o noapte furtunoasă curăţau de vieţuitoare marine moarte, iarbă de mare şi de mizerie urât mirositoare digul San Marco li s-a oferit o privelişte oribilă. Valurile aduseseră la mal două cadavre dezbrăcate, legate unul de altul şi umflate. Acestea aveau sfori în jurul gâturilor şi, în comparaţie cu trupurile, capetele lor erau imense. În măsura în care se mai putea vedea ceva pe chipurile lor, acestea purtau semne clare ale unor afecţiuni psihice.

În jurul înfiorătoarei descoperiri s-a strâns în scurt timp o mare de oameni. O bătrână îmbrăcată în negru, care venea de la liturghia de dimineaţă din San Marco, îşi duse mâinile la faţă strigând:

– Doamne, iartă-mă, dacă ăştia nu sunt copiii cretini ai soţiei armatorului Doerbeck!

Privitorii se uitară unul la celălalt. Unii se aplecară pentru a vedea mai bine capetele diforme. În cele din urmă îi dădură bătrânei dreptate: era vorba de nişte sărmani avortoni.

La Veneţia, niciun mesager nu era atât de rapid ca un zvon. Singura cauză nu era doar faptul că veneţienilor le era drag să poarte vorba dintr-o casă în alta, ci mai ales faptul că în acest oraş trăiau împreună, într-un spaţiu extrem de restrâns, aproape două sute de mii de oameni pentru care nimic nu era mai palpitant decât bârfa. Pălăvrăgeala şi calomnia făceau parte integrantă din viaţa de zi cu zi a veneţienilor, la fel ca mâncarea

şi băutura. Şi, pentru că Cesare Pedrocchi câştiga nu puţin de pe urma zvonurilor, era şi unul dintre primii care a aflat de cadavrele aduse de mare. Acum, socotea *avogado*, îi venise apa la moară.

Cât de repede îi permitea piciorul lui stâng mai scurt, Pedrocchi se duse din Campo Santi Filippo e Giacomo, unde locuia într-o casă prăpădită, până la Piazetta, pentru a vedea cadavrele aruncate la mal. Presupunerea bătrânei cum că ar fi vorba despre copiii Ingundei Doerbeck devenise deja o certitudine pentru cei care căscau gura pe acolo, iar mulţimea o condamna ca vrăjitoare pe soţia armatorului.

Pedrocchi îi opri pe pescarii care tocmai se pregăteau să ridice cadavrele. Trebuia ca mai întâi messer Allegri, din Consiliul celor Zece, să arunce o privire asupra morţilor. Îl căută imediat pe Allegri, căruia îi relată ce se petrecuse, şi îi ceru judecătorului să vadă personal monstruoasele creaturi.

Tulburat de nemaiauzita veste, Allegri răspunse că găsirea a doi avortoni pe mal nu dovedeşte că ar fi vorba despre copiii văduvei armatorului, şi cu atât mai puţin că aceştia ar fi fost înecaţi de ea.

Vicleanul avocat nu îl contrazise, dar, spuse Pedrocchi, neaşteptata descoperire a cadavrelor putea confirma declaraţia servitoarei, şi putea să o demaşte pe donna Ingunda ca mincinoasă. În cele din urmă, Allegri şi *avogado* au căzut de acord ca slujnica arestată şi Ingunda Doerbeck să fie aduse la locul unde fuseseră găsite cadavrele.

Între timp, pe digul San Marco mulţimea adunată devenise de necuprins. Şi fiecare gură-cască încerca să arunce măcar o privire asupra cadavrelor legate împreună.

Neliniştea crescu şi se ajunse la încăierări, pentru că fiecare voia să fie cât mai în faţă când aprozii înveşmântaţi în roşu tăiau drum judecătorului Allegri şi avocatului Pedrocchi, urmaţi de Editha Melzer, încătuşată, şi de Ingunda Doerbeck, îmbrăcată în negru.

Mulţimea o ocăra pe Ingunda:

– Curvă! Vrăjitoare! Ucigaşă de copii!

În acelaşi timp, Editha beneficia de compătimire.

Allegri privi scârbit cadavrele. Apoi îi ceru Edithei să vină în faţă, şi cu o voce ridicată, pentru a fi auzit de toţi, îi spuse fetei încătuşate:

– Aceştia sunt copiii despre care susţii că erau ţinuţi încuiaţi în Palazzo Agnese?

În piaţă se aşternu o tăcere mormântală. Doar pe cerul dimineţii cârâiau câţiva pescăruşi. Editha veni în faţă, examină cu privirea cadavrele şi răspunse fără a-şi ridica ochii:

– Da, ei sunt. Nu am nicio îndoială. Dumnezeu să le aibă în pază sărmanele suflete!

Din mulţime se ridică un murmur.

În cele din urmă, Allegri îi ceru şi Ingundei să iasă în faţă, dar aceasta refuză. Atunci, Allegri le făcu semn aprozilor să aducă în faţă femeia voalată.

Ingunda se opuse. Îşi smulse voalul negru de pe cap şi lovi aprozii, strigând strident:

– Lăsaţi-mă! Nu vreau să îi văd! Lăsaţi-mă!

Dar aprozii rămaseră neînduplecaţi şi o târâră pe Ingunda Doerbeck în faţa cadavrelor. Ingunda îşi ţinea capul ridicat spre cer, pentru a nu vedea groaznica imagine.

Allegri, cuprins de mânie pentru că femeia nu răspundea solicitării lui, o apucă de după ceafă pe Ingunda şi îi apăsă capul. Încercarea ei de a scăpa din mâna judecătorului nu reuşi. Se împiedică şi căzu peste cadavrele strâns legate. Atingerea celor două trupuri reci îi produse un şoc. Rămase întinsă peste cadavre ca o păpuşă.

– Ridicaţi-o! le ordonă Allegri aprozilor, iar când bărbaţii o apucară de braţe, femeia începu din nou să îi lovească şi, cu o voce ce se putea face auzită doar la exorcizări, strigă:

– Diavolul m-a lăsat gravidă, uitaţi-vă!

Îşi ridică rochia astfel încât să i se vadă sexul neacoperit. Şi cu privirea spre cadavrele aduse de mare strigă:

– Voi sunteţi lucrarea diavolului! Priviţi! Nu arată ca Satan în persoană?

Apoi începu să plângă cu suspine.

În piaţa din faţa Palatului Dogilor oamenii rămaseseră împietriţi. Astfel că toţi auziră cuvintele lui Cesare Pedrocchi, adresate judecătorului:

– Cazul, messer Allegri, ar trebui clarificat acum. În faţa dumneavoastră este încătuşată persoana greşită.

Allegri dădu din cap, dar nu spuse nimic, atât de puternic îl marcase întorsătura neașteptată a cazului. Judecătorul își îndreptă privirea asupra Edithei, care rămăsese calmă, cu capul plecat.

– Ar trebui să o eliberați pe fată din cătușe! îl presă Pedrocchi. Niciun om, nici măcar un servitor, nu trebuie să suporte nedreptatea în numele republicii!

Judecătorul făcu un semn aprozilor, și în timp ce unul dintre ei îi scoase Edithei cătușele, ceilalți îi legară Ingundei mâinile la spate. Femeia nu se opuse. Îi aruncă Edithei o privire zâmbind răutăcios.

În acest moment, venețienii care urmăriseră cele petrecute în tăcere începură să strige. Ingunda fu acoperită de ocări. Chiar și primul judecător nu a fost scutit de batjocură și răutăți.

Chrestien Meytens a aflat de neașteptata cotitură a sorții pe când se afla în drum spre dogele Foscari, căruia îi reveniseră zgomotele din urechi. Se îndreptă agitat către locul evenimentului, unde Cesare Pedrocchi, care îl văzuse venind, îi strigă peste capetele oamenilor:

– Meytens, îmi datorezi alți zece scuzi. S-a rezolvat!

Medicul dădu din cap fără nicio plăcere. Judecătorului Allegri îi acordă o privire fugară, disprețuitoare. În fața cadavrelor de pe mal clătină doar din cap. Apoi se întoarse spre *avogado* și întrebă:

– Ea unde este? Unde este Editha?

Pedrocchi se întoarse. Aprozii se îndepărtau cu Ingunda Doerbeck.

– Aici era!

Greoiul medic, despre care nimeni nu își putea imagina că ar putea fi scos din fire de ceva, privi în jur, rotindu-se în jurul propriei axe. Apoi, ca un leu aţâţat de sânge, se năpusti asupra lui Pedrocchi, îl apucă cu ambele mâini de gât, îl scutură de avocatului îi pieri auzul şi văzul, şi strigă, aproape în lacrimi:

– Avocat de doi bani, în loc să te ocupi de fată, pentru tine nimic nu este mai important decât banii! Unde este fata?

Nu a lipsit mult ca Meytens să îl sugrume pe Cesare Pedrocchi cu mâinile goale; dar au intervenit trei oameni inimoşi şi l-au eliberat pe avocat din strânsoarea medicului furios.

Unul dintre privitori spuse că o văzuse pe Editha îndepărtându-se înspre Riva degli Schiavoni. Alţi doi îl contraziseră şi susţinură cu tărie că fata dispăruse în intrarea dinspre sud a bazilicii San Marco.

– Minciuni! susţineau două bătrâne, o fată tunsă scurt tocmai urcase într-o ambarcaţiune, care se îndreptase spre insula Giudecca.

În realitate, descătuşata Editha se strecurase neobservată prin grămada de gură-cască şi o luase spre Campo Santo Stefano, unde nenumărate străduţe alcătuiau un labirint în care se descurca doar un veneţian

care locuia aici de la naştere. Editha cunoştea biserica Santo Stefano, a cărei clopotniţă se înclinase într-o parte la scurt timp după ce fusese construită, prin a cărei piaţă vastă trecuse deseori cu stăpâna ei.

Începuse să plouă când ajunse în Campo. Pe lângă pereţii caselor se strecurau siluete zdrenţăroase. Când şi când se vedeau umbre în spatele ferestrelor înalte. Nimic nu pare mai trist ca un Campo veneţian când plouă, dar oamenii zdrenţăroşi care se îndreptau către biserica Santo Stefano amplificau această impresie. Editha nu mai fusese niciodată aici dimineaţa, şi deci nu putuse observa cum veneau săracii zonei la masă. Cioburi din lut, sustrase din gunoaiele bogaţilor, erau umplute pe treptele bisericii de un *padre* desculţ şi de o călugăriţă. În plus, se mai primeau câteva coji de pâine, pentru care fiecare trebuia să facă semnul crucii şi să rostească un început de rugăciune.

Edithei îi era foame, de aceea nu ezită să se aşeze la lunga coadă din faţa bisericii. Un bărbat în vârstă, scund şi cu barbă, care bălmăjea neinteligibil în faţa ei, se întoarse brusc, o măsură cu privirea şi mormăi:

– Pe tine nu te-am mai văzut pe aici. De unde vii?

– Nu, răspunse Editha, care înţelesese doar pe jumătate ce spusese bărbatul în dialectul lui.

– Îţi este foame, fată, remarcă bărbatul, şi vocea îi deveni mai prietenoasă. Se simte mirosul.

Editha îl privi nedumerită. Era posibil ca ea să emane izul de la Pozzi.

– Nu este o ruşine, zise bătrânul. Doar haleala este o ruşine. Crede-mă, copilă, în viaţa mea am mâncat deseori mai mult decât pe săturate!

El îşi duse ambele mâini la burtă, apoi continuă:

– Vreau să spun că eram atât de sătul, încât a trebuit să vărs. Dar cunosc şi foamea, şi mirosul emanat de ea. Sătulul are alt miros. Nu aş zice că mai bun. Sătulul pute a grăsime. Prin pori răzbate grăsimea precum puroiul dintr-o rană, pfui drace! Înţelegi ce vreau să spun?

– Da, da, răspunse Editha în speranţa că bătrânul o va lăsa în pace, pentru că zgomotoasa discuţie deja atrăsese atenţia.

– Ascultă, începu din nou bătrânul, de data aceasta pe un ton mai jos. Dacă vrei, te iau cu mine la maicile de la Santa Margherita. Acolo masa săracilor se dă o jumătate de oră mai târziu. Am şi o monedă pentru traversarea Marelui Canal. Dar... Îşi duse degetul arătător la buze, apoi adăugă: Nu trebuie să ştie toţi. Mă numesc Niccolo, dar toată lumea îmi spune *il capitano*.

În faţa călugărului desculţ, care, cu un căuş din lemn, scotea supa dintr-un vas, călugăr căruia sărmanii îi spuneau Tullio, bătrânul făcu trei cruci ample, atingând cu degetele mijlociu şi arătător de la mâna dreaptă fruntea, pieptul şi ambii umeri, şi simultan începu să rostească cu o rapiditate de necrezut în latină *Ave Maria*, ceea ce, în urma experienţei îndelungate a unui abonat la masa săracului, mărea la dublu porţia primită.

Când îi veni rândul Edithei, călugărul se opri iritat:

– Unde îți este castronul, fata mea?

Fata ridică din umeri și răspunse:

– Dați-mi numai niște pâine, venerabile părinte, asta îmi va potoli cea mai mare foame.

Călugărița care era martoră la discuție îi întinse Edithei o bucată deosebit de mare de pâine, iar fata începu să mănânce cu poftă.

– Și? întrebă padre Tullio cu reproș. Ești cumva o păgână căreia îi sunt străine obiceiurile creștine?

Editha făcu la repezeală o cruce și murmură rapid:

– În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh...

Între timp, bătrânul cerșetor își sorbise supa, întinse pentru a doua oară castronul călugărului și se explică:

– Este pentru fată, are nevoie.

– Hm... zise padre Tullio aflat pe punctul de a pleca... iată supa ta!

Fiertura aburindă avea gust de sfeclă și de grăsime urât mirositoare rezultată din fierberea îndelungată a resturilor de pește, deci nu era prea apetisantă. Dar îi făcu bine, și îi alungă frigul din oase. Și, în timp ce ceilalți se împrăștiau ca șobolanii în căutarea protecției găurilor lor, Editha se sprijini de ușa din lemn de la intrarea în biserică, își încrucișă brațele pe piept și privi piața vastă ce acum părea proaspăt măturată. Realiză ce soartă de deplâns avea. Ochii i se umplură de lacrimi,

iar piaţa şi casele din faţa ei luară forme bizare. Ce o aştepta în viitor?

– Pe Sfânta Fecioară Maria, auzi Editha brusc vocea călugărului lângă ea, de ce ţi-au tăiat părul?

Speriată, fata îşi trecu mâna prin părul scurt. Uitase complet că astfel ei o marcaseră pentru o lungă perioadă de timp. Tăcu, pentru că îi era teamă ca, din cauza tulburării, să nu îşi piardă din nou vocea.

Padre îşi împreună mâinile pe pântece privind-o fix pe fată, şi pentru că fata nu reacţionă la întrebarea lui, îşi dădu singur un răspuns:

– În mod obişnuit, femeile sunt tunse doar la închisoare. Aşa este?

Editha se simţi demascată, şi cu o săritură îndrăzneaţă încercă să treacă pe lângă călugăr, dar padre fu mai rapid. O apucă strâns de braţ pe Editha, o împinse înapoi lângă uşă şi spuse cu tonul prietenos specific tuturor prelaţilor:

– De ce atâta grabă, copila mea? Oile care vin aici au mult timp. De fapt, doar de timp nu duc lipsă. Aşadar, ce te mână? Îmi poţi încredinţa tot ce ai pe inimă. Nu vei afla în mine un judecător. Şi dacă îmi vei cere sfatul, nu ţi-l voi refuza.

Şi pentru că Editha continua să tacă, padre Tullio adăugă:

– Nu trebuie să crezi că un bărbat din tagma mea, care şi-a dedicat viaţa lui Dumnezeu, este străin de această lume. M-aş mai ocupa eu atunci de cei mai

săraci dintre săraci? După o scurtă pauză spuse: Tu ai fugit, este adevărat?

– Nu, jur! Am fost eliberată.

Călugărul în rasă maronie clătină din cap parcă pentru a spune: „Bine, te cred!"

În cele din urmă vorbi:

– Nu eşti de pe aici. Se cunoaşte după cum vorbeşti, tu vii din nord. Cum te cheamă?

– Editha, răspunse fata abia şoptit şi îşi strânse rochia grosolană pe piept.

– Tremuri. Vino cu mine la căldură.

Şi, fără a-i mai da atenţie, părintele o luă înainte. Era sigur că Editha îl va urma. Şi nu se înşelă.

Printr-o uşă laterală, lucrată artistic, cu benzi metalice, intrară în biserică, care avea tavanul dublat cu lemn şi prevăzut cu căpriori, de parcă te-ai fi aflat într-o corabie cu chila în sus. Mirosea a umed şi a fum stătut.

Călugărul se opri în faţa unui confesional încastrat în zidăria laterală a navei joase, ale cărui uşi semănau cu un şifonier văzut de Editha la Palazzo Agnese, deschise una dintre uşi şi o împinse pe fată înăuntru. El intră în compartimentul duhovnicului.

Editha se simţea atât de istovită şi de neajutorată, încât nici nu îndrăzni să se opună. Şi pentru că în interior se afla doar un taburet pentru îngenuncheat, nicidecum un loc de şezut, ea îngenunche şi împreună mâinile.

În spatele unui grilaj din lemn apăru chipul călugărului într-o lumină palidă, iar Editha folosi această

ocazie pentru a-l privi mai cu atenție. O barbă neagră, tunsă scurt, îi încadra bărbia și îi ascundea trăsăturile tinerești. Un nas ascuțit, cu o protuberanță sub rădăcina lui, nu lăsa să încapă nicio îndoială în ceea ce privea originea venețiană a bărbatului. Deși nu putea să îi vadă ochii, chipul lui padre Tullio trăda mai curând tristețe decât speranța în veșnica fericire.

Padre zise cu voce calmă:

– Îmi poți destăinui tot ce te frământă, fiica mea, iar dacă eu trebuie să te spovedesc voi începe în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh...

Făcu semnul crucii și își lipi urechea de grilaj.

Însă Editha continua să tacă.

– Bine, cu siguranță că ai un motiv pentru tăcerea ta, dar dacă vrei iertarea păcatelor tale, trebuie să le spui. Aceasta este învățătura bisericii.

– Nu există nimic de iertat, ripostă Editha pe un ton scăzut. Nu îmi dau seama să am vreo vină.

Călugărul ridică din sprâncene.

– Noi toți suntem împovărați de vini – tu, eu, fiecare.

Editha vru să răspundă, dar padre Tullio i-o luă înainte:

– Poate te miri cum de un frate al Ordinului, ca mine, a preluat, departe de mănăstirea lui, sarcina de a da de mâncare săracilor...

– Să mă mir? De ce m-aș mira? Sunteți un om bun, padre, și pentru asta în ceruri vă așteaptă răsplata meritată.

– Oh, nu! se înfierbântă călugărul. Dimpotrivă, eu sunt un om rău, un păcătos, şi acesta este motivul pentru care m-au alungat din mănăstire. Acum mă ocup de hrănirea săracilor la San Stefano.

O clipă, Editha uită de propriile necazuri. Cuvintele călugărului îi stârniseră curiozitatea, şi se interesă cu precauţie:

– Deci, nu vă faceţi cu plăcere munca?

Călugărul ezită în spatele grilajului, apoi spuse calm:

– Desigur că este o muncă minunată să strângi de la veneţienii bogaţi bani pentru săraci. Dar pentru un călugăr care a scris tratate de metafizică şi despre vechii filosofi nu este tocmai înălţător.

– Înţeleg, răspunse încet Editha. În scrierile dumneavoastră v-aţi ridicat împotriva învăţăturilor bisericii!

– Cum de poţi gândi astfel, copila mea, eu nu m-aş ridica niciodată împotriva învăţăturilor sfintei noastre biserici. Nu, problema mea nu stă în minte, ci...

– Ci...?

– Oh, asta este o poveste încâlcită, iar tu eşti mult prea tânără pentru a înţelege.

– Să nu vă înşele tinereţea mea, padre. Ca ani sunt tânără, dar vârsta mea este alta luând în consideraţie experienţa şi loviturile sorţii. Deci, care este problema dumneavoastră?

Călugărul respiră cu greutate. Apoi începu ca şi cum el ar fi fost cel care se spovedea, iar tânăra de dincolo de grilaj îl asculta pe duhovnic mărturisindu-şi păcatele:

– Eu nu am mai povestit asta nimănui, deoarece este o ruşine pentru Ordin şi pentru familia mea. Ai fraţi ori surori?

– Nu.

– Atunci te poţi bucura de asta. Eu am fost cel mai mic între cei trei fraţi, copii ai unei familii bogate. Tatăl meu conducea o sută de sticlari în Murano. Dar aşa cum este datina la veneţieni, cel mai mare fiu moşteneşte tot, iar cel mai mic poate fi fericit dacă poate să înveţe să citească şi să scrie. Pe când aveam şase ani, tatăl meu m-a trimis la călugării din San Cassiano. Fireşte că eu am învăţat tot ce poate învăţa un copil de vârsta mea, mi s-au dat haine, am primit de mâncare, dar dragoste, dragoste de mamă, nu am primit. Aşa că tânjeam mai mult decât la orice la o mângâiere. La şaisprezece ani am intrat ca novice în Ordinul carmeliţilor. De bunăvoie. Nimeni nu m-a obligat să o fac, dar ce altceva aş fi putut face?

– Să plecaţi şi să duceţi o viaţă proprie! răspunse mândră Editha.

– Uşor de spus, greu de făcut. Pentru aşa ceva îmi lipseau puterea şi încrederea în mine. Nu, am rămas şi am devenit un carmelit desculţ. Deja în timpul studiilor simţisem o înclinare iritantă spre cei de acelaşi sex cu

mine. Trebuie să știi că în spatele zidurilor mănăstirilor homosexualitatea nu este rară. Și cu siguranță că mi-aș fi încheiat viața printre călugării de la San Cassiano dacă nu ar fi fost egumenul care pusese ochii pe mine, un desfrânat egoist, bătrân, uscățiv, cu picioare subțiri ca o barză și cu o burtă proeminentă ca a unei broaște. Mai întâi, m-a pipăit din cap până în picioare și mi-a examinat carnea pe sub rasă, dar când mi-a solicitat dosul l-am împins de s-a întins pe podeaua dormitoriumului și și-a rupt ambele picioare. Și trebuie să mărturisesc că nici măcar nu mi-a părut rău. Egumenul m-a acuzat de nesupunere, și s-a folosit de asta pentru a mă alunga din mănăstire. Acum știi povestea mea, soarta unui monah desculț.

Cu toate că Editha însăși se afla într-o situație critică – cea mai grea care putea fi imaginată pentru o fată singură – călugărul carmelit se bucură de compătimire din partea ei, și, mânată de acest sentiment, ea zise:

– Sărmane padre, mi-aș dori să vă pot ajuta și să vă scot din această situație tulbure.

Toată viața sa padre nu avusese parte de compasiune, milă ori căldură sufletească. Și iată că venise acum o fată care avea de fapt nevoie de ajutorul lui, iar el își descărcase sufletul în fața ei. De ce îi vorbise atât de deschis despre el și despre soarta lui? Pentru numele Sfintei Fecioare Maria, de ce făcuse asta?

Padre se ridică dezorientat și părăsi confesionalul. Ajuns în mijlocul bisericii, îngenunche scurt, apoi ieși pe o ușiță aflată lângă altar.

Editha nu ştia ce să mai facă. Părăsi Santo Stefano, ieşind pe uşa prin care intrase. Deşi era aproape de amiază, în piaţa udată de ploaie din faţa bisericii era linişte. Nu se auzea nici măcar larma făcută de copiii din toate pieţele oraşului. Înfrigurată, Editha se îndreptă spre est.

Străduţele, care de obicei erau întunecoase, păreau în acea zi şi mai lipsite de lumină, şi curând începură să miroasă ba a apă de toaletă, ba a organe de animale. Duhoarea pieilor proaspăt tăbăcite se îmbina după colţ cu mirosul fin de mirodenii. Deasupra tuturor plutea duhoarea morbidă a canalului şi a zidăriei umede.

Traversă Marele Canal la Rialto, dar în această zi mizerabilă nu se arătă deloc interesată de baticurile multicolore, de eşarfe, mănuşi, cămăşi, luxoasele haine oferite spre vânzare pe ambele maluri ale canalului. Editha căuta hotărâtă calea spre Palazzo Agnese. Nu ştia ce o aşteaptă acolo, dar era umezeală, era frig, şi avea nevoie de haine călduroase.

Sperând să poată trece neobservată, Editha folosi intrarea din spate. Ajunse nevăzută în camera ei de sub acoperiş şi înghesui rapid într-un sac câteva articole de îmbrăcăminte şi pantofi din piele, când în spatele ei se ivi deodată o siluetă. În uşă stătea bătrânul servitor Giuseppe.

Mâinile bătrânului tremurau, iar o venă albăstruie, verticală, îi brăzda fruntea. Părea că evenimentele ultimelor zile îl îmbătrâniseră cu zece ani. Era incapabil

să vorbească. Se apropie de fată cu paşi nesiguri, şi când fu lângă ea o strânse în braţe şi spuse printre lacrimi:

– Nu am vrut, crede-mă. Sunt un laş blestemat de Dumnezeu, o cârpă. Dumnezeu mă va pedepsi.

Bătrânul se agăţă de Editha suspinând.

Oricât de sinceră ar fi fost îmbrăţişarea, mânia Edithei era mai puternică. În definitiv, Giuseppe o renegase, şi fusese conştient că o condamna la moarte. În timp ce încerca fără rezultat să scape de îmbrăţişare, strigă:

– Căinţa ta vine prea târziu, Giuseppe! Eu puteam să fiu moartă acum.

În cele din urmă, reuşi să scape. Giuseppe alunecă la podea, începu să urle ca un câine lovit cu piciorul şi, în patru labe, se târî până la cutiile în care Editha îşi păstra hainele.

Acolo rămase ghemuit pe podea şi, întrerupt de accese de plâns, bâigui:

– Totul s-a întâmplat din vina mea. Eu i-am legat unul de altul pe copiii morţi şi i-am aruncat în lagună. Am făcut tot ce mi-a cerut donna Ingunda.

– Copiii morţi? Dar amândoi trăiau când i-am văzut în cuşti ultima dată.

Giuseppe dădu din cap şi privi încurcat într-o parte.

– Da, trăiau... dar ce viaţă duceau! Era aceea viaţă? Eu am trăit împreună cu ei această existenţă de legumă, de când s-au născut, pentru că de la început am fost singurul care aveam cunoştinţă de existenţa lor. Eu

am fost cel pe care donna Ingunda l-a convins să pregătească curmarea sărmanelor vieţi ale copiilor. Eu am procurat băutura otrăvitoare pe care ea le-a dat-o copiilor.

– Dumnezeule! exclamă Editha şi se lăsă pe pat. Spune-mi că toate acestea nu sunt adevărate! Spune-mi că visez!

Îşi sprijini capul între mâini şi privi în gol.

– Te-ai întrebat vreodată ce legătură era între Doerbeck şi soţia lui?

Editha ridică privirea şi spuse:

– Se urau. Lucrul acesta nu mi-a scăpat.

– Nu se urau doar reciproc. În primul rând, fiecare se ura pe sine însuşi, pentru că amândoi realizau ce mare nedreptate şi ce păcat grav săvârşiseră.

De la început Editha bănuise că purtarea soţilor Doerbeck ascundea un secret pe care nimeni nu trebuia să îl cunoască. Odată îl chestionase pe Giuseppe despre acest lucru, dar se lovise de tăcerea acestuia şi de remarca lui că ar fost mai bine să nu pună această întrebare.

Bătrânul servitor îşi mai revenise. Acum vorbea cu voce mai sigură:

– Daniel şi Ingunda Doerbeck erau frate şi soră. S-au îndrăgostit pe când Ingunda avea douăzeci de ani. Un an au putut să ascundă legătura lor. Când Ingunda a rămas gravidă, Daniel i-a cerut tatălui său moştenirea ce i se cuvenea, şi a plecat la Veneţia. Aici au trăit necunoscuţi de nimeni ca soţ şi soţie, şi păreau a-şi fi găsit fericirea, până când a apărut pe lume copilul, un

avorton hidrocefal cu ochi de broască. Dumnezeu nu îi lasă nepedepsiți pe cei care îi încalcă sfintele legiuiri. Dar Daniel și Ingunda Doerbeck au socotit că a fost un ghinion întâmplător. Temându-se că monstrul le va trăda incestul, au ținut nașterea secretă. Când, doi ani mai târziu, a venit pe lume băiatul, și el a prezentat aceleași anomalii, fiecare dintre ei l-a învinovățit pe celălalt. În scurt timp, iubirea lor s-a transformat în ură, și din ură s-a ajuns la dispreț. Acum știi totul.

Editha scuturã din cap, de parcă ar fi refuzat să dea crezare vorbelor lui Giuseppe. Ce tragedie se ascundea între zidurile acestui palat!

– Și ce vei face tu acum? întrebă Editha după o lungă pauză.

Giuseppe lăsă privirea în pământ, rușinat.

– Mă voi prezenta în fața Consiliului celor Zece. Voi depune mărturie și nu mă voi menaja. Sunt bătrân. Nu îmi mai este frică de moarte.

Editha își legă sacul cu haine buimăcită, fără să își dea seama de fapt ce se întâmpla. Făcea ceva doar ca să se mai liniștească. Inima îi bătea să îi spargă pieptul.

– Și tu? se interesă Giuseppe în timp ce se ridica de jos cu greu. Ce vrei tu să faci?

– Eu? răspunse fata ca trezită dintr-un vis urât. Mâncare primesc cu săracii la Santo Stefano, iar pentru dormit se va găsi o bancă în biserică. Nu-ți face griji pentru mine.

Editha se privi pe sine și constată că încă mai purta zdrențele din închisoare. Deschise degrabă sacul,

scoase din el câteva haine pe care le purtase în plimbările cu stăpâna, şi se schimbă sub privirile bătrânului. Pe cap puse un şal lat, ca să nu i se vadă părul. Apoi îşi puse peste umeri sacul şi se îndreptă spre uşă trecând prin faţa lui Giuseppe.

– Iartă-mă! strigă în urma ei bătrânul servitor, şi adăugă mai încet, dar suficient de tare cât să fie auzit de Editha: Curajul nu a fost niciodată partea mea cea mai tare. Rămas-bun!

Editha nu răspunse. Coborî grăbită scările, trecu pe lângă încăperile interzise şi se bucură când ajunse în aer liber folosind ieşirea din spatele clădirii.

Încă mai ploua, dar acum nu mai găsea ploaia atât de apăsătoare ca mai înainte. Îşi expuse faţa ploii, şi avu senzaţia că picăturile îi spălau din memorie trecutul.

Udă până la piele, ajunse la Santo Stefano, unde se aşeză pe trepte. Se simţea jalnic, era obosită, şi, după puţin timp, i se făcu frig. Începu curând să tremure din tot trupul. Luând sacul, intră în biserică, în speranţa că va găsi căldură. Dar aici era frig şi umed. Fata îşi aminti de uşa laterală de lângă altar, îndărătul căreia dispăruse padre Tullio.

Acea uşă era întredeschisă. Editha tuşi uşor spre a atrage atenţia, dar nu se întâmplă nimic. Atunci urcă scara abruptă în spirală, şi după ce se roti de două ori în jurul propriei axe ajunse la o platformă, pe care după o ieşitură a zidului se afla o încăpere pătrată, nu mai mare

de cinci pe cinci paşi. Prin două ferestre semicirculare, mici, pătrundea exact atâta lumină încât ziua să nu mai fie necesare lumânări. O masă, un scaun grosolan, un scăunel pentru îngenuncheat la rugăciuni şi o ladă cu paie reprezentau întregul mobilier. Tavanul din bârne solide din lemn era jos, în schimb lăsa senzaţia de căldură şi tihnă. Aici locuia călugărul carmelit.

După puţin timp apăru padre Tullio cu un coş în spate, un altul ţinându-l în mână. Nu păru mirat de prezenţa fetei şi, înainte ca Editha să se scuze pentru că pătrunsese neanunţată în cameră, călugărul zise:

– Priveşte ce am obţinut cerşind la cei bogaţi: pâine pentru două zile, legume, ba chiar şi nişte carne uscată. Dumnezeu îi va răsplăti.

Chipul lui oglindea bucuria.

– Vă duceţi la cerşit zilnic? se interesă Editha.

– În fiecare zi lăsată de la Dumnezeu mă găseşti în altă parte a oraşului. Astăzi sunt în Santa Croce, mâine în Ponte di Rialto şi poimâine în San Marco, şi de nicăieri nu plec cu mâna goală.

Abia acum o privi pe fată şi se miră.

– De unde ai aceste haine frumoase? Pe toţi sfinţii, arăţi ca o damă nobilă!

Fata povesti că luase hainele de la stăpâni, de unde fusese concediată după o ceartă cu stăpâna şi aruncată în stradă fără a i se da simbria ce i se cuvenea pe drept...

– Nu trebuie să născoceşti poveşti mincinoase, o întrerupse călugărul. În toată Veneţia nu se vorbeşte

despre altceva decât despre intrigile soţiei armatorului Doerbeck, care şi-a învinovăţit slujnica de crimă doar pentru a se proteja ea şi pentru a-şi tăinui viaţa frivolă.

Edithei i se făcu ruşine pentru purtarea ei.

– Doamne, dar eşti udă leoarcă, spuse padre Tullio. Te-ai putea îmbolnăvi de moarte.

– Iartă-mă, padre, pentru că nu am avut curajul de a vă spune adevărul...

Călugărul se prefăcu că nu auzise scuza.

– Trebuie să te schimbi cu ceva uscat.

Luă coşul şi în timp ce porni în jos pe trepte spuse:

– Am să duc proviziile în cămara din turn. Să nu rămână şobolanii cu buzele umflate!

De jos răsună râsul lui exuberant.

Când deschise sacul, Editha constată că tot ce era în interior era umed. De aceea puse lucrurile la uscat pe cutia-pat. În cele din urmă îşi scoase hainele în care era îmbrăcată şi puse pe ea o rasă de carmelit ce atârna într-un cui. După puţin reveni şi padre Tullio, cu o lumânare aprinsă.

– Sper că veşmântul ordinului dumneavoastră nu va fi astfel răspopit, remarcă Editha, zâmbind prietenos.

Călugărul se aşeză pe scăunelul pentru rugăciuni şi îi oferi fetei unicul scaun din încăpere, apoi răspunse:

– Ordinul carmelit este doar pentru bărbaţi, dar cine ştie, poate că într-o zi vor exista şi carmelite. Atunci îţi va reveni gloria de a fi fost prima dintre ele.

Rasa în sine, ca şi mânecile, era mult prea lungă, aşa că Editha arăta ca un glumeţ în timpul carnavalului, dar veşmântul aspru era călduros. Încurcată, fata nu ştia ce să facă cu mâinile.

– Padre? începu ea în cele din urmă.

– Da?

– Pot să rămân peste noapte aici?

Călugărul tăcea, privind podeaua din piatră.

– Trebuie să ştiţi că niciodată nu am dormit în aer liber. Astăzi ar fi pentru prima oară. Mă tem. În închisoarea dogilor era umed şi era frig, dar cel puţin mă simţeam în siguranţă. Nu vă voi fi o povară mult timp. Doar astăzi, doar o dată!

În cuvintele fetei era atâta nevinovăţie, încât padre Tullio nu putea proceda altfel. Aşa că răspunse:

– Dacă tot a fost voia Domnului să ne întâlnim aici, atunci nu va avea nimic împotrivă să petrecem amândoi această noapte în această cameră. Asta nu prea corespunde regulilor Ordinului carmelit, dar oricum am fost alungat din mănăstire. Poţi să rămâi.

Doar rasa mult prea lungă o împiedică pe fată să sară de gâtul călugărului.

– Vă mulţumesc din inimă, strigă ea bucuroasă.

Pentru prima dată după şapte ani, Editha avea parte de o mică bucurie.

– De fapt cum te cheamă, fiica mea? întrebă padre Tullio.

– Editha, padre.

Călugărul dădu din cap.

– Numele meu deja îl cunoşti.

– Da, padre.

Editha era mirată. Dacă părintele aflase deja ce soartă avusese, de ce nu punea nicio întrebare? Chiar nu îl chinuia nicio urmă de curiozitate?

– Padre, începu cu prudenţă fata, ce spun veneţienii despre mine?

Călugărul făcu un gest de nemulţumire cu mâna.

– Lasă-i să vorbească. Fiecare o ştie pe-a lui. Nu trebuie să ai grija asta.

– Padre, nu aţi vrea să aflaţi cum s-a întâmplat?

– Oh, dacă tu vrei să îmi povesteşti, nu te voi împiedica. Întrebări nu îţi voi pune.

Comportarea carmelitului o consterna pe Editha şi o îndemna să vorbească. Simţea pur şi simplu nevoia de a-i povesti călugărului despre viaţa ei, despre muţenia ei şi despre cum tatăl ei o vânduse unui străin, despre întâmplările ciudate din Constantinopol, despre fuga ei aventuroasă şi despre groaznica întâmplare din casa armatorului Doerbeck.

Orologiul din turnul Santo Stefano bătu ora unsprezece, şi lumânarea arsese aproape toată. Editha îşi agăţă hainele de singurul cui din încăpere. Fără a se plânge, padre se întinse pe podea. Fata se culcă pe sacul cu paie.

Dar somnul o ocolea pe Editha. Rasa aspră îi producea mâncărimi şi o pişca. Din colţul opus al

încăperii fata auzea respirația grea, regulată, a călugărului. Se ridică ușor și își scoase rasa.

– Ce frumoasă ești! auzi ea vocea călugărului. Ești frumoasă ca Madona.

Editha se sperie. Își acoperi rușinată sânii cu brațele. Lumina lumânării dădea trupului ei o nuanță palidă de galben.

– Iertați-mă, părinte. Credeam că deja dormiți.

– Oh, nu. Altfel această clipă mi-ar fi fost ascunsă. Niciodată nu am văzut ceva mai frumos. Ca să fiu sincer, încă nu am văzut vreodată o femeie goală. Am văzut doar picturile lui Giotto și Bellini, amândoi mari artiști. Dar în comparație cu natura, amândoi sunt doar cârpaci. Tu ești la fel de frumoasă ca Eva în paradis.

Editha ezita, dar vorbele lui Tullio i se păreau atât de sincere, încât o încântau. Cu totul altfel decât vorbele lui Meytens, ale cărui cuvinte sunau mai degrabă ticăloase, complimentele făcute de carmelit nu îi repugnau.

– Padre, zise ea jenată, nu spuneați că înclinațiile dumneavoastră sunt în direcția propriului sex?

Carmelitul zâmbi, dar zâmbetul lui era amar.

– Eu așa am crezut, copila mea, dar cum să emit judecăți asupra a ceva ce îmi este necunoscut? Niciodată nu am văzut adevărata frumusețe a unei femei. Eu cred că dezvăluirea celuilalt sex este pedeapsa cea mai grea dată de Dumnezeu unui bărbat.

Fermecată de asemenea vorbe, Editha era cât pe ce să își piardă mințile. Ca pe ceva de la sine înțeles, ea își desfăcu brațele și le duse înapoia capului, pentru ca padre să îi poată vedea sânii tari, apoi se roti încet în ambele părți.

Încă întins pe podea, padre Tullio sorbea privelișteа fetei goale, precum Ioan revelația. Da, el o devora pe Editha cu privirea, lipsit de pudoare și fără ezitări. Privirea lui aluneca peste fiecare loc din trupul ei frumos format, care se deosebea atât de mult de statuile sfinților lipsite de suflet pe care le admirase deseori: Sfânta Barbara, Ursula și imaculata Maria. De mai multe ori privirile îi zăboviră pe picioarele frumoase ale fetei, în sus și în jos, se opriră între coapsele ei și îi mângâiară sexul.

Niciodată Editha nu se arătase în acest fel unui bărbat, goală și provocatoare. Deseori își imaginase cum ar face-o, și de fiecare dată o cuprinsese frica, sperând că va fi scutită de așa ceva. Totuși, acum se surprinse că îi făcea plăcere, o plăcere bazată pe faptul că bărbatul de la picioarele ei depusese un jurământ sfânt pe virginitatea lui. Nu avea de ce să se teamă.

Ca într-un delir, carmelitul îngenunche brusc, își împreună mâinile și imploră ca un sărman păcătos:

– Editha, mă închin ție. Tu ești zeița mea. Îmi doresc ca această clipă să nu se mai termine niciodată!

Incitată de aceste vorbe pline de pasiune, Editha făcu un pas spre padre, își depărtă picioarele și îi prinse

mâinile împreunate între coapsele ei. Îi cuprinse capul cu ambele mâini şi îl apăsă pe sexul ei. Călugărul scoase un strigăt de durere, de parcă l-ar fi străpuns o lance. Apoi ridică ochii, o privi pe Editha şi şopti plin de pasiune:

– Editha, zeiţa mea, Madona mea, iubeşte-mă.

Pe Editha o cuprinse groaza. Nu era o groază care să se transforme în teamă, o îngrozea mai ales faptul că în acea clipă şi ea îşi dorea acelaşi lucru. Totuşi, ripostă cam nehotărâtă:

– Padre, tu eşti călugăr, ai depus un jurământ. Nu trebuie să facem asta, niciodată! Mâine în zori vei regreta.

– Mâine, mâine! Ce ne priveşte ce va fi mâine?

Ochii i se umplură de lacrimi. Editha simţi cum coapsele i se umezeau.

Era vorba despre milă, ori propria pasiune o determină pe Editha să înceapă să descheie gulerul rasei călugărului? În câteva clipe, Tullio îngenunche în faţa ei gol, neajutorat şi doritor ca un copil flămând. În cele din urmă îngenunche şi fata dezbrăcată, şi privirile lor se întâlniră.

– Vino! spuse încet Tullio.

El ştia că ea o va face.

În acea noapte s-au iubit nu doar o singură dată; s-au iubit pe podeaua din piatră şi pe sacul cu paie ce reprezenta patul, s-au iubit pe acel singur scaun, şi după o vreme amândoi se întinseră pe paie pe jumătate morţi şi epuizaţi de efort.

Editha nu era în stare să mai gândească clar. Doar o dată, în mijlocul nestăpânitei tulburări, îi trecuse prin cap o idee: acum ţi-ai pierdut nevinovăţia. Şi strânsese înspăimântată buzele la gândul că putea să îşi piardă din nou vorbirea.

Când Editha se trezi, prin ferestrele înguste abia pătrundeau sfioşi zorii. În turnul Santo Stefano bătea marele clopot de parcă ar fi vestit Paştele, zgomotos şi strident. Sunetele neobişnuite ale clopotului cel mare atât de devreme i-au amăgit nu doar pe cei care se trezeau primii în Campo Santo Stefano. Din toate direcţiile se adunau oameni spre a se interesa de motivul pentru care bătea clopotul. Trăgeau cu coada ochiului deasupra acoperişurilor să vadă dacă de undeva se ridica o coloană de fum. Câteva femei bătrâne strigau:

– Domnul să ne aibă în pază, vin turcii!

Un curier cu accent străin ar fi aflat că papa Eugen se afla în secret la Veneţia.

Când bătăile clopotului nu numai că nu au încetat, ba, dimpotrivă, au devenit tot mai puternice, şi când Editha nu a primit niciun răspuns la repetatele întrebări, o cuprinse o teribilă bănuială. Puse o rochie pe ea, coborî în fugă treptele din piatră şi ajunse afară pe uşa lăturalnică a bisericii. În piaţă dădu de bătrânul cerşetor care cu o zi în urmă o ajutase la masa săracilor. Acesta aştepta porţia de dimineaţă, împărţită de carmeliţi la ora şapte.

– Încotro te grăbeşti astfel? îi strigă el de departe Edithei.

Dar aceasta nu îi auzi întrebarea, ci întrebă la rândul ei:

– L-ai văzut pe padre Tullio, bătrâne?

Bătrânul spuse râzând:

– Sigur că da. Cu puţin timp în urmă alerga prin piaţă de parcă ar fi fost fugărit de diavol! La o oră atât de matinală! De obicei, diavolul îşi aleargă victima pe la miez de noapte!

– Încotro fugea?

– Înapoi la biserică! răspunse bătrânul.

Editha se întoarse, intră în biserică pe aceeaşi uşă laterală şi se îndreptă către o uşiţă aflată în partea opusă celor care căutau adăpost. Când deschise uşiţa, o întâmpină sunetul puternic produs de marele clopot din bronz. Între pereţi, bătăile erau percepute ca un uruit, iar suportul clopotului gemea ca o căruţă supraîncărcată. Editha urcă în fugă treptele din lemn din interiorul turnului, de la mijlocul cărora putu să privească în sus. Urechile începură să o doară de la zgomotul clopotului amplificat de interiorul turnului.

Când ajunse la a doua platformă, Editha se aplecă peste balustradă pentru a arunca o privire în sus şi strigă din răsputeri:

– Tullio!

În aceeaşi clipă, pe lângă ea zbură ceva ce părea o uriaşă pasăre atinsă de o săgeată. Editha se sperie. Dar înainte de a putea să privească în jos, uriaşa pasăre trecu în zbor invers, în sus, şi, o clipă mai târziu, reveni în jos, şi abia atunci ea înţelese îngrozită ce se petrecea.

În faţa ochilor ei, de funia clopotului atârna padre Tullio. El şi-o trecuse după gât ca un laţ, iar mişcarea marelui clopot îl purta în sus şi în jos în ritmul bătăilor. Trupul lui atârna fără viaţă în frânghie, dar se învârtea în jurul propriei axe, iar braţele lui făceau diferite mişcări, de parcă ar fi dansat un dans macabru în plin extaz.

Împietrită de groază, incapabilă de o reacţie, fata a strâns cu putere balustrada putredă a scării. Se întorcea doar în funcţie de cum trecea cadavrul carmelitului prin faţa ei, astfel încât în clipa în care a putut să vadă chipul şi ochii ieşiţi din orbite ai lui padre, i s-a părut că acesta îi zâmbeşte.

Editha şi-a acoperit faţa cu ambele mâini, şi a auzit vocea lui Tullio: „Ce ne priveşte ce va fi mâine..."

Capitolul IX
Blestemul artei tipăritului

Corabia care l-a adus pe Michel Melzer la Veneţia a trebuit să ancoreze noaptea în faţa lagunei, pentru că vaselor străine le era interzis, şi, în plus, era mult prea periculos, să acosteze în cursul nopţii.

Meşterul făcuse călătoria de la Constantinopol cu o cogă flamandă. Velierul cu bordurile înalte nu era neapărat rapid, în schimb era confortabil, pentru că în pântecele lui lat a fost structurat pe mai multe niveluri, care, în funcţie de necesităţi, erau folosite pentru mărfuri sau pentru pasageri.

Meşterul călătorise în compania egipteanului Ali Kamal, care îl determinase să facă acest drum vorbindu-i despre fuga Edithei la Veneţia. Nu trecea o zi în care să nu se gândească la frumoasa cântăreaţă la lăută Simonetta, dar când se gândea la cum îl dusese aceasta de nas, îi venea să îşi smulgă părul din cap şi

jură solemn că niciodată nu va mai juca umilitorul rol de amant galeş.

La Constantinopol, eliberarea în forţă a trimisului chinez şi neobservata fugă a asiaticilor treziseră indignare şi furie, şi toţi străinii, cu excepţia italienilor şi a grecilor, erau priviţi cu neîncredere şi erau persecutaţi. Dacă dispariţia chinezilor era uşor de explicat, meşterul nu găsea explicaţia faptului că legatul papal Cesare da Mosto şi suita lui părăsiseră intempestiv oraşul, fără a reclama îndeplinirea contractului sau a cere restituirea banilor plătiţi.

Când, în zori, coga a ancorat în portul estic, pasagerii, în majoritate negustori flamanzi, începură să se agite. Fiecare voia să coboare primul pe uscat, unde era aşteptat de vânzătorii de ţesături brocart, sticlărie ori armurărie. În funcţie de temperament ori de modul de a face comerţ, aceştia îşi strigau ofertele cu voce tare sau îşi făceau cunoscute ofertele acoperindu-şi gura cu mâna, de parcă ar fi fost vorba de un secret. Meşterul îi privea cu satisfacţie pe toţi aceştia, el nefiind obligat să se grăbească.

Melzer a fost orbit din primul moment de priveliştea oferită de Veneţia, dar nu de turnurile sale strălucitoare, de palate şi de pieţele curate – din acest punct de vedere, Constantinopolul nu avea concurenţă – ci mai ales datorită arsenalelor ce se puteau vedea de pe corabie, un teren întins cu canale, magazine universale, fabrici, ateliere meşteşugăreşti şi docuri populate

cu mii de lucrători. Temute de dușmanii Veneției, admirate de prieteni, arsenalele treceau drept inima construcției venețiene de vase, iar în ceea ce priveau *arsenalotti*, care își exercitau meseriile între zidurile sever păzite, le mergea faima că lucrau cu diavolul ori cu Dumnezeu, pentru că ar fi fost capabili ca, între două răsărituri ale soarelui, să înceapă o galeră și să o lanseze la apă.

Un negustor din Rijssel, care călătorise pe aceeași corabie cu Melzer, îi recomandase hanul Santa Croce din Campo San Zaccaria. Dificila călătorie – în dreptul insulei Corfu avuseseră parte de o furtună de toamnă, din pricina căreia niciunul dintre pasageri nu mai închisese un ochi – îl epuizase atât de mult pe meșter, încât odată ajuns în comoda încăpere, care corespundea tuturor dorințelor, se întinse pe pat și adormi. Ascunse sub saltea banii pe care îi păstra într-un săculeț din piele și caseta din lemn ce conținea unicul set de litere salvate. La fel și o cutie din cositor cu cerneală neagră de tipar.

Când se trezi, soarele stătea să apună. Mâncă într-o sală de la parter. Masa consta din preparate excelente din paste făinoase gătite cu diverse mirodenii, amestecate cu scoici și alte fructe de mare ce ofereau plăceri extreme limbii. Doar vinul servit îl dezamăgi datorită acrelii și pentru că hangiul mai insista să îl și amestece cu apă, potrivit obiceiului locului.

Melzer habar nu avea de unde să înceapă să își caute fiica. Pe undeva se și temea de întâlnirea cu ea,

pentru că, în definitiv, ea îl părăsise furioasă. În această stare de incertitudine puse pe el o mantie din catifea cu mâneci ample, în care avea senzaţia că părea mai nobil, căci veneţienii se îmbrăcau – asta îi sărise lui în ochi – mai bine decât orăşenii din oricare oraş al lumii. Fiecare se dădea strălucitor ca un principe, iar eticheta, proprie în alte locuri doar nobilimii, se făcea aici remarcată chiar şi pe uliţele oamenilor simpli.

Mai ales distinsele dame, fiecare dintre ele o *dogaressa*, care hoinăreau prin pieţe în compania uneia ori a mai multor cameriste, atrăgeau admiraţia lui Melzer, care se surprindea examinând îndelung, lipsit de tact, ba pe una, ba alta, pentru că avea o anume asemănare cu Simonetta.

Lui Melzer i-ar fi făcut plăcere să vadă palatul dogelui Foscari, pe care veneau să îl viziteze oameni de la mari depărtări, ca să facă apoi lumii întregi cunoscut ce capodoperă a filigranului ajunseseră să creeze veneţienii, însă ziua era pe sfârşite. Pe pereţii caselor, pe străzi şi canale, deja aprinseră făcliile, iar afluenţa locuitorilor creştea cu fiecare oră a serii, dar meşterul era un om prevăzător şi preferă să revină în Campo San Zaccaria.

Şi la hanul Santa Croce totul se trezea la viaţă, şi abia acum, la lumina nenumăratelor lumânări, felinare şi lămpi, meşterul îşi dădu seama în ce lux strălucea hanul. Han era o denumire simplă pentru un loc ce în altă parte s-ar fi numit palat, însă veneţienii erau

obişnuiţi cu un astfel de lux. Până şi podeaua holului de la intrare era o minune a artei meşterilor pavajului cu dale, pentru că şireţii meşteri dăruiseră *prospettico* dalelor lor pătrate şi unghiulare, adică perspectivă, asta însemnând aşezarea celor mari în faţă şi a celor mai mici înapoia lor, ceea ce avea ca urmare faptul că aceia care intrau se credeau într-o sală lungă, cu toate că încăperea era mică şi pătrată. Ei furaseră această artă a scamatoriei de la numeroşii pictori care se îndreptau din toată lumea către Veneţia şi care, mai nou se întreceau în a reda în lucrările lor o profunzime ce de fapt nu exista.

Sala în care Melzer mâncase mai devreme, şi în care acum se întâlneau să cineze italieni şi greci, dar mai ales germani şi flamanzi, strălucea în culori calde. Podeaua era din marmură roşie, iar tapetele din piele aurie şi roşie erau întrerupte de modele rombice pe brocart fin. Mesele şi scaunele nici nu puteau fi comparate cu cele pe care Melzer era obişnuit să şadă pe Rin. Lucrate din lemn roşu şi negru, ornate cu capete de animale şi incrustate cu fildeş, cu argint şi cu alte esenţe de lemn contrastante, niciunul nu semăna cu altul, fiecare fiind o operă de artă în sine.

Fără a lipsi murmurul de voci din sală, el era totuşi departe de acea înflăcărare care anima discuţiile în hanurile bizantine. Acest lucru se datora în esenţă faptului că cei mai mulţi vizitatori erau veniţi din cealaltă partea a Alpilor, unde lumea nu îşi dădea frâu

liber gurii. Oricum, se discuta în principal despre bani şi afaceri, subiecte în care discreţia era bine-venită.

Cu atât mai mult atrase atenţia un curier al dogelui, îmbrăcat cu o mantie scurtă, roşie, din catifea, şi cu ciorapi verzi din mătase, care năvăli agitat în sală, strigând după messer Meytens, care trebuia să vină cât mai repede posibil cu tinctura sa, pentru că *sua altezza* dogele Foscari avea din nou foşnete în urechi.

Melzer veni în întâmpinarea curierului.

– Vă referiţi la messer Meytens, medicul?

– Unde este medicul? Trebuie să fie aici. Îl cunoaşteţi?

– Cum să nu! Dar nu ştiam că se află aici. Eu însumi abia am venit.

De undeva din spate se ivi hangiul, un bărbat uscăţiv, într-o mantie fără mâneci şi cu o bonetă rotundă, înfoiată. Acesta îi spuse curierului că medicul trebuia să pice din moment în moment, pentru că programul acestuia era zilnic acelaşi: părăsea hanul la prânz şi revenea când se însera. Hangiul încă mai vorbea, când în sală intră Chrestien Meytens.

– Meytens, dumneavoastră aici? îl întâmpină Melzer. Ce mică este lumea! Şi adăugă imediat: Ştiţi ceva despre Editha?

Medicul îl trase pe Melzer deoparte şi, după ce se îmbrăţişară ca nişte vechi prieteni, spuse:

– Sunt multe de povestit. Urmaţi-mă!

Atunci interveni curierul, care, pe un ton oficial, subliniat de faptul că după fiecare cuvânt făcea o pauză, zise:

– *Sua altezza* dogele Franceso Foscari a ordonat ca medicul Meytens să vină imediat la Palazzo Ducale, cu preparatul lui secret. Zgomotele din urechile dogelui sunt astăzi mai puternice decât oricând.

Melzer îi aruncă medicului o privire fugară şi spuse zâmbind:

– Un pacient deloc rău, Meytens!

– Dar dificil! ripostă medicul, apoi se adresă curierului: Spune-i dogelui că vin!

Mult mai mult decât foşnetele din urechile dogelui îl interesa pe meşter soarta fiicei sale, aşa că îl apucă strâns de mânecă pe medic şi repetă întrebarea:

– Spuneţi-mi ce ştiţi despre Editha! Unde este? Cum i-a mers?

– Nu ştiu unde se află acum. De trei zile parcă a înghiţit-o pământul. De trei zile colind toate străzile şi pieţele oraşului pentru a o găsi. Până acum, fără rezultat.

– Dumnezeule! şopti Melzer.

– O vom găsi! încercă Meytens să îl calmeze pe meşter. Mult mai important este că Editha şi-a recăpătat darul vorbirii!

Melzer se uită la medic de parcă nu ar fi înţeles ce a spus acesta.

– Poate să vorbească! strigă Meytens şi îi scutură mâinile ca pentru a-l trezi.

– Poate să vorbească? bolborosi Melzer. Dar cum este posibil? Editha poate să vorbească?

Apoi râse, râse tare şi artificial, ca un om care se teme că îmbucurătoarea veste nu ar fi adevărată. Se opri brusc şi, cu o mină severă, zise:

– Nu pot să cred. Spuneţi-mi adevărul: ce a păţit Editha? De ce poate deodată să vorbească?

Meytens luă şi el o mină serioasă.

– Este o poveste lungă. Însoţiţi-mă la palatul dogelui. Am să vă povestesc pe drum, veniţi!

Chrestien Meytens alese drumul prin Bacino şi, cu paşi grăbiţi, trecu printre oamenii adunaţi în grupuri, care discutau noutăţile zilei, îşi expuneau reciproc garderoba ori – preocuparea preferată a veneţienilor – urzeau intrigi. El îi relată pe scurt lui Melzer cele întâmplate în ultimele zile: circumstanţele în care şi-a recăpătat Editha darul vorbirii, intrigile soţiei armatorului, arestarea Edithei şi sfârşitul fericit al întregii tragedii.

Melzer, care se străduise să îl urmărească pe medic, suspina ca un copil şi îşi ştergea lacrimile de pe obraji.

– Totul este din vina mea, repeta el întruna. Ar fi trebuit să mă ocup mai mult de ea.

Pe Ponte della Paglia, pe sub care se perindau gondole împodobite festiv, au ajuns la Palazzo Ducale. Sute de globuri luminoase din sticlă scăldau clădirea într-o lumină de basm, prilej de uimire pentru veneţieni seară de seară. Şi totuşi, Melzer nu avea ochi pentru

astfel de minunăţii. El îl urmă pe medic până la Porta della Carta.

– Dincolo, în cealaltă parte a pieţei, este o cârciumă excelentă, spuse Chrestien Meytens. Beţi o gură de vin pentru binele fiicei dumneavoastră şi aşteptaţi până când revin. Nu va dura mult!

Melzer traversă ca în vis piaţa aglomerată, fără a privi în stânga ori în dreapta. În minte avea un singur gând: Editha. Pe lângă bucuria că fiica lui putea din nou să vorbească, apărea teama legată de locul în care s-ar afla aceasta acum. Unde să o caute? Desigur că Veneţia nu avea nici jumătate din populaţia Constantinopolului, dar a o căuta pe Editha prin întortocheatele străduţe ori pe vasele de pe canale era ca şi cum ar fi căutat un ac într-un car cu fân. Meytens rămânea unica lui speranţă.

Din cârciumă răzbăteau râsete şi muzică, aşa că Melzer căută un loc într-un colţ de unde putea să cuprindă cu privirea clienţii bine dispuşi. Aici, în imediata apropiere a dogelui, veneau mai ales veneţieni bogaţi, şi o masă lungă cu scaune al căror spătar depăşea chiar înălţimea înalţilor oaspeţi era rezervată doar membrilor Marelui Consiliu.

În timp ce Melzer se îndrepta către singurul loc liber aflat mai în spate, la ureche îi ajunseră sunetele unei lăute, şi involuntar gândul meşterului zbură către Simonetta, care îl părăsise la nevoie în acea modalitate infamă. Se aşeză mulţumit pe scaun şi îi făcu un semn unei fete îmbrăcate frivol, care servea la mese – croitorii

veneţieni aveau faima de a concepe veşminte care mai mult dezvăluiau decât ascundeau. Atunci privirea îi căzu pe cei doi muzicanţi care cântau la viola da gamba şi la lăută pe o estradă.

Dumnezeule! Îl urmărea amintirea Simonettei atât de tare sau era cu adevărat ea? Fireşte că în Veneţia erau multe interprete la lăută, şi, fără discuţie, unele aveau acel păr bogat, negru, dar exista o a doua atât de frumoasă şi având acelaşi farmec în mişcări ca Simonetta?

Melzer îşi dădu seama că încă era dependent de acea femeie. Atunci artista începu să cânte: *La dichiarazione d'amore e una bugia...* – „Declaraţia de dragoste este o minciună". Nu încăpea nicio îndoială, era Simonetta!

Melzer sări în picioare şi se îndreptă spre ieşire. Însă Simonetta îl descoperise mai demult. Termină brusc cântecul şi ieşi afară după clientul care fugise. Parcă urmărit de diavol, Melzer traversă piaţa, împinse câţiva oameni care îi stăteau în cale, şi dădu de o ulicioară neluminată care îi oferea protecţie. Sprijinit de uşa unei case, trase cu urechea dacă nu cumva era urmărit. Din clopotniţa de la San Marco răsuna *Marangona*, unul dintre cele cinci clopote, care vestea începutul şi sfârşitul unei zile.

Având siguranţa că scăpase de urmăritoare, meşterul se întoarse pe calea pe care venise. Când coti în piaţa San Marco, lângă el se auzi vocea cunoscută:

– De ce fugi de mine, meştere?

Melzer nu îi aruncă nici măcar o privire cântăreţei care mergea alături de el, şi tăcu îndărătnic în vreme ce se îndrepta către Palatul Dogilor.

– Totuşi, noi ne-am iubit! continuă Simonetta cu pasiune. Trebuie să mă asculţi şi mă vei înţelege.

Melzer râse amar.

– Ce să înţeleg? Eşti o târfă ca alte mii de târfe, şi te dai la oricine îţi face ochi dulci.

Simonettei îi era greu să ţină pasul cu Melzer, dar nu renunţă.

– Înţeleg dacă mă respingi. Dar, te rog, ascultă-mă doar o clipă.

Meşterul se opri şi o privi dintr-o parte pe Simonetta. Se străduia să nu bage în seamă acele dulci buze, acea bărbie mătăsoasă, uşor curbată, şi ochii focoşi care emanau cele mai frumoase promisiuni. Dar în adâncul sufletului lui era rănit.

– Aşadar...? întrebă el scurt, cu privirea îndreptată acum spre mulţimea aflată în piaţa cuprinsă de înserare.

Cântăreaţa îşi alegea cuvintele.

– Este, murmură ea, cu totul altfel decât crezi tu. Numai Lazzarini este de vină în toată această chestiune. Să ştii că el este un adept înfocat al dogelui Francesco Foscari, unul dintre puţinii care îi mai sunt fideli. La rândul lui, dogele este devotat papei Eugen, un bărbat la fel de bătrân ca el, şi înconjurat de aceiaşi duşmani.

Pentru amândoi – pentru doge, ca şi pentru papa de la Roma – este valabil un lucru: numărul duşmanilor le este mai mare decât numărul adepţilor. Însuşi Consiliul celor Zece, care de fapt ar fi trebuit să reprezinte punctul de vedere al dogelui, de cele mai multe ori se află pe picior de război cu Foscari.

Melzer ar fi vrut să întrebe ce aveau de-a face toate acestea cu ei, dar tăcu şi o lăsă pe Simonetta să vorbească.

– Când vestea asasinării legatului papal Albertus di Cremona a devenit cunoscută, papa nu a văzut altă posibilitate, şi l-a rugat pe doge să îl ajute. El l-a convins pe Foscari că scrierea artificială este de cea mai mare importanţă pentru dăinuirea papalităţii. Atunci dogele i-a dat lui Lazzarini sarcina de a-i aduce la Veneţia pe chinezii care stăpâneau această nouă artă. Dar la chinezi nu s-a putut ajunge din motivele cunoscute; totuşi, spionii lui l-au informat că un meşter de oglinzi din Germania stăpânea şi el această artă. La început, ei au vrut să te răpească. Apoi, lui Lazzarini i-a venit blestemata idee ca o femeie să te ademenească la Veneţia. Alegerea a căzut pe mine.

– Am bănuit eu asta! strigă Melzer, spumegând de furie. Unde mi-o fi stat capul!

Turbat de mânie, îşi continuă drumul spre Porta della Carta. La un moment dat, întrebă:

– Măcar a fost o afacere rentabilă?

Simonetta plângea în timp ce alerga pe lângă el.

– Lazzarini mi-a dat cincizeci de scuzi şi i-a promis alţi cincizeci fratelui meu, Jacopo, după realizarea misiunii.

– I-ai primit?

– Nu. Nu vreau banii.

– De ce această bruscă noblețe de caracter?

Simonetta i se aşeză în drum lui Melzer şi îl privi cu lacrimi în ochi.

– Totul a decurs altfel decât am planificat. Jacopo a fost omorât în împrejurări nenorocite, iar eu m-am îndrăgostit de tine. Da, m-am îndrăgostit cu adevărat de tine!

– Unde sunt bani în joc, nu este loc de dragoste.

– Jur pe moaştele Sfântului Marcu că este adevărat!

– Şi atunci de ce ai fugit cu Lazzarini?

– De când alegerea a căzut pe mine, Lazzarini a fost şi el cu ochii pe mine. Primea permanent informaţii de la spioni. Cred că au supravegheat orice pas al nostru. Cei care ne urmăreau au informat Veneţia că interpreta la lăută şi meşterul de oglinzi au făcut cauză comună. Atunci, Lazzarini şi-a pierdut capul. A venit cu corabia la Constantinopol şi m-a pus să aleg: ori mă întorc la Veneţia, ori – m-a ameninţat el – va dispune să fii înlăturat. Mi-a spus că un asasin costa la Constantinopol doi scuzi.

– Să mă omoare pe mine? Trebuie să fie smintit. În acest fel, nu şi-ar mai fi putut îndeplini niciodată misiunea.

Simonetta confirmă.

– Un bărbat pus într-o situaţie critică din cauza dragostei nu mai judecă.

Melzer privi în pământ, atins de vorbele Simonettei. Dar oare spunea ea adevărul? În definitiv îl mai păcălise o dată.

În timp ce, căutând un răspuns, se întreba cui să acorde mai multă încredere, sentimentelor ori raţiunii sale, Simonetta încercă să îl îmbrăţişeze. Meşterul se feri de parcă gingaşa atingere l-ar fi indispus, şi plecă în fugă, lăsând-o pe Simonetta nedumerită.

În faţă la Porta della Carta patrulau gardienii în pantaloni largi, înnodaţi deasupra genunchiului, şi cu vestoane dungate cu roşu şi albastru. Dar în loc de patru soldaţi, ca de obicei, acum erau doisprezece, şi oricine voia să intre în Palazzo Ducale trebuia să declare cum se numeşte şi motivul venirii înainte ca gărzile să îi permită accesul, îndepărtând halebardele încrucişate.

După un timp apăru Meytens. Acesta îl trase pe Melzer deoparte şi, după ce se asigură că nu îi auzea nimeni, şopti:

– Dogele a fost victima unui atentat. Au încercat să îl otrăvească. Mie mi se pare că aici domnesc moravuri grosolane. Veniţi!

Cei doi ocoliră San Marco, traversară un pod peste Rio del Palazzo şi se apropiară de Campo San Zaccaria.

– Am ajuns, povesti Meytens, la timp pentru a-i da un urcior cu apă sărată, aşa că dogele a vărsat şi a scos

din el tot ce băgase în ultimele două zile. Acum se află sub supravegherea celor doi doctori personali, pentru care eu unul nu prea aş băga mâna în foc. Se spune că dogele are mulţi duşmani. Ce faceţi, mă ascultaţi?

– Desigur, răspunse absent Melzer.

Duhoarea împuţită care se ridica din Rio del Vin şi care cu încăpăţânare se răspândea pe străzile alăturate se amestecase cu aerul pur al toamnei şi era parcă predestinată să te scoată din minţi. De când păşise pe pământ veneţian, meşterul se lupta cu duhorile insuportabile din acest oraş. Scârbit, îşi vârî nasul în mâneca dreaptă.

Meytens, căruia nu îi scăpă gestul, râse acru şi zise:

– Nasul dumneavoastră se va obişnui cu izul veneţian de hazna după o zi sau două. Cu oraşele şi cu femeile este cam la fel: cele mai frumoase put cel mai tare.

Meşterul zâmbi obosit.

– Nu vă iese din minte soarta fiicei dumneavoastră, spuse medicul în timp ce continuau să meargă rebegiţi. O vom găsi. Veneţia este un oraş insular. De aici nu scapi atât de uşor.

La hanul Santa Croce era agitaţie printre clienţi. Un grup de *ufficiali*, şapte bărbaţi înarmaţi, controlaseră fiecare client străin, documentele acestuia, bagajele, chiar şi hainele. Asupra dogelui se săvârşise un atentat, şi se bănuia că era vorba despre o conspiraţie străină.

Meytens şi Melzer îşi aruncară priviri care spuneau multe.

Hangiul era deosebit de neliniştit, pentru că se temea pentru faima hanului său. Cu mii de scuze şi cu menţionarea faptului că nu se mai pomenise ca *ufficiali* să-i perchiziţioneze casa şi să ia din camera meşterului un recipient din cositor cu un unguent negru, acesta îi mai comunică lui Melzer că era convocat mâine la *Quarantia Criminal* din Palazzo Ducale.

– Un unguent negru?

Meytens, care era martor la discuţie, îl privi întrebător pe Melzer.

– Vreţi să îmi faceţi concurenţă, meştere?

Michel Melzer râse amar.

– Prostii! Nu este un unguent, este cerneală pentru tipărit!

Camera meşterului oferea o privelişte dezolantă. Cutii, sertare, ba chiar şi saltelele patului erau vraişte. Dar cu excepţia cernelii nu lipsea nimic, nici măcar o monedă din săculeţul lui cu bani. Melzer scoase o sută de guldeni din pungă, pe care îi dădu medicului.

– Vă eram încă dator.

În mod politicos, dar ferm, în dimineaţa următoare Melzer a fost trezit de doi *ufficiali*, care l-au condus la *Quarantia* din Palatul Dogilor. Treptele, coridoarele şi bolţile acestui palat erau menite să inducă unui străin ideea că de aici era condusă lumea. Dacă la intrarea în Palazzo Ducale meşterul era foarte sigur

pe sine şi era convins că nu avea nicio vină, pe măsură ce drumul indicat de *ufficiali* se prelungea, siguranţa se estompa. Drumul se încheie într-o sală rămasă în memoria lui Melzer doar printr-o frescă pe un plafon înalt şi prin pereţii acoperiţi cu damasc roşu.

În spatele unei mese negre, masive, din lemn, se afla un bărbat îmbrăcat în roşu, căruia *ufficialii* i se adresau plini de respect cu „capitano". *Capitano* Pigafetta îl măsură pe Melzer cu o amabilitate mimată, se interesă de numele, profesia şi originea lui, şi, în final, bătu de două ori din palme. La acest semnal, ca acţionată de o fantomă, se deschise în perete o uşă fără ramă, pe care intrară doi lachei în uniformă. Primul ducea recipientul din cositor al lui Melzer cu cerneală pentru tipar, iar cel de-al doilea ţinea în braţe o pisică cenuşie, zbârlită, un animal care pufnea, cum erau cu miile pe străzile şi prin pieţele Veneţiei.

Capitano Pigafetta făcea parte dintre acei nu puţini oameni al căror caracter oscila între o nulitate paşnică şi o periculozitatea vicleană şi care se străduiau să ascundă această caracteristică zâmbind permanent. *Capitano* rânji când deschise recipientul cu cerneală. Totuşi, când îi mirosi conţinutul, chipul lui se schimonosi pentru o clipă.

– Nu spuneaţi, străine, că faceţi parte din breasla celor care fac oglinzi?

– Da, am spus asta, *capitano*.

Pigafetta zâmbi mulţumit.

– Şi pentru a face oglinzi este nevoie de astfel de unguente urât mirositoare?

– Nu, *capitano*. Acesta nu este un unguent, ci un produs folosit în exercitarea artei scrierii artificiale.

– Aşadar, sunteţi un mag ori un vraci, ori chiar un exorcist.

– Nimic din toate acestea, *capitano*. Cerneala nu este altceva decât un gen de cerneală folosită în scrierea artificială.

– Deci, sunteţi un prestidigitator. Unul dintre aceia care cutreieră târgurile şi scot din buzunare banii cetăţenilor onorabili. Oricum, prestidigitatorule, meseria dumneavoastră nu este în niciun caz onorabilă.

Melzer se stăpâni cu greu.

Brusc, *capitano* schimbă subiectul şi întrebă:

– Cărui papă eşti partizan, prestidigitatorule, al celui din Roma ori al acelui Amadeus de Savoya, care îşi zice papa Felix al V-lea?

Şi rânji viclean.

Meşterul nu se aşteptase la o asemenea întrebare, care îl puse în încurcătură.

– Eu... eu nu ştiu ce urmăriţi, *capitano*, se bâlbâi Melzer. Există doar un locţiitor al lui Dumnezeu pe pământ. Sau cum vedeţi dumneavoastră chestiunea?

Întrebarea îl dezorientă la rândul lui pe capitano, care reveni la recipientul cu negreală.

– Nu miroase tocmai urât, zise acesta, adulmecând cerneala. Dar asta este ceva comun mai tuturor otrăvurilor letale.

– Capitano! strigă Melzer indignat. Cerneala mea nu este o otravă. Este un amestec de grăsimi, funingini şi altele, şi nu este folosită la altceva decât la a face vizibilă scrierea artificială.

Pigafetta rânji perfid.

– Bine, scriitorule, dacă este aşa cum spuneţi, atunci negreala dumneavoastră nu va face rău nimănui.

– Nu, cu siguranţă nu, capitano.

– Nici ei?

Pigafetta arătă către pisica ţinută în braţe de către un *ufficiali*. Acesta puse pisica pe masă, în faţa lui capitano. Şi pentru că prăpăditului animal îi ajunse la nas mirosul grăsimii, fiind lihnit de foame, se duse direct la recipient. Pisica lipăi cu atâta poftă, încât negreala sări în jur lăsând urme murdare pe masă.

Lui Melzer îi repugnă imaginea pisicii flămânde care lipăia cu lăcomie. Capul îi era mânjit până la ochi de vopsea, iar ea părea că nu se mai opreşte.

– Capitano, interveni meşterul, cerneala nu a fost concepută ca hrană pentru pisici, şi în niciun caz pentru una flămândă ca aceasta!

Pigafetta, căruia priveliştea pisicii care înfuleca flămândă îi făcea o plăcere diavolească, îşi frângea mâinile în faţa pieptului şi striga, sărind de pe un picior pe altul:

– Dacă nu este otravă, cum ziceţi dumneavoastră, va supravieţui...

– Şi dacă nu va supravieţui?

Capitano îl privi pe Melzer.

– Atunci nu aş vrea să fiu în pielea dumneavoastră, meştere.

În timp ce încă mai vorbea, pisica se opri brusc din mâncat. Pigafetta ridică din sprâncene.

Pisica mânjită cu negreală oferea o privelişte jalnică. Se vedea că nu îi era bine, căci împotriva obiceiului tuturor pisicilor de a se curăţă de orice murdărie de pe bot, animalul rămase mânjit pe masă, ridicând şi coborând capul, parcă în încercarea de a voma ce mâncase. Oribilul spectacol nu dură mult, pentru că animalul se prăbuşi. Picioarele dinapoi îi zvâcneau ritmic.

Oripilat, Melzer întoarse capul.

– Luaţi-o de aici! strigă furios capitano. Şi băgaţi-l pe prestidigitator în celulă!

Melzer simţi că îi fuge pământul de sub picioare. Pentru o clipă crezu că întreaga lume lucrează împotriva lui, dar îşi reveni repede. Îi aruncă o privire furioasă lui Pigafetta şi zise:

– Cine vă dă dreptul să mă trataţi astfel? Trimiteţi-mi în temniţă cel mai bun *avogadore* din oraşul acesta!

Capitano se încruntă şi întoarse palmele în faţă.

– Eu acţionez în numele republicii. Sunteţi suspect de a fi membru al unei conspiraţii. În ceea ce priveşte un *avogadore*, îl veţi avea pe cel mai bun pe care îl veţi putea plăti.

Melzer nu putu să alunge impresia că era vorba despre o aluzie la banii pe care *ufficiali* îi găsiseră în

camera lui şi pe care intenţionat îi trecuseră cu vederea. O clipă se gândi dacă avea vreun sens să îl mituiască pe capitano. Dar, cumva, el nu era cu adevărat neliniştit. Era o presimţire pe care uneori o au oamenii când sunt pe neaşteptate loviţi crunt de soartă? Cel puţin pe Melzer încarcerarea îl marcase mult mai puţin decât ceea ce aflase în ziua anterioară despre Editha şi Simonetta.

Astfel că meşterul se lăsă luat fără a se opune. Aceiaşi *ufficiali* care dimineaţa îl duseseră la celulă, îl duceau acum la al treilea nivel al palatului, unde se aflau Tre Capi, cei trei preşedinţi ai Consiliului celor Zece. Acolo a avut loc o întâlnire neaşteptată.

În dreptul uneia dintre ferestrele înalte aproape de la podea până la tavan, prin care se putea vedea interiorul curţii Palatului Dogilor, stătea un bărbat înalt, îmbrăcat în negru. Când acesta se întoarse, meşterul îl recunoscu pe Domenico Lazzarini.

– Sunteţi ultimul pe care m-aş fi aşteptat să îl întâlnesc aici! îi scăpă involuntar lui Melzer.

Cuprins de furie şi gelozie, adăugă mândru:

– Nu prevăd nimic bun!

Lazzarini se apropie de meşter cu o amabilitate mimată.

– Vă rog, messer Melzer, de ce sunteţi atât de suspicios?

– Este de mirare, dacă mă gândesc la ultima noastră întâlnire de la Constantinopol, iar acum la

arestarea mea. Chiar credeţi că eu am vrut să îl otrăvesc pe dogele dumneavoastră cu cerneală de tipar?

– O eroare fatală, meştere, zelul excesiv al unui om care face pe grozavul! Trebuie să îmi cer scuze de la dumneavoastră în numele republicii.

– Pentru ce? întrebă Melzer neîncrezător.

– Pentru arestarea dumneavoastră, meştere. Este lipsită de orice temei. Sunteţi liber. Dar dacă îmi permiteţi să vă dau un sfat, nu vă ocupaţi de străini. La Veneţia mişună spionii, iar în spatele fiecărui spion se află un călău.

Melzer şuieră ameninţător.

– Şi dacă îmi pot permite să vă dau eu un sfat, încetaţi să o mai pândiţi pe Simonetta. Nu vă iubeşte. Ea vă urăşte, chiar dacă deţineţi o funcţie atât de înaltă.

Lazzarini se plimba neliniştit într-o parte şi într-alta prin faţa ferestrei, pipăindu-şi nervos nasturii mantiei. În cele din urmă, se opri şi zise:

– Vreţi să ne certăm pentru o muiere? Nicio femeie nu merită asta, credeţi-mă. Republica are de rezolvat probleme mai importante.

– Ah, ripostă ironic Melzer, atunci de ce aţi răpit-o pe Simonetta din Constantinopol, messer Lazzarini?

– Un freamăt sentimental momentan, nimic altceva. Şi dumneavoastră sunteţi bărbat şi ştiţi cum este. Să nu ne înşelăm: nimic nu este mai apropiat de nebunie decât pasiunea. Eu am uitat-o de mult pe fata asta.

– Simonetta spune altceva.

– Aţi vorbit cu ea?

– Da, sigur. Există vreun motiv pentru care nu ar fi trebuit să o fac?

– În niciun caz. Dacă vă place femeia, luați-o.

– Sunteți prea generos, messer Lazzarini. Dar chiar nu știu dacă o mai vreau.

A intervenit o pauză lungă, o pauză în timpul căreia fiecare se gândi la celălalt.

În cele din urmă, Lazzarini spuse:

– Atunci știți de misiunea Simonettei de a vă atrage la Veneția.

Meșterul tăcu. Privea pe fereastră la spectacolul plin de culoare al schimbului gărzii.

– Da, am aflat despre ea.

– A fost ideea mea, o idee proastă, recunosc. Dacă aș fi știut că sunteți un om atât de înțelegător, nu aș fi ajuns la asta. Trebuie să știți că atunci când la Veneția a ajuns informația că asiaticii au descoperit scrierea artificială, cu ajutorul căreia un mesaj poate fi răspândit de o sută, ba chiar de o mie de ori mai rapid decât scris de tot atâtea pene, Consiliul celor Zece a însărcinat *Tre Capi* să aducă această invenție la Veneția cu orice preț. Primul *capo* a conceput planul de atacare a Chinei și de răpire a invenției; cel de-al doilea *capo* a propus să se construiască o flotă, care să fie dată chinezilor în schimbul invenției; eu însumi am fost de părere să le oferim la schimb chinezilor unul dintre orașele noastre nefolositoare, ca Padua sau Verona. Dar niciuna dintre aceste propuneri nu s-a bucurat de acordul celor numiți *inquisitori dello Stato*. Marco Polo avertizase deja

asupra unui război, afirmând că te poţi război cu China, dar nu o poţi cuceri niciodată. Ceilalţi au spus că, oferindu-le o flotă, le-am furniza chinezilor cea mai bună armă cu ajutorul căreia să ne cucerească ei cândva. Iar propunerea mea a stârnit chiar râsul, pentru că *inquisitori* au opinat că Padua ori Verona nu prezentau pentru chinezi niciun interes. Iar eu îi puteam contrazice doar cu mare greutate. Şi pe când ne băteam capul cum i-am putea convinge pe chinezi să ne dea invenţia, spionul nostru de la Constantinopol ne-a informat că genovezii, aragonezii şi chiar papa Eugen de la Roma se aflau deja în negocieri cu asiaticii. S-a pronunţat şi numele dumneavoastră, meştere. Se spunea că dumneavoastră chiar aţi perfecţionat invenţia. Atunci mi-a venit ideea să îi lăsăm în pace pe chinezi şi să vă ademenim pe dumneavoastră la Veneţia cu ajutorul unei femei. Asta a fost.

– Şi cum aţi ajuns tocmai la Simonetta?

– A fost decizia tuturor celor zece *inquisitori dello Stato*. Ei o considerau nu numai cea mai bună cântăreaţă la lăută, dar şi una dintre cele mai dorite femei din oraş. Ea deja sucise capul unui şir întreg de veneţieni onești, fără să le fi aparţinut.

Cele spuse de Lazzarini au avut darul de a-l încurca şi mai mult pe Melzer în sentimentele lui faţă de Simonetta. El crezuse că o va putea uita, dar acum se afla mai departe ca oricând de acest gând.

– Credeţi-mă, adăugă Lazzarini de parcă i-ar fi citit gândurile lui Melzer, eu nu voi mai arunca nici măcar o privire asupra fetei.

Atunci, meşterul se întoarse şi întrebă:

– Şi asta ce înseamnă pentru mine acum?

– Dumneavoastră sunteţi liber, messer Melzer.

– Chemaţi-vă garda, pentru a mă conduce afară.

Şi meşterul se pregăti să plece.

Dar *capo* i se puse în cale.

– O clipă, vă rog, messer Melzer. Dumneavoastră nu sunteţi de multă vreme în oraş şi nu vă sunt familiare diferitele partide. Ceea ce reprezintă un mare pericol pentru un om cu însuşirile dumneavoastră. Vreau să spun: nu vă orientaţi către unul greşit. Gurile rele spun că la Veneţia există tot atâtea grupări câte insule. Cert este că nu toţi cei care au funcţii exercită şi puterea. Este ca un fel de teatru al umbrelor: cei care pun în mişcare figurinele rămân în umbră.

Melzer se încruntă.

– De ce îmi spuneţi asta mie?

Domenico Lazzarini ridică din umeri.

– Vreau doar să vă avertizez, nimic altceva. Serenissima este un teren periculos. Nu trece o zi în care să nu se săvârşească o crimă. Şi cei care îşi găsesc moartea în moduri ticăloase sunt mereu bărbaţi cu influenţă, importanţi, duşmani de partid ai unuia ori ai altuia, în orice caz adepţi ai unor legături greşite. Nu este un secret faptul că înşişi cei zece *inquisitori dello Stato* aparţin unor alianţe diferite, ca şi cei trei *capi*, fiecare urmărind alte interese.

– Şi dumneavoastră, messer Lazzarini, al cui adept sunteţi?

Lazzarini tresări de parcă tocmai înghiţise o muscă. În cele din urmă, spuse indispus:

– Este nepotrivit să puneţi o astfel de întrebare, meştere, dar pentru că suntem doar între noi, nu voi ocoli răspunsul, cu atât mai mult cu cât este un secret bine cunoscut. Inima mea bate pentru dogele Francesco Foscari. El este alesul *Ducatus Venetiorum*. Cine îi contestă rangul se situează împotriva republicii. Ştiţi ce înseamnă asta!

Puse palma pe masă şi adăugă:

– Sunteţi şi dumneavoastră un adept al dogelui?

Meşterul cugetă. Ce să răspundă? Dacă alegea partida dogelui, atunci îşi făcea duşmani dintre inamicii acesteia. Dacă se decidea pentru inamicii care mai devreme ori mai târziu vor dobândi supremaţia, îşi făcea duşmană partida dogelui, şi ar fi fost urmărit de spioni, soi din care aici existau mai mulţi decât în oricare alt oraş al lumii. Aşa că răspunse:

– Messer Lazzarini, eu sunt un meseriaş simplu din landurile germane, şi sosit prea de curând în oraşul dumneavoastră pentru a adera la un partid ori altul. Momentan nu mă preocupă niciunul din ele şi nu cred în vreunul.

Capo râse prefăcut exclamând:

– Cerule! Aş fi vrut ca eu să fiu atât de calculat în ceea ce spun. Dar vă asigur că, mai devreme ori mai târziu, îl veţi alege pe doge, şi pe nimeni altul. Şi nu va fi spre răul dumneavoastră. Eu am motive serioase să susţin asta.

– Mă faceţi curios, messer Lazzarini!

Cu toate că în încăpere nu se mai afla altcineva, Lazzarini întoarse capul în stânga şi în dreapta, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu existau martori. Apoi, întinzând mâna în faţă, zise:

– Ascultaţi bine ce vă voi spune. Dogele doreşte ca dumneavoastră să faceţi din Veneţia centrul scrierii artificiale. Pentru că scrierea artificială va înlocui cancelariile, şi va ajunge la mai mulţi oameni decât o fac toţi predicatorii la un loc. Mai ales ideile politice vor putea fi răspândite în acest mod, mai rapid şi mai corect. Îmi daţi dreptate?

Melzer rosti sigur pe sine:

– Sunt de aceeaşi părere cu dogele, messer Lazzarini. Totuşi, nu împărtăşesc ideea că va putea deţine doar el monopolul asupra acestei scrieri.

– Dar cu excepţia chinezilor, doar dumneavoastră stăpâniţi această artă!

– Deocamdată, messer Lazzarini, deocamdată!

Liniştea cu care Michel Melzer îl contrazicea pe interlocutor îl tulbura tot mai mult pe Lazzarini. Deveni vehement.

– Faceţi-vă odată cunoscute condiţiile dumneavoastră! Sunt sigur că dogele le va îndeplini. Dacă aveţi nevoie de bani, spuneţi suma! De ateliere şi materiale nu veţi duce lipsă. Şi dacă vreţi să trăiţi într-un palazzo, dogele vă va îndeplini şi această dorinţă.

Melzer clătină mulţumit din cap.

– Foarte generos, messer Lazzarini. Voi cugeta la asta.

Înclină capul şi părăsi sala.

Condus de doi *ufficiali*, meşterul ajunse din nou afară, în libertate.

Pe drum către han, Melzer îşi dădu seama că se găsea într-o situaţie cât se poate de periculoasă, căci orice decizie ar fi luat, avea să îşi facă duşmani. Ba chiar duşmani de moarte. De nu ar fi reţinut de soarta neclară a fiicei sale Editha, Melzer ar fi părăsit Veneţia în aceeaşi zi. Mai era şi Simonetta, care exercita o atracţie magică asupra lui. Da, se părea că, cu cât se împotrivea mai mult, cu atât această atracţie devenea mai puternică.

De parcă toate acestea nu ar fi fost de ajuns să îl convingă să mai rămână, o neaşteptată întâlnire îl făcu să îi piară orice astfel de gând. Pentru că, intrând în han, s-a văzut aşteptat de un bărbat scund şi îndesat, cu un nas cât o pătlăgică în mijlocul feţei: Cesare da Mosto.

Meşterul fu atât de surprins, încât nu mai putu scoate o vorbă. Dimpotrivă, da Mosto râse, se ţinea de burtă de râs, iar râsul lui obraznic atrase atenţia celor din hol.

– Aţi crezut... – legatul abia mai putea respira – ... chiar aţi crezut că veţi putea scăpa de mine şi că vă veţi putea descotorosi de misiunea pe care v-am încredinţat-o?

– Vă salut! zise Melzer încurcat, apoi adăugă încet: Nici vorbă, m-au mânat la Veneţia motive absolut personale. Îmi voi îndeplini obligaţia. Daţi-mi doar timp.

Cât ai clipi, fu încadrat de doi indivizi solizi. Unul din ei îi îndoi la spate braţul drept cu o mişcare brutală, în timp ce al doilea scoase un cuţit ascuţit, pe care i-l puse la gât. Melzer fu cuprins de o năduşeală rece. Mâinile îi tremurau ca frunzele unei ferigi. Nu mai îndrăznea nici să respire. Fără a scoate o vorbă, cei doi îl împinseră într-o nişă, în partea din spate a coridorului.

Melzer avu senzaţia că e pironit în perete, în vreme ce vârful cuţitului apăsa periculos de puternic în beregata lui. Incapabil să implore cruţare, sau măcar să se apere cumva, Melzer se holba la atacator. Chipul lat şi dur al omului era lipsit de expresie. Unicul gând ce îi trecu prin cap meşterului a fost: „Dacă ţipi, ăsta te omoară!"

Atunci se auzi din fundal vocea lui da Mosto:

– Lasă-l în pace, nătângule! Omul este de partea noastră!

Cei doi atacatori dispărură, iar legatul se înfipse în faţa lui Melzer.

– Cam aşa, nu?

Melzer se grăbi să confirme. Era uşurat, ba chiar îi era recunoscător legatului.

– Am să mă achit de obligaţia mea, murmură el şi trase adânc aer în piept. Imediat ce voi găsi un atelier corespunzător şi meşteşugari care să îmi construiască cele necesare, casetele de culegere, prese şi, în primul rând, un cuptor pentru a turna noi litere. Nu ascund că va dura săptămâni, poate chiar luni.

Cesare da Mosto îl măsură cu privirea pe Melzer. Rânji în stilul său caracteristic, dar în ochi i se citi acea şiretenie care te înfricoşa.

– Eu vreau să îţi încep chiar de mâine munca, spuse el cu voce reţinută.

– Messer da Mosto, cum să fac asta fără cele necesare? întrebă Melzer clătinând din cap.

Legatul îl apucă pe meşter de braţ şi zise:

– Vino! La Rio del Vin aşteaptă o barcă. Ea ne va duce la Murano, acolo unde meşterii de oglinzi sunt ca la ei acasă.

Spre deosebire de Veneţia, care era străbătută de sute de mici canale, la Murano existau doar cinci canale mari. Restul teritoriului era format din străzi şi uliţe. Din cauza pericolului de incendiu reprezentat de cuptoarele pentru topit şi din cauza fumului care plutea în special iarna deasupra oraşului, veneţienii îi alungaseră din oraşul lor de mai bine de o sută de ani pe sticlari la Murano. Acum, pe această insulă erau înghesuiţi peste treizeci de mii de oameni, care trăiau cu toţii din sticlărie, meşteşugari, artişti, negustori şi nobili proprietari ai marilor manufacturi. Totuşi, nu mai era un secret faptul că dens populata şi bogata insulă, care îşi bătea chiar şi propria monedă, era utilizată de preferinţă ca gazdă a spionilor şi a briganzilor.

Da Mosto şi Melzer au coborât pe uscat în dreptul bisericii Santi Maria e Donato, unde zidul în arcade al stranei se oglindea în Canale di San Donato. O străveche

clădire, aflată în capătul unei fundături ale cărei case aveau încăperi boltite la nivelul solului, inducea senzaţia că locul fusese de mult timp părăsit de cei care îl locuiseră. O încuietoare grea din fier asigura uşa, şi ferestrele din spatele bolţilor erau acoperite cu obloane din lemn.

Cesare da Mosto scoase din pelerină o cheie şi deschise uşa. În spatele acesteia se afla o încăpere mare. Când da Mosto deschise ferestrele din spate, care dădeau în Canale Ondello, meşterul rămase mut. Văzu instalat un atelier complet dotat pentru tipărit: în stânga se găsea un cuptor pentru topit, iar alături erau bare din plumb şi cositor, casete de culegere, prese, ba chiar şi pergament şi hârtie.

– Recunoaşteţi dotările?

Cesare da Mosto afişa rânjetul lui perfid.

Melzer privi atent presele.

– Acestea sunt...

– Sigur! îl întrerupse da Mosto. Uneltele dumneavoastră de la Constantinopol. Erau părăsite, de aceea am pus să fie aduse aici. Cuptorul a fost folosit de sticlarii veneţieni. Sunt sigur că vă va sluji cu succes.

Meşterul nu îşi mai revenea din surprindere. Clătină din cap şi spuse:

– Aţi adus aici toate dotările atelierului?

– Da, şi nu a fost simplu. Astfel vă puteţi da seama cât de importantă este pentru noi arta dumneavoastră. Mă aştept să începeţi deja de mâine munca la indulgenţe.

Melzer trase încet o înjurătură. „Dacă află asta Lazzarini, zilele mele sunt numărate."

În timp ce meşterul încă mai cugeta cum să o scoată la capăt şi cu unul, şi cu celălalt, având în vedere că soluţia îi era la fel de îndepărtată ca Veneţia de Constantinopol, da Mosto se apropie de el şi îi explică:

– Firește că toate acestea trebuie să rămână strict secrete. Murano nu este locul în care cei fideli papei să presupună că s-ar afla un astfel de atelier, ca să nu mai vorbim de prezenţa dumneavoastră. De aceea mi se pare oportun să nu părăsiţi insula până când nu vă încheiaţi treaba.

– Dar, messer da Mosto...

Vocea meşterului se pierdu.

– Doar nu v-aţi asumat şi alte obligaţii?

– Cum vă puteţi imagina aşa ceva, messer da Mosto!

– Nu veţi fi în pierdere. La o aruncătură de băţ de aici vă aşteaptă o vilă, iar bagajele dumneavoastră de la han sunt deja pe drum încoace.

Meşterul trase aer în piept. Înţelese că orice rezistenţă nu ar fi făcut decât să îi înrăutăţească situaţia.

– Toată averea mea şi o casetă cu litere sunt ascunse sub saltea!

– Nu vă faceţi griji, meştere, nu va lipsi nimic. Veţi regăsi totul aici. Spuneţi-mi de câţi muncitori aveţi nevoie, şi îi veţi primi. Dar... – da Mosto duse arătătorul la buze – ... tăcerea este porunca dumneavoastră supremă.

Casa destinată meşterului avea două niveluri şi un portal cu coloane. În spate, o grădină cu boltă conducea la Canale Ondello, de unde se desfăşura priveliştea asupra lagunei. Mai erau un servitor şi două slujnice, iar Melzer se putea declara mulţumit. Se simţea totuşi prizonier şi nemulţumit. Îi era frică, teamă de neplăcuta obligaţie, şi blestema arta scrierii artificiale, fiecare literă în parte şi ziua în care luase la cunoştinţă despre această scriere.

Capitolul X
Cele două fețe ale vieții

Cam în același timp, și fără a cunoaște nimic despre tatăl ei, viața Edithei luă o întorsătură neașteptată, de nimeni prevăzută, cu atât mai puțin de către ea însăși. Sinuciderea călugărului carmelit nu produsese senzație în Veneția; în definitiv, era vorba despre un frate repudiat de Ordinul lui. Dimpotrivă, Editha se învinovățea cumplit, și patru zile și patru nopți rătăci prin San Paolo și Santa Croce, cartierele pe care le cunoștea cel mai bine, înghețând noaptea în intrările unor case părăsite, murmurând cuvinte neinteligibile, doar pentru a-și auzi propria voce. În a cincea zi, foamea o conduse la maicile de la Santa Margherita. Editha prefera să moară de foame, numai să nu se mai ducă la masa sărmanilor din Campo Santo Stefano.

În fața bisericii Santa Margherita se înghesuia o mulțime de flămânzi, în special femei și copii mici, care stăteau la rând și cerșeau ceva de mâncat. În timp ce Editha se amesteca printre aceștia, cineva o trase de rochie:

– Hei, hei!

Editha se smuci şi încercă să se elibereze, când îl recunoscu pe Niccolo, regele cerşetorilor, căruia i se spunea *il capitano*.

– Ce faci tu aici? se interesă Niccolo.

Fata zâmbi amar şi zise:

– Probabil că şi pe mine mă chinuie aceeaşi foame care te mână şi pe tine aici.

Niccolo o examină pe Editha cu o privire cercetătoare. Fata îşi duse ambele mâini la stomac.

– Nu am mâncat nimic de patru zile. Cunoşti senzaţia.

– Nu îmi este străină, răspunse *il capitano*. Mă întreb doar de ce eşti aici.

– De ce, de ce! strigă iritată Editha.

Discuţia lor a fost întreruptă pentru că ajunseseră în faţa celor două călugăriţe care împărţeau pâine, apă şi castroane din lemn cu o fiertură gălbuie din mei şi secară, care scotea aburi în aerul rece de toamnă.

Regele cerşetorilor şi Editha se aşezară pe treptele portalului din piatră de la Santa Margherita. Fata înfuleca totul cu lăcomie, iar Niccolo se arătă mirat:

– Să te fi părăsit norocul?

– Noroc numeşti tu asta? întrebă dezamăgită Editha şi puse lângă ea, pe o treaptă, castronul gol. Eu am mâncat şi mai bine, şi am înnoptat în condiţii mai plăcute.

Atunci regele cerşetorilor se ridică în picioare şi o apucă pe Editha de umăr, scuturând-o de parcă ar fi vrut să o trezească.

– Hei! strigă el scos din fire. Se pare că evenimentele din ultimele zile au trecut pe lângă tine fără să le bagi în seamă, iar ele te privesc cel mai mult pe tine.

Editha nu înţelese ce voia bătrânul şi îl împinse deoparte.

– Eşti beat! Lasă-mă în pace cu poveştile tale aiurite. Am ajuns într-un punct de la care nu îmi mai arde de glumă.

Chipul lui Niccolo se întunecă, iar acesta rosti pe un ton serios:

– Stăpâna ta, Ingunda Doerbeck, şi servitorul ei au fost condamnaţi la moarte de către Consiliul celor Zece. Ieri au fost amândoi executaţi. Atunci când călăul a întrebat-o pe donna Ingunda care este ultima ei dorinţă, ea l-a rugat să cheme un *avogadore*, căruia i-a dispus ca întreaga succesiune Doerbeck să îţi revină ţie.

Fata îl privi uimită pe regele cerşetorilor. Sări dintr-odată în picioare, se năpusti la Niccolo şi începu să îl lovească cu pumnii în piept.

– Mincinos blestemat, mai şi glumeşti pe seama nenorocirii mele! Lacrimi de furie îi curgeau pe faţă. Continuă: Caută-ţi altă victimă pentru glumele tale!

Niccolo o apucă de încheieturile mâinilor şi încercă să o liniştească.

– Ascultă, este adevărat, pe moaştele Sfântului Marcu!

– Du-te dracului cu moaştele lui! Asemenea glume sunt necuviincioase!

Editha încercă să fugă, dar cerşetorul o ţinea bine.

– Este adevărat, trebuie să mă crezi. *Avogadore* Pedrocchi a înregistrat în scris ultima dorinţă a Ingundei Doerbeck. Întreaga Veneţie discută despre asta. Nu se întâmplă în fiecare zi ca o tânără ca tine să devină unica moştenitoare a unei flote întregi.

Atunci Editha se opri şi cu o faţă inexpresivă întrebă:

– De ce să fi făcut ea asta, *capitano*?

– De ce?

Niccolo ridică din umeri şi dădu ochii peste cap.

– Poate dintr-un regret tardiv. Poate că puţin înainte de sfârşitul ei şi-a dat seama că, dând vina pe tine, aproape că a comis o a treia crimă.

Pentru că fata încă nu avea nicio reacţie, bătrânul strigă:

– Înţelege odată: eşti bogată, eşti una dintre cele mai bogate femei din Veneţia!

– Sunt bogată... repetă Editha absentă, în timp ce privea mulţimea de cerşetori care se înghesuia gălăgioasă în jurul maicilor care împărţeau mâncarea.

Cunoştea diferenţa dintre sărăcie şi bogăţie, dar pentru că ea însăşi nu fusese nici cu adevărat săracă, nici cu adevărat bogată, nu îşi putea imagina ce însemna pentru ea această veste.

De fapt, nici nu voia să fie bogată. Copil fiind, i se spusese că bogăţia schimbă caracterul, că bogăţia

este cea mai mare plăcere a diavolului, iar dacă examina soarta soților Doerbeck, toate aceste vorbe nu i se păreau deșarte. Editha nu se născuse în bogăție, era obișnuită să trăiască modest, iar de la relația eșuată cu Morienus își făcuse și socoteala că va muri în sărăcie. Nu simțea nevoia să aibă lucruri în exces. Oare de curând nu fusese binecuvântată de soartă cu cea mai mare bogăție? Cum altfel s-ar fi putut numi recăpătarea darului vorbirii? Încă o mai urmărea teama de mutenie, mai ales în clipe ca acestea, când soarta o punea la încercare.

Regele cerșetorilor își dădea seama de cumpăna în care se afla Editha și de faptul că ea era înclinată să refuze bogăția – ceea ce era o nebunie pentru un om ca Niccolo, care supraviețuise doar cerșind și din mici pungășii și care nu avea alt vis decât cel al unei averi nesperate. *Il capitano* schimbă tonul și începu să îi vorbească Edithei ca un predicator:

– Ascultă: sărăcia nu este o rușine, dar nici o cinste nu-i. Contrar opiniei larg răspândite, sărăcia nu creează nici măcar condițiile pentru viața veșnică, pentru că, dacă ar fi așa, în primul rând papa, cardinalii, episcopii și popii de țară ar renunța la proprietățile și valorile lor. Dar ei nu fac asta, deși predică sărăcia, pentru că bogăția este mai atrăgătoare decât sărăcia. Eu oricum dorm mai bine într-un pat cald decât sub un portal expus intemperiilor, și o purcea friptă îmi place de o sută de ori mai mult decât o supă fadă de la San Stefano. Vrei să mănânci tot restul vieții supa săracilor și să înnoptezi prin intrările caselor?

Editha clătină din cap fără a răspunde. Îşi ascunse părul tuns scurt cu o pânză, îşi puse pe umăr sacul cu lucruri şi plecă spre San Polo.

În locul în care Rio di San Polo se vărsa în marele canal, Editha băgă de seamă că *il capitano* o urma.

– De ce mă spionezi? se oţărî fata.

– Spune-i cum vrei tu, ripostă regele cerşetorilor, dar eu nu te voi pierde din ochi, pentru că am impresia că nu eşti tocmai în toate minţile. Acestea sunt clipe foarte primejdioase, care le determină pe fete să facă nebunii, lucruri pe care niciodată nu le-ar săvârşi cu mintea limpede.

Fata procedă de parcă nici nu ar fi auzit cuvintele lui Niccolo, deşi în sinea ei îi dădea dreptate.

Editha rătăcea prin oraş nehotărâtă, adâncită în gândurile ei. Reuşi să scape de incomodul urmăritor în Rialto, acolo unde înainte de lăsarea înserării negustorii îşi demontau tarabele, şi din acest motiv acum domnea cea mai mare harabaură a zilei. Trecu pe cealaltă parte a canalului şi porni spre Campo dei Santi Apostoli, unde la cea oră hoinăreau sute de tineri care îşi căutau plăceri comune. De frică să nu fie recunoscută, mergea aproape lipită de zidurile caselor şi astfel ajunse la Ca' d'Oro, cel mai frumos dintre palatele Veneţiei. Acesta purta numele Casa de aur pentru că Marino Contarini, un negustor putred de bogat, pusese ca ansamblul faţadei, compus din trei coloane-balustrade înşiruite una peste alta, balcoane şi muluri, să fie poleit cu aur pur. De pe o stradă laterală, care dădea

spre canal, se deschidea în diagonală priveliştea către Palazzo Agnese al soţilor Doerbeck.

Istovită de atâta mers, Editha se aşeză pe sacul cu lucruri, îşi sprijini capul în mâini şi privi clădirea masivă de pe cealaltă parte a canalului. La vremea înserării, când întunericul începea să se lase peste acoperişuri, Palazzo Agnese, cu lăcaşurile lui adânci pentru ferestre, părea mai ameninţător decât în timpul zilei. Nu se vedea nicio lumină ori vreun alt semn de viaţă, iar gondola cu baldachin aurit, folosită pentru plimbări de către Daniel Doerbeck, se legăna tristă în faţa intrării principale, de la care trei trepte coborau către apă.

„Toate acestea trebuie să îţi aparţină", gândi Editha şi clătină din cap. Niciodată ea nu avusese mai mult de câteva haine şi lenjerie de corp pe care Melzer i le dăduse ca dotă. Ca fiică a unui meşter de oglinzi, ea nu îşi dorise niciodată altceva în afară de lucrurile despre care ştia că vor corespunde cu situaţia ei socială. Eşecul cu bogatul Morienus nu fusese destul pentru a înţelege că a tinde la bogăţie aducea nefericirea?

Pe Canale Grande se lăsa ceaţa. Edithei i se făcu frig. Gondolierii care îşi conduceau bărcile în susul ori în josul canalului scoteau strigăte de neînţeles ca *Oe!, Premi!*, sau *Stai!,* care se răsfrângeau pe faţadele palatelor. Felinarele gondolelor răspândeau o lumină gălbuie, difuză.

În căutarea unui loc în care să doarmă, Editha se îndreptă către biserica celor Doisprezece Apostoli.

Bisericile, în special holurile de la intrări, portalurile şi arcadele dintre pereţii exteriori erau foarte potrivite înnoptării – asta învăţase încă din primele zile petrecute pe stradă. Totuşi, locul din jurul bisericii i se păru prea populat şi prea periculos, aşa că merse câteva străzi mai departe, până când, la capătul unei fundături neluminate, găsi o anexă acoperită a unei prăvălii. Se strecură sub o masă din lemn pe care în timpul zilei erau expuse mărfuri, şi încercă să se aşeze cât mai comod. După puţin timp, adormi.

Nu apucase să doarmă mult timp, când fu speriată de înjurături şi strigăte stridente. Stăpânul prăvăliei şi fiul lui cel mare se întorceau acasă după un tur al cârciumilor. Bătrânul avea un felinar, şi amândoi se străduiau să se ţină pe picioare.

Când cei doi beţivi o descoperiră pe Editha sub masa din faţa casei, îi adresară cuvinte necuviincioase, o numiră târfă şi vagaboandă şi o loviră cu picioarele. Tânărul îi trase fetei baticul de pe cap, şi când bărbaţii îi văzură părul tuns scurt, începură să urle:

– Arăţi ca o evadată din puşcărie, curvă! Ori eşti o maică fugară? Sau vii direct de la stâlpul infamiei?

Începură să o tragă de haine şi să o pipăie peste tot.

Uliţa era îngustă; exista o singură direcţie în care putea fugi, iar Editha îşi dădu seama că nu are cum să scape. De umilirile la care o supuneau beţivii încercă să se apere în măsura puterilor ei. Şi în timp ce bărbatul

mai tânăr devenea tot mai insolent şi o împingea către intrarea în casă, bătrânul deschise uşa şi amândoi o traseră cu forţa în holul întunecos.

În dreapta, o scară urca la nivelul superior. Cei doi o împingeau pe fată cu forţe unite într-acolo. Bătrânul o ţinea, şi cel mai tânăr îi trăgea jos chiloţii.

– Nu, nu, nu! striga Editha şi se zbătea.

Într-o situaţie asemănătoare îi revenise darul vorbirii; acum, chinuită de o frică de moarte, putea să redevină mută. Editha zgâria, scuipa şi lovea, şi îl nimeri cu piciorul pe bătrân în vintre atât de puternic, încât acesta scoase un ţipăt şi se prăbuşi la podea ca un sac.

Beat şi prea preocupat să o dezbrace, bărbatul mai tânăr nici nu sesiză întâmplarea, şi de acest moment profită Editha. Sări în picioare, alergă pe uşă afară şi o luă la fugă pe uliţa îngustă către Campo dei Santi Apostoli.

Se opri la adăpostul unui stâlp de susţinere a bisericii. Simţea dureros în plămâni aerul umed şi rece al nopţii. Peste piaţa pustie se auzeau câinii lătrând. Abia acum fata observă că îşi abandonase sacul cu lucruri. La fel şi baticul care îi ascundea părul scurt.

Aruncă o privire asupra ei însăşi. Rochia îi era sfâşiată în dreptul pieptului. Îşi trecu mâna peste faţă şi constată că îi curgea sânge din nas. Atunci începu să plângă cu sughiţuri.

Din piaţă se auziră paşi hotărâţi. Editha tresări, se sperie de moarte şi se lipi de zid. Cel care păşea era

urmat de un câine. Fata nu mai cuteză nici să respire. Dar la fel de repede cum apăruseră, zgomotele se pierdură în depărtare.

Atunci, Editha izbucni. Plânse cum nu o mai făcuse niciodată în viaţa ei. Îşi plângea soarta amară, sărăcia, neajutorarea şi slăbiciunea ei, şi de la o clipă la alta îşi dădu seama că această situaţie nu avea să se schimbe vreodată dacă nu reuşea să se elibereze din acest cerc diavolesc al sorţii. Voia să doarmă până la sfârşitul vieţii ei în intrările murdare ale unor case, expusă vântului, capriciilor vremii şi liberului arbitru al oamenilor rău intenţionaţi? Voia să hoinărească prin oraş în zdrenţe, ca o pisică fără de stăpân, să mănânce pâinea mucegăită şi supa fadă de la maicile din Santa Margherita? La ce îşi regăsise vocea, dacă o folosea doar pentru a cerşi?

Autocompătimirea începea să se amestece cu revolta. Editha simţea cum furia creştea în ea. Furia contra bogaţilor, furia împotriva bărbaţilor şi furia împotriva tatălui ei, care o adusese în această situaţie. În timp ce, tremurând şi suspinând, se sfădea cu sine şi cu soarta ei, lipită de zidul bisericii, în timp ce blestema ziua în care, la presiunile tatălui ei, părăsise Mainzul, îi încolţi în minte întrebarea: de ce să refuze moştenirea Doerbeck? Este vorba despre mândrie, tristeţe, ruşine, teamă ori fatala plăcere de a suferi? Oare fiecare dintre temeiurile menţionate era doar o naivitate?

Începu să plouă. De pe acoperişul navei laterale a bisericii cădeau stropi grei pe hainele ei zdrenţuite.

În faţa ei se întindea piaţa goală ca o oglindă întunecată, cu sclipiri, misterioasă. Peste pietre se strecurau şobolani, încăierându-se chiţăind pe resturile de peşte scăpate de pisicile vagaboande. Editha se întoarse scârbită. Cât trecuse de când nu se mai culcase într-un pat uscat, de când nu mai mâncase la o masă, de când nu se mai spălase într-o putină?

Când ploaia se îndesi, Editha ajunse din câţiva paşi mari până la portalul principal de la Santi Apostoli, unde dormeau deja alţi trei cerşetori. Era periculos să te cerţi cu nişte cerşetori necunoscuţi pentru un loc de dormit, pentru că acestea erau repartizate în fiecare parte a oraşului de către regii cerşetorilor. Acesta era sistemul aplicat celor mai bune locuri. Printre ele se numărau, în primul rând, sacristiile bisericilor, ale căror chei se aflau în posesia regilor cerşetorilor pe perioada nopţii, şi suprastructurile vaselor amarate în canalele înguste secundare.

Pentru a evita orice conflict, Editha preferă să împartă restul nopţii cu Sfânta Fecioară, care în partea stângă se bucura de o nişă lată. În spatele statuii din marmură era destul loc pentru un culcuş de o noapte.

Editha privi în gol fără a dormi până dimineaţa, şi înainte ca în Campo dei Santi Apostoli să revină viaţa, luă o decizie. La apariţia zorilor porni în căutarea lui Cesare Pedrocchi, avocatul, pe care să îl roage să rezolve toate formalităţile legate de moştenirea Doerbeck.

Pedrocchi, care o întâmpină pe jumătate adormit, în halatul de casă, se arătă extrem de mulţumit de

apariția Edithei, și imediat ceru un onorariu de zece procente din averea moștenită, sau patru corăbii, după care se va apuca de treabă. *Avogadore*, a cărui urâțenie era întrecută doar de lăcomia lui, crezuse că își găsise prostul cu Editha, și până de curând ar fi avut probabil dreptate. Dar noaptea trecută făcuse din modesta și naiva fată un alt om, de neclintit, sigur pe sine și decis.

– *Avogadore*, răspunse Editha, se prea poate ca imaginea pe care v-ați făcut-o despre mine să vă fi condus la părerea că m-ați putea trage pe sfoară. Dar nu hainele îl fac pe om. Vă ofer nu mai mult de un procent, iar dacă stați pe gânduri, problema mea o va rezolva un altul din tagma dumneavoastră. În Veneția sunt destui *avogadori*.

Hotărârea afișată de fata zdrențăroasă îl cam încurcă pe Pedrocchi. Gâlma de un roșu-închis de pe fruntea sa se făcu vânătă. Trase adânc aer în piept. În cele din urmă, consimți și ripostă:

– Să știți, donna Editha, că sunteți o femeie putred de bogată. Dumneavoastră vă aparțin, în afară de Palazzo Agnese, și trei depozite de la arsenale și cea de-a treia flotă ca mărime a veneților. În plus, o avere în bani lichizi de peste trei mii de ducați din aur. Nu pot decât să vă felicit.

– Lăsați felicitările! Mă interesează mai mult prezentarea exactă a averii mele și impozitul pe care mi-l cere republica.

Pedrocchi promise că va rezolva chestiunea până a doua zi.

Neașteptata moștenire revenită Edithei și modul în care aceasta avea să dispună de ea a trezit mare vâlvă de la Castello și Dorsoduro până la San Marco și Cannaregio. Mai întâi, ea a înlocuit întreg personalul, până și pe Giovanelli, comandantul vaselor. A schimbat mobilierul din Palazzo Agnese. A comandat veșminte scumpe din brocart și damasc la croitorul din San Marco, aflat deja în slujba Ingundei Doerbeck. Peruchierul din Rialto a confecționat pentru ea o perucă roșie din părul lung al unei țigănci, pe care aceasta i-l vânduse pentru doi scuzi. Astfel, ea își acoperea unicul cusur care îi mai amintea de trecutul său lipsit de glorie.

Cine este bogat nu are nevoie să își caute prieteni. Cei mai de vază și mai avuți bărbați se luptau să-i câștige prietenia, printre care messer Allegri, din Consiliul celor Zece, comandantul de corabie și *capo* Domenico Lazzarini, avutul armator Pietro di Cadore și *avogadore* Cesare Pedrocchi, care veghea asupra intereselor financiare ale Edithei.

Din instinctul pe care în mod normal îl are doar o femeie cu experiență, Editha i-a invitat la ea pe toți patru deodată pentru a le asculta dorințele, fără să știe, dar bănuind, că fiecare dintre ei se dușmănea cu ceilalți. Având în vedere că donna Editha era o femeie frumoasă, ajunsă la vârsta măritișului, Lazzarini și di Cadore urmăreau în special cele șapte corăbii ale bogatei moștenitoare, în timp ce arhitectul Allegri și avocatul Pedrocchi erau cu ochii pe proprietatea funciară și pe banii Edithei.

Editha i-a primit pe cei patru bărbaţi în proaspăt amenajatul salon de la primul etaj al palatului. Pereţii îmbrăcaţi în mătase galbenă şi mobilierul în stil maur, în alb şi turcoaz, ofereau odinioară tristei săli de primiri o anumită voioşie. Fiecare dintre cei patru crezuse că este singur invitat, dar când şi-au dat seama de şiretlic nu şi-au trădat supărarea, ci au copleşit-o pe moştenitoare cu vorbe dulci, ca nişte comedianţi într-o piesă de teatru, fără a-şi acorda unul altuia vreo privire.

După ce Allegri şi-a încheiat linguşelile, a început să vorbească Editha, fără ca în mina ei zâmbitoare să se poată ghici nimic din ceea ce avea de spus:

– Messer Allegri, nu vă mai recunosc. La ultima noastră întâlnire m-aţi făcut „târfă". Cu toate că nici în caracterul meu şi nici în comportamentul meu uzual nu s-a schimbat nimic, acum îmi adresaţi numai cuvinte frumoase.

Ceilalţi trei coborâră privirile, mustăcind.

Allegri încercă să se apere.

– Donna Editha, ştiu, a fost de neiertat, şi îmi doresc ca acel interogatoriu penibil să nu fi avut loc. Dar aparenţele erau împotriva dumneavoastră, ştiţi asta, la fel erau şi declaraţiile martorilor.

– Aparenţele, aparenţele! interveni Lazzarini. Judecătorul din Consiliul celor Zece nu trebuie să se lase influenţat de aparenţe, ci să se bazeze pe fapte, altfel aruncă ruşinea asupra întregului *Consiglio*.

Imediat i se alătură şi *avogadore*:

– Nu v-am avertizat şi eu, messer Allegri? Nu v-am dat de înţeles, încă de la început că soţia armatorului minte? În loc să mă credeţi, aţi încercat să îi smulgeţi donnei Editha mărturisirea unei crime pe care nu a săvârşit-o niciodată. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă furtuna de toamnă nu ar fi adus cadavrele la mal.

După aceste vorbe se aşternu o tăcere lungă şi penibilă. În cele din urmă, Allegri se ridică şi i se adresă Edithei:

– Sper că mă veţi putea ierta.

Editha nu îi dădu niciun răspuns.

Cesare Perdocchi se folosi de ocazie pentru a o copleşi pe gazdă cu amabilităţi.

– Eu v-am crezut de la început, donna Editha, chiar şi când, aşa cum spunea messer Allegri, aparenţele vă erau contrare. De când v-am văzut am ştiut că o tânără ca dumneavoastră nu este capabilă să săvârşească o crimă. Este doar o chestiune de cunoaştere a oamenilor.

Editha îi aruncă avocatului saşiu o privire ironică.

– Din câte ştiu eu, medicul Meytens v-a plătit cu zece scuzi pentru ca dumneavoastră să vă însuşiţi această idee. Aşa este?

Înainte ca Pedrocchi să apuce să răspundă, luă cuvântul armatorul Pietro di Cadore:

– Donna Editha, eu am fost de la început sigur că toate zvonurile şi speculaţiile privind implicarea dumneavoastră sunt minciuni, pentru că ştiam că

în spatele enigmaticului comportament al soților Doerbeck se ascundea un secret al cărui adevărat conținut nu îl bănuia niciunul dintre noi. Deci, eu am fost permanent de partea dumneavoastră, chiar de pe când nici nu vă cunoșteam.

Vorbe lingușitoare ale armatorului îl înfuriară pe Domenico Lazzarini, care își înțepă rivalul:

– Messer di Cadore, dumneavoastră chiar credeți că donna Editha nu v-a remarcat viclenia? În ciuda tinereții ei, donna Editha este foarte abilă și știe bine că pe dumneavoastră nu vă interesează decât să intrați în posesia celor șapte corăbii care îi aparțin.

Apoi i se adresă Edithei:

– Nu vă lăsați înșelată de acest parvenit. Di Cadore vrea să vă lase fără corăbii pentru a scăpa de cel mai important concurent al lui. Acesta este unicul său scop. Ar trebui să păstrați distanța față de el. Nu aș vrea să mai spun și altele, donna Editha, dar conduita lui nu este deloc cea mai bună...

Nu a lipsit mult ca Pietro di Cadore să sară la Lazzarini. Acesta își strânse buzele, iar pe frunte îi apărură două cute verticale.

– Amărât lingău al dogelui! șuieră el și se șterse cu mâneca hainei din catifea pe frunte. Cunosc destul de bine uneltirile și intrigile dumneavoastră, și m-ar fi mirat să nu vă fi arătat interesul față de donna Editha. Un crai ca dumneavoastră! Nu vă putea scăpa!

Își ținu mâna în dreptul gurii, de parcă ceea ce avea să mai spună nu era pentru toată lumea aflată acolo:

– În faţa lui nu este în siguranţă nicio fustă din Veneţia, mai ales din mătase ori din brocart. Înţelegeţi ce vreau să spun.

Ceilalţi doi râseră răutăcios. Lazzarini ripostă însă imediat, adresându-se Edithei:

– Asta o spune tocmai el, despre care se ştie că trăieşte cu două femei sub acelaşi acoperiş, ca un bizantin vicios.

– Spune prostii! Credeţi-mă, donna Editha, eu nu m-am căsătorit până acum pentru că nu am găsit femeia potrivită. Numeroşi veneţieni mi-au hărăzit una dintre fiicele lor, cum ar fi un negustor de peşte din Ponte di Rialto, dar ţintind averea mea, şi nu fericirea copilului propriu.

Editha vru să spună că ştia ce înseamnă asta, dar se reţinu.

– Atunci de ce pândiţi aici precum pândeşte un motan şoarecii? întrebă impertinent Allegri şi îi râse în faţă armatorului.

– Chiar aşa, de ce? se stârni şi avocatul. O femeie bogată, tânără şi frumoasă nu găseşti în fiecare zi.

– Vedeţi, i se adresă Allegri Edithei, acest răstălmăcitor de legi îşi arată adevărata lui faţă!

Editha râse.

– Eu cred că dumneavoastră, nobilii mei domni, v-aţi demascat astăzi singuri!

Bătu din palme, şi printr-o uşă laterală îşi făcu apariţia medicul Chrestien Meytens, îmbrăcat în negru.

Cesare Pedrocchi, care la dorința medicului lucrase pentru Editha, îi întinse mâna lui Meytens, dar o retrase imediat când o auzi pe aceasta vorbind:

– Ca să nu mai nutriți speranțe deșarte, domnii mei, vreau să folosesc acest prilej pentru a vă prezenta viitorul meu soț.

Allegri, Lazzarini, Pedrocchi și di Cadore rămaseră împietriți. Îl văzură pe medic luând mâna dreaptă a Edithei și înclinându-se. Primul care își recăpătă darul vorbirii a fost Allegri.

– Așadar, asta a fost! zise el ridicând din sprâncene și privindu-i mustăcind pe cei din jur.

Di Cadore pricepu primul cum stăteau acum lucrurile.

– În ceea ce mă privește, donna Editha, în comportamentul meu nu se schimbă nimic. Vă stimez ca și până acum, dar pe mine m-au adus aici în primul rând interese de afaceri. Dacă aveți nevoie de ajutor, bazați-vă pe mine.

Armatorul se înclină și ieși din încăpere. Îl urmară Allegri și Lazzarini. Avocatul se îndreptă șchiopătând către ușă, unde se mai întoarse o dată și spuse:

– Donna Editha, gândiți-vă că Pedrocchi este totdeauna la dispoziția dumneavoastră.

Acestea fiind zise, plecă și el.

Meytens, care încă ținea mâna Edithei, râdea. Ea își retrase mâna brusc și spuse rece:

– V-ați jucat rolul bine, doctore!

– Mi-aş fi dorit să nu fi fost teatru, ci adevărul adevărat! afirmă Meytens.

Editha deveni reţinută.

– Mijnheer Meytens, noi am avut o înţelegere...

– Bine, bine, o întrerupse medicul. M-a luat gura pe dinainte, scuze. În ceea ce îi priveşte pe cei patru, veţi avea în orice caz linişte pe viitor.

Meytens se înclină şi ieşi din încăpere.

Uşurată, Editha se duse la fereastră şi privi Canale Grande, care se afla la picioarele ei, cenuşiu şi tulbure. Privea gondolierii care îşi conduceau siguri bărcile înguste printre numeroasele vase. Înveselită, îşi lovi palmele între ele. Pentru bărbaţi îi mai rămânea un zâmbet. Îşi spuse că trebuia să dispreţuieşti viaţa pentru a o înţelege.

Faţă de Allegri, Lazzarini, Pedrocchi şi di Cadore mai avea doar dispreţ, în timp ce, pentru prima oară, aproape că îi părea rău pentru medicul Meytens. Rolul pe care ea i-l încredinţase trebuie să îl fi umilit profund, şi totuşi acesta îl jucase aşa cum stabilise ea.

De la întâlnirea penibilă de la Palazzo Agnese trecuseră trei zile când servitorul anunţă un vizitator mult aşteptat de Editha: regele cerşetorilor, Niccolo. Acesta îmbrăcase haine curate, aproape demne de un nobil, care făceau cinste poreclei sale de *il capitano*, şi afişa o politeţe deosebită.

– Îmi pot imagina de ce vii! îi întrerupse Editha galanta introducere. Vrei să îmi explici că îţi sunt îndatorată. În definitiv, tu ai fost cel care m-ai convins să accept moştenirea. Şi nu vei ieşi în pagubă.

– Donna Editha! ripostă indignat *il capitano*. Ca şi până acum sunt un cerşetor amărât, dar şi cerşetorul are mândria lui – poate chiar mai mult decât unii dintre cei bogaţi. Atunci când v-am sfătuit să acceptaţi această moştenire, dumneavoastră eraţi de-a noastră. Şi de la una de-a noastră nu se primesc pomeni.

Editha fu surprinsă.

– Dar cu siguranţă nu ai venit pentru a-mi spune asta. Şi nu îmi mai spune donna Editha dacă sunt una de-a voastră!

– Nu, nu, aţi fost una de-a noastră! Cât despre venirea mea, vreau doar să vă previn în legătură cu falşii prieteni cărora le acordaţi încrederea dumneavoastră. Giovanelli, căpitanul de vas...

– El este singurul în care am încredere şi nu vei reuşi să îl ponegreşti. Sunt bucuroasă că îl am.

Niccolo o privi perplex, ca un răufăcător prins asupra faptului. În cele din urmă, zise:

– Atunci, scuzaţi-mi zelul excesiv. Am avut cele mai bune intenţii.

Şi se pregăti să plece.

Editha începu să aibă unele îndoieli, şi se surprinse gândindu-se că nu rareori răul se ascunde sub o mantie de onestitate. Aşa că îl reţinu pe regele

cerşetorilor, cerându-i să mai rămână, dacă tot se afla aici. Editha spera că *il capitano* îi va spune din proprie iniţiativă care era treaba cu Giovanelli, căpitanul de corabie, dar Niccolo îşi plimba privirea peste mobilierul scump şi tăcea. Gusta tăcerea lui teatrală şi curiozitatea cu care îl urmărea Editha.

– Nu a fost cu intenţie, *capitano*, se scuză Editha. Aşadar, ce-i cu Giovanelli?

Regele cerşetorilor făcu o mină ce voia să lase impresia că, spunând ceea ce avea de zis, făcea un mare efort:

– Cunoaşteţi taverna *Tre Rose* din Dorsoduro, nu departe de Campo Santa Margherita?

Editha clătină din cap.

– Nu. De ce?

– Nu este un local foarte select. Nici nu îmi pot imagina că i-aţi putea călca pragul. Totuşi, eu am mai primit câte o masă de la proprietară, o văduvă evlavioasă, pentru un „Tatăl nostru" spus rapid ori un „Ave". Ieri mi-a stat în gât supa de la maicile de la Santa Margherita. Aşa că am căutat-o pe evlavioasa văduvă la lăsatul serii, i-am murmurat repede un „Tatăl nostru" şi un „Ave" plin de simţire, cu ochii pe oalele cu de-ale gurii. În timp ce eu înfulecam în spatele tejghelei măruntaie de pasăre cu fasole rămase de cu o zi în urmă, fără voia mea am fost martor la o discuţie între doi bărbaţi. După cum arătau, nu păreau clienţi obişnuiţi ai localului. Erau îmbrăcaţi decent, iar pe cap aveau berete din catifea. Când le-am aruncat o privire

scurtă i-am recunoscut pe armatorul Pietro di Cadore şi pe căpitanul dumneavoastră, Giovanelli.

– Căpitanul corabiei mele şi di Cadore?

Editha se lăsă pe scaunul de lângă ea şi îl privi cu nerăbdare pe regele cerşetorilor.

Il capitano încuviinţă şi continuă:

– Când, în timpul discuţiei, v-am auzit numele, am început să trag cu urechea. Cu toate că farfuria mea era goală de mult, mestecam cu lingura sârguincios, atent la cei doi bărbaţi.

– Treci odată la subiect! Despre ce era vorba?

– Despre bani, ba chiar despre mulţi bani! Di Cadore îi oferea căpitanului o sută de ducaţi din aur. În schimbul banilor, acesta trebuia să vă convingă că vasele moştenite sunt vechi şi că nu mai pot înfrunta marea. Trebuia să vă facă să credeţi că, pentru nişte corăbii atât de vechi, cu greu mai putea fi găsit un cumpărător.

– Minţi, *capitano!*

– Nu mint, donna Editha! De ce aş face-o?

A urmat o pauză lungă, în timpul căreia Editha a socotit ce avantaj ar fi avut cerşetorul dintr-o asemenea minciună. Putea avea încredere în acest om? Desigur că o ajutase la nevoie, dar ce ştia ea despre adevăratul lui caracter? După cum deja constatase, bogăţia făcea dificilă alegerea între adevăraţii prieteni şi duşmani.

– Şi de ce îmi povesteşti mie toate acestea? întrebă ea în final.

Niccolo răsuflă, fornăind ca un cal nemulţumit, şi ripostă:

– Ah, de aţi fi avut la fel de multă neîncredere în căpitanul vasului dumneavoastră, Editha! Cum aşa? De ce? În definitiv, aţi fost de-a noastră, chiar dacă doar pentru scurt timp. Şi nici nu vreau să ascund că, în cazul în care observaţia mea se va dovedi corectă, nu aş refuza un mic simbol al recunoştinţei dumneavoastră.

Edithei îi plăcu sinceritatea cerşetorului.

– Nu vei ieşi în pagubă.

Niccolo dădu din cap, încurcat.

– Ştiţi cum este. Iarna bate la uşă, ai nevoie de haine călduroase, de o masă consistentă, şi, dacă este posibil, de un acoperiş deasupra capului. Dar nu vreau să mă plâng. Eu nu duc lipsă.

Suna oarecum paradoxal în gura unui cerşetor, dar cumva i se potrivea lui Niccolo. Editha îl cunoştea destul de bine pe *il capitano* pentru a judeca seriozitatea vorbelor lui. Ea nu îşi amintea să fi auzit din gura lui vreo plângere în tot timpul cât fuseseră împreună; ba dimpotrivă, regele cerşetorilor avea pentru fiecare o vorbă prietenoasă, inclusiv pentru ea.

– Ce te-ar putea mulţumi pe tine? se interesă Editha. Alţii de vârsta ta cultivă varză, îşi hrănesc păsările, îşi lasă barbă şi se bucură de ce au făcut în viaţă. Tu trăieşti de pe o zi pe alta, pentru tine acasă înseamnă străzile şi pieţele acestui oraş, şi totuşi tu eşti mai mulţumit decât mulţi alţii.

– Aşa este! răspunse Niccolo mustăcind, dar în clipa următoare chipul i se întunecă, iar el continuă:

Trebuie să ajungi destul de jos pentru a înțelege că fiecare nouă zi reprezintă un dar.

– Tu nu ai povestit niciodată despre trecutul tău! zise deodată Editha. Totuși, tu nu te-ai născut cerșetor, *capitano!*

Niccolo făcu un gest de apărare cu mâna, de parcă nu ar fi dorit să vorbească despre asta, dar Editha nu cedă, și astfel află că *il capitano* lucrase mulți ani la Arsenale, până când adunase destui bani pentru o corabie, o caravelă frumoasă. Corabia purta numele de *Fiona*, ca soția lui, care îl însoțise în toate călătoriile, pregătind masa pentru întregul echipaj chiar și când adusese pe lume un copil. Afacerea mergea bine. Din însărcinarea republicii, Niccolo a întreprins călătorii în Flandra, Spania și Egipt, și gândea să cumpere o a doua corabie, ba chiar și o a treia, când a fost lovit fără milă de soartă. În drum spre Palermo, *Fiona* a luat apă printr-o gaură la pupă. Toate încercările de a astupa spărtura au eșuat, și caravela s-a lăsat pe o parte. Încărcătura, trei sute de saci cu sare de Hallein, a alunecat, vasul s-a întors cu chila în sus și s-a scufundat.

A fost prima dată când Editha l-a văzut afectat pe regele cerșetorilor, care în mod obișnuit emana calm și stăpânire de sine. Mișcările lui deveniseră necontrolate, iar colțurile gurii îi zvâcneau abia perceptibil, de parcă s-ar fi luptat cu sine pentru a nu-l podidi lacrimile. Dar Niccolo nu plânse, ci spuse cu o mină impenetrabilă:

– Am fost singurul care a supraviețuit. Soția mea, copilul meu, întregul echipaj și-au găsit moartea. Eu am apucat să mă agăț de o bârnă. Când corabia s-a răsturnat și s-a dus la fund, am văzut spărtura care ne adusese moartea. Fusese făcută în căptușeala chilei, în așa fel încât să se lărgească permanent după prima pătrundere a apei.

– Ai descoperit vreodată cine a fost în spatele nenorocirii?

Regele cerșetorilor ridică din umeri.

– Putea fi amestecat doar unul dintre marii armatori – Doerbeck, di Cadore și alți câțiva – cărora concurența făcută de mine le stătea ca un ghimpe în ochi.

– Nu ai încercat niciodată să descoperi care dintre ei a fost?

Il capitano zâmbi amar.

– Armatorii venețieni constituie o comunitate strâns unită prin jurământ. Ei fac toate marile afaceri între ei, și dictează prețurile după cum vor. La Veneția, a poseda o singură corabie echivalează cu o condamnare la moarte.

– Dar șapte corăbii?

– În orice caz, este mai bine decât cu una. Dar dacă vă este dragă viața, poate că ar fi bine să vă gândiți să scăpați de ele, la un preț corespunzător, desigur.

– Și ce preț consideri că ar fi corespunzător, căpitane?

Niccolo cugetă.

– Trei sute de ducaţi de aur. Pe corabie, se înţelege. Asta înseamnă peste două mii de ducaţi pentru întreaga flotă. La suma aceasta, cumpărătorii nu sunt mulţi...

Editha nu a fost nevoită să aştepte mult pentru ca spusele cerşetorului să se confirme. A doua zi a apărut căpitanul de corabie Giovanelli foarte îngrijorat şi a anunţat că flota lui Doerbeck, care reprezentase odată o întreprindere bănoasă, nu ar mai fi o afacere. Vasele ar fi învechite, nu mai puteau fi folosite la capacitatea lor, şi aduceau mai mult pierderi decât câştig. Ca dovadă a afirmaţiilor sale, a prezentat documente cu listele tuturor cheltuielilor şi încasărilor, care păreau a-i confirma spusele.

Aparent, Editha a manifestat înţelegere, şi a întrebat:

– Comandante, ştiţi că am încredere în dumneavoastră. Dacă aţi fi în locul meu, la ce preţ aţi negocia vasele?

Giovanelli s-a prefăcut că face nişte calcule, însă pe chipul lui se citea că era foarte frământat. În cele din urmă, a zis:

– Donna Editha, timpurile sunt nefavorabile navigaţiei creştine. În est pândesc turcii, în vest spaniolii, ceea ce necesită corăbii rapide şi suple, care pot rezista şi unei salve de tun. Vasele lui Doerbeck sunt leneşe şi trecute prin nenumărate furtuni. Eu nu cred că ar mai rezista nici măcar unei croaziere pe timp de iarnă până la Constantinopol. Să fiu în locul dumneavoastră,

eu aş vinde întreaga flotă, asta presupunând că s-ar mai găsi un cumpărător.

Editha se prefăcu a fi foarte îngrijorată.

– Cine ar mai cumpăra vase vechi şi putrede, care nu sunt bune de nimic? Mai rămâne doar să le ardem. Da, ar trebui să scăpăm de vasele comerciale şi să ardem velierele.

Această reacţie îl surprinse atât de mult pe Giovanelli, încât păşi în faţa Edithei, îşi împreună mâinile ca pentru o rugăciune şi şopti:

– Nu puteţi face asta, donna Editha, de fapt velierele dumneavoastră sunt încă bune pentru cabotinaj. Un astfel de cumpărător ar trebui să găsim. Poate un armator care practică navigaţia de coastă către Dalmaţia!

– De exemplu, Pietro di Cadore?

– Ar trebui să încercăm cu el.

– Bine, şi cât credeţi că ar plăti di Cadore pentru o navă?

– Nu ştiu, donna Editha. Poate cincizeci de ducaţi din aur, poate o sută. Cu siguranţă nu mai mult.

Editha îl privi furioasă pe căpitan.

– Şi dumneavoastră cât vă revine din afacerea asta, Giovanelli?

– Eu? Nu înţeleg ce spuneţi. Doar ştiţi că puteţi avea încredere în mine, donna Editha!

– Aşa mă gândeam şi eu la început, căpitane. Dar în mod greşit, după cum am aflat. Sunteţi un intrigant perfid, un trădător viclean. Pfui, drace, vă dispreţuiesc!

Giovanelli se făcu roşu, trase adânc aer în piept şi strigă:

– Donna Editha, nu merit asta! Va trebui să vă dovediţi acuzaţiile!

– Vedeţi să nu mor de râs! ripostă Editha, revoltată la rândul ei. Poate că ajunge dacă vă spun că v-aţi întâlnit cu di Cadore la taverna Tre Rose, în apropiere de Campo Santa Margherita, şi că aţi negociat cum să mă tâlhăriţi mai bine de vase. Poate că ajunge dacă vă spun că di Cadore v-a oferit o sută de ducaţi din aur dacă reuşiţi să mă convingeţi să vând flota. Vreţi mai mult?

Căpitanul căzu în genunchi în faţa Edithei şi o imploră:

– Donna Editha, iertaţi-mi nesinceritatea! Să mă pedepsească Dumnezeu din cer! Puternicul armator m-a şantajat şi m-a ameninţat că următoarea mea călătorie pe mare va fi şi ultima, dacă nu accept solicitarea lui. În Veneţia, toţi ştiu că di Cadore este capabil de orice.

Editha se retrase doi paşi şi spuse cu hotărâre:

– Care este plata ta pe o lună, căpitane?

– Două sute de scuzi, donna Editha.

– Administratorul îţi va plăti două sute de scuzi, după care să dispari şi să nu-mi mai ieşi în cale niciodată!

Giovanelli o privi în faţă pe stăpâna lui, şi pricepu că orice ar spune ar fi inutil. Aşa că se ridică şi plecă cu privirea în pământ.

Editha se duse la fereastră şi privi afară. „Ce lume...“ gândi ea privind bărcile de pe canal.

Căpitanul de vas părăsi Palazzo Agnese prin ieşirea secundară şi se îndreptă către Campo San Cassiano, de cealaltă parte a canalului cu acelaşi nume, la care se ajungea trecând peste două poduri aşezate aproape unul de celălalt. La adăpostul zidului bisericii se înghesuiau prostituate, băieşiţe şi cerşetoare, care îşi ridicau poalele pentru ceva mărunţiş, deşi era interzis prin lege. În jurul lui San Cassiano era mereu forfotă mare, şi acesta era şi motivul pentru care Giovanelli alesese locul drept punct tainic de întâlnire.

Acolo unde Calle del Campanile dădea în piaţă, Niccolo, regele cerşetorilor, se îndreptă spre căpitanul de vas. Giovanelli îl trase deoparte:

– Nu trebuie să fim văzuţi împreună!

Niccolo părea agitat.

– Cum a decurs, spune-mi!

Giovanelli ridică mâna ca pentru a-l linişti şi rosti:

– Fii fără grijă. Totul decurge conform planului.

Capitolul XI
Iubire adevărată şi sentimente false

Pe vremea când încă mai aveam tot părul pe cap şi toţi dinţii, privirea netulburată şi o înfăţişare impunătoare, cum îi stă bine unui veneţian distins, soarta îmi sorocise mai multă putere şi voinţă decât i se cuvenea unui făuritor de oglinzi. Viaţa mea încâlcită şi imprevizibilă, care îmi rezerva aproape zilnic câte o nouă aventură, mă dotase cu un sentiment de invincibilitate şi îmi înzestrase caracterul cu o iniţiativă până atunci necunoscută, cu acea insolenţă care întotdeauna îmi pricinuia un adevărat extaz când dădeam de greutăţi, pericole şi probleme aproape de nerezolvat.

Hăituiala şi înverşunarea cu care oameni importanţi mă urmăreau pe mine şi arta scrierii artificiale au luat treptat o amploare care m-a învăţat să mă tem, şi blestem ziua în care le-am furat cu privirea chinezilor secretul şi m-am apucat eu însumi să practic periculosul meşteşug, o invenţie de a cărei utilitate mă îndoiesc tot

mai mult pe măsură ce uneltirile diverşilor beneficiari devin tot mai obscure.

La Veneţia am devenit un om cu multă căutare, dar, în acelaşi timp şi în aceeaşi măsură, a crescut şi aversiunea mea faţă de cei din această categorie şi faţă de cariera mea, şi cu cât aceasta se prelungea, creştea şi frica pentru viaţa mea. Trăiam în Murano fără a fi deranjat, într-o casă cu două etaje, cu grădină şi pergolă. Un servitor se ocupa de menaj, iar două fete în casă, dintre care una, Francesca, avea cele mai frumoase coapse, îmi citeau orice dorinţă din privire. Deseori săream noaptea speriat când auzeam vreun zgomot în casă ori sunetul unor vâsle grăbite pe Canale Ondello.

Mă întrebam cât timp puteau Cesare da Mosto şi adepţii lui să ţină în secret munca mea de pe insula Murano; pentru că, după cum aflasem pe căi ocolite şi de la diverşi oameni, aşa cum stăteau lucrurile în Veneţia, îmi puteam imagina şi că vestea prezenţei mele în acest oraş devenise publică.

Francesca, fata cu minunate coapse, a fost cea care a relatat despre o întâmplare incredibilă, fără a bănui că personajul în cauză nu era altcineva decât fiica mea, Editha. O fată mută din Nord, aşa povestea lumea, fusese învinuită de către o veneţiană de vază de uciderea soţului ei, deşi ştia că nu este adevărat. Aceasta îşi ucisese, pe deasupra, şi propriii copii, şi fusese apoi decapitată în curtea de la Palazzo Ducale.

Până atunci, aflasem povestea în linii mari. Mi-o relatase medicul Meytens. Nou pentru mine era

faptul că bogata soţie a armatorului, cuprinsă de regrete înaintea morţii, îi lăsase toată averea Edithei. Probabil că ea locuia acum în palatul armatorului şi că, de bucurie, îşi recăpătase darul vorbirii.

Dumneavoastră ştiţi că zvonurile se amplifică odată cu numărul celor care le colportează şi că, în scurt timp, adevărul din ele se transformă în basm. În orice caz, nu mai suportam să stau pe insula mea, şi cu toate că da Mosto îmi interzisese expres să părăsesc Murano înainte de a mă fi achitat de obligaţia mea – lucru pe care eram departe de a-l fi realizat – am folosit o ocazie favorabilă şi am dispărut. I-am oferit doi scuzi unui sticlar care îşi practica meşteşugul pe Calle San Giacomo – o sumă respectabilă pentru un om de nivelul lui – pentru a mă duce la Camargio cu barca lui, de unde nu era o problemă să ajung la Santa Croce, unde se afla Palazzo Agnese.

Să te strecori necunoscut prin Veneţia nu era mare lucru, dacă evitai marile pieţe, şi astfel am ajuns neremarcat la Canale di Misericordia, apoi la Canale Grande, de unde un luntraş m-a dus direct în faţa portalului de la intrarea în Palazzo Agnese.

„Pe toţi sfinţii, aşa ceva nu se poate! mi-am zis când am intrat în holul amplu. Să fie toate astea în posesia fiicei mele?“ Coloane din marmură gri de ambele părţi, iar deasupra o boltă cu ornamente groteşti şi vrejuri îl făceau pe cel care intra să pară mic. De când o văzusem ultima dată pe Editha trecuseră luni de zile,

iar acum mă surprindeam fiindu-mi frică să dau ochii cu ea. Nu întâlnirea în sine mă făcea să mă tem, ci mai mult gândul la jena de a trebui să vorbesc cu ea aşa cum era normal între tată şi fiică.

Ştiu că poate sună ciudat, poate chiar cam deplasat, dar până acum nu purtasem niciodată o discuţie serioasă cu propriul copil. Donna Editha îşi pierduse graiul pe când avea patru ani, şi de atunci ne înţelesesem prin gesturi şi sunete singulare, cărora nu le lipsea sinceritatea. Totuşi, există idei şi sentimente pentru a căror exprimare sunt necesare cuvintele.

După tot ce se petrecuse, nu mă puteam aştepta ca Editha să mi se arunce în braţe. Mă aşteptam mai mult la o discuţie lămuritoare, sau măcar la înţelegere din partea ei, dar nu a fost aşa.

Editha m-a întâmpinat coborând treptele din piatră ce făceau legătura dintre etaj şi hol, îmbrăcată într-o rochie de culoare verde-închis, cu părul ridicat ca al unei ţigănci, ceea ce era complet contrar firii ei şi îmi părea ciudat. Când am întins spre ea braţele desfăcute, a întors către mine umărul stâng şi, înainte să apucăm să schimbăm o vorbă, mi-am dat seama că fiica mea era cu totul alta.

Am început să plâng. Lacrimile mi-au scăldat obrajii când i-am auzit vocea. În memoria mea rămăsese vocea ei de copil, stângace, care amuţise dintr-odată, pe care am comparat-o, fără să vreau, cu intonaţia pe care o auzeam acum. Era vorba despre aroganţă şi duritate, ba aş zice chiar că era răceală. Abia în clipa următoare

am sesizat şi conţinutul cuvintelor ei, care m-a lovit atât de profund, încât mai întâi nu am putut scoate nicio vorbă, în timp ce ea mă fixa nedumerită. Nu voi uita niciodată cuvintele spuse de Editha:

– Ce vrei? Ar fi trebuit să mă gândesc că îţi vei face apariţia aici.

Altfel îmi imaginasem revederea cu fiica mea, cu teamă şi cu speranţă. Venisem după ea de la Constantinopol la Veneţia pentru că fusesem convins că avea nevoie de ajutorul meu. Dădusem deoparte propriile nevoi, soarta mea, doar pentru a fi aproape de ea, iar Editha mă primea cu cuvintele „Ce vrei?" Ba, mai rău, deoarece nu răspundeam, continuă cu alte două întrebări:

– Vrei iar să mă cuplezi cu cineva? Sau ai nevoie de bani?

Simţeam că îmi pierd minţile, pentru că în bucuria de a-mi regăsi fiica, acum posesoare a darului vorbirii, se amesteca dezamăgirea în legătură cu transformarea ei; da, m-am surprins gândindu-mă la ceva groaznic: îmi doream ca Editha să fi rămas mută, pentru a nu mă afla acum în situaţia de a fi întâmpinat cu asemenea lipsă de simţire.

– Fiica mea, am întrebat-o cu voce tremurândă, ce s-a întâmplat cu tine? Ce a rămas din educaţia onestă pe care ţi-am dat-o? Ce a rămas din dragostea mea?

Dar Editha avea numai ironie pentru mine. Nu voiam să pricep: cu cât încercam să mi-o apropii prin cuvinte calde, discursul ei devenea tot mai respingător

şi mai rece – permiteţi-mi să nu vi-l redau. În cele din urmă, a zis ea, era vorba doar de viaţa ei, iar eu să-mi văd de viaţa mea. Atunci m-am întrebat pentru prima oară: Mai era Editha fiica mea în continuare?

Cu lacrimi în ochi, mi-am luat rămas-bun de la Editha, nu fără urarea ca ea să nu se afle în viaţa ei într-o situaţie asemănătoare în care să îşi piardă copilul de la o clipă la alta.

Ciudat, gândeam eu părăsind Palazzo Agnese, pe când fiicei mele îi lipsea graiul, o înţelesesem întotdeauna. Iar acum, când îi revenise graiul, nu o mai înţelegeam.

Dar nu am avut de mult timp pentru a o regreta pe Editha, pentru că în Murano mă aştepta Cesare da Mosto, însoţit de Simonetta.

Da Mosto mi-a explicat că pusese să fiu urmărit pas cu pas şi că nu voi mai avea posibilitatea să părăsesc încă o dată Murano înainte de a mă fi achitat de obligaţia mea. Nepotul papei mi-a spus pe şleau că avea cunoştinţă şi despre întâlnirea mea cu Simonetta. Părea că ştie şi despre neînţelegerea dintre noi, pentru că, menţionând iubirea Simonettei, a opinat că respingerea unei femei râvnite de mii de bărbaţi reprezintă un păcat al vanităţii. Asemenea vorbe, puse în gura unui bărbat pentru care femeia nu înseamnă nimic, pentru că ea este doar folosită de el în diverse scopuri, m-au pus pe gânduri, ca să nu mai zic că devenisem aproape împăciuitor. Firește, astăzi ştiu că nepotul papei nu era

interesat de viaţa mea sentimentală, ci se gândea doar la misiunea pe care mi-o încredinţase.

Da Mosto mi-a fixat un termen de trei săptămâni până la care mult doritele indulgenţe trebuiau tipărite şi mi-a promis ajutoare suplimentare la atelier, în caz de nevoie. Şi pentru a da tărie solicitării sale, înainte de a-şi lua rămas-bun, cu o politeţe subliniată, a lăsat o mică amintire, a cărei vedere nu îmi era tocmai străină. Am descoperit-o pe scaunul pe care şezuse legatul. Era un cuţit cu o formă neobişnuită. Cu un astfel de pumnal fusese omorât Albertus di Cremona la Constantinopol. Am înţeles mesajul şi din acel moment am ştiut că nu era de glumit cu da Mosto şi cu cei din partida lui.

Simonetta urmărise discuţia în tăcere. Acum ne aflam faţă în faţă, şi fiecare aştepta să vorbească celălalt. Speram că Simonetta mă va ruga încă o dată să o iert pentru ceea ce făcuse; pentru că, sincer să fiu, eu o iertasem cu mult timp în urmă. Îmi dădusem seama că iubirea faţă de ea era mai puternică decât mândria mea. Dar cum puteam să încep?

Simonetta m-a salvat în mod neaşteptat din chinul pricinuit de gândurile mele spunând:

– Mă poţi expedia, dacă te deranjez.

A zis aceste vorbe cu atâta tristeţe în glas, încât mie aproape că mi-au dat lacrimile, şi am strâns-o în braţe. Acum, când după atâta timp îi simţeam din nou căldura trupului, am trăit o senzaţie inimaginabilă de fericire, şi sunt sigur că la fel a simţit şi Simonetta. I-am acoperit chipul cu sărutări până când mi-am mai

revenit din vâltoarea simţurilor şi ne-am trezit îmbrăţişaţi pe podea. Ne-am dezbrăcat reciproc, ceea ce, judecând după veşmintele noastre şic, a necesitat eforturi serioase, dar pasiunea ne-a fost de ajutor, precum şi fragilitatea mult batjocorită a aţei veneţiene. În orice caz, în scurt timp am reuşit să ne unim trupurile goale. Am făcut dragoste cu o patimă nestăvilită şi cu convingerea că eram făcuţi unul pentru celălalt.

– M-a silit să vin cu el, spuse Simonetta cu respiraţia tăiată după ce ne-am separat. Ştia totul despre legătura noastră. Cred că are spioni peste tot.

Am confirmat, şi cu toate că îl uram pe da Mosto, cu toate că îmi era frică de ameninţările lui, nutream faţă de el o anumită recunoştinţă pentru că îmi înapoiase iubita într-un mod atât de neaşteptat. După dezamăgirea trăită cu Editha, eram fericit că o ţineam în braţe pe Simonetta, şi mi-am dat seama că venise vremea să mă gândesc din nou la propria viaţă.

Mai întâi trebuia să mă concentrez asupra sarcinii primite de la nepotul papei. Indulgenţa cu semnătura viitorului papă necesita un efort tehnic deosebit. Astfel, pentru textul cu optsprezece rânduri aveam nevoie de 230 de ori de litera E, de treizeci de ori de litera I şi de douăsprezece ori de litera O, pe când de litera A de numai cinci ori.

A doua zi, începusem deja să torn noile litere, şi nu întregul alfabet, cum procedasem la Constantinopol, ci turnam literele în funcţie de necesitate. În definitiv, orice elev al unei şcoli mănăstireşti ştie că în latină

Y ori Z apare la fel de rar ca zăpada de Paşti, şi de aceea ar fi fost lipsit de sens să le multiplic asemenea vocalelor. După o săptămână, dispuneam de mai multe litere decât avusesem la dispoziţie la Constantinopol, şi puteam să încep adevărata mea activitate.

Simonetta mi-a fost de mare ajutor, nu ca forţă de muncă, deoarece aici da Mosto fusese generos, ci pentru că ea îmi dădea forţa şi voinţa necesare în neobişnuita-mi misiune. Înainte de toate, ea a preluat mult din tulburarea şi nesiguranţa mea faţă de mandantul meu, spunând:

– Tu practici un meşteşug ca oricare altul, şi nu trebuie să te preocupe la ce folosesc alţii munca ta.

Un făurar de arme, spunea Simonetta, nu îşi face mustrări de conştiinţă pentru că una dintre lăncile făcute de el este îndreptată în război contra duşmanului.

Pe atunci, începusem să o iubesc din nou pe Simonetta, dar în cu totul alt mod. Iubirea mea depăşea pasiunea, ajungând la un nivel de la care ierţi celuilalt orice, iar egoismul şi propria vanitate, care până atunci jucaseră un rol nu tocmai minor, fuseseră uitate.

Astăzi, după ce am trecut prin toate încercările vieţii, ştiu că asta este adevărata fericire. Nefericirea am întâlnit-o de multe ori, şi nu o dată viaţa mi-a fost în pericol, şi totuşi asta nu mă mai doare astăzi. Odată cu vârsta, nefericirea doare tot mai puţin; dimpotrivă, fericirea întâlnită o dată îţi rămâne ca un semn făcut pe piele cu fierul roşu. Dar să revenim la Murano.

Aveam nevoie pentru prima mea tipăritură de nu mai puţin de 580 de litere, şi îmi este greu să spun ce a necesitat un efort mai mare: turnarea literelor din cositor şi plumb ori punerea în ordine a literelor ca în oglindă, cu susul în jos şi de la dreapta la stânga. Lucram zi şi noapte şi ceream şi ajutoarelor mele să facă acelaşi lucru.

Dispuneam de cinci prese, teascuri pentru struguri modificate, aduse din Veneto. Necesarul meu, constând în de zece ori câte o mie de pergamente, a fost satisfăcut din republica Amalfi, ai cărei producători de pergament şi ale cărei mori de hârtie erau vestite. Greutăţi mi-a creat prepararea cernelii, care la primele încercări apărea palidă precum o scriere de mână veche, decolorată. Deoarece niciodată nu mă ocupasem de detaliile tehnice ale tipăririi, iar cerneala neagră adusă de mine de la Constantinopol rămăsese în mâinile acelor *ufficiali* – şi în pântecele pisicii – a trebuit să fac eu însumi câteva încercări pentru a nimeri amestecul corect. Folosind sepia şi untură de peşte, la care am adăugat funingine, am reuşit în cele din urmă să prepar o cerneală care, în privinţa nuanţei, îndeplinea orice pretenţie.

Nici nu vă puteţi imagina ce a însemnat pentru mine să ţin în mână prima mea tipăritură. Un călugăr nu ar fi putut să o scrie mai frumos. Dacă primele pergamente cereau mult timp, treptat colaboratorii mei au început să lucreze tot mai repede şi, ceea ce nimeni nu ar fi crezut, cu atât mai puţin eu, cu două zile

înainte de expirarea termenului terminasem tipărirea: de zece ori câte o mie de indulgenţe cu numele papei Pius Secundus.

Următoarele zile şi săptămâni au fost foarte agitate, deoarece munca mea a dat roade neaşteptate. Nu mă refer la respectabila sumă pe care da Mosto mi-a trimis-o fără vâlvă, ci la urmările pe care eu nu mi le imaginasem a avea asemenea proporţii. Mă miram că nu l-am mai văzut la faţă pe Cesare da Mosto; indulgenţele depozitate în atelierul meu dispăruseră brusc într-o noapte, şi pentru că lucrul acesta se petrecuse odată cu lăsarea sumei convenite – ba erau chiar mai mulţi bani – am presupus că da Mosto intrase în posesia indulgenţelor. Îi cunoşteam planurile, iar intrigile lui complicate nu ar fi găsit pământ mai roditor niciunde mai mult ca la Veneţia, unde la acea vreme existau mai multe partide şi conspiraţii decât cerşetori.

Simonetta cunoştea Veneţia şi jocul intrigilor locuitorilor ei mai bine decât mine, şi începu să se gândească dacă nu ar fi mai bine să părăsim oraşul. Ea bănuise înaintea mea că scrierea artificială era mai potrivită decât orice altă invenţie să devină măr al discordiei pentru partide. De aceea mi-a făgăduit că mă va urma în orice ţară de pe pământ, numai să fie cât mai departe de Serenissima. Meşteşugul făuririi oglinzilor, spunea ea, era căutat pretutindeni în lume, pentru că oriunde trăiau oameni, vieţuia şi vanitatea.

Şi câtă dreptate avea Simonetta... Totuşi, nu i-am urmat solicitarea, fie din îndărătnicie, fie pentru că

eram prizonier al meşteşugului tiparului. Nu neg că mă încânta apetenţa pe care scrierea artificială o declanşase la oamenii cei mai diferiţi. Adepţii partidei papei, precum dogele, duşmanii acestuia, precum da Mosto, bizantinii, genovezii şi aragonezii – toţi încercau să pună mâna pe scrierea artificială. Iar eu, Michel Melzer, făurar de oglinzi din Mainz, spuneam că meşteşugul tipăritului este al meu. Aveam un atelier cu dotările necesare şi eram în situaţia de a răspândi în popor orice text, mai repede decât ar fi făcut-o o mie de călugări.

Vestea că papa Eugen al IV-lea, cel de-al 204-lea locţiitor de pe scaunul lui Petru, a dat ortul popii şi că îi succedase un bărbat cu numele de Pius al II-lea s-a răspândit repede ca vântul. Nu exista niciun motiv de îndoială în ceea ce privea vestea, pentru că noul papă – se spune că era un tânăr energic – vindea deja indulgenţe în limba latină, care promiteau pioşilor iertarea păcatelor şi fericirea veşnică, şi care se vindeau ca pâinea caldă. În orice caz, zece mii de indulgenţe luaseră deja calea păcătoşilor care se căiau, încă înainte ca Gelasius de Bologna, unul dintre cardinalii singuri îndreptăţiţi a alege un nou papă, să fi apucat să protesteze pentru faptul că fusese evident ignorat când se făcuseră invitaţiile la conclav.

În ziua în care protestul bolognesului ajungea la Vatican, în timpul rugăciunii Angelus susţinute de papa Eugen – care până atunci nu fusese informat cu privire la zvonurile referitoare la încetarea lui din viaţă

a avut loc un atentat. Doi asasini deghizaţi în gardieni au încercat să îl înjunghie pe papă, care se ruga, dar acţiunea a eşuat din cauza cămăşii papale, confecţionată din pâslă groasă ca degetul, care făcea parte din asceza Sfinţiei Sale. Ambii atentatori au fost prinşi şi decapitaţi încă din timpul nopţii. Şi pentru că aceştia nu au scos nicio vorbă până în ultima lor clipă, cei care au pus complotul la cale au rămas necunoscuţi.

Chiar dacă Cesare da Mosto nu reuşise nici în acest fel să ajungă papă, indulgenţele l-au făcut bogat, iar bogăţia lui ar fi durat o viaţă, dacă nu ar fi existat blestemata lui de pasiune pentru jocuri.

Credincioşii care îşi cumpăraseră cu mulţi bani speranţa unei vieţi veşnice au refuzat să accepte că papa Eugen încă trăia. În definitiv, ei posedau un înscris în limba latină, limbă în care se făceau cunoscute numai lucruri sfinte şi absolut adevărate. Pentru ei, papa se numea Pius al II-lea.

Şi ceea ce făcea în acea vreme situaţia şi mai nostimă era existenţa unui al treilea papă. Acesta se numea Felix al V-lea şi fusese totuşi ales de conciliul de la Basel, ba fusese chiar şi încoronat. Trăia în Savoia, pe care o guvernase ca duce până la retragere. Firește că toate aceste năzdrăvănii nu contribuiau la întărirea papalităţii. La asta nu ajutau nici exilările şi nici rugăciunile ordonate de papa Eugen împotriva adversarilor lui. După atentatul eşuat, Cesare da Mosto a considerat potrivit să dispară.

Atelierul amenajat de el făuritorului de oglinzi a rămas în posesia lui Melzer. De când acesta se achitase de sarcina primită de la da Mosto, se simţea eliberat şi cuprins de o adevărată febră a găsirii de noi aplicaţii tipografiei. Dispunea încă de suficiente cantităţi de plumb şi cositor pentru a turna noi litere. Literele mici, utilizate până acum de Melzer, erau totuşi mult prea mari pentru a putea concura scrisul de mână al călugărilor. Desigur că scrierea artificială întrecea orice scris de mână în rapiditate, dar ea ocupa şi mai mult loc. Aşa că Melzer se apucă să toarne litere la jumătate din dimensiunile celor de până atunci. În felul acesta, gândea el, avea să facă concurenţă chiar şi scrierilor de mână din biblioteci, pe care să le tipărească în zeci, ba chiar în sute de exemplare, în funcţie de necesităţi şi în cel mai scurt timp. Şi poate că – îşi imagina el în cele mai cutezătoare visuri – va veni o vreme în care pana şi cerneala nu vor mai fi utilizate.

Insula Murano, cu nenumăratele ei ateliere şi manufacturi, era cât se poate de potrivită pentru a nu face vâlvă, şi astfel meşterul şi iubita lui au trăit în liniştea atât de necesară unei tinere perechi. Evitau marile evenimente, balurile şi teatrele veneţiene, unde subiectul indulgenţelor era la modă. Se spunea că însuşi diavolul le-ar fi scris, pentru că niciun călugăr nu putea scrie literele atât de uniform şi de frumos cum apăreau ele pe pergamentele indulgenţelor.

Melzer nu înţelegea nimic din toate acestea. Testa singur, în atelierul lui, noi scrieri, cu litere tot

mai mici. Posedat de noul meşteşug al scrierii, turna tot mai multe litere, creând o rezervă suficientă pentru a tipări deodată două duzini de pergamente cu scrierea artificială. Da, se pare că meşterul era impulsionat de primirea unei comenzi secrete. Simonetta, care l-a întrebat pe Melzer despre motivaţia zelului său, nu a primit niciun răspuns şi s-a ales doar cu afirmaţia că un tipograf avea nevoie, dacă îşi lua meşteşugul în serios, de o rezervă mare de litere.

În timp ce Simonetta considera viaţa pe insula Murano mai mult ca pe un exil, căruia dorea să îi pună capăt, Melzer părea să se simtă aici mai bine decât oricând. El o iubea pe Simonetta şi era convins că şi ea îl iubea – asta până în ziua în care auzi bătăi puternice în uşa atelierului său.

În lumina difuză a serii înceţoşate nu îl identifică imediat pe bărbat; abia când acesta îl salută, recunoscu vocea şi se sperie:

– Dumneavoastră, Lazzarini?

Domenico Lazzarini înclină capul într-o parte şi rânji. În cele din urmă, mormăi în stilul lui superior:

– Nu vă aşteptaţi la asta, meştere?

– Ca să fiu sincer, nu, răspunse Melzer.

Era vizibil necăjit, chiar puţin speriat, pentru că bănuia de ce îl căuta interlocutorul. De unde ştia acesta locul unde se afla el?

Lazzarini se temu că Melzer, care nu părea primitor, putea să îi trântească uşa în nas; de aceea vârî piciorul în pragul uşii, şi, în timp ce clătina din cap, spuse:

– Nu vă înţeleg, Melzer. Noi ne cunoaştem deja de ceva timp, poate că de mai mult timp decât ne-ar face plăcere, iar dumneavoastră încă mă luaţi de prost. Eu nu v-am considerat niciodată un naiv, cu toate că purtarea dumneavoastră mi-a oferit suficiente motive.

– Spuneţi ce aveţi de spus, şi dispăreţi! ripostă meşterul, privind furios piciorul ţinut de Lazzarini în crăpătura uşii.

Întrebarea acestuia nu îl surprinse.

– Unde este Cesare da Mosto?

– De ce mă întrebaţi pe mine?

– Pentru că sunteţi adept al partidului său. Ori credeţi că nu ştiu cine a tipărit indulgenţele?

– Nu sunt adept al partidului lui da Mosto. Nu sunt adeptul niciunei partide.

– Cine nu este cu papa este împotriva lui, iar cine este contra papei este şi împotriva dogelui.

– Messer Lazzarini, am avut o comandă de la da Mosto, fără ca aceasta să privească o persoană ori un partid. Am făcut-o pentru bani, şi nu pentru ori împotriva convingerilor mele – numai şi numai pentru bani, înţelegeţi? Un cizmar nu se interesează de apartenenţa la un partid a clientului înainte de a întinde pielea pe calapod, iar un ţesător îşi vinde ţesăturile oricui plăteşte pentru ele. Dumneavoastră l-aţi întrebat pe ţesătorul care v-a furnizat stofa pentru tunică dacă este susţinător al partidului dogelui, al papei ori al Fecioarei Maria?

– Da, meştere, aveţi dreptate, însă uitaţi un lucru: scrierea artificială are puterea de a schimba omul. Asta face deosebirea dintre meşteşugul dumneavoastră şi toate celelalte meşteşuguri.

„Câtă dreptate are acest Lazzarini", gândi meşterul. Nu, prost nu era, mai curând era un viclean care se aprindea repede. Fiind unul dintre cei *Tre Capi*, dispunea la Veneţia de o influenţă care nu trebuia subestimată.

De aceea Melzer îşi mai coborî tonul şi spuse, fără a-şi putea ascunde totuşi amabilitatea jucată:

– Messer Lazzarini, credeţi-mă, scrierea artificială nu este îndreptată împotriva nimănui. Dacă eu, aşa cum susţineţi dumneavoastră, am folosit-o împotriva intereselor papei de la Roma, nimeni nu mă opreşte ca data viitoare să lucrez pentru papă, dacă plăteşte cu bani buni, şi nu cu făgăduieli fără acoperire privind veşnica fericire.

Impertinenţa lui Melzer îl enervă pe Lazzarini, care repetă întrebarea, de data aceasta pe un ton ameninţător:

– Unde este Cesare da Mosto?

– Puteţi să mă întrebaţi de zece ori, şi tot nu ştiu, răspunse Melzer spunând adevărul. Şi nu ştiu pentru că eu nu am nimic de-a face cu nepotul Sfinţiei Sale.

Lazzarini râse sfidător.

– Republica vă va da în judecată, meştere, pentru uneltire împotriva dogelui. Veţi fi spânzurat cu braţele răsucite la spate, capul vă va fi strâns în menghină, iar

mâinile şi picioarele vă vor fi desprinse de trup. Atunci vă veţi aminti unde este Cesare da Mosto. Apoi vocea îi deveni mai puternică: Aveţi trei zile pentru a vă aminti. Şi nu încercaţi să fugiţi, deoarece Consiliul celor Zece m-a împuternicit să pun *ufficiali* să vă supravegheze fiecare pas.

Il capo se întoarse pentru a pleca, însă în acel moment intră pe uşă Simonetta. Se vedea că trăsese cu urechea la disputa dintre Lazzarini şi Melzer. Îi făcu semn lui Melzer să o lase în pace când acesta se întoarse spre ea pentru a o linişti, şi se îndreptă către Lazzarini:

– Lepădătură, nu o să ne laşi niciodată în pace?

Lazzarini făcu un pas înapoi. Brusca apariţie a Simonettei îl puse în încurcătură.

– Nu am venit pentru tine, zise el, dar bărbatul căruia i-ai sărit în braţe este un duşman al dogelui, iar Serenissima îl va trage la răspundere.

– Melzer este duşman al dogelui Foscari? râse Simonetta. De ce ar fi împotriva lui Foscari? Foscari îi este la fel de indiferent ca oricare gondolier din Castello. Jur asta pe moaştele Sfântului Marcu!

– Fără jurăminte false, donna Simonetta! Tu crezi că îl cunoşti pe acest bărbat. În realitate, el îţi este la fel de străin ca ţara din care vine. Este un conspirator. Ţelul lui şi al tovarăşilor lui este răsturnarea dogelui Francesco Foscari.

– Cine? Melzer?

– Chiar el! răspunse Lazzarini şi arătă cu degetul spre meşter.

Acesta asculta înmărmurit ce debita Lazzarini. Cuprins de furie, Melzer se năpusti asupra dezagreabilului vizitator pentru a-l snopi în bătaie, şi doar intervenţia Simonettei, care se aruncă între cei doi, îi despărţi pe aceştia.

– Priveşte, acum îşi arată adevărata faţă! strigă *il capo*, aranjându-şi veşmintele. Dar va suporta consecinţele, sau numele meu nu este Domenico Lazzarini!

Rostind aceste cuvinte, veneţianul părăsi atelierul.

Simonetta, care se arătase foarte curajoasă, îi sări de gât lui Melzer. Plângea, şi, printre suspine, spuse:

– Eu îţi înţeleg furia, dar nu ar fi trebuit să faci asta. Lazzarini este un burlac. Nu va trece niciodată cu vederea faptul că a fost lovit în faţa unei femei.

– Ştiu că am făcut o greşeală, acceptă Melzer, care încă gâfâia, dar nu am putut proceda altfel. Îl urăsc pe acest bărbat aşa cum urăsc ciuma. Este fals şi egoist, şi încă nu a renunţat să spere că vei fi a lui.

– Tu crezi că...?

Meşterul se desprinse din îmbrăţişare şi, ţinând-o pe Simonetta la distanţă, o privi în faţă.

– Ştii şi singură că nici nu poate fi vorba de o conspiraţie, zise el apăsat, şi că Cesare da Mosto nu îmi este indiferent, ci îmi este antipatic în cea mare măsură. Nu, Lazzarini este interesat doar de a mă scoate pe mine din luptă. Şi se foloseşte de orice mijloc în acest scop.

Melzer şi Simonetta au petrecut noaptea următoare îngrijoraţi că veneţianul furios va trimite în

Murano un grup de bătăuşi, dintre cei care la arsenale puteau fi cumpăraţi cu doar câţiva scuzi. În disperarea lui, meşterul se gândi chiar şi la fugă, însă Simonetta îl făcu să se gândească la faptul că ar fi trebuit să îşi părăsească atelierul şi casa, şi, în plus, o tentativă de fugă nu însemna oare recunoaşterea vinii? Şi astfel au rămas treji şi în tăcere, strânşi unul într-altul toată noaptea, până când, în cele din urmă, zorii s-au arătat peste Canale Ondello.

În această noapte, fără a şti celălalt, fiecare a luat o decizie. În timp ce Melzer, ca în oricare altă zi, s-a dus la atelier, Simonetta a părăsit casa şi s-a îndreptat spre debarcaderul *Fondamenta Giustiniani*, de unde plecau bărci spre Cannaregio şi San Marco.

Dar înainte ca Melzer să îşi fi putut pune în aplicare planul, unul dintre ajutoare i-a atras atenţia asupra unui individ suspect care se tot învârtea la capătul străzii pe care se găsea atelierul. Melzer îl recunoscu imediat pe Ali Kamal, egipteanul. De când sosiseră împreună la Veneţia, nu se mai văzuseră, şi Melzer aproape că uitase de el.

– Cum de m-ai găsit? îl întrebă mirat meşterul.

Ali privi în pământ şi, fără a se uita la Melzer, răspunse:

– Afli multe când îţi petreci zilele la Riva degli Schiavoni, unde ancorează marile corăbii.

Melzer râse.

– Doar nu vrei să spui că la Veneţia practici aceeaşi meserie ca la Constantinopol?

– Nu tocmai, eu am închiriat lângă arsenale o baracă, şi câţiva băieţi ai străzii m-au ajutat. Aşa îmi câştig traiul. Ştiţi doar, meştere Melzer, că am de hrănit o familie mare.

– Pe mine cum m-ai găsit?

– Nu a fost greu când eşti ca acasă în port. Acolo am auzit de indulgenţe. Unii spuneau că sunt scrise de însuşi diavolul, alţii aveau cunoştinţă de un meşter din Germania, care stăpânea meşteşugul scrierii la fel de rapid ca diavolul. Şi mi-am dat seama că nu puteai fi decât dumneata, meştere Melzer.

– Asta vorbesc oamenii în Riva degli Schiavoni? Vreau să zic: ei spun asta în public?

– Ce înseamnă în public? Se vorbeşte pe ascuns, ţinând mâna în dreptul gurii. Avantajul meu este că toţi mă iau drept un egiptean prost, bun să le care bagajele, incapabil să înţeleagă ce vorbesc ei. Dar eu stăpâneam veneţiana încă de pe vremea când îmi făceam treaba la Constantinopol.

– Dar nu ai venit pentru a-mi spune asta!

– Pentru Dumnezeu, nu. Am tras cu urechea la discuţia dintre doi bărbaţi îmbrăcaţi luxos. Nu îl cunoşteam pe niciunul din ei, dar amândoi se comportau de parcă ar fi făcut parte din Consiliul celor Zece. În discuţia lor a intervenit numele de Melzer, respectiv faptul că un bărbat cu acest nume s-ar ascunde pe insula Murano şi că prin meşteşugul lui ar pune în pericol Serenissima. Era vorba despre înaltă trădare, şi el urmează să fie adus în faţa Consiliului.

Meşterul îl privi lung pe Ali Kamal, apoi spuse:

– M-ai înşelat o dată, şi o altă dată m-ai ajutat când mă aflam într-o situaţie dificilă. Tare aş vrea să ştiu ce urmăreşti de data aceasta.

Atunci egipteanul ridică mâna spre a jura şi zise:

– Pe viaţa mamei mele, mă puteţi crede că vă vreau doar binele, meştere Melzer. Ceea ce vă spun este adevărat. Apoi adăugă, ezitând: Dacă informaţia mea înseamnă ceva pentru dumneavoastră, nu aş refuza o recompensă pe măsură.

Oricât de serioasă era situaţia în care meşterul se afla, acesta nu se putu abţine să nu zâmbească. Intenţia lui Ali de a câştiga nişte bani cu informaţia lui i se părea mai curând o dovadă a corectitudinii ei. Aşa că Melzer scoase din buzunar o monedă din aur şi i-o întinse egipteanului, care păru indignat.

– Asta nu este nici pe departe tot ce am a vă spune. Ascultaţi: mâine în zori o galeră cu sticlărie părăseşte debarcaderul *Fondamenta Giustiniani*. Pleacă spre Triest, iar căpitanul ei nu vă va pune nicio întrebare dacă îi menţionaţi numele meu.

– Şi Simonetta?

– Nu îi va pune nici ei vreo întrebare. La Triest, la o zi de drum de aici, veţi fi în siguranţă pentru moment.

Ali întinse mâna, iar Melzer băgă pentru a doua oară mâna în buzunar şi scoase încă o monedă din aur.

– Eşti un adevărat drac de om, egipteanule! zise el, înmânându-i moneda lui Ali Kamal.

Oferta egipteanului venea în întâmpinarea propriei decizii luate în timpul nopții, aceea de a părăsi atelierul și de a fugi. Acum, că Ali Kamal îi netezise drumul, Melzer își dădu seama că era cea mai bună soluție, și era pregătit să treacă la fapte imediat.

– Privește, egipteanule, aceasta este averea mea cea mai de preț!

Melzer arătă către un șir de casete din lemn înșirate în dreptul ferestrei. Fiecare casetă era împărțită în nenumărate compartimente mici de dimensiuni diferite, în care se aflau, aparent fără nicio ordine, zaruri cu litere de diverse mărimi. Melzer radia la vederea literelor precum un pictor la terminarea operei lui și spuse, fără a-și dezlipi privirea de pe casete:

– Dacă reușești să scoți literele din atelier fără știrea acelor *ufficiali* și să le păstrezi într-un loc secret, te voi răsplăti regește!

Ali luă în mână câteva litere, și se miră:

– Sunt al naibii de grele, meștere Melzer!

Meșterul își încrucișă brațele pe piept.

– Știu că nu este o treabă simplă. De aceea nici răsplata ta nu va fi mică. Îți dau o cheie a atelierului. Ușa din spate dă spre Canale Ondello. Poți scăpa mai lesne pe apă.

În acest fel, meșterul căzu la învoială cu egipteanul. După ce Ali Kamal plecă, Melzer începu să facă ordine în atelier. Puse la locul lor toate utilajele, de parcă ar fi vrut să se apuce de lucru în clipa următoare.

Da, acum îi plăcea acest meşteşug la fel de mult cât îi plăcuse odinioară cel de făuritor de oglinzi. La Triest va începe o nouă viaţă, ca meşter tipograf.

Dar lucrurile au luat o cu totul altă turnură.

Când Michel Melzer reveni în casă, Simonetta dispăruse. Melzer a avut o presimţire, deoarece ştia cât suferea Simonetta din cauza ameninţărilor lui Lazzarini. Totuşi, nu avea nicio îndoială că, atunci când se va întoarce, va fi de acord cu planul lui şi va pleca cu el.

S-a făcut întuneric devreme şi s-a instalat o noapte nesfârşită. Ca şi în zilele anterioare, o ceaţă ca de gheaţă învălui Murano. În sacul lui de călătorie, care deja îl slujise cu credinţă de la Constantinopol la Veneţia, meşterul a înghesuit îmbrăcăminte şi câteva lucruri care i s-au părut importante şi valoroase. A pregătit şi un al doilea sac, pentru Simonetta.

Neliniştea lui Melzer a crescut pe măsură ce absenţa Simonettei s-a prelungit. Prin minte îi treceau mii de gânduri care îi alimentau bănuieli înspăimântătoare. Slujitorii se culcaseră de mult. În cămin pâlpâia focul. Melzer şedea într-un jilţ şi privea flăcările. Era obosit, se lupta cu somnul şi făcea eforturi mari pentru a rămâne treaz. Trebuia să îi împărtăşească Simonettei planul imediat ce aceasta avea să sosească, şi la ivirea zorilor să fugă împreună.

Rămase aşa ore în şir în faţa focului, trăgând cu urechea la orice zgomot de afară, până ajunse în pragul disperării. Acum nu mai avea îndoieli în privinţa Simonettei: fusese răpită, iar în spatele răpirii se aflau

Lazzarini şi oamenii lui. Spre miezul nopţii, când nu mai avea nicio speranţă că Simonetta va reveni – nicio femeie serioasă nu mai umbla pe străzi după căderea întunericului – pleoapele îi deveniră ca de plumb şi adormi.

La prima bătaie a clopotelor de la Santi Maria e Donato, aflate pe cealaltă parte a canalului, meşterul sări speriat în picioare. Cu mintea uşor întunecată o strigă pe Simonetta şi urcă în grabă scara până la dormitorul ei. Patul era gol. În disperarea sa, se aruncă pe pat şi începu să plângă în hohote între perne. Îşi reproşa că o lăsase singură. Ar fi trebuit să se gândească la faptul că Lazzarini va profita de orice ocazie pentru a pune mâna pe ea.

Hohotele lui Melzer o treziră pe Francesca, fata în casă, care dormea într-o mansardă. Francesca nu îşi putea explica zgomotul ciudat. Aşa că, la rândul ei, trezi un servitor, şi împreună coborâră la dormitorul stăpânei. Când fata îl văzu prin crăpătura uşii pe Melzer întins pe pat îmbrăcat şi cu faţa în jos, scoase un ţipăt.

Melzer sări în picioare şi se întoarse spre ea.

– A plecat, se plânse el. Au răpit-o.

Francesca şi servitorul priveau consternaţi. Fata vru să spună ceva, dar servitorul o apucă de braţ şi o opri. Melzer îi privea întrebător, aşa că Francesca îi explică în cele din urmă:

– Donna Simonetta nu a fost răpită, ea a plecat de acasă pe la ora trei, singură, refuzând să fie însoţită.

– Singură, spui?

Melzer se aşeză la fereastră şi privi Canale Ondello. Spre est apăreau, lăptos, zorii. Îşi dădu seama că fuga lui eşuase încă înainte de a fi început. De vină era acest gând ori frigul ce pătrundea dinspre fereastră şi îl făcea să tremure? Întreg trupul îi fu cuprins de un tremur puternic.

– Donna Simonetta nu a spus unde se duce? întrebă Melzer.

– Nu, messer Michele, răspunse Francesca, şi adăugă jenată: Sunteţi bolnav, messer Michele, trebuie să chemaţi un medic.

Atunci meşterul strigă mânios:

– Nu sunt bolnav, sunt disperat! Messer Michele este disperat!

Fata în casă şi servitorul împietriră. Niciunul nu îndrăznea să scoată vreo vorbă. În această linişte care se prelungea se auzi deodată un zgomot: uşa de la intrare, trântită.

Melzer îl zvârli pe servitor la o parte şi coborî scările în fugă. Temeri, speranţe şi furie se contopeau într-un sentiment înfiorător. În zăpăceala lui se poticni şi căută să se sprijine de balustradă. Când ridică privirea, în faţa lui se afla Simonetta. Părul ei negru cobora ciufulit pe umerii femeii. Era înfăşurată într-o pânză roşie, pe care el nu o mai văzuse niciodată. Dar cel mai mult îl tulbura privirea tristă din ochii ei.

Melzer fu atât de surprins, încât nu scoase nicio vorbă, şi, în timp ce o măsura pe Simonetta cu privirea, aceasta începu să vorbească:

– Este în ordine. Nu mai trebuie să ne temem.

– Nu, zise meşterul încurcat, pentru că nu voia să îşi rănească iubita.

Dar nu înţelegea sensul cuvintelor ei.

Când Simonetta observă acest lucru, i se prăbuşi în braţe plângând. Trupurile lor păreau să caute fiecare protecţia celuilalt.

– Mi-am făcut griji foarte mari, şopti Melzer. Toată noaptea mi-a fost teamă, am crezut că te-a răpit Lazzarini.

Simonetta scutură capul fără să scoată o vorbă.

– Ali, egipteanul, îl ştii, a vrut să ne ajute să fugim, începu să relateze meşterul. În zori a plecat o corabie la Triest. Acum este deja prea târziu, dar important este că tu te-ai întors.

Simonetta se desprinse cu grijă din îmbrăţişare, făcu un pas îndărăt şi îl privi pe Melzer în ochi.

– Nu mai suntem nevoiţi să fugim. Totul s-a aranjat. Lazzarini nu te va mai urmări niciodată.

– Nu mă va mai urmări niciodată? Ce înseamnă asta? Unde ai fost noaptea trecută?

– Am fost la Lazzarini.

Simonetta plecă privirea.

– Ai fost la Lazzarini? Spune-mi că nu este adevărat! Spune-o!

– Este adevărat, răspunse încet Simonetta.

Melzer rămase ca trăsnit. Se holba la fată fără să înţeleagă. În cele din urmă, repetă încet:

– Ai fost la Lazzarini.

– Am făcut-o pentru noi, spuse Simonetta speriată. Voiam să îl rog să își retragă acuzarea, dar Lazzarini a rămas pe poziții. Are o inimă de piatră. L-am implorat ca, dacă iubirea lui pentru mine este adevărată, atunci să nu o facă, pentru că distrugându-ți viața o distruge și pe a mea. Vorbele mele nu l-au înduplecat. Dimpotrivă, a început să amenințe că voi fi și eu implicată în caz.

– Diavolul să îl ia, împreună cu bătrânul doge Foscari! Cum de te-ai putut umili în așa hal?

Simonetta nu cuteza să îl privească în ochi pe Melzer. Colțurile gurii ei fură cuprinse de un spasm, apoi femeia continuă:

– În cele din urmă l-am întrebat dacă nu ar renunța pentru nimic în lume la intenția lui. A răspuns că doar dacă aș...

Melzer dădu din cap mut. Ridică privirea spre tavan pentru a-și ascunde furia, apoi izbucni:

– Și tu ai făcut-o... Te-ai dat acelui monstru. Ești o târfă blestemată!

Cuvântul o lovi pe Simonetta ca un bici. Respira sacadat în timp ce își căuta cuvintele:

– Tu mă faci târfă, îi strigă ea meșterului în față, tocmai tu, cel pentru care am făcut asta?

– Da, târfă! Se pare că prea greu nu ți-a fost. Poate că ți-a făcut plăcere chiar să îi sugi scula diavolului. Pentru mine ai făcut-o? Ha, ha, vezi să nu mor de râs. Ar fi trebuit să îți fac vânt de la început. O târfă va rămâne tot o târfă!

Simonetta ascultă reproşurile consternată. Se stăpânea strângând din buze, apoi se îndreptă spre Melzer. Acesta văzu fulgerele de furie din privirile ei, o văzu ridicând mâna şi o văzu când îl lovi peste faţă cu dosul palmei.

Amândoi se priveau în tăcere. Apoi ridică şi Melzer mâna şi îi arătă uşa. Spuse un singur cuvânt:

– Ieşi!

Dezamăgit, mâhnit şi furios în acelaşi timp urcă scările. Se lăsă pe patul lui, îşi sprijini capul în mâini şi privi fix podeaua. Modelul – şah în alb şi negru al dalelor din gresie îi juca în faţa ochilor ca un vălmăşag opac, ba întunecat, ba luminos, iar el îşi dorea să fi fost mort. Se simţea trădat şi umilit. Nu credea în spusele Simonettei conform cărora ea o făcuse doar pentru el. Se gândea că disputa dintre Simonetta şi Lazzarini fusese doar mimată, că din capul locului *il capo* îşi pusese în minte să îl umilească. Se simţea ca un soţ încornorat. Şi câţi nebuni pasc pe pajiştile dragostei!

Da, el o iubise pe Simonetta, şi de la pierderea fiicei o iubise mai mult decât oricând. Dar acum, după această nouă dezamăgire, o ura şi nu voia să o mai vadă niciodată. Acuzaţia ridicată de Lazzarini cum că el ar fi făcut cauză comună cu Cesare da Mosto pentru doborârea dogelui trecuse în plan secundar. Mai devreme ori mai târziu avea să se răzbune pe Lazzarini. Dar pe moment trebuia să îşi calmeze furia şi să uite ceea ce suferise.

Francesca bătu în uşă şi îl readuse pe meşter la realitate.

– Stăpâne! strigă ea pe un ton plângăreţ prin uşa închisă. Donna Simonetta ne-a părăsit. A spus că nu se va mai întoarce niciodată!

– Ştiu, răspunse Melzer cu o indiferenţă mimată. Donna Simonetta într-adevăr nu se va mai întoarce.

Meşterul deschise şifonierul, un monstru negru, sculptat, se îmbrăcă în cele mai bune veşminte, îşi aranjă părul cu ajutorul unui pieptăn, o treabă pe care în mod normal o făcea doar o dată pe săptămână, şi plecă la debarcaderul din Ponte San Donato.

Ceaţa se mai rărise, iar printre norii cenuşii răzbătea din când în când câte o rază obosită de soare. Duhnea a peşte şi a excremente. Melzer luă o barcă spre San Marco. Se uită de jur împrejur ca să descopere vreunul dintre *ufficiali* puşi de Lazzarini să îl supravegheze, dar nu văzu nimic ce putea să îi trezească în vreun fel oarecare suspiciuni.

Meşterul coborî din barca îngustă la Molo San Marco şi îl plăti pe barcagiu. Apoi, prin Piazzetta, se îndreptă spre Campanile. *Mezza terza*, unul dintre marile clopote, tocmai chema senatorii la palatul dogelui. Pentru a evita orice întâlnire nedorită, Melzer se adăposti sub o boltă şi urmări venirea membrilor Consiliului. Nu îl remarcă însă pe bărbatul care, de sub arcadele palatului dogelui, îi urmărea, la rândul lui, toate mişcările.

Când agitaţia se mai potoli şi clopotul amuţi, traversă grăbit piaţa pentru a intra într-una dintre numeroasele cârciumi de pe străduţele laterale. Era unicul

client. Melzer comandă un urcior cu vin alb de Soave, din oraşul cu acelaşi nume situat între Veneţia şi Verona, vin celebru pentru aroma lui amăruie. Cârciumăreasa, o veneţiană cu păr negru, cu ochi ca de jăratic, îi aruncă priviri focoase şi un zâmbet plin de bunăvoinţă; dar acum numai femei nu îi mai trebuiau lui Melzer, care preferă să se dedice băuturii.

Curând în cârciumă intră un al doilea client. Acesta purta haine fine de călătorie, iar veneţiana greoaie în care ceru vin îl trăda, în plus, ca fiind străin. Adâncit în gândurile lui, meşterul privea în gol. Vinul aspru de Soave, din care bea la intervale regulate, mai alunga din amarul care îi răscolise inima şi mintea cu puţin timp în urmă.

Străinul care se aşezase în celălalt colţ al încăperii şi care, ca şi meşterul, se dedase vinului, cu mai multă reţinere decât acesta, îl măsura atent cu privirea pe Melzer. În cele din urmă, se ridică şi se aşeză la capătul opus al mesei lui Melzer.

– Necazuri?

Meşterul dădu din cap fără a-l privi pe cel care pusese întrebarea. Abia mai târziu îşi dădu seama că străinul îi vorbea în limba lui, dar continuă să tacă.

– Vinul nu va alunga necazurile, iertaţi-mi remarca, el doar tulbură vremelnic ochiul, iar după ce se evaporă, grijile sunt şi mai mari.

Melzer făcu un gest de respingere cu mâna, de parcă binevoitorul avertisment l-ar fi deranjat, apoi îşi sprijini capul în mâini şi pe chip îi apăru o grimasă.

Celălalt nu se lăsă.

– Daţi-mi voie să ghicesc! Necazuri cu femeile?

Melzer ridică privirea. Bărbatul aflat la celălalt capăt al mesei avea un chip plăcut, fără barbă, ras, cu părul sur pieptănat în faţă. Dacă nu ar fi avut un aspect atât de distins şi de nu ar fi fost îmbrăcat la modă, l-ai fi luat drept un călugăr itinerant. Dar aşa, arăta ca un bărbat nobil, nu ca unul ajuns de sărăcie. Şi pentru că avea o privire sinceră, şi pentru că meşterului nu îi trecu altceva prin cap, îl întrebă, din pură politeţe:

– Cine sunteţi dumneavoastră, străine, şi ce vă aduce în acest anotimp la Veneţia?

– Cine sunt eu? Vă referiţi la numele meu? Părea că întrebarea îl înveselea şi continuă: Nu sunt altceva decât un om care strigă în deşert. Numiţi-mă Strigător, şi eu voi răspunde.

– Aşa, aşa... răspunse Melzer, cu toate cu nu înţelegea ce voia să spună străinul. Şi de unde veniţi, Strigătorule?

– Drumul m-a adus de la Augsburg, peste Alpi, direct la Veneţia. De fel sunt din Ellerbach, un cătun din Eifel. Dar dumneavoastră?

– Eu sunt din Mainz. Melzer este numele meu, meşteşugar de oglinzi, dar de o vreme îmi câştig traiul ca *schwarzkünstler*[1], dacă ştiţi ce înseamnă asta.

---

[1] Are dublu înţeles: scamator, vrăjitor dar şi practicant al artei grafice. (n.tr.)

– *Schwarzkünstler?* Mi se pare că înseamnă mag, ori scamator, ori alchimist, sau unul dintre cei care au născocit pulberea care astăzi câştigă războaiele.

Melzer nu îşi dădu seama că străinul îl lua peste picior, şi făcea pe prostul doar pentru a-l face pe el să vorbească. Convins că îi datora interlocutorului o explicaţie de mare însemnătate, meşterul îşi îndreptă spatele şi răspunse mândru:

– Nimic din toate acestea, Strigătorule. Trebuie să aflaţi că eu am descoperit scrierea artificială, o artă stăpânită de nimeni altcineva în afară de mine. Eu pot să scriu mai repede decât o mie de călugări, dacă este vorba de multiplicat un text.

– Deci, sunteţi totuşi un iluzionist, meştere Melzer!

– De fapt, asta crede cel care nu se pricepe la această artă.

– Aşadar, nu sunteţi aşa ceva?

– Un iluzionist? Nu, cum să gândiţi asta! Scrierea artificială este o invenţie deşteaptă, precum roata hidraulică ori arbaleta. Corect folosită, ea va oferi poate odată mari avantaje oamenilor.

Melzer mai trase o duşcă zdravănă şi întrebă:

– Nu vă place? Ori vinul de Soave este prea acru?

– Nu refuz vinul, în niciun caz. Dar nici nu îmi place atât de mult cât vă place dumneavoastră.

Melzer nu sesiză ironia fină a acestor cuvinte, mintea fiindu-i cam tulburată de băutură. Scoase din

surtuc un pergament, îl despături pe masă şi rosti, mândru nevoie mare:

– Vedeţi, aceasta este opera mea, scrierea artificială. La fel ca acesta am tipărit zece mii de exemplare, toate la fel de frumoase. Niciun călugăr nu este în stare să conducă pana atât de clar şi cu atâta regularitate.

Străinul se arătă interesat. Îşi trecu privirea peste text.

– Am auzit în Augsburg despre indulgenţele noului papă. Oamenii sunt înnebuniţi după ele, dar se pare că vechiul papă nu este mort.

Expresia de pe chipul lui Melzer parcă spunea „Ce mă priveşte asta pe mine..."

Bărbatul continuă:

– Fie Eugen, fie Pius, Nicolae ori Ioan, credeţi-mă, mie îmi este egal. Stăpânii de la Roma se gândesc doar la avantajele lor şi ale familiilor lor, şi oiţe sunt destule care să le finanţeze modul lor costisitor de a trăi. Ei guvernează cu mână de fier, ca tiranii, şi fac apel la Sfânta Scriptură, care la o privire mai atentă nu este chiar atât de sfântă cum este prezentată. Sper că nu v-am lezat convingerile religioase.

– Străine, vorbiţi cu mine fără nicio reţinere... i se adresă Melzer, prin care vorbea vinul băut.

Se aplecă apoi peste masă pentru a continua conspirativ, dar fără a coborî vocea:

– Deşi aici, în Veneţia, trebuie să fii atent cu asemenea declaraţii. Se vede că veniţi din cealaltă

parte a Alpilor, acolo lumea este mai critică la adresa adepților papei. Țineți-vă limba! Nu ați fi primul care sfârșește pe rug din cauza afirmațiilor eretice!

– Am încredere în dumneavoastră!

Melzer încuviință și îi întinse mâna străinului.

– Și eu gândesc ca dumneavoastră.

Cu privirea la pergament străinul zise:

– Nu am nimic împotriva artei tipăritului, dar nu găsiți că este rușinos faptul că oamenii se scormonesc după ultimul ban, ba chiar suferă de foame pentru a putea cumpăra un asemenea pergament care le promite iertarea păcatelor?

– Rușinos! Dar credeți-mă că nu le-am tipărit de bunăvoie, ele mi-au fost plătite în avans. Îmi doresc să nu îl fi întâlnit niciodată pe acest da Mosto.

– L-ați întâlnit pe Cesare da Mosto? Unde?

– Aici, în Veneția. Când eu m-am achitat de obligația mea, și el a intrat în posesia indulgențelor, atunci a dispărut. Nu știu unde se află.

Interlocutorul deveni neliniștit, sorbi de câteva ori câte puțin din pocal, se șterse cu mâna la gură, și, în cele din urmă, spuse:

– Poate că nu este momentul cel mai potrivit pentru a pune această întrebare, dar nu ar fi posibil să fie realizată cu scrierea artificială o carte întreagă, cum ar fi Biblia, și asta în mai multe mii de exemplare?

Întrebarea îl puse în încurcătură pe Melzer. Pe de o parte, se simțea măgulit că un om cu un asemenea

statut social avea atâta încredere în scrierea artificială, încât să se gândească la tipărirea unei cărţi întregi, precum Biblia; pe de altă parte, începea să bănuiască o nouă conspiraţie vicleană în spatele întrebării, menită a scoate profit. Nu îl cunoştea pe om, nu îi ştia nici măcar numele adevărat, însă nu voia nici să îl rănească pe acesta. Aşa că îl amăgi cu o referire la stadiul de început în care încă se afla tipărirea.

Atunci, în cârciumă îşi făcu intrarea bombănind un bărbat îndesat, purtând o pelerină largă şi neagră, pentru vreme rece.

– Meytens, dumneavoastră?

Meşterul clipi, nevenindu-i să creadă, nu atât faptul că medicul apăruse aici atât de neaşteptat, ci mai mult mirându-se de înfăţişarea sa. Părul lui Meytens era zburlit, obrajii căzuţi, hainele în dezordine – un aspect deplorabil.

Fără a-i acorda vreo atenţie străinului, Meytens se aşeză la masa lui Melzer, îi luă pocalul acestuia şi îl goli dintr-o sorbitură, grohăind ca un porc înaintea troacei. Melzer nu îl mai văzuse niciodată pe Meytens în halul acesta.

– Sunteţi beat! spuse surprins meşterul.

El însuşi nu mai era cine ştie ce treaz, totuşi se mai controla îndeajuns cât să dezaprobe comportamentul lui Meytens.

– Şi ce-i de mirare? se apără supărat medicul. De zile întregi rătăcesc pe străzile oraşului căutându-vă, meştere. În cele din urmă am aflat de la Lazzarini că

v ați retras pe insula Murano. Și tot la Lazzarini am făcut o descoperire regretabilă: am dat peste Simonetta în brațele muieraticului. Eh, acum o știți!

Melzer șuieră zgomotos:

– Asta voiați să îmi spuneți? Pentru mine nu mai este o noutate. Pe femeiușcă eu am expediat-o. Nu merită să vărs nici măcar o lacrimă pentru ea. Credeți-mă, nicio muiere nu merită să fie iubită de noi!

– Ce adevărat, ce adevărat! se lamentă medicul, și comandă un urcior cu vin de Falernum. Dar cine își învinge sentimentele? Ele sunt mai puternice decât rațiunea. Rațiunea vi-o puteți ignora, ba chiar nega, dar niciodată sentimentele! Doamne, eu o iubesc pe fata aceasta – pe fiica dumneavoastră Editha – pentru ea aș face orice, dar ea se joacă doar cu mine, de parcă aș fi un personaj lipsit de suflet din teatrul de umbre. Spuneți și dumneavoastră, meștere, chiar sunt o apariție atât de respingătoare? Sunt chiar atât de insuportabil? Ce am eu, de Editha simte doar dispreț pentru mine? Nu scrie oare în Biblie că femeia este supusă bărbatului? Ce vremuri sunt acestea, în care femeile ridiculizează bărbații?

Melzer ridică un deget, sugerându-i medicului faptul că răspunsul lui era foarte important, respectiv reprezenta explicația nefericitei lor situații.

– Sunt de aceeași părere cu dumneavoastră. Eu am meditat la asta, și cred că am aflat cauza neascultării femeilor. Motivul poate fi doar acela că Dumnezeu, Creatorul, ori cum vreți dumneavoastră să îi spuneți

acestei supreme instanţe, a avut un moment de nebăgare de seamă. Toţi profeţii şi toate scrierile secrete au prezis sfârşitul pământului la încheierea mileniului. Aşa spune chiar şi Apocalipsa lui Ioan. Dar cumva Creatorului i-a scăpat asta, şi de atunci s-a dezlănţuit iadul: josul se află deasupra, există mai multă minciună decât onestitate, muierile conduc afacerile bărbaţilor, şi nu este departe timpul în care ele vor purta pantaloni, iar bărbaţii vor purta rochii!

Nici nu termină bine de vorbit, că tăcerea care se aşternu îl făcu să îşi dea seama la ce pericol se expunea trâmbiţând asemenea mesaje eretice. Se uită de jur împrejur şi constată că ceilalţi clienţi fie nu îl auziseră, fie se prefăceau că nu au auzit. Totodată remarcă şi faptul că bărbatul ce îşi spunea „strigător în deşert" dispăruse.

– Iaca, na! exclamă el uluit. Era totuşi aici!

– Cine?

– Acel „strigător în deşert"! Nu îi cunosc adevăratul nume.

Meytens clătină din cap. Luă urciorul cu vin al meşterului şi îl mută în cealaltă parte a mesei.

– Ajunge, bombăni el, deja vedeţi năluci. De-aş şti cum să o câştig pe Editha... Petrec zile întregi înghemţând pe Canale Grande, vizavi de Palazzo Agnese, doar pentru a-i surprinde o privire. Când apare la fereastră, iar eu îi transmit sărutări de mâini şi mă înclin plin de veneraţie, ea priveşte prin mine de parcă aş fi făcut din aer.

Melzer îl compătimea pe medic. Cunoştea din proprie experienţă sentimentul iubirii neîmpărtăşite. Ştia cum este să iubeşti, şi această iubire să fie călcată în picioare.

– Uitaţi-o pe Editha, zise el. Editha a devenit o altă persoană. Este greu să îi oferi iubirea.

– Fata mă îngrijorează, meştere. Palazzo Agnese este frecventat de bărbaţi cu o reputaţie îndoielnică, care umblă să împrumute bani şi sunt cunoscuţi în oraş ca escroci, printre ei fiind chiar şi Niccolo, regele cerşetorilor, despre care se ştie că a văzut de mai multe ori din interior închisoarea din Palatul Dogilor. Neaşteptata bogăţie i-a luat minţile Edithei. Nu ştie cum să se comporte cu banii, şi nici cu pungaşii, şarlatanii, tăinuitorii şi escrocii. Mă urmăriţi?

– Sigur că da! se grăbi Melzer să răspundă.

Apoi se ridică şi se duse tăcut până la uşă. Când reveni, spuse mai mult pentru sine însuşi:

– Era un om cumsecade acest „strigător în deşert", era curat îmbrăcat şi vorbea deschis. Nu ştiu pe unde o fi.

Un timp, fiecare din ei încercă să îl consoleze pe celălalt, şi când nici asta nu reuşi să le înlăture deprimarea, meşterul propuse să plece.

Era ora douăsprezece noaptea când cei doi părăsiră cârciuma într-o stare accentuată de melancolie. Dinspre lagună se rostogoleau nori de ceaţă peste piaţa San Marco, purtând cu ei fragmente de cuvinte. Siluete

întunecate se iţeau sub arcade sau de-a lungul zidurilor caselor. Cine se afla la vremea asta pe drum nu avea niciun interes să fie văzut.

Melzer şi Meytens se îndreptară cu paşi grăbiţi spre San Marco şi ajunseră din urmă trei siluete care discutau aprins. Melzer îl opri pe Meytens. Recunoscuse vocea unuia dintre cei trei bărbaţi, aşa că îi şopti lui Meytens:

– Dacă nu mă înşel, acesta este Domenico Lazzarini!

Disputa dintre cei trei deveni tot mai însufleţită, iar medicul îi spuse lui Melzer:

– Nici ceilalţi doi nu ar trebui să vă fie necunoscuţi. O frecventează pe fiica dumneavoastră: Niccolo, regele cerşetorilor, căruia i se spune *il capitano*, şi căpitanul de corabie Giovanelli.

– Nişte nemernici!

– Unul mai rău decât celălalt.

Cei trei se opriseră adânciţi într-o dispută aprinsă, aşa că Meytens şi Melzer se ascunseră după o coloană.

Giovanelli tuna şi fulgera împotriva lui Lazzarini, deoarece acesta din urmă voia să îl cumpere cu o sumă ridicolă, cu toate că el, conform planului lor, îşi riscase postul de căpitan de vas în flota donnei Editha.

– Dar acum eu sunt căpitan de vas la puicuţa asta! se oţărî regele cerşetorilor pe un ton batjocoritor. În orice caz, donna Editha are mai multă încredere în mine decât în tine!

– Nici nu este de mirare, ripostă Giovanelli, după ce tu m-ai turnat că aş fi foarte rău, dar eu am îndoieli că târfa este atât de proastă pe cât credeţi voi. Orice gondolier ştie că navele armatorului Doerbeck sunt cele mai bune şi mai rapide din toată Mediterana.

Acum răsună vocea lui Niccolo:

– De aceea vreau eu să o conving că fiecare dintre ele valorează trei sute de ducaţi din aur. Ştim cu toţii că adevărata valoare depăşeşte dublul.

– Din acest motiv, eu vreau dublul sumei promise! interveni Giovanelli. În definitiv, eu trebuie să o iau de la capăt.

– Nu atât de tare! încercă Lazzarini să îl mai tempereze pe căpitanul înfuriat. Dacă planul nostru se află, toţi trei rămânem cu buzele umflate.

– Dublu! strigă Giovanelli înverşunat. Vocea lui se ridică peste toată piaţa. Dublu, ori...

– Ori...?

Tonul lui Lazzarini deveni ameninţător. Acesta repetă:

– Ori...?

– Ori dezvălui planul vostru. Vorbesc serios, *Capo!*

A urmat o pauză, timp în care Melzer şi Meytens s-au privit reciproc cu mirare. Medicul a ridicat din umeri.

Brusc, noaptea a fost sfâşiată de un ţipăt, apoi de un al doilea şi de un al treilea, după care s-au auzit paşi care se îndepărtau în direcţia Piazetta dei Leoncini, aflată la nord de San Marco.

Cei doi ieşiră din umbra coloanei. În piaţa vastă era linişte, aşa că Meytens şi Melzer îndrăzniră să se adreseze unul altuia doar în şoaptă.

– Aţi înţeles despre ce vorbeau oamenii aceştia? întrebă Melzer.

– Cred că ştiu ce intenţionează. Regele cerşetorilor, Niccolo, l-a ponegrit pe căpitanul de corabie Giovanelli în faţa Edithei, cum că el ar vrea să le obţină pe mai nimic flota care a fost a lui Doerbeck – care, chipurile, ar fi învechită şi nu ar mai avea nicio valoare. Ca urmare, Editha l-a concediat pe Giovanelli şi l-a numit în locul lui pe Niccolo. Acesta se bucură acum de încrederea ei, şi la rândul lui va propune vânzarea flotei pe o sumă ceva mai mare decât cea propusă de Giovanelli, dar în fond la un preţ extrem de convenabil cumpărătorului. Este clar cine se află în spatele afacerii.

– Lazzarini?

– Lazzarini. Acest bărbat e în realitate un... un...

Medicul se întrerupse şi îl trase de mânecă pe Melzer spunându-i:

– Priviţi!

Acum observă şi meşterul trupul lipsit de viaţă de la picioarele lor. Un bărbat scăldat în propriul sânge era întins cu faţa în jos. Sângele descria un cerc în jurul capului, precum la sfinţii din mozaicurile de la San Marco. Deodată lui Melzer îi dispăru toată mahmureala.

– Este mort? întrebă meşterul temător.

Meytens îl apucă pe bărbat de umăr, îl întoarse pe spate, își presă o ureche pe pieptul însângerat și răspunse:

– *Exitus*. Făcu semnul crucii și continuă: Cred că este Giovanelli, și că tocmai am fost martori la o crimă. A fost înjunghiat.

– Haideți să ne facem dispăruți! șopti meșterul, privind în jur.

– Sunteți smintit, meștere Melzer. Nu îl putem lăsa pe om pur și simplu aici. Este împotriva eticii mele de medic.

Melzer înghiți în sec.

– Nu am nimic împotriva eticii dumneavoastră, dar v-ați gândit la ce le veți spune acelor *ufficiali?* Ceva de genul că mergeam prin noapte și ceață prin piața San Marco, și brusc am dat de un cadavru?

– Acesta este adevărul!

– Adevărul este ba ici, ba acolo. Nu ne va crede nimeni. Nu uitați că suntem străini în acest oraș.

Medicul se gândi. Însoțitorul lui nu bătea câmpii. Dar și să îl lase pe mort întins în propriul sânge, iar ei să se facă nevăzuți, era ceva de neimaginat pentru Meytens. Neașteptata întâmplare îl mai trezise și pe el, însă simțea încă greutatea vinului.

– Ascultați aici, zise el în cele din urmă, vom trage mortul până la portalul de la intrarea în San Marco, și îl vom pune pe trepte.

Melzer oftă zicând:

– Bine, dar pe urmă o ştergem.

Cei doi se asigurară mai întâi că nu existau martori la ceea ce aveau ei de gând să facă. Pe urmă, medicul îl luă de braţe pe mort, Melzer îl apucă de picioare, şi astfel transportară cadavrul prin piaţa goală. La jumătatea drumului se opriră, traseră cu urechea prin ceaţa care se îndesea, şi, după ce fură convinşi că nu se aude niciun zgomot, îşi continuară drumul. O făcură mai repede, mânaţi de teama de a fi descoperiţi, până ajunseră la intrarea principală. Acolo, Melzer vru să îl lase pe mort jos, dar medicul arătă cu o mişcare a capului către platforma superioară a treptelor, aşa că urcară cadavrul până în capul scării. Meytens îi aranjă braţele şi picioarele într-o poziţie cuviincioasă, adică îi împreună mâinile pe abdomen, de parcă s-ar fi rugat, dar Melzer îl zori.

Cei doi bărbaţi se grăbiră, strecurându-se unul după altul, repede, de-a lungul zidului exterior dinspre nord, traversară Rio del Palazzo şi ajunseră la Campo Santi Filippo e Giacomo, unde întunericul şi ceaţa domneau pe deplin, aşa că Meytens, care cunoştea mai bine drumul, a dibuit de-a lungul caselor după ieşirea spre Salizzada San Provolo. Ţelul lor era hanul Santa Croce, unde medicul încă mai locuia. Odată ajunşi îşi petrecură restul nopţii moţăind pe scaune.

Spre dimineaţă – se părea că ceaţa nu voia să se mai răărească – cei doi căzură de acord să o pună la curent pe Editha cu cele văzute şi auzite în cursul nopţii.

Un gondolier îi duse la Palazzo Agnese.

– Anunţ-o pe donna Editha că tatăl ei şi medicul Meytens doresc să îi vorbească! i se adresă Melzer unui servitor blazat, aflat în faţa portalului dinspre Canale Grande.

Servitorul îmbrăcat în veşminte fine îi măsură cu privirea pe cei doi bărbaţi, ridică din sprâncene şi le închise uşa în nas. Nu trecu mult şi omul reveni spre a-i înştiinţa, cu nasul pe sus, pe cei doi:

– Donna Editha nu doreşte să îl vadă pe niciunul.

Dar înainte ca acesta să fi apucat să închidă din nou uşa, Melzer îl dădu la o parte şi pătrunse înăuntru împreună cu Meytens.

Însoţiţi de protestele lacheului, Melzer şi Meytens străbătură mai multe încăperi ale casei până dădură de Editha, care şedea în patul din dormitorul ei. Baldachinul înalt, galben, cu ciucuri şi borduri aurii pe margini părea un cort fastuos. În stânga şi în dreapta, pe pereţi, oglinzi artistic înrămate induceau senzaţia de profunzime nesfârşită, pentru că fiecare oglindă reda imaginea celorlalte.

Melzer rămase uluit pentru o clipă, timp în care Editha i se adresă:

– Nu ţi s-a spus că nu vreau să te văd? Celălalt, din partea mea, poate să rămână!

Arătă către medic, care rămăsese în spatele lui Melzer, zâmbind jenat.

Tonul folosit de Editha îl înfurie pe meşter, şi pentru prima dată în viaţa lui strigă la fiica sa:

– Poate că ar fi mai potrivit ca mai întâi să ne asculţi! Şi, oricum, purtarea ta nu corespunde manierelor pe care timp de cincisprezece ani ţi le-am băgat în cap.

– Maniere, maniere!

Ochii Edithei aruncau fulgere. Lovi cu mâinile cuvertura din mătase a patului şi ridică mândră capul.

– Ce înseamnă maniere decid doar eu în această casă. Deci, ce vreţi?

Melzer veni mai aproape de fiica lui şi spuse pe un ton controlat:

– Vrem să te avertizăm, Editha. Ai prieteni falşi. Ai încredere în acest *capitano*, rege al cerşetorilor. El are un singur scop, acela de a te uşura de averea ta.

– Niccolo? Vezi să nu mor de râs! Dimpotrivă, Niccolo m-a avertizat cu privire la înşelăciunile pregătite de Giovanelli, pe care l-am dat afară.

– Nu a fost altceva decât un aranjament anterior. Giovanelli complotează împreună cu Niccolo şi cu Lazzarini. Noaptea trecută cei trei s-au certat. Giovanelli a fost înjunghiat de către Lazzarini. Întâmplător, noi am fost martori ai crimei.

– Întâmplător?

Editha îşi privi lung tatăl, apoi i se adresă medicului:

– De ce vă ascundeţi, Meytens? Ori şi hainele dumneavoastră sunt mânjite cu sânge?

Melzer îşi privi veşmintele, la fel procedă şi Meytens, şi amândoi constatară că aveau urme de sânge pe mâneci.

– Scuze, spuse Meytens. Noi am dus cadavrul în portalul de la intrarea la San Marco, şi nu am avut timp să ne schimbăm. Totuşi, în ceea ce priveşte avertismentul tatălui dumneavoastră, el este adevărat. Eu şi Melzer nu vrem altceva decât să vă ferim să faceţi o prostie. *Il capitano* şi Lazzarini sunt nişte escroci rafinaţi.

– Bag mâna în foc pentru Niccolo. Lucru pe care nu l-aş face pentru voi doi.

Cuvintele acestea îl marcară profund pe meşter. Înghiţi în sec. Apoi îl privi pe Meytens, căruia îi făcu un semn. Amândoi se întoarseră şi părăsiră dormitorul fără o vorbă. În timp ce coborau treptele din piatră rece ale casei, meşterul îi spuse lui Meytens:

– Reţine, doctore: eu nu mai am fiică!

– Nu spuneţi aşa ceva, încercă Meytens să îl mai potolească, s-ar putea să vă pară rău mai târziu.

– Nu, jur pe moaştele Sfântului Marcu: de astăzi eu nu mai am fiică.

Gondolierul îi aştepta în faţa portalului. Meytens se opri şi spuse:

– Sper să nu îmi luaţi în nume de rău ce voi spune, meştere Melzer, dar eu încă o iubesc pe Editha. O iubesc mai mult decât oricând, şi aş face orice pentru a-i câştiga simpatia.

Melzer privi apa tulbure a canalului şi repetă:

– Eu nu mai am fiică...

Capitolul XII
Foşnetul ciudat din urechile dogelui

De acum, lui Melzer ziua îi părea la fel de întunecată şi cenuşie precum ceaţa iernii de deasupra lagunei, ceaţă care nu se mai împrăştia peste zi şi care învăluia cu tristeţea ei străzile, canalele, casele şi palatele. Meşterul se întorcea la Murano numai pentru a dormi, iar restul timpului bea prin cârciumile Veneţiei, fără a mai compătimi pe lumea aceasta pe nimeni, cu excepţia lui însuşi. Melzer nu se simţise niciodată în viaţa sa atât de nefericit şi de singur.

Săptămâni la rând l-au interesat doar scrierea artificială şi experienţele lui realizate după tipărirea indulgenţelor. Îl bătuse gândul să abandoneze meşteşugul făuririi oglinzilor în favoarea celui al tipăritului. Clienţi ar fi găsit cu siguranţă destui, dar acum îi treceau prin minte doar gânduri negre şi se întreba dacă nu cumva ar trebui să se întoarcă la Mainz, unde să ia totul de la capăt.

De la un tovarăş de beţie, un producător de ciorapi din Strasburg, a aflat că în marile oraşe de pe Rin bântuia ciuma ca urmare a verii călduroase şi umede şi că numeroase oraşe îşi închiseseră porţile pentru străini. S-a hotărât deci să rămână, nu fără gândul ascuns de a-şi putea modifica decizia imediat ce situaţia avea să permită.

Se pare că nenorocirile se ţineau scai de el în acele zile întunecoase de ianuarie, pregătindu-i noi şi noi modalităţi de a-l descuraja şi de a-l chinui. De la asasinarea lui Giovanelli trecuseră doar câteva zile. Beţia căreia i se dedase Melzer în dispreţul lui faţă de sine îl făcuse să nu mai urmărească subiectul. Îşi şterse din memorie numele lui Lazzarini, sau, cel puţin, încercase să o facă. Până când într-o zi, pe la prânz, în piaţa din Rialto, unde se aflau cele mai bune cârciumi din oraş, a dat de Meytens, care i-a relatat agitat că ei doi erau căutaţi de oamenii poliţiei în legătură cu asasinarea lui Giovanelli.

Melzer, beat ca şi în zilele anterioare, nu a dat iniţial nicio importanţă vorbelor lui Meytens, crezând că trebuiau să apară ca martori în faţa Consiliului celor Zece pentru a-l dovedi drept criminal pe Lazzarini. În realitate, lucrurile stăteau altfel. Chestiunea luase o întorsătură destinată a-i pune în mare încurcătură pe Meytens şi pe Melzer.

La Palazzo Ducale şi în alte locuri din oraş existau aşa-numitele „Bocce di Leone", cutii din

piatră în forma unui bot de leu prin intermediul cărora *denontie secrete*, mesaje anonime, erau adresate Consiliului celor Zece. Inițial, sarcina acestora fusese apărarea Serenissimei de dușmanii statului și de spioni, dar curând ele au devenit punct de atracție pentru șantajiști, escroci și delapidatori.

Într-una dintre aceste cutii poștale a fost găsit într-o zi un pergament prin care se cerea, într-un limbaj grosolan, interogarea medicului flamand Meytens și a meșterului german de oglinzi Melzer în cazul lui Giovanelli, căpitanul de corabie înjunghiat. Aceștia ar fi fost văzuți în noaptea crimei de martori, având hainele mânjite cu sânge.

Pe venețieni, nu crima în sine îi deranja – în fond, Giovanelli nu avusese o funcție publică și nimeni nu se aștepta să primească o moștenire însemnată în urma morții lui – ci mai mult le dădea de gândit locul în care fusese găsit cadavrul – pe treptele de la San Marco. Acest lucru îl făcea pe patriarh să presupună că Giovanelli, care nu participase niciodată la slujbele religioase și nu făcuse donații Sfintei Biserici, putea să fi aparținut vreunei secte evreiești ori egiptene, ale căror jertfe omenești nu ar fi străine de mântuirea unor păcate grave. O ceată de atei în umbra lui San Marco?

Melzer era frământat, întrebându-se mai ales cine putea să îi fi denunțat. Ar fi putut fi vinovați de asta mai mulți: servitorul care stătuse la ușa de la Palazzo Agnese, pe care ei îl împinseseră la o parte, gondolierul

care îi dusese la palat, dar şi hangiul de la Santa Croce ori personalul de casă al lui Melzer. Da, îşi mai putea imagina chiar că Editha îi trădase.

Meytens îşi dădea seama însă de gravitatea situaţiei, şi, de când aflase de denunţ, cugeta la cum ar putea dovedi că asasinul fusese Lazzarini. Cum, în definitiv, Lazzarini făcea parte din Consiliul celor Zece, părea aproape imposibil să reuşească, aşa că medicul a discutat cu Melzer ideea de a fugi.

Melzer era hotărât împotrivă. Pur şi simplu nu credea că o anonimă era de ajuns pentru a condamna la moarte un om nevinovat. Aşa că în ziua următoare s-au prezentat în Salla della Bussola în faţa Consiliului celor Zece, unde au susţinut că pe când se întorceau de la o beţie au fost martori la asasinarea lui Giovanelli, şi că îl recunoscuseră fără putinţă de îndoială pe asasin: un bărbat din rândul celor care îi audiau, respectiv Domenico Lazzarini.

Când Lazzarini, care în cadrul audierii folosea tonul cel mai înalt şi care îl calificase pe Melzer ca beţiv notoriu ale cărui mărturii nu se bucurau de nicio credibilitate, a auzit acuzaţia, a sărit în picioare, a trântit scaunul de podea şi a vrut să îi sară la gât meşterului. Cu mari eforturi au reuşit să îl reţină messer Allegri, care conducea şedinţa, şi doi oameni de serviciu vânjoşi. Nu era prima dată – dar acest lucru se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă – când un membru al înaltului Consiliu, în timp ce îşi exercita atribuţiile, a fost acuzat de crimă.

Meytens şi Melzer au mai susţinut că Lazzarini era însoţit de Niccolo, regele cerşetorilor. Lazzarini a negat însă că l-ar cunoaşte pe acest om şi a afirmat că pretinşii martori ai crimei erau în realitate asasinii.

Allegri a pus să fie adus regele cerşetorilor, care acum se autointitula căpitan de vas, pe care l-a întrebat:

– Ai fost în acea noapte împreună cu Domenico Lazzarini din Consiliul celor Zece?

– Nu îl cunosc pe acest Lazzarini! a răspuns Niccolo.

Lazzarini i-a confirmat spusele:

– Înaltul Consiliu poate să mă creadă: eu nu întreţin contacte cu cerşetorii şi cu plebea, cu atât mai puţin cu unul ca acesta!

Asta a fost însă prea mult pentru *il capitano*, care a ripostat:

– Mă faci pe mine plebeu? Dar ca să fiu complice la planurile tale perfide am fost destul de bun!

Messer Allegri bătu cu pumnul în masă strigând:

– Aşadar, Domenico Lazzarini nu îţi este necunoscut?

Niccolo se sperie. Aruncă o privire nesigură lui Allegri, pe urmă îl privi pe Lazzarini, care nu avu nicio reacţie.

– Care este răspunsul tău? reveni Allegri. Îl cunoşti pe Domenico Lazzarini?

– Ăă... da.

Niccolo îşi trecu mâna prin părul lui lung şi continuă:

– După cum spuneam, Lazzarini m-a folosit în afacerile lui dubioase. El a încercat să obţină flota Doerbeck, care acum îi aparţine donnei Editha. Voia să mă facă părtaş la afacere.

Lazzarini, care până atunci fusese destul de calm, îşi ieşi complet din fire. Trase cu putere aer în piept şi îşi smulse gulerul de la gât. Apoi arătă cu degetul către Niccolo şi urlă la Allegri, care şedea alături de el la masa lungă:

– Doar nu vreţi să îi daţi crezare acestui coate goale, un cerşetor fără căpătâi care nu pentru prima oară trebuie să se apere în faţa acestui înalt Consiliu!

Vocea lui Lazzarini se frânse:

– El a fost! El l-a înjunghiat pe Giovanelli! Pot să dovedesc!

– Drace! strigă Niccolo. Are diavolul în el! Pe Isus cel crucificat, minte, minte, minte!

Membrii Consiliului se priveau între ei năuciţi. Niciunul dintre bărbaţii îmbrăcaţi în negru nu cuteza să ia cuvântul. Mărturia regelui cerşetorilor îi luase prin surprindere.

Uimitoarea întorsătură intervenită în acest caz nu îi venea peste mână lui Allegri. Nu era un secret că Lazzarini şi Allegri făceau parte din partide diferite. În plus, se urau precum Cain cu Abel. Pentru Allegri ar fi fost o desfătare să îl condamne pe Lazzarini pentru crimă, dar îi lipsea dovada, iar suspecţi erau încă Meytens şi Melzer, care oricum mărturisiseră că mutaseră cadavrul pe treptele de la San Marco.

Cine ştie ce ar fi decis *Consiglio* – asupra vinovăţiei ori nevinovăţiei decidea majoritatea voturilor – dacă în sală nu ar fi intrat valvârtej un *ufficiali*, care strigă că afară aştepta o femeie cu faţa acoperită de un voal, care aducea o haină murdară de sânge şi care ruga să fie audiată în cazul Giovanelli.

În rândul membrilor Consiliului crescu tulburarea, iar Allegri ceru ca martora necunoscută să fie introdusă în sală. Melzer o recunoscu imediat.

Femeia îşi proteja capul împotriva frigului cu un şal lat. În mâini ţinea o legătură pătată de sânge, pe care o depuse în tăcere pe masa Consiliului, după care îşi scoase şalul de pe cap.

Nici nu terminase să desfăşoare şalul, când Lazzarini sări în picioare, o dădu la o parte pe femeie, care scăpă şalul pe jos, apoi o luă la fugă şi dispăru pe uşă.

Niciun membru al înaltului Consiliu nu găsi pe moment vreo explicaţie pentru comportamentul lui Lazzarini.

– Nu sunteţi Simonetta, cântăreaţa la lăută? întrebă Allegri când îşi dădu seama pe cine avea în faţă.

– Da, eu sunt aceea, răspunse fata.

– Ce aveţi de declarat? Ce-i cu legătura aceasta?

– Înalt Consiliu, începu Simonetta cu o voce hotărâtă, asasinul căpitanului de corabie Giovanelli se numeşte Domenico Lazzarini. Aceasta este mantia pe care el o purta în noaptea respectivă. Mi-a dat-o a

doua zi, ca să i-o spăl, dar când am văzut sângele care o îmbibase, am bănuit că putea fi probă într-o crimă.

Bărbaţii îmbrăcaţi în negru se ridicară în picioare şi întoarseră capetele în direcţia mantiei acoperite de pete.

– Este, fără nicio îndoială, mantia lui Lazzarini? întrebă unul dintre consilieri.

– Da, sigur, răspunse Simonetta. Priviţi nasturii cu litera L încolăcită. Niciun alt veneţian nu poartă veşminte cu astfel de nasturi.

Melzer şi medicul urmăreau tensionaţi explicaţiile Simonettei. Li se ridicase o piatră de pe inimă. Dovezile contra lui Lazzarini erau copleşitoare chiar şi pentru bărbaţii din *Consiglio* care făceau parte din partida lui. Acestora nu le scăpă zâmbetul ascuns al lui Allegri, care astfel îşi vedea cel mai important adversar înlăturat din cale.

În clipa următoare, chipul lui Allegri se întunecă, iar el o întrebă pe Simonetta:

– De când îl cunoaşteţi dumneavoastră pe *capo* Domenico Lazzarini şi în ce raporturi vă aflaţi cu el?

Simonetta privi ruşinată în podea. Scoase o batistă albă şi o ridică în dreptul gurii.

Allegri o întrebă confidenţial:

– Nu vreţi să ne explicaţi?

– Vreau, zise încet Simonetta, ţinând batista la gură, dar îmi este greu să vorbesc despre asta în faţa înaltului Consiliu. Ar trebui să ştiţi că Lazzarini este

o pată ruşinoasă în viaţa mea. Iar dacă vă închipuiţi că eu vreau să mă răzbun, nu vă înşelaţi. Este răzbunarea unei femei înjosite, dar este adevărul! Lazzarini mă agasa de mult timp cu insistenţe şi propuneri neruşinate, m-a urmărit, gelos, chiar şi la Constantinopol, şi m-a şantajat cu ameninţări odioase. În cele din urmă, a reuşit să distrugă până şi dragostea vieţii mele.

Spunând aceste cuvinte, ea îi aruncă lui Melzer o privire tristă.

Acesta evită ochii Simonettei. Nu o credea, şi căuta să o pedepsească tratând-o cu dispreţ, ceea ce nimeni din sală nu remarcă, cu excepţia lui Meytens. Medicul stătea alături de Melzer şi îl îndemnă pe acesta, din ochi, să răspundă privirii, dar meştezul se uita insistent pe fereastră.

– Fata vorbeşte serios, îi spuse el meşterului.

Totuşi, acesta, încăpăţânat, nu o onoră pe Simonetta nici măcar cu o privire.

Domenico Lazzarini era de negăsit, deşi *il capitano* Pigafetta scormonise cartierele San Marco şi Castello cu mai multe sute de oameni. Curând, zvonurile apărură unul după altul. Se spunea că, pentru a scăpa de ruşinea unei condamnări la moarte, Lazzarini se înecase; alţii l-ar fi văzut lucrând ca turnător de cositor la arsenale; unii credeau că era ţinut ascuns de către doge în Palazzo Ducale.

Această bănuială nu era lipsită de temei. Ca arhitect, Lazzarini cunoştea ca nimeni altul tot hăţişul

de încăperi al palatului recent construit. Se spunea în şoaptă că, de frica poporului şi pentru propria siguranţă, dogele Francesco Foscari pusese să se construiască căi secrete de fugă, care se terminau sub nivelul apei, dar nimeni nu putea spune unde anume. Şi se mai spunea că, prevăzător, dogele imaginase chiar şi încăperi secrete fără ferestre, dar conţinând suficientă hrană uscată, o ascunzătoare care i-ar fi permis să supravieţuiască nedescoperit luni de zile. Accesul în labirint s-ar fi aflat în spatele unuia dintre nenumăratele tablouri, ori chiar în mijlocul unuia dintre ele, pentru că o uşă ori o fereastră care părea pictată în tablou ar fi fost chiar una reală. Drept dovadă în sprijinul unei asemenea afirmaţii stătea faptul că, la scurt timp după terminarea lucrărilor, la Palazzo Ducale avusese loc un accident – de pe o schelă din Piazzeta căzuseră şi muriseră doi artişti necunoscuţi şi doi muncitori. Se zvonea că aceştia fuseseră cei care executaseră încăperile secrete ale dogelui.

Asasinarea lui Giovanelli a înrăutăţit simţitor situaţia dogelui, pentru că în Veneţia ştia toată lumea că Lazzarini se număra printre apropiaţii cei mai preţuiţi ai lui Foscari. În consecinţă, creştea greutatea unei alte familii veneţiene, Loredani, care locuia într-un *palazzo* grandios aflat la câteva case de Ponte di Rialto, şi care acum dispunea în *Consiglio dei Dieci* de mai multă influenţă decât dogele Foscari.

Foscari era, în plus, bătrân şi uzat, urmărit de acele foşnete ale mării în urechi, astfel încât chiar şi aceia care încă îi mai erau fideli credeau că zilele îi

erau numărate. Meytens, care se bucura de încrederea dogelui, trebuia să inventeze mereu noi elixire şi leacuri-minune pentru a-l ţine în viaţă – spre marea mâhnire a doctorilor personali ai lui Foscari, care urmăreau suspicioşi fiecare nouă terapie a medicului din Flandra, crezând că acesta, manipulat de duşmanii dogelui, încerca să-l otrăvească.

În niciun alt oraş al vremii nu domnea o asemenea suspiciune ca în Veneţia, aşa că până şi carnavalul care transforma Serenissima într-o casă de nebuni nu reuşea să domolească neîncrederea dintre partide. În palatele de pe marele canal se organizau petreceri exuberante, la care invitaţii, veniţi cu măşti artistic lucrate şi în costume scumpe, rămâneau anonimi până târziu în noapte.

Măştile şi costumele ofereau excelente modalităţi de ascundere a numelor oaspeţilor aflaţi la o sărbătoare-carnaval, şi unii veneţieni susţineau convinşi că mascaradele fuseseră inventate tocmai pentru a ascunde identitatea unuia în faţa celuilalt.

De când se ştie, la Palazzo Agnese nu avuse loc niciun carnaval. Cu atât mai mult stârnise interes carnavalul la care donna Editha, noua stăpână a palatului, făcuse invitaţii. Şi pentru că aceasta avea vârsta măritişului, era frumoasă şi bogată şi – din câte se ştia – nu făcea parte din niciunul dintre numeroasele partide, existau destui pretendenţi care tânjeau după favorurile Edithei precum diavolul după sărmanele suflete. Şi după ce se auzise că donna Editha îl dăduse afară

din casă pe medicul Meyțens, care i-ar fi fost logodnic, devenise ținta prioritară pentru toți cei aflați în căutarea unei partide bune.

Într-una dintre primele zile ale lunii februarie, în fața la Palazzo Agnese, pe canalul învăluit în ceață, se înghesuiau gondole și bărci festiv luminate, pline cu oaspeți mascați și costumați. Mulți erau atât de înțepeniți în costumele lor, încât puteau sta doar în picioare. Alții erau ridicați împreună cu tronurile pe care șezuseră în gondole. Auriul, negrul și roșul erau culorile predominante la oaspeții care soseau. Făcliile scăldau palatul într-o nuanță roșiatică, de parcă zidurile ar fi fost cuprinse de flăcări. Pretutindeni puteai vedea animale și păsări fantastice, uniforme străine, cardinali și curtezane stacojii, toți acoperiți de aur din cap până în picioare.

Printre mascați se amestecau și saltimbanci și artiști ambulanți, acrobați și oameni pe picioroange, precum și femei ușoare înveșmântate în sirene ale mării, expunându-și tremurând trupurile păcătoase.

Măștile migălos lucrate, din lemn, preponderent albe și cu luciu mătăsos, erau în primul rând utilizate în jocul de-a v-ați ascunselea. Acestea ascundeau și orice emoție care caracteriza un chip viu. Astfel se puteau întâlni prieten cu dușman fără a-și arăta unul altuia disprețul, însă sub măști rămâneau ascunse și lascivitatea și lăcomia, admirația și măgulirea.

Cea mai mare ghicitoare le-a oferit-o oaspeților gazda însăși, care nu a putut fi recunoscută printre damele

distinse, printre femeile-păsări cu sânii goi, dansatoarele pe sârmă cu ciorapi lungi, albi şi rochiţe scurte, printre maicile care păşeau serioase, pline de demnitate – statut contrazis de decolteurile larg deschise – sau ţigăncile cu rochii multicolore ori ţărăncuţele venete. Unicul reper capabil să o trădeze, respectiv tinereţea ei, se dovedea ineficace, deoarece, în privinţa hainelor şi a îngrijirii frumuseţii, veneţienele cunoşteau suficiente mijloace în stare a le ascunde vârsta.

Mai nou erau la modă măştile care reprezentau contemporani, precum membri ai Consiliului celor Zece, inchizitori ori călăi, chipuri bine-cunoscute tuturor. Preferat în mod deosebit era în acest sezon dispărutul Domenico Lazzarini, copiat perfect cu tot cu hainele lui cochete, care, în plus, mai era şi foarte urât. În multe carnavaluri puteau fi văzuţi concurând pentru titlul de cea mai bună copie câte trei sau patru Lazzarini.

Cu atât mai remarcabil le părea invitaţilor donnei Editha faptul că aici nu îşi făcuse apariţia niciun Lazzarini. În schimb, un doge Franceso Foscari înveşmântat în negru atrase întreaga atenţie. Pe cap purta o căciuliţă roşie, cu clape pentru urechi împotriva foşnetului mării, mari cât safranul cârmei unui gondolier. Ceea ce plăcu adversarilor lui şi trezi dezaprobarea adepţilor lui Foscari; totuşi, toţi au evitat să îşi arate indignarea sau satisfacţia.

Purtarea de măşti şi deghizarea se bucurau la Veneţia de mai multă atenţie decât în oricare altă parte, dar erau deseori şi singura posibilitate de a exprima

simpatia sau antipatia pentru unul dintre partide, pentru că acela care purta o mască ce ridiculiza o personalitate nu putea fi susţinător al acesteia.

În salonul în care Daniel Doerbeck avea odinioară interdicţie de a intra, un cvartet compus din flaut, liră, *viola da gamba* şi percuţie intona un exuberant dans cu paşi lenţi pentru perechi, al cărui farmec era dat de succesiunea paşilor, care se încheia după trei paşi scurţi cu un ţopăit. Acesta provoca râsete vii când plinătatea formelor unor dame sărea din decolteu.

Un bărbat precum *avogadore* Cesare Pedrocchi, care apărea deghizat în balaur cu solzi din piele colorată în verde, nu îşi putea ascunde adevărata identitate, căci chiar mergea şchiopătând ca un balaur. În schimb, armatorul Pietro di Cadore, deghizat în saltimbanc, despre care se ştia că ura muzica din momentul în care depăşea trei tonuri, se trăda pentru că dansul utiliza cinci tonuri – ceea ce îl făcea ca în toiul exuberanţei să se oprească, să scoată din rândul dansatorilor şi să îşi împingă pe o sofa dama, o călugăriţă libertină, loc de pe care să urmărească zbenguiala şezând. În rest, se puteau face doar presupuneri în privinţa identităţii reale a celui care se ascundea sub o deghizare de mameluc, prostituată ori mucalit.

De tavanul sălii atârna un candelabru din sticlă cu peste o sută de lumânări, a căror strălucire scălda întreaga sindrofie într-o lumină de basm. Oglinzile de pe pereţi multiplicau persoanele, sclipirile şi tot ce

strălucea. Pe mese lungi se aflau bucate din belşug: păsări de curte, potârnichi şi fazani care puteau fi vânaţi în acest anotimp pe câmpiile din apropierea Veneţiei; peşte prăjit şi fructe de mare, patiseria pentru care bucătarii Serenissimei erau celebri; legume conservate în oale din pământ şi fructe proaspete din Africa şi din Orient. Donna Editha se arăta cu adevărat generoasă.

Doar în casele cele mai distinse se bea vinul din pocale de sticlă, şi numai la ocazii speciale. Gazda se fudulea cu pocale preţioase de Murano, iar vinul turnat oaspeţilor nu provenea în niciun caz exclusiv din Veneto şi din viile înconjurătoare; mai erau vinuri grele de Samos, vinuri uşoare din Creta şi vinuri albe, nobile, de pe versanţii sudici ai republicii Amalfi.

În ciuda exuberanţei date de băutură, mâncare, chef şi dans, se vorbea puţin, pentru ca mascaţii să nu se deconspire. Măştile se făceau înţelese reciproc mai ales prin şoapte şi gesturi, ceea ce stârnea uneori hohote de râs. Şi pe când încă se mai ghicea cine se ascundea sub fiecare deghizare, în sală apăru o mască Cesare da Mosto. Purtătorul ei era vizibil preocupat de o cocotă dezmăţată. Dama învăluită în mătase galbenă nu părea să se împotrivească solicitărilor măştii cu nas ca pătlăgeaua; mai mulţi invitaţi urmăriră cum frumoasa se dăruia acestuia cu picioarele larg depărtate, pe un scaun, după un paravan din lemn sculptat.

Vinul, dansul şi voia bună au aţâţat simţurile din plin, şi tot mai mulţi invitaţi au renunţat la măşti, ceea

ce a produs o oarecare dezamăgire, dar şi strigăte de admiraţie când femeia-pasăre cu pieptul dezgolit se dovedi a fi donna Allegri. Alţii au folosit însă ocazia dezvăluirii prezenţei duşmanului lor de moarte pentru a părăsi cât mai rapid carnavalul.

Spre miezul nopţii mai rămăseseră doar două chipuri mascate: cocota în galben şi da Mosto cel cu nasul borcănat. Când fata cea frivolă îşi scoase masca de pe faţă, cei prezenţi avură parte de o surpriză, căci din spatele măştii apăru chipul donnei Editha. Dar cea mai mare surpriză le-a rezervat-o masca da Mosto, pentru că în spatele ei nu era ascuns altcineva decât da Mosto însuşi.

O clipă, Editha Melzer şi Cesare da Mosto au rămas muţi, faţă în faţă. Da Mosto rânjea viclean, de parcă el ar fi ştiut jocul de la bun început, în timp ce Editha nu îşi putea ascunde zăpăceala. Cei din jurul lor ascultară atenţi următorul dialog:

– Sunteţi surprinsă? Numele meu este da Mosto.

– Da Mosto? Nepotul papei? Dar chiar asta vă era masca!

– Adevărat. De ce să nu mă fi deghizat în propriul meu chip? De ce să mă fi dat drept altcineva?

– Dar se obişnuieşte ca la carnaval fiecare să joace rolul altcuiva!

– Uneori, adevărul este cea mai bună deghizare. Cine crede oare în adevăr?

Edithei îi plăcu abilitatea de care dăduse dovadă nepotul papei, şi răspunse:

– Dar eu nu cu dumneavoastră am făcut dragoste, ci cu masca dumneavoastră!

– Şi în ce constă diferenţa, respectabilă donna Editha? Masca a fost originalul, şi originalul a fost masca. Oricum aţi fi privit situaţia, nu puteaţi greşi.

Atunci Editha râse, şi ripostă:

– Dacă nu aţi fi atât de îngâmfat, messer da Mosto, cineva mai că s-ar putea îndrăgosti de dumneavoastră.

– Ah, eu credeam că asta s-a întâmplat deja demult, donna Editha. În definitiv, pe mine m-aţi vrăjit cu toată arta unei cocote veneţiene, ce puteţi cere mai mult unui bărbat care va fi papă?

– Glumiţi, messer da Mosto!

– Nu în această privinţă, donna Editha. Deci: acum v-aţi îndrăgostit de mine sau nu? În definitiv, v-aţi dăruit mie.

– M-am dăruit dumneavoastră? Vedeţi să nu mă prăpădesc de râs!

– Râdeţi, donna Editha! Îmi place râsul dumneavoastră!

– M-aţi avut ca un desfrânat.

– Spuneţi-i cum vreţi, dar să nu spuneţi că nu v-a plăcut.

Apoi se apropie de Editha, o luă în braţe şi o sărută pasional. Editha nu se opuse; părea chiar că asta aşteptase.

Oaspeţii care erau martori la această întâmplare plină de pasiune aplaudară. Dar existau şi pizmaşi, precum şi unii care vedeau în neaşteptatul amor o intrigă îndreptată împotriva dogelui.

Un bărbat corpolent, care nu atrăgea atenţia şi, care urmărise scena de la distanţă, îşi puse masca de broască pe care o purtase toată seara, şi se îndepărtă neobservat. Era medicul Chrestien Meytens.

Pentru meşter, zilele care au urmat au fost zile de chibzuinţă. Şi cu cât se gândea mai mult la sine şi la soarta lui, cu atât mai mult îşi dădea seama că perioada petrecută la Veneţia nu îi adusese nicio bucurie. Interogatoriul la care fusese supus la *Consiglio dei Dieci*, în timpul căruia din martor devenise acuzat, băgase spaima în el.

Şi din nou îi trecu prin cap ideea de a părăsi Serenissima şi de a se întoarce la Mainz.

Casa din Murano procurată de da Mosto pentru el îi oferea tot confortul posibil, dar în personal nu avea încredere. Era îngrijorat în privinţa viitorului, pentru că ştia că averea lui nu îi va ajunge veşnic, şi nu se prevedeau angajamente de folosire a scrisului artificial – şi, pe deasupra, trebuia să recunoască şi faptul că nici el nu se prea străduise să le caute.

Aşa că vizitatorul care îi bătu la uşă într-o dimineaţă cerând să fie primit nu fu tocmai inoportun. Era străinul pe care îl cunoscuse la cârciumă în noaptea

asasinării lui Giovanelli şi care se prezentase ca Strigătorul în pustiu.

– Ce motiv aţi avut să dispăreţi atunci fără a spune nimic? îl întrebă meşterul pe neaşteptatul oaspete.

Strigătorul luă o mină prietenoasă şi răspunse:

– Ştiţi şi dumneavoastră: când doi prieteni au să îşi povestească ceva, nu este loc pentru o ureche străină.

– Eu nu am secrete. Oricine poate să îmi asculte vorbele.

– Aşa o fi, meştere Melzer. Dar ceea ce avem noi de discutat chiar nu este destinat şi altor urechi.

Cuvintele străinului stârniră curiozitatea meşterului.

– Eu aş prefera să nu vorbiţi cu mine atât de enigmatic. Care este secretul dumneavoastră şi ce legătură am eu cu el?

Melzer îi oferi Strigătorului un scaun şi închise uşa, deoarece observă că străinul se uita suspicios în jur.

– Cu indulgenţele false, mă refer la cele ale falsului papă... începu străinul.

– Nu a fost vina mea, interveni Melzer. Eu tipăresc ceea ce mi se plăteşte. Nu îl puteţi face răspunzător pentru conţinutul unei scrisori pe cel care a scris-o la dictare.

Strigătorul în pustiu ridică mâinile în semn de apărare.

– Să ne înţelegem, eu sunt departe de a vă găsi dumneavoastră vreo vină în chestiunea aceasta. Dimpotrivă, eu văd această poveste mai curând hilară,

pentru că ea dezvăluie modul absurd în care papa de la Roma face afaceri.

– Nu sunteţi un adept al papei?

– Dar dumneavoastră? răspunse străinul cu o nouă întrebare.

Melzer clătină din cap.

– Niciun om cu mintea limpede nu poate să urmeze indicaţiile papei în aceste vremuri. Cred că nici măcar domnul nostru Isus nu ar face-o. Locţiitorul lui şi înalţii prelaţi de la Vatican au totdeauna în vedere numai propriile avantaje. Ăştia vând speranţa şi iertarea precum precupeţele peştele împuţit.

– Sunteţi un om curajos, meştere Melzer. Asemenea vorbe sunt ca pâinea caldă pentru inchizitori.

– Eh, eu nu vă cunosc, dar dumneavoastră nu mă veţi trăda.

– Fiţi fără griji, meştere Melzer, şi eu gândesc ca dumneavoastră.

– Dar nu aţi venit aici pentru a-mi spune asta.

– Nu, sigur că nu.

– Deci?

– Aş prefera să nu îmi mai puneţi întrebări. Vă voi spune tot ce sunt autorizat să spun.

Meşterul deveni nerăbdător.

– Aşadar, vorbiţi!

– Cunoaşteţi Noul Testament?

– Ce întrebare! Niciun creştin nu creşte fără Sfânta Scriptură, şi pentru mulţi ea este o mângâiere în vremurile grele.

– Atunci, gândiţi-vă şi la mărimea cărţii.

– Sigur. Douăzeci de călugări harnici scriu la un singur exemplar timp de trei luni.

– Cam aşa, meştere Melzer. Ce aţi zice de multiplicarea Noului Testament prin tipărire?

Melzer se sperie. Niciodată nu se gândise să tipărească un text care să cuprindă mai mult de o singură pagină, darămite o carte...

– Fireşte că îmi pot imagina aşa ceva. Dar daţi-mi voie: mi se pare lipsit de sens, pentru că, pe de o parte, Noul Testament este atât de răspândit în scriere de mână, încât nu mai sunt necesare atât de multe exemplare în plus, iar pe de altă parte, mulţi călugări din cancelariile mănăstirilor, care contribuie la întreţinerea acestora, ar rămâne fără obiectul muncii.

– Nu este vorba despre acel Nou Testament cunoscut de dumneavoastră!

– Ci de...?

– Ci de unul pentru care niciun pios călugăr nu şi-ar ascuţi pana, pentru că este altfel decât cel propovăduit de biserică.

– Deci, un document eretic?

– Nu trebuie să îl numiţi aşa! Şi v-am mai spus: fără întrebări! V-am zis deja destul. În plus, vă mai sugerez că Veneţia nu este locul potrivit pentru această activitate. Ar trebui să vă întoarceţi în Germania, la Köln, Strasburg sau Mainz pentru a răspunde ofertei mele.

– Şi cum vă imaginaţi asta? Eu sunt tipograf, nu mag, nu pot să fac vrăji. Am nevoie de un atelier şi de utilaje scumpe!

– Nu vă va lipsi nimic, meştere Melzer, absolut nimic. Iar în ce priveşte plata muncii dumneavoastră, ea va fi mai mare decât orice plată primită până acum oricum, suficientă pentru a vă asigura un trai lipsit de griji până la sfârşitul vieţii.

Melzer îl măsură din priviri pe străin. Nu ştia dacă poate să creadă vorbele Strigătorului în pustiu. Evenimentele ultimelor zile îi întăriseră ideea de a părăsi Veneţia şi de a începe o viaţă nouă altundeva. De aceea oferta făcută de străin nu îi venea peste mână. Era totuşi o decizie greu de luat.

Bănuind ce îi trece prin minte lui Melzer, străinul se ridică şi dădu să plece.

– Nu mă aştept la o decizie necugetată, meştere Melzer. Vă las timp să vă gândiţi. Voi reveni.

Strigătorul se înclină politicos şi părăsi casa.

Dezorientat, Melzer strigă în urma lui:

– Dar eu nu vă cunosc nici măcar numele!

Străinul se întoarse din mers, îi făcu un semn meşterului şi răspunse:

– Ce importanţă au numele? După cum v-am mai spus, eu sunt Strigătorul.

Acestea fiind spuse, străinul îşi continuă drumul spre Ponte San Donato.

De acum meşterul trăia într-un permanent conflict cu sine însuşi. Nu se putea hotărî să accepte oferta străinului. Să rişte un nou început? Putea să lase atât de uşor în urmă trecutul? Trecutul însemna pentru

Melzer dragostea pentru Simonetta, cea mai fericită perioadă a vieţii lui, dar, în acelaşi timp, şi cea mai mare dezamăgire. Dacă întorcea spatele Veneţiei, însemna să îi abandoneze pe cei mai importanţi oameni din viaţa sa, fiica şi iubita; se surprinse considerând-o încă pe Simonetta iubita lui.

Unui februarie rece şi posomorât îi urmă un martie luminos, care îi umplu de nădejde sufletul sfâşiat al meşterului. Într-o zi de la începutul lunii martie, Michel Melzer fu căutat de doi lachei îmbrăcaţi în roşu, care se remarcau printr-o politeţe ce nu putea fi trecută cu vederea, dar şi printr-o anumită aroganţă. Purtau pe cap berete rotunde, şi tunicile lăsau să li se vadă coapsele pline. Aveau încălţări cu toc înalt şi se recomandau trimişi ai dogelui Francesco Foscari.

Meşterul nu presimţi nimic bun atunci când cei doi i-au cerut, cu fermitate politicoasă, să îi însoţească. Dogele dorea să îi vorbească.

Palazzo Ducale îi redeşteptă lui Melzer amintiri neplăcute. Îşi jurase să nu mai calce niciodată pragul clădirii întortocheate ale cărei ziduri emanau obsesia puterii şi iluzia autorităţii. Dar când întrebă ce s-ar întâmpla dacă nu s-ar supune solicitării, trimişii îi dădură de înţeles că vor face uz de forţă.

La Fondamenta Giustiniani îi aştepta o ambarcaţiune cu baldachin şi perdele. Patru vâslaşi în uniforme cu dungi roşii şi albastre ţineau ramele deoparte şi de alta a ambarcaţiunii precum beţele de steag, şi nici nu

apucă bine Melzer să urce, că şi începură să vâslească fără niciun zgomot în apa care dansa ritmic în sus şi în jos la prora bărcii. Se îndreptară direct către Rio di Santa Giustina, unde ambarcaţiunea îşi reduse din viteză pentru a traversa cartierul Castello cu şirurile lui de case şi canale. După mai puţin de o jumătate de oră, barca acostă la Molo San Marco.

Trimişii aleseră intrarea secundară păzită din partea de est, din apropiere de Ponte della Paglia, şi îl însoţiră pe Melzer pe o scară din piatră până la primul etaj al palatului, ale cărui ferestre erau ascunse în spatele unei colonade. După ce străbătură mai multe încăperi cu picturi splendide, în care nu exista nicio piesă de mobilier, în faţa lor se deschiseră, mânuite parcă de o mână fantomatică, canaturile unui portal în arc ascuţit. Unul dintre însoţitori îl împinse pe meşter spre uşă. Melzer se trezi aşteptând într-o sală lungă.

Prin ferestrele semicirculare din partea stângă pătrundea o lumină orbitoare care desena modele complicate de umbre pe peretele pictat. Din celălalt capăt al sălii veniră doi servitori în livrele, care îl conduseră la o estradă ce se întindea pe toată lăţimea sălii. După puţin timp, uşa din dreapta se deschise şi intră dogele Francesco Foscari, urmat de o suită de demnitari înveşmântaţi luxos.

Melzer îl recunoscu pe doge după căciuliţa cu clape triunghiulare pentru urechi, din brocart roşu-maroniu, trasă bine pe faţă şi legată cu bentiţe sub bărbie.

Trăsăturile fine ale feţei sale, ochii mici şi vicleni, care atrăgeau atenţia, şi pielea palidă îi dădeau dogelui o înfăţişare oarecum feminină, subliniată de statura firavă şi de mersul cu paşi mici.

Bărbatul care intrase în sală în spatele lui Foscari nu era mult mai înalt decât dogele, totuşi încerca să câştige prestanţă printr-o bonetă cilindrică, ridicată deasupra frunţii şi terminată într-o rotunjime asemănătoare cupolei de la San Marco. Purta un veşmânt lung, roşu, de sub care apăreau încălţările de aceeaşi culoare, şi mai avea o capă bordată cu blană, a cărei trenă se târa pe podea. Pe piept îi strălucea o cruce din aur cu rubine şi smaralde.

– Deci, dumneata eşti tipograful din Mainz? începu dogele după ce el şi demnitarul din spatele lui se aşezară pe singurele scaune aflate în sala amplă.

– Michel Melzer este numele meu, şi am învăţat meşteşugul fabricării oglinzilor. De tipografie am aflat mai degrabă din întâmplare.

– Şi acum trăieşti aici, în Serenissima?

– Din toamna trecută, *vostra altezza*.

– Ca tipograf.

Melzer ridică jenat din umeri.

Dogele şi demnitarul schimbară priviri care voiau să spună multe. În cele din urmă, demnitarul se ridică în picioare şi făcu câţiva paşi către Melzer, care stătea la baza estradei, şi îi întinse mâna dreaptă cu palma în jos.

Nici după ce se uită lung la mână, meşterul nu ştiu ce să facă, aşa că dogele, care urmărise scena, spuse:

– Trebuie să săruţi inelul, tipografule. *Eccellenza* este noul legat papal, Leonardo Pazzi!

Melzer tresări instinctiv când auzi cine se afla în faţa lui. Speriat, apucă mâna înaltului demnitar, a cărui îmbrăcăminte semăna prea puţin cu a unui episcop, şi o duse la buze.

Eccellenza coborî satisfăcut privirea către Melzer. Mulţumită bonetei şi estradei pe care se afla Leonardo Pazzi, acesta părea cu două capete mai înalt decât Melzer, căruia i se adresă de sus:

– Deci, dumneata eşti tipograful care a realizat indulgenţele false pentru nepotul Sfinţiei Sale papa prin scriere artificială?

– *Eccellenza*, răspunse Melzer, ridicând sfios privirea, puteam eu să bănuiesc că nepotul papei este cel mai mare duşman al său? Eu sunt doar un tipograf, şi nu frecventez asemenea înalţi slujitori ai bisericii. Eu tipăresc ce mi se dă.

Din spate se auzi vocea dogelui:

– Are dreptate, *eccellenza*. Tipograful nu poate fi făcut vinovat pentru conţinutul şi efectele muncii lui.

Legatul ridică piciorul şi dădu deoparte trena cu tocul, apoi se întoarse şi se adresă dogelui:

– *Quod non est, non legitur* – ceea ce în latină înseamnă „Ceea ce nu există, nu poate fi nici citit". Apoi adăugă în veneţiană pură: Sfinţia Sa papa Eugenio

consideră scrierea artificială atât de periculoasă, încât cere ca orice pergament care nu este scris de mână să fie prevăzut cu un „imprimatur" al papei, altfel cei vinovaţi vor fi deferiţi Inchiziţiei. S-a înţeles?

Dogele dădu cam supărat din cap şi ripostă:

– *Eccellenza*, tipograful din Mainz este singurul din Serenissima care stăpâneşte această artă, şi a apelat la ea doar o singură dată. Cred că acordaţi acestei invenţii o prea mare importanţă.

– Paguba făcută de acest unic pergament multiplicat, hămăi Leonardo Pazzi privind când la Melzer, când la doge, este destul de mare, *vostra altezza!* El l-a îmbogăţit pe nepot şi l-a făcut de râs pe Sfinţia Sa. De fapt, aprecierea importanţei invenţiei vreau să o las Atotputernicului şi istoriei.

Acum interveni şi Melzer:

– Dacă îmi este permis, *eccellenza*, nu sunteţi singurul pentru care scrierea artificială înseamnă ceva. După cum poate că ştiţi, eu vin din Constantinopol, unde veniseră după această invenţie, pe lângă legatul papal Albertus di Cremona, şi aragonezii şi genovezii.

– Deci, aţi fost martor la asasinarea lui di Cremona?

Pazzi îşi făcu semnul crucii.

– Da, *eccellenza*, Dumnezeu să-l ierte. Am văzut pumnalul din spatele lui.

– Prin urmare, îl ştii pe asasinul lui di Cremona?

Melzer clătină din cap şi privi în podea.

– Eu am fugit din Constantinopol.

– De ce?

– Pentru a scăpa de insistenţele lui Cesare da Mosto. Se dădea drept legat al papei, dar încă de pe atunci eu nu m-am încrezut în el. Şi mai era şi acest Domenico Lazzarini, care voia să mă aducă la Veneţia, la comanda Serenissimei...

Când Melzer pronunţă numele de Lazzarini, dogele se tulbură, îşi vârî degetul mic în urechea stângă şi ţipă dureros:

– Marea, marea, auziţi şi dumneavoastră foşnetul mării?

Leonardo Pazzi nu acordă atenţie crizei bruşte a dogelui şi insistă:

– Şi da Mosto te-a urmărit până la Veneţia?

– A apărut într-o zi şi mi-a cerut să execut sarcina pe care mi-o dăduse. Am vrut să îi restitui banii, însă m-a ameninţat, făcând referire la Albertus di Cremona şi punându-mi pe masă arma crimei. Am înţeles ce voia să spună şi am cedat, mai ales că îmi amenajase pe insula Murano un atelier cum nu se putea mai complet.

Legatul papei se întoarse şi îl întrebă pe dogele Foscari:

– Aşadar, Cesare da Mosto încă se mai află în acest oraş?

Foscari tocmai se scobea în urechea stângă, aşa că Pazzi se văzu nevoit să repete întrebarea. În cele din urmă, dogele răspunse:

– Da Mosto, la Veneţia? Cum aş putea eu să ştiu aşa ceva? În Serenissima sunt prea mulţi străini.

Pazzi îl privi supărat şi îşi trecu mâna peste marginea din blană a mantiei.

– Eu mă aflu aici pentru a vă anunţa vizita Sfinţiei Sale în ziua Înălţării Sfintei Cruci, sărbătorită de creştinătate la mijlocul lunii septembrie. Sfinţia Sa va călători împreună cu o suită numeroasă, pentru a-i convinge pe toţi cei care se îndoiesc că ar mai trăi, şi pentru a-l excomunica pe Cesare da Mosto, nepotul lui.

Dogele se ridică, se înclină de câteva ori în direcţia legatului papal şi spuse:

– Serenissima îi va pregăti Sfinţiei Sale o primire triumfală, despre care va vorbi întreaga lume, *eccellenza*!

– Din partea dumneavoastră nici nu se aşteaptă altceva. Ştiţi însă că vistieria Sfinţiei Sale este goală. Deci vă revine suportarea costurilor călătoriei, plus o contribuţie corespunzătoare pe care Serenissima este onorată să o datoreze. Sfinţia Sa se gândeşte la o insulă lucrativă, ori la veniturile uneia dintre posesiunile Veneţiei *in aeternum*.

– *In aeternum?* repetă Foscari şi, surprins, căzu pe gânduri cu privirea în podea. Ştiţi, *eccellenza*, eu sunt un adept înfocat al papei de la Roma, dar Serenissima cunoaşte, din păcate, nu doar adepţi ai Sfinţiei Sale. Şi, ca să o zicem pe bune, între Dorsoduro şi Castello există numeroşi adversari ai papei, iar o primire pompoasă ar putea pune viaţa pământească a Sfinţiei Sale în mare pericol.

Leonardo Pazzi nu se arătă surprins de cele auzite şi răspunse hotărât:

– *Vostra altezza* va face totul pentru a evita asta. Iau notă de făgăduiala dumneavoastră de a proteja viaţa pământească a Sfinţiei Sale ca pe propria voastră viaţă. Şi în ce te priveşte pe dumneata, tipografule – legatul îl măsură cu o privire severă – greşeala îţi va fi compensată prin tipărirea a de zece ori zece mii de indulgenţe prin care Sfinţia Sa promite deplina iertare tuturor celor care le dobândesc cu credinţă.

– O sută de mii de indulgenţe? *Eccellenza*, dar sunt mai multe decât stele pe cer! Cum aş putea duce la bun sfârşit această însărcinare?

– Te-ai tot lăudat cu arta ta şi ai susţinut că ai putea să scrii mai repede decât o sută de călugări din o sută de mănăstiri în o sută de zile. Aşa că vezi cum te descurci.

Pazzi scoase din buzunarul interior al mantiei un pergament, îl despături şi i-l întinse lui Melzer. Acesta îl citi cătrănit şi, strângând din pleoape, zise:

– *Eccellenza*, Dumnezeu să mă pedepsească, dar pentru acest text este nevoie de cantităţi imense de cerneală şi pergament, ca să nu mai vorbim de plumb şi cositor. Lucrarea ar fi unică şi ar costa mai mult decât o cruciadă în Ţara Sfântă!

Reprezentantul papei afişă un surâs diavolesc şi grăi către Melzer, în timp ce îl privea dintr-o parte pe Foscari:

– Dogele este unul dintre oamenii papei. El vă va avansa suma necesară. Nu trebuie să îţi lipsească nimic, tipografule!

Melzer îl privi întâi pe legat, apoi încercă să ghicească gândurile lui Foscari de pe chipul ridat al acestuia, şi, pentru că impresia lăsată era că nu exista nicio speranţă să se aleagă măcar cu un ducat din aur pentru munca lui, întrebă curajos:

– Şi dacă aş fi în imposibilitatea de a accepta oferta dumneavoastră, *eccellenza?* Eu sunt doar un meşteşugar care face oglinzi, şi cu siguranţă că nu sunt făcut pentru asemenea treburi. Dacă Sfinţiei Sale papa Eugen i-ar face plăcere să aibă un cabinet cu oglinzi în care imaginea Sfinţiei Sale să se reflecte de o sută de ori şi mai mult, atunci eu sunt omul potrivit, dar altfel...

– Taci! îl întrerupse legatul.

Chipul bărbatului era roşu de mânie.

– Înţeleg eu bine, ori te opui pretenţiilor papei?

Melzer ridică din umeri şi privi în podea.

– Eşti vândut diavolului? Ai lucrat pentru Cesare da Mosto, nepotul papei, despre care orice creştin ştie că este un duşman de moarte al Sfinţiei Sale! I-ai pricinuit papei pierderea a zeci de mii de iertări ale păcatelor prin indulgenţe! L-ai făcut pe Sfinţia Sa de râsul duşmanilor lui şi l-ai declarat mort pe papa Eugen! Se pare că nu ai înţeles, tipografule, că fiecare dintre aceste acuzaţii ar fi suficientă pentru ca tu să ajungi în faţa inchizitorilor!

– *Eccellenza!* strigă indignat Melzer. Nici măcar împăratul Constantinopolului nu știa că Cesare da Mosto este dușmanul Sfinției Sale. Cum puteam eu, un simplu meșteșugar din landurile germane, să bănuiesc că afacerea era îndreptată contra Sfinției Sale? Eu am crezut că slujesc papalitatea romană.

– Tâmpit discurs!

– Este adevărul, *eccellenza!*

Pe doge, care și așa abia dacă mai avea prieteni, îl interesa să nu fie considerat dușman al papei, de aceea încercă să medieze între Melzer și Pazzi. Ceea ce nu era ușor, pentru că trebuia să suporte cheltuielile de tipărire, în timp ce papa Eugen avea să bage câștigul în propriul buzunar. În final, reuși totuși să obțină promisiunea lui Melzer că va accepta însărcinarea papei, și să se asigure, în ceea ce îl privea pe legat, că afacerea trebuia ținută în secret, motiv pentru care Melzer avea să doteze un nou atelier, în oraș, într-un loc necunoscut.

Meșterului îi convenea dorința dogelui. Nu se mai simțea bine pe insula Murano de când îl părăsise Simonetta.

Noul domiciliu al lui Melzer era în apropiere de Campo San Lorenzo, în cartierul Castello, nu departe de arsenal. Clădirea din secolul trecut se încadra armonic în șirul unor case asemănătoare cu două etaje, și dispunea la parter de suficiente spații care să fie transformate în atelier.

Mutarea s-a făcut fără vâlvă, și după numai o săptămână Melzer s-ar fi putut apuca de treabă, dar îi lipsea principalul: literele.

I le dăduse spre păstrare egipteanului Ali Kamal atunci când voise să fugă cu Simonetta la Triest. Planul fusese zădărnicit de Lazzarini, şi Melzer renunţase la ideea de a fugi. Acum, Ali Kamal era de negăsit. Toate cercetările în port, în Riva degli Schiavoni, nu s-au soldat cu niciun rezultat. Niciunul dintre hamali şi zilieri, cei mai mulţi dintre ei adolescenţi, nici măcar nu auziseră de numele Ali Kamal.

Asta i-a dat de gândit meşterului, aşa că a recurs la o şmecherie. Dimineaţa devreme, când corăbiile ancorate în faţa lagunei intrau în port şi pe dig domnea o mare animaţie, Melzer se amestecă printre călători şi strigă:

– Sacul meu de călătorie! Mi s-a furat sacul de călătorie!

Nu dură mult şi un adolescent zdrenţuit veni la Melzer şi îşi oferi ajutorul în mai multe limbi. Spunea că Veneţia era un loc periculos; peste tot roiesc hoţii şi tâlharii, însă el îl putea ajuta pe străin.

Cuvintele îi erau oarecum cunoscute meşterului, aşa că fu de acord să îl însoţească pe băiat la un „local al obiectelor găsite", aflat în spatele arsenalului. Acolo erau păstrate bagajele fără stăpân.

Locul era chiar lângă Rio di San Francesco şi avea o singură intrare dinspre canal. Răspunzând strigătelor, un barcagiu veni de pe celălalt mal şi îi trecu pe Melzer şi pe băiat dincolo.

În casa pe jumătate dărâmată, prin şarpanta acoperişului pătrundea o lumină slabă, mirosea a

mucegai şi a lemn putred. Odinioară clădirea avusese mai multe etaje, dar acestea se prăbuşiseră demult, aşa că toate bagajele erau îngrămădite pe pământul gol.

Din spatele unei asemenea grămezi cu saci de călătorie, lăzi din lemn şi baloturi se ivi – Melzer nici nu se aşteptase la altceva – Ali Kamal. Acesta fu surprins de întâlnire şi bolborosi câteva cuvinte prietenoase. Se miră că Melzer îl găsise şi zise, arătând către însoţitorul meşterului, că îl va pedepsi pe trădător.

Melzer trecu peste pretextele egipteanului şi zise:

– Sunt aici pentru a-mi recupera literele pe care ţi le-am lăsat spre păstrare.

Ali simulă compătimirea pentru eşuarea fugii cu Simonetta. Dar, din păcate, banii s-au dus – căpitanul vasului ceruse banii în avans.

– Bine, bine, zise Melzer, nu vreau să îmi restitui banii, vreau literele mele!

Ali dădu ochii peste cap.

– Oh, am păzit literele dumneavoastră ca pe ochii din cap, meştere Melzer, pentru că ştiu cât de importante sunt pentru dumneavoastră.

– De aceea te-am şi plătit regeşte, egipteanule!

– Desigur, meştere Melzer, cu mine aţi fost întotdeauna generos. Acum vă rog doar un lucru: nu trădaţi nimănui ce afaceri fac eu aici. Ştiţi că am de întreţinut o mamă bolnavă şi patru surori.

Meşterul zâmbi şi îl asigură că nu are niciun interes să îi facă rău. În definitiv, ei erau vechi aliaţi.

Ali Kamal se arătă satisfăcut şi, de după un perete din cufere, saci de călătorie şi lăzi, aduse caseta cu litere încredinţată de Melzer în urmă cu şapte săptămâni.

– Dar pot să mă bazez pe dumneavoastră, meştere Melzer? Nu spuneţi nimănui ce meserie practic eu aici!

– Mă voi gândi la asta, lăsă Melzer răspunsul în coadă de peşte.

Capitolul XIII
Visele lui Lorenzo Pazzi

– Messer Melzer, *sua altezza* dogele Francesco Foscari m-a însărcinat pe mine, primul dintre *ufficiali*, să am grijă ca dumneavoastră să duceţi la îndeplinire înalta sarcină primită de la Serenissima. Numele meu este Benedetto.

Bărbatul aflat în uşa noii case purta uniformă din brocart albastru-auriu aşa cum meşterul văzuse deseori, şi o beretă înaltă, rotundă, care amintea de bereta dogelui. Purta întotdeauna asupra sa arbaleta; Benedetto trecea drept cel mai bun ţintaş din Veneţia şi obişnuia ca, din când în când, pentru propria plăcere, să tragă în porumbei aflaţi în zbor. Înainte ca Melzer să îi poată răspunde, Benedetto continuă:

– La Rio di San Lorenzo aşteaptă o barcă plină cu mobilier de la cei mai pricepuţi tâmplari ai oraşului, contactaţi de *sua altezza* pentru dumneavoastră. Avem destui hamali. Putem începe descărcarea?

Melzer încuviinţă neîncrezător. Bărbatul făcu un semn şi câţiva oameni voinici începură să care mobilier

scump: cufere din lemn de pin de nuanţă deschisă, mese şi scaune cu rezemătoare pentru braţe din lemn negru african şi elemente ale unui pat care, cu baldachinul lui ornat auriu şi cu perdelele grele, aducea cu mica scenă a teatrului de umbre din apropiere de Campo Santa Margherita.

Fără ca vreunul dintre hamali să fi discutat ceva cu Melzer, fiecare piesă de mobilier îşi găsi locul potrivit, de parcă ar fi fost făcută pentru acel loc. Meşterul rămase cu gura căscată, însă viaţa îl învăţase că pe lume nimic nu este degeaba şi că darurile aparent generoase ascund, de cele mai multe ori, un scop.

Când Benedetto observă neîncrederea din privirea lui Melzer, remarcă la obiect:

– *Sua altezza* dogele este de părere că doar dacă vă simţiţi bine puteţi presta o activitate corespunzătoare.

– Înţelepte cuvinte are dogele, făcu haz Melzer, dar cum se împacă el cu opinia generală a veneţienilor că dogele este cărpănos precum un petrecăreţ bogat?

– La momentul potrivit, meştere Melzer, zgârcenia nu a dăunat nimănui, ripostă slujbaşul.

Meşterul dădu din cap zicând:

– Cu siguranţă, nu cărpănosului!

Amândoi râseră şi hamalii plecară.

– Dacă mai aveţi vreo dorinţă... spuse Benedetto şi îl privi întrebător pe meşter. Sunt împuternicit să vă îndeplinesc orice dorinţă, messer Melzer.

– Pe legea mea, mai lipseşte doar să-mi aduceţi muieri în casă, ca să mă binedispună!

– Este o dorinţă ori o formă de indignare?

Melzer ridică mâinile strigând:

– Gata! De femei sunt sătul, şi eu ştiu foarte bine despre ce vorbesc.

Bărbatul înclină din cap înţelegător şi zise:

– De-o fi să fie, să-mi spuneţi. În Veneţia sunt destule femei frumoase şi discrete. Vă rog să mă înţelegeţi bine: misiunea dumneavoastră trebuie să rămână un secret absolut. Este dorinţa Excelenţei Sale legatul papal. Nimeni nu este mai predispus la a dezvălui un secret decât o iubită dezamăgită ori respinsă. De aceea îmi permit să vă rog ca, dacă aveţi chef de aşa ceva – şi câţi dintre noi nu ar încerca asta – adresaţi-vă mie cu toată încrederea. Dacă doriţi, vă pot trimite cele mai frumoase femei ale Serenissimei.

– Nu îmi trebuie, puse Melzer capăt discuţiei brusc, şi îl conduse pe *ufficiale* la uşă.

Rămas singur în casa recent mobilată din apropiere de Campo San Lorenzo, căreia nimic nu îi lipsea în privinţa dotării şi a comodităţii, gândul lui Melzer zbură din nou la Simonetta. Nopţile petrecute împreună îi trecură prin minte ca nişte viziuni, dar sentimentele răscolite oscilau între ură şi dorinţă. Pe Simonetta o ura pentru că îl înşelase tocmai cu Lazzarini, acest bufon înfumurat. Dar, în aceeaşi măsură în care o ura, o şi dorea. Visa la tandreţea şi moliciunea trupului ei

mlădios, la părul ei bogat şi negru, la degetele sale albe ca zăpada care mângâiau strunele lăutei, scoţând sunetele cele mai dulci. Îi era ruşine de sine însuşi când, ca un câine vagabond în călduri, se strecura pe lângă cârciuma din piaţa San Marco, unde cândva cântase Simonetta. Acum, acolo cânta piese de dor un artist ambulant din Napoli.

Organizarea noului atelier îi luă lui Melzer câteva săptămâni. Aduse aici vechea echipă, alături de care făcuse treabă bună în Murano. Pentru orice îl avea la îndemână pe Benedetto; acesta prelua comenzile şi, în scurt timp, făcea livrările de materiale în cantităţi mai mari chiar decât era necesar pentru comanda Sfinţiei Sale. Lemn şi lut, cositor şi plumb, pergament şi hârtie velină se înălţau grămezi până la tavan în încăperile din spatele atelierului. Şi tocmai când Melzer se pregătea să ordoneze în casete literele turnate pentru textul indulgenţelor, a primit neaşteptata vizită.

Leonardo Pazzi, care se mai afla încă la Veneţia cu scopul de a supraveghea pregătirile pentru vizita papei Eugen al IV-lea, trebuie să fi aflat de la Benedetto faptul că Melzer începuse treaba. Într-o seară în care păsărelele încă mai ciripeau cu foc în Campo San Lorenzo, Pazzi apăru în atelierul lui Melzer pentru – după cum spunea el – a vedea cum merge activitatea. Spre deosebire de prima întâlnire din Palazzo Ducale, îmbrăcămintea legatului nu mai era bătătoare la ochi, iar omul arăta ca un student călător. Era însoţit de două gărzi vânjoase, care se postară în faţa uşii.

Pazzi se interesă dacă dogele îşi îndeplinise îndatoririle şi dacă tipograful va fi în stare să respecte termenul, însă din faţa casei se auziră strigăte de parcă ar fi avut loc o luptă. Legatul, a cărui purtare arogantă îi amintea lui Melzer de Albertus di Cremona, păli.

– Blochează uşile, meştere Melzer, pe viaţa mea! Nu trebuie să fiu văzut aici!

Melzer nu găsea o explicaţie pentru ceea ce se petrecea în faţa casei, şi vru să dea curs solicitării legatului. Dar înainte de a fi ajuns la uşă, aceasta a fost dată de perete, iar în faţa lui apăru în semiîntuneric un bărbat, pe care îl recunoscu imediat după silueta îndesată: Cesare da Mosto.

Da Mosto nu scoase o vorbă, se întoarse şi le făcu un semn însoţitorilor lui, care îi atacaseră pe paznicii lui Pazzi şi îi legaseră, să scape de ei. Apoi trecu prin faţa lui Melzer în atelier, unde legatul se adăpostise în spatele unui stâlp.

Melzer, care îl urmă pe da Mosto, văzu cum tremurau buzele lui Pazzi. Legatul papei apărea deodată laş, fricos. Liniştea din încăpere şi tăcerea lui da Mosto aveau un efect funest. Prin capul lui Melzer trecură fulgerător gânduri tulburi legate de ceea ce urma să se petreacă. Văzu pumnalul lui da Mosto în teacă. Cunoştea impetuozitatea bărbatului, arţagul şi violenţa acestuia. Melzer nu se mai îndoia că Leonardo Pazzi se va prăbuşi la podea în clipa următoare. Vru să strige, să fugă, dar o forţă inexplicabilă îl reţinu.

În liniştea deplină răsună dintr-odată vocea lui da Mosto:

– A trecut mult de când nu ne-am mai văzut, Pazzi. Nu a fost oare la sărbătorirea a zece ani de papalitate ai Sfinţiei Sale, unchiul meu?

Leonardo Pazzi a fost la fel de surprins ca Melzer de cuvintele prietenoase ale lui da Mosto, dar cine îl cunoştea pe acesta din urmă ştia că amabilitatea lui se putea transforma în ură nimicitoare în clipa următoare. Pazzi răspunse după un timp, la fel de prietenos:

– Da, messer da Mosto, îmi amintesc bine de întâlnirea noastră de la Roma.

În timp ce Pazzi se ţinea încă nesigur de stâlp, da Mosto stătea înfipt cu picioarele depărtate, plin de sine, şi râjea.

– Şi eu îmi amintesc bine, zise el şi îşi încrucişă braţele pe piept. Pe atunci speraţi că Sfinţia Sa vă va promova cardinal. Şi? Şi-a ţinut Sfinţia Sa cuvântul?

Legatul părea impresionat de memoria lui da Mosto. Papa Eugen îi promisese lui Pazzi cu mulţi ani în urmă funcţia de cardinal, dar necunoaşterea limbii latine şi căsătoria cu verişoara lui, între timp moartă de oftică, fuseseră pretexte ale neacordării mult doritului rang. Între timp, Eugen al IV-lea numise o serie întreagă de cardinali, care îndepliniseră o singură condiţie pentru această demnitate: bani, mulţi bani.

– Nu, messer da Mosto, răspunse Pazzi.

În cuvintele rostite de el se simţea amărăciunea.

– Dar Sfinţia Sa a avut, desigur, motive temeinice pentru a-mi refuza purpura.

– Cum să nu! zise ironic da Mosto şi bătu din palme. Sfinţia Sa găseşte totdeauna un motiv pentru un refuz, în cel mai rău caz este vorba despre voinţa Domnului. Dumneavoastră ce i-aţi oferit unchiului meu?

– Oferit?

– Da, oferit! Doar nu o să îmi spuneţi că ţintiţi demnitatea de cardinal fără monede sunătoare? Cu punga goală nu devii cardinal!

Pazzi îşi făcu semnul crucii, şi da Mosto adăugă:

– Cu cucernicia, nici atât!

Melzer urmărea scena din fundal. Cuvintele rostite de da Mosto erau mai mult decât clare, dar Melzer nu găsea explicaţia comportamentului acestuia. Aşa cum îl cunoştea el pe da Mosto, acesta făcea totul calculat, şi chiar dacă părea că uitase complet de prezenţa unui martor mut, cu siguranţă că o făcea cu un anumit scop.

– Vă urâţi unchiul? întrebă Leonardo Pazzi. Aşa se explică şi chestiunea cu indulgenţele false.

– Oh, nu, se ambală Cesare da Mosto, nu îl urăsc pe unchiul meu. Îl urăsc doar pe papa Eugen al IV-lea, pentru că este un papă rău, un molâu precum predecesorii lui, Martin, Grigore, Inocenţiu, Bonifaciu şi Urban, împotriva cărora s-au ridicat antipapi la Avignon şi Pisa, care au luat o mare parte din venituri. Astăzi, acest Amadeus de Savoya îşi spune papa Felix, şi singurul lucru care îi trece prin cap unchiului

Eugen este să îl anatemizeze. Eu mă îndoiesc de faptul că unchiul Eugen este însufleţit de Sfântul Duh. Mai curând cred că la alegerea lui a fost mâna diavolului. Dar crede-mă, Pazzi, zilele îi sunt numărate, iar dumneata te afli de partea greşită.

– Eu sunt doar legat al papei, messer da Mosto, îmi îndeplinesc propria misiune. Asta nu înseamnă că sunt de acord cu tot ceea ce mi se spune să fac.

– Rostiţi cuvinte curajoase!

– Cutez să vorbesc astfel doar pentru că şi dumneavoastră vorbiţi deschis, messer da Mosto. La ce vă refereaţi când spuneaţi că mă aflu de partea greşită? Care ar fi cea corectă?

Cesare da Mosto îl căută cu privirea pe Melzer, iar când îl zări în spatele mesei cu teancuri de casete pline cu litere, îi strigă:

– Nu aveţi un vin, meştere Melzer? Cuvintele grele ies mai uşor de pe buze atunci când vinul curge.

Meşterul se îndepărtă uşurat pentru a aduce vin. Când reveni, avea loc o discuţie aprinsă, pe parcursul căreia Cesare da Mosto încerca să îl convingă pe legatul papei că majoritatea membrilor bisericilor, ba chiar majoritatea cardinalilor, ar fi împotriva lui Eugen al IV-lea.

Leonardo Pazzi urmărea surprins explicaţiile lui da Mosto, de parcă ar fi fost ceva cu totul nou pentru el.

– De fapt, chestiunile acestea nu le ştiam, spuse el şi îşi netezi hainele, deşi acestea erau perfect în regulă.

În cele din urmă întrebă:

– Şi încă vreţi să deveniţi papă, messer da Mosto? Nu este o întreprindere uşoară, când sunteţi şi excomunicat!

Da Mosto râse sonor şi dispreţuitor şi se înflăcără în aşa măsură, încât nasul lui cât pătlăgeaua deveni roşu aprins în mijlocul feţei.

– Doar nu luaţi în serios problema aceasta! Nu au existat destui papi, dintre care unul să fie declarat de ceilalţi *vitandus*, pe care să îl evite orice creştin, şi totuşi celălalt i-a devenit succesor? Papii se tem de rivalii lor de pe pământ mai mult decât de focul iadului, şi unica lor armă este în permanenţă spada tocită a excomunicării, de parcă asta ar rezolva toate problemele. Asta, Pazzi, nu ar fi un impediment. Nu, există imboldul de a transmite altuia pontificatul.

Melzer, care urmărise cu respiraţia tăiată disputa celor doi, ieşi de după casetele lui şi îi adresă o întrebare lui da Mosto:

– Dacă îmi permiteţi, aţi renunţat la planurile dumneavoastră de a deveni papă?

– Ca să sincer, da.

– Atunci, munca mea la cele zece mii de indulgenţe a fost în zadar?

– Inutilă, meştere Melzer, cât priveşte funcţia. A fost totuşi o afacere rentabilă. Spre marele regret al unchiului meu, care acum depune toate eforturile pentru a-şi ameliora situaţia financiară.

Pazzi se sperie.

– Ştiţi pentru ce sunt eu aici?

Da Mosto afişă din nou rânjetul lui dispreţuitor şi răspunse:

– Am spus doar că numărul duşmanilor papei îl depăşeşte pe departe pe cel al adepţilor lui. Toţi ştiu asta, numai el nu ştie. Crede-mă, Pazzi, ai pariat pe calul greşit! Cei care îi sunt credincioşi pontifexului ramolit – senilul doge al Veneţiei şi câţiva cardinali tot atât de ramoliţi – trebuie să se teamă că nu vor supravieţui viitoarei ierni. Poate doar Ioan Palaiologos, împăratul Constantinopolului, dar el îşi schimbă opiniile la fel de repede cum îşi schimbă vântul direcţia.

– Dumnezeule! zise Leonardo Pazzi, vizibil şocat de cuvintele lui da Mosto. Şi eu ce să fac?

– Fă ce consideri corect.

– Tocmai dumneavoastră spuneţi asta?

– Eu mă bazez doar pe ceea ce îmi spune raţiunea. Dacă pe unchiul Eugen l-aş considera un papă corect, aş deveni adeptul partidului său. Dar eu îl consider o nefericire pentru creştinism, aşa că fac totul pentru a-i încheia pontificatul, iar în spatele meu se află un mare număr de adepţi.

Pe uşă vârî capul unul dintre oamenii lui da Mosto, care întrebă:

– Messer da Mosto, ce să facem cu cei doi?

Pazzi îi aruncă lui da Mosto o privire întrebătoare, iar acesta răspunse:

– Dezleagă-i şi închide-i în încăperea pe care vi-o va arăta meşterul Melzer.

Meşterul se conformă şi le indică gărzilor o cămăruţă din spatele casei, destinată păstrării de alimente, dar care momentan era goală.

Între timp, legatul papal recunoscuse faptul că şi el avea reţineri legate de modul de a conduce al lui Eugen al IV-lea. Chiar sarcina de a face rost de o sută de mii de indulgenţe, şi în acest fel să realizeze o ciudată majorare a veniturilor, i se păru brusc discutabilă.

Melzer avea impresia că frica nutrită de Pazzi faţă de adversarul papei era mult mai mare decât frica de Eugen al IV-lea, ai cărui adepţi – ştia asta din propria experienţă – erau din zi în zi tot mai puţini. Cu o surprindere dublată de neîncredere, meşterul asculta în continuare spusele legatului papei.

Leonardo Pazzi se răsucea ca un şarpe când formulă următoarea idee:

– Nu ştiu, messer da Mosto, ce aţi crede despre mine, dacă v-aş mărturisi că în sinea mea sunt mai mult un adversar decât un adept al Sfinţiei Sale. Credeţi-mă că acesta este adevărul.

Melzer se încruntă, îl privi pe da Mosto şi încercă să îi citească răspunsul pe chip. Totuşi, da Mosto era mult prea viclean pentru a-şi trăda cea mai mică reacţie. Mărturisirea lui Pazzi nu părea să îl fi surprins în mod deosebit, iar pe de altă parte, lunga şi neliniştitoarea

lui tăcere dovedea importanţa pe care o dădea acestor cuvinte.

Tăcerea lui da Mosto, care de obicei nu era încurcat de un răspuns, îl neliniştea pe Pazzi. Acesta ridică privirea spre tavan, de parcă ar fi aşteptat un răspuns din ceruri, şi rămase în această poziţie până când, în cele din urmă, da Mosto se decise cu greu să vorbească:

– Va trebui să dovediţi asta, Pazzi. Veţi înţelege de ce nu accept atât de uşor această schimbare de poziţie. Un iepure rămâne un iepure chiar când îşi schimbă în fugă direcţia.

Leonardo Pazzi clătină înţelegător din cap.

– Şi cum ar trebui să arate această dovadă? Precizaţi condiţiile, messer da Mosto! Eu cred că vă pot fi util.

– Bineînţeles că ne-ai putea fi util! îi întări da Mosto spusele. Ba chiar mai mult decât crezi. Dar să nu rezolvăm chestiunea aceasta în grabă.

– Nu, nu! insistă Pazzi. Trebuie să ştiţi că eu am fost doar pe jumătate de partea papei. Să nu credeţi că aş fi atât de prost, încât să nu remarc jocul intrigilor în distribuirea demnităţilor. Poate doar lipsa de ocazii m-a reţinut să nu ader la partida dumneavoastră.

Da Mosto îl privi lung şi pătrunzător pe legat. Apoi se trase foarte aproape de el şi şopti abia auzit:

– Messer Pazzi, din câte sunt informat, este sarcina dumneavoastră să organizaţi vizita la Veneţia

a Sfinţiei Sale, unchiul meu. Ce îndatorire vă revine în mod special?

Pazzi remarcă brusca politeţe din discursul lui da Mosto şi răspunse pe măsură:

– Messer da Mosto, eu conduc totul. Eu decid – bineînţeles după consultarea cu Sfinţia Sa – fiecare pas al papei, de la sosirea pe digul San Marco până la plecarea de aici. Decid ce camere îi vor fi atribuite în Palazzo Ducale drept locuinţă, aleg ce va mânca şi hotărăsc în privinţa numelor şi numărului de invitaţi.

– Şi în ce stadiu se află alcătuirea programului, messer Pazzi?

– Este alcătuit în linii mari, dacă se face abstracţie de mese şi de listele cu oaspeţi.

Da Mosto clătină încet din cap, de parcă ar medita adânc. Începu să umble agitat prin încăpere, încolo şi încoace, cu mâinile la spate. Meşterul îi urmărea tensionat fiecare mişcare, şi când brusc da Mosto se opri şi îl privi, zise jenat:

– Mai beţi puţin vin, messer da Mosto, acesta vă va da noi idei!

Da Mosto ridică pocalul, pe care îl goli dintr-o sorbitură. Apoi, întors spre Pazzi, spuse:

– Bine, purtarea dumneavoastră va fi acceptată ca dovadă. Poimâine la aceeaşi oră ne întâlnim în acelaşi loc, şi mă veţi pune la curent cu pregătirile pentru vizita papei. Dar veniţi singur, fără pază, iar eu voi proceda la fel. Dacă voi fi convins de seriozitatea intenţiilor dumneavoastră de a vă detaşa de papa Eugen, am să

vă dezvălui planurile adversarilor lui. Vă veţi mira de numele pe care le veţi întâlni în aceste planuri.

Leonardo Pazzi consimţi entuziasmat. Spera în sinea sa ca trădarea să îl aducă mai aproape cu un pas de titlul de cardinal, şi doar asta ar fi fost un motiv suficient pentru a trece de partea lui da Mosto.

În ceea ce îl privea pe Melzer, acesta nu prevedea nimic bun. Îi displăcea profund faptul că aceşti conspiratori se întâlnesc tocmai în casa lui. Dar cel mai mult îl îngrijora comanda pentru cele o sută de mii de indulgenţe ale papei Eugen. Desigur că avea, ca şi înainte, îndoieli că va primi o răsplată de la doge pentru munca lui, dar dacă papa dădea colţul, el trebuia să îşi ia adio şi de la glorie, şi de la bani. Pe de altă parte, experienţele trăite de Melzer cu Cesare da Mosto nu erau dintre cele mai plăcute. Nehotărât, lăsă deoparte treaba două zile, aşteptând cu teamă să vadă cum va evolua situaţia.

La termenul stabilit, Pazzi şi da Mosto apărură la uşa lui Melzer. Meşterul expediase personalul casei pentru a nu exista martori nedoriţi şi pregătise suficient vin de Soave destinat să dezlege limbile şi să înlăture suspiciunile reciproce.

Spre deosebire de întâlnirea anterioară, de această dată legatul purta haine veneţiene care nu băteau la ochi, constând din pantaloni până la genunchi din catifea albastră şi o mantie largă, maro, lungă tot până la genunchi, în aşa fel încât lăsa să se vadă picioarele subţiri, cu ciorapi roşii. Da Mosto, dimpotrivă,

veni îmbrăcat cu aceleaşi haine ca data trecută, mai curând de filfizon decât de nobil, înfăşurat într-o pelerină scurtă, neagră, cu multe falduri, din care răsărea gulerul lat al tunicii roşii, care îi împrumuta un oarecare aer, între bisericos şi satanic.

Melzer îi invită pe amândoi la etaj, unde Pazzi şi da Mosto se aşezară la capetele unei mese lungi din lemn negru, la o distanţă de aproximativ două braţe, faţă în faţă. Da Mosto îl măsură cu privirea o clipă pe interlocutor şi zise:

– Ei, messer Pazzi, aţi mai cugetat încă o dată temeinic asupra chestiunii?

Pazzi nu evită căutătura cercetătoare a celuilalt, ci îl privi în ochi pe nepotul papei în timp ce, în loc de a răspunde, scotea trei role de pergament din mantia sa, pe care le aruncă pe masă, de parcă ar fi vrut să spună: „Aici aveţi răspunsul meu!"

Meşterul se retrăsese dincolo de balustrada care împărţea încăperea în două jumătăţi. Urmărea cu ochi mari cum da Mosto desfăşura pergamentele unul după altul, le citea şi clătina din cap mulţumit.

În vreme ce da Mosto devora lacom însemnările, Pazzi se sprijinea cu ambele mâini de masă şi aştepta în această poziţie o remarcă admirativă a celui din faţa sa.

În cele din urmă, da Mosto începu să vorbească, iar ceea ce spuse era mai degrabă de natură să îl facă pe Pazzi să se cutremure. Era de natură să facă pe oricine să îşi piardă uzul raţiunii.

– Messer Pazzi! Credeţi că v-aţi putea obişnui cu gândul de a deveni papă?

– Eu? Râdeţi de mine?

Leonardo Pazzi învârtea nervos nasturele superior al mantiei lui.

– Deloc, messer Pazzi. Trebuie să ştiţi că unchiul meu, papa Eugen, nu va supravieţui vizitării Serenissimei. De obicei, atentatele eşuează doar o dată. Vă puteţi da seama de ce suntem atât de interesaţi de planurile dumneavoastră.

Pazzi dădu absent din cap, apoi bolborosi, abia respirând:

– Vreţi în mod serios să îmi acordaţi demnitatea de papă? Dar era ţelul dumneavoastră să deveniţi papă. V-aţi ales chiar şi numele corespunzător. Nu vreau să cred că vă schimbaţi planurile de azi pe mâine.

Cesare da Mosto se sprijini de masă şi răspunse pe un ton jos:

– Nu mi-a fost uşor, messer Pazzi, puteţi să mă credeţi. Dar discutând cu prietenii mei, am concluzionat că este mai bine ca această demnitate să fie preluată de cineva căruia nu i se poate reproşa nimic, în nicio privinţă. Vedeţi, indulgenţele au produs mult sânge rău printre creştini. Ei au plătit de bună credinţă, pentru ca apoi să constate că aceste hârtii sunt lipsite de efect deoarece au fost emise de un papă fals. Dacă atentatul ar fi reuşit, astăzi eu aş fi fost papa Pius al II-lea, iar dumneavoastră ar fi trebuit să îmi sărutaţi inelul,

picioarele şi Dumnezeu ştie ce altceva. Dar aşa, apar în ochii multora ca escroc, deci nu mai sunt *papabilis*.

– Şi atunci, alegerea dumneavoastră a căzut tocmai pe mine? Cum voi putea eu vreodată să atrag voturile tuturor cardinalilor?

– Messer Pazzi, dumneavoastră sunteţi, dacă îmi permiteţi expresia, o foaie nescrisă. Până acum nu aţi avut nici duşmani şi nici prieteni, şi... nu sunteţi cardinal! Deci, nu veţi trezi în colegiul cardinalilor nici invidie şi nici răutate. De la Petru nu a existat papă care să fi întrunit toate voturile, iar în privinţa majorităţii necesare, lăsaţi totul în grija mea.

Atunci Pazzi se ridică de pe scaun, se duse la da Mosto, îi luă mâna dreaptă şi i-o sărută ca pe moaştele Sfântului Marcu. Da Mosto nu se opuse; da, gusta omagiul adus de legat. Apoi, continuă:

– Un lucru trebuie să vă fie clar de la început, messer Pazzi: dacă deveniţi papă, asta nu înseamnă că aveţi şi puterea acordată de demnitatea respectivă. Puterea asupra creştinătăţii o vor exercita alţii.

– Dumneavoastră cum vedeţi asta, messer da Mosto? Un papă fără putere?

Da Mosto râse.

– Dumneavoastră chiar credeţi că papa Eugen, unchiul meu, este stăpân pe deciziile lui? Asupra papei veghează influenta *Cancelleria*, care, la rândul ei, este dependentă de bogaţii cardinali. Ţelul suprem al acestor cardinali este mărirea beneficiilor lor. Ceea ce

înseamnă că orice decizie luată la Roma este verificată de aceia care exercită adevărata putere spre sporirea propriului profit. Sau credeți că în spatele deciziilor papale se află iluminația Sfântului Spirit?

Pazzi tăcea, marcat adânc. De la San Lorenzo se auzea dangătul clopotului de seară. Melzer aprinse două felinare, unul pe masa la care avea loc discuția, celălalt pe balustrada din lemn. Intenționat lăsa impresia de neparticipare, cu toate că spusele lui da Mosto, chiar dacă nu erau îndreptate împotriva lui în niciun fel, îl alarmau. Indiferența nepotului papei îi dădea fiori, cu toate că nu rămânea mai puțin impresionat de ambiția de care dădea dovadă da Mosto, urmându-și calea.

– Mi se pare că sunteți dezamăgit, își reluă Cesare da Mosto discursul. Dar să nu îmi spuneți că, în calitate de legat papal, nu ați știut nimic despre distribuția puterii la Vatican!

– Nu, firește, răspunse nesigur Pazzi. Dar niciodată nu mi-a fost expusă atât de limpede. De fapt, mereu am fost un executant de ordine, iar pe șerb îl interesează prea puțin cum îl cheamă pe stăpânul lui, el este dator să se supună.

Căutând, parcă, niște cuvinte care să îl consoleze pe legat, nepotul papei spuse:

– Am considerat potrivit să vă deschid ochii, pentru ca mai târziu să nu fiți dezamăgit. Normal că veți locui în palatul papal, și veți dispune de o suită atât de numeroasă, încât nu veți reține numele nici măcar

unei zecimi din membrii ei. Veți purta veșminte aurii, iar pe cap veți avea tiara. În orice caz, vă avertizez să nu vindeți prețiosul obiect, cum a făcut papa Benedict. Știți că ulterior și-a dat seama ce prostie a făcut, și a încercat pe toate căile să o redobândească. Pentru că un papă fără tiară este ca un doge fără zogia, o figură jalnică. Vi-l puteți imagina pe Foscari fără căciulița lui? Imaginea tristeții! Dacă aveți nevoie de bani, există alte posibilități, messer Pazzi. De la descoperirea scrierii artificiale, pentru un papă nu mai există o afacere mai bănoasă decât indulgențele. Nici măcar vânzarea de funcții bisericești nu are avantajele ei, pentru că orice funcție aduce bani doar o dată. Dimpotrivă, indulgențele sunt o minune cerească – ele se înmulțesc de la sine.

Pazzi se străduise să deosebească în cuvintele lui da Mosto ceea ce era serios de ceea ce era cinism. De aceea nu mai insistă pe acest discurs, ci întrebă, arătând către rolele de pergament:

– Documentele mele vă vor fi utile?

– Ce întrebare! Pentru noi, planurile sunt aur curat. Despre amănunte vom mai discuta altă dată.

Da Mosto ridică pocalul și toastă pentru Pazzi:

– Pentru pontificatul dumneavoastră, al două sute cincilea după numerotarea romană!

Mâna dreaptă a lui Pazzi, în care acesta ținea pocalul, tremura.

– Doar gândul la această imagine și îmi provoacă fiori. Vorbiți într-adevăr serios, messer da Mosto?

– Situaţia adversarilor papei Eugen este mult prea tensionată, pentru a lăsa loc de glume. Fiecare zi în care Eugen stă în scaunul lui Petru este o zi pierdută.

Din fundal se ivi Melzer, care i se adresă neliniştit lui da Mosto:

– Messer da Mosto, ce se va întâmpla cu comanda făcută de legat, dacă papa, cum susţineţi dumneavoastră, nu mai are mult de trăit?

Da Mosto îi aruncă mai întâi o privire severă lui Pazzi, apoi meşterului şi, în final, zise:

– Pregăteşte textul pe care ţi l-a dat messer Pazzi. Până la numele papei aflat la sfârşit. Acest nume îţi va fi făcut cunoscut de messer Pazzi în zilele următoare.

Melzer încuviinţă neîncrezător şi tăcu.

Atunci, Cesare da Mosto îl luă de braţ pe meşter şi îl întrebă cu pleoapele abia întredeschise:

– Dar dumneata, meştere Melzer, cum stai? Eu sper că te numeri printre adversarii papei Eugen!

Melzer se aşteptase la această întrebare, era sigur că da Mosto i-o va pune, şi răspunse calm:

– La noi, în Mainz, messer da Mosto, este o zicală care sună astfel: „Din pâinea cui mănânc, aceluia îi cânt cântecul!“ Asta înseamnă că eu tipăresc pentru cine plăteşte. De aceea trebuie să fac din zicala aceasta regula vieţii mele.

Pe chipul lui da Mosto apăru pentru o clipă un zâmbet aprobator. Îl privi pe Pazzi şi zise:

– Nu este tipograful nostru un vulpoi viclean? Nu vrea să se pună rău cu nimeni!

Apoi i se adresă lui Melzer:

– Crede-mă, meştere, nu poţi sta cu fundul în două luntri. Poate că ar trebui să te gândeşti mai bine!

Melzer dădu să răspundă, să explice că nu îi stă în fire să se decidă ori contra papei, ori contra dogelui. Dar da Mosto puse capăt brusc discuţiei, explicându-le lui Melzer şi lui Pazzi:

– Acum vă voi spune parola care vă va ajuta să-i recunoaşteţi pe toţi membrii conspiraţiei, vi-o spun cu singura condiţie ca voi să nu o împărtăşiţi nimănui, şi să o folosiţi doar pentru a face deosebirea dintre un duşman şi un prieten. Parola este: *Giudizio di Frari.*

– *Giudizio di Frari*, repetară Pazzi şi Melzer într-un glas.

– Dacă unul dintre noi este arestat ori acuzat, continuă da Mosto, această discuţie nu a avut loc niciodată, iar noi nu ne cunoaştem unul pe altul.

În următoarele zile, meşterul a continuat să meargă aproape în fiecare seară în piaţa San Marco, unde se oprea în faţa cârciumii în care cântase Simonetta. Se gândea că aceasta trebuia să apară acolo odată şi odată, dar nu ştia cum s-ar comporta într-un astfel de moment. O singură privire aruncată de la distanţă ar fi fost de ajuns pentru a-l face fericit.

Cântăreţul napolitan care îi luase locul Simonettei interpreta în fiecare seară aceleaşi melodii în faţa aceloraşi oameni, şi într-o seară Melzer îşi făcu curaj şi îl întrebă pe cârciumar unde era cântăreaţa din lăută.

Cârciumarul s-a arătat supărat pentru că nu îi plăcea cum cânta napolitanul, şi când Melzer a afirmat că interpretul cânta la fel de bine ca fata, dar că nu despre cântec era vorba, ci despre femeia cu seducătoarele sunete scoase din lăută, atunci cârciumarul îi făcu cu ochiul şi spuse că îl înţelege, dar că ar fi mai bine să uite fata. A mai adăugat că oricum Melzer nu era primul care se interesa de dispariţia Simonettei.

Melzer se retrase furios pe sine însuşi. Îşi blestemă mândria de a o fi desconsiderat pe Simonetta, şi se simţi îndurerat ca un văduv. Se consola bând, iar în perioadele în care nu era ameţit se dăruia muncii lui.

Şapte bărbaţi care se remarcaseră şi la tipărirea indulgenţelor lui da Mosto îşi confirmau şi de această dată priceperea, aşa că Melzer se putea concentra exclusiv confecţionării de noi litere. Ajunsese să cunoască tehnologia la perfecţie, tăind mai întâi câte o matriţă pentru fiecare literă. Cu ciocanul şi cu dalta tăia într-o bucăţică de cositor relieful literei, îl băga în lut şi ardea în cuptor matriţa astfel obţinută. În această matriţă, Melzer prefera să toarne multe litere – cel puţin teoretic. Pentru că, în realitate, aproape fiecare a doua piesă turnată nu se mai desprindea din formă, iar Melzer era nevoit să o distrugă cu un ciocan.

Melzer rămânea nopţi de-a rândul în atelier, la lumina lumânărilor, căutând o soluţie pentru această problemă. Din pură disperare, ţinu o matriţă din lut deasupra unei lumânări până când spaţiul gol se înnegri de funingine, şi, să vezi minune, tocmai această

manevră de doi bani se dovedi a fi soluţia. Literele se desprindeau mai uşor din matriţele afumate.

În comparaţie cu vechile litere, cu care tipărise indulgenţele pentru da Mosto, noile litere ofereau o imagine grafică mai clară, mai fină, şi aminteau mai curând de scrisul unui călugăr decât de primele lui încercări cu scrisul artificial. Făcând astfel de comparaţii, Melzer observă că lipseau unele litere vechi. Era convins că pentru textul lui da Mosto utilizase cinci litere *A*, douăsprezece *O*, treisprezece *I* şi treizeci şi două *E*; însă mai erau doar patru litere *A*, unsprezece *O*, douăsprezece *I* şi treizeci şi una *E*.

„Ali Kamal, pungaşul!" îi trecu prin cap lui Melzer. În ziua următoare îl căută pe egiptean. După cum arătau veşmintele acestuia, afacerile păreau a-i merge bine. Şi totuşi, tânărul nu se simţi prea bine în pielea lui când meşterul îi apăru în faţă; conştiinţa încărcată nu îi dădea evident pace. Acesta luă mina lui prietenoasă şi zise:

– Pe Dumnezeul meu, doar nu aţi mai pierdut ceva, meştere Melzer?

– Nu vreau să mă întind la vorbă, răspunse Melzer în timp ce îl împingea pe Ali în interiorul clădirii.

Faţă de ultima lui vizită, în depozit se aflau mult mai multe bagaje. El continuă:

– M-ai furat, egipteanule. Eşti un hoţ abject, iar eu îi voi aduce la cunoştinţă căpitanului Pigafetta fapta ta!

– V-am furat, eu? Cred că aţi dormit prost, meştere Melzer. Doar ştiţi că totdeauna v-am fost prieten. Nu aţi apelat de mai multe ori la ajutorul meu?

– Sigur, iar tu m-ai minţit şi m-ai înşelat de mai multe ori. Unde sunt literele mele, egipteanule?

– Literele? Ali făcu pe uitucul. Nu ştiu despre ce vorbiţi, meştere Melzer. Eu v-am înapoiat literele.

Lui Melzer îi displăcu aroganţa egipteanului. Nu se lăsă înşelat şi ripostă:

– Mi-ai sfeterisit două duzini dintre literele pe care ţi le-am lăsat spre păstrare. Unde sunt acestea?

– Meştere Melzer, începu Ali Kamal sigur pe el, ştiţi că eu nici măcar nu stăpânesc scrierea dumneavoastră, deci ce să fac eu, Ali Kamal din Boulak, cu literele dumneavoastră latine?

– Tu nu, egipteanule, dar există destulă lume în Veneţia care te-ar plăti bine pentru ele. Deci, ce mai încoace şi-ncolo: unde sunt literele? Ori le-ai vândut deja?

Ali Kamal ridică din umeri, se lovi cu palmele peste coapse şi continua să spună:

– Meştere Melzer, crede-mă, habar nu am...

Melzer fierbea de furie. Nevinovăţia afişată de egiptean îl făcea să turbeze, şi în această stare meşterul apucă un felinar cu ulei aprins, care atârna de o grindă, şi îl ţinu deasupra unei grămezi cu stofe.

– Sunteţi nebun! strigă Ali din răsputeri. O să-mi aprindeţi casa în cap!

Flacăra putea în orice clipă să aprindă câțiva baloți, dar Melzer spuse cu un calm mimat:

– Am să-ți stimulez memoria!

Și pentru că Ali tot nu îi dădea răspunsul dorit, apropie flacăra de maldărul de haine, și imediat fumul înțepător se împrăștie în toată încăperea.

Ali făcu un salt, se aruncă peste veșminte și, cu mâinile goale, încercă să stingă începutul de incendiu.

– Sunteți nebun! Da, am furat literele. Doamne, mi s-au oferit mulți bani, și m-am gândit că nu se va observa.

– Ca să vezi! zise disprețuitor meșterul, și agață felinarul la locul lui.

Apoi păși în fața egipteanului îngenunchеat pe podea și îl întrebă:

– Cine a fost? Cine ți-a dat banii?

– Nu pot să spun! strigă Ali și coborî capul până aproape de podea. Meștere Melzer, nu acum, vă rog...

– Cine? Meșterul urlă și vocea lui umplu încăperea. Vreau să știu cine a fost!

– Eu!

Din adâncul depozitului răsună o voce tăioasă, care lui Melzer îi păru cunoscută. Când se întoarse spre locul din care se auzise vocea, îl văzu în semiîntuneric pe Domenico Lazzarini.

Lazzarini se apropie și, în timp ce acesta mergea, Melzer descoperi în mâna lui dreaptă un pumnal sclipitor. Lazzarini ținea capul ușor plecat, avea gura

precum o linie, iar privirea îi era plină de ură. Se opri la mică distanţă de Melzer cu pumnalul ridicat şi repetă:

– Eu am fost. Eu l-am mituit pe egiptean.

Cu toate că meşterul simţea cum îl cuprinde frica, nu făcu niciun pas înapoi. „Individul nu are nimic de pierdut" gândi el. „L-a omorât pe Giovanelli şi este capabil de orice. Să nu fac nicio mişcare greşită, să nu scot o vorbă greşită, să nu arăt teamă!"

În timp ce încă se gândea cum să reacţioneze la neaşteptata apariţie a lui Lazzarini, între cei doi duşmani de moarte se vârî Ali Kamal, dând din mâini şi spunând:

– Messer Lazzarini, nu puteţi să faceţi asta! Pentru Dumnezeu, este interzis să vă omorâţi unul pe celălalt!

Lazzarini îi făcu vânt într-o parte egipteanului, fără a-l pierde din ochi pe Melzer, şi îl lovi pe băiat în braţ cu pumnalul. Sângele ţâşni din rana pricinuită. Ali ţipă şi căzu la podea. Melzer vru să îl ajute pe băiat, dar Lazzarini îndreptă pumnalul spre el şi îl opri.

– Stai unde eşti, meştere, altfel te tai!

– Eşti smintit! răspunse Melzer. Doar nu îl putem lăsa pe băiat să sângereze de moarte.

– Ce te priveşte?

Melzer făcu un pas spre Lazzarini. Acesta nu se aşteptase la o astfel de atitudine şi se retrase vânturând pumnalul.

– Stai pe loc sau te tai!

Pasul făcut îi dădu curaj lui Melzer. Fireşte că mai simţea teamă, dar se stăpâni şi, fără a lua în seamă

amenințarea lui Lazzarini, îngenunche în fața lui Ali pentru a-i obloji rana.

– O bucată de pânză, un petic de material! strigă Melzer. Trebuie bandajat!

Ali arătă o cămașă atârnată de un scaun. Fără să ia aminte la atitudinea amenințătoare a lui Lazzarini, Melzer luă bluza, rupse o fâșie din ea și începu să bandajeze brațul lui Ali.

Domenico Lazzarini urmărea uimit ceea ce se petrecea, mirat că amenințările lui nu îl impresionaseră pe meșter. Băgă supărat pumnalul în teacă, apoi îi dădu ocol lui Melzer, pentru ca astfel să îi bareze drumul spre ușă.

Cu picioarele îndepărtate și cu brațele încrucișate pe piept, Lazzarini se postă în fața lui Melzer.

– Ce situație fatală, nu-i așa? zise el, afișând un rânjet perfid. Doar nu vă pot lăsa să fugiți, pentru a mă trăda încă o dată.

– De fapt, este o întâlnire jalnică. Din câte se pare, orice întâlnire ne pune într-o situație regretabilă.

– Nu din vina mea, meștere!

– Cum nu?! răspunse ironic Melzer. Dumneavoastră nu aveți niciodată vreo vină. Nu aveți nicio vină în asasinarea lui Giovanelli și nici în ceea ce privește nefericirea mea nu aveți nicio vină. Cum aș putea eu să fiu atât de impertinent încât să vă pun în cârcă propria-mi suferință? Cum aș putea eu să uit de mine și să susțin că dumneavoastră mi-ați răpit iubita și că, în mod perfid, ați convins-o să vă culcați cu ea?

– Asta, meştere, este de fapt o afirmaţie mârşavă, pentru că atunci când am curtat-o eu, ea m-a refuzat grosolan; însă apoi, când pierdusem orice speranţă, ea m-a căutat şi mi s-a dat din proprie iniţiativă.

Melzer făcu un gest de silă.

– Terminaţi! Amândoi ştim cum stau lucrurile. Ştiţi care este părerea mea despre dumneavoastră!

Lazzarini râse.

– Nu veţi fi mirat dacă vă voi spune că puţin îmi pasă.

Prin expresia feţei şi prin comportament, meşterul lăsa să se vadă clar cât îi păsa şi lui de părerea lui Lazzarini. Altceva voia el să afle.

– Unde o ţineţi ascunsă pe Simonetta? întrebă şi făcu un pas către Lazzarini. Asta aş vrea să ştiu!

Lazzarini se încordă fără să vrea şi puse mâna pe pumnal. Abia când văzu că Melzer nu intenţionează să se repeadă la el, răspunse:

– Ce mă interesează pe mine cântăreaţa la lăută? Eu mi-am făcut plăcerea. De ce aş ţine-o eu ascunsă?

Melzer nu crezu în răspunsul rivalului său. Îşi plimbă privirea prin depozit şi, fără a mai fi preocupat de Lazzarini, începu să cerceteze mai îndeaproape încăperea.

Mai dură ceva timp până când Ali Kamal pricepu că acesta o căuta pe Simonetta.

– Messer Melzer, zise el în cele din urmă, doar nu credeţi că Simonetta este ascunsă aici!

– Nu de bunăvoie! răspunse Melzer.

– Pe Dumnezeul meu, credeți-mă, nu este aici. Deja a părăsit orașul de câteva zile!

– A părăsit orașul?

Atât Lazzarini, cât și Melzer se îndreptară către Ali Kamal.

– De ce nu mi-ai spus asta mie? întrebă Lazzarini.

– Nu m-ați întrebat, messer Lazzarini!

– Știi unde a plecat? se interesă și Melzer.

– Poate la Napoli, la Genova, la Alexandria sau la Constantinopol. Am văzut-o pe donna Simonetta la Riva degli Schiavoni. Era îmbrăcată elegant, ca o *dogaressa*, și era în compania unui bărbat care îi ducea bagajul. Cel mai mult însă atrăgea atenția lăuta pe care o ducea donna Simonetta. Tocmai de aceea mi-a rămas în memorie.

– Să o ia dracu'! zise Lazzarini și, privindu-l în față pe Melzer, adăugă: Dacă eu nu pot să o am, nu o vei avea nici tu!

Melzer nu avu însă nicio reacție; părea că privește prin rivalul său. De fapt, Melzer urmărea ceva pentru care la început nu avu nicio explicație. Nu știa nici măcar dacă ceea ce se petrecea în spatele lui Lazzarini era îndreptat împotriva acestuia sau împotriva lui.

În clădire pătrunseseră, fără niciun zgomot, patru bărbați înarmați. În timp ce aceștia se apropiau, Melzer îl recunoscu pe șeful poliției, Pigafetta. Și Ali Kamal îi descoperise între timp pe intruși și se pregătea să le strige ceva oamenilor, dar căpitanul duse degetul

arătător la buze. Ali, ca şi Melzer, înţelese că acţiunea nu îi privea pe ei.

Lazzarini băgă de seamă că ceva nu era în regulă şi strigă:

– Ce vă holbaţi aşa la mine?

Întoarse capul, dar înainte de a fi priceput ce se întâmplă, cei patru se năpustiră asupra lui, îl doborâră la podea şi îi legară mâinile la spate.

– Eu sunt Domenico Lazzarini, *capo di Consiglio dei Dieci*. Dezlegaţi-mă imediat! strigă Lazzarini.

Atunci, şeful poliţiei se postă în faţa lui şi spuse:

– În numele Serenissimei, sunteţi arestat. *Quarantia Criminal* vă acuză de asasinarea căpitanului de corabie Giovanelli!

Lazzarini făcu o grimasă inexplicabilă. Înainte ca zbirii să îl scoată pe uşă, acesta se mai întoarse o dată şi îi aruncă lui Melzer o privire dispreţuitoare. Apoi scuipă pe podea în faţa lui. Melzer îl mai auzi spunând:

– Nu am crezut că tipul este atât de viclean.

– Ce a vrut să spună? îl întrebă meşterul pe *capitano* după ce Lazzarini fusese scos afară.

– Este convins că în spatele arestării lui vă aflaţi dumneavoastră, răspunse Pigafetta.

Melzer îl privi nedumerit pe *capitano*.

– De fapt, cum m-aţi găsit? Şi de unde ştiaţi că eram la strâmtoare?

Pigafetta mustăci.

– Pentru anumiţi oameni, sunteţi un bărbat important. De aceea sunteţi excelent supravegheat şi, după cum s-a văzut, nu fără temei.

– Nu înţeleg! se făcu Melzer că nu pricepe.

Pigafetta îl trase deoparte pe Melzer şi îi şopti:

– *Giudizio di Frari*. Ştiţi ce înseamnă asta.

Capitolul XIV
Mânia cerului şi a iadului

Am avut un vis. Traversam un munte pe poteci neumblate. Piscuri stâncoase, învăluite de nori şi râuri îngheţate, mărgineau dificilul traseu. Arşiţa şi frigul, ziua şi noaptea, soarele şi norii negri alternau de parcă timpul s-ar fi scurs în ritm accelerat. Ce mă mânase pe mine în această regiune uitată de Dumnezeu? Ce mă atrăgea aici ca un magnet?

Mi se părea că îmi retrăiam întreaga viaţă, pentru că acolo unde norii îmi permiteau să privesc ori unde vijeliile şi ceaţa cedau, descopeream departe, jos, locuri prin care trecusem şi scene pe care le trăisem. Am recunoscut Mainzul renan şi străduţa Spielmann din spatele domului, unde se afla atelierul de confecţionat oglinzi. Dintr-un şir de case îngust mi-a ieşit în întâmpinare Ursa Schlebusch, mama Edithei, dar înainte ca eu să apuc să răspund salutului ei prietenos, a dispărut într-un nor de ceaţă, iar eu am continuat să urc. M-am frecat la

ochi, pentru că nu îmi venea a crede ce se afla sub mine, printre ghețuri și zăpezi: de mii de ori mii de acoperișuri, cupole și turnuri de culoare roșie cu strălucire de aur – Constantinopolul. L-am văzut pe melancolicul împărat și suita lui exuberantă în parcul luminat festiv, apoi am văzut-o pe ea, gingașă și frumoasă ca un înger, cu părul fluturând, Simonetta. Deasupra fratelui ei Jacopo se rotea o pasăre aducătoare de moarte. Ea se apropia tot mai mult, dar membrele îmi erau prea grele pentru a putea să alung pasărea, și, cât ai clipi, o perdea de nori se interpuse privirii mele.

De mult, de foarte mult timp eram pe drum, și credeam că deja învinsesem muntele, când negura se mai ridică o dată, și din înălțimi am văzut Veneția, ca o jucărie în mijlocul oceanului, și Canale Grande care se strecura printre marea de case ca un șarpe cu trup strălucitor. Piața San Marco mi-a apărut ca un blid în care se zbăteau nenumărate muște și am zărit cum se luptau prieteni și dușmani. Se convingeau unul pe celălalt cu mișcări violente, și nu puțini foloseau pumnul pentru a se impune. Dogele Foscari era târât prin piață de oamenii din suita lui ca un cal bolnav, iar dușmanii săi aruncau în el cu găinați de porumbel și fructe stricate, până când acesta a dispărut în Porta della Carta.

Atenția îmi fusese absorbită complet de doge, așa că abia acum am sesizat ce se petrecea în cealaltă parte a pieței, unde o femeie cu părul fluturând era urmărită de sute de bărbați. Mi s-a oprit inima când am

recunoscut-o pe Simonetta, pe care tocmai o văzusem la Constantinopol. Țipa. În orice caz, gura ei căscată și chipul desfigurat de frică trădau asta, dar cu toate că ochilor mei li se oferea o imagine cât se poate de reală, nu auzeam nici cel mai mic sunet.

Atunci nu mi-am mai urmat drumul. Am făcut un salt mare în direcția în care vedeam fantasmagoria. În clipa următoare imaginea a dispărut, iar eu am alunecat în sorbul unui curent de aer rece ca gheața, care mă trăgea în străfunduri. Mă răsuceam în jurul propriei axe, cădeam, alunecam și mă prăbușeam ca o pasăre lovită de o săgeată. M-am trezit scăldat în sudoare, tremurând din toate mădularele.

Zile la rând m-am gândit la ciudatele apariții din acea noapte. Specialiștii în explicarea viselor, care umblă din loc în loc, susțin că soarta unui om se oglindește în visele lui; însă mie îmi lipsea forța imaginativă și poate și voința de a vedea în ciudatele imagini un semn al sorții. În ce mă băgasem? Frecventasem criminali și nelegiuiți, și trebuia să îmi fi dat seama că nimerisem din nou între fronturi. Și recunosc faptul că mi se făcuse frică.

Totuși, îmi făceam treaba. Nu îmi rămăsese altceva de făcut, deoarece curând am observat că eram strict supravegheat. Cesare da Mosto, un diavol cu chip de om, planificase totul până în cele mai mici amănunte; era cu siguranță conștient că încă un eșec însemna, totodată, sfârșitul lui.

În timp ce Leonardo Pazzi, delectându-se cu dulcea aşteptare ca sub numele de Calixtus al III-lea, de el ales, să urce pe tronul Sfântului Petru, supraveghea cu mare nelinişte pregătirile pentru vizita Sfinţiei Sale, nu se da în lături de la a dispune slujirea zilnic în San Marco a unei liturghii, şi înălţa rugi fierbinţi ca, ajutat de Atotputernicul, complotul să reuşească.

Dogele Foscari făcea tot ce putea pentru a-i pregăti papei Eugen o primire demnă de un pontif, dar a găsit şi o ocazie specială de a se pune într-o lumină favorabilă şi de a arăta de câtă influenţă se bucură. Cu toate că Serenissima nu ducea lipsă de construcţii splendide, a pus ca în fiecare piaţă să se ridice câte un arc de triumf şi construcţii cu cupole şi coloane suprapuse, catarge cu stindardele şi portretele lui şi ale Sfinţiei Sale. Pazzi nota fiecare pas pe care trebuia să îl facă papa la Veneţia, începând cu sosirea de ziua Înălţării Sfintei Cruci şi până la plecare, şapte zile mai târziu, şi îi transmitea lui da Mosto câte o copie.

Fireşte că eu nu eram un susţinător al papalităţii, pentru că de multă vreme îmi dădusem seama câtă bătaie de joc era în promisiunea fericirii veşnice, dar acum, când zilele papei Eugen erau numărate şi când în fiecare clipă aveam în faţa ochilor perspectiva morţii lui, mă mustra conştiinţa, şi îmi era ruşine că nu aveam puterea de a-i divulga pe conspiratori.

Pentru a-mi alunga gândurile, tipăream indulgenţe, de data aceasta cu numele de Calixtus al III-lea,

care promiteau oamenilor, în schimbul banilor peşin, iertarea păcatelor şi mântuirea de chinurile iadului. Băieţii mei trudeau ziua şi noaptea, săptămâni şi luni de zile uruiau presele şi creşteau vrafurile cu tipărituri, iar misiunea mea se apropia de sfârşit, când, pe neaşteptate, a apărut vechiul meu prieten Chrestien Meytens şi mi-a dat o veste care m-a zguduit profund.

Editha, spunea Meytens, micuţa mea fetiţă, tot ce aveam mai scump pe lumea asta, fusese lăsată gravidă de Cesare da Mosto. Ea se plimba încolo şi încoace afişând o burtă proeminentă, şi anunţa peste tot numele viitorului tată.

Îmi ieşisem din minţi, şi vreme de multe zile nu m-am mai gândit decât la cum m-aş putea răzbuna pe da Mosto. În furia mea oarbă am mers până acolo, încât am vrut să îl omor pe da Mosto, chiar de m-ar fi costat viaţa.

Soarta blândă nu i-a mânat însă paşii lui Cesare da Mosto prin Campo San Lorenzo în acele zile. Între timp, mi-a mai venit mintea la cap şi am preferat să procedez cu da Mosto cu aceeaşi viclenie care îl caracteriza pe el. Am decis să îi zădărnicesc planurile. Mă prefăceam a fi acelaşi conspirator credincios, însă căutam pe ascuns un aliat în lupta cu da Mosto şi ai lui.

Pentru acest lucru mi-a fost de folos parola care îmi permitea să recunosc conspiratorii. Mi-am îndreptat atenţia către Benedetto, primul dintre *ufficialii* dogelui, dar nu eram sigur dacă nu cumva făcea şi el parte dintre susţinătorii lui da Mosto. L-am întrebat hotărât

ce sens atribuie cuvintelor *Giudizio di Frari*. M-a privit nedumerit, şi la rândul lui a vrut să afle ce înţeleg prin *Giudizio*. Atunci mi-am dat seama că acesta nu era dintre oamenii lui da Mosto.

I-am cerut să păstreze cel mai mare secret dintre câte există şi l-am informat pe Benedetto despre conspiraţia care îl avea ca ţel în primul rând pe papa Eugen, dar indirect şi pe dogele Foscari, conspiraţie urzită de Cesare da Mosto. Omul a pălit ca un mort, nu a scos niciun sunet şi nu a vrut să creadă nimic. Atunci l-am dus în cămara din spatele atelierului meu, în care erau depozitate deja de zece ori câte o mie de indulgenţe tipărite. Am luat una dintre ele şi i-am arătat-o. Abia la a doua examinare a remarcat Benedetto denumirea falsului papă Calixtus, pe care conspiratorii îl pregătiseră ca succesor al actualului papă, care urma să fie asasinat.

O vreme ne-am privit amândoi în ochi, gândind acelaşi lucru: este celălalt demn de încredere? Ori îmi întinde o capcană? Serenissima era dominată de duşmănii şi de intrigi. În final, ne-am întins reciproc mâinile, şi astfel a început o luptă pe viaţă şi pe moarte.

În drumul lui spre Veneţia, papa Eugen a evitat marile oraşe Florenţa şi Bologna. Nici măcar oraşul învecinat Padua, de o remarcabilă evlavie, nu s-a bucurat de un popas al papei, pentru că dogele Foscari, pe care călătoria Sfinţiei Sale nu îl costa puţin, a insistat să fie unic beneficiar al vizitei acestuia, iar papa nu îşi putea

permite în niciun caz să rişte prietenia cu dogele. Şi astfel s-a făcut că Sfinţia Sa, după o dificilă călătorie peste Apenini, parcursă parţial într-o lectică purtată de opt lachei catolici, iar la vale şezând într-o *sedia gestatoria* fixată pe un fel de car luxos, a făcut o haltă în Podelta.

Motivul haltei într-o regiune complet nepotrivită pentru un locţiitor al Atotputernicului se afla în planificarea făcută de perfidul legat Leonardo Pazzi, care la dorinţa dogelui Foscari i-a ieşit în întâmpinare Sfinţiei Sale în splendida corabie *Bucintoro*, spre a-l conduce pe papă la Veneţia pe mare. Dar rigurosul Eugen ura transportul pe mare precum ura iadul, navigaţia fiind o născocire păgână şi, în plus, destinată ca prin blândeţea legănatului valurilor să nască gânduri desfrânate. Chiar şi Domnul nostru Isus a evitat apa, ori, în cel mai bun caz, a trecut peste ea tratând-o ca pe o bucată de pământ pe care se putea păşi.

Câte şaizeci de vâslaşi pe fiecare parte a lui *Bucintoro*, vasul cel mai mare şi mai frumos al Serenissimei, loveau marea cu putere, aducând galera lipsită de vele în mai puţin de o zi de la vărsarea râului până la laguna unde Francesco Foscari oferise, spre venerarea Sfinţiei Sale şi spre sporirea propriului prestigiu, toată pompa imaginabilă. De la Tommaso Mocenigo, predecesorul lui, celebru pentru fala aparţiilor lui, nu mai avusese loc în Veneţia o astfel de expunere ostentativă a luxului. Ceea ce cădea de minune atât oaspetelui, cât şi gazdei. Papa Eugen voia să dovedească lumii că

el supraviețuise atentatului, iar dogele Foscari punea mare preț pe etalarea prieteniei lui cu papa de la Roma.

Încă de la bordul lui *Bucintoro* Eugen al IV-lea își schimbase îmbrăcămintea albă și simplă de călătorie cu îmbrăcămintea festivă de ceremonii în roșu și auriu, o haină lungă, roșie, și o mantie largă, împodobită cu pietre prețioase, având pe piept o cruce aurie, a cărei trenă aluneca pe podea. Capul lui mic era aproape strivit de tiara grea, iar cârja episcopală aurie îi trecea de urechi.

Dogele l-a întâmpinat la Molo San Marco, iar în ceea ce privește veșmintele, nu era cu nimic mai prejos decât papa. Francesco Foscari își ascundea părul rar, alb ca zăpada, sub o zogia din brocart auriu. Un mantou din catifea maro, ornat cu ghirlande din perle, îi înfășura trupul cocârjat de moșneag. Peste acesta, dogele purta o pelerină albă din hermelină.

Îmbrățișarea celor doi moșnegi fu mai degrabă rece. Obișnuit cu îngenuncheatul și cu sărutatul inelului, papa Eugen ținu întinsă îndelung mâna, până când, mai de voie, mai de nevoie, dogele își îndoi genunchii afectați de gută și atinse cu vârful buzelor inelul papal, de parcă s-ar fi temut să nu se frigă.

Acum era rândul lui Leonardo Pazzi. Legatul papei escaladă un arc de triumf construit din lemn și îmbrăcat în flori de toamnă, aflat în Piazetta de la jumătatea drumului dintre coloanele de la San Marco și San Teodoro și Campanile. Dintr-un fel de amvon de pe

vârful arcului, Pazzi dirija coloana festivă care pornea de la dig, ocolea pe la vest piaţa San Marco şi, în final, se îndrepta direct spre intrarea principală a bazilicii San Marco.

În galeria de la etajul palatului ducal se aflau suflători cu trâmbiţe lungi şi tromboane, al căror sunet puternic se rostogolea în ecou multiplu peste piaţă şi făcea zidurile să tremure. Precum un muzician ambulant care îşi scoate în evidenţă valoarea artistică a reprezentaţiei cu mişcări energice, legatul papei dirija diferitele compartimente ale coloanei festive, fie prin semne vioaie, fie cu ajutorul unor discuri cu străluciri aurii pe care erau inscripţionate cifre de la 1 la 70, corespunzând fiecărui grup din cadrul coloanei.

Coloana, din care, datorită cunoscutei aversiuni a veneţienilor faţă de călărie, nu făceau parte cai, era condusă de o sută de fecioare îmbrăcate ca scutierii papei. Tinerele purtau pantaloni roşii, strâmţi, şi pelerine scurte din catifea. Părul lor lung, buclat, ieşea ca la îngeri de sub berete verzi din catifea. Păşeau solemn, în şiruri de câte zece, cele de la capetele rândului purtând lumânări albe care le depăşeau în înălţime. Fetele-scutier din mijloc duceau panglici cu diverse inscripţii: „Veneţia guvernează lumea“, „Pacea cu tine, Sfinte Marcu“, „Fericire Sfinţiei Sale“ ori „Serenissima îi urează bun venit lui *pontifex maximus*“.

În spatele lor păşea *Milizia da Mar* şi căpitanul ei. Bărbaţi fercheşi în uniforme alb-albastre purtau

tablouri şi cununi de flori care simbolizau „Veneţia şi Neptun" sau „Bucuriile Serenissimei", şi care reprezentau, de cele mai multe ori, femei lejer îmbrăcate. În mod obişnuit, tablourile îşi găseau locul în Palazzo Ducale, însă dogele Francesco Foscari depunea toate eforturile pentru ca Serenissima să se prezinte ca un oraş deschis tuturor influenţelor străine şi susţinător al bucuriilor vieţii.

La mică distanţă urmau *Avogadori di Comune*, bărbaţi demni în robe roşii largi, ţinând fiecare la piept o carte ba argintie, ba aurie, semn al responsabilei lor misiuni de a înregistra cetăţenia şi situaţia familială a tuturor veneţienilor. Dacă în cartea argintie se înscriau familiile burgheze, cartea aurie era rezervată familiilor nobile.

Sub o umbrelă mare, rotundă, cu ciucuri lungi, dusă de un african cu pielea neagră, ţopăia un *bollador* mlădios, subţirel şi cu capul descoperit, cu ţăcălie după moda spaniolă. *Il bollador* era un bărbat stimat, chiar temut, deoarece el trebuia să autentifice toate documentele Serenissimei cu o ştampilă *nulla obstat*. Mai deţinea, pe deasupra, şi listele cu graţierile făcute de Marele Consiliu.

În timp ce *il bollador* păşea ţanţoş ca un păun, şi împărţea sărutări de mâini în toate părţile, de parcă tot tămbălăul era făcut pentru el, cei trei bărbaţi care îl urmau priveau morocănoşi în pământ. Ca semn al puterii lor, ei purtau spade lungi şi subţiri, cu vârful

îndreptat în sus. Erau *presidenti sopra ufficii*, şefii supremi ai administraţiei civile a republicii, îmbrăcaţi în negru, cu pălării roşii ca nişte oale, fiecare dintre ei demnitatea în persoană. În spatele lor veneau, nu mai puţin demni, douăzeci şi patru de bărbaţi aroganţi – *Pien Collegio* – oameni cu mare influenţă, cum erau cei trei conducători ai *Quarantia*, cei trei *zonte*, marii înţelepţi, înţelepţii uscatului şi înţelepţii Ordinului.

Zece perechi de toboşari cu mantii albastre lungi şi bonetele trase bine pe frunte însoţeau *Consiglio dei Dieci*, Consiliul celor Zece, acei bărbaţi învăluiţi de mister, aleşi pentru un an, care judecau înalta trădare şi spionajul, crima şi duelul, dar şi bunele moravuri din interiorul Serenissimei. Şi niciunui veneţian nu îi scăpă că din cei zece lipsea unul: *il capo*, Domenico Lazzarini.

Un grup de lăncieri, ale căror arme ajungeau până la etajele caselor, separau înalţii demnitari de cei ce veneau după ei, *Quarantia*, Sfatul celor patruzeci, cei mai mulţi dintre ei oameni bogaţi, care judecau infracţiuni mai puţin importante; *Quarantia* trecea drept instanţa supremă de apel la deciziile dogelui.

Bătrânul doge era încadrat de cei şase consilieri ai lui, fiecare dintre aceştia fiind înconjurat de şaizeci de *scudieri*, aghiotanţi cu arme uşoare şi de paznici. Era evident că drumul lung necesitase un mare efort din partea dogelui. Se târa cu privirea în pământ şi din când în când îl călca pe veşmânt pe diaconul personal,

capellano del Doge, un tinerel cu înfăţişare de ţăran, într-un talar roşu cu mâneci largi şi volănaşe albe la încheieturile mâinii, care se întorcea îngrozit şi, dând din cap, plescăia din limbă ca o fată bătrână. *Il cappellano* avea în mână un sfeşnic din alamă, cu o lumânare lungă cântărind vreo paisprezece pfunzi.

Francesco Foscari părea îngrijorat. Privirea îi aluneca neliniştită peste mulţime, ceea ce pe cei care îl cunoşteau îi făcea să creadă că suferindul doge avea iarăşi o criză de foşnete în urechi, şi îşi căuta vraciul flamand. Cu mâinile înmănuşate încleştate pe spada scurtă, suflată cu aur, ce îi slujea mai puţin ca armă şi mai mult pentru distragerea nervozităţii mâinilor, el cerceta faţada de la Palazzo Ducale, bolţile şi ferestrele late de la etaj, în care se înghesuiau pe trei rânduri spectatorii veniţi să admire alaiul papei.

Foscari refuzase să folosească lectica sa, pe care o lua de obicei la drumurile mai lungi, gândind că duşmanii i-ar putea-o interpreta ca pe un semn de slăbiciune datorat bătrâneţii. Refuzase şi oferta a doi uriaşi din Dalmaţia, pregătiţi de adepţii lui să îl poarte pe braţe prin piaţa San Marco. Cei doi treceau drept maeştri în materie şi fuseseră închiriaţi în acest scop şi de sultanul Murat. Dogele fusese asigurat că ei îşi făceau treaba cu atâta îndemânare şi uşurinţă, încât nimeni nu şi-ar da seama cum de *sua altezza* plutea prin piaţă.

Zogia îl apăsa pe frunte, mantia din catifea îi trăgea umerii în jos, iar dogele privi spre stânga

cercetând panglica alaiului care se răsucea ca un şarpe prin piaţa San Marco. Înapoi nu cuteza să se uite. Nu se cădea ca un doge să facă asta. Păşea deci înainte clătinându-se, cu speranţa că nu îl va părăsi puterea înainte de a ajunge la tronul lui sigur din biserică.

Printr-o eroare de planificare a legatului papal Leonardo Pazzi – sau fusese chiar reaua lui intenţie? – corul de la San Marco, alcătuit din tineri îmbrăcaţi în veşminte lungi, albe, cu berete albe şi lumânări în mâini, fusese înghesuit în coloană în spatele dogelui. Vocile lor subţiri de castraţi intonau corale festive, care pătrundeau ca nişte cuie incandescente în urechile lui Foscari, care ura cântecele.

Reprezentanţi ai trupelor veneţiene urmau corul. Aceştia îşi ţineau plecate armele de lovit, împuns şi de foc, ca semn al intenţiilor lor paşnice, şi purtau într-o ordine întâmplătoare scuturi inscripţionate cu cele mai glorioase fapte ale lor: „Cucerirea oraşului Padua", de exemplu, figura aici de exact patruzeci de ani, de când republica învinsese în luptă familia Carraresi, stăpână absolută în Padua. Sau „Victoria pe mare a veneţienilor asupra pisanilor în faţa insulei Rhodos", o victorie obţinută în urmă cu 350 de ani. Ori „Cucerirea oraşului Jaffa". Sau „Victoria de la Capul Matapan" asupra lui Roger II. Ori „Victoria asupra regelui Pippin" în perioada de început a Serenissimei, când veneţienii l-au ademenit pe Pippin cu vasele lui masive, greu manevrabile, în ape puţin adânci, şi astfel l-au învins. Şi vâslaşii

din Veneţia, al căror număr este de ordinul miilor, trimiseseră o delegaţie de bărbaţi vânjoşi. Aceştia purtau bluze albe şi pantaloni negri până la genunchi şi îşi ţineau lungile vâsle în mâna dreaptă întinsă în faţă.

Ambasadorii republicilor, ţărilor şi oraşelor prietene concurau în ce privea varietatea şi valoarea veşmintelor lor, în special trimisul Constantinopolului. El purta o pălărie lată, galben-aurie, pe care străluceau pietrele preţioase, şi o mantie lungă, verde, de sub care se ivea încălţămintea aurie – nici măcar împăratul Bizanţului nu putea fi înveşmântat mai minunat.

Trimisul regelui Alfons al Aragonului stârnea senzaţie prin înălţimea lui, subliniată şi prin pălăria înaltă, cu boruri înguste, şi prin tocurile înalte. Ambasadorul Greciei se distingea printr-o pelerină largă, neagră, prin pălăria moale pleoştită, cu ciucuri pe margine, şi printr-un sceptru a cărui semnificaţie doar el o cunoştea. Aproape până în pământ ajungea barba albă a trimisului alexandrinilor. Despre bătrânul care umbla permanent în haine negre veneţienii povesteau lucruri ciudate. Se spunea că acesta avea cunoştinţe vaste şi puteri misterioase, iar doi onorabili *pregadi*, membri ai Senatului, afirmau că văzuseră cu ochii lor cum barba Excelenţei Sale, sfidând gravitaţia, se ridicase la verticală în timpul unei rugăciuni la San Marco.

Pelerina albastru-aurie purtată de ambasadorul republicii Amalfi era atât de grea, încât cel care o purta, un bărbat îndesat, cu picioare scurte, nu era capabil să

transporte prin piaţă preţioasa piesă cu propriile forţe. Era încadrat de doi scutieri care îi susţineau pelerina.

Copii în haine multicolore împrăştiau flori înaintea frăţiilor şi ordinelor care treceau acum. Pentru că în acest loc era prevăzut convoiul corului San Marco, care şi el, din motive necunoscute, se înghesuise în spatele dogelui, se produse brusc o neaşteptată linişte. Bărbaţii din frăţia Calegheri, toţi cucernici şi cu frică de Dumnezeu, îmbrăcaţi în hainele lungi şi negre ale formaţiei corale, intonară marele *Te Deum*; totuşi, evlaviosul coral plin de fervoare se încheie în haos, deoarece călugării şartrezi albi care îl urmau erau mult mai bine pregătiţi muzical, şi le-au luat-o înainte cu coralul lor *Tu es Petrus* atât de puternic, încât cei de la Calegheri au încetat unul după altul să mai cânte.

Carmeliţii maronii păşeau unul după altul în tăcere. Îşi puseseră mantii albe festive, şi fiecare al şaizecilea călugăr purta în braţe un crucifix. Călugării ordinului Citeaux purtau sfeşnice de două ori mai înalte decât un om. Tunicile lor negre contrastau cu portul alb atât de evident, încât de la distanţă păreau nişte ciuperci cu pedicul alb şi pălărie neagră. Ultimul ordin aflat în coloană era cel al franciscanilor, desculţi şi încinşi strâns cu cordoanele.

Douăzeci şi patru de toboşari şi purtători de clopoţei impuneau în schimb un ritm emfatic, neliniştitor. Era un efect scontat, deoarece în urma lor veneau unul după altul membrii Sfintei Inchiziţii. Purtau pe cap

glugi negre, ascuțite, și erau învăluiți până la călcâie în pelerine negre. Își țineau mâinile vârâte în mâneci, și doar ochii abia vizibili prin niște crăpături ale glugilor le dădeau o nuanță cât de cât omenească. Ultimul în fiorosul șir pășea inchizitorul. El se deosebea de colegii lui prin culoarea roșie ca focul a veșmântului, și prin faptul că își făcea vânt cu tivul fluturând al cagulei sale ascuțite.

Bărbosul patriarh al Veneției pășea înconjurat de cinci episcopi în mantii fumurii. Splendida lui mantie din brocart roșu-auriu era ornată cu pietre prețioase, și era la fel de grea ca bărbatul care o purta. Patriarhul ducea în mâini un bust din argint al Sfântului Marcu, cu o fereastră din sticlă în piept, care ascundea un fragment din moaștele evanghelistului.

Când patriarhul trecea prin fața lor, veneții îngenuncheau de ambele părți ale alaiului, după care se ridicau repede; căci mai mult decât de patriarhul cu moaștele evanghelistului, poporul curios era interesat de papă. Acesta se născuse în Veneția și trecea drept peste măsură de sobru, ceea ce pentru mulți era un semn de lipsă de experiență într-ale vieții.

Încadrat de cardinalii curiali, gărzi, purtători de felinare și de evantaie, tămâietori și șambelani, papa era purtat în *sedia gestatoria* de doisprezece bărbați în haine roșii. Eugen al IV-lea privea morocănos și din când în când ridica mâna dreaptă înmănușată pentru a-i binecuvânta pe veneții. Cu toate că purtătorii

scaunului papal se mişcau cu paşi mici şi rapizi, Sfinţia Sa se clătina ca trestia în vânt, şi tiara îi lua uneori pe cap periculoase poziţii oblice.

Agitaţi de atmosferă şi de miile de oameni din piaţa San Marco, tămâietorii îşi agitau cădelniţele cu atâta sârg, încât papa dispărea uneori într-un nor alb, pentru ca după scurt timp să reapară tuşind şi cu ochii înroşiţi, ca o arătare din ceruri. Ceea ce nu era tocmai în măsură să îl binedispună pe Sfinţia Sa, aşa că acea parte a veneţienilor care nu îl întâmpina tocmai cu admiraţie îşi punea întrebarea dacă mişcarea abia perceptibilă a buzelor sale se datora unei tainice rugăciuni ori unei sfioase afurisenii.

Când papa trecea prin faţa lor, doar puţini cădeau în genunchi sau îşi făceau cruci ca răspuns la binecuvântarea papală. Sfinţia Sa întâmpină acest comportament la început cu mirare, care curând se transformă în nelinişte. Făcu semn unui şambelan, care îi întinse o batistă, şi îşi şterse de pe frunte preacuvioasa sudoare. Apoi închise pentru câteva secunde ochii, şi îi deschise abia când alaiul înconjură Campanile şi când izbucniră strigăte:

– Trăiască papa! Trăiască dogele! Dumnezeu să apere Serenissima!

Dar micul grup de agitatori amuţi rapid când din mulţime nu li se mai alătură nimeni. După care se aşternu din nou acea indiferenţă aproape duşmănoasă. Se simţea că plutea ceva în aer, dar nimeni nu era în stare să spună ce se petrecea de fapt în piaţa San Marco.

Nici măcar meşterul, care se afla în faţa turnului cu ceas, vizavi de intrarea principală de la San Marco. Benedetto îi smulsese promisiunea de a nu se amesteca în niciun caz în ceea ce avea să se întâmple. Era mult mai important să îi demaşte pe conspiratori. Dar cum să o facă? După eşuarea primului atentat asupra papei era sigur că de data aceasta se făcuseră pregătiri mai temeinice. Dar ce avea să se petreacă acum, când el, Melzer, trădase planurile atentatorilor?

Se ridica soarele. Meşterul duse mâna deasupra ochilor şi îşi plimbă privirea peste *piazza* prin care alaiul se târa ca un vierme prin mulţime. Căută să îl vadă pe legatul papal Leonardo Pazzi. Gândul că Pazzi putea deveni viitorul papă îi trezise de la început îndoieli, ba chiar îl privea pe acesta cu un fel de compătimire, pentru că ştia cât de mult credea Pazzi în chemarea lui, şi ştia şi că îşi pusese în vânzare chiar convingerile.

Unde era Pazzi? Îşi părăsise de mult observatorul de pe arcul de triumf. Ar fi putut să fie în apropierea papei, dar acesta părea mai puţin preocupat de posibilitatea unui nou atentat. Că da Mosto nu se da văzut într-o zi ca aceasta era explicabil, dar unde era Pazzi?

Lăsaţi-mă să povestesc ce s-a întâmplat în continuare. Mi se făcuse frică: mi se părea că mâini invizibile mă strângeau de gât. Ştiam că avea să se întâmple ceva, şi reţinerea ameninţătoare a veneţienilor, care de obicei nu ocoleau serbările, indiferent dacă erau organizate de prieteni ori de duşmani, îmi întărea bănuiala că

planurile complotiştilor trebuie să fi fost cunoscute de multă lume. În starea mea de confuzie nu mai puteam deosebi cine din care partidă făcea parte; ştiam doar că voiam să îl pedepsesc pe Cesare da Mosto. Doar ura faţă de cel care îmi sedusese şi îmi lăsase gravidă fata mă făcea să acţionez.

Tămâia amestecată cu ierburi îmbătătoare, al cărei fum plutea peste piaţă, nu îşi dezmintea efectele. Mă simţeam toropit. La asta mai contribuiau şi bătăile de tobă, care nu mai încetau, şi sunetele pătrunzătoare ale trâmbiţelor de la Palazzo Ducale. Călugării şartrezi intonau pentru a zecea oară coralul *Tu es Petrus*. Mi-am mai deschis gulerul şi am tras cu putere aer în piept. În acelaşi timp m-am întrebat, fără rost, dacă nu cumva ambele partide complotaseră împotriva mea, iar eu le trădasem pe amândouă. Mă cuprindea senzaţia nesigură că eu însumi aş putea fi ţinta unui atentat.

Temător, căutam o cale de a părăsi piaţa fără a atrage atenţia, dar oamenii erau atât de înghesuiţi, încât nu vedeam nicio posibilitate de a mă strecura printre ei. În timp ce eu urmărisem fără niciun interes alaiul, din dreapta se apropiase papa pe tronul lui, şi trebuie să mărturisesc că mi-a reţinut privirile. Silueta lui părea că se clatină, iar el domina cu o lungime de braţ mulţimea din primele rânduri.

Puţin înainte de a ajunge la locul în care mă aflam eu, alaiul s-a împotmolit. Papa, care până atunci stătuse apatic în a sa *sedia gestatoria*, s-a îndreptat, a privit mulţimea, m-a privit pe mine de parcă ar fi vrut

să îmi vorbească. Da, i-am auzit clar vocea pe care nu o mai auzisem niciodată până atunci. Am privit vinovat în pământ când pontifexul mi s-a adresat: „Michel Melzer, renegat al bisericii, trădător al papei, m-ai dat pe mâna complotiştilor. Peste câteva clipe voi trece la cele veşnice. Sângele meu îl vei simţi pe degetele tale, trădătorule. Eşti un Iuda, renegat fiu al Domnului. Pentru câţiva ducaţi din aur m-ai vândut duşmanilor mei. Laşule! De ce nu mă poţi privi în ochi?"

Am ridicat ruşinat privirea. Voiam să strig: „Tu, cel mai sfânt papă, nu ştii că eu, Michel Melzer, i-am trădat pe conspiratorii potrivnici ţie, că eu îţi sunt mai curând prieten decât duşman?" Privirea mea a căzut în gol. Papa îşi continuase drumul, iar eu mi-am dat seama de delirul a cărui victimă fusesem pentru scurt timp.

În timp ce alaiul papei se apropia deja de portalul de la San Marco, la Campanile au început să bată clopotele atât de puternic, încât pământul mi s-a zguduit sub picioare. Cine le asculta cu atenţie sesiza totuşi un al cincilea sunet disonant, în ciuda faptului că pentru această sărbătoare ar fi trebuit să bată doar patru clopote: *Marangona*, care anunţa începutul şi sfârşitul fiecărei zile; *Nona*, care răsuna la prânz; *Mezza Terza*, care chema senatorii la palatul dogelui; şi *Trottiera*, care anunţa şedinţele Consiliului cel Mare. Acestea patru realizau o armonie. În această armonie se amesteca astăzi însă şi cel de-al cincilea clopot de la San Marco, *Malefico*, folosit doar la execuţii. Orice copil din Veneţia recunoştea acest sunet.

În acea clipă am simţit o mână pe umărul meu. Nu am îndrăznit să întorc privirea. Atunci am auzit o voce cunoscută:

– Sunt eu, cel care strigă în pustiu.

M-am întors şi am avut o senzaţie de uşurare când i-am văzut chipul fără barbă. Nu mai ştiu cuvintele pe care i le-am adresat, eram mult prea pierdut, dar îmi amintesc cuvintele lui.

A vorbit, iar liniştea din vocea lui a avut un mare efect asupra mea:

– Aceasta, meştere Melzer, este ora răfuielii.

– Nu vă înţeleg, am răspuns, străduindu-mă să îmi ascund tulburarea.

– Veţi vedea imediat, a zis Strigătorul cu un surâs viclean.

– Ce am să văd?

Strigătorul a făcut un semn din cap către turnul cu clopot. La una dintre ferestrele lui semicirculare, în spatele cărora băteau clopotele, era postat un trăgător cu arbaleta. Trebuia să priveşti de două ori într-acolo pentru a-i sesiza intenţia. Îşi ţinea arma în poziţie de tragere.

Am mijit ochii. Nicio îndoială, era Cesare da Mosto. „Doamne mi-am zis, nu asta am vrut!" Arbaleta lui da Mosto ţintea direct spre papă. Am vrut să strig, să îl avertizez pe papă, dar am rămas mut, împietrit, incapabil să acţionez.

În loc de asta, am ridicat privirea spre turnul cu clopote, unde pentru mine se petrecea ceva de

neimaginat. Brusc, Cesare da Mosto a aruncat arbaleta. Aceasta a descris un semicerc larg deasupra pieței și a lovit un spectator. În aceeași clipă, da Mosto s-a aplecat și a căzut în gol, rostogolindu-se de mai multe ori. Sunetele clopotelor și bătăile de tobe au acoperit groaznicul zgomot al corpului care se lovea de caldarâm. Oamenii s-au repezit țipând în toate părțile.

M-a cuprins groaza. L-am privit întrebător pe Strigător, dar privirea lui era îndreptată către loggia din San Marco. În timp ce toți, atât membrii alaiului, cât și spectatorii, se înghesuiau spre poalele Campanilei, el privea spre cei patru cai din bronz. Am făcut același lucru, și l-am descoperit sub picioarele din față ale sclipitorilor cai pe *ufficiale* Benedetto, care își pleca propria arbaletă.

– Benedetto, am șoptit.

Cel care strigă în pustiu a confirmat:

– Benedetto.

Până să înțeleagă Michel Melzer situația în care se afla pe neașteptate, a mai trecut ceva timp. Da Mosto era mort. Leonardo Pazzi nu mai devenea papă. Pentru el și pentru conspiratorii lui, acesta era sfârșitul visurilor. Peste doar câteva zile, poate chiar ore, conspirația avea să fie cunoscută, iar papa urma să îi solicite comanda făcută, cele de zece ori câte o mie de indulgențe. Acestea erau gata în atelierul de lângă Campo San Lorenzo și valorau o avere, dar aveau un cusur de

care nu puteau scăpa: numele papei Calixtus al III-lea, un papă care nu exista şi care probabil nici nu avea să existe vreodată.

Abia acum, după atentatul eşuat, Melzer îşi dădu seama în ce aventură se băgase. A doua oară nici papa şi nici dogele nu aveau să mai creadă că acţionase de bună credinţă, nevinovat. Inchizitorul îl va acuza, sau va fi predat Consiliului celor Zece împreună cu ceilalţi conspiratori. Aşa că Melzer concepu un plan în doar câteva momente.

De parcă i-ar fi citit gândurile, străinul spuse brusc:

– Dacă vă este dragă viaţa, va trebui să părăsiţi Veneţia cât mai repede posibil.

Melzer se sperie. Se simţea prins asupra faptului. Totuşi, nu îi venea să creadă că celălalt cunoştea toate amănuntele, şi întrebă cu ipocrizie:

– De ce ar trebui să părăsesc Veneţia, dacă eu nu am nicio vină?

– Vină? Străinul clătină din cap. Vinovăţia nu este o chestiune de drept şi nedrept, ci de presiune a celor puternici asupra sufletului dumneavoastră. Înţelegeţi ce vreau să spun?

Meşterul dădu absent din cap.

– Dacă vreţi, puteţi veni cu mine, spuse Strigătorul. La Riva degli Schiavoni este gata de plecare o corabie care ne va duce pe continent. Nu uitaţi că ne aflăm pe o insulă!

– Ştiu asta, onorabile Strigător în deşert. Şi cum se va desfăşura călătoria în continuare?

– Lăsaţi totul în seama mea! Am mulţi prieteni. La piatra kilometrică de pe drumul spre Padua aşteaptă un atelaj. Drumul trece prin Verona. De acolo mai sunt trei zile peste Alpi, după care noi nu mai avem de ce ne teme.

Lui Melzer nu îi scăpă faptul că străinul folosise cuvântul „noi". El de ce s-ar teme? Era unul dintre ai lui da Mosto?

În vreme ce oamenii se adunau în jurul mortului da Mosto, al cărui trup se strivise de sol ca un măr putred, şi garda de corp a dogelui încă se întreba ce era cu arbaleta care zăcea nu departe, din interiorul catedralei San Marco răzbătea coralul Tu es Petrus, dar de data aceasta acompaniat de lovituri puternice de timpan şi de sunete stridente de flaut, de parcă se apropia sfârşitul lumii.

– De ce manifestaţi atâta grijă faţă de mine? întrebă meşterul, măsurându-l cu privirea pe interlocutor de parcă ar fi vrut să citească răspunsul pe chipul acestuia.

Acesta păru încurcat pentru prima dată; miji ochii, îşi îndreptă privirea spre loggia de la San Marco şi răspunse fără a se uita la Melzer:

– Aţi manifestat aceeaşi neîncredere şi faţă de Lazzarini, da Mosto, Pazzi şi cum i-o mai fi chemând pe ceilalţi? V-am spus doar că noi suntem interesaţi de munca dumneavoastră. Tipăriţi-ne o carte, şi nu vă va părea rău. Dar hotărâţi-vă repede, înainte ca inchizitorul să vă acuze. Altfel, meştere Melzer, va fi prea târziu.

Faptul că omul amintise de inchizitor îl făcu pe Melzer să tresară. De fapt, ce îl reţinea în acest oraş? Simonetta plecase, Editha nu voia să mai aibă de-a face cu el – pe toţi sfinţii, de ce nu ar accepta oferta străinului?

– Dar atelierul meu, literele şi celelalte dispozitive...

– Vă repet că o corabie este gata de plecare, nu o barcă, iar pe continent aşteaptă un atelaj, nu un cărucior de împins cu mâna! Luaţi cu dumneavoastră tot ce puteţi, dar nu zăboviţi prea mult în a lua o decizie. Atâta vreme cât papa rămâne la Veneţia, vânzoleala este mare şi nimeni nu va remarca dacă veţi întoarce spatele oraşului.

Melzer căzu pe gânduri. Argumentele străinului îi păreau convingătoare. Ceea ce îl înspăimânta era însă misterioasa siguranţă a acestuia. Părea că ştia de la bun început că meşterul va pleca cu el.

Încă se mai gândea, când străinul îl îmboldi:

– Deci, ce aţi decis?

– Aţi spus că astăzi...

– Mâine va fi prea târziu.

Meşterul îi întinse străinului mâna.

– Aşa să fie! Dar care este răsplata dumneavoastră?

Străinul ridică ambele mâini în semn de refuz, de parcă ar fi spus: „Despre răsplată nici nu discutăm!"

– Nu, nu! insistă Melzer. Prea puţini oameni ajută cu gândul la răsplata lui Dumnezeu.

– Vorbiţi din experienţă?

– Da. Să ştiţi că am oroare de oamenii buni. În spatele bunătăţii lor se ascund, de cele mai multe ori, ipocrizia şi bigotismul.

– Dacă totuşi îmi acordaţi încrederea dumneavoastră, să plecăm chiar astăzi!

La intrarea în San Marco se înghesuiau sute de veneţieni care nu mai încăpeau în interiorul bazilicii. Melzer şi străinul străbătură Piazetta dei Leoncini, pentru ca apoi să se îndrepte spre casa lui Melzer din apropiere de Campo San Lorenzo. Străduţele erau pustii, dar pe podul de peste Rio del Vin le ieşi în întâmpinare grăbit un bărbat însoţit de doi lachei înarmaţi. Meşterul îl recunoscu imediat, cu toate că acesta se deghizase cât se putea de bizar. Avea căptuşala mantiei pe exterior, iar bereta o dăduse unuia dintre însoţitori să i-o ducă. Era Leonardo Pazzi.

Melzer îi tăie calea lui Pazzi.

– Nu trebuia să fiţi în San Marco, cu da Mosto şi cu toţi ceilalţi?

Pazzi încercă să îl evite, dar pe o parte nu îl putea ocoli din cauza balustradei podului, iar pe cealaltă parte se afla străinul. Însoţitorii scoaseră spadele. Când îi văzu ce fac, Pazzi le făcu un semn şi dădu din cap.

– Da Mosto este mort, spuse meşterul. Ce se va întâmpla acum?

Leonardo Pazzi ridică din umeri şi îl împinse pe Melzer deoparte.

– Ce se va întâmpla cu indulgenţele? strigă meşterul în urma lui Pazzi.

Acesta, fără a răspunde, porni grăbit în direcţia Campo Santi Filippo e Giacomo, urmat îndeaproape de însoţitori.

Melzer şi străinul îşi continuară şi ei tăcuţi drumul. Liniştea străduţelor, tulburată doar când şi când de lătratul unui câine, deveni funestă. Când masivul turn de la San Lorenzo se zări în depărtare, meşterul se opri brusc. Străinul îl privi mirat.

– Ştiţi cine era? întrebă Melzer.

– Legatul Leonardo Pazzi, cel care voia să devină papă, răspunse străinul dând din cap.

Melzer se miră încă o dată de faptul că străinul ştia totul. Dar era preocupat şi de o altă problemă, aşa că întrebă:

– Ce Dumnezeu căuta Pazzi în aceste clipe aici, în Castello?

– Nici nu vreau să spun ce îmi trece prin cap, răspunse străinul.

– Cred că amândoi avem aceeaşi suspiciune.

Începură să alerge şi traversară Campo San Lorenzo. Când ajunseră la strada care ducea către casa lui Melzer, le ajunseră la urechi strigăte îndepărtate. La jumătatea drumului o văzură pe Francesca venind spre ei. Femeia le strigă încă de departe:

– Stăpâne, veniţi repede, casa arde!

Când Melzer ajunse, partea din spate a casei era deja în flăcări. Cei doi servitori şi câţiva bătrâni din vecini scoteau mobila pe stradă. Melzer le strigă că preferă să se ocupe de atelier.

În timp ce fumul negru, înțepător, se îngroșa, din toate părțile se adunau tot mai mulți gură-cască, pentru a se desfăta cu priveliștea excitantă. La Veneția nu se obișnuia să fie stinsă o casă care ardea. Aceasta era lăsată să ardă până la temelie. Măsurile contra incendiului se limitau la împiedicarea extinderii focului la construcțiile învecinate. Dar pentru că această casă era izolată, nimeni nu își bătea capul să stingă focul.

– Blestematul de Pazzi! zise Melzer, apoi trase adânc aer în piept și se năpusti pe ușa prin care izbucniră nori groși de fum.

Cunoștea fiecare colțișor al atelierului, așa că se îndreptă sigur spre casetele cu litere, cu toate că vizibilitatea era inexistentă din cauza fumului.

Melzer auzi vocea străinului în spatele lui.

– Literele! urlă Melzer, tușind și scuipând. Ajutați-mă să pun literele în siguranță, altfel totul este pierdut!

Străinul înțelese imediat. Prelua casetele grele pe care i le întindea meșterul și le târa afara una câte una, douăzeci și patru în total. Spera că acum Melzer se va declara mulțumit și va părăsi casa în flăcări, dar când acesta nu mai apăru, pătrunse și el încă o dată în interior.

– Sunteți smintit, Melzer! strigă prin fumul dens.

Pentru că nu primi niciun răspuns, începu să bâjbâie orbește prin atelier, până când găsi un rest din îmbrăcămintea lui Melzer.

– Vă jucați cu viața dumneavoastră!

Melzer, pe care străinul îl distingea doar ca un contur vag, părea confuz. Scoase doar câteva sunete în timp ce tușea și repeta într-una:

– Presele mele! Îmi trebuie presele!

Străinul îl înșfăcă de tunică și îl lovi de câteva ori peste față. În cele din urmă, îl trase afară, unde meșterul se prăbuși fără cunoștință.

Străinul îl readuse la viață pe Melzer turnându-i în cap apă puturoasă din canal. Acum acesta se afla la o distanță sigură, pe caldarâm. În timp ce își ștergea apa de pe ochi, privirea îi căzu pe casetele cu litere puse una peste alta lângă el, și mai zări și trei dintre cele mai bune prese ale lui.

– Străine, spuse Melzer încă tulburat, sunteți dat dracului, mereu prezent acolo unde este nevoie.

Străinul se încruntă și răspunse:

– Dat dracului... hm, dacă asta este o amabilitate, fie și așa!

Melzer și străinul încărcară literele salvate și dispozitivele pe o corabie în aceeași zi. În timp ce papa și dogele erau martorii exploziei de bucurie bine pusă în scenă la San Marco, ei au ajuns cu bine pe continent cu tot calabalâcul. Și, așa cum fusese stabilit, la piatra kilometrică îi aștepta atelajul.

În ziua următoare ajungeau la Verona, unde au tras la un han din Piazza Erbe, vechea piață, în fața marii fântâni.

Încă mă simt mişcat gândindu-mă cum am învăţat să urăsc Verona, un oraş care, la fel ca Padua şi Florenţa, le provoacă multora amintiri plăcute. Poate că ştiţi cum vine asta: în cursul unei vieţi vezi multe locuri, oraşe cu cetăţi, palate şi catedrale, altele faimoase prin arta, muzica sau viaţa lor comercială, şi toate acestea nu mai au nicio importanţă atunci când există trăiri care îţi trezesc simpatia şi ostilitatea faţă de un oraş străin.

Străinul anonim nu era un om limbut, aşa că întreaga călătorie până la Verona a decurs cam în tăcere, ceea ce nu mi-a provocat mare supărare, pentru că eu nu apreciez oamenii care folosesc cuvintele pentru a se afla în treabă, în loc de a spune ceva prin ele. Astfel, ochiul are mai mult timp să privească, şi te poţi şi gândi la un viitor nesigur.

A mă încrede într-un bărbat care nu mi-a destăinuit nici numele şi nici ţelul călătoriei lui era mai mult decât o aventură în situaţia în care mă aflam; căci ar fi trebuit să îmi dau seama că atât unul, cât şi celălalt partid al clicilor veneţiene erau pe urmele mele. Era evident că Pazzi îmi incendiase casa pentru a distruge indulgenţele, care în urma atentatului eşuat deveniseră inutile şi trădătoare. În acest fel eram sigur că va putea să nege orice participare la acţiunea ratată, şi poate că avea să primească şi o distincţie din partea papei pentru excelenta organizare a vizitei sale.

Când, după o cină desfăşurată în tăcere, străinul mi-a dezvăluit că nu vom rămâne la Verona o singură zi,

aşa cum fusese prevăzut, ci va trebui să aşteptăm până când vom dispune de o căruţă care să poată transporta literele şi dispozitivele grele, m-a cuprins neliniştea. Trebuie să recunosc că, deşi până acum totul se desfăşurase conform planului, neîncredere mea faţă de străin nu fusese înlăturată.

Literele, comoara mea inestimabilă, le-am lăsat spre păstrare hangiului. Contra unei monede, Paolo Lamberti – acesta era numele amabilului chefliu – mi-a pus la dispoziţie un spaţiu sigur, pivniţa lui cu vinuri, a cărei cheie era prinsă pe legătura sa. Am răspuns întrebării lui referitoare la misteriosul conţinut al casetelor, cu o referire la un nou joc cu zaruri, o invenţie proprie, pentru care până acum nu găsisem un cumpărător. Cu asta m-am crezut la adăpost de hoţi, care în acest oraş nu erau mai puţini decât în altă parte.

Pentru cineva care vine de la Veneţia, unde şi cea mai îngustă ulicioară are ceva din strălucirea Serenissimei, Verona este o dezamăgire, cel puţin până când ajungi în centru. Pentru că drumul într-acolo duce pe nişte străduţe înguste, întortocheate, murdare, cu case neaspectuoase, departe de atmosfera de metropolă occidentală a Veneţiei. Totuşi, centrul, care este înghesuit în arcul făcut de fluviul Adige, cu pieţele şi palatele sale, construite de preferinţă în Rosso di Verona, calcarul roşu din regiune, este de o frumuseţe care impune respect – chiar şi ruinele teatrului roman, utilizat pe post de carieră de piatră pentru construcţia multor palate.

În vreme ce străinul își vedea de propriile afaceri secrete, eu am plecat de la han către apropiata Piazza dei Signori, unde două palate, Palazzo del Capitano, sediul conducătorilor orașului, și Palazzo della Regione, palatul de justiție, se aflau față în față.

Acolo, în mijlocul îngâmfaților, al afaceriștilor și al călătorilor, am întâlnit un călugăr cerșetor, căruia nu i-am refuzat mâna întinsă pentru o pomană. Remarcabile la acest om pios erau chipul deschis și zâmbetul, care le lipsesc celor mai mulți sfinți bărbați, cu toate că tocmai ei – așa se crede – ar fi mai aproape de fericirea profundă decât toți ceilalți. Întrebării mele referitoare la starea lui de bucurie călugărul cerșetor a răspuns cu altă întrebare: de ce nu ar fi fericit și nu ar râde, dacă până și soarele râde în această zi de toamnă?

În felul acesta am intrat în vorbă în mijlocul pieței, și pentru că el nu mă cunoștea, și pentru că din partea lui nu aveam de ce mă teme, i-am pus o întrebare care mă preocupa de când îl întâlnisem prima dată pe străinul strigător în deșert.

– Desigur că știți Noul Testament și toate evangheliile. Care este sensul Strigătorului în deșert?

Călugărul cerșetor s-a simțit măgulit de interesul pe care i-l arătam, și a început să îmi recite din Matei, unde, în capitolul trei, se spune: „În acele zile a apărut Ioan Botezătorul care predica în pustiu despre Iudeea zicând: convertiți-vă, pentru că împărăția cerească este aproape. Aceasta este ceea ce s-a spus prin profetul

Isaia – vocea unui strigător în deşert. Pregătiţi calea Domnului, faceţi-i cărarea".

– Şi care este sensul acestor cuvinte?

– Locul scrierii, spuse călugărul ridicând un deget, face referire la robia babiloneană a poporului lui Israel, iar vocea omului care strigă în deşert simbolizează mesajul plin de speranţă oferit într-o situaţie fără ieşire. Din nimic va apărea un nou început.

– Aha, am răspuns eu, fără să fi înţeles explicaţia.

Nu ştiu de ce, poate din cauza felului lui deschis de a fi, sau a fost un semn al cerului – uneori chiar şi un sceptic se simte obligat să îi mulţumească Atotputernicului – cert este că am început să îi povestesc prietenosului călugăr despre fuga mea din Veneţia, respectând însă secretul adevăratei cauze a exilului. Nu mi-am putut ascunde tristeţea pierderii fiicei, care în mai puţin de un an se transformase într-o cu totul alta. Când am amintit de Simonetta şi de neostoita mea dragoste pentru ea, care a fost victimă a circumstanţelor potrivnice, călugărul mi-a pus mâna pe umăr şi m-a consolat spunându-mi că oamenii destinaţi unul altuia se reîntâlnesc totdeauna în viaţă, până când iubirea lor îşi găseşte împlinirea.

Am clătinat neîncrezător din cap, şi am continuat descriindu-i plăcuta fire a Simonettei, precum şi arta ei de a cânta la lăută, adăugând că nu pot suporta ideea de a o vedea cântând undeva departe, pentru nişte gură-cască libidinoşi.

Atunci călugărul mi-a spus că văzuse recent o astfel de fată în diverse cârciumi din Verona cântând la

lăută, şi că într-o seară aceasta câştigase mai mulţi bani decât el între Aegidius şi Hieronymus, în cele treizeci de zile ale lunii septembrie.

Aceste vorbe m-au tulburat peste măsură, şi l-am pus pe călugăr să mă conducă la cârciuma unde o văzuse ultima dată pe cântăreaţa la lăută. I-am descris în amănunt cum arăta Simonetta, şi l-am întrebat dacă femeia pe care o văzuse el corespundea descrierii mele. Omul îşi împreună palmele, privi spre cer şi spuse că în calitate de călugăr jurase să renunţe la plăcerea ochilor, şi că legământul îi interzicea să vadă o fată aşa cum o descriam eu. El considera o cântăreaţă la lăută în primul rând ca pe o creaţie a Domnului, la care pielea, părul şi părţile trupului jucau un rol minor.

Am fost tentat să îl compătimesc pe călugăr pentru că trebuia să treacă prin viaţă ca un orb, dar mi-am spus că renunţase la vedere de bunăvoie, de ce să îl compătimesc? În loc de asta, am căutat împreună cu el cârciuma în care cântase fata, dar cârciumarul nu îi ştia nici măcar numele, şi spuse că ea plecase chiar în acea seară. Nu ştia încotro apucase.

În acea noapte nu am putut să dorm, fapt cauzat şi de monstruozitatea din lemn, denumită de către hangiu pat, o cutie imensă cu uşi grele cu canaturi, şi deasupra cu un acoperiş care ar fi făcut onoare unui şopron pentru capre. Dar în principal insomnia mea era cauzată de gândurile sălbatice generate de indiciul călugărului. Gândul de a o şti pe Simonetta în acelaşi oraş mă turba, şi mi-am dat seama cât de mult o iubeam încă.

A doua zi, căruța și caii erau pregătiți să ne ducă peste Alpi pe mine și pe străin. Era și timpul să plecăm, toamna se anunța deja. Dacă inițial mi se părea că nu ne deplasam destul de repede pentru a ieși cât mai curând de sub competența juridică a Veneției – am uitat să amintesc că Verona era de patru decenii supusă Serenissimei – acum țineam morțiș să mai rămânem o zi pentru a o căuta prin cârciumile orașului pe frumoasa cântăreață la lăută. Dar oriunde întrebam mă alegeam cu refuzuri și rânjete răutăcioase: de ce voiam neapărat o venețiană care cânta la lăută?

În cercetările făcute am ajuns până la zidul vestic al orașului, la Piazza San Zeno, unde se ridica o biserică masivă, despre care se spunea că adăpostea mormântul Sfântului Zeno, primul episcop al Veronei. Portalul era străvechi, din bronz. Timpul înnegrise imaginile care acopereau poarta, ceea ce îi dădea un aspect înfricoșător.

În fața porții se afla multă lume, atât străini, cât și locuitori ai Veronei, pentru care ciudatele reprezentări erau, deopotrivă, enigme și divertisment; căci până acum nimeni nu reușise să descifreze semnificația tuturor imaginilor. Erau scene biblice și întâmplări din viața Sfântului Zeno, dar și imagini înfiorătoare cu oameni cu gurile căscate, draci și ochi bulbucați uriași, și o femeie la sânul căreia sugeau doi crocodili, o imagine șocantă pentru mine, cât și pentru ceilalți privitori. Chiar și îngerii, care în alte părți emanau bunătate și grație, apăreau pe poarta de la San Zeno

ca niște monștri cu patru aripi, astfel încât la vederea imaginilor mamele ascundeau capetele copiilor în cutele rochiilor.

Eu renunțasem la căutarea Simonettei și participam la distracția veronezilor, punând celor din jur întrebarea dacă nu cumva imaginea în care se vedea un pitic înconjurat de insecte bâzâitoare, jumătate om, jumătate insectă, nu ar reprezenta ridicarea la cer a lui Isus. Nici nu am apucat să termin bine de vorbit, că o femeie aflată în stânga mea m-a apostrofat că aș fi un eretic, pentru care un singur loc ar fi potrivit, și anume iadul. În dreapta mea, un bărbat cu înfățișare de profet a înclinat capul și, după ce s-a uitat atent, a spus prietenos:

– Într-adevăr, aveți un ochi bun. Eu aș adera la opinia dumneavoastră. Apoi adăugă, ținând mâna la gură: Nu puneți la inimă vorbele femeii. Veronezele sunt cunoscute pentru cucernicia lor exagerată.

Astfel am intrat în vorbă și am aflat de la bătrânul cu barbă că era meșter de lăute, era originar din Cremona și acum avea în Via San'Anastasia o prăvălie de instrumente cu coarde. Am discutat despre Dumnezeu și despre lume, și tocmai mă pregăteam să mă despart de el, când l-am întrebat – numai Dumnezeu știe de ce – dacă în ultimele zile nu a întâlnit o cântăreață la lăută.

Răspunsul lui m-a lovit ca un fulger:

– Nu aș putea afirma că era neapărat o venețiană, dar o cântăreață la lăută cu părul negru m-a căutat în Via San'Anastasia și m-a întrebat despre prețul unei lăute făcute la Cremona. Când i-am spus prețul, s-a

plâns că nu are atâţia bani şi că are nevoie urgentă de un instrument, deoarece al ei a fost furat. Dar ca să câştige bani pentru un instrument nou are nevoie de o lăută... o situaţie dificilă...

– Şi dumneavoastră aţi expediat-o? am vrut eu să aflu.

– Nu, i-am dat o lăută, iar ea mi-a lăsat drept gaj o amuletă din aur. I-am promis că i-o voi da înapoi când îmi va plăti instrumentul.

Am simţit bătăile inimii în tâmple. Mi s-au şters din faţa ochilor imaginile de pe poarta bisericii. Nu ştiam dacă puteam să vorbesc sau nu. Nu aveam curajul necesar. Ştiam că întrebarea şi răspunsul care ar fi urmat mă vor face fie să chiui de bucurie, fie mă vor umple de tristeţe. În cele din urmă, mi-am călcat pe inimă şi l-am întrebat pe meşterul de lăute:

– Amuleta care v-a fost lăsată gaj are pe ea două litere întrepătrunse, un M şi un S, iar deasupra lor frunzele unui buchet cu trandafiri?

– Ştiţi amuleta? Este exact aşa cum aţi descris-o.

Inima îmi jubila. L-am îmbrăţişat pe bătrân.

– Eu i-am dăruit-o, iar ea este cea pe care o caut.

Bătrânul bărbos mă măsură cu o mină serioasă. Cred că în clipa aceea se îndoia de vorbele mele, iar îmbrăţişările mele îl deranjau. Eu debordam însă de fericire, şi aş fi vrut să îmbrăţişez întreaga Veronă. Mi-am amintit cuvintele călugărului cerşetor, care îmi prezisese întâlnirea cu Simonetta atunci când amândoi

vom fi pe deplin destinaţi unul altuia. Mai era loc de îndoială?

– Cât vă datorează fata? l-am întrebat pe meşterul de lăute.

– Doisprezece scuzi, a răspuns el.

I-am dat această sumă bătrânului înmărmurit şi am adăugat:

– Acum, fata nu vă mai datorează nimic şi îi veţi înapoia amuleta imediat ce ea va apărea.

Bărbosul încuviinţă, dând fără să priceapă din cap. I-am mai cerut ca atunci când cântăreaţa va apărea, să o informeze că acela de la care are amuleta se află la hanul din Piazza Erbe.

De mult nu mă mai simţeam atât de bine. Deşi nu puteam fi sigur de modul în care va reacţiona Simonetta – în definitiv, ne despărţiserăm furioşi – nădejdea mea de a o recâştiga a crescut.

Strigătorul în pustiu s-a supărat atunci când i-am spus că va trebui să mai întârziem plecarea din Verona câteva zile. În cele din urmă, şi-a călcat pe inimă şi a acceptat o întârziere de trei zile când i-am promis că voi privi cu bunăvoinţă oferta lui privind tipărirea. Cu siguranţă că până atunci aveam să o găsesc pe Simonetta.

M-am dus devreme la culcare în acea monstruozitate din lemn despre care am mai vorbit, cu intenţia ca a doua zi să colind toate cârciumile din sudul şi din estul oraşului, în căutarea Simonettei. În mintea mea făuream deja cele mai frumoase imagini, somnul

mi-a îngreunat repede pleoapele, şi am adormit fericit. Dimineaţa devreme am auzit bătăi puternice în uşă, şi vocea meşterului de lăute. Am sărit din pat şi i-am dat drumul înăuntru.

– Străine, începu bătrânul, vă aduc înapoi cei doisprezece scuzi.

– Asta ce vrea să însemne? am întrebat.

– Ieri când m-am întors acasă, nevasta mi-a spus că tânăra cântăreaţă şi-a răscumpărat amuleta. Era însoţită de un bărbat şi cei doi erau grozav de grăbiţi. În faţa uşii aştepta o căruţă pregătită de drum.

– Încotro au plecat? am strigat înspăimântat.

Meşterul de lăute ridică din umeri şi îmi arată palmele goale.

Pe parcursul vieţii mele nu au fost multe situaţiile care să mă fi adus în pragul nebuniei, dar aceasta a fost una dintre ele.

Ieşit din minţi, l-am luat de guler pe bătrân, l-am făcut nătărău – şi acesta a fost cel mai prietenos cuvânt pe care l-am folosit – şi l-aş fi sugrumat dacă nu ar fi apărut Strigătorul în pustiu, atras de tămbălău, şi nu m-ar fi despărţit de victima mea. Retrospectiv privind lucrurile, îi rămân dator acestuia că în acea zi nu am devenit un criminal şi că nu mi-am găsit sfârşitul în Piazza dei Signori, cu capul tăiat.

Tot Strigătorul a fost acela care, după acest incident, a stat de vorbă cu mine şi mi-a explicat faptul că pasiunea mea ar fi o boală tocmai bună să mă distrugă,

apoi m-a pus să aleg fie să rămân la Verona, fie să plec împreună cu el a doua zi spre nord, cu trăsura aflată la dispoziţie.

– Rămân! am zis încăpăţânat şi mi-am pierdut încă o zi umblând haihui prin Verona, după care am şi urât oraşul.

Da, uram caldarâmul şi locurile pe care le călcam. Uriaşele palate şi faţadele bisericilor îmi făceau scârbă. Scuipam furios pe jos şi mă ciorovăiam cu mine şi cu întreaga lume.

A doua zi am urcat cu străinul în căruţa care trebuia să ne ducă în nord, împreună cu bagajul meu şi cu averea mea constând din litere şi din dispozitive. Şi în timp ce căruţa se hurducăia pe San Zeno ieşind prin poarta vestică a oraşului, am jurat să nu mai pun piciorul vreodată în acest oraş.

MAINZ

Deşi are doar 6 000 de locuitori, Mainz este unul dintre cele mai importante oraşe renane. Este guvernat de un arhiepiscop cu puteri foarte mari, care are rezidenţa în localitatea Eltville din apropiere, însă stă uneori în palatul său din Mainz. Locuitorii oraşului se află în permanentă sfadă cu acesta.

Capitolul XV
Femeia cu ochi negri

Mainz, oraşul său natal, îi păru lui Michel Melzer străin, aproape de nerecunoscut. Casele şi străzile, odată atât de familiare, se schimbaseră în mod inexplicabil, acum erau sărăcăcioase, mici şi murdare, chiar şi domul, despre care pe vremuri crezuse că este cea mai mândră construcţie din lume, îi părea simplu, searbăd în comparaţie cu catedralele văzute la Veneţia şi Constantinopol. Părea că lumea se micşorase cu cât văzuse mai mult din ea.

Odinioară, când privea oraşul de pe cealaltă parte a Rinului, când admira turnurile ascuţite ale bisericilor, frontoanele înalte ale caselor, porţile inexpugnabile din zidurile masive ale oraşului, avea îndoieli că undeva în lume ar putea să existe un loc mai frumos şi mai impunător decât Mainz. Acum nu mai îndrăznea să facă asemenea comparaţii; ştia că Veneţia era de patruzeci de ori mai mare decât Mainz, şi chiar oraşe prin care trecuse în călătoria sa, cum ar fi Augsburg şi Ulm,

numărau de patru sau de cinci ori mai mulţi locuitori decât oraşul lui natal.

Melzer se întorcea în Mainz un om avut. La nivelul situaţiei deplorabile din oraş, era chiar bogat. Era chiar în stare să cumpere o casă impozantă, o construcţie cu şapte ferestre în faţă şi cu bovindou proeminent, pentru care hrăpăreţii mânuitori ai registrelor oraşului cereau un impozit separat. Casa din Frauengäßchen era de domeniul trecutului, pentru că ciuma care bântuise vreme de douăzeci şi cinci de săptămâni la Mainz îi secerase toţi locuitorii, şi imobilul trecuse în proprietatea oraşului. Municipalitatea era încântată să găsească un cumpărător, deoarece în oraş domneau foametea şi sărăcia. Ciumei îi urmase o vară secetoasă, şi datoriile oraşului se ridicaseră la aproape patru sute de mii de guldeni, sumă care pentru mulţi era la fel de inimaginabilă precum drumul până la stele.

Nou alesul consiliu al oraşului şi cei patru responsabili cu registrele au căutat urgent noi surse de venituri. Pe lângă asta au introdus reducerea privilegiilor, atrăgându-şi astfel duşmănia arhiepiscopului şi a popilor care se bucurau de prea multe avantaje, printre care dreptul de a vinde vin fără a plăti impozite. Clericii au anunţat fără ruşine de la amvon prelungirea programului la vânzarea de băuturi şi măriri de preţuri la litra de vin, iar consiliul a folosit ocazia spre a le anula privilegiul.

Însă acest lucru l-a adus în prim-plan pe arhiepiscop. El s-a prevalat de puterea sa laică asupra oraşului

şi pe respectul datorat popilor şi a emis un interdict. În plus, papa de la Roma a pedepsit „răzvrătitul" Mainz cu afurisenia. Nou-născuţii nu mai puteau fi botezaţi, morţii nu mai puteau fi înmormântaţi creştineşte. Nu se mai făceau nunţi. Până şi clopotele au tăcut, în numele Atotputernicului.

În aşteptarea problematicei comenzi anunţate de Strigător, meşterul s-a apucat să îşi amenajeze în casa sa din Frauengäßchen un atelier capabil să tipărească o carte întreagă – un proiect realizabil cu siguranţă pe parcursul mai multor ani şi, după calculele lui, cu sprijinul a cel puţin şase calfe dibace.

Pregătirile pentru tipărire au avut loc în secret. Meşterul nu a permis nimănui accesul în atelier. Nici măcar confraţii din breasla celor care făceau oglinzi şi a orfevrierilor, breaslă în care fusese reprimit, nu ştiau ce se petrecea în casa din Frauengäßchen. Dar cu cât se ascundea mai mult şi îşi ascundea munca mai bine, curiozitatea creştea, şi nu a durat mult până când Melzer a început să fie considerat un om straniu.

Când timpul îi permitea, meşterul vizita locurile de care îl legau amintiri, casa de pe Großberg, unde învăţase să scrie, să citească şi învăţase, de asemenea, limbi străine – casă care acum era părăsită, deoarece nici cunoştinţele într-ale alchimiei nu îl putuseră feri de ciumă pe magistrul Bellafintus – ori în Spielmanngasse, în spatele domului, unde confecţionase în atelierul lui oglinzi cu efecte miraculoase. În locul casei distruse de incendiu fusese ridicată de către un turnător de cositor

o casă din paiantă cu trei etaje, cu o prăvălie primitoare la parter.

Priveliştea îl întrista, iar tristeţea se transformă în furie. Melzer încă mai bănuia că Gensfleisch, rivalul lui, fusese cel care îi incendiase casa. A aflat de la foştii vecini din Spielmanngasse că fosta lui calfă, la scurt timp după ce el, Melzer, plecase cu Editha la Constantinopol, vânduse casa şi se mutase la Strasburg, unde practica o altă meserie, despre care se zvonea că ar fi fost mult mai bănoasă.

Timpul petrecut în străinătate îl schimbase mult pe Melzer. Chipul lui, care avea, odinioară, trăsături blânde atunci când era ras, acum devenise colţuros, şi fără îndoială că evenimentele din ultimii ani contribuiseră la apariţia ridurilor adânci. Avea o barbă a cărei culoare argintie contrasta cu părul negru de pe cap. În ceea ce priveşte fizionomia, soarta îl marcase cu aceleaşi trăsături dure care îi marcau şi sufletul. Puterea şi intrigile la care fusese expus contribuiseră la însuşirea unei anumite durităţi, dar şi a calmului. Acea timiditate care îl caracterizase mai demult dispăruse, făcând loc încrederii în sine.

După revenirea în oraşul natal, Melzer mai manifesta reţinere doar faţă de femei, deşi nu lipseau ofertele. Experienţele dobândite în urma călătoriilor îl marcaseră şi în acest sens. Încă mai avea în faţa ochilor imaginea limpede a Simonettei; se putea spune că dragostea lui înşelată faţă de frumoasa cântăreaţă la lăută mergea în visele lui până la divinizare.

Într-o zi se îndrepta spre cimitirul St. Stephan, unde era înmormântată soţia lui, Ursa. Un vânt rece ca gheaţa gonea frunzele îngălbenite de toamnă peste pajişte. Pentru o clipă încetă dialogul cu sine însuşi când auzi paşi în spatele lui. La început nu îl preocupă acest lucru, dar se simţi privit şi se întoarse.

La nici o aruncătură de piatră, în faţa unui mormânt stătea o femeie impunătoare; aceasta îl privea, părând interesată de el. Melzer înclină capul prietenos şi femeia îi răspunse în acelaşi fel. O vreme se măsurară din priviri de la distanţă, până când Melzer se îndreptă către ea fără a-i adresa vreun cuvânt.

Acum priveau amândoi piatra funerară, iar femeia începu să spună cu o voce caldă:

– Nu aţi mai fost văzut niciodată pe aici, străine...

Meşterul privi drept înainte şi răspunse:

– Un străin în patria mea, asta sunt, într-adevăr. Am colindat mult timp, Constantinopol, Veneţia... Voiam să vin la mormântul soţiei mele, dar timpul a zburat. Poate că aşa este bine. Tristeţea se ofileşte ca frunzele în toamnă.

– Ciuma, biciul lui Dumnezeu. Căsnicia noastră a durat doar un an, spuse femeia fără nicio legătură şi fără să îşi ridice privirea de la mormânt.

Melzer observă inscripţia de pe piatră:

– Sunteţi văduva lui Lukas Wallhausen?

Femeia se întoarse către Melzer. Privită de la distanţă, păruse mai tânără. Avea ochi negri, misterioşi, iar părul ei lung şi negru era împletit ca o coroană.

– Îl cunoşteaţi pe soţul meu? întrebă ea.

– Eram fraţi în cadrul aceleiaşi bresle. El era orfevrier, eu făceam oglinzi.

– Scuzaţi-mă că v-am numit străin.

– Sunt făuritorul de oglinzi Michel Melzer.

– Numele meu este Adele Wallhausen. De ce v-aţi întors?

Meşterul ridică din umeri.

– Este o istorie lungă, ar lua mult timp să vă povestesc...

Se îndreptară către ieşire în tăcere, şi, în timp ce coborau treptele din piatră care duceau spre piaţa din faţa bisericii, Adele spuse:

– Mi-ar face plăcere să vă ascult. Este perioada serilor lungi, şi îmi plac relatările despre ţări străine şi oameni necunoscuţi. Eu nu am pus niciodată piciorul dincolo de zidurile oraşului nostru.

Vorbele Adelei îl mişcară pe meşter, care promise că la viitoarea ocazie îi va povesti femeii cu ochi negri, misterioşi, despre Constantinopol şi despre cosmopolitul oraş Veneţia.

Abia se acomodase Melzer cu vechea lui patrie, când un trimis îi bătu la uşă şi îi transmise vestea că arhiepiscopul Friedrich dorea să îi vorbească înainte de bătaia clopotelor pentru *angelus*. Melzer a spus că va veni.

Avea un presentiment neplăcut, pentru că, din cât îşi amintea, toate întâlnirile lui cu popi, de la călugări până la legatul papal, îi aduseseră doar necazuri. Arhiepiscopul Friedrich era un om sever, care guverna

cu o mână de fier, iar Melzer nu trebuia să se pună rău cu el. Acesta își făcu apariția în palatul arhiepiscopal, aflat în spatele domului, îmbrăcat distins, după cum îi cerea rangul, dar fără vreo urmă de catifea în îmbrăcăminte, ceea ce ar fi fost interpretat ca un act de trufie.

Clădirea masivă era menită să insufle teamă oricărui străin care păşea în interiorul ei pentru prima dată. O casă a scărilor rece, neospitalieră, în care abia dacă pătrundea o rază de lumină, ducea către etaj.

Însoţit de un slujitor tăcut, Melzer trecu prin mai multe încăperi înşirate una după alta, în care prelaţi îmbrăcaţi în violet şi roşu, ascunşi după teancuri de documente, îl măsurau cu dispreţ şi neîncredere pe vizitator, pentru ca, în cele din urmă, să ajungă în sala de audienţe a arhiepiscopului, ale cărei dimensiuni erau mai mici decât se aşteptase.

Meşterului i se arătă ultimul loc din şirul de petiţionari, predicatori ambulanţi, soli şi afacerişti, cu toţii respinşi pe rând cu o simplă frază. Când îi veni rândul lui Melzer, acesta îşi spuse smerit numele, în speranţa că va fi şi el refuzat cu aceeaşi frază, dar se pare că arhiepiscopul nu mai era atât de grăbit de această dată.

Friedrich îl măsură cu privirea pe Melzer din cap până în picioare. În cele din urmă, spuse cu o voce gravă:

– Deci, dumneata eşti *schwarzkünstler*-ul Melzer, despre care se spun lucruri ciudate.

– Lucruri ciudate? Melzer zâmbi încurcat. Cât despre termenul de *schwarzkünstler*, Eminenţă, există

o explicaţie foarte firească. Are prea puţin de-a face cu minunile şi magia.

– Dar, aşa cum mi s-a spus, dumneata poţi să scrii mai repede decât o sută de călugări, şi acest lucru este posibil fără vrăjitorie?

Pe Melzer îl străbătu un fior rece când arhiepiscopul pronunţă cuvântul vrăjitorie. Cunoştea sensul fatal al cuvântului şi încercă să se explice:

– Eminenţă, preaînaltule arhiepiscop, dacă eu aş putea să scriu mai repede decât o sută de călugări, asta chiar s-ar putea numi vrăjitorie, dar eu nu scriu, eu tipăresc, aşa cum fac gravorii în lemn care multiplică patimile Mântuitorului nostru şi imaginile sfinţilor.

– Oricum i-ai spune, ripostă nemulţumit arhiepiscopul, este o scorneală a diavolului, şi până acum ea a adus doar rele.

Întinse mâna în lături, şi un diacon în haine albe de corist îi puse în ea un pergament făcut sul. Melzer înţelese imediat că era vorba despre o indulgenţă dintre cele comandate de da Mosto. Fără un cuvânt, arhiepiscopul îi aruncă hârtia la picioare.

– Ştiu, eu am executat comanda nepotului Sfinţiei Sale papa. Puteam eu presupune că el îl duşmănea pe unchiul său, şi că îi voia răul? Tipărirea nu este rea deoarece cu ea se poate face rău. Ea poate sta şi în slujba binelui. Să ne gândim la bibliile care pot fi găsite doar în mănăstiri şi la câţiva înalţi stăpâni. Prin tipărire, Sfânta Scriptură ar putea afla o răspândire mult mai mare decât până acum.

Arhiepiscopul smulse pergamentul din mâinile lui Melzer şi îşi trecu degetul peste cele scrise.

– Pentru ca fiecare învăţător să o poată citi? întrebă el dispreţuitor. Asta nu ar fi în spiritul Sfintei Biserici.

Melzer nu se gândise niciodată la asta. Tăcu, apoi zise:

– Dar ar fi o afacere bună.

Arhiepiscopul căzu pe gânduri.

– Câte indulgenţe ai tipărit dumneata? se interesă acesta.

– Comanda se referea la de zece ori zece mii de exemplare.

– Sfinte Bonifaciu! Arhiepiscopul începu să socotească ajutându-se de degete. La cinci guldeni indulgenţa, de cincizeci de ori zece mii de guldeni!

Melzer ridică din umeri.

– Dacă aşa vedeţi lucrurile, Excelenţă...

– La zece guldeni... Arhiepiscopului îi lăsa gura apă. La zece guldeni indulgenţa, ar fi de o sută de ori câte zece mii de guldeni. Sfântă Treime!

În acest fel, un arhiepiscop foarte adâncit în gânduri îl lăsă să plece pe meşter, nu însă fără admiraţia şi binecuvântarea bisericii. Excelenţa sa adăugă, plin de demnitate, că îl va rechema la momentul potrivit.

Chiar dacă nu trecea o zi fără ca Michel Melzer să nu se gândească la Simonetta, treptat mâhnirea i se împletea cu credinţa că el trebuia să se despartă de ea şi

sufletește. Drumurile lor se încrucișaseră în împrejurări fericite pentru scurt timp, dar totul trecuse. Trebuia să alunge amintirea frumoasei cântărețe la lăută.

În strădaniile lui de a o uita pe Simonetta i-a venit în ajutor în mod neașteptat Adele Wallhausen, a cărei căldură Melzer a simțit-o de la început. Deși era încolțită, copleșită de oferte din partea bărbaților pentru averea și ținuta ei impunătoare, și-a manifestat simpatia doar față de făuritorul de oglinzi.

Poate că acest lucru se datora tocmai faptului că Melzer nu a întreprins nimic pentru a se apropia de ea la primele lor întâlniri. În loc de asta, el îi zugrăvea văduvei, cu o fire plăcută, frumusețile acelor orașe vestite, și găsea în ea o ascultătoare recunoscătoare.

La una dintre aceste întâlniri apropiate care aveau loc alternativ în casa lui Melzer din Frauengäßchen și în casa mare din paiantă a Adelei, aceasta a întrebat, privind în focul vetrei, dar cu voce fermă:

– Michel Melzer, vreți să vă culcați cu mine?

Meșterul tocmai povestea înfierbântat despre serbarea de la curtea împăratului Constantinopolului, despre oaspeții iluștri și femeile frumoasele, și crezu că a înțeles greșit. Nu a răspuns, ci și-a continuat descrierea.

Atunci, Adele s-a întors către meșter, l-a privit direct în ochi și a repetat întrebarea, de data aceasta mai tare:

– Michel Melzer, vrei să te culci cu mine?

Melzer privi în ochii negri ai Adelei, dar mintea lui, căreia i se ceruse să răspundă întrebării, refuza să

se supună comenzii. Niciunei femei onorabile nu i-ar fi ieşit de pe buze o asemenea insolenţă. Doar băieşiţele şi târfele foloseau un limbaj atât de direct. Cu atât mai mult îl zăpăceau cuvintele rostite de gura Adelei.

Văduva nu îl pierdea din ochi. Îl ţintuia cu privirea ca un păianjen care îşi paralizează victima cu o muşcătură. Melzer se zvârcolea sub această privire. Totuşi, ea nu l-a grăbit şi i-a lăsat timp să ia propria decizie.

Melzer îşi mai reveni şi se bâlbâi:

– Dumneavoastră vreţi să... cu mine?

– Da, zise Adele, de parcă ar fi fost cel mai firesc lucru de pe lume. Sau nu ţi-ar face plăcere? Sunt prea bătrână pentru tine? Ori prea impertinentă?

– Sunt doar uimit, răspunse Melzer. Niciodată nu m-a surprins vreo femeie cu această întrebare până acum.

– Şi mă consideri lipsită de ruşine? Crezi că această întrebare şi-o poate permite doar un bărbat?

Melzer nu răspunse.

– Cu certitudine că tu nu m-ai fi întrebat, spuse Adele. Nu astăzi.

– Aşa este. Nu pentru că nu aş dori, dar pentru asta este nevoie de o anumită stimulare. Vedeţi, dumneavoastră sunteţi o femeie onorabilă...

– Eşti un stângaci, Michel. De zile întregi îţi urmăresc buzele, îţi sorb din priviri mişcările mâinilor, dar nu am cutezat să te ating. Dacă ar fi existat o încurajare...

Adele îi luă mâinile lui Melzer şi le lipi de pieptul ei.

Pieptul plin de sub materialul corsajului îl excită pe meşter. Când ea îşi apropie gura de gura lui, bărbatul o trase pe Adele spre sine, o sărută cu pasiune şi îşi vârî genunchiul între picioarele ei. Adele gemea încet.

– Ia-mă! şopti ea când, pentru o clipă, Melzer îi eliberă gura, şi meşterul făcu întocmai.

În zilele care au urmat Bobotezei – vechiul an făcuse loc celui nou – Melzer a simţit că pluteşte. Pasiunea Adelei, văpaia iubirii ei îl excita în mod neobişnuit, iar ea era destinată uitării Simonettei. Intimitatea reciprocă creştea cu fiecare întâlnire, şi a apărut firesc ideea de a pecetlui legătura prin căsătorie. În faţa focului din casa Adelei, unde îşi petreceau majoritatea serilor, se ţeseau cele mai frumoase visuri, şi nu după mult timp legătura lor deveni subiect de discuţie printre precupeţe – ceea ce nu îl deranja în mod deosebit pe niciunul din ei.

În mijlocul acestui entuziasm apăru Strigătorul, pe care Melzer aproape că îl uitase. Veni în compania unui tânăr, al cărui nume îl tăinui la început aşa cum îl tăinuise mereu pe al său, şi imediat se interesă de noul atelier. După ce inspectă totul cu grijă, întrebă dacă sunt pregătite toate dispozitivele necesare începerii muncii.

Da, sigur, răspunse Melzer, dacă nu era vorba din nou despre indulgenţe problematice; pe viitor, el voia să renunţe la asemenea tipărituri, chiar de le-ar fi cerut papa Eugen.

Strigătorul şi însoţitorul său izbucniră în râs, iar ultimul scoase din geanta de voiaj un manuscris, pe

care i-l dădu Strigătorului. Acesta netezi documentul pe masă, în faţa lui Melzer şi începu să vorbească:

– Cred, meştere Melzer, că este timpul să vă iniţiem în legătură cu proiectul nostru, ca să nu fiţi prea uimit de comanda noastră.

Ce m-ar mai putea uimi, vru să spună Melzer, când eu am tipărit indulgenţe ale papilor care nu existau, am negociat cu legaţi papali care nu aveau decât un ţel, acela de a-l înlătura pe papa, când a trebuit să mă tem pentru viaţa mea de mai multe ori fiind acuzat în mod eronat de crimă – ce m-ar mai uimi? Dar tăcu cu o expresie care mima aşteptarea.

– Desigur, reîncepu Strigătorul, că dumneavoastră cunoaşteţi suferinţele pricinuite de cruciade, care au adus omenirii mai multă durere decât fericire, în încercarea de a elibera Sfântul Mormânt de sub necredincioşi. Începuturile datează de aproape patru sute de ani, şi majoritatea s-au încheiat catastrofal. Totuşi, papilor le-a fost teamă pentru influenţa lor, şi au cerut întruna noi cruciade. Sub lozinca „Este voinţa Domnului!", au trimis la moarte chiar şi copii îmboldiţi de predicatori ambulanţi.

– Cunosc hăurile trecutului nostru, spuse Melzer. Ce legătură are cu comanda dumneavoastră cu toate acestea?

Strigătorul nu se lăsă abătut şi continuă:

– Dintr-o asemenea cruciadă, a cincea, condusă de împăratul Friedrich, o mână de oameni învăţaţi, aflaţi în suita nobililor, au adus acasă manuscrise străvechi,

care conţineau şi părţi ale Vechiului Testament. Unul dintre pergamente – toate acestea proveneau din chilia părăsită a unui eremit de la Marea Moartă – avea un conţinut ciudat. Era din perioada romană, iar în el se vorbea despre un grup de oameni din jurul unui anume Iosua. Ei trăiau, asemenea lui Diogene şi a elevilor lui, în condiţii modeste, se abţineau de la muncă şi se dedicau ideilor nobile despre oameni şi lume. Pe măsură ce cruciaţii se adânceau în citirea manuscrisului, se evidenţia tot mai clar că acest Iosua putea fi doar Isus din Nazareth, şi că evenimentele zugrăvite puteau fi doar întâmplări din Noul Testament – o relatare a unui martor ocular, scrisă de el însuşi.

Dar cel mai tulburător este că în manuscris erau evenimente pe care noi le cunoaştem cu totul altfel din cele patru evanghelii ale apostolilor. Iosua nu se declară „fiu al lui Dumnezeu", ci filozof. Iosua spune că în acele zile domnea o adevărată febră a mântuirii, şi oricine se făcea auzit era considerat a fi mult aşteptatul Mesia. De aceea oamenii se şi ţineau cu grămada după ei şi le cereau minuni.

În final, el şi învăţăceii lui nu au mai putut altfel: la presiunea populaţiei, au înscenat minuni doar pentru a arăta că ele nu există. Dar poporul nu i-a crezut, şi a continuat să ceară minuni. Pentru a pune capăt acestei situaţii, ei au înscenat prin puterea de ocupaţie romană chiar moartea lui Iosua, fără a se aduce atingere nici măcar unui fir de păr de-al acestuia. El a murit patruzeci de ani mai târziu, în timpul cuceririi Masadei.

Cu ocazia acestei acţiuni, ei au lansat sloganul *Insignia Naturae Ratio Illustrat*, ceea ce înseamnă că doar prin raţiune se poate înţelege ce i se întâmplă cuiva.

Melzer ascultă cuvintele Strigătorului aproape cu evlavie.

– Dumnezeule, zise el, de ce nu a făcut nimeni cunoscută vreodată această scriere?

Strigătorul clătină din cap.

– Asta am să vă destăinui eu, meştere Melzer. La întoarcerea din Ţara Sfântă, învăţaţii s-au văzut siliţi să îl informeze pe papa Grigore despre această scriere. Prevăzători, au realizat o copie, pe care au depus-o într-un loc secret, după care au plecat la Roma.

– Îmi imaginez ce s-a petrecut la Lateran! îl întrerupse Melzer pe povestitor. Scrierea a fost arsă chiar în ziua în care a fost primită!

– În fapt, s-a întâmplat aşa cum aţi spus dumneavoastră. Sfinţia sa a turbat, i-a făcut eretici pe învăţaţi şi a ars scrierea în faţa lor, pe podeaua din marmură a palatului său. Grigore, neobişnuit cu focul pământean, mai că şi-a dat şi el foc atunci când tivul dantelat al mânecii i s-a aprins, dar bravul lui secretar particular, a cărui obedienţă nu putea fi de fel negată, a înăbuşit incendiul papal cu propriul trup, lucru pentru care a fost numit arhiepiscop onorific de Ravello. Dar învăţaţii, care veniseră la Roma de bună credinţă, s-au temut pentru viaţa lor şi s-au refugiat urmăriţi de inchiziţie într-o mănăstire de la nord de Alpi...

Brusc, Melzer înţelese dedesubturile chestiunii, precum şi misterioasa misiune a Strigătorului.

– Permiteţi-mi să ghicesc: mănăstirea se află în Eifel, şi se numeşte Ellerbach, iar pe dumneavoastră vă interesează răspândirea conţinutului deranjantei scrieri!

Chipul Strigătorului se întunecă, iar acesta spuse pe un ton serios:

– Meştere Melzer, tot ce v-am povestit până acum poate să apară ca o fabulaţie sterilă atâta timp cât nu este susţinută de o dovadă palpabilă. Aceste cunoştinţe, atâta vreme cât nu le trâmbiţaţi, nu sunt periculoase. Dar ce vă voi spune acum este cunoscut doar de cei iniţiaţi. Toţi cei care află asta neautorizaţi trebuie să moară. Dar, cred eu, dumneavoastră trebuie să aflaţi pentru a purcede la lucru cu seriozitatea necesară.

Meşterul simţi cum începea să clocotească în el o senzaţie funestă. Nu voia să facă parte dintre niciun fel de iniţiaţi, dar nu se simţea în stare să îl contrazică pe Strigător şi să îi spună să îşi ţină secretele pentru el.

– Spuneţi! zise Melzer.

– Urmăriţi de zbirii inchiziţiei, acei bărbaţi învăţaţi s-au întors în nord. Când au vorbit despre comportamentul deplasat al papei, furia faţă de Grigore a crescut, şi ei, cei care îşi puseseră viaţa în joc pentru papa de la Roma şi se duseseră la Ierusalim, au decis să înlăture papalitatea. Mai mult, papa şi biserica au fost declaraţi inamici, şi oricine se alătură comunităţii depune un jurământ sfânt de a da lovitura de graţie popilor, spre folosul tuturor *boni homines*, al oamenilor

de bună credinţă – căci aşa s-au numit ei de atunci. De-a lungul vremii au aderat la mişcare capetele cele mai inteligente, bărbaţii cei mai influenţi. Membri ai *boni homines* se află în bibliotecile arhiepiscopilor, pe tronurile princiare, chiar şi în Vatican. Spune *Insignia Naturae Ratio Illustrat*, şi ţi se va răspunde cu o prietenoasă înclinare a capului. Astfel veţi şti că acela este un adept al învăţăturii noastre, care nu are nimic comun cu învăţătura creştină.

– Mă faceţi curios, îl întrerupse Melzer. Vorbiţi-mi despre învăţătura dumneavoastră!

– Acum învăţătura noastră rezultă din existenţa pământeană: nu există nici Dumnezeu şi nici diavolul, ci doar Binele şi Răul. Tot ce este pământesc este rău, chiar şi sufletul omenesc. Cine vrea să devină bun, trebuie să se învingă pe sine.

– Să se învingă pe sine? Ce înţelegeţi prin asta?

Strigătorul privi fix în faţă, ceea ce făcu şi însoţitorul său, de parcă ar fi văzut acolo o imagine.

– Ia gândiţi-vă, răspunse acesta în cele din urmă, merită osteneala. După ce făcu o pauză continuă: Până acum o jumătate de secol, *boni homines* erau tot timpul pe fugă. De o generaţie aceştia s-au stabilit în Eifel, conducerea lor cel puţin. Dar nici lucrul acesta nu trebuie să îl cunoască nimeni. Papa şi biserica trebuie să se creadă în siguranţă, până când noi vom începe lupta şi ne vom dezvălui lumii. Până atunci avem nevoie de propria noastră biblie – o scriere care să vestească învăţătura noastră. Şi pentru ca învăţătura noastră să ajungă

şi în ultimul colţ al Europei, nu avem nevoie de zece, de o sută de biblii cu învăţătura noastră, ci de mii.

Rostind aceste cuvinte, ochii lui se prinseră a străluci.

Melzer se încruntă.

– Strigătorule, ştiţi ce îmi cereţi? O mie de cărţi? Cărţile nu sunt indulgenţe. Chiar cu o echipă bună poate dura ani de zile aşezarea în pagină, ca să nu mai vorbim de tipărire, iar pergamentul necesar ar umple multe căruţe.

Strigătorul nu fu impresionat şi ripostă:

– Meştere Melzer, noi nu am crezut niciodată că v-aţi putea realiza opera într-un an! Biserica romană îşi răspândeşte doctrina falsă de mai bine de paisprezece secole, aşa că nu contează câţiva ani. Dumneavoastră căutaţi oamenii cei mai buni, plătiţi-i dublu, şi obligaţi-i la tăcere. De bani nu veţi duce lipsă.

La un semn, însoţitorul Strigătorului îşi deschise geanta, de unde scoase o legătură, pe care i-o dădu lui Melzer. Legătura conţinea, fără doar şi poate, două sute de guldeni. Cu ei se putea cumpăra cea mai frumoasă casă din centrul oraşului Mainz.

– Toţi banii sunt de la cei răi, remarcă afabil Strigătorul. Trebuie folosiţi pentru scopuri bune.

– Şi ce se întâmplă dacă învăţătura bibliei dumneavoastră devine cunoscută înainte de a se fi încheiat tipărirea? Ce se întâmplă dacă unul dintre lucrătorii mei începe să vorbească şi îi înştiinţează pe inchizitori?

– Asta nu trebuie să se întâmple, pentru că niciunul dintre ei nu va înţelege ce face. Dumneavoastră nu veţi tipări biblia noastră de la început până la sfârşit, ci pe părţi. Îi întinse lui Melzer pergamentul şi adăugă: De aceea v-am adus doar un capitol, care nu este nici primul şi nici ultimul.

– V-aţi gândit la toate, spuse Melzer laudativ.

Strigătorul râse.

– Doar v-am spus că în rândurile noastre sunt minţi inteligente. Drumul către noi l-a găsit chiar un convent al foştilor fraţi ai ordinului scriptorilor dominicani, augustini şi carmeliţi. Ei au experienţă în ce priveşte cărţile, şi vor face din paginile pe care ni le veţi da când şi când un întreg cu sens. Când puteţi începe?

– Imediat ce voi găsi un număr suficient de calfe, pe care să le fi familiarizat cu arta tipăritului. Cu siguranţă că până atunci se va face primăvară.

– Aşa să fie. La sfârşitul postului veţi primi primul transport de pergament. Pe mine nu mă veţi mai vedea la faţă până de Paşti.

Strigătorul şi tăcutul lui însoţitor îşi luară rămas-bun.

– *Insignia Naturae Ratio Illustrat*, spuse Strigătorul, apoi adăugă: Acum sunteţi unul de-ai noştri, tipăritorule, de aceea trebuie să aflaţi şi numele meu. Eu sunt Fulcher von Straben, arhiegumen de Hohenheim excomunicat de papă şi anatemizat, iar acesta este scutierul meu, Meinhard. Rămâneţi cu bine!

După plecarea celor doi, meşterul se aşeză pe scăunelul lui şi privi pergamentul pe care se afla un scris frumos, dar lipsit de înfloriturí. Începu să citească. Era clar că cel care nu cunoştea contextul nu putea să înţeleagă nimic. Clătină din cap. Ceea ce tocmai îi istorisise vizitatorul i se părea ceva fantasmagoric, halucinant. Dar dacă se gândea la întâlnirile cu Strigătorul în deşert care avuseseră loc de la acea stranie noapte din cârciuma veneţiană, lucrurile îi păreau mult mai explicabile. Mişcarea acelor *boni homines* trebuie să fi atras şi la Veneţia numeroşi membri, atât dintre aşa-zişii susţinători ai papei, cât şi dintre duşmanii acestuia. Doar aşa se explica faptul că Strigătorul apărea mereu în situaţiile ameninţătoare.

Melzer se lovi de mari dificultăţi în găsirea unor muncitori de încredere. Este adevărat că vremurile erau grele, şi că mulţi alergau după o muncă bine plătită. Dar pentru meseria de tipăritor erau potriviţi doar turnătorii în cositor şi cei care făceau oglinzi, aşa că Melzer privea viitorul cu o oarecare neîncredere. Oamenii încă îşi aminteau la Mainz cum câştigase el bani buni cu oglinzile-minune. Dar în timpul ciumei acestea nu le fuseseră victimelor de niciun folos. Când el oferi salariu dublu, în Mainz se răspândi zvonul că meşterul încheiase un pact cu diavolul.

Veşmintele lui fine, bogăţia evidentă şi faptul că el şi Adele Wallhausen mâncau la hanul Vulturul de aur, în timp ce mulţi nu ştiau cum să îşi sature copiii, erau probe suficiente pentru a opri ascensiunea meşterului.

Şi atunci s-a petrecut ceva neaşteptat, care a făcut ca părerea proastă a locuitorilor oraşului să se transforme radical.

Totul a început când Franziskus Henlein, membru al capitulului şi secretar al arhiepiscopului Friedrich, l-a căutat pe Melzer la atelierul din Frauengäßchen, şi i-a anunţat vizita Eminenţei Sale în duminica Floriilor. Arhiepiscopul Friedrich voia să constate la faţa locului posibilităţile oferite bisericii de scrierea artificială.

Melzer se sperie de moarte şi se gândi să fugă, pentru că el credea că fusese descoperit angajamentul cu *boni homines;* dar Adele, discutând cu ea chestiunea, şi-a păstrat cumpătul şi a fost de părere că dacă arhiepiscopul ar fi aflat despre alianţa secretă nu ar fi venit personal, ci şi-ar fi trimis prompt zbirii ori inchizitorul. Pe de altă parte, o vizită a arhiepiscopului acorda celui care se bucura de această onoare un gen de protecţie divină care îl făcea intangibil în faţa oricărei critici.

După o iarnă uscată şi rece, în timpul căreia mulţi locuitori ai Mainzului, din lipsă de lemne, s-au încălzit folosindu-şi mobilierul sărăcăcios, iar ferestrele le-au acoperit cu blănuri, de Florii primăvara şi-a anunţat sosirea. Din josul Rinului adia un vânt călduţ care făcea să crape primii muguri. Procesiunea de Florii, care în alţi ani înconjura de trei ori catedrala şi reprezenta punctul culminant al anului bisericesc, nu a mai avut loc deoarece mai era încă valabil interdictul papei privind oraşul. În loc de asta, arhiepiscopul Friedrich,

în odăjdii mov şi însoţit de secretarul său, a pornit spre strada Frauengäßchen, aflată în apropiere.

Deplasarea pe jos a trezit mare interes, pentru că arhiepiscopul nu mai fusese văzut de mult timp, şi apăruse zvonul că nu s-ar mai afla în oraş. Când ţelul plimbării sale duminicale a devenit cunoscut, zăpăceala a fost mare şi au început presupunerile cu privire la scopul venirii Eminenţei Sale tocmai la meşterul Melzer. Chiar dacă locuitorii oraşului erau sfădiţi cu arhiepiscopul din motivele descrise, evenimentul a contribuit la creşterea faimei lui Melzer, aducând dovada că meşterul era un adept fidel al bisericii.

Arhiepiscopul Friedrich, a cărui corpolenţă nu avusese de suferit în urma foametei de durată, şi care pentru păr şi favoriţi avea angajat special un bărbier, s-a lăsat introdus de către Melzer în arta tipăririi. Urmări cu admiraţie aşezarea literelor, care, stând în cap şi de la dreapta la stânga, ca scrierile evreilor, se îmbinau în fraze şi puteau fi tipărite din nou şi din nou.

După ce a făcut cunoştinţă cu minunea tiparului, arhiepiscopul s-a interesat dacă Melzer îşi practicase meseria şi în Germania. Melzer a negat. Atunci arhiepiscopul l-a întrebat dacă nu ar dori ca, din însărcinarea lui, să tipărească Biblia – trei sute de exemplare, pentru doi guldeni exemplarul împreună cu legătoria.

Melzer tresări abia vizibil. Cum ar fi putut să mai facă şi asta, când comanda Strigătorului îi dădea deja mari bătăi de cap?

Arhiepiscopul interpretă ezitarea meşterului ca pe o nemulţumire faţă de oferta de doi guldeni pe exemplar. Ridică oferta la trei guldeni, şi, deoarece Melzer tot nu răspundea, o ridică la patru.

În cele din urmă, Melzer explică faptul că problema nu era costul, ci forţa de muncă de care avea nevoie pentru o asemenea comandă. Sfânta Scriptură, aşadar Vechiul şi Noul Testament, cuprindea o mie de pagini diferite şi durata era de cinci ani de muncă.

Pe arhiepiscop nu îl speriară nici costurile şi nici timpul, iar Melzer fu nevoit să promită că, imediat ce va dispune de personalul necesar, va accepta comanda.

S-a întâmplat ca, după doar câteva zile, Johannes Gensfleisch, fosta calfă a lui Melzer, să se întoarcă în Mainz şi să se cazeze în casa Gutenberg, la capătul uliţei Schustergasse. Casa mare, cu două etaje şi cu ferestre mici, din plumb, aparţinuse până în urmă cu o sută cincizeci de ani şambelanului arhiepiscopal Gutenberg, şi fusese cumpărată de strămoşii lui Gensfleisch. Casa fusese moştenită de Gensfleisch cu puţin timp înainte de plecarea lui Melzer din Mainz.

Gensfleisch călătorea împreună cu un servitor şi o calfă şi se dădea foarte avut, cu toate că, aşa cum avea să se dovedească în curând, nu dispunea de niciun ban. Pretindea că fugise din Strasburg de frica armagnacilor, unde lucrase ca meşter de oglinzi şi orfevrier. Armagnacii, cete nedisciplinate de mercenari ai fostului duce de Armagnac, colindau Franţa şi Alsacia tâlhărind,

şi îşi făcuseră apariţia chiar în apropiere de Mainz. Se vorbea însă că nu aceste hoarde ar fi fost motivul fugii lui Gensfleisch din Strasburg, ci datoriile şi promisiunea uşuratică de căsătorie făcută unei fete de burghez din Strasburg, care reclama acum primirea de *kranzgeld*[1].

De ziua Sfântului Ioan Botezătorul, Gensfleisch a solicitat primirea în breasla meşterilor de oglinzi şi a orfevrierilor, şi astfel s-a întâlnit cu fostul lui meşter, Michel Melzer.

Gensfleisch a rostit cuvinte pline de recunoaştere în privinţa ascensiunii lui Melzer şi a afirmat în mijlocul membrilor breslei:

– Arta dumneavoastră, meştere Melzer, este vestită. Se spun lucruri minunate despre munca dumneavoastră. Spuneţi-ne, ce este cu aceste zvonuri?

– Nu ştiu despre ce vorbeşti, Gensfleisch!

Melzer nu voia să se lase atras într-o discuţie cu fosta lui calfă. Dar acesta nu îl slăbi şi, spre plăcerea celor prezenţi, continuă:

– Oamenii povestesc că arhiepiscopul Friedrich v-a făcut o comandă pentru o biblie şi că dumneavoastră scrieţi mai repede decât o sută de călugări dintr-un scriptoriu!

– Dacă aşa spun oamenii, aşa o fi!

– Mulţi susţin chiar că aţi fi făcut un pact cu diavolul.

---

[1] Sumă de bani pe care o femeie cu o reputaţie ireproşabilă, care a întreţinut relaţii intime cu logodnicul ei, o putea cere acestuia la desfacerea logodnei. (n.tr.)

Melzer glumi, râzând:

– Câtă dreptate aveţi! Recent, arhiepiscopul mi-a făcut o vizită doar pentru a vedea coada diavolului care îmi atârnă la spate. Să ţi-o arăt şi ţie, Gensfleisch?

Meşterul se întoarse şi îi arătă lui Gensfleisch dosul. Colegii de breaslă râseră de se zguduiră pereţii, iar Henne Wulfgram, cel mai în vârstă dintre ei, spuse:

– Gensfleisch, Gensfleisch, în persoana lui Melzer v-aţi găsit adevăratul maestru!

Din acea zi, Johannes Gensfleisch a făcut pe modestul, iar când a auzit de nevoia de lucrători a lui Melzer, care îl împiedica să îşi facă munca, în timp ce el, Gensfleisch, nu primise nici măcar o comandă, l-a căutat pe fostul lui meşter în atelierul din Frauengäßchen şi l-a rugat prea supus să îl primească la lucru.

Melzer i-a arătat uşa, spunându-i că nu i-a uitat faptele. Dar acesta nu s-a lăsat, a cerut iertare pretextând fumurile tinereţii de care se lăsase stăpânit. A oferit asigurări că era nevinovat de groaznicul incendiu care mistuise casa lui Melzer, dar meşterul a rămas neînduplecat.

A doua zi, Gensfleisch reveni şi îşi reînnoi rugămintea. Melzer l-a făcut neghiob şi l-a dat afară din casă. Când în cea de a treia zi Gensfleisch i s-a înfăţişat din nou şi i-a cerut cinstit de lucru, meşterul s-a mai înmuiat şi l-a angajat împreună cu tovarăşul lui pe care îl adusese de la Strasburg.

În ce priveşte munca, Johannes Gensfleisch nu era o alegere proastă. Obişnuit să utilizeze plumbul

şi cositorul, acesta s-a dovedit curând a fi corespunzător ca turnător de litere, fiindu-i astfel de mare ajutor meşterului. Asta deoarece, înainte de a trece la adevărata muncă, la aşezarea literelor, Melzer avea nevoie de un număr mare de litere, mai multe decât avusese până acum la dispoziţie.

Pe parcursul activităţii comune, Melzer şi Gensfleisch au căpătat treptat o oarecare încredere unul în altul, dar oricum duşmănia anterioară dintre cei doi nu era uitată. În rândul ajutoarelor lui Melzer, care între timp deveniseră doisprezece oameni, Gensfleisch fu curând îndrăgit, şi se părea că în perioada în care fusese plecat caracterul acestuia se corectase, iar din acest punct de vedere nu mai avea nimic comun cu vicleana calfă de odinioară.

Atelierul lui Melzer din Frauengäßchen devenise de mult prea mic, iar când Volbrecht von Ders, *magister scolarum* al catedralei, se ivi la meşter cu un manuscris al Bibliei în mână, care trebuia să fie model al viitoarei scrieri artificiale, şi l-a zorit în numele arhiepiscopului să înceapă odată tipărirea propriu-zisă, meşterul a convenit cu Gensfleisch să organizeze un al doilea atelier în casa Gutenberg, în care să se realizeze în principal tipărirea Bibliei. Cât despre tipărirea bibliei pentru *boni homines*, Melzer îl implică pe Gensfleisch doar cu inima îndoită. Gensfleisch nu ştia decât că Melzer trebuia să tipărească o lucrare secretă pentru o frăţie, şi în aceste vremuri tulburi asemenea asociaţii nu erau puţine.

Johannes Gensfleisch se arăta deosebit de silitor în însuşirea artei tipăritului, şi deseori rămânea până în miez de noapte în atelierul din Frauengäßchen, urmărind peste umărul meşterului cum lucrează acesta. Melzer l-a iniţiat în toate secretele şi amănuntele, aşa cum chinezii procedaseră odată cu el însuşi. Nu avusese nicio reţinere în păstrarea unui secret ori al altuia, pentru că Melzer era convins că, mai devreme sau mai târziu, arta tipăririi se va extinde în toate ţările.

Într-una dintre scurtele nopţi din preajma sărbătorii Sfintei Maria Magdalena, când Melzer şi Gensfleisch încă mai lucrau, cineva a bătut în fereastra atelierului din Frauengäßchen. Crezând că este vorba despre unul dintre cerşetorii care de mai multe ori pe zi cereau pomană ori ceva de mâncare, Melzer i-a cerut ajutorului său să îl expedieze pe vizitator.

Gensfleisch se întoarse şi îi spuse că nu era un cerşetor care cerea să intre, ci un străin care voia să îi aducă lui Melzer o veste importantă. Atunci meşterul se duse la fereastră pentru a rezolva personal chestiunea.

– Ce doriţi la o oră atât de târzie? se interesă Melzer, prost dispus. Mesajul dumneavoastră nu putea aştepta până mâine?

Bărbatul purta o pelerină neagră şi o şapcă rotundă cum aveau de obicei calfele călătoare; dar străinul era prea bătrân şi prea slăbănog pentru o calfă, căci mâinile care îi ieşeau de sub pelerină erau subţiri

şi cu pielea palidă de parcă nu văzuseră lumina soarelui niciodată.

– Mai devreme nu v-am găsit, răspunse necunoscutul, pentru că nici măcar nu vă cunosc numele. Dumneavoastră sunteţi tipograful, nu?

– Da, sigur, străine. Dar ce fel de veste aduceţi, dacă nici măcar nu cunoaşteţi numele destinatarului?

Fără a fi impresionat, străinul întrebă:

– Ştiţi pentru cine întrebuinţaţi arta dumneavoastră de tipăritor?

– Pentru arhiepiscop, firește. Dar pentru asta nu vă dau dumneavoastră socoteală.

– Nu prea cred. Mă refer la frăţia *boni homines*.

Melzer se sperie. Privi în jur pentru a vedea dacă Gensfleisch trăgea cu urechea, dar acesta avea o treabă în celălalt capăt al încăperii.

– De unde ştiţi de *boni homines*, întrebă Melzer cu voce joasă, şi cum aţi aflat de misiunea mea?

Străinul ridică mâna de parcă ar fi vrut să spună „Terminaţi cu întrebările!“ Apoi spuse:

– Vreau să vă avertizez. Şi nu aş ascunde că, dacă vestea vi se va părea importantă, v-aş fi recunoscător pentru o pomană. În aceste vremuri de foamete chiar îmi merge greu. Pâinea costă de şapte ori mai mult decât în vremurile bune, ce să mai vorbim de altele. A trecut un an de când nu am mai văzut gălbenuşul unui ou.

Ce ştia necunoscutul? Melzer înlemnise. Oricum, omul cunoştea denumirea frăţiei. Acest lucru îl făcea curios pe meşter, care scoase din buzunar o monedă.

– Aşadar, ce îmi puteţi spune despre frăţia *boni homines*?

– Lucruri teribile, meştere tipograf! Frecă moneda între degete şi adăugă: *Boni homines* nu mai sunt de mult timp atât de buni cum ar lăsa să se creadă denumirea lor. Credeţi-mă, sunt aliaţi cu diavolul. Frăţia lor are în rândurile ei oamenii cei mai bogaţi ai ţării, dar şi pe cei mai învăţaţi. Ţelul ei este acela de a stăpâni lumea. În acest scop, orice mijloc este bun pentru ei.

Meşterul îl privi neîncrezător şi întrebă:

– De unde ştiţi dumneavoastră asta?

Străinul examină stingherit moneda din mâna lui. Melzer înţelese gestul, şi adăugă o a doua monedă.

– V-aţi implicat într-o chestiune periculoasă, continuă bărbatul, fără a răspunde întrebării puse de Melzer. Restituiţi-le comanda sau fugiţi atâta vreme cât mai aveţi timp!

Melzer scoase capul pe fereastră şi vorbi încet şi apăsat:

– De ce ar trebui să fac asta? Ştiţi, de fapt, la ce se referă comanda? Eu tipăresc biblia acelor *boni homines*!

– Biblie este un cuvânt maiestuos pentru un pamflet.

– Îi cunoaşteţi conţinutul, străine?

Omul confirmă.

– Eu m-am ocupat de aceeaşi treabă pe care o faceţi dumneavoastră acum, dar eu scriu cu pana şi cerneala. Eu sunt un scrib călător şi, împreună cu

alţii asemenea mie, multiplicam biblia – cum îi ziceţi dumneavoastră – lor. Din păcate, nu îmi mai amintesc multe din cele întâmplate atunci. Scriam zi şi noapte, pe o răsplată de nimic, şi nici nu băgam de seamă că eram închişi. Când unul dintre noi, după cinci săptămâni de muncă, şi-a exprimat dorinţa de a se retrage, l-au legat în scaunul de tortură, apoi l-au tras pe roată şi, pe jumătate mort, l-au expus celorlalţi scribi avertizându-i că la fel va păţi cel care visează să părăsească scriptoriumul. Mi-a părut rău de acel slăbănog, şi imediat ce a fost în stare să se ţină pe picioare am căutat o posibilitate de a fugi. Singura ocazie era când, de două ori pe zi, la momente fixe, ne duceam să ne facem nevoile. Am sărit pe fereastră în vârful unui tei şi am coborât în libertate.

– Şi unde s-a întâmplat asta, străine?

– Uitaţi că aţi pus întrebarea aceasta şi uitaţi orice despre acel loc al chinurilor. Dacă aţi afla, v-ar aduce doar nenorociri. După cum am spus, *boni homines* sunt într-adevăr aliaţi cu diavolul. Ei amestecă în apa de băut tincturi care afectează memoria. Eu însumi nu îmi mai amintesc multe. De aceea, nu mă întrebaţi cum mă numesc. Nu ştiu. Prietenul alături de care am fugit şi-a pierdut minţile. Deşi eram în libertate, m-a luat drept un adept al frăţiei şi a fugit...

– Dumnezeule! şopti meşterul. Îmi este greu să dau crezare vorbelor dumneavoastră.

Străinul dădu din cap şi preciză:

– Eu am vrut doar să vă avertizez. Acum aveţi o imagine a ceea ce vă aşteaptă.

Melzer era înspăimântat. Îl privi pe străin îndelung şi în tăcere. În cele din urmă, întrebă:

– Aveţi unde dormi la noapte, străine?

– De ce vă interesează?

– Intraţi. Un acoperiş deasupra capului este, până una-alta, mai bun decât o noapte sub cerul liber.

Melzer închise fereastra şi se duse la uşă.

Când ajunse în faţa casei, străinul nu mai era acolo. În lumina lunii, pe Frauengäßchen domnea liniştea. În locul unde uliţa dădea în Liebfrauenplatz, o pisică se furişa pe caldarâm.

Meşterul trase cu urechea în noapte. Se întreba dacă nu cumva visase. Deodată simţi o mână pe umăr şi auzi vocea lui Gensfleisch:

– Meştere Melzer, şi mâine este o zi.

Capitolul XVI
Cunoştinţe dobândite în pădure

Eram zăpăcit în urma discuţiei cu vizitatorul nocturn, şi, după ce Gensfleisch a plecat, am luat încă o dată în mână manuscrisul lăsat de Fulcher von Straben. Cu speranţa că rândurile acestuia îmi vor furniza o dovadă care să susţină vreo afirmaţie a străinului, am încercat să înţeleg textul scris în latină. Dar eram tot mai nelămurit pe măsură ce îl reciteam.

Era o fericire să scrii în limba latină, pentru că limba noastră este tot atât de ţărănească precum bălegarul de pe ogoare, dar era greu să citeşti în aceeaşi limbă, pentru că fiecare ştiinţă foloseşte alte cuvinte, iar medicul nu se înţelege cu avocatul, cum nici canonicul nu se înţelege cu arhitectul vorbind aceeaşi latină.

Ce puteam să înţeleg din referirile la *ars transmutationis*, *lumen animae* ori *materia prima*, care, scoase din text, erau denumite şi *massa confusa*, şi trebuia să fie materia de bază pentru producerea pietrei filozofale? Încercaseră deja mulţi să aspire la dominaţia

lumii, chiar şi călugări pioşi, fără a intra în conflict cu religia ori a da de bănuit asta.

Pe mine m-a intrigat mult mai mult un aliniat despre *Ponderatio*, un cuvânt pe care încă nu îl auzisem, şi, dacă înţelegeam bine, acesta însemna o metodă de vindecare miraculoasă a bolilor, dar şi de vindecare a fetelor asupra cărora fuseseră făcute vrăji. Dacă aş fi înţeles complet scrierile, vi le-aş fi redat acum cu plăcere, dar eu nu am priceput decât că în primul caz un bolnav a fost pus într-o terezie şi a fost uns cu un unguent din extract de cinci-degete, mătrăgună, sium latifonium, aconitum, ulei şi sânge de liliac. Pe talerul celălalt al tereziei erau puse tot felul de ofrande care să echilibreze greutatea bolnavului. Apoi intervenea vraciul, spunea câteva fraze magice, şi terezia se înclina într-o parte ori în cealaltă. Dacă ofrandele urcau, bolnavul era vindecat de Agathodaimon; dacă ofrandele coborau, el trebuia să moară.

Nu ştiu dacă era nevoie ca învăţaţii să scornească asemenea prostii. Oricum, nu era ceva pasibil de pedeapsă, altfel ar fi trebuit ca jumătate din lumea acesta să putrezească între zidurile închisorilor.

Mă întrebam doar dacă toate acestea aveau ceva de-a face cu povestea lui Iosua sau Isus, pe care mi-o spusese Strigătorul.

Totuşi, ceva din ceea ce îmi spusese vizitatorul nocturn nu îmi dădea pace. Nu ştiam în cine trebuia să am mai mult încredere, în străinul din noapte sau în Strigătorul Fulcher von Straben.

Năuc precum o maică aflată în levitaţie, căutam răspunsul la această întrebare, şi bineînţeles că Adelei nu i-a scăpat starea mea. Adele era o femeie cu experienţă, pentru mine aproape cu prea multă experienţă; în orice caz, ea a evitat să pună întrebări pentru a cerceta neputinţa mea de a mă concentra, aşa că eu am fost cel care, în cele din urmă, am întrebat-o dacă nu îi sare în ochi ceva din purtarea mea.

– Ba da, a răspuns ea. Dacă te preocupă ceva, îmi vei spune despre ce este vorba.

M-am întrebat de ce îmi făcea sarcina atât de grea? De ce în această situaţie funestă nu îmi era alături?

Ezitant, dar mânat de un suflu interior, am pus-o la curent cu toate cele povestite de vizitatorul nocturn, şi cu dilema în care mă aflam.

După ce Adele mă ascultă uimită, întrebă:

– De ce vizitatorul nocturn a dispărut dintr-odată, dacă spunea adevărul? Din partea ta nu avea de ce a se teme!

– Aşa am gândit şi eu, am răspuns. Pe de altă parte, cunoştea foarte multe amănunte pe care le putea şti doar cineva care a trăit în interiorul frăţiei. Şi dacă afirmaţiile lui sunt corecte...

– Atunci...?

Adele luă o mină serioasă. Dacă îi interpretam corect privirea, se temea. Am luat-o în braţe şi am strâns-o de parcă aş fi vrut să îi arăt puterea mea. În realitate, nici eu nu eram mai puţin înfricoşat, dar jucam rolul durului trecut prin toate greutăţile vieţii şi

uns cu toate alifiile. Îmi umblau prin cap mii de lucruri legate de cum ar trebui să mă comport.

Până acum nu începusem încă tipărirea, pentru că executarea literelor şi celelalte pregătiri pentru un text atât de vast solicitau prea mult timp în condiţiile existenţei şi a altor obligaţii.

De Paşti primisem primul transport de pergament, dar Strigătorul, din motive necunoscute, nu se mai arătase. Încă mai puteam refuza contractul pentru *boni homines*, dar nu era recomandabil să o fac, pentru că, în cazul în care vizitatorul nocturn spusese adevărul, ar fi echivalat cu condamnarea mea la moarte. Ştiam prea multe. Pe de altă parte, puteam să mă aştept ca frăţia prea ilustrelor spirite să mă asasineze mişeleşte imediat ce îmi terminam treaba. Probabil că, având în vedere experienţele mele din Veneţia şi Constantinopol, îmi făceam prea multe gânduri, griji neîntemeiate a căror motivaţie exista doar în ignoranţa mea.

Totuşi, lipsa de informaţii mă rodea. Voiam să fac lumină în întuneric şi să mă lămuresc în privinţa celor care îmi dăduseră comanda. Aşa s-a clocit în mine ideea de a căuta misteriosul loc învăluit în mister din Eifel, în care se afla centrul spiritual al frăţiei.

Adele, care era originară din Koblenz, nu îşi amintea de vreun loc numit Ellerbach, iar un învăţat înţelept de la mănăstirea St. Christoph, care scrisese un letopiseţ al lumii şi care dispunea de un compendiu al tuturor locurilor, cetăţilor şi mănăstirilor, nu a găsit Ellerbach amintit niciunde.

Între timp, planul meu s-a consolidat în asemenea măsură, încât de ziua Arhanghelului Mihail, la două luni după acea întâlnire nocturnă, am şi plecat la drum.

Primele ceţuri ale toamnei coborau când dis-de-dimineaţă părăseam Mainzul cu căruţa şi căruţaşul meu, în direcţia Trier. Dar mai intens decât lumina toamnei am păstrat amintirea lacrimilor Adelei. Adele plângea pentru mine şi m-a sărutat la despărţire de parcă s-ar fi temut că nu mă voi mai întoarce niciodată.

Când am trecut prin Soonwald, frunzele erau îngălbenite; în pădurea Idar acestea erau roşii, iar când am ajuns pe creasta Hunsrück luaseră deja o nuanţă maronie. Am oprit pentru o noapte în târguşorul Birkenfeld, unde l-am convins cu greu pe hangiu că ne interesa doar dormitul, deoarece luasem cu noi suficiente rezerve de mâncare. În aceste vremuri grele, niciun hangiu nu era bucuros să ospăteze un străin, cele de-ale gurii ajungându-i abia pentru familia lui.

Ajuns la Trier, aflat pe unul dintre cele mai frumoase fluvii cunoscute de mine, m-am despărţit atât de căruţaşul meu, cât şi de binefacerile civilizaţiei. Mi-am atârnat pe un umăr sacul de călătorie şi am plecat spre nord pe jos.

Nu îmi puteam imagina că în acest peisaj încântător, care ar fi făcut să vibreze orice poet, voi da de o mănăstire în care răul era la el acasă. Pădurile şi înălţimile aparţineau arhiepiscopiei Trier, iar ţăranii din satele răzleţe erau oameni credincioşi. Cu un „Tatăl nostru“ ori un „Ave“ găseam de fiecare dată găzduire

peste noapte, dar nimeni nu îmi putea răspunde la întrebarea mea despre locul numit Ellerbach.

La poalele înălţimii Meckler, de unde cuprindeai cu privirea întregul Weißland, m-am întâlnit cu un tovarăş de drum sfrijit. El se plângea de lipsa dragostei faţă de aproape şi de zgârcenia ţăranilor, care pentru unul ca el nu mai aveau nimic de mâncare, şi care până şi o bucată de pâine stricată preferau să o dea la porci în loc să o ofere unui călător. Un coltuc de pâine din provizia mea i-a dezlegat limba, şi atunci l-am întrebat dacă prin călătoriile lui în Eifel auzise de un loc denumit Ellerbach.

Vorbăreţul drumeţ a devenit dintr-odată tăcut, şi a vrut să plece, dar eu l-am oprit şi am repetat întrebarea.

Omul a arătat către vest, unde şerpuia spre Mosel un râuleţ cu numele de Nims. Trebuia să îl traversez, să o ţin spre vest până ce aveam să dau de un alt râu cu numele de Prüm, după care trebuia să merg în susul râului timp de două zile.

Am făcut ceea ce mi s-a spus, şi am rătăcit – altfel nu mă pot exprima – prin păduri, având ca orientare doar cursul râului Prüm. Râul, care acum devenise o gârliţă ce putea fi traversată cu piciorul, mă năucea, pentru că îşi schimba în permanenţă cursul în toate direcţiile posibile.

Întâlneam tot mai puţini oameni, iar cei pe care îi întrebam despre Ellerbach pretindeau că nu auziseră în viaţa lor de aşa ceva. Din acest motiv, am rămas cu impresia că aceştia erau în mod misterios obligaţi să

nu dezvăluie ceea ce ştiau. Şi tocmai acest lucru mi-a întărit convingerea că mă aflam pe drumul cel bun. În orice caz, nu am renunţat, continuându-mi drumul prin păduri la est de râu.

Câteva drumuri brăzdau ţinutul, şi în mai multe locuri roţile căruţelor lăsaseră urme adânci în solul lutos. O zi întreagă am umblat, de dimineaţă până la căderea întunericului, fără să întâlnesc un suflet de om.

În ziua următoare, pe la prânz – tocmai mă făcusem comod sub un desiş de molizi – am auzit paşi prin pădure. La început am crezut că mi s-a părut, pentru că nu vedeam niciun om, nici vreun animal care să fi produs acest zgomot. Mă uitam descurajat în faţă.

Deodată, am tresărit speriat: în faţa mea se afla un om uriaş, îmbrăcat în zdrenţe. Avea barbă, şi mă examina, aplecat deasupra mea. Nu îi puteam vedea chipul, şi aşa cum stătea, cu soarele în spate, părea negru ca diavolul. Am vrut să ţip, dar m-am temut că se va arunca asupra mea, şi fizic îi eram cu mult inferior. Aşa că am bâlbâit:

– Ce doriţi de la mine?

Mă şi vedeam scotocindu-mă prin buzunare pentru a-i da nişte bani. Dar uriaşul a rămas ca împietrit; nu scotea niciun sunet şi se holba de sus la mine.

Am rămas în această poziţie neplăcută mai mult decât mi-ar fi plăcut, incapabil de a gândi. Nu mai ştiu cât timp ne-am examinat reciproc astfel; în orice caz, deodată s-a petrecut ceva cu totul şi cu totul neaşteptat:

omul tăcut s-a îndreptat, s-a întors şi a luat-o la fugă drept prin desişul din care probabil că venise.

Acest comportament m-a năucit la fel de mult ca apariţia neaşteptată a bărbatului. Dar pentru că era singurul om întâlnit de mine în ultimele două zile, şi probabil unicul care m-ar fi putut ajuta, l-am urmat.

Nu este greu să urmăreşti un fugar în pădurile dese dacă te încrezi mai mult în urechi decât în ochi. Trosnetul ramurilor rupte lasă o urmă sonoră, aşa că nu a durat mult până l-am ajuns pe uriaşul cel nerod. I-am ieşit în faţă şi l-am întrebat de ce fuge de mine.

În timp ce aşteptam un răspuns, am surprins o umbră de nelinişte în privirea lui. Se părea că teama sa era mai mare decât a mea.

– De ce fugiţi de mine? am repetat eu întrebarea.

Când am văzut că evita iarăşi să răspundă, am continuat:

– Cu siguranţă că veniţi din Ellerbach! De mine nu aveţi de ce să vă temeţi, credeţi-mă.

Pentru a da greutate vorbelor mele, m-am retras un pas şi am evitat să îl privesc în ochi. Însă nu mi-a scăpat faptul că el mă urmărea foarte neliniştit.

Deodată, i-am auzit vocea:

– Eu nu sunt dintre aceia. Toţi sunt diavoli, toţi!

– Aţi fugit? m-am interesat eu atent.

– Fugit? veni răspunsul lui tot sub formă de întrebare, de parcă nu ar fi cunoscut sensul cuvântului.

– Aţi lucrat la scriptoriumul *boni homines*, şi aţi reuşit să scăpaţi.

– Da, răspunse uriaşul cu o voce clară. Sunt diavoli cu înfăţişare umană. Se roagă lui Ormus, Baphomet şi Asmodi, iar rugile lor le dau puteri supranaturale.

– Puteri supranaturale?

– Puteri pe care nu le posedă un om obişnuit. Cu puterile lor spirituale, ei fac plantele să încolţească şi florile să înflorească, fac să vorbească capetele tăiate care se rostogolesc pe podea, şi şterg din minte amintirile altor oameni cum stingi o lumânare. Toate acestea le-am văzut cu ochii mei.

– V-au şters şi dumneavoastră amintirile?

Omul pădurii încercă să zâmbească.

– Nu ştiu.

– Cum vă numiţi?

– Nu ştiu.

– Dar v-a rămas în memorie ce aţi suferit în acel loc?

– Nu ştiu. Ştiu doar că treizeci de zile şi treizeci de nopţi am fost ţinut într-un scriptorium, şi am scris texte de neînţeles cu un conţinut groaznic, până când mi-a căzut capul pe masă precum o căpăţână de varză, şi că am căutat o ocazie pentru a fugi. Cum am ajuns aici, nu ştiu.

– Cu cât timp în urmă s-a întâmplat asta?

Uriaşul a ridicat din umeri.

– Sunt de atunci săptămâni, sau luni, sau mai mult.

– Unde se află totuşi acel loc misterios, am întrebat eu surescitat, ştiţi, nu?

– Dumnezeule! strigă omul pădurii. Niciodată nu voi uita acel loc. Se află de partea cealaltă a râului,

spre vest, şi într-acolo duce un singur drum, o minune a naturii care trebuie că a fost creată de diavolul Baphomet, pentru că în stânga drumului cresc, pe kilometri întregi, doar stejari, iar pe dreapta se înşiră, unul după altul, molizi. Dar vă sfătuiesc să nu folosiţi drumul, pentru că ascunde gropi-capcană care au pe fund ţepuşe ascuţite şi pui de năpârcă.

Cuvintele bărbatului mi-au dat fiori. Mă tulbura modul său limpede de a vorbi în timp ce alte amintiri îi lipseau. Da, mă întrebam dacă omul pădurii nu juca oare teatru sau dacă nu avea sarcina fie de a ţine la distanţă vizitatori nedoriţi şi curioşi ca mine, fie de a-i aduce pe aceştia în ghearele misterioasei frăţii.

Bănuielile mi s-au adâncit când mi-am amintit de întâlnirea cu vizitatorul nocturn sosit la atelierul meu. Oare avertismentele lui nu puteau fi o capcană sau o verificare a încrederii care mi se putea acorda?

Pe lângă toate acestea, limbariţa omului pădurii devenea treptat tot mai năvalnică. Acesta vorbea despre întâmplări bizare, probe de curaj la care erau supuşi novicii, care trebuiau să meargă cu picioarele goale pe cărbuni aprinşi, să sară dezbrăcaţi în grămezi de scaieţi, şi doar cine trecea cu bine ambele încercări era primit în treapta cea mai de jos a frăţiei. În temniţele mănăstirii ţineau suboameni – aşa îi numeau ei pe prizonieri – şi îi utilizau pentru experimentele din domeniul alchimiei. Le dădeau băuturi otrăvitoare care le umflau burţile ca pe o băşică de porc, şi la un moment dat începeau să plutească precum îngerii din cer. Femei de o

frumusețe deosebită, pe care le furau în expedițiile lor, erau utilizate pentru perpetuarea rasei, iar când mamele își pierdeau capacitatea de procreare erau zidite de vii, lăsându-li-se o rație de subzistență pentru trei zile.

Cu siguranță că omul pădurii ar fi enumerat și alte perversități ale ticăloșiei umane, dar l-am întrerupt cu o exclamație al cărei ecou repetat păru a-l neliniști. Bărbatul a revenit la muțenia lui și, oricât m-am străduit, nu am reușit să îi mai smulg vreo vorbă.

În ciuda avertismentelor acestuia, am pornit spre vest; trebuia să descopăr citadela frăției. Gândul la tainicele îndeletniciri magice mă stimula. Ceva nelămurit mă trimitea înapoi la râul Prüm, ale cărui ape le-am traversat fără nicio problemă. Dar unde se ascundea drumul despre care vorbise omul pădurii?

Am umblat la întâmplare patru kilometri spre sud, pe celălalt mal al râului, fără să întâlnesc vreun drum sau vreo așezare omenească. De aceea am decis să mă întorc, și astfel am fost surprins de lăsarea serii. M-am retras la marginea pădurii, sub un molid tânăr cu coroana deasă. Ramurile acestuia mă fereau oarecum de răceala și de umezeala care în acest anotimp însoțeau noaptea pe acele meleaguri.

Am dormit prost, probabil din cauza aerului rece și umed al nopții, dar și din cauza gândurilor care îmi stăruiau asupra mănăstirii acelor *boni homines*. Când începu să se lumineze, m-am ridicat. Dinspre râu venea un sunet ciudat, pe care nu mi-l puteam explica.

Mi-am strâns lucrurile în grabă şi m-am îndreptat către malul râului.

Ascuns după un trunchi noduros, am văzut cum, în mijlocul râului, un atelaj căuta să urce în amonte. Căruţaşul purta o mantie lungă, neagră. Încărcătura căruţei consta din saci şi baloturi cu bagaje, iar căruţaşul folosea albia râului drept drum. Caii aveau dificultăţi în a înainta pe această cale. De aceea, căruţaşul biciuia animalele, care săreau şi nechezau.

Mai întâi am vrut să strig la căruţaş, dar imediat m-am răzgândit. Dacă într-adevăr misterioasa mănăstire se afla în apropiere, căruţaşul probabil că se află în slujba acesteia. Poate că avea să mă conducă direct acolo. Am urmărit, deci, atelajul, la o distanţă de la care nu puteam fi descoperit.

După ce a parcurs un kilometru în susul apei, căruţa a părăsit albia, a luat-o spre vest, şi în mare viteză s-a îndreptat spre marginea pădurii. Cu toate că de la distanţă nu am putut distinge vreun drum sau vreun luminiş, căruţaşul gonea spre pădurea întunecoasă făcându-mă să cred că atelajul se va zdrobi în clipa următoare, dar acesta dispăru în întunericul pădurii înainte ca eu să îmi dau seama ce se întâmplă.

Am luat-o pe urmele lăsate de roţile căruţei pe solul pajiştii. Am descoperit în pădure o trecere în rămuriş asemănătoare bolţii unei galerii. După o jumătate de kilometru pierdusem de o vreme din ochi atelajul, când m-am trezit deodată pe un drum mărginit

în stânga de stejari, iar în dreapta de molizi, aşa cum îl descrisese omul pădurii.

Amintindu-mi de avertismente, am evitat drumul şi m-am deplasat prin pădurea de stejari din stânga. Căruţa părea să fi zburat, pentru că nu mai auzeam niciun sunet, iar pe drumul pietruit nu se mai vedea nicio urmă. Uriaşul scăpat din fortăreaţă îmi povestise lucruri atât de îngrozitoare, încât stejarii noduroşi, acoperiţi cu muşchi verzui, cu rădăcini încolăcite monstruos, îmi păreau a fi gnomi ori balauri dezgustători. Alţii rămâneau neclintiţi ca nişte soldaţi în post. Am tresărit când m-a atins o mână ca de gheaţă, dar de fapt nu era decât o frunză udă, veştedă, care, ruptă de roua grea, îmi căzuse pe faţă.

Drumul mi se părea că nu se mai termină, iar solul umed şi moale al pădurii îmi solicita un consum mare de energie. Icneam, scoteam aburi pe gură, şi la intervale scurte mă opream şi ascultam cu atenţie liniştea funestă a pădurii, dar percepeam doar foşnetul frunzelor şi zgomotul făcut de roua dimineţii care cădea pe muşchi.

Trebuie să fi mers o oră bună pe lângă drum, când dinspre acesta pătrunseră raze de lumină. Se părea că ajunsesem într-un luminiş inundat de razele soarelui. Mi-am încetinit mersul şi m-am furişat ca un brigand. Pentru a nu fi descoperit, m-am îndepărtat de drum; arborii se luminară, soarele pătrundea prin desiş, şi după câţiva paşi mi s-a oferit o privelişte neaşteptată.

Un vast spaţiu rotund se ivi ca decupat din pădure. În centru, înconjurat de un zid dărăpănat, dotat

cu creneluri şi dominat de turnuri şi clădiri înalte era o cetate, un sat, dar ce spun eu, era un oraş în care mişunau oameni – în orice caz asta am concluzionat având în vedere zgomotele care pătrundeau peste zid. Poarta oraşului, de trei ori mai înaltă decât propria lăţime, întărită cu grinzi transversale masive, era încadrată de două turnuri pătrate. Era încuiată şi, după cum era construită, părea imposibil de forţat.

Am mai numărat patru turnuri în oraş, dintre care trei cu acoperişuri ascuţite. Al patrulea, cel mai înalt, se deosebea de celelalte nu doar prin dimensiuni, ci şi pentru că se afla într-o stare de avansată ruină. Din ferestrele minuscule ale celor şapte etaje se desprindeau pietre, crăpături late marcau zidăria, iar din acoperiş mai rămăsese doar lemnăria goală.

La orizont, în spatele fortăreţei, se ridica pădurea, iar eu mi-am imaginat că de acolo se putea arunca o privire asupra interiorului oraşului. Am decis, deci, să ocolesc oraşul la adăpostul pădurii şi să urc pe culmea din cealaltă parte.

Pentru a face acest drum am avut nevoie de o zi întreagă, dar acum realizam adevărata întindere a cetăţii, care era mai mare decât crezusem. În plus, desişul era plin de mărăcini şi a trebuit să ocolesc mult pentru a-mi atinge ţelul. În cele din urmă am urcat colina cu sol pietros şi cu vegetaţie mai rară decât zona împădurită. Mă grăbeam, pentru că trebuia să arunc o privire asupra cetăţii înainte de căderea întunericului.

Când am ajuns în vârf abia mai respiram, iar când am ieşit de după un pâlc de arbori pentru a privi în jos, din senin am simţit o lovitură puternică în ceafă şi mi-am pierdut cunoştinţa. În intervalul dintre enigmatica lovitură şi durerea care a urmat mi-a trecut prin cap că fusesem lovit de trăsnet. După care am văzut negru în faţa ochilor.

Când mi-am revenit, primul lucru perceput a fost liniştea. Am auzit apoi trosnetul unei făclii care ardea. M-a cuprins frica, crezând că mă aflam pe un rug. Am vrut să mă ridic, să fug, dar simţeam că prin vine îmi curge plumb în loc de sânge. Membrele îmi erau ţepene şi mă apăsa o greutate inexplicabilă.

Adunându-mi toate puterile, am reuşit să deschid ochii. Atunci, din întuneric s-a desprins un chip cunoscut. Era Fulcher von Straben, bărbatul cunoscut de mine ca Strigătorul în pustiu.

Îl cunoscusem pe acesta ca pe un om aproape bun, dar acum deasupra mea era aplecat un chip ameninţător. Avea ochii roşii, de parcă ar fi împrăştiat foc. Am încercat să îi evit privirea, dar acei ochi pe care mă străduisem atât de mult să îi deschid, acum nu mai puteam să îi închid. Aşa că m-am uitat în ochii groaznici ai Strigătorului o clipă ca o veşnicie, şi am avut impresia că devenisem prizonierul lor. Am vrut să strig, să mă apăr, să lovesc, dar privirea lui îmi ucidea orice intenţie.

În cele din urmă, Fulcher încetă jocul lui abominabil şi începu să vorbească pe un ton pe care nu îl mai auzisem la el.

– Meşter Melzer, spuse el, ai abuzat de încrederea mea! Curiozitatea este duşmanul de moarte al încrederii. De ce ai făcut asta?

Am vrut să răspund, să spun că eu trecusem prin prea multe dezamăgiri, surprize şi eşecuri din cauza scrierii artificiale, şi că dorisem să mă conving cu privire la cele urzite de *boni homines*. Dar, într-un mod ciudat, gura îmi rămase închisă. Oricât m-aş fi străduit, nu puteam să răspund.

Strigătorul păru că îmi citeşte gândurile, pentru că a continuat:

– Eu ţi-am spus adevărul despre frăţia noastră, sau, mai bine spus, atâta cât ţi se cuvenea. Orice cuvânt în plus, orice altă informaţie ţi-ar fi cauzat doar nenorocire. Sau, meştere Melzer, ştii mai multe decât ţi-am destăinuit eu?

Am dat din cap cu atâta zel, încât m-a durut ceafa, pentru că mă temeam de alte ameninţări din partea Strigătorului. Mă simţeam ciudat de neajutorat şi îmi era frică. În această situaţie, frica era singura senzaţie care mă anima.

Strigătorul continuă:

– De ce nu ai început încă să îţi execuţi sarcina? În loc să faci asta, mă spionezi ca un tâlhar. Ai crezut că fortăreaţa noastră nu este păzită, şi că oricine rătăceşte prin pădure poate pătrunde aici? Nu ai văzut schimonoselile arborilor şi trunchiurile copacilor care păreau veghetori? Nu erau arbori, meştere Melzer, erau paznicii noştri, iar numărul lor este mai mare decât cel

al gărzilor de la Vatican. În acest loc, nimic nu este ca în restul lumii, totul este cu susul în jos, ceea ce este diavolesc este sfânt; noi considerăm prostie ceea ce în altă parte este considerat înţelepciune, şi cele mai puternice otrăvuri sunt folosite aici drept leacuri. Tu însuţi ai fost ameţit de o asemenea otravă, pentru a înţelege adevărul nostru. Ştiu că îmi pricepi vorbele, dar nu eşti capabil să dai o replică. Trebuie să treacă o vreme până când îţi vei recăpăta simţurile şi vei putea răspunde tuturor întrebărilor mele.

Cu un zâmbet diabolic, Fulcher von Straben se îndreptă spre o uşă joasă cu tocul rotunjit şi dispăru din câmpul meu vizual. Am mai văzut doar un cerc, de parcă aş fi privit printr-o ţeavă, şi de aceea mi-a fost greu să deosebesc şi altceva în camera în care mă aflam. Deasupra mea, bârne solide, înnegrite de funingine, susţineau tavanul, iar pe peretele de lângă uşă pâlpâia o făclie. În stânga am observat un orificiu de iluminat care se îngusta din interior spre exterior, unde se termina printr-un ieşind mare cât o palmă. Din câte mi-am dat seama pipăind cu degetele cu mare efort, mă aflam pe un pat din lemn; dar înainte de a apuca să mă mai gândesc la ceva, m-a cuprins somnul.

Când m-am trezit, făclia arsese şi afară apăruse soarele. I-am văzut lumina prin ferestruica din stânga. Greutatea din oase îmi dispăruse, aşa că m-am ridicat pentru a arunca o privire prin ferestruică. Îmi imaginasem că mă aflu într-un beci, sau la nivelul solului, de aceea m-am speriat când am descoperit lumea

departe sub mine. Era evident că fusesem dus în turnul cel dărăpănat.

Nu cutezam să deschid uşa, pentru că îmi erau vii în amintire cuvintele lui Fulcher. Aşa că m-am aşezat pe pat, preocupat de ce avea să se întâmple acum.

Frăţia, cu bizara ei doctrină, cu măreţele-i ţeluri şi cu necuratele-i mijloace, îmi părea tot mai misterioasă. După cât se părea, Fulcher voia ca eu să termin tipărirea bibliei. Dar dacă acum ştiam atât de multe, avea să mă lase să îmi termin treaba?

Dacă problema era atât de urgentă, ce se ascundea în spatele tăcerii lui din ultimele luni? Aveam impresia că el avea de luptat nu doar contra unor duşmani din afară, ci şi împotriva unora din propriile rânduri. Voia oare ca prin această tipărire a doctrinei lui să îi reducă la tăcere?

Capul îmi vâjâia. Nu mai ştiam de când nu mai mâncasem, iar stomacul mă chinuia cu foamea. Deodată, am auzit paşi.

Mă aşteptam să îl văd pe Fulcher von Straben, dar în uşă apăru o femeie. Purta veşminte de ţărancă, arăta ca o slujnică, şi avea capul acoperit cu un batic. În mâna dreaptă ţinea o făclie, pe care o puse în locul celei arse. Mai avea cu ea un coş cu pâine şi apă, şi îl puse înaintea mea pe podea, fără a scoate o vorbă.

Când s-a ridicat, i-am văzut chipul. Privirile ni s-au întâlnit, şi am simţit cum mi se înfige un cuţit în inimă. Din gura femeii ieşi o exclamaţie de surprindere. Apoi, am rămas amândoi încremeniţi.

– Simonetta! am spus eu, nevenindu-mi a crede.

– Nu cunosc acest nume, a răspuns ea.

– Simonetta, sunt eu! Michel Melzer!

– Îmi plăceţi, Michel Melzer.

– Simonetta, nu mă recunoşti?

– Oh, ba da, sunteţi Michel Melzer.

M-am uitat la ea. Privirea îi era absentă. Am strâns-o în braţe şi i-am simţit trupul. Nu a opus rezistenţă, dar nici plăcere nu părea să îi fi făcut gestul. În ochii mei au apărut lacrimi. O ţineam în braţe şi suspinam.

– Simonetta! am repetat, acoperindu-i faţa cu sărutări.

Ea surâse, dar fără nicio altă reacţie.

La început, am crezut că Simonetta juca teatru pentru a mă pedepsi. Apoi mi-am amintit de întâlnirea cu omul pădurii, care putea să povestească multe, dar nu îşi cunoştea propriul nume; mi-am amintit de explicaţia lui pentru acest lucru. Am început, deci, cu grijă:

– Simonetta, îţi aminteşti de Veneţia, de vremea când eram împreună, de dragostea noastră?

Ochii Simonettei s-au luminat şi a strigat plină de entuziasm:

– Oh, da, îmi amintesc de Veneţia, unde cântam la lăută, îmi amintesc de iubitul meu...

– Cum se numea el?

– Nu ştiu. Nu ştiu niciun nume.

În disperarea mea amestecată cu furia, am dus-o pe Simonetta la pat şi am aşezat-o pe el. Am

îngenuncheat în faţa ei, i-am strâns mâinile între palmele mele şi i-am spus printre lacrimi:

– Cum arăta iubitul tău, Simonetta? Priveşte-mă! Arăta ca mine?

Simonetta îmi examină cu mare atenţie chipul. Se gândi, şi după un timp răspunse:

– Da, arăta exact ca tine. Cred că tu eşti acela.

Ar fi trebuit să jubilez, dar indiferenţa din răspunsul Simonettei m-a şocat. Pentru a nu-mi vedea lacrimile, mi-am ascuns faţa în poala ei. Un sentiment de fericire m-a cuprins când, pe neaşteptate, i-am simţit mâna în părul meu. Mă mângâia de parcă ar fi vrut să mă consoleze. Am rămas aşa mult timp, fără să ne spunem o vorbă.

Totul îmi părea un coşmar. Începusem să mă îndoiesc de mine însumi, să mă îndoiesc de ceea ce trăiam acum. Era realitate ori era o fantasmagorie diabolică declanşată de evenimentele din ultimele zile? În vreme ce căutam un răspuns, în vreme ce capul meu se odihnea pe coapsa Simonettei şi îi simţeam căldura plăcută, mi s-a părut că cineva pătrunde neobservat în încăpere. M-am ridicat brusc. În spatele meu se afla Fulcher von Straben.

Fără să mă gândesc, m-am aruncat asupra lui. Fizic, Strigătorul îmi era superior, lucru care mă interesa prea puţin în acest moment.

– Ce i-aţi făcut? am întrebat plin de furie. Ce i-aţi făcut fetei? De ce aţi adus-o aici pe Simonetta?

Fulcher mă împinse înapoi lângă Simonetta, pe pat.

– Te aprinzi uşor, Melzer. Acţionezi deseori înainte de a gândi, ceea ce este dăunător pentru un bărbat cu statutul tău.

– Ce i-aţi făcut Simonettei? am repetat eu întrebarea.

– Nimic important, răspunse Fulcher. A băut din licoarea uitării. Pentru ea, trecutul mai există doar fragmentar.

– Şi-a pierdut memoria! am strigat.

– În niciun caz, a răspuns Strigătorul în pustiu. Lucrurile pe care astăzi nu şi le mai aminteşte şi le va aminti mâine, când alte lucruri îi vor dispărea din memorie. Cât despre motivul prezenţei ei în acest loc, dă-ţi singur răspunsul. Te-am cunoscut drept sceptic, suspicios şi îndărătnic, un om care merge la rădăcina lucrurilor. Nu am vrut să risc şi să te introduc în secretele frăţiei noastre fără a avea certitudinea că nu te vei întoarce împotriva noastră. Bănuiam că nu te vei mulţumi cu ceea ce ţi-am destăinuit, informaţii care reprezintă mai mult decât ştie cineva din afara rândurilor noastre. S-a nimerit bine că ai venit pe urmele ei la Verona. Însă oamenii mei au fost mai rapizi. Aşa cum am spus, noi avem acoliţi peste tot. Ei au adus aici fata ca zălog. Achită-te de obligaţia ta, şi o vei avea. Şi să nu îţi mai treacă prin cap că eşti mai deştept decât Strigătorul!

Am luat mâna Simonettei şi am încercat să îmi fac ordine în gânduri, ceea ce nu era tocmai uşor având

în vedere neașteptata cotitură a sorții. Îmi era clar că, vrând-nevrând, trebuia să tipăresc diabolica biblie a acestor *boni homines*, și trebuia să o fac repede dacă voiam să o recapăt pe Simonetta.

Făclia pâlpâia în curentul de aer. Fulcher îi făcu Simonettei semn să se îndepărteze, iar ea se ridică fără nicio ezitare.

Înainte ca ea să iasă pe ușă, am mai strâns-o o dată în brațe, am mângâiat-o și i-am spus printre lacrimi:

– Ai încredere în mine, totul va fi bine!

Am avut senzația că încă mai simțea ceva din vechea noastră legătură.

După ce Simonetta părăsi camera, Fulcher von Straben mi se adresă:

– Deci?

– Trimiteți suficient pergament la Mainz, și furnizați-mi la timp manuscrisele. Veți avea biblia.

– Știam eu! spuse râzând Fulcher și mă bătu pe umăr, după care dispăru fără ca măcar să mai salute.

I-am auzit pașii în timp ce cobora și râsul diabolic. Am înghițit lacom pâinea adusă de Simonetta. Deși îmi era foarte sete, am luat urciorul cu apă și l-am golit pe ferestruică. Apoi m-am întins pe pat și am așteptat să văd ce va urma.

Faptul că o găsisem pe Simonetta tocmai aici, în pădurile izolate din Eifel, mi se părea absurd și de neînțeles. Am strigat numele Simonettei, pentru a mă asigura că nu visez. M-am ridicat și am început să mă plimb de la un capăt la altul al încăperii. Mi-a trecut

prin cap chiar şi ideea de a o elibera pe Simonetta şi de a fugi împreună cu ea, dar mi-am dat seama că în acest fel ne-am nenoroci amândoi. Nu, trebuia să realizez tipărirea, chiar de-ar fi fost vorba de testamentul diavolului.

La lăsarea întunericului, în odaia mea au năvălit doi indivizi cam neciopliţi, bărboşi, în mantii largi, cu pălării cu boruri late pe cap. Se înţelegeau între ei prin sunete nearticulate, şi m-au condus în jos, pe scara în spirală. Când am ajuns la cel mai jos nivel eram ameţit de nenumăratele rotiri în jurul propriei axe. Înainte de a-mi reveni, indivizii mi-au pus pe cap un sac şi m-au împins într-o căruţă care aştepta pregătită, şi care a plecat în grabă.

Mă temeam pentru viaţa mea, pentru că nu îmi puteam imagina cum de o căruţă putea pur şi simplu să zboare cu asemenea viteză prin pădure, pe întuneric – da, deoarece „a zbura" era cuvântul pentru o deplasare care nu producea niciun zgomot. Nu mai ştiu cât timp am petrecut pe podeaua instabilă a căruţei, cu acel sac care mirosea oribil pe cap; dar deodată, pe când eram pe jumătate adormit, am auzit un „Brrr!" sonor din partea căruţaşului. În clipa următoare am fost înşfăcat de mâini şi de picioare şi aruncat din căruţă ca un vânat mort. Oasele mi-au trosnit, am strigat de durere, şi am rămas nemişcat ca un cadavru.

Căruţa s-a îndepărtat în mare viteză. În jurul meu s-a aşternut o linişte mormântală.

Capitolul XVII
Durerea din umbra iubirii

Nimeni, nici măcar Adele, nu trebuia să afle despre groaznicele întâmplări din timpul călătoriei lui. Când meşterul, după o săptămână petrecută într-un frig teribil, s-a întors acasă, s-a decis să se lămurească asupra noii situaţii în care se afla. Pe măsură ce se gândea, devenea tot mai conştient de faptul că nu avea altă cale: trebuia să tipărească biblia cerută de *boni homines*.

Pe cât de repede, pe atât de hotărât renunţă la ideea fugii. Nu exista niciun loc în care să se simtă în siguranţă faţă de frăţie. Aflase asta deja pe propria piele. Înainte de toate, fuga lui ar fi avut urmări fatale pentru Simonetta, iar Simonetta se afla în centrul tuturor judecăţilor emise de meşter.

Cât despre Adele, a cărei frumuseţe îl subjuga ca şi înainte, Melzer dezvoltase între timp o relaţie pasională cu femeia, fiind atras de ea, dar neaşteptata întâlnire cu Simonetta învăluise loiala lor relaţie într-un voal dens. Pasiunea faţă de Adele fusese devansată de

simpatia profundă pentru Simonetta. Faţă de dragoste, pasiunea câştigă bătălii, nu şi războiul.

Adele a simţit imediat că intervenise ceva, dar la început puse rezerva lui Melzer pe seama celor trăite în timpul călătoriei lui. Ştia sub ce presiuni fatale se află el, meşterul nu puse întrebări. Melzer nu a avut curajul să îi vorbească Adelei despre întâlnirea cu Simonetta şi despre modificarea intervenită în sentimentele lui.

Astfel au trăit ei o vreme ca Philemon şi Baucis, toleranţi şi fără insistenţe, până într-o zi – de la călătoria lui Melzer trecuseră luni, iar pe Rin primăvara îşi anunţase venirea – când Adele îl întrebă pe Melzer:

– Ce este cu tine, Michel? De când ai revenit din Eifel, ai devenit altul. Nu mai ştii decât de atelierul tău, şi de mine se pare că ai uitat complet.

– Asta îţi imaginezi tu, a ripostat meşterul, absent.

Era atât de adâncit în munca sa, încât, în timp ce Adele îi vorbea, nici nu şi-a ridicat privirea de pe casetele cu litere.

Adele se apropie de Melzer pe la spate, îl cuprinse cu braţele şi se lipi de el. Meşterul îi simţi sfârcurile tari ale sânilor, şi un fior îi străbătu trupul.

Ea îi mângâie uşor ceafa cu obrajii.

– Ce îmi ascunzi? întrebă ea încet. Între noi a apărut ceva.

Melzer nu voia să îi provoace durere. Îi lipsea curajul de a-i spune adevărul. Cunoştea mândria Adelei,

şi ştia că ea se va retrage imediat ce va afla despre întâlnirea cu Simonetta. Aşa că tăcu.

Dar Adele nu cedă. Avea o anumită bănuială şi începu să vorbească atentă:

– Odată ai spus că la Constantinopol – sau era în Veneţia – ai întâlnit iubirea vieţii tale. Are purtarea ta vreo legătură cu această femeie?

Meşterul tresări speriat, se desprinse din îmbrăţişarea Adelei şi îşi făcu distrat de lucru la casetele cu litere.

– De ce nu îmi spui adevărul? întrebă Adele.

Atunci Melzer se întoarse către ea; o privi lung şi în tăcere pe Adele, care îşi dădu seama cât de greu îi era acestuia să vorbească. În privirea lui se citeau nesiguranţa şi tristeţea.

– De ce? repetă Adele.

Melzer clătină din cap, apoi izbucni:

– Este aşa cum bănuieşti. Am întâlnit-o pe Simonetta, femeia căreia îi aparţine toată dragostea mea. Nu întreba despre împrejurările în care s-a întâmplat acest lucru. Ele sunt şi aşa suficient de nefericite. Simonetta este ţinută prizonieră de către *boni homines*, zălog pentru munca mea. Dar orice s-ar întâmpla, eu o iubesc, doar că nu am avut curajul să ţi-o spun. Şi pentru asta îmi este ruşine.

Pe chipul Adelei apăru un surâs amar. Se străduia să îşi ascundă dezamăgirea, dar nu reuşea. Vocea îi tremura când îşi puse braţele pe umerii lui şi îi zise:

– Ce fricos eşti, te temi să spui adevărul, de parcă adevărul ar trebui să provoace frică! Doar minciunile provoacă frica. O iubeşti pe fata asta mai mult decât pe mine – asta este. Îţi doresc toată fericirea de pe lumea aceasta.

Meşterul observă că Adele se lupta cu lacrimile. Acum, după ce mărturisise, se simţea mai bine. Vru să o tragă spre el pe Adele, să o îmbrăţişeze; dar înainte de a fi apucat să o facă, văduva se întoarse şi făcu câţiva paşi grăbiţi către uşă. Înainte de a ieşi, se întoarse dintr-odată şi repetă:

– Îţi doresc să fii fericit!

– Adele! strigă Melzer pentru a o opri, dar în zadar.

Privi lung uşa şi se simţi de parcă pieptul i-ar fi fost strâns într-o presă. Îl durea suferinţa provocată Adelei, iar această compătimire îi răscoli pentru o clipă profund sentimentele. Era cu adevărat iubirea lui pentru Simonetta mai puternică decât cea pentru Adele?

Trist, deznădăjduit, Melzer se aşează pe scaunul lui cu picioare înalte. Aplecat deasupra unei casete cu litere, apucă – aparent fără să le privească, la întâmplare – câteva litere şi le rândui în casetă. Fraza rezultată, citită de la stânga către dreapta şi cu susul în jos, suna astfel: „Dragostea se furişează acolo unde nu poate intra normal".

Michel Melzer se adânci în munca lui. Trecu manuscrisele aduse de Strigător în scriere artificială, două coloane pe fiecare pagină, două pagini la fiecare

filă. Dar, față de indulgențe, tipări fiecare filă de pergament pe față și pe verso, astfel încât o filă ajungea pentru patru pagini.

Tot atunci, Johannes Gensfleisch se apuca să tipărească Vechiul Testament. Manuscrisul arhiepiscopului era, ca toate textele din acea vreme, în limba latină. Atunci a reieșit că Gensfleisch, căruia îi lipsea experiența lui Melzer, turnase prea puține litere pentru anumite semne grafice, așa că omul trimise curieri de la Gutenberghof în Frauengäßchen cu rugămintea de a i se aduce mai multe litere – I, O, U și, mai ales, C – care erau foarte frecvente în latină.

Munca progresa bine de ambele părți, iar unde era nevoie de oameni, Melzer și Gensfleisch se ajutau reciproc. Fulcher von Straben trimise o nouă încărcătură cu pergament, două sute de guldeni și un nou fragment de manuscris, iar Melzer spera să își poată finaliza misiunea în scurt timp.

În timpul nopții, în atelierul lui Melzer din Frauengäßchen se stingea lumina doar câteva ore. Bărbatul părăsea rareori clădirea, iar atunci când o făcea era văzut rătăcind absent pe străzile din Mainz, murmurând ca pentru sine ceva de neînțeles. Când trecea în grabă prin piața domului, cu părul vâlvoi, gheboșat, cu mâinile la spate, ca un student călător, locuitorii orașului clătinau din cap. La întâlnirile confraților de breaslă, care aveau loc săptămânal la *Goldenen Adler* nu mai apărea de mult timp, iar celor care veneau să îl caute la atelier le refuza accesul.

Simbriile grase pe care le plătea Melzer cumpărau tăcerea lucrătorilor lui în faţa curioşilor, dar tocmai această tăcere crea zvonuri stranii. Lucrătorii din portul fluvial aflat în faţa zidurilor oraşului spuneau că arhiepiscopul Friedrich îl exorcizase personal pe meşter, şi de atunci diavolul i se mutase din inimă la creier. Iar de la precupeţele din piaţă puteai afla că Melzer se consuma din dragoste pentru o misterioasă femeie pe care o întâlnise în păduri.

Cu două zile înainte de Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, când vara stăpânea în toată splendoarea ei valea Rinului, promiţând după doi ani de foamete o recoltă îndestulătoare, a sosit cu un vas de la Strasburg un veneţian ciudat. Înfăţişarea nu îl prea avantaja, cu toate că, îmbrăcat în cea mai fină stofă verde şi cu o şapcă de voiaj înfoiată pe cap, îşi sublinia distincţia. Şchiopăta, privea cruciş, iar pe frunte avea o umflătură roşie ca focul. Era Cesare Pedrocchi, căruia la Veneţia i se spunea Balaurul.

Avocatul veneţian se interesă fugitiv de meşterul Michel Melzer, iar ceata de copii care se ţinea după el râzând şi făcând larmă părea să îl deranjeze prea puţin pe bărbatul cel îndesat. Femeile din uşile caselor îşi lungiră gâturile când străinul luă drumul către Frauengäßchen, îndreptându-şi paşii spre casa lui Melzer. Omul nici nu dispăruse bine pe uşă, că ele, simulând toate treburi urgente, se grăbiră către aceeaşi străduţă şi încercară să arunce câte o privire fugară prin ferestre.

Vizita acestui *avogadore* era ultimul lucru la care se aştepta Melzer. Nu bănuia nimic bun, şi înainte ca Pedrocchi să fi apucat să deschidă gura, întrebă:

– Aţi venit în legătură cu fiica mea? Ce este cu ea? Spuneţi, messer Pedrocchi!

Avogadore afişă o mină preocupată.

– Nu este nevoie să mă menajaţi! îl încurajă Melzer pe veneţian, apoi adăugă: Nu m-aş mira dacă mi-aţi aduce vestea că Editha este închisă la Piombi şi că dumneavoastră vreţi să o scoateţi de acolo contra unei plăţi anticipate grase.

– Editha este moartă, zise calm Pedrocchi. Îmi pare rău.

– Moartă?

Melzer tresări speriat.

– A murit la naşterea copilului, iar copilul a murit de asemenea. Capul lui a fost prea mare faţă de pântecele mamei. Editha a zăcut în dureri o zi şi o noapte. Mai întâi a murit copilul, apoi şi mama. Nu ştiu dacă pentru dumneavoastră reprezintă o consolare, dar credeţi-mă că toată Veneţia a fost zguduită.

Meşterul se duse la fereastră şi privi în gol. Nu văzu chipurile curioase care încercau să afle câte ceva în faţa casei. Îşi frângea neajutorat mâinile, apoi strigă de auzi în toată casa:

– Şi este asta vreo minune? Fata îl avea în pântece pe diavol. Era copilul acelui diavol de da Mosto!

Cesare Pedrocchi nu cuteză să răspundă. Îl privea pe meşter cu o sinceră compătimire. Abia după o vreme spuse:

– Editha a fost îngropată sub chiparoşii din San Cassiano.

Deoarece Melzer tăcea, Cesare Pedrocchi prinse curaj şi continuă:

– Eu vin, începu el pe un ton ceremonios, din însărcinarea celor din *Consiglio dei Dieci*...

– Nu ar fi trebuit să o las singură!

Melzer părea să nu îl fi auzit pe interlocutor. Îşi lipi capul de geam şi repetă:

– A fost vina mea, nu ar fi trebuit să o las singură. Era tânără şi proastă, prea tânără şi prea proastă, şi bogăţia i s-a urcat la cap. Sigur, m-a urât, şi mereu mi-a reproşat că o vândusem acelui negustor bizantin de stofe. Dar nu i-am vrut decât binele. Puteam eu bănui că el avea deja o soţie?

După o lungă pauză, *avogadore* reîncepu să vorbească:

– Messer Allegri de la *Consiglio dei Dieci* m-a însărcinat să vă pun problema moştenirii. Ştiţi că Editha a fost una dintre cele mai bogate femei din Veneţia, şi nici măcar da Mosto însuşi, cu patima lui pentru jocuri, nu a reuşit să îi reducă perceptibil averea. Dacă aţi fi fost veneţian, toată averea v-ar fi revenit: flota, palazzo şi tot numerarul. Dreptul succesoral al Serenissimei prevede dreptul de succesiune doar pentru veneţieni, cu excepţia situaţiei în care cel care lasă moştenirea

prevede o dispoziție în favoarea unui străin. Pe patul de moarte, fiica dumneavoastră a dispus ca dumneavoastră – mie îmi pare sincer rău, messer Melzer – să vă fie înmânați o sută de guldeni, nici mai mult, nici mai puțin. Dumneavoastră știți de ce.

Avocatul scoase o pungă, pe care o puse pe masă, în fața lui Melzer.

Melzer clătina din cap de parcă nu i-ar fi venit să creadă ce aude. Niciodată nu se gândise că ura și disprețul Edithei față de el erau atât de profunde, încât să nu îl ierte nici în fața morții.

– Nu vreau acești bani! spuse în cele din urmă Melzer, și împinse punga cu bani înapoi. Dați-i săracilor din Veneția. Oricum, averea familiei Doerbeck este blestemată. Credeți-mă că niciodată nu aș fi pus piciorul în Palazzo Agnese. Dar ce înseamnă niște bani când îți pierzi copilul?

– Nici nu mă așteptam la altceva din partea dumneavoastră.

Melzer făcu un gest de apărare cu mâna. Apoi îl privi cu atenție pe *avogadore*, și în cele din urmă întrebă:

– Messer Pedrocchi, de fapt de unde știți că m-am întors la Mainz? Cum m-ați găsit?

Cesare Pedrocchi își frecă jenat mâinile și răspunse:

– Messer Melzer, acest lucru nu a fost greu de ghicit; dar dacă vreți explicația reală, vă spun doar atât: *Insignia Naturae Ratio Illustrat.*

Meşterul a fost şocat, şi a mai durat până când să înţeleagă totul. Când, în sfârşit, a priceput, *avogadore* părăsise deja oraşul Mainz cu un ţel necunoscut.

Vestea morţii fiicei sale, Editha, şi durerea legată de ea au amplificat forţa implicării lui Melzer în munca sa. Acum mai avea un singur scop: voia să încheie cât mai repede posibil tipărirea bibliei pentru *boni homines*. Aceasta era singura cale de a o reprimi mai repede pe Simonetta. Dragostea te face inventiv, aşa că Melzer începu să toarne ligaturi, asocieri de litere ca *ph*, *ff* sau *st*, frecvente în limba latină, ceea ce a scurtat serios procesul de culegere. Acum, Melzer dispunea de peste 47 de majuscule şi de peste 200 de minuscule diferite. Conţinutul textului, care trata despre transplantarea bolilor oamenilor către animalele vii – prin frecarea trupului cu pâine, care apoi este aruncată unui curcan – ori despre explicarea viselor în privinţa viitorului omului, îl interesa prea puţin. În faţa ochilor avea un singur ţel: Simonetta.

Astfel se configura treptat biblia demonică a frăţiei; în orice caz, asta era imaginea reţinută de Melzer, pentru că nici nu tipărea bine o mie de exemplare dintr-o filă, că, parcă la semnul unei mâini nevăzute apărea o căruţă din care se descărcau noi pergamente şi în care se încărcau filele tipărite. Fulcher von Straben apărea la intervale neregulate cu bani îndestulători şi noi manuscrise, precum şi cu promisiunea că nu va mai dura mult şi meşterul îşi va putea revedea adorata.

După cea de a optsprezecea livrare, după ce Michel Melzer tipărise 144 de pagini, avu curajul să întrebe pentru prima dată cât de mare avea să fie întreaga biblie.

La început, Fulcher nu a răspuns, dar când Melzer nu a cedat şi a insistat, a spus că biblia frăţiei nu putea fi inferioară bibliei papei de la Roma nici măcar ca dimensiune.

Melzer se gândi că manuscrisele Vechiului şi Noului Testament date lui de către arhiepiscopul Friedrich numărau mai mult de o mie de pagini, şi că el, împreună cu opt calfe, prevăzuse cinci până la opt ani de muncă pentru a le tipări.

Fulcher von Straben ridică din umeri şi spuse că *boni homines* au trebuit să se descurce două secole fără o carte de învăţăminte, aşa că nişte ani în plus ori în minus nu contează.

Înspăimântat de parcă Strigătorul tocmai i-ar fi anunţat condamnarea la moarte, Melzer îl privea fix pe acesta. Fără a-şi lua privirea de la el, se îndreptă încet spre Fulcher, iar când fu aproape făcu un salt şi îl apucă cu ambele mâini de guler, astfel că omul scăpă un strigăt sugrumat şi încercă să scape de agresor.

– Te omor! strigă meşterul gâfâind. De ce mi-ai tăinuit amploarea comenzii?

Fulcher reuşi să se elibereze cu mari eforturi. Îl împinse la o parte pe Melzer, care căzu la podea în genunchi. Din această poziţie, Melzer începu să vorbească, încet şi fără a se uita la Fulcher:

– De ce mă chinuiţi aşa? Mai întâi mă grăbiţi, apoi veniţi cu tergiversări, iar acum asta! Când m-am apucat să vă tipăresc biblia, am crezut că o veţi elibera pe Simonetta într-un an, iar acum sunt cinci, poate chiar opt ani până când...

Strigătorul îşi verifică buna funcţionare a gâtului, întorcând capul spre stânga şi spre dreapta, apoi răspunse vexat:

– Nici nu a fost vorba despre un an, meştere. Dacă vă pasă de veneţiană, ar trebui să lucraţi mai repede. Şi vă mai dau un sfat: nu mai ridicaţi niciodată mâna asupra mea! Niciodată!

Fără să vrea, calfele lui Melzer au fost martore ale disputei. Albrecht Lenhard, cel mai în vârstă, care avea mare încredere în Melzer, şi care a fost singurul care şi-a dat seama despre ce era vorba în lucrarea tipărită, s-a apropiat de meşterul aflat încă în genunchi, după ce Fulcher a plecat, şi l-a ridicat. El însuşi lupta cu lacrimile în momentul în care văzu ochii meşterului înlăcrimaţi, plini de o furie neputincioasă. Chiar dacă nu cunoştea toate amănuntele – Melzer nu menţionase numele Simonettei niciodată faţă de Albrecht – bănuia că era vorba despre o femeie pe care Melzer o iubea peste măsură.

– Meştere Melzer, spuse Albrecht după ce trimisese celelalte calfe la treburile lor, spuneţi-mi dacă vă pot ajuta. Chiar dacă sunt doar calfa dumneavoastră şi am mai puţini ani, dacă aveţi nevoie de cineva care să vă fie alături, puteţi conta pe mine.

Melzer ridică privirea. Cuvintele calfei îi făceau bine. În cele din urmă, răspunse:

– Eşti un om bun, Albrecht. Dar spre deosebire de fericire, durerea nu se poate împărtăşi, iar necazurile din dragoste sunt cele mai personale lucruri pe lumea aceasta.

Albrecht dădu din cap cu înţelegere, iar Melzer se aşeză pe un scaun. O vreme privi în gol, apoi îşi ascunse faţa în mâini deasupra casetelor cu litere. Calfele se retraseră, deoarece se înserase.

A doua zi, calfele au apărut cu punctualitate la muncă, dar Melzer le-a plătit simbria săptămânală şi le-a trimis acasă. De atunci putea fi întâlnit în fiecare seară la *Goldenen Adler*, unde, separat de confraţii de breaslă, lua loc într-o nişă şi bea privind trist în faţă. Câteodată ocăra cu voce tare pe Dumnezeu şi lumea, oamenii buni şi răi, iar uneori folosea şi expresii latine.

Oamenii se întrebau ce produsese schimbarea din comportamentul meşterului, şi treptat începu să se zvonească faptul că îi murise fiica Editha, de care mulţi încă îşi mai aminteau în Mainz. Alături de acest zvon mai circula un altul, şi anume că moştenise de la Editha o avere mai mare decât cea a arhiepiscopului, inclusiv o flotă în Marea Mediterană.

Ceea ce la început fusese un zvon, pentru mulţi a devenit o certitudine. Se spunea că meşterul fusese binecuvântat cu o bogăţie inimaginabilă şi că era atât de avut, încât începuse să bea de teama propriei bogăţii. Şi când acesta, venind noaptea târziu de la *Goldenen*

Adler, traversa Frauenplatz ocărând, locuitorii oraşului se scandalizau, dar nimeni, nici măcar severul poliţist al comunităţii, nu cuteza să îl abordeze.

Melzer nu ştia de ce era tratat cu atâta îngăduinţă, dar oricum îi era indiferent. Când însuşi mândrul consiliu al oraşului, format din membri ai tuturor breslelor, trimise o delegaţie în Frauengäßchen cu mesajul că acest consiliu ar fi onorat dacă el, meşterul Michel Melzer, cetăţean simpatizat al oraşului, li se va alătura preluând una dintre cele trei funcţii de primar, Melzer a dat afară din casă întreaga delegaţie, strigând în urma ei să se ducă dracului şi să îl lase în pace.

În durerea lui, Melzer a imaginat noi şi noi preocupări. Pentru a o uita pe Simonetta, nu a evitat moartea, ba chiar se pare că a căutat-o. A început ducându-se în dimineaţa primei duminici de după Rusalii pe malul Rinului, printre morile plutitoare ancorate acolo, unde o oră întreagă a privit fix apa, de parcă ar fi aşteptat apariţia unui monstru. În final, a coborât treptele înguste din piatră până la fluviu, a băgat mai întâi un picior în apă, apoi l-a băgat pe celălalt, iar când şi-a dat seama că era pe cale să se scufunde în Rin, a sărit în el cu ambele picioare.

Din fericire, un cărăuş de saci care urmărea ciudatul comportament al meşterului l-a tras afară şi a aflat că Melzer în niciun caz nu urmărea să îşi ia viaţa, ci voia doar să păşească pe apă precum Isus.

Două zile mai târziu, paracliserul mănăstirii Maicii Domnului l-a luat din vârful turnului, unde

Melzer desfăşurase în vânt o uriaşă bucată de pânză de ale cărei colţuri legase sfori. Sforile susţineau un coş, care îi oferea lui Melzer suficient loc pentru şezut. Paracliserul a jurat pe Sfânta Fecioară în faţa poliţistului oraşului că meşterul din Frauengäßchen îi explicase că voia să zboare din turnul mănăstirii cu vehiculul lui aerian, aşa îl numise Melzer, şi că doar cu forţa îl putuse împiedica pe meşter să renunţe la intenţia lui, care cu siguranţă l-ar fi dus la moarte.

Astfel, Michel Melzer ajungea tot mai des în gura lumii, iar lucrul acesta o afecta şi pe Adele Wallhausen.

Adele era o femeie mândră, dar mândria ei nu era dintre acelea care se puneau înaintea altora, ci mai curând una strict personală. De aici şi faptul că niciodată nu respingea o idee formulată. Un asemenea aranjament cu ea însăşi îi impunea să nu mai pună piciorul niciodată în casa meşterului. Nu pentru că l-ar fi urât pe acesta, ci pentru că Adele se considera profund jignită.

Totuşi, Adele simţea că Melzer are nevoie de ea. Bănuia care era cauza stranii lui purtări, şi ştia că Melzer avea nevoie de ajutorul ei. Parcurse, aşadar, cunoscutul drum către Frauengäßchen, pe care jurase că nu îl va mai face niciodată.

De parcă nu ar fi fost suficient de neobişnuit să îl reîntâlnească pe Melzer, revederea a decurs la început cu totul neaşteptat. Adele se temuse că va da peste un om beat, dezorientat, care nu mai era stăpân pe sine. Dar când vizitatoarea intră în casă, Melzer se dovedi echilibrat şi prietenos, aşa cum îl cunoştea ea.

– Îţi mai aduci aminte de mine? întrebă el zâmbind. Deci, m-ai iertat?

– Să te iert?

Adele clătină din cap şi continuă:

– Nu există nimic de iertat, meştere. Nu este nevoie de nicio iertare atunci când inima ta aparţine alteia. Dar asta nu schimbă cu nimic durerea mea.

Melzer îi luă mâna şi i-o sărută.

– Ştii versurile bardului grec: „Câte scoici sunt pe plajă, tot atâtea suferinţe creează iubirea!“ Eu încă te mai iubesc.

Îi lipi mâna de pieptul său şi încercă să o sărute pe Adele pe gură.

Adele întoarse capul în lături şi încercarea lui dădu greş.

– Ar trebui să foloseşti cu mai multă grijă cuvântul „iubire“, spuse ea şi zâmbi. Ceea ce iese atât de uşor de pe buzele tale poate cauza nefericirea altor oameni.

– Mi-ar părea rău, răspunse Melzer. Fii sigură că sentimentele mele faţă de tine nu s-au schimbat. Doar că dragostea mea pentru tine...

– Tocmai, îl întrerupse Adele. Dragostea ta pentru mine nu este atât de puternică precum cea faţă de cântăreaţa la lăută. Şi nu aceasta este dragostea pe care o aştept eu de la un bărbat. Mai bine părăsesc un bărbat cu toată durerea, decât să mă părăsească pe mine un bărbat cu toată durerea.

– Eu nu te-am părăsit niciodată, Adele!

– Nu. Ţi-am luat-o eu înainte! Acum situaţia este clară. Dar asta nu modifică nimic din poziţia mea.

Melzer încercă din nou să o tragă spre el pe Adele, dar femeia se împotrivi, iar aceasta se pare că îi făcu lui deosebită plăcere. Dar cu cât încerca mai insistent să şi-o apropie pe Adele, cu atât era comportamentul ei mai rece, până când femeia se întoarse şi îşi încrucişă braţele pe piept.

Mai mult decât prin cuvinte, Adele îi dădu de înţeles prin gesturi că nu voia să reaprindă vechea legătură.

– Am venit doar pentru că în Mainz circulă zvonuri neliniştitoare despre tine, cum că ţi-ai fi pierdut minţile.

Melzer râse amar.

– Da, dacă precupeţele bârfesc cu jumătate de gură, aşa o fi. Da, mi-am pierdut minţile, le-am pierdut, le-am pierdut!

– Michel, să fiu bine înţeleasă: eu te-aş putea ajuta. În definitiv, fiecare din noi şi-a expus celuilalt ce avea pe suflet. Deci, nu trebuie să ai reţineri faţă de mine.

– Reţineri? spuse cu cinism Melzer. De ce aş avea reţineri? Ceea ce mi s-a întâmplat mie se întâmplă aproape zilnic, nu este nimic deosebit, nici nu merită să mai vorbim despre asta, totul este uitat. Eu sunt făcut să suport batjocura şi disprețul şi toate suferinţele acestei lumi!

Melzer privi în podea, dar Adele remarcase mai demult că el se străduia să își reţină lacrimile.

– Sărmane Michel, spuse ea şi îi puse o mână pe umăr. Cele mai multe lovituri ale sorţii corespund credinţei în bine. Poate că pur şi simplu ai fost prea cinstit.

– Sau prea naiv – cinstit, naiv, care este deosebirea?

– Nu trebuie să vorbeşti aşa! ripostă Adele. Eşti cătrănit. Vor veni din nou timpuri mai bune. Fericirea este capricioasă ca o fată bătrână, şi prea repede îţi arată spatele. Ştiu bine despre ce vorbesc.

Atunci meşterul îşi dădu seama de egoismul lui şi de faptul că era nedrept să se mânie pe soartă doar pentru că aceasta nu urma calea pe care şi-o dorea el, şi i se făcu ruşine de comportamentul lui.

– Ai dreptate, am fost nebun. În viitor voi încerca să îmi iau singur soarta în mâini.

În final se despărţiră cordial, dar fără pasiunea care îi animase odinioară.

În disperarea lui şi în smintelile cauzate de ea, meşterul nu băgase de seamă că Johannes Gensfleisch îl urmărea în secret. Melzer nu remarcase că vizitele lui Gensfleisch la atelierul din Frauengäßchen deveniseră mai dese, şi că nu aveau ca obiect doar împrumutarea unor litere. Gensfleisch privea acum peste umărul meşterului mai puţin pentru a progresa în tehnica culesului literelor, şi mai mult pentru a cunoaşte conţinutul misteriosului document tipărit.

Gensfleisch ştia precis că pergamentele tipărite erau depozitate într-o încăpere din spatele casei şi că doar Melzer avea cheia acelei încăperi. Melzer îi jurase lui Fulcher că nu va permite nimănui să citească măcar o filă din biblia lui, aşa că veghea foarte atent ca paginile tipărite să dispară imediat în acea încăpere.

Misterul care înconjura munca lui Melzer l-a făcut curios pe Gensfleisch. Credea că meşterul îl înşală. După părerea lui, Melzer tipărea ceva ce nu mai existase; obişnuitele scrieri eretice pe care Melzer le dădea la tipărit erau în circulaţie cu grămada, iar numărul lor aproape că era mai mare decât cel al scrierilor bisericii romane. De exemplu, conciliul de la Basel – care, după cum se auzea, încă mai lucra – nu produsese nicio scriere serioasă, în timp ce pamfletele referitoare la ce făceau acolo onorabilii cardinali umpleau deja poliţe întregi. Deci, ce tipărea Melzer într-un atât de mare secret?

Meşterul răspunsese repetatelor lui întrebări directe, spunând că nu îi era dat lui să afle dedesubturile, şi, în plus, era periculos, pentru că cel care făcuse comanda ameninţa cu moartea orice neavenit care ar ajunge să îi cunoască secretele. Gensfleisch apreciase această reacţie ca fiind bizară, şi întrebase de ce persoana respectivă mai tipărea lucrarea, dacă nimeni nu trebuia să o cunoască.

Atunci meşterului îi sărise ţandăra şi se răstise la Gensfleisch, spunându-i că el trebuia să se ocupe de afurisitul de Vechi Testament, iar pe el să îl ţină departe de arhiepiscop. Gensfleisch a aflat astfel că munca lui

Melzer era îndreptată împotriva arhiepiscopului şi a bisericii romane. I se oferea astfel ocazia de a-l acuza pe Michel Melzer de erezie. Dar încă nu avea proba.

Încercarea de a-l mitui pe Albrecht Lenhard, ajutorul lui Melzer, pentru a obţine una dintre paginile tipărite, a dat greş, pentru că credincioasa calfă l-a anunţat pe Melzer. Meşterul a turbat de furie, a ameninţat că îl va concedia pe ticălosul de Gensfleisch, şi cu certitudine că s-ar fi ajuns aici, dacă, la rândul lui, Gensfleisch nu l-ar fi ameninţat pe meşter că îl va informa pe arhiepiscop cu privire la misterioasa comandă. În acest fel, vechea duşmănie dintre cei doi s-a aprins din nou.

De teama curiozităţii lui Gensfleisch şi îngrijorat de propria soartă, Melzer a evitat să mai doarmă în patul lui moale şi înnopta pe un banc din lemn, printre casetele cu litere. Într-una dintre acele scurte nopţi petrecute pe lemnul gol, sări în picioare speriat. În lumina tremurătoare a unui felinar văzu o umbră care se furişa prin atelier.

– Gensfleisch, te aşteptam! strigă el.

Cu măciuca pregătită se năpusti către intrus, dar acesta fu mai rapid şi o şterse, abandonând felinarul. Melzer ridică opaiţul şi văzu uşa deschisă. Pe podea era o şapcă. O ridică şi o examină pe toate părţile. Nu era o şapcă de meşter de oglinzi, aşa cum se aşteptase, dar parcă o mai văzuse undeva.

Melzer închise uşa şi puse şapca într-un cui. Apoi se întinse pe bancul din lemn, cu privirea aţintită pe

uşă. Prin cap îi trecură mii de gânduri, dar niciunul nu răspundea întrebărilor referitoare la intrusul nocturn.

De zece zile încetase munca în atelierul din Frauengäßchen, iar Melzer aştepta ca Fulcher să îşi facă apariţia, fapt care până acum avea loc la intervale regulate, când Strigătorul venea să verifice stadiul lucrării. Melzer luase decizia de a nu mai accepta prizonieratul Simonettei, şi voia să îl pună pe Fulcher să aleagă: ori era eliberată Simonetta, ori el avea să înceteze să mai lucreze la biblie. Judecând la rece, desigur că nu era o mişcare înţeleaptă, ci mai curând un act de nechibzuinţă destinat să le distrugă viaţile, lui şi Simonettei. Dar Melzer îşi jurase să înceapă lupta, o luptă în care, pentru început, se vedea condamnat la o inactivitate neputincioasă.

Pe atunci mă aflam într-o situaţie atât de disperată, încât îmi călcam în picioare propria raţiune. Da, recunosc faptul că nu aveam în vedere nici măcar o înţelegere cu *boni homines*. Preferam să mor decât să trăiesc alţi câţiva ani fără Simonetta. Atunci, soarta mea a luat o nouă turnură.

Fulcher trebuie să fi remarcat că planul lui de a o ţine departe de mine pe Simonetta mă condamna la inactivitate, pe când eliberarea ei ar fi avut efectul dorit. La două săptămâni de la ultima sa vizită în Frauengäßchen îşi făcu din nou apariţia, dar de data aceasta – mie mi s-a tăiat respiraţia şi am crezut că simţurile îmi joacă feste – era însoţit de Simonetta.

Îmi imaginasem întâlnirea altfel; prezența lui Fulcher nu m-ar fi deranjat deloc dacă Simonetta mi-ar fi sărit de gât, m-ar fi îmbrățișat și m-ar fi sărutat, ceea ce m-ar fi înnebunit. Dar acum, când îmi zâmbea prietenos, mânată de o gingașă blândețe, era greu de imaginat cât de înfocată fusese odată dragostea noastră.

M-a cuprins atunci vechea furie față de Fulcher, care se făcea vinovat de acest comportament, și am căutat în gând o posibilitate de a-i face rău Strigătorului și de a-i distruge frăția.

Fățarnicele cuvinte rostite de Fulcher, cum că ar aduce-o la Mainz pe Simonetta pentru a da aripi muncii mele, păreau cinice luând în considerare starea în care se afla iubita mea. El mi-a mai înmânat și o nouă parte a manuscrisului. M-a avertizat din nou din mers asupra secretului absolut care trebuia păstrat. Privirea i-a căzut atunci pe șapca agățată în cui, părăsită de intrusul nocturn, și s-a oprit.

– Cum a ajuns această șapcă la dumneavoastră? a întrebat el înfuriat, răsucind șapca în mâini.

Mi s-a părut că pentru Fulcher șapca avea o anume semnificație. De aceea am evitat să îi spun adevărul, și pentru că altceva nu mi-a trecut prin cap, am zis:

– Am găsit-o pe drumul de întoarcere de la cetatea dumneavoastră din pădure. Poate că este a unuia dintre căruțași, căruia i-ar fi smuls-o din cap vreo ramură.

În mod ciudat, Fulcher s-a arătat mulțumit de răspuns. A luat șapca și a spus:

– Este o șapcă dintre cele purtate de *boni homines*, să știți. Doar ei poartă acest model. Ea funcționează în același timp și ca un semn de recunoaștere. Aveți ceva împotrivă dacă o iau cu mine?

– Nu, sigur că nu! am afirmat eu în speranța că voi scăpa cât mai repede de Strigător.

Iar Strigătorul chiar dispăru rapid și fără zarvă, așa cum venise.

Ședeam unul în fața celuilalt în tăcere, aproape jenați, ca doi copii. Zâmbetul Simonettei trăda o oarecare bucurie, dar și faptul că era străină de trecutul nostru comun. Mi-am propus să nu insist. Mai devreme sau mai târziu, amintirile să îi revină.

În timp ce îi luam mâinile și i le mângâiam, mi-am amintit de șapca pierdută, și brusc mi-am dat seama de unde o cunoșteam: străinul care în miez de noapte mă căutase și mă prevenise în legătură cu *boni homines* și cu practicile lor perfide purtase această șapcă. Eram sigur. Dar nu eram la fel de sigur de scopul urmărit de necunoscut când intrase la mine prin efracție. Căuta pergamentele bibliei lui Fulcher? Avea nevoie de o dovadă? Lucra pentru arhiepiscop? Îmi lăsase șapca drept avertisment?

Simonetta mă privea cu stăruință, iar mie mi s-a făcut rușine de gândul meu. Cât de îngrijorat fusesem din cauza ei, cât sperasem să se întoarcă, iar acum, când o aveam în față, mă preocupau alte lucruri.

– Iartă-mi zăpăceala, dragă Simonetta, m-am scuzat eu, dar Fulcher von Straben îmi face viața un

iad. Îmi doresc să fi rămas un biet meşter de oglinzi şi să nu fi avut nimic de-a face cu arta tipăritului.

Nici nu am terminat bine de rostit aceste cuvinte, şi m-am îngrozit dându-mi seama că tocmai această preocupare fusese cea care mă condusese la Simonetta.

Atunci, Simonetta a început să vorbească, de parcă nici nu îmi auzise cuvintele:

– Michel Melzer, unde este fratele meu, Jacopo?

Am privit-o şocat pe fată. Ce puteam să îi răspund? Puteam să îi spun adevărul? Ori situaţia ei îmi impunea să tac?

– Simonetta, am răspuns cu tot dragul, nu îţi aminteşti de petrecerea dată de împărat la Constantinopol, de mulţimea aceea de străini, de diverşii scamatori şi de dresorii de şoimi, cu păsările lor mari?

Simonetta tresări. Apoi dădu din cap şi zise:

– Jacopo este mort. L-a omorât o pasăre mare.

Chiar dacă răspunsul ei era trist, m-am bucurat de puterea Simonettei de a-şi reaminti. Acum ştiam că puteam să îi redau amintirile, puteam să fac să îi defileze prin faţa ochilor ei, cu grija necesară, viaţa noastră comună.

Astfel s-au scurs următoarele zile, pline cu amintiri, şi am înţeles că memoria Simonettei era tot mai bună pe măsură ce amintirile erau mai îndepărtate. Dar trecutul apropiat, prizonieratul la *boni homines*, părea complet şters, sau necesita multiple indicii pentru a şi-l aminti. În incursiunile noastre în trecutul comun am evitat să amintesc numele lui Lazzarini, pentru că

nu voiam să îi trezesc Simonettei noi sentimente de vinovăţie.

Odată cu amintirile a crescut treptat şi încrederea, şi vechea intimitate a revenit. În bagajul Simonettei se găsea şi lăuta cumpărată de ea la Verona, şi, într-o zi, am rugat-o să cânte pentru mine. Mă temeam că băuturile satanice ale lui Fulcher i-ar fi putut răpi Simonettei capacitatea de a cânta la lăută, dar am constatat că mă înşelasem. Simonetta interpreta cântecele cunoscute cu aceeaşi pasiune şi frumuseţe ca odinioară, în aşa fel încât mie îmi dădeau lacrimile.

Farmecul muzicii a avut efecte neaşteptate. Părea că fiecare ton scos de strunele atinse de degetele ei adăuga câte o piesă în mozaicul amintirilor, iar când a terminat de cântat, m-a privit de parcă tocmai se trezise din somn.

Nu mai avea privirea visătoare, sfioasă, din zilele trecute. Simonetta mă privea de parcă i s-ar fi aprins din nou iubirea faţă de mine. Buzele ei abia întredeschise au rostit un singur cuvânt, dar acesta a fost de o forţă îmbătătoare:

– Iubitule!

Nu pot descrie fericirea trezită de acest cuvânt în sufletul meu. Suna ca un cor pe mai multe voci, pătrunzător şi emoţionant, care m-a aruncat într-o beţie care m-a făcut să uit de tot ce era în jur. În acest moment al iubirii noastre renăscute trebuie că s-a petrecut şi ceea ce avea să îmi fie fatal.

Dragostea Simonettei îmi dăduse noi puteri. Am pus să îmi fie chemate calfele şi am reînceput munca pentru Fulcher von Straben.

Ce idei confuze, ticăloase şi hulitoare tipăream, fraze destinate să îl înveţe teama pe un creştin obişnuit, cuvinte precum fulgerele incendiatoare, cuvinte diabolice gândite de oameni diabolici! Credeţi-mă că de atunci îi urăsc pe toţi oamenii care răspândesc un mesaj, fie ei păgâni ori creştini, pentru că ştiu din proprie experienţă că nu conţinutul contează, ci cât de frecvent este răspândit. Fulcher predica inexistenţa unui Dumnezeu. Eu nu îmi pot imagina cum ar fi să trăiesc într-o lume fără Dumnezeu; firește, nu îmi pot nici imagina cum trebuie să arate acest Dumnezeu, căci de Dumnezeul propovăduit de biserica romană aş fugi la fel ca de lipsa de Dumnezeu a *boni homines*.

Într-una dintre aceste nopţi de neuitat cu Simonetta, în care am recuperat tot din ceea ce ne răpise soarta neîndurătoare pentru atâta vreme, indivizi dubioşi au pătruns în atelier. Au spart încuietoarea încăperii în care păstram filele tipărite din biblia lui Fulcher. Din nefericire, acolo se aflau tocmai acele pagini de pergament care reprezentau nucleul învăţăturii, respectiv faptul că predicatorul ambulant Iosua, numit Isus, îşi înscenase moartea pentru a avea linişte din partea adepţilor fanatici, iar acele file de pergament mi-au decis soarta.

În spatele spargerii se afla nimeni altul decât Johannes Gensfleisch, care socotea că sosise vremea lui. Sub pretextul că Michel Melzer, tipograful, l-a trimis pe el pentru a prezenta Eminenței Sale primele pagini tipărite din Vechiul Testament, arhiepiscopul Friedrich a lăsat baltă până și conventul, care se îndrepta împotriva superstițiilor și a poeziilor satirice la adresa bisericii, care circulau pretutindeni.

Arhiepiscopului i se umflă o venă întunecată pe frunte când dădu cu ochii de paginile prezentate de Gensfleisch, și țipă la acesta:

– Tontule, nu este în stare să vadă că acesta nu este Vechiul Testament trimis nouă de Dumnezeu, ci un talmeș-balmeș de idei murdare?

– Da, Eminență, preastimate arhiepiscop, răspunse Gensfleisch slugarnic, este un talmeș-balmeș de idei murdare, și tocmai acesta este motivul venirii mele.

– Eu i-am dat tipografului sarcina de a-mi transpune în scriere artificială Vechiul și Noul Testament! Ce este prostia asta?

Gensfleisch rânji prefăcut.

– Vedeți ce a ieșit: o biblie a diavolului!

Arhiepiscopul Friedrich se lăsă cu toată greutatea pe scaunul său, încât lemnul trosni, și se adânci în citirea pergamentelor. La intervale scurte clătina din cap, scotea exclamații care exprimau disprețul, iar în final începu să țipe de parcă ar fi fost tras pe roată. Totodată făcea întruna semnul crucii, ca un exorcist în

acţiune, ba chiar a început să tremure din tot trupul, de parcă ar fi fost el însuşi posedat de diavol.

Gensfleisch făcu ochii mari şi începu să se teamă pentru viaţa arhiepiscopului, care trăgea disperat de guler, cu gura căscată precum litera *O*, căznindu-se să respire precum un peşte aruncat pe mal. Cu mâna stângă apucă un clopoţel aflat pe masa de alături şi începu să îl agite. Făcu asta cu putere până când sunetele stridente îl făcură să apară pe secretarul Franziskus Henlein cu un urcior având un conţinut misterios. Arhiepiscopul îşi reveni după ce trase o duşcă sănătoasă, şi îl expedie pe Henlein, care începuse să se intereseze de pergamentele care cauzaseră periculoasa suferinţă.

– Tu ai citit toate astea? îl întrebă arhiepiscopul pe Gensfleisch.

– Nu mi-au fost ascunse.

– Toate acestea au fost concepute de mintea tipografului Melzer?

Gensfleisch ridică din umeri.

– Cine altcineva ar fi putut născoci asemenea drăcovenii? Meşterul Melzer nu este un prostănac, el cunoaşte lumea. Numai Dumnezeu ştie pe unde i s-au băgat astea în cap. Poate la Constantinopol, unde nelegiuiţii sunt ca la ei acasă.

– Sfinte Bonifaciu! strigă arhiepiscopul, care începuse să citească iarăşi pergamentele. Ia uite ce explicaţie dă el inscripţiei crucii domnului nostru Isus. Mai că îţi vine să te îndoieşti: *Insignia Naturae Ratio*

Illustrat – iniţialele INRI. Acest Melzer nu mai ştie ce se cuvine unui creştin obişnuit?

Gensfleisch făcu o grimasă care voia să spună că îl doare ceea ce era tipărit acolo.

– V-am spus doar că meşterul Melzer nu este prost, iar aici este vorba doar de câteva pagini dintr-o biblie eretică. Nici nu vă imaginaţi ce i-a mai trecut prin cap.

După ce arhiepiscopul a citit pergamentele până la ultimul rând, a ridicat privirea spre cer şi a strigat:

– Blestemată să fii, lucrare a diavolului!

A luat apoi pergamentele şi a început să le rupă în bucăţele tot mai mici, iar pe cele mai mici le-a mai sfârtecat o dată între vârfurile degetelor, până când hârtiile au căzut pe podea ca nişte fulgi de zăpadă.

– Preaonorate arhiepiscop, interveni Gensfleisch, dumneavoastră puteţi rupe pergamentele, sau le puteţi arunca în foc, dar cu asta nu veţi realiza nimic. Este unul dintre avantajele scrierii artificiale faptul că ea se înnoieşte oarecum de la sine, după cum vrea tipograful. Meşterul Melzer este capabil să rescrie ca prin farmec pergamentul pe care dumneavoastră tocmai l-aţi făcut bucăţele, absolut identic celui distrus.

– Am ştiut de la început că scrierea artificială este o născocire a diavolului! se înfierbântă arhiepiscopul din nou. O voi interzice. Omenirea s-a descurcat fără scrierea artificială încă de la crearea lumii, folosind pensula şi pana pentru a aşeza o literă după alta. La ce să mai fie nevoie de plumb? Vezi doar ce a ieşit!

– Permiteţi-mi să vă contrazic, răspunse Gensfleisch. Eu nu cred că o interdicţie ar fi utilă. Dacă interziceţi scrierea artificială în Mainz, o vor folosi alţii la Köln, la Strasburg sau Nürnberg, şi nu vă veţi alege cu nimic. Nici nu puteţi face vinovată scrierea artificială în sine pentru conţinutul unei cărţi. Răul nu este arta, ci lucrurile care se fac cu ea. Lăsaţi-mă pe mine să tipăresc Biblia, Eminenţă – într-o sută, în trei sute de exemplare, în câte exemplare vreţi dumneavoastră – iar tipografia vă va face faimos, şi se va transforma într-un avantaj al bisericii romane.

– Stăpâneşti această artă la fel de bine ca meşterul Melzer?

Gensfleisch scoase un pergament şi îl întinse în faţa ochilor arhiepiscopului; pe acesta erau de două ori câte patruzeci şi două de rânduri în două şpalturi, cu câte o iniţială colorată la început. Arhiepiscopul începu să citească: *In principio creavit Deus caelum et terram. Terra autem erat inanis et vacua...*

– Acesta este textul pe care eu i l-am dat în manuscris meşterului Melzer! strigă entuziasmat arhiepiscopul. Sfinte Bonifaciu, niciodată nu am văzut o scriere mai frumoasă. Ţi-a condus pana un înger?

– Un înger? Gensfleisch râse. Tipografia a realizat minunea aceasta, iar eu o pot reproduce de câte ori veţi dori.

Arhiepiscopul examină tipăritura cu ochii mijiţi şi strâmbând din nas, de parcă ar fi emanat izul de pucioasă al diavolului. Ţinea pergamentul contra

luminii, pentru ca din el să nu iasă vreo reflexie magică, apoi îl puse în faţa lui pe masă, îl netezi cu dosul palmei, şi îl binecuvântă rapid. În cele din urmă, i se adresă lui Gensfleisch.

– Ai putea să tipăreşti Vechiul şi Noul Testament la fel de clar şi de frumos?

– Dacă îmi acordaţi destul timp, Eminenţă, vă voi tipări o biblie scrisă parcă de îngeri, şi nu într-un singur exemplar, ci într-o sută de exemplare, ba chiar şi mai multe!

– Aşa să fie, Gensfleisch! spuse arhiepiscopul cu emfază.

– Nu îmi mai spuneţi Gensfleisch, răspunse acesta. Spuneţi-mi Gutenberg, după moştenirea primită de mine. Meşterul Gutenberg. Şi un meşter este cu siguranţă plătit.

– Vei primi plata promisă de mine lui Melzer.

– Ce se va întâmpla cu el? Mă refer la faptul că i-aţi făcut totuşi o comandă!

– Asta las-o în grija mea, răspunse arhiepiscopul Friedrich.

Eu habar nu aveam de toate acestea, şi pluteam cu Simonetta în al nouălea cer. Ne iubeam ca în prima zi, dar dorinţei noastre de a ne căsători i se opunea interdictul dat de arhiepiscop, prin care în Mainz era interzisă orice căsătorie. Dar fericirea a doi iubiţi chiar are nevoie de binecuvântarea bisericii?

Extaziaţi, uitam de tot ce se petrecea în jurul nostru. Astăzi, după trecerea anilor, îmi dau seama că am fost superficial, poate chiar prost, având în vedere situaţia mea delicată. Şi totuşi, nu regret nimic.

M-am apucat din nou de lucrul la funesta biblie, pentru tipărirea căreia aş fi avut nevoie de mai puţin de cinci ani dacă nu ar fi intervenit ceva neaşteptat, un lucru de care ar fi trebuit să ţin cont de la început. De fapt, am fost avertizat, dar în toiul fericirii am tratat cu superficialitate toate avertismentele.

Într-o noapte, mă aflam singur în atelier şi aşezam literă după literă, când a apărut din nou acel necunoscut care mă avertizase prima dată, şi pe care îl suspectam că ar fi intrat cu forţa în atelierul meu. A refuzat să intre, aşa că am vorbit în dreptul uşii. L-am acuzat de pătrunderea nocturnă, şi i-am spus că l-am recunoscut după şapcă.

Străinul nu a negat. Şi-a motivat acţiunea prin faptul că avea un singur scop, şi anume acela de a mă feri să fac o nouă prostie. Era şi motivul noii lui vizite. În şoaptă, dar apăsat, mi-a spus:

– Meştere Melzer, lasă totul baltă şi fugi înainte de a fi prea târziu.

Nu am acordat nicio importanţă cuvintelor lui. Când s-a întors şi a plecat, am strigat în urma lui de a răsunat întreaga Frauengäßchen:

– Data viitoare să veniţi cu o altă idee! Şi salutaţi-l din partea mea pe ticălosul de Gensfleisch!

Astăzi ştiu că avertismentul lui a fost bine intenţionat, şi că străinul nu a avut nicio legătură cu Gensfleisch. Mai ştiu astăzi că, pe atunci, nu îmi imaginam că Gensfleisch nu avusese altceva în cap în afară de a mă înlătura, încă de la început.

În următoarea dimineaţă mi-au bătut la uşă doi mesageri ai arhiepiscopului, îmbrăcaţi în roşu, şi mi-au cerut să îi urmez. Nu am avut nicio reţinere în a mă conforma.

Abia când am fost condus în clădirea lungă în care se afla administraţia arhiepiscopiei m-a cuprins un sentiment neplăcut. Am intrat într-o sală mare, rece, la capătul căreia se aflau o masă, o cruce şi două lumânări. În spatele mesei stătea administratorul arhiepiscopului.

Acesta m-a întrebat fără a ridica privirea:

– Sunteţi Michel Melzer, tipograf şi meşter de oglinzi în Mainz?

– Da, am răspuns. Ce doriţi de la mine la o oră atât de matinală?

Administratorul s-a ridicat în picioare, a luat un pergament şi a început să citească – textul nu îl voi uita niciodată:

– Noi, Friedrich, cu voia lui Dumnezeu şi a Sfântului Scaun arhiepiscop de Mainz, mare cancelar în landurile germane ale Sfântului Imperiu Roman, decid şi fac cunoscut faptul că noi, faţă de greşelile şi tulburările pe care tipograful şi meşterul de oglinzi Michel Melzer, cetăţean al Mainzului, le propagă prin

arta sa, hotărâm să îl punem sub paza comunității pentru a nu mai face rău Sfântului Scaun și supușilor acestuia. Dată în Mainz, de ziua Sfântului Laurentiu, Friedrich, arhiepiscop.

Nici nu termină administratorul de citit, că intrară doi aprozi și mă încătușară. M-am apărat și am strigat:

– Ce înseamnă asta? Vreau să vorbesc cu Eminența Sa arhiepiscopul!

Administratorul făcu un semn din cap, iar aprozii mă luară. Așa am ajuns în această celulă, care între timp mi-a devenit cămin.

Toate acestea au avut loc cu peste patruzeci de ani în urmă, iar eu am avut la dispoziție mult timp pentru a mă gândi. Simonetta, care mă vizitează o dată pe lună, a rămas marea mea iubire. Ea este unica mea legătură cu lumea exterioară, și afecțiunii ei îi datorez faptul că nu am devenit nebun.

La început m-am mirat că nu am fost predat inchiziției și nu am fost ars pe rug. Cu siguranță că primele pagini ale bibliei eretice ar fi fost suficiente pentru a mă condamna la moarte, dar am înțeles ulterior că asta ar fi stârnit prea multă vâlvă, și inchizitorul ar fi fost obligat să dea în vileag motivul condamnării mele.

Biblia eretică a *boni homines* nu a fost finalizată niciodată. Nu că nu s-ar fi găsit cineva care să preia sarcina mea – între timp au apărut peste tot discipoli ai artei tiparului – ci pentru că blestemata de frăție, din câte aud, s-a dezmembrat în urma disputelor interne.

Îşi doreau dominarea lumii, aşa cum îmi spusese misteriosul personaj care m-a şi avertizat, dar nu au reuşit nici măcar să se înţeleagă între ei. Despre Fulcher von Straben nu s-a mai auzit nimic. Ellerbach, fortăreaţa din Eifel, trebuie că a fost mistuită de un incendiu, în urma căruia au murit şi cei mai mulţi locuitori ai ei.

În ceea ce îl priveşte pe Johannes Gensfleisch, care s-a numit de atunci Gutenberg, îi invidiez şi astăzi faima. A reuşit ca în cinci ani să tipărească întreaga Biblie, 1 282 de pagini, ceea ce l-a făcut celebru în întreaga lume. A murit în urmă cu doar câţiva ani, beţiv şi plin de datorii. Mie îmi pare că tipografia este cu adevărat urmărită de diavol.

În schimb, eu stau în celula mea şi aştept. Ce aştept? De ce Dumnezeu, cel pe care l-am înfruntat o viaţă, încă nu m-a luat la el? Sunt prea netrebnic pentru el, ori prea viclean, ori m-am pus rău cu el într-un alt mod?

Sau ereticii au totuşi dreptate, iar El nici măcar nu există?

REALITATEA

În anul 1455, Johann Gutenberg a finalizat prima carte tipărită din lume, o Biblie în limba latină. Tirajul a fost de mai puţin de două sute de volume. Dintre acestea, patruzeci şi şapte de exemplare, parţial incomplete, au supravieţuit până astăzi. Aproximativ o mie de tipografi s-au îndreptat către arta tipografiei până la sfârşitul secolului. Aceştia au realizat treizeci de mii de cărţi într-un tiraj total de zece milioane de exemplare. În anul 1496, la Mainz s-a introdus o cenzură a cărţilor, motivată prin frica de răspândire a scrierilor imorale şi eretice.

Europa, secolul al XV-lea. Meșterul Michael Melzer din Mainz descoperă secretul fabricării unor oglinzi în care realitatea pare... altfel. Faima pe care o dobândește nu îl ajută, însă, și la pungă, așa încât se vede nevoit să își caute norocul pe alte meleaguri. Călătoria sa îl va purta de la Constantinopol la Veneția și înapoi la Mainz, în căutarea succesului, a fericirii, a fiicei sale pierdute printre străini, a iubirii și a succesului financiar. Va descifra misterele... tipografiei, artă considerată, la acea vreme, vecină cu magia neagră, și va descoperi că în spatele celor mai bune intenții se ascund adesea trădarea, fățărnicia și interesele politice. Un roman istoric captivant, în care veți simți, cu fiecare nouă pagină, parfumul unei epoci demult apuse.

Nu există un secret al succesului. Nu scriu cărți care să-i intereseze doar pe cititori, ci scriu cărți cu subiecte care mă pasionează. Atunci, scrisul devine relaxant.

Philipp Vandenberg

Vandenberg a călăuzit milioane de cititori din întreaga lume prin situri arheologice din Egipt, printre scrieri misterioase și pe culoarele secrete ale Vaticanului.

Focus de

ISBN 978-606-609-956-1